MICROFILMED BY
NEHRU MEMORIAL MUSEUM
AND LIBRARY
TEEN MURTI HOUSE
NEW DELHI

SWADESHABHIMANI
KANNADA WEEKLY
PUBLISHED FROM
MANGALORE

ROLL No. I

FROM

1907

PKG

15380

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, 1ನೇ ಜನವರಿ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 1.

ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಕರ್ತವ್ಯವು.

ಕೊಳುಗುಳದೊಳೋಡಿದರೆ ಹಜ್ಜೆಗೆ |
ಫಲಮಹಾಪಾತಕವು ಮುಂದಣ |
ಗೊಲಿದು ಹಜ್ಜೆಯನಿಡಲು ಹಜ್ಜೆಯೊಳಶ್ವಮೇಧಫಲ ||

ಅಳಿದನಾದರೆ ದೇವಲೋಕದ |
ಲಲನೆಯರು ತೊತ್ತಿರು ಸುರೇಂದ್ರನ |
ನೆಲನ ನುಗ್ಗಡಿಸುವರು ವೀರಸ್ವರ್ಗವಹುದೆಂದ ||

ಮಹಾ ಭಾರತ.

"ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳ ಸುಧಾರಣೆಕೆಯು ಸ್ಥಾವರ ಸ್ವಭಾವದ್ದು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಉನ್ನತಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವವರು" ಎಂಬ ಈ ಮಾತು ಯುರೋಪಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರಕರ್ತರ ಪ್ರಿಯತನು ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿತ್ತು. (Sir H. Maine.) ಬ್ಲಂಟ್‌ಶ್ಲಿ ಮೊದಲಾದ ರಾಜನೀತಿ ವಿಶಾರದರೂ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಚೀನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಚಲಿತ ದುರ್ಗಂಧ ಜಲತಟಾಕಪ್ರಾಯವಾದ ಸ್ಥಾವರ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿಟ್ಟರು. ಸಾರಾಂಶ, ಆಸ್ಯಾಖಂಡದವರು ಯುರೋಪಿಯರ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಎಂದೂ ಇವರು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುವ ಬಡಿಮತಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕನ್ನೀಯುವ ದೇವತೆಗಳೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಪರಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಈ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಜಪಾನ ದೇಶವು ಮೊದಲನೇ ಒಡೆಕೊಟ್ಟಿತು. ಯುರೋಪಿಯ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳಾದ ರಷ್ಯದ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಆಸ್ಯಖಂಡದ ನಿನ್ನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಿಕ್ಕ ದ್ವೀಪವು ಮುರಿದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯಾನಂದವನ್ನು, ಅನೇಕರಿಗೆ ಅಸೂಯಾಭಯಗಳನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಯುರೋಪಿಯರ ಅನುಸರಣೀಯವಾದ ಉತ್ತಮ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದ ಕಾರಣ ಜಪಾನನು ಈ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸಿತೆಂದು ನೋಡಿ, ಆಸ್ಯದ ಮಿಕ್ಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ಇದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಡಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಪಾರ್ಸಿ ದೇಶದ ಶ್ಯಾಹನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಚೀನಾ ದೇಶವೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಯುದ್ಧರಚನೆಯ ರೀತಿಗಳನ್ನೂ ಫಿರಂಗಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಿಸಿ ಸುನಿಯಂತ್ರಿತ ಲೋಕನಿಯುಕ್ತ ರಾಜಪದ್ಧತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸುವದು. ಅಫಘಾನ ದೇಶದ ಅಮೀರನೂ ಸಹ, ಮತೈಕಾಭಿಮಾನವೇ ಸಲ್ಲದೆಂದು ಕಂಡು ಐಹಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರವರ್ತನಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸನಡಿಸುವವು.

ವಸ್ತುತಃ ಸುಧಾರಣೆಕೆಯು ಸೂರ್ಯನು ಮೊದಲು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಕ್ರಮೇಣ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತಿರಲು ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯಾಯಿತೆಂದು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತೋರುವದು. ಯುರೋಪಿಯ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಉನ್ನತಿಗೆ ತಂದ ಕ್ರಿಸ್ತಧರ್ಮ ಬೋಧಕನು ಆಸ್ಯಖಂಡದವನು.

ಸುತ್ತಲಿನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವ ವೃದ್ಧಿಸೂಚನೆಗಳು ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವವು. ನೇಷನಲ್ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್, ಸೋಸಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಮುಂತಾದ ಸಭೆಗಳೂ, ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜ, ಆರ್ಯ ಸಮಾಜ, ಮುಂತಾದ ಕೂಟಗಳೂ ಈ ಚಳವಳಿಯ [illegible]ರುಹುಗಳಾಗಿವೆ. ನಾವೂ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಪತ್ತಿಕ, ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ [illegible] ಸಭ್ಯ[illegible] [illegible]ನಕೊಡತೊಡಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಿವಾರಿಸುವದಕ್ಕೆ [illegible] ನೊಗನಾಗಿ [illegible]

ನಮಗೆ ಹಲವು ಅಭ್ಯಂತರಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏಕರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಇನ್ನೂ ಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಭಾಷಾಭೇದ, ಜಾತಿಭೇದ, ಮತಭೇದ, ಕುಲಭೇದಗಳಿಂದ ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಸನಿಯಂತ್ರಿತ ರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಯಾದರೋ ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಶ್ರುತಪೂರ್ವವೇ. ವಿಲಾಯತಿಯ ಜನರಿಗಾದರೆ ಅವರ ರಾಜಪದ್ಧತಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ (Association) ಸಂಘ (Club) ಕೂಟಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಅಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ರಾಜನೀತಿವಿಶಾರದರು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಭಾಷಣಗಳಿಂದಲೂ, ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಪತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ದೇಶದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ವಿಷಯಗಳು ಕುಲಾಂಕುಶವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುವವು. ಈ [illegible] ಶಿಕ್ಷಣವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿಯದೆಂದು ವಿ[illegible]ತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ರಸಿಕ ಹಿಂದೂ ಗೃಹಸ್ಥರು ಹೇಳಿದ್ದ ಒಂದು ಚುಟುಕ[illegible]ಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋದೊಡನೇ ಇವರ ಆಪ್ತರು ಇವರನ್ನು ಪೇಟೆಗೆ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಇವರು ಒಂದು ಬೆ[illegible]ವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆಂತ ಒಂದು ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದರು. ಈ ಗಿರಾಕಿಯನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಂಗಸು (ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆಂಗಸರು ಮಾರಾಟದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.) ಇವರನ್ನು ಕುಂಪ್ರಿಸಿ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಮಿ. ಬಾಲ್ಫರ್ (ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ) ದೊರೆಗಳು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದ ವಿಷಯ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಗಿರಾಕಿಯು ತಟಸ್ಥನಾದನು. ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ದಿವಸ ದಿವಸದ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದದಿದ್ದರೆ ಕಿರುಕುಳ ಅಂಗಡಿಗಾರರಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಬಂದೀತೆಂದು ಎಣಿಸಿದನು.

ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರಿಗೆ ಇಂಥಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಲ್ಲದು. ತತ್ರಾಪಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿದರೂ ಬದ್ಧಮೂಲವಾಗಿ ಬಾಳಲಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವರ್ಗವು ವಿದ್ಯಾ, ಬುದ್ಧಿ ಧನಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುವದೋ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಸೇರುವುದೆಂದು ಇತಿಹಾಸದ ಪರಿಚಿತಿಯು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವದು. [illegible]ಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸಾಮಾನ್ಯರು ಅಶಿಕ್ಷಿತರಾಗಿ ಸಂಭಾವಿತ ಕುಟುಂಬಿಕರು ವಿರಳರಾಗಿಯೂ ಪರಸ್ಪರ ಮತ್ಸರಪೀಡಿತರಾಗಿಯೂ, ಭೋಗಾಸಕ್ತರಾಗಿಯೂ, ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜನೇ ಸರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುವನು. (Absolute monarch) ಕುಲೀನ ಮಂಡಳಿಯವರು ಬಲಾಢ್ಯರೂ ವಿದ್ಯಾಸಂಪನ್ನರಾದ್ದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕುಲೀನಾಧಿಪತ್ಯವೆನ್ನಿಸುವದು (Aristocracy). ಸಾಮಾನ್ಯರು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾದರೆ ತಾವು ತೆರುವ ಕಂದಾಯ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕು, ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಪ್ರಜಾಸುಖಾರ್ಥವಾದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕನ್ನುವರು. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವದು. ವಿದ್ಯೆಯೇ ಬಲದಾಯಕವಾಗಿರುವ[illegible]

ಪ್ರಜಾಶಿಕ್ಷಣೆಗೆ ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸೌಕರ್ಯವಿರುವದು? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ[illegible] ಸಭೆಗಳು ಕುಂಭಕರ್ಣನಿಗಿಂತಲೂ ಇಮ್ಮಡಿ. ಇಪ್ಪ[illegible] ಕೊಮ್ಮೆ ನಿದ್ರೆಯಿಂದೆದ್ದು ಅನ್ಯಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವರು. ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಸಂಘಗಳು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಡಿಯುವ ಭಾಷಣಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಸಾಧಾರಣರಿಗೆ ಅವು ಅಗಮ್ಯವೇ. ಜನರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷಾಪರಿಚಿತಿಯು ಪಸರಿಸುವವರೆಗೆ ಕಾದರೆ ಲೋಕಾಂತದ ವರೆಗೂ ಕಾಯಬಹುದು.

ದೇಶೋನ್ನತಿಯ ಈ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ [illegible]ಸುವ ಪತ್ರಗಳೇ ಸಹಕಾರಿಗಳು. [illegible]ವು ಘಳಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಯ[illegible] ಸಾಧಾರಣ[illegible]

... ಯುಕ್ತಿ ... ಕಲಿತ ... ಸ್ವಭಾವವು ಇದೇ. ಈಗಲಾದರೋ ಇಂಗ್ಲೀಷ ವಿದ್ಯೆಯು ... ಬಂಬು ಜನರಿಗೂ ಉಳಿದ ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರಿಗೂ ... ಭೇದವೆನಗಳಿಲ್ಲ. ಈ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಈ ಕಂದಕವನ್ನು ದಾಟ ಸಹಜವಾದ ಸಂಕವು ಸ್ವಭಾಷೆಯೇ! ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬಂಗಾಳ ದೇಶದ (National Council of Education) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಸಭೆಯು ತಾವು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಶಾಲೆಗ ... ವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಈ ಸಲುವಾಗಿ ... ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮ್ಮಿಟಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ... ಯು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಜನರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಭಾವವು ಬೆಳೆದು ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ... ಭೇದಗಳು ನೀಗಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವಭಾಷಾಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಕಾರಿಗಳೆಂದು ನಾವು ... ದ್ದೇವೆ. ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಕಾಲ ದಾಟಿದ ನಂತರವಾದರೂ ಇಂಥಾ ಸ್ಥಿತಿಯು ... ಗಿದರೆ ಈ ಪತ್ರಗಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಫಲಿಸುವವು. ಈ ಪತ್ರಗಳ ಜೀವನವು ಹಿಂದೂ ... ಶದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾಗುವದು.

THE INDIAN NATIONAL CONGRESS.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆ.

... ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿತಿಷರ ಆಳುವಿಕೆಯು ದೇಶೋನ್ನತಿಗೋಸ್ಕರ ದೇವರು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ... ದು ಪರವನ್ನೈದಿದ ಮಹಾದೇವ ಗೋವಿಂದ ರಾನಡೆಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ... ಈ ತತ್ವವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಯು ಸಮರ್ಥಿಸುವದು. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಶೀಮೆ ... ಡೊಂದಾಗಿ ಜಯಿಸಿ ಕ್ರಮೇಣ ಇಡೀಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ... ಲೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆ ಕಲಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ... ಒಂದೇ ಸರಕಾರದ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಜೀವನವೂ, ಬಿನ್ನವಂಶಗಳ ಜನರಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ... ನುಕೂಲವಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಬಾಷೆಯೂ, ಲೋಕವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮೂಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲೆಗೆ ನೈಯ್ಯುವ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳೂ, ದೇಶದ ಉಪಭಾಗಗಳ ... ಸ್ಪರ ಬಂಧಿಸಿ ಪರಿಚತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ರೈಲು ಹೊಗೆಬಂಡಿಗಳೂ, ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮೂಲಕ ಕಲಿತ ಆಯಾ ದೇಶಗಳ ಇತಿಹಾಸ ರಾಜನೀತಿಗಳೂ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಜನರ ... ಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿದವು. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮೊಳೆತು ಜಿಲ್ಲೆ ... ಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯು ಇಡೀ ಭರತಖಂಡವನ್ನು ಆವರಿಸಿ "ನಾವು ... ಗಳು, ಬಂಗಾಳಿಯವರು, ಪಂಜಾಬಿಗಳು, ಅಥವಾ ಮರಾಠಿಯರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ... ರೂ ವ ... ವಾಗಿ ಭಾರತೀಯರು, ನಮ್ಮ ಮಾತೃ ಭೂಮಿಯಾದ ಈ ಆರ್ಯ ಭೂಮಿ ... ಮೇಲ್ಮೆಗಾಗಿ ಆ ಮಹೋದ್ದೇಶಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತನುಮನ ಧನವನ್ನರ್ಪಿಸುವದು ಮಹಾಯ ... , ದೇಶಾಬಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲವರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೆಣಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಈ ಬಾವನೆಯು ದೇ ... ದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿನ್ನಭಾಷೆಯ ಭಿನ್ನ ಕುಲಗಳ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಹಾನು ಭೂತಿ ... ನನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಗೊಳಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಒಟ್ಟು ... ಡಿಸಿತು ... ರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ಜನವೆತ್ತಿತು. ಈ ಸಭೆಯು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ... ಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವದು. ಇಂತಹ ಕಲ್ಪನೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ... ಸರಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ಊರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಚಳವಳಿ ... ಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಲಕ್ಷಣದ ತ್ತಾರೊ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಅವರಲ್ಲಿ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ ... ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಬೆಳೆಯುವವು. ಇಂಗ್ಲೀಷ ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಕೈನಿಲುಕದ ಸಾಮಾ ... ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಘದ ಪರಿಚಿತಿಯಿಲ್ಲದವರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥ ಈ ಕೆಳಗೆ ಅದನ್ನು ... ಸಹವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವೆವು.

ಕ್ರಿ. ಶ 1884ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮೀ ಹ್ಯೂಮ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ... ಯು ಮೊಗಲು ಸಫಲಿಸಿತು. ಇದರಿಂದಲೇ ಇವರಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಿತೃವೆಂದು ... ಬಂದದೆ. ಆದರೆ ಇವರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮುಖಂಡರು ಸಮಾಜ ಸುಧಾ ... ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತರ್ಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ಈ ತಮ್ಮ ಹೊಸ ಅಭಿಪ್ರಾ ... ವನ್ನು ಆ ಕಾಲದ ವೈಸರಾಯ ಧೊರೆಗಳಾದ ಡಫರಿನ್ ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಇವರು ... ಗ್ರೇಸರರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಒಟ್ಟುಕೂಡಿ ಒಂದು ಸಂಘವ ... ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬವಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹ್ಯೂಮ್ ಧೊರೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅನುಮೋದಿ ... ದ. ಆದರೆ ಈ ಸಭೆಯು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕವಲ್ಲ, ರಾಜನೀತಿ ... ರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಿಂ ... ಮಹಮ್ಮದಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮುಂತಾದ ಅನೇ ... ಆರ್ಯ, ದ್ರಾವಿಡ, ಮೊಗ ... ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವಂಶ

... ಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕಾರದ ವಿಷಯವು ಸರ್ವಜನ ಸಾಮಾನ್ಯ ... ವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಡಫರಿನ್ ಪ್ರಭುಗಳ ಅಭಿಮತವು ಯುಕ್ತಿ ಯುಕ್ತವಾ ... ಈ ಮತಾನುಸಾರ ಮೊದಲನೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾದ 1885ನೇ ದಶಂಬರ ತಾರೀಕು 28ನೇ ದಿನ ನೆರೆಯಿತು. ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾದ ಉಮೇಶಚಂದ್ರ ಬೆನರ್ಜಿಯವರನ್ನು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 72-ಡೆಲಿಗೇಟರು ಯಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕೂಡಿದರು. ಆದರೆ ಇವರು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಲೋಕನಿಯುಕ್ತರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮೊದಲು 1886ನೇ ವರ್ಷದ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದರು. ಆದರೂ ಹಲವು ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸುನಿಯಂತ್ರಿತ ಕಾರ್ಯಭಾಗ (Constitution) ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನೆರೆಯುವ ಸಭೆಗಳಂತೆಯೇ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಯಮಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಷಯವು ಮೊದಲು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ 3ನೇಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಸಭೆಯ ನಿಯಮಗಳು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳು ತಗಲಿದವು. ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

(1) ರಾಜಶಾಸನಾನುಸಾರವಾದ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರುವದು ಈ ಸಂಘದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುವದು.

(2) ಈ ಸಂಘವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಳೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ಈ ಸ್ಥಳಕಾಲಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯ ತೋರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸ ಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇದೇ ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ಅನುಪತ್ಯ ಒದಗಿದರೆ ಸಭೆಯ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೂಟವನ್ನು ಯುಕ್ತ ಕಂಡ ಸ್ಥಳಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಬಹುದು.

(3) ಈ ಸಂಘದ ಸಭಾಸದರು ರಾಜಕೀಯ ಯಾ ಇತರ ಸಮಾಜಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಊರಿನ ಜನರು ಮೀಟಿಂಗ್ ಯಾ ಸಭೆಕೂಡಿಯಾಗಲೀ ನೇಮಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.

(4) ಇದರ ಆಡಳಿತೆಯು ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಕಮ್ಮಿಟಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಕಮ್ಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸ್ ಒಫಿಸಿಯೊ (ಹುದ್ದೆದಾರ) ವಿನಹಾ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 45 ಜನ ಮೆಂಬರರು ಇದ್ದು ಇವರ ಪೈಕಿ 40 ಜನರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಏಳು ಪ್ರಧಾನ ಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಮ್ಮಿಟಿಗಳ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ಅಥವಾ ಅಂಥಾ ಕಮ್ಮಿಟಿಗಳಿಲ್ಲದ ಸೀಮೆಗಳಿದ್ದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಆ ಸೀಮೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ಆರಿಸಲ್ಪಡುವರು. ಹುದ್ದೆದಾರ (ex officio) ಮೆಂಬರುಗಳು ಯಾರೆಂದರೆ ಜೀವಿತ ... ವ ಕಳೆದ ಎಲ್ಲಾ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬರುವ ಸಭೆಗೆ ನೇಮಕವಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ಆಮಂತ್ರಣ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ವ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿ ಮೆಂಬರರ ಹುದ್ದೆಯು ಒಂದು ವರುಷದ ವರೆಗಿರುವದು.

(5) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆ ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ಸಾರಿ, ಜೂನ್ ಒಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳ ನಡುವೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸರ್ತಿ, ಎರಡನೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕೂಡಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ, ಹೀಗೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ಸಾರಿಯಾದರೂ ಕೂಡಬೇಕು.

(6) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯೂ ತಕ್ಕ ಶಿಬಂದಿಯೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗೂ ಶಿಬಂದಿಗೂ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಸಂಬಳದ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ 5000 ರೂಪಾಯಿ ಚಾಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬರುವ ವರ್ಷಗಳ ರಿಸೆಪ್ಷನ್ (Reception Committee) ಕಮಿಟಿಯವರು ಸಮಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ತೆರಬೇಕು.

(7) ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಆಯಾ ಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಕಮ್ಮಿಟಿಗಳು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮೇಲ್ಕಮ್ಮಿಟಿಗೆ ತಾವು ನಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು ರಿಪೋರ್ಟು ಬರಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(8). ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರನ್ನು ನೇಮಿಸುವದು, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾಗತಕ್ಕ ಠರಾವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವದೂ ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮ್ಬಂಧವಾದ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವದು-ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ.

(9) ಸ್ಥಳೀಯ ಕಮ್ಮಿಟಿಗಳು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಶರ್ತದ ಮೇರೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಮ್ಮಿಟಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ವಿಸುವವು.

(10) ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ [illegible] ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಕಮ್ಮಿಟಿಯು ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡ ಬೇಕು. [illegible] ಬೇಕಾದ ಹಣದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಇಂಡಿಯನ್ [illegible] ಕಮ್ಮಿಟಿಯು ಸಂಪಾದಿಸುವದು.

(11) ಇಂಡಿಯನ್ ನೆಶನಲ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಖರ್ಚಿಗೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಕಾಯಂ ಫಂಡನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಫಂಡು ಒಂದೊಂದು ಶೀಮೆಗೆ ಒಬ್ಬನಂತೆ ಏಳು ಜನ ಮೊಕ್ತ್ಯಾರರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಮೊಕ್ತ್ಯಾರರನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸುವರು.

ಇಂತಹ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ವರ್ತಿಸುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಘದ ಒಂದು ಕೂಟ (Session) ವನ್ನು ಚುಟುಕಿನಲ್ಲೇ ವರ್ಣಿಸುವೆವು. ಸುಮಾರು ಜುಲಾಯಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ಬರುವ ದಶಂಬರ ತಿಂಗಳ ಸಭೆಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ದೋಷವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಭೆ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಯರ್ಮನ್ ಸಹಿತ ಒಂದು ರಿಸೆಪ್ಶನ್ ಕಮ್ಮಿಟಿ ಯಾ ಆಮಂತ್ರಣ ಸಭೆಯನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನಾರಿಸಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವದು, ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನಸ್ತಿಗೂ ಇತರ ಸೌಖ್ಯಕ್ಕೂ ತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಮಾಡುವದು, ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯರನ್ನು ತೆಗೆದು ತಮಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಅವರ ಒಂದು ಇಚ್ಛಿತ ಫೌಜನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವದು. ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಈ ರಿಸೆಪ್ಶನ್ ಕಮಿಟಿಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು. ಈ ಫೌಜಿಗೆ ಬೇರೆ ಸೈನ್ಯದಂತೆ ಕೆಪ್ಟನ್ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಮುಖ್ಯರಾದ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರು ಇದ್ದು ಪರಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿರುವಂತೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಳವು ಜೋಪಾಡುತ್ತದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಕಮ್ಮಿಟಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಈ ಕಮ್ಮಿಟಿಗಳು ಸೂಚಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನವಂಬರ, ದಶಂಬರ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆ, ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣಗಳ ನಿವಾಸಿಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವರು. ಸಭೆಯು ಕ್ರಿಸ್ತಮಸ್ ಹಬ್ಬದ ರಜಾದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೊಂದರಲ್ಲಿ ನೆರೆಯುವದು.

ಮೊದಲನೇ ದಿನ ಆಮಂತ್ರಣ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ನೆರೆದ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕುರಿತು, ಆದರಪೂರ್ವಕ ಸ್ವಸ್ತಿಸ್ವಾಗತ ವಚನಗಳಿಂದ ಭಾಷಣ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಕ್ತೃತೆ ತೀರಿದೊಡನೆ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿಯಿಂದ ಅಗ್ರಾಸನಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸುವರು. ಇವರು ದೇಶಾಭ್ಯುದಯಪರವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾರಂಭದ ಭಾಷಣಕೊಡುವರು. ಇದಾದಕೂಡಲೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಮುಂದೆ ತರಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಕಮ್ಮಿಟಿ ನೇಮಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಮ್ಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿರುವಂತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಆಯಾ ಸೀಮೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಯೋಗ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸಿರುವ ಕಾಗದ ತುಂಡುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾದೊಡನೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳುವರು. ಹೀಗೆ ಈ ಕಮ್ಮಿಟಿ ಏರ್ಪಡಲು ಮೊದಲನೇ ದಿನದ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯಿತು.

ಅದೇ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಈ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಯು ಕೂಡಿ ಮರುದಿನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಂದಿಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಆ ಸಭೆಯ ಮಂಜೂರಾತಿಗೆ ಠರಾವುಗಳ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು ಯಾವ್ಯಾವ ವಿಷಯ ಭಾಷಣಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅಂತವರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡಿಯುವ ಕೆಲಸದ ಮುಖ್ಯಭಾಗವು ಈ ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರದಾಗಿದೆ.

ಎರಡನೇ ದಿನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆ ಕೂಡಿದಾಗ ದಿನದ ನಿಯಮಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲು ಸಭೆಯ ಭಾಷಣದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳುವರು. ಇವುಗಳ ಸಾರಾಂಶವೇನಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ವಕ್ತೃವೂ ತನ್ನ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರು ವಿಧಿಸಿದ ಕಾಲವನ್ನು ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆ ವಿನಹಾ ಮೀರಬಾರದು. ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಸಂಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನೇಮಕ್ಕೊಳಗದ ಒಬ್ಬ ಸಭಿಕನು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ಸಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಪಾರಗಾಣಿಸುವರು. ನಂತರ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವ [illegible] ಸಭಿಕನು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಿಗೆ ಸಭೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸದಿದ್ದರೆ ಇವರು ಸಭೆಗೆ ಆ [illegible] ಸೂಚನೆಗೆ ಸಭಿಕರ ಅನುಮತಿ ಉಂಟೆಂತ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಆ ವಿಷ

[illegible] ಪ್ರಸಂಗಿಸಲಾಗುವದು. [illegible] [illegible] ಮುಂದಿಡಲಾಗುವದು. ಆ ರಾತ್ರಿಯು [illegible] ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ಮರುದಿನದ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವರು. ಮೂರನೇ [illegible] ದುವ ಸಭೆಯು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಕಮಿಟಿಯವರು ತಯಾರಿಸಿದ ಕೇಸವನ್ನು [illegible] ಲ್ಕನೇ ದಿನವೂ ಹೀಗೆಯೇ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಠರಾವುಗಳು ಮಂಜೂರಾದನಂತರ [illegible] ಡೆಂಟರು ತಮ್ಮ ಮುಕ್ತಾಯದ ಭಾಷಣ ಕೊಡುವರು. ಇದಾದನಂತರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯರಿಗೂ ರಾಜ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಸರಾಯ ದೊರೆಗಳಿಗೂ ಸಭೆ ಕೂಡಿದ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಪಿತೃಹ್ಯೂಮ್ ದೊರೆ, ಮಿ. ದಾದಾಭಾಯಿ ನೌರೋಜಿ, ಮುಂತಾದ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಹಿತೈಷಿಗಳಿಗೂ ಜಯ ಜಯ ಘೋಷದಿಂದ ಸಭೆಯು ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವದು.

ಈ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಿಕ್ಕಿಯದೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವಾ. ದೇಶದ ಭಿನ್ನಜಾತಿ ಕುಲಗಳ ಮುಖಂಡರೊಳಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹುಟ್ಟಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಒಂದೇ, ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿಯೊಂದೇ ಎಂದು ಅವರ ಅರಿತಿದು, ಈ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆ ಕೈಗೂಡಿ ಬಂದಿತೆಂಬದು ದೇಶಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಯೋಜನ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಇನ್ನೂ ಬಾಲ್ಯ ಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮೀರಿಲ್ಲವೆಂತ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಈ ಸಭೆಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುವದಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಪರವಾದಿಗಳು ಮೂದಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಂತರೂ ಗುಣವಂತರೂ ಇದ್ದು ಸಭೆ ಬೆಳೆಯುವದನ್ನು ಕಂಡು ಅದನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ರಾಜದ್ರೋಹಿ ಸಭೆ ಮುಂತಾದ ಮರಾಭಿಧಾನಗಳನ್ನಿಟ್ಟರು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ದಾಟಿ ಈಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮನ್ನಿಸ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯು ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಮ್ಮಿಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮುಖಾಂತರವೂ ಆಗ್ಯಾಗ ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಭೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮುಖಾಂತರವೂ ವಿಲಾಯತಿ ಜನರಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಧೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಯಿಂದ ಸಭೆಯು ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ:— (1) ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಗಳಿಗೆ (Legislative Councils) ಸಭಿಕರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವ ವಿಷಯ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.

2) ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಖರ್ಚಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನಖಿ ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆಂತ [illegible] ರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಂದ (Welby Commission) ವೆಲ್ಬಿ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಕಮ್ಮಿಶನ್ ನೇಮಕ ಪಟ್ಟು ಅದರಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವ ವಿಲಾಯತಿ [illegible] 257,000 ಪೌಂಡು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

3) ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಕ್ಷಾಮಕಾಲಗಳ ವಿಷಯ ವಿಮರ್ಶೆ ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು.

4) ವಾಯುವ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿಯೂ ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟವು.

5) ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಾಲ್ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಯೂರಿ ಸಹಿತ ತಕ್ಷೀರ ತನಖಿ ನಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂತು.

6) ಉಪ್ಪಿನ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕವು ತಗ್ಗಿತು.

7) (income tax) ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆಗೆ ಒಳಪಡುವ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಇವುಗಳ ವಿನಹಾ ಈ ಸಭೆಯು ಬೆಳೆದು ಕೆಲವು ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ (Industrial exhibition), ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸಭೆ (Industrial conference), ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಭಾ (Social conference), ಮುಂತಾದವುಗಳೂ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆ ನೆರೆವಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಡಿ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ [illegible] ಇತ್ತಲಾಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಮತಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ನೈಮಸ್ತ ಮತ್ತು [illegible] ಪಕ್ಷಗಳೆಂದು ಎರಡು ತಂಡಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಅವರೊಳಗಿನ ಭೇದಗಳಿಂದ ಸಭೆಯು [illegible] [illegible] ಸದಿಕೆಯು ಸಹ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿತು. [illegible] ವರುಷದ ಸಭೆಯು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಪ್ರತಿಮವೀರ [illegible] ದಾದಾಭಾಯಿ [illegible] ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ [illegible] [illegible] ಸ್ ಸಭೆಯು ಬಲವಾಗಿ [illegible] ಹಿಂದಾಗಿಸದೆ ತನ್ನ [illegible]

[illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ ಐಕ್ಯತಾ ಸಾಮಾಜಿಕಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಸಮೃದ್ಧಿ [illegible] ಶ್ರಮವನ್ನು ವಿಯೋಗಿಸುವ ಈ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ದಾದಾಭಾಯಿ ಎಂಬ ದೇಶಾಭಿ ಮಾನಿಗಳು ಇನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಮಧ್ಯಸ್ಥ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಎರಡು ಪಕ್ಷಕ್ಕೂ ಮೇಲನ್ನೆಸಗಲಿ ಎಂದು ಕರುಣಾಸಿಂಧುವನ್ನು ಕೃತಜ್ಞಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆವು. *S. A. K.*

ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರ ಚರಿತ್ರ.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮೂರನೇ ಸಲ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ತೆರಳಿದ ದಾದಾಬಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರು ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವ ಮೊದಲು ಬೊಂಬಾಯಿ ಗಜೇಟ್ ಪತ್ರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇವರ ಭೇಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾತು ನಡಿಯುವಾಗ "ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ (ವಿಲಾಯತಿಯ) ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ ಮೆಂಬರರಾಗುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದೆಯೋ" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. 82 ವರುಷದ ವೃದ್ಧನು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಿನುಗಿಸುತ್ತಾ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವೇನಂದರೆ:—"ನಾನು ಮುದುಕ ವಕ್ತೃತೆಗಳು ಇನ್ನು ನನಗೆ ತಕ್ಕದಲ್ಲ ಆದರೂ (ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ) ಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಭರತವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಶಕ್ಯವಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಕರೆದಲ್ಲಿ ನಾನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲಾರೆನು. ಅಯ್ಯೋ! ನಿಜ ಆದರೂ ದೇಶಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಇನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ ದೇವರು ಅತಿದಯಾಳು." ನವರೋಜಿಯವರ ಇಡೀ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯು ಈ ವಾಕ್ಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನ ಬಹುದು. ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಭಾವವು ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೇರಿಸಿತು. ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದವರೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಆವಾಸಿಸುವ ಮಹತ್ತಾದ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೂ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮಪರಾಯಣತೆಯನ್ನೂ, ಆತ್ಮನಿವೇದನವನ್ನೂ ನಿಷ್ಕಳಂಕವಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನೂ, ಅಕೃತ್ರಿಮ ರಾಜಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸುವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದ ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನರೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಮೂಲಾಧಾರವಾದ ನವರೋಜಿಯವರನ್ನ ಸನ್ಮಾನಿಸುವರು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿ ಧನಸಂಪನ್ನರೆನಿಸುವ ಪಾರ್ಶಿಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಾಙ್ಮಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರೆನಿಸಿ, ತನ್ನ ಜೀವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ ಈ ಮಹರ್ಷಿಯ ವೃದ್ಧರ ಪುಣ್ಯಚರಿತ್ರೆಯು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ವಾಚಕರಿಗೆ ಪಲಕವೇ. ಪ್ರಜಾಸೇವೆಯಿಂದ ಜನರ ಕೃತಜ್ಞತೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ವಿದ್ಯಾಗುಣಸಂಪನ್ನರಾದ ಮಿ ಗೋಖಲೆಯವರು ಯಾರನ್ನು ಲೋಕದ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರೋ ಅಂಥಾ ದಾದಾಬಾಯಿಯವರ ಚರಿತ್ರೆಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೇಶಾನುರಾಗದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವ ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಸ್ಮರಣೀಯವು. ಅವರ ಜನ್ಮತಿಥಿಯನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳು ಆಚರಿಸುವಂತೆ ಗಾಂಧಿಬಾಯಿಯ ಜನ್ಮದಿನವನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿ ಇವರು ಪ್ರಜಾನಾಯಕರೆಂದು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದರು.

ಕ್ರಿ ಶ 1825ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನ ಬೊಂಬಾಯಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಸಿ ಅರ್ಚಕ ಕುಲದಲ್ಲಿ ದಾದಾಬಾಯಿಯವರು ಜನಿಸಿದರು ಇವರ ನಾಲ್ಕನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದೆಯು ಕಾಲವಾದರು. ಆದರೆ ತಾಯಿಯು ಬಹಳ ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇವರನ್ನು ಸಾಕಿದರು. ಇವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಮಾವನ ಕೈಯಿಂದ ಸಾಗಿತು ತಾನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಎಲಿಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ (Elphinstone Institution ಈಗ ಇದು ಕೋಲೇಜ ತರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಯದೆ) ಎಂಬ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ದಾದಾಬಾಯಿಯ ಚಾತುರ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ಕಾಲದ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರೂ ವಿದ್ಯಾಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆದ Sir Eskine Perry ಎಂಬವರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ ಯುವಕನನ್ನು ಯಜಮಾನರು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿಷ್ಟರ ವೃತ್ತಿ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವದಾದರೆ ಅರ್ಧ ಖರ್ಚನ್ನು ತಾನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಯುವಕನ ಕುಟುಂಬದವರು ಇವನು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋದರೆ ಜಾತಿವಿರುದ್ಧ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ [illegible]ನಾದಾನೆಂದು ಹೆದರಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಾರ್ಗವೂ ತಪ್ಪಿತು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ತೀರಿದಾಗ ತಾನು ಕಲಿತ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲು ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ ಮಾಸ್ತರ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಸಂ[illegible] (professor) ಪ್ರೊಫೆಸರ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದರು. ದಾದಾಬಾಯಿಯವರು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರೊಫೆಸರು. [illegible] ಇವರ ಲೋಕೋಪಕಾರದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮು[illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ Students' Literary and scienti[illegible] [illegible] ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. [illegible] ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಆದವು. ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ಸ್ ಲಿಟರರಿ ಮಿಸ್ಸಲೆನಿ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪತ್ರವನ್ನೂ ರಾಸ್ತ ಗೋಫ್ತರ ಎಂಬ ಗುಜರಾತಿ ಪತ್ರವನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಇದೇ ಸಭೆಯ ಆಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿಯ ಮೊದಲನೇ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ತಲೆಎತ್ತಿದವು. ಈ ಸಭೆಯೂ ಶಾಲೆಗಳೂ ಇನ್ನೂ ಬಾಳಿ ಬೆಳೆದಿವೆ ಇರಾನಿ ಫಂಡ್, ಪಾರ್ಸಿ ತಾಲೀಂಖಾನೆ (Gymnasium) ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಅಲ್ಬರ್ಟ ಮ್ಯೂಝಿಯಮ್, ವಿಧವಾ ವಿವಾಹಸಭೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಜಾಹಿತಕರ ಸಂಘಗಳು ದಾದಾಭಾಯಿಯವರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ತನ್ನ ಜೀವಮಾನದ ಈ ಕಾಲವು ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಬಂದರೆ ಲೋಕೋಪಕಾರ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಾನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದನ್ನ ಕಂಡು ಮನಸ್ಸು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಬ್ಬುವದೆಂದು ಇವರು ಹೇಳುವದು ವಾಸ್ತವಿಕವೇ.

1856ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನವರೋಜಿಯವರು ಈ ಹುದ್ದೆಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಆಗ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಮೊದಲನೇ ನೇಟಿವ್ ಭಂಡಸಾಲೆಯಾದ ಕಾಮಾ ಎಂಡ್ ಕೊ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗಾರರಾದರು ಅಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿಷಯವು ಇವರನ್ನು ಮೊದಲು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು ಈಗ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆರಬೇಕೆಂದಿರುವವರು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕು ಇದು ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂಕಷ್ಟಕರವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎರಡು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಸಾಧನೆ ನಡಿಸಿದರು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ 1892ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯವರು ತಾವು ಈ ಏರ್ಪಾಡಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ದೃಢ ಪಡಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಆ ಕಾಲದ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಅಧಿಪತ್ಯವು ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು. ಪ್ರಸಕ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಷಯ ಏನೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನವರೋಜಿಯವರಿಗೆ ಕಂಡು ಬಂತು ಹಿಂದು ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂತಾಪಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ ಜನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಾಟಿದ ವಿನಹ ದೇಶಕ್ಕೆ ಶುಭವಾಗಲಾರದೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗೆ ಇವರು ಮೊದಲು ಲಂಡನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೊಸ್ಯಾಟಿನಂತರ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಎಂಬ ಸಂಘಗಳನ್ನ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿತ ಗೃಹಸ್ಥರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ ತರ್ಕವನ್ನೂ ನಡಿಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಜನರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರು. ಆಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿಷಯಗಳನ್ನ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಪದೇಪದೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದರು ಕಡೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಭಾರತೀಯ ಮಂತ್ರಿ (Secretary of state for India)ಯ ಕೂಡ ಇದೇ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನ ನಡಿಸಿದರು. ಇವರು ಕಾಮಾ ಎಂಡ್ ಕೊ ಎಂಬವರಿಂದ ಆಗಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸ್ವಂತ ವ್ಯಾಪಾರವು ಕವಡಿದಿತ್ತು. ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನು ದಿವಾಳಿಯಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಆದರೂ ನವರೋಜಿಯವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯು ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೇಡಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಿ 1869ರಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ದೇಶಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಜನರು ತಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವವನ್ನ ತೋರ್ಪಡಿಸುವಂತೆ ಸಭೆ ಕೂಡಿಸಿ ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು ಈ ಹಣವನ್ನು ದಾದಾಭಾಯಿಯವರು ಲೋಕ ಹಿತಾರ್ಥ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳ ಬೇಕಿಲ್ಲ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಆದಾಯ ವೆಚ್ಚಗಳ ವಿಷಯ ಪರಾಮರ್ಶೆ ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಫೋಸೆಟ್ ಕಮ್ಮಿಟಿ ಎಂಬ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಕಮ್ಮಿಟಿಯ ಮುಂದೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಇವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತೆರಳಬೇಕಾಯಿತು ಹಿಂದೂ ಜನರ ಆದಾಯವು ಸರಾಸರಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ 20 ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ಬರುವದೆಂದು ಕಮ್ಮಿಟಿಯ ಮುಂದೆ ನವರೋಜಿಯವರು ಹೇಳಲು ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ಇದು ನಂಬತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ನಕ್ಕರು ಆದರೆ ಇವರು ತನ್ನ ಮತವನ್ನ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೂ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಸ್ವಾಧೀನವಿಲ್ಲದೆ ಏನೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸುವವರಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ವಿಶಯವನ್ನು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಅವರು ತಿಳಿದಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಕಡೆಗೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು ದಾದಾಭಾಯಿಯವರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಜನರಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಹಿಂದೆ ತಾವು ನೆನಸಿದಂತೆ ಹಣ ತುಂಬಿದ ಭಂಡಾರವಲ್ಲ ದ್ರವ್ಯ ಶೋಷಣದಿಂದ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬಂತು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಖರ್ಚು ವಿಪರೀತವಾದದ್ದೆಂದೂ ದೇಶೀಯರನ್ನು ಮೇಲ್ತರದ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದರೆ ಖರ್ಚು ತಗ್ಗು[illegible] ಸರ್ಕಾರವು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಯೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಳ್ಳುವದೆಂದೂ [illegible]

ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಕೈಗಾರಿಕೇ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 21ರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೇ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯವು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬಂಗಾಳ ಬಿಹಾರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಕ್ಷಾಮದ ದೆಸೆಯಿಂದಲೂ ವಂಗಭಂಗದಿಂದುಂಟಾದ ಪ್ರಜಾ ಅಸಂತುಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಈ ಪ್ರದರ್ಶನವು ಕೈಗೂಡುವದೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರದರ್ಶನಾ ಕಮಿಟಿಯವರಿಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಸರ್ವಾನುಕೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದರ್ಶನಾಮಹೋತ್ಸವವು ಸಾಂಗ್ಯವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಪ್ರದರ್ಶನಾಮಂಟಪವು 22 ಎಕ್ರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದರೊಳಗಿನ ರಸ್ತೆಗಳ ಉದ್ದಳತೆಯು ಮೂರು ಮೈಲುಗಳಾಗಿದೆ. ಆಲಯದ ಗೇಟು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರನು ಗೇಟಿನ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡುವದನ್ನು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರದರ್ಶನೆಗೆ ತಂದಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೇ ಯಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಎರಡನೇದಾಗಿದ್ದು ಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಈಚೆಗೆ ತಲೆದೋರಿಸುವ ವಸ್ತ್ರ ನೇಯುವ ನವೀನ ವಿಧದ ಮಗ್ಗಗಳು ನೋಟಕರನ್ನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಳಿಸುವವು. ಉಷ್ಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶೀಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಸ್ನಾನದ ಅಗತ್ಯ ಇರುವದರಿಂದ ಸಾಬೂನು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡುವ ನಮ್ಮ ಊರಿನ, ಸ್ವದೇಶಿ ಸಾಬೂನುಗಳು ಆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನೆಗೋಸ್ಕರ ಇಟ್ಟಿರುವವು. ಮೊದಲು ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಎರಡು ಯಾ ಮೂರು ಇದ್ದವು. ಈಗ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಯಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿವೆ. ಇನ್ನೂ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಬೆಂಕಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಗಾಜಿನ ಸಾಮಾನು, ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಸಿಗರೆಟ್ ಮುಂತಾದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಸ್ವದೇಶಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ತಯಾರಿಸಿ ಈ ಸರ್ತಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಬಂಗಾಳ ವಿದ್ಯಾಇಲಾಖೆಯವರೂ ಶಿವಪುರ ಎಂಬಲ್ಲಿಯ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನವರೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡು ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಶಾಲೆಯವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಈ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನೆ ಬಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸರಕಾರದವರೂ ತರತರದ ವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಕೂಡಿ ಭರತ ಖಂಡದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ನವೀನ ವಿಧ, ದಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಐಕ್ಯದಿಂದ ಸಾಹಸ ಪಡುವದು, ಬಹಳ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಈ ಸ್ವದೇಶಿಭಾವವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸ ಬೇಕಾಗಿಯೂ ಅಂಥಾ ಭಾವನೆಗಳಿರುವ ದೇಶಹಿತಕರವಾದ ಸ್ವದೇಶ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಾನು ಮೊದಲನೆಯವನೆಂತಲೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು

ದೇಶಾನುರಕ್ತ ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮಿಶನರಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾ ಏಕತ್ವಕ್ಕೂ ವೃದ್ಧಿಗೂ ಮುಂದರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅಸ್ಪದವನ್ನೀಯದ ಹಲವು ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಭೇದ ಜಾತಿಭೇದ ಎಂಬವುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಯಾವದೊಂದು ಜನಾಂಗವು ತನ್ನಾಧೀನವುಳ್ಳ ಇನ್ನೊಂದು ಜನಾಂಗದ ವೃದ್ಧಿಯ ಮೊಳಕೆಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವದೋ ಅದು "ಪರರ ಕೇಡು ತನ್ನ ಕೇಡು' ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ಸೂಚಿಸಿದ ಗತಿಯನ್ನೈದುವದೆಂಬದು ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮದಿಂದಲೂ, ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಇತಿಹಾಸಗಳಿಂದಲೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದೆಂದು ಆ ಮಿಶನರಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು. ಹಿಂದೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಈಗಿನ ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನವು ತಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗಿರುವಾಗ್ಯೆ ಈ ರೀತಿ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ದೇಶದವರು ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆಂದರು. ಕೆನಡಾ ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಅನುಸರಿಸ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದರು. ಇವರು ಗತವರ್ಷದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಗೂ ಬಂದಿದ್ದರು. [illegible] ಸಾಹೇಬರು. [illegible]ನ ಪಂಡಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೂರು ವರುಷಗಳಾದವು. [illegible] ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನರ ಗಾಳಿಯು ಇವರನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸೋಂಕಲಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ರೈತರ ಕೃತಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ. ಈಚೆಗೆ ಕುಂಭಕೋಣದಲ್ಲಿ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನಿನ ಸಭೆ ನೆರೆದಾಗ ಸರಕಾರಿ ಕಡೆಯ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಿನ ಡಿರೆಕ್ಟರರು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸಭಿಕರಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರು "ರೈತನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದಲೂ ಹಣವೆಚ್ಚದಿಂದಲೂ ಮಾಡಿದ ಕಷ್ಟಕೃತಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ರೈತನೇ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ತಮ್ಮ ಖಂಡಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ರೇವಿನ್ಯೂ ಬೋರ್ಡಿನವರೂ ಮದ್ರಾಸ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರೂ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರೂ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ"

ಆದರೆ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ರೈತರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೃತಗಳ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನಮ್ಮ ರೇವಿನ್ಯೂ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಇಲಾಖೆಯವರು ಯಾರು ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂದೂ ಮರೆಯದ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಕೃತಗಳ ಮೇಲಿನ್ನು ತೆರಿಗೆಯು ಹೊರಿಸಲ್ಪಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಒಳೇ ಮಾತು ಪ್ರಸಂಗವು ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳ್ಯ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದ ತೀರ್ವೆಯನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಈ ಡಿರೆಕ್ಟರರು ಕುಂಭಕೋಣದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಂಥಾದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮನ್ನಿಸುವರು

ಹೀಗೆ ಕುಂಭಕೋಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗಿಸಿದ ಡಿರೆಕ್ಟರರು ಯಾರೆಂತ ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೈತರೆಲ್ಲರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಿರತರ ನಿವಾಸ ಮಾಡಿರುವ ಧೊರೆಗಳೇ

ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವೈದಿಕರ ಪರೀಕ್ಷೆ — ವೇದವಿದ್ಯಾವರ್ಧಿನಿ ಸಭೆಯವರು ಕಾಶೀಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳ ವೈದಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ದಶವಿಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂಪ್ರದಾಯದರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಬಾಲಾಜಿದೇವ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿತು. ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದ ೫೦೦ ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇಂತಹ ವೇದವಿದ್ಯಾವರ್ಧಿನಿ ಸಭೆಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏರ್ಪಟ್ಟು ವೈದಿಕರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ವೈದಿಕ ಎಂಬ ಗುಣನಾಮವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬೇಕಾಗಿ ನಿರಂತರವೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವೆವು

ಥಿಯೊಸಫಿಕಲ್ ಸೊಸ್ಯಾಟಿಯ ಮೆಂಬರರಾದ ಒಬ್ಬ ಡಿ ಎಚ್ ಹರಕಾರೆ ಎಂಬವರು ಮತವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಈ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಷನೆಲ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಆಲೋಚನೆಯು ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದದ್ದೇ. ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೂ, ವೃದ್ಧಿಗೂ, ಧರ್ಮಗೋಪಾನವು ಮೊದಲನೇದು

ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಪ್ರೈಮೆರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಬಂಗಾಳ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಪ್ರೈಮೆರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರ ತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಭಾಷಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಮಿಶನರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರಂತೆ.

ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಈಗಿನ [illegible] ವಿಲಾಯತಿ [illegible] [illegible] ಪ್ರಕಾಶ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ [illegible] ಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ [illegible]ತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಕೈಯಲ್ಲಿ [illegible] ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಧಾರಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದರಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೂ ಕ್ಷಾಮಕಾಲದ ಧಾರಣೆಯೇ ಈ ವಿ[illegible]ತಿಯವರ ದೆಸೆಯಿಂದ ನಿಲ್ಲುವದೆಂದು ಸ್ವದೇಶಿ ಹಿತೈಷ್ಯ[illegible] ಹಿಂದು ಮುಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ರೈತರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಭತ್ತವನ್ನು [illegible]ಬಾರದಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ವರುಷದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿ ಮೇ[ಜು] ಮುಂತಾದ ಅಜಬಾಬುಗಳು ಪೂರ್ಣ ಸ್ವದೇಶದ್ದೇ ಆಗಿದ್ದ[ವು]

ನವ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ[ವನ್ನು] ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವಗೋಸುಗ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ವಿದ್ಯಾ[ರ್ಥಿಗಳ] ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ರೂಲುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ[ಗಳಿಗೆ] ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುವದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಮುಖರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರುತ್ತಾರಂತೆ

ಅಫಘಾನಿಸ್ಥಾನದ ಅಮೀರರ ಸವಾರಿಯು ಆಗ್ರಕ್ಕೆ ಈ[illegible] ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು ೪ಕ್ಕೆ ಬರುವದು, ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗ[ಳೂ] ಇತರ ರಾಜರೂ ಇವರ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಮುಂಚೆ[illegible]ವಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವರು

ಭರತ ಧರ್ಮ ಮಹಾಮಂಡಲ. ಈ ಸಂಘ[illegible]ವರ ಸಭೆಯು ತಾ 2ಕ್ಕೆ ಜರಗಿತು. ದರ್ಭಂಗಾ ಮಹಾರಾಜ[ರು] ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ರಾಜಪುತಾನ, ಕಾಸಿಂಬಜ[illegible], ಹತ್ವಾರ, ಮಹಾರಾಜ ಬಹದೂರರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಸಭೆಗೆ ಚಿತ್ತೈ[ಸಿ]ದ್ದರು

ಇಂದ್ರಜಾಲವಿದ್ಯೆಯ ಮಾಹಿತಿಯುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗ[illegible] ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಠಕಾಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ 8 ತಿಂಗಳ ಸ[illegible] ಆಯಿತು. ಇವಳನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನವರು ವಿಚಾರಿಸುವಾಗ ಅ[illegible]ಳು ಫಕ್ಕನೆ ತನ್ನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಒಂದು ಹಿಡಿ ತುಂಬ [illegible]ಳನ್ನು ಉಗುಳಿ ಬೆಂಚ್ ಕ್ಲಾರ್ಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಳು. [illegible]ರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪು ಓದಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳು "ಎರ[illegible] ತಾಸು ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟವರನ್ನು ನಾ ಕಾಣೆ! ಎಂ[illegible] ತಿಂಗಳ ಮಾತು ಹಾಗೇ ಇರಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳಂತೆ.

ವಿದೇಶಿ ಸಕ್ಕರೆಯು ಎಲುಬಿನ ಚೂರು ಮಧ್ಯ ಮುಂ[illegible] ಅನೇಕ ತರದ ಭ್ರಷ್ಟ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಡುವದೆ[illegible] ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಶಯದಿಂದ ಲಾಹೋರಿನ ಅಮೃತಸಾರ್ ಎ[illegible] ಊರಿನ ನಿವಾಸಿಗಳು ಈ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡ[ದು] ಎಂದು ಖಾನಪುರದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ದೋಷಗಳಿ[illegible] ಕಾರಣ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಖಾನಪುರ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನೇ ಉಪಯೋ[illegible]ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಮೃತಸಾರಿನಲ್ಲಿ ವರುಷ[illegible]ತಿ ಐಮಿಲಿಯ ರೂಪಾಯಿಯ ವಿದೇಶಿ ಸಕ್ಕರೆ ವ್ಯಾಪಾರ[illegible] ಇನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ [illegible]ಯುಂಟಾಗುವದು.

ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಕಬ್ ಜನಾಬುನ[illegible] ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರರು, ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಆಫ್ ವೇಲ್ಸ್ ಇವರು ಕಲ್ಕತ್ತೆ[illegible] ಚಿತ್ತೈಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಮೈದಾನನ್ನು ಶೃಂಗಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ [illegible] ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡದೆ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ 17,000 [illegible] ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಆ ಕಾಲದ ರಿಸೆಪ್ಷನ್ ಕಮಿಟಿಯವರ [illegible] ಹೂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಾಜ್ಯವು ಕೋರ್ಟಿನವರಿಂದ ಅಂಗೀ[illegible]ಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

[illegible]

[illegible] ಜಪಾನು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ [illegible] ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವೇತನವನ್ನು ಈ ಕೆಳ [illegible] ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕೊಡುವರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಭಾವ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿದ್ದು ಎಫ್. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಾದರೂ ಪಾಸಾಗಿರಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಾಯವು 23 ವರುಷಕ್ಕೆ ಮೀರಿರಕೂಡದು. ಯುರೋಪು ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ವರುಷ 1ಕ್ಕೆ 200 ಪವನುಗಳ ಪ್ರಕಾರ 3 ವರುಷಗಳ [illegible]ಗೆ 5 ವರುಷಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕದೆಯೂ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು. [illegible]ವೆ ಸ್ಕಾಲರ್ ಸ್ಕೀಪ್‌ಗಳೆರಡಿರುವವು: ಬ್ರಿಟಿಷ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವವರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 50 ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ಜಾಪಾನಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ 3 ವರುಷಗಳ ವರೇ[illegible] ವೇತನಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಡುವವು. ಇಂಥಹ ಸ್ಕಾಲರ್ ಸ್ಕೀಪ್‌ಗಳು 6 ಇರುವವು.

ಸ್ವದೇಶಿ ಕೊಡೆಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆ:— ಆರ್. ವ್ಹಿ. [illegible]ಂಬ್ಲೆ ಎಂಬವರು ಪುನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೋ[illegible]ಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇವರು [illegible]ಲಾಯತಿ ನಮೂನೆಯ ವಾಟರ್ ಪ್ರೂಫು ಕೊಡೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವರು. ಈ ಕೊಡೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಯು ಸ್ವದೇಶದ್ದೇ ಆಗಿರುವದೆ. ಮೇ॥ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರಿದ್ದು ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಮುಹೂರ್ತವಾಯಿತು.

[illegible] ಮ ರಾ. ರಾ ಕಾಬಿ ರಾಮನುಥ ಶ್ಯಾನುಬಾ[illegible] ಬಿ. ಎ, ಎಂ ಎಲ್ ಇವರು ಅಡ್ವೊಕೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾರೆ ಇವರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ

[illegible] ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಯಾವ್ಯಾವ [illegible]ಧಾನಗಳಿಂದ ಸರ್ವಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೊಂಬಾಯಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಒಂದು ಕಮ್ಮಿಟಿಯನ್ನು ಕಳೆದ ಜುಲಾಯಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದರು ಈ ಕಮ್ಮಿಟಿಗೆ ನಾಮ[illegible]ರ್. ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ ಎಸ್ ಜಿ [illegible]ಂದಾವರ ಕಾರರು ನಾಮದಾರ್ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ರಹಿಮತ್ತುಲ್ಲಾ, ನಾಮದಾರ್ ದಾಮೋದರ ಠಕರೆಸ್ಸೆ [illegible] ಖಾನ್‌ಬಹದೂರ ದರಾಷಹಾ ರತಂಜಿ ಚಿತ್[illegible]ರ್ ಇವರೆಲ್ಲರು ಹೊಸ ಮೆಂಬರರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

[illegible] ಮದ್ರಾಸು ಟ್ರಿಪ್ಲಿಕೇನ್ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿನ ಹೆಡ್ ಮಾಸ್ತರರಾದ ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ತಮ್ಮ [illegible] ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು (Servants of India Society) ಸರ್ವಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸೊಸೈಟಿಯ ಮೆಂಬರಾಗುವರು. ಈ ಸಂಘದ [illegible] ಉದ್ದೇಶವು ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಕೌನ್ಸಿಲ [illegible] [illegible]

[illegible] ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಧನಾರ್ಜನೆಯ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ತನುಮನಧನವನ್ನರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಂಘದವರ ಕಾಯಂ ಠಿಕಾಣೆಯು ಪುನೆಯಲ್ಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು 1905ನೇ ಜೂನ್ ತಾ. 12ರಲ್ಲಿ ಮೇ॥ ಗೋಖಲೆಯವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಇವರೇ ಇದರ ಮೊದಲನೇ ಮೆಂಬರರೂ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮದ್ರಾಸ್ ಪಿಂಜರಾಪೋಲ್:— ಕಳೆದ ತಾ 23 ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನರರಾದ ಸರ್ ಆರ್ಥರ್ ಲೊಲಿಯವರಿಂದ ಈ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುವ ಮೃಗಾಶ್ರಯಾಲಾಯದ ಅಸ್ತಿಬಾರವನ್ನು ಹಾಕುವ ಮುಹೂರ್ತವಾಯಿತು

ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ನೆಲ್ಲೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಚರ್ಮದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಇಡಲಿಕ್ಕೆ 40,000 ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಮೂಲಧನವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರಂತೆ.

ಕರ್ನಲ್ ಅಲ್ಕಟರವರು ಬಹಳ ಕಠಿಣ ಕಾಯಿಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದದರಿಂದ ಗತವರ್ಷದ ಥಿಯೊಸಫಿಕಲ್ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿತು.

ಮಾಜೀ ಮದ್ರಾಸ ಗವರ್ನರಾದ ವೆನ್‌ಲಾಕ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಈಗಿನ ಗವರ್ನರಾದ ಸರ್ ಆರ್ಥರ್ ಲೊಲಿಯವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ

ಬತೋಡೆ ರಾಜರ [illegible] ಮನ್ನಣೆ[illegible]ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ [illegible] ಸವನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬಾಲಕರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬ ವದಂತಿಯುಂಟು

ಸ್ವದೇಶಿ ಸ್ಟೀಮರ್ ಕಂಪೆನಿ— ಟ್ಯುಟಿಕೋರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಸ್ವದೇಶಿ ಸ್ಟೀಮರ್ ಕಂಪೆನಿಯಾಗಿದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟರ ವರೇಗೆ ಸಾಧಾರಣ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಚಂದಾ ವಸೂಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಜಾಪಾನಿನಿಂದ ಒಂದು ಸ್ಟೀಮರನ್ನು ತರಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾಜಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಜಾಪಾನಿನ ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಲು. ಅವರು. ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ 9000 ವಿದೇಶಿ ಸ್ಟೀಮರುಗಳಿವೆ ಎಂತಲೂ, ಈ ಪೈಕಿ 8000 ಸ್ಟೀಮರುಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರದ್ದೆಂತಲೂ, ಇದೇ ತರದ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಹೋದರೆ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವದೆಂತು ಎಂಬೀ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಇಂಡಿಯದವರಿಗೆ ಸ್ಟೀಮರ್ ಕಂಪೆನಿಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ರುಶ್ಯಾ ಜಾಪಾನ ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಾಪಾನಿಯರು ಕಟ್ಟಿಸಿದಂಥಾ ಅನೇಕ ಸ್ಟೀಮರುಗಳು ಏನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಇವೆ. ಜಾಪಾನಿಯರೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಸ್ಟೀಮರ್ ಕಂಪೆನಿಗಳನ್ನಿಡಬಹುದೆಂಬದನ್ನು ಸಹಾ ಸೂಚಿಸಿದರು ಹಿಂದೂ ಜಾಪಾನಿಯ ಎಸೋಶಿಯೇಶನ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಜಾಪಾನಿಯ ಮುಖಂಡರ ಸಂಘವು ಈ ಎರಡು ಜನಾಂಗಗಳ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರಿಗೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂತ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ

ತಂಜಾವೂರಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡಿನ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾದ ಮಿ॥ ಬೆತ್ ಪರ್ಡ್ ಸಾಹೇಬರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ಯ ಕೂಡುವ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ದೇಶಭಾಷೆಯಾದ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಹಾಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರಂತೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಠರಾವುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವವು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರು ಈ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡುಗಳು ಏನೆಂಬ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು

[illegible]ತೂರಿನ ಪುಷ್ಪಗಿರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಯ ಬಿ. ಎ[illegible] ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೀಕ್ಷಿತ ಬಲರಾಮಯ್ಯರೆಂಬವರ[illegible] ಮನೆ ಮಗ್ಗಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಚ್ಚಸ್ಥಿತಿಗೆ [illegible]ಕೆಂದಾಲೋಚಿಸಿ ನಾಗರಕೊಯ್ಲ್ ಎಂಬಲ್ಲಿಯ [illegible] ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ [illegible] ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡರು ಇವರ [illegible] 100 [illegible] [illegible] ಇವರಲ್ಲಿಯ ಮಗ್ಗಗ[illegible] [illegible] ಮಗ್ಗಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವ[illegible] ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ [illegible] ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ ಇವರಿಂದ [illegible] ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು ಇವರಿಗೆ [illegible] ತಮ್ಮ ಕಲಿಯುವಿಕೆ [illegible] ಎಲ್ಲವನ್ನೂ [illegible] ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ

ನೇಯಿಗಾರರ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಗ್ಗ [illegible] ಯಂ ಕೋಟಿ[illegible] [illegible] ಯಂ [illegible]ಗೇದಂ ಎಂಬವನು ಒಂದು ನೇಯುವ [illegible]ಸ ಮಗ್ಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುತ್ತಾನೆ ಅದರಿಂದ ಸಾಧಾರಣ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರುಷ ಪ್ರಾಯದ ವಿಶೇಷ [illegible] ಒಂದು ದಿವಸದಲ್ಲಿ 20 ಯಾರ್ಡು ಉದ್ದ, 54 ಇಂಚು ಅಗಲದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೇಯಬಹುದು ಈ ಹೊಸ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದಂಥವನು ಬಹಳ ಬಡವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಪೇಟೆಂಟ್ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿದೆ.

ಕನೂರ್ಲ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಫೋರೆಸ್ಟ ಆಫೀಸರರಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಪಡುಮನ್ನೂರು ಆನಂದರಾಯರು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 22ರಲ್ಲಿ ಪರಲೋಕವನೈದಿದರೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ತುಂಬಾ [illegible]

[illegible] ವೃತ್ತಾಂತ

[illegible] ಇವರು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 10ಕ್ಕೆ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಾ. 20ಕ್ಕೆ ಕೊಲೊಂಬೊಗೆ ತಲ್ಪಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅದೇ ದಿವಸ ಹೊಂಕ್‌ಕೊಂಗಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಫೆಬ್ರುವರಿ ತಾ. 22ಕ್ಕೆ ಬರ್ಮಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ತಲಪುವರು. ಮಾರ್ಚಿ 5ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ಇವರ ಸವಾರಿಯು ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಚಿತ್ತೈಸುವದು

ಲೆಂಕಶಾಯಿರ ವಸ್ತ್ರ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಖಾವಂದರು ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ 10,000 ಎಕ್ರೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಹತ್ತೀ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಮೇರಿಕದ ಬ್ರಿಟಿಷ ಕೆನಡಾದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದ ಅನೇಕ ಜನ ಪಂಜಾಬಿಗಳನ್ನೂ, ಸಿಕ್ಕರನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕೆನಡಾದವರು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ ಟ್ರೆನ್ಸ್‌ವಾಲ ಮುಂತಾದ ನಮ್ಮರಸುಗಳ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಹಳ ದುಃಖಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ, ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ಲೇಗ್‌ತಗಲಿದೆ ಊರಿನಿಂದ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ರಹದಾರಿ ಉಂಟೋ ಅಂತಹ ರಹದಾರಿಯನ್ನು ಅರ್ಜಿಮೂಲಕ ಕುರುವಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಗವರ್ನಮೆಂಟನವರಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಈ ಅರ್ಜಿಗಳು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮಂತಹ ಪ್ರಜಾಸುರಕ್ಷಿತಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರದ ಇನ್ನೂ ಬಗೆಬಗೆಯ ನಿಯಮಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ರುಸ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೀಫ್ ಎಂಬವ ಮಾಜಿ ಗವರ್ನರ ಜನರಲ್‌ರಾದ ಎಲೆಕ್ಸಿಸ್ ಇಗ್ನೆಟಿಫ್ ಪ್ರಭುಗಳನ್ನು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳು ಕೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಕೊಲೆಪಾತಕಿಯನ ಕೈದುಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ

ಜಾಪಾನ್‌ದೇಶ ಈ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅದರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೇ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ೧೯೦೪ರಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ೯೦೩೪ರ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿದ್ದವು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡುಲಕ್ಷ [illegible] ಸಾವಿರದ [illegible] ಭತ್ತೊಂದು ಜನ ಗಂಡಸರು, ೩೦೯೨೪೮ ಜನ ಹೆಂಗಸರು, ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ೨೦೯೮೯ ನೀರಿನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡ ತಕ್ಕವುಗಳು ೪೯೮೯ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಬಾಲವೃದ್ಧರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವೂ ಜೀವನವೂ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಇದರಿಂದಲೇ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ ಜೀವಿಕೆಯು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಬಂಡವಾಳವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂಕಟವು ಇವರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಬಹಳ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿನವರೂ ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ ಅದನ್ನು ರೂಢಿಸುವರು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕವರೂ ಕೂಡ ವ್ಯವಸಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇಂಥಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರುವರು. ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಹೊರತು ನಮ್ಮ ಜನಗಳು ವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರುವುದು ಕಷ್ಟ (ವೃ ಚಿ)

1906ನೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಮುದ್ರಾಲಯವನ್ನು ಸೇರುವಾಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ದಾದಾಬಾಯಿಯರ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಭಾಷಣವು (Presidential address) ದೊರಕಿತು ಇದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಚುಟುಕಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ತಪಸೀಲುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವೆವು ಉಪನ್ಯಾಸವು ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ೫೨ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಘಳಿಸಿದ ಪಕ್ವವಾದ ಸುಜ್ಞಾನದಿಂದ ತುಂಬಿದೆ ನಾವು ಬ್ರಿಟಿಷ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಮಭಾಗಿಗಳು ಅವರಿಗಿರುವ ಹಕ್ಕು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರೆಂಬುವನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಅವನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದರು

1 ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ನೇಟಿವರನ್ನೇ ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂಬುದು

2 ರಾಜಕಾರ್ಯ (ಕಂದಾಯ ಕೊರಿಸುವದ, ಕಾನೂನು ಮಾಡುವದು, ಕಂದಾಯ ದ್ರವ್ಯದ ನಿಗಾವನಿ) ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೂ ವಿಲಾಯತಿಯಂತೆ ಲೋಕ ನಿಯುಕ್ತರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡು

3 ರಾಜ್ಯದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ನ್ಯಾಯವಾದ ಪಾಲನ್ನು ತೆರುವದು.

ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತ್ರಯದಾಯಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಾವು ಎಷ್ಟು ಬೇಡಾಡಿದರೂ ಇನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು [illegible] ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು [illegible] ನಾದರೆ ಈ ವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ [illegible] ಮನಗುಂದಿ ಗಡಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯ ಅಧಿಕಾರ [illegible] (Liberal) ಲಿಬರಲ್ ಪಕ್ಷದವರಿಂದ ನಮಗೆ [illegible] ಶುಭಚಿನ್ಹೆಗಳಿರುವ ಕಾರಣ ಕೋರಿಕೆಯಿಂದ [illegible] ವೆನು "ಸ್ವದೇಶಿ"ಯು ಸಮಯೋಚಿತವಾದ [illegible] ವಂಗಭಂಗವು ಅತ್ಯನುಚಿತ ಕಾರ್ಯ. ಅದನ್ನು [illegible] ಲಿಕ್ಕಾಗಲೀ ಬೇರೆ ಯಾವ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಕೈಗೊಡಿಸಲಿಕ್ಕಾ[illegible] ನಿರಂತರ ಕಳಕಳವೇ (agitation) ಉಪಾಯ. ಈ ಕಳಕಳವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಸಬೇಕು. ಯೋಗ್ಯರಾದ ಕೆಲವು ಗ್ರಹಸ್ಥರು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಹೇಳಿ ಅನ್ಯಾಯಶೀಲತೆ, ಕರಭಾರ, ಮನಃಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಜನರು ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸರ್ವನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರಿಗೆ ದೇಶದ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಕಳವಳ ಬ್ರಿತಿಷರು ಈ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕುಶಲರು. ಈ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಹಿಂದುಗಳೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಒಂದಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಈ ಎರಡು ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವು ಅವಶ್ಯಕ "ಒತ್ತಂಡದಿಂದ ಜಯ ಇತ್ತಂಡದಿಂದಲೆ ಲಯ ಸಂಭವಿಸುವದು ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಹಿಂದುಗಳೂ ದೇಶದ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ನವೀನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳ ತರಗತಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ದೇಶ ಹಿತಕಾರಿಗಳಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಒಂದು ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಬಲ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ವೃದ್ಧ ಮಹಾತ್ಮನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಒಬ್ಬಿವಾದವು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೂ ಜನಹಿತಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನೂ, ಕಾಲೋಚಿತ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವದು "ನನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಏನು ಭಾಗ್ಯವಿರುವದೋ ಅರಿಯೆ. ಸ್ವದೇಶ ದೇಶೀಯರಲ್ಲಿ ನನಗಿರುವ ಶ್ರದ್ಧಾನುರಾಗ ಸೂಚಕವಾದ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನಾನನ್ನುವದೇನಂದರೆ—ಒಟ್ಟಾಗಿರಿ, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಾಡಿರಿ, ಈಗ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಪ್ಲೇಗ್ ಕ್ಷಾಮಗಳಿಂದ ವಿಲ್ಲಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯುವವರೂ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟಗಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯುವವರೂ ಉಳಿಯುವಂತೆಯೂ ಭೂಲೋಕದ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರೀಕತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಹತ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ರಗಾಮಿಯೆನಿಸಿದ ಭರತಖಂಡವು ಪ್ರಾಚೀನಸ್ಥಾನವನ್ನೈದುವಂತೆಯೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೈಸೇರಿಸಿರಿ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ:—ಪೆನ್ಶನ್ ಹೊಂದುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೆಲ್ಲೂರಿನಲ್ಲಿ ಜಡ್ಜರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ದಿವಾನ ಬಹದ್ದೂರರಾ ರಾ ಆ. ವೆಂಕಟರಮಣ ಪೈಗಳವರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನೆಲ್ಲೂರಿನ ಸರ್ಕಾರಿ ವಕೀಲರು ರಾ. ರಾ. ಚಂಗಯ್ಯನವರು ಸೋಶಿಯೆಲ್ ಗಾದರಿಂಗ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಕೂಟವನ್ನು [illegible]ದರು. ಗಾಯನ ತಾಂಬೂಲಾದ್ಯುಪಚಾರಗಳು ಒಬ್ಬ [illegible] ದಾರ ಹಾಸ್ಯಗಾರನ ರಸಿಕೋಕ್ತಿಗಳೂ [illegible] ಚಂಗಯ್ಯನವರು ದಿವಾನ ಬಹದ್ದೂರರವರ [illegible] ಲತೆ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನು [illegible] ದೇವರಿಂದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನೂ ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸನ್ನೂ [illegible]ದರು. ಅಭ್ಯಾಗತರು ತನಗೆ ನ್ಯಾಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ [illegible] ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೆಲ್ಲೂರಿನ [illegible] ಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ [illegible]

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೮ನೇ ಪರಾಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಬಿದಿಗೆ ಕುಜವಾರದಾರಭ್ಯ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಪಾಡ್ಯವು ಕುಜವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ,	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಕುಜ	ಬಿ	೫೫	ಪುನರ್ವ	೧೩।	8	ಕುಜ	ನವ	೪೭|||	ಚಿ	೨೦|||
2	ಬುಧ	ತ	೫೭|||	ಪುಷ್ಯ	೧೭|||	9	ಬುಧ	ದಶ	೪೨|||	ಸ್ವಾ	೧೭|||
3	ಗುರು	ಚೌ	೫೯	ಆಶ್ಲೇಷ	೨೧।	10	ಗುರು	ಏ	೩೭||	ವಿ	೧೪।
4	ಶುಕ್ರ	ಪ	೫೯।	ಮಘೆ	೨೩||	11	ಶುಕ್ರ	ದ್ವಾ	೩೧|||	ಅನು	೧೦||
5	ಶನಿ	ಷ	೫೮	ಹುಬ್ಬಾ	೨೪||	12	ಶನಿ	ತ್ರ	೨೬	ಜ್ಯೆ	೬।
6	ಆದಿ	ಸ	೫೫||	ಉತ್ತರೆ	೨೪।	13	ಆದಿ	ಚತು	೨೦।	ಮೂ	[illegible]
7	ಚಂದ್ರ	ಅ	೫೨	ಹಸ್ತ	೨೩।	14	ಚಂದ್ರ	ಅಮಾ	೧೪|||	ಉಷಾ	೫೪|||
						15	ಕುಜ	[illegible]	[illegible]	ಶ್ರ	[illegible]

ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರ ವಿನಂತಿ.

ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಹಲವು ತರದ ಅಭ್ಯಂತರಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದವುಗಳೇ. ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಪತ್ರದ ಕಲ್ಪನೆಯಂತೂ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನವೆನ್ನಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸ್ವತಹಾ ನಮಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಅನುಭವ ದೊರೆಯುವ ತನಕ ಅಲ್ಪಕಾಲ ನಮಗೆ ಆದರಪೂರ್ವಕ ಕೈಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆವು. ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಅನುಭವವೇ ಪ್ರಧಾನ, ಹಾಗೆ ಅನುಭವ ಸಂಪಾದಿಸಿ ನಾವು ಪತ್ರವನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ರೀತಿಗೆ ತರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸದುತ್ಸಾಹ ಹಿತಕಾರಿಗಳು ಕೈನೀಡುವರೆಂದು ಧೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರವರ್ಯರ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ ೬	ರೂ. ೨೩	ರೂ ೪೮	ರೂ ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	,, ೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	,, ೨ ೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧ ೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ

	ರೂ	ಆ.
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೨	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ		೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಡುವದು.

ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಾತ್ಮಿದಾರರು ಬೇಕು. ಬಾತ್ಮಿದಾರರಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕಳಹಿಸುವೆವು.

ವಿಳಾಸ — ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು,

DIARY FOR 1907.

೧೯೦೭ನೇ ಇಸವಿಯ ಡೈರಿ.

ಪರಿಮಾಣ 4" × 5½"

CONTENTS.

ಟಪ್ಪಾಲ್ ಆಫೀಸಿನ ಕ್ರಮ, ಸ್ಟಾಂಪು ಆಕ್ಟಿನ ಸಾರಾಂಶ; ಸಮ್ಮನ್ಸ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವರ ಪ್ರಯಾಣದ ವ ಇತರ ಖರ್ಚಿನ ಪಟ್ಟಿ, ಸಿವಿಲ್ ದೇಶೆದಾರರ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ತಿಂಗಳಂಗಟ್ಲೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಭತ್ತೆಯ ಪಟ್ಟಿ; 1907ನೇ ಇಸವಿಯ ಗ್ರಹಣಗಳು; ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲಗಳು; ವಿವಿಧ ಶಕಾಬ್ದಗಳು; ಗುರುಶುಕ್ರರ ಅಸ್ತೋದಯಗಳು; 1907ನೇ ಇಸವಿ ಹಿಂದು, ಕ್ರೈಸ್ತ, ಮಹಮ್ಮದಿಯರ ಹಬ್ಬಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಕ್ರಯ 6 ಆಣೆ. ಹದಿನೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ಕ್ರಯವಿಲ್ಲದೇನೇ ದೊರೆಕುವದು. ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಮ್ಮಿದರ.

THE

MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

FORMERLY

S. Nagappa Nayak & Co.

ಮಂಗಳೂರು

ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್,

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೋ)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೊಕೊವಾ ಬಿಸ್ಕೂಟು ಸಾಬೂನು, ಚುರುಟು, ಮುಂತಾದವುಗಳು, ಕಾಗದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಲಕೋಟೆ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫ್ರೋಮುಗಳು, ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ,

Sharada Press

ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯ

ಇಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫ್ರೋಮುಗಳು ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಂಗಡಿ, ಬೇರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗ ಕಾಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

TO LET.

Printed and published at the Mangalore Trad

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, 16ನೇ ಜನವರಿ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 2.

ಧರ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವ

ಆಹಾರನಿದ್ರಾಭಯ ಮೈಥುನಂಚ ಸಾಮಾನ್ಯಮೇತತ್ ಪಶುಭಿರ್ನರಾಣಾಂ।
ಧರ್ಮೋಹಿತೇಷಾಮಧಿಕೋ ವಿಶೇಷೋ ಧರ್ಮೇಣಹೀನಾಃ ಪಶುಭಿಃಸಮಾನಾಃ॥

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯು ಸಂಭವಿಸಿ ಅಧರ್ಮವು ಯಾವಾಗ ಹೆಚ್ಚುವದೋ ಆಗ ತಾನು ಯುಗ ಯುಗಕ್ಕೂ ಅವತರಿಸುವೆನೆಂದು ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯವಿರುವದು. ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪವು ಹೆಚ್ಚಿ ಜನರು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೂ ಪರಲೋಕವನ್ನೂ ಮರೆತು ವಿಷಯಾಪರರಾಗಿ ಸದ್ವಿವೇಕವು ನಾಶವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ದೇವಾಂಶನಾದ ಮಹಾ ಪುರುಷನು ಜನ್ಮವೆತ್ತುವನೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಈ ಗೀತಾವಾಕ್ಯವು ಬೋಧಿಸುವದು. **ಲೋಕದ ಇತಿಹಾಸವೂ ಈ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.** ಈಗಿನ ಇಂಗ್ಲೀಷ ರಾಜ್ಯದಂತೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡ ರೋಮು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು [illegible] ಮುಂತಾದ ದುರಾತ್ಮರಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನಾಚಾರದಿಂದ [illegible] ಕುಲೀನರು, ಸಾಮಾನ್ಯರು, ಬಡವರು, ದೊಡ್ಡವರು ಎನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾ[illegible] ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದರು. ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಲೀನರಾದ ಜನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆ ಲೋಕವಿಸ್ತಾರವಾದ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತನು ಜನ್ಮಿಸಿದನು. ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಗಳಿಂದ ಸದ್ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಈ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಜೀವನವೂ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಬೋಧೆಯೂ ಮೊದಲು ಹನ್ನೆರಡು ಜನರಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿ ಇವರು ಕ್ರಿಸ್ತನ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಇವರ ವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮವು ಬಲವಾಗ್ನಯಂತೆ ಹಬ್ಬಿ ಕ್ರಮೇಣ ಯುರೋಪು ಖಂಡವನ್ನಾವರಿಸಿತು. ಹಲವು ಶತಮಾನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಈ ಮತದ [illegible] ದುರಾಚಾರಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಧರ್ಮಬೋಧಕರೂ ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲು ಲೂಥರನು ಹುಟ್ಟಿ ಪ್ರೊತೆಸ್ತಾಂತ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅಗಸ್ಟೈನ್ ವೆಸ್ಲಿ ವಿಕ್ಲಿಫ್ ಮೊದಲಾದವರು ಜನರನ್ನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯೆನಿಸುವ ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧ, ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ, ರಾಮಾನುಜ, ಚೈತನ್ಯ, ಕಬೀರ, ತುಕಾರಾಮ ಮುಂತಾದ ಮಹಾತ್ಮರು ಅವತರಿಸಿ ನೆರವೇರಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದ್ದೇ. ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ದೇವರು ತಾನು ಜನ್ಮವೆತ್ತುವೆನೆಂದರೆ, ಧರ್ಮವು ಸಮಾಜ ಸುಖಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕರವಾಗಿರ ಬೇಕು?

ಒದರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚಾರದಿಂದ ಭೇದಿಸಬೇಕು. ಆಚಾರವು ದೇಶ, ಕಾಲ, ಜನವೆಂಬ ಬಾಹ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನನುಸರಿಸುವದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮತಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿದ್ದರೂ ಅವು ಬೋಧಿಸುವ ಧರ್ಮ[illegible]ವು ಒಂದೇ: ಯಾವ ಮತವೇ ಆಗಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಿಯೂ, ಸರ್ವಶಕ್ತನೂ, [illegible] ಅದೇ [illegible] ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ [illegible]
[illegible]

ತಾಳನ್ನು ಮಾನವ ಬಂಗಿ ಕರೆಸುವನೋ ಅಂಥವನು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೂ ಪರಲೋಕವನ್ನೂ ನಂಬಿದ್ದು ನಡೆಯ ಬೇಕು. ಸತ್ಯ, ಸದಾಚಾರ, ವಿನಯ, ಶಾಂತಿ, [illegible] ಲೋಕವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬ ಸುಗುಣಗಳು ಅಂಥವನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವವು. ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಪಾಪದ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅವನನ್ನು ನೀತಿವಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಸಕಲ ಧರ್ಮಗಳ ಉದ್ದೇಶ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಮತಾವಲಂಬಿಯಾದರೂ ಸರಿ, ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಂಗೀಕರಿಸಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಡೆದರೆ ನೀತಿವಂತನಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯನೆನಿಸುವನು. ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಮಸೀದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ರಿಸ್ತ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು [illegible] ಕಂಡನೆಂದು ಅಕ್ಬರನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಅಬ್ದುಲ್ ಫಾಜಲನು [illegible] ಇದ ಸಾರ ನಮ್ಮ ಅರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವದು. "ಏಕಂ ಸತ್ ವಿಪ್ರಾ ಬಹುಧಾವದಂತಿ" ಎಂಬ ವೇದವಾಕ್ಯವಿರುವದು.

ಸದಾಚಾರವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇಹಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಶ್ಯವು. ಜನಾಂಗದ ಮೇಲ್ಮೆಗೂ ಸದಾಚಾರವೇ ಆಗತ್ಯ. ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗದ ಧರ್ಮಬೋಧೆ [illegible] ದ ಗುಣದಿಂದ ಅದರ ಗೌರವ ನಾಶವು ಬರುವದೆಂದು ಲೋಕದ ಇತಿಹಾಸ [illegible] ಬಹುದು. [illegible] ದುರ್ದಶೆಯು ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ [illegible] ದೇ ಬರುವದು. ಹಿಂದೆ ಪಾರಸೀಯರ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಚದರಿಸಿದ ಗ್ರೀಕರಲ್ಲಿ ದುರ್ನಡತೆಯು ಹೆಚ್ಚಿ ಜನರು ದೈವಹೀನರಾದ್ದರಿಂದ ದೇಶವು ರೋಮು ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲಾಯಿತು. ಅದೇ ರೋಮನ್ನರು ಕ್ರಮೇಣ ರಾಜ್ಯ[illegible] ಪೂರ್ವದ ಸನ್ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಭೋಗಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಪೌರುಷವನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡರು. ಆಗ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಅನಾಗರಿಕ ಪಾಮರ ಕುಲಗಳು ತಡೆಕಡದ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಲೂಟಿಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಪಾಪಿಷ್ಟ ಹೃದಯವು ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ಹೀರುವದು, ಎಂದು [illegible] ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಕವಿಯು ಬರೆದಿರುವನು.

ದೇಶ [illegible] ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ತಿಳಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವು ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪನೆಯ ನೆವನದಿಂದ ಪರಮತಾವಲಂಬಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಮೊಗಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಔರಂಗಜೇಬ, ಟಿಪ್ಪು ಮೊದಲಾದ ಮತಾಂಧರ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಈಗಿನ ಸುಧಾರಣೆ ಹೊಂದಿದ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡತೆಯಿಂದಲೂ ಕಂಡು ಬರುವದು. ಅಮೇರಿಕದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ರಾಜ್ಯವಾದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೂ ಏಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವೆನಿಸುವ ಜಪಾನದಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ನಡೆದ ಧರ್ಮಪರಿಷತ್ ಸಭೆಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿವೆ. ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ, ನ್ಯಾಯಶೀಲತೆ, ಕಾರ್ಯಶ್ರದ್ಧೆ, ಧೈರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸುಗುಣಗಳಿರಬೇಕು. [illegible] ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಧರ್ಮಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಈ ಗುಣಗಳು ಲಭಿಸುವವು. ಮತ್ತು ಯಾವ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಥಾ ಬಾಧಕಗಳಿಗೂ [illegible]
ಈಚೆ ತಿರುಗನು. [illegible] ಉದ್ದರಿಸಿದ [illegible]
ಧರ್ಮದಿಂದ ಆಸಕ್ತಿಯೂ [illegible]
[illegible]

ಅವರ ಧರ್ಮದೇವತೆಯು ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಮರ [illegible] ಸಾರು ಮುಂದಿ ಕೌರವರನ್ನು ಗೆದ್ದರು.

ಧರ್ಮನಿರತನಾದವನಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ಏಕಾಗ್ರ ಚಿತ್ತವೂ [illegible] ಅವನು ಲೌಕಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದಾಗಲೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೂ ಏಕಾಗ್ರ ಮನದಿಂದಲೂ ನೆರವೇರಿಸುವನು. ಧರ್ಮದಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಈ ಅಮೂಲ್ಯ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಲೌಕಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಲೆಯುಂಟು. ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯೆಂಬ ಕಾರಂಜಿಯಿಂದ ಒಸರುವ ಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪ್ರಾಣಪ್ರದಜಲವು ನಾವು ನಡೆಸುದ್ದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಫಲವತ್ತಾಗಿಸಗೊಡುವದು. ಧರ್ಮಪರಾಯಣತೆಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಒಂದೇ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸುವದರಿಂದ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಹೋದ್ದೇಶಗಳು ಕೈಗೂಡುವವು. ಭರತಖಂಡವನ್ನು ಮ್ಲೇಂಛರಿಂದ ಸೆಳಕೊಂಡ ಆರ್ಯರೂ, ಯುರೋಪ ಏಸ್ಯಾ ಅಮೇರಿಕ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ದಂತೆತ್ತಿ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅಜೇಯರೆನಿಸಿದ ಮಹಮ್ಮದಿಯರೂ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದಿಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಜಯ ಹೊಂದಿರು. ಭವಾನಿಭಕ್ತನಾದ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜನು ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡುವಾಗ ತುಕಾರಾಮ ಮೊದಲಾದ ದೇವಪುರುಷರು ದೇವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಶಿವಾಜಿಯ ಕೈಸೇರಿದಳು. ದೇಶೋನ್ನತಿಗೋಸ್ಕರ (Servants of India Society) ಎಂಬ ಭಾರತವರ್ಷ ಸೇವಾಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಾಗ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಸೇರಬೇಕು ಎಂದು ಮಾ. ಗೋಖಲೆಯವರು ಹೇಳಿದರು. ಅಂದರೆ ಧರ್ಮಪರಾಯಣತೆಯು ಕಾರ್ಯಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನೊದಗಿಸುವದಂತಾಯಿತು.

ದೇಶೋನ್ನತಿಗೆ ಧರ್ಮವು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಸಾಧಾರಣ ಜ್ಞಾನವೂ ಇತಿಹಾಸ ಪರಿಚಿತಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವು. ಹೀಗಿರಲಾಗಿ ಆರ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ತೋರುವ ಧರ್ಮೋತ್ಪತ್ತಿಯು ಅತೀ ಶೋಚನಿಯವಾದದ್ದು. ಅನೇಕರು ಧರ್ಮವೆಂದು ಕೆಲವು ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವರು. ಕೆಲವರು ಹಿಂದೂ ಮತವು ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಪರಮತಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವರು ಮತವೆಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಂಚನ ಭಜಕರಾದ ಅನೇಕರು ಸ್ವಾರ್ಥಮತಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿರುವರು. ಧರ್ಮಗ್ರಂಥೋದಕನೆನಿಸುವ ಅನೇಕರ ಸಂಗಡ ವೇದ, ಗೀತೆ, ಕಡೆಗೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ಅರ್ಥ ಕೇಳಿದರೆ ಅದರ ಅರ್ಥವು ಗೂಢವಾದದ್ದು ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯ, ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಾರ ಮಾಡ ಬೇಕನ್ನುವರು. ಆರ್ಯ ಸನಾತನಧರ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಯು ಕುಂದಿ ಮಂದವಾಗಿ ಕರಿಹಿಡಿದು ಹೋಗಿದೆ, ದೇಶದ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇದೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲತತ್ವಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಸದಾಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು. ಗಿಡವಾಗಿ ಬೊಗ್ಗದ್ದು ಮರವಾಗಿ ಬೊಗ್ಗದು. ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಹಿರಿಯರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಉಪನಯನವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಈಗ ಉಪನಯನದಿಂದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಧರ್ಮೋಪದೇಶವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತದೆ. ಸರಕಾರದವರು ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸದ್ದರಿಂದ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮೋಪದೇಶದ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಮಿಶನ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಹಿಂದೂ ಹುಡುಗರು ಸ್ವಧರ್ಮಹೀನರಾದ್ದರಿಂದ ಮಿಶನರಿಗಳ ಸತ್ಯವೇದವನ್ನು ನಂಬಿ ಪರಧರ್ಮವನ್ನು ಸೇರುವರು. ಈ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು [illegible] ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಮತಾ[illegible] ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡಬೇಕು.

[illegible] ಹಿಂದು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ [illegible]ವದು. [illegible] ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಸಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಬೇರೆ ಪಾಠಗಳಂತೆಯೇ ಅವನ್ನೂ ಕಲಿಸುವರು. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲ [illegible] ಪ್ರವೀಣರಿ[illegible] ಕೊಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು [illegible]. [illegible] ಹಿಂದೂ ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ [illegible] ಒಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವರು. [illegible] ಹಿಂದೂ ಜನರನ್ನು [illegible]

ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ [illegible] ಧನಾಢ್ಯರೂ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಹೀಗೆಯೇ ಹಿಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಧರ್ಮಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಒಳ್ಳೇದಿಲ್ಲ!

ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಸತ್ಯ, ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ, ಐಕ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ಅಂತಃಕಲಹಗಳನ್ನು ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಗಿಸಿದಂದು ದೇಶವು ಪೂರ್ವೋನ್ನತಿಗೇರುವದು.

ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರ ಚರಿತ್ರ

(1ನೇ ಸಂಚಿಕೆಯ 4ನೇ ಪೇಜಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

ದಾದಾಭಾಯಿಯ [illegible] ದೊರೆಯ ದಿವಾನರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ 1874ರಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದರು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ತುಂಬಾ [illegible] ನರ್ಮವೂ ಆದಕ್ಕೆ [illegible] ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅನಾಚಾರವೂ ದುಷ್ಟ [illegible] ಲಂಚ [illegible], [illegible] ದಾದಾಭಾಯಿಯವರು [illegible] ರೆಸಿಡೆಂಟರಿಗೂ [illegible] ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲು ಹುದ್ದೆದಾರರು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಪ್ರವರ್ತನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ [illegible] ಬಂತೆಂದು ತೊಂದರೆ ಕೊಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. [illegible] ರಾಜಿ ಕೊಟ್ಟು ದಾದಾಭಾಯಿಯವರು ಬೊಂಬಾಯಿ ನ [illegible] ಸೇರಿದರು. ಇವರು ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ [illegible] ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಸಂಘವು ಆ [illegible] ಮಾಡಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೊಂಬಾಯಿ ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸ ತೋರಿಸಿದರು. ಕೈಹಾಕಿದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಕುಂದಿಲ್ಲದೆ ನೆರವೇರಿಸುವರೆ ತಾನು [illegible] ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಕರಾದ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ [illegible] 1886ನೇ [illegible] ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಗ್ರಸ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿ [illegible] ಈ ಪ್ರಸಂಗ [illegible] ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು ಸೇರಿ [illegible]. 1886ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ [illegible]. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವದು [illegible], ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳೇ ಹೊರತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವದಸಾಧ್ಯ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪಾರಸಿ ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಕ್ರಿಸ್ತಿಯನ್ ಎಂಬ ಅನೇಕ ಭಿನ್ನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಗಳಿರಲು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆತ್ತುವದು ಹೇಗೆ? ಹಿಂದುಗಳ ಸಮಾಜದೋಷಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಗಳೂ, ಪಾರಸಿಯರದನ್ನು ಪಾರಸಿಯರೂ, ನಿವಾರಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಪರಕೀಯರ ಕೈಯಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವು ತೀರದು." ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಕೊಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹ ಕೆಲವರ ಮತವಿದ್ದದರಿಂದ ಈ ವಿಧಿ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು.

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯು 1892ರಲ್ಲಿ ದಾದಾಭಾಯಿಯವರಿಗೆ ಫಲಿಸಿತು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ದೇಶೀಯರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಾಮಿಗಳು. ಇವರ ಮುಂಚೆ ನೇಟಿವರ್ಯಾರೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ತಮಾನವು ದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible]. ಹಿಂದೆ [illegible] ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ [illegible] ಸಭೆಯಲ್ಲಿ House of Commons [illegible] ಜೂರಾದದ್ದು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ. 1893ರಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಕೊಂಗ್ರೆಸ ಸಭೆಯ ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು. ಈ ಸಾರಿ ಇವರಿಗಾದ ಅಪೂರ್ವ ಸ್ವಾಗತೋಪಚಾರಗಳು [illegible] ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೋಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹೊಂದಿದ ಸ್ವಾಗತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದಿರುವದೆಂದೂ ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಇಂಥಾ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ (Sir William Wilson Hunter) ಸರ್ ವಿಲಿಯಮ್ ವಿಲ್ಸನ್ [illegible] [illegible] ಪತ್ರಿಕೆ [illegible]

[illegible] ... ದಿಂದ ಎರಡು ಮೂರು ತತ್ವಗಳನ್ನು [illegible] ಹೇಳುವದು. "ನಮ್ಮ [illegible] ಪ್ರಾರಂಭಸ್ಥಿಯಂಥ ಮಾತ್ರವೇ. ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಪತ್ತಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಭೆಗಳ ಸಮತರಗತಿಗೇರುವತನಕ ಹೋರಾಡ ಬೇಕು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಾತೆಯ (ಜನ್ಮಭೂಮಿ) ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಮರೆಯದಿರುವಾ. ನಾನಾದರೋ ತಾನು ಭಾರತೀಯನು, ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೂ ದೇಶೀಯರಿಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರನಾಗಿದ್ದೇನೆಂಬ ಭಾವವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬದು ನಿಜ. ನಾನು ಯಾವ ಜಾತಿಯವನಾಗಲಿ ಯಾವ ಧರ್ಮಾವಲಂಬಿಯಾಗಲೀ ಇವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾನು ಭಾರತೀಯನು, ನನ್ನ ದೇಶವು ಭಾರತವರ್ಷ, ನನ್ನ ಜನಾಂಗವು ಭಾರತೀಯ ಜನಾಂಗ, ನಾವು ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನೂ ಸ್ವದೇಶವನ್ನೂ ಮುಂದಿಟ್ಟು ನಡೆದರೆ, ಬ್ರಿಟಿಷರಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯಾಯಶೀಲತೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆಳೆಯುವದು." ಈ ಸಮಾರಂಭದ ಮೊದಲು ದಾದಾಭಾಯಿಯ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನು ಪರವನ್ನೈದಿದನು.

ದಾದಾಭಾಯಿಯರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಪರಿಶ್ರಮದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತೆಗೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಲಿಕ್ಕೆ ವೆಲ್ಬಿ ಕಮಿಶನ್ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗೊಂಡ ಒಂದು ಕಮಿಶನ್ ನೇಮಕವಾಯಿತು ಈ ಕಮಿಶನಿನ ಮೆಂಬರುಗಳಲ್ಲಿ ದಾದಾಭಾಯಿಯರೂ ಇದ್ದರು. ಇವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ್ಯಾವವಂದರೆ:—1. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಖರ್ಚಿನ ನಿಗಾವಣಿ, ದೇಶದ ಆಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಯುರೋಪಿಯರಿಗಿಡದೆ ಯೋಗ್ಯ ನೇಟಿವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಖರ್ಚು ತಗ್ಗಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಆದಾಯ ಸಿಕ್ಕುವದು

ಹೀಗೆ ಯುರೋಪಿಯನರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ದ್ರವ್ಯವೂ, (ವಿದೇಶಿನೌಕರರ) ರಾಜಕೀಯಜ್ಞಾನ, ಬುದ್ಧಿ ಬಲಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೋಷಿಸಲ್ಪಡುವವು.

2) ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಸರಕಾರದವರು ಹೊರ ತಕ್ಕ ಪಾಲು. ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಅಧಿಪತ್ಯಗಳ [illegible] ಖರ್ಚನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಪಾಲುಗಾರರಂತೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಲ್ಲದೆ ಈ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಗುಲಾಮನಂತ ಕಂಡು ಕೊಡದಷ್ಟು ಹೊರೆ ಹೊರಿಸಲಾಗದು ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ವೆಚ್ಚ (ಉದಾಹರಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸರಹದ್ದಿನ ಹೊರಗೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧಗಳು)ವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ತೆರಬೇಕು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಧಿಪತ್ಯ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿರುವಂತೆ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೇಮಕವಾದ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಗೂ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇಂಡ್ಯಾ ಆಫೀಸ್ ಮೊದಲಾದ ಸಿಬಂದಿಗಳಿಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ತೆರ ಬೇಕ. ಯಾಕಂದರೆ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರನ್ನು ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿರಿಸುವದು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿದೆ ಎರಡನೇ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ತೆರ ಬೇಕೆಂಬ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಮ್ಮ ರಾಜರಾದದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಇಂಡಿಯ ಆಫೀಸ್ ಮುಂತಾದ ಸಿಬಂಧಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನೇಟಿವ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಸಂಬಳವನ್ನು ನಾವು ತರಬೇಕು ಮಧ್ಯಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಡಿಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಯುರೋಪಿಯನರ ಖರ್ಚಿನ ಅರ್ಧಾಂಶವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ತೆರಬೇಕು ಭೂಸೈನ್ಯ ನೌಕಾಸೈನ್ಯ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಮುಂತಾದ್ದವುಗಳ ಖರ್ಚನ್ನೂ ಎರಡು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಯಾವ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅದೇ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಈ ಸರ್ವಿಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯಬೇಕು. (ಶೇಷ).

ದಾದಾಭಾಯಿಯವರ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಭಾಷಣ

———0———

ತನ್ನ ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಗಳನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ತಿಳಕೊಳ್ಳುವದು ಏಳಿಗೆಗೆ ಬರತಕ್ಕವನ ಲಕ್ಷಣ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಮಾತು ಸಲ್ಲುವದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ದಾದಾಭಾಯಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಚರ್ಚಿಸಿ ತದನಂತರ ನಾವು ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷವಿಟ್ಟು ಮುಂದರಿಸಬೇಕು, ಮತ್ತು ಯಾವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ [illegible] ಬೇಕು ಎಂಬದನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಿದರು. ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಉದ್ದಿಷ್ಟ [illegible] [illegible] (ಯಾ [illegible]) ಪಕ್ಷಗಳು

ಒಂದಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಉದ್ದಿಷ್ಟವನ್ನು [illegible] ಸುವ ಉಪಾಯಗಳ [illegible] ಪ್ರಾಯಗಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಾದಾಭಾಯಿಯರ [illegible] ದಾರಿಯು ಸಮಯೋಚಿತವಾದದ್ದೇ. ಹೀಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ದಾದಾಭಾಯಿಯವರು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲಿಂದ ದೇಶೋನ್ನತಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅರಿತವರ್‍ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಒಳಗುಟ್ಟುಗಳು, ಇಂಗ್ಲಿಷ ಜನರ ಗುಣಾವಗುಣಗಳು ತಾವು ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿದ್ದದರಿಂದಲೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮೆಂಬರಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಇವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೊತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅನುಕೂಲ್ಯಗಳಿರುತ್ತಾ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧುವಾತ್ಸಲ್ಯವು ಇರಲು ದಾದಾಭಾಯಿಯರ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಸಮಗ್ರವಾಯಿತು. ಈ 82 ವರ್ಷದ ವೃದ್ಧನ ಉತ್ಸಾಹ್ಯಸತ್ವ ಆಕಳು ಮುಪ್ಪಾದರೆ ಹಾಲು ಮುಪ್ಪಾಗಲೀ ವೆಂದು ತೋರಿಸುವದು. ಇದರ ಸಾರಾಂಶವೇನಂದರೆ :—

ಹಿಂದೀ ಪ್ರಜೆಗಳು ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಾಧ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬದು ಮೊದಲು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾದ್ದು ನಾವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಭಾಗಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ನಮಗೂ ಸಲ್ಲತಕ್ಕವು ಇದನ್ನು ಹಲವು ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ರುಜುಪಡಿಸ ಬಹುದು ಈಸ್ಟ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಯು ದಿವಾನಿ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಮೊದಲು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಆ ಕಾಲದ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಅರಸನು ಕಂಪೆನಿಗಿತ್ತ ದಾನಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪ್ರಜೆಗಳಷ್ಟೇ ಯೋಗ್ಯರೆಂದು ದೃಢಪಡಿಸಿದನು. ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರೂ ಇದನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ತನ್ನ ಜಾಹೀರನಾಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪದವಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತೇವೆ ಮೊನ್ನೆ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬೋಯರರಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಇಷ್ಟಾಗಿ ಬೋಯರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಅಮಿತ ಧನಜನ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿನ್ಯದ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ನೇಟಿವರೇ ಬಲಿಯಾದರು. ನಮ್ಮಿಂದ ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಹಣ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವದು ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯವಿನ್ನೂ ಇಲ್ಲ

ನಮಗೆ ಜಾಹೀರನಾಮೆ ಪ್ರಕಾರ ಬರತಕ್ಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಳಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತೆಯನ್ನು ದೇಶೀಯರ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ತರದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾಲವು ಇಂದ್ದಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ಶತಮಾನದ ಮುಂಚೆ ಬಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಯಾವ ಹುದ್ದೆಗಾದರೂ ನೇಟಿವರೆಲ್ಲರೂ ಜಾತಿಮತ ಕುಲವೆನ್ನದೆ ಸಮಭಾಗಿಗಳು" ಎಂಬ ಕಾನೂನನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಆ ದಿನ ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗ ಮೇಕಾಲೆ ಪ್ರಭುಗಳು ಹೇಳಿದ್ದು —"ಯಾವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೊಡಲೊಲ್ಲೆವಾದರೆ ನಾವು ಪಡೆದ ಸುಗಾರಣೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ವ್ಯರ್ಥ" ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ನೇಟಿವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕುವಂತೆ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನೇಟಿವರ ನ್ಯಾಯವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದಲ್ಲದೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿಗೆ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಸಂಬಳ ಪೆನ್ಶನ್ ರೂಪವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಹೇರಳ ಧನವು ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗುವದು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವೂ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಉಳಿಯುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ನೇಟಿವರು ಕಾರ್ಯಪಕ್ಷದೂ ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳಕ್ಕೊಪ್ಪುವವರೂ ಆಗಿರುವರು. ಜನರು ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಾಗುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ದ್ರವ್ಯವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹಣವನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ [illegible] ದಲೂ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ದೊರಕುವದು. ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನ [illegible] ಷರೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು [illegible] [illegible] ಕ್ಷಣದಿಂದ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು [illegible] ದೆಂದು [illegible] [illegible]

[illegible] ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧವಿದ್ದಷ್ಟು [illegible] ಸ್ವಯಂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಭೆಗಳಿಗೆ [illegible] ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೊರಕಬೇಕು. [illegible] ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಇವಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ [illegible] ಜನರಿಗೆ [illegible] ಅವರಿಗೆ ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕಾದದ್ದು? ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದೇಶಭಾಷಾ ಪತ್ರಮುಖೇನ ರಾಜ್ಯ ಪರರಾಜ್ಯಗಳ [illegible] ರೀತಿ ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದ ಇತರರೂ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಇನ್ನೊಂದು ಸುಖವಿದೆ, ಅದ್ಯಾವುದೆಂದರೆ ದೇಶದ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು [illegible] ಬೇಕಾದ ಖರ್ಚಿನ [illegible]. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳೂ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿವೆ.

ಸೈನ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅತಿವ್ಯಯ. ಇಂಗ್ಲಿಷರು ದೇಶವನ್ನು ಭದ್ರತೆಯಲ್ಲಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತಾ ಖರ್ಚನ್ನು ಗುಣಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ [illegible] ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತೋರುವಷ್ಟು ಸೈನ್ಯವನ್ನಿಡುವದು ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲ. ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆಯೇ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳ [illegible] ಬೇಕಾದ್ದು. ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಒದ್ದು ಮೂಲ [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷರೇ ತೆರಬೇಕು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರ [illegible] ಖರ್ಚನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ [illegible] ನಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ಕಷ್ಟ. [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥ [illegible] ಖರ್ಚನ್ನು ಅವರೇ ತೆರಬೇಕು. ಈ [illegible] ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ಹಣದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ [illegible].

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಶೀಲತೆಯುಳ್ಳ ಬ್ರಿಟಿಷರು [illegible] 50 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರ ರಾಜ್ಯದ ಅನುಭವ [illegible] ಹೇಳುವರು [illegible] ಕೇಳಿದರು. ಇದರ ಸಮರ್ಪಕ [illegible] — [illegible] (ದ.ಶಹೀಕರೀ) [illegible] ದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದಂದಿನಿಂದ ಈ ವರೆಗೆ ಅನುಭವಿಸಿದ [illegible] ಭಂಗಗಳಿಂದ [illegible] ಒಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ [illegible] ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ [illegible] ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಇಂದು [illegible] ಕೂಡಿದ [illegible] ಮುಂದೆ [illegible] "[illegible] ಯುಕ್ತ" ಎಂದೆನೆದು [illegible] ಕೈ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. [illegible] ಕೆಲಸ ತಡೆಗಟ್ಟುವ [illegible] "[illegible] ವರುಷ [illegible] ನಿಮಿಷ" ಎಂಬಂತೆ ಈ ವರೆಗಿನ [illegible] ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವದೂ ಕಷ್ಟವಾಗುವದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು [illegible] ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ರಾಜತಂತ್ರ [illegible] ತಲೆದೋರಿವೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ [illegible] ಸ್ವರಾಜ್ಯ [illegible] ಹಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಾಗ್ರ್ಯ ಕಳವಳಪಡಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಣ್ಣುಮುಂದಿಟ್ಟು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ [illegible] ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬದಲಿಸಬೇಕು. [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಗಳ [illegible] ನಮ್ಮ ಭಿನ್ನತಕ್ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕೈಯಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದ ವರಗಳು ಅವರನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪಡೆಯತಕ್ಕವು. ಇಂಗ್ಲಿಷ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ [illegible] ಯನ್ನು ಸಾರುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಒಂದು ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ಮಂಡಲಿಯು ಸ್ವದೇಶದ ನಾಡು ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿ ಜನರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನಿತ್ತು ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಉಭಯ ಮಂಡಲಗಳ ಖರ್ಚನ್ನು ತೆರಲಿಕ್ಕೆ "ದೇಶಾಭಿಮಾನದ ನಿಧಿ" ಎಂಬ ಒಂದು ಫಂಡು ಕೂಡಿಸಬೇಕು.

ವಂಗವಿಭಾಗವು ಅನುಚಿತ ಕೃತ್ಯ. ಇದನ್ನು ತಿದ್ದಲಿಕ್ಕೆ ಬಂಗಾಳಿಗಳು ನಡೆಸುವ [illegible] ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಯಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೂ [illegible] ಇದೇ ರೀತಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಸಭೆಗಳನ್ನು [illegible] ಮಾಡುವರು. ಈ ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ತಮ್ಮ [illegible] ಹೊಂದಿದರು. [illegible] ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಜನರ ಮನೋ [illegible]

[illegible]

ದಾದಾಭಾಯಿಯವರು [illegible] ನಮಗೆ ಸ್ವದೇಶಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ದಾರಿ [illegible] ವಿವಿಧ ಮಹಾವಲಂಬಿಗಳ [illegible] ಐಕ್ಯವನ್ನು [illegible] ಭಾರತೀಯರ [illegible] ಧರ್ಮ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದೂಗಳೂ [illegible] ವರ್ಗದವರೂ [illegible] ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರುಗಳ ಸಂಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೊರಕಬೇಕು. ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಲಭಿಸಬೇಕಾದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಐಕ್ಯಭಜಿಸಬೇಕು. ಇವಲ್ಲದೆ ಬಂಗಾಳ, ಗುಜರಾತ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರುಗಳ ಭಾಷೆಯೂ ಮೂಲವೂ ಒಂದೇ.

[illegible] ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ಯೋಗಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಘಗಳಿರಬೇಕು. ಆಗ್ಯೆ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಜನದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ [illegible] ಸಿಕ್ಕುವದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಎರಡು ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ [illegible] ತಿಯು ನ್ಯಾಯವಿರುದ್ಧವಾದ [illegible] ಎನಿಸಿಯದೆ. ಸಾಂಪತ್ತಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕೃತ್ಯಗಳು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಸ್ವರಾಜ್ಯದಾನದಿಂದ ಈ ಎರಡೂ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದು.

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶೀಯರು ಅಲ್ಲಿಯ ಸರಕಾರದ [illegible] ಅನುಭವಿಸುವ ಕ್ಲೇಶಗಳು ನಿಮಗ [illegible]

ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ತೀರಿತು. ನಾನು ಇನ್ನು [illegible] ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಗ್ಯವನುಭವಿಸುವೆನೋ ಹೇಳಲಾರೆ. [illegible] ವನ್ನೂ ಸ್ವದೇಶೀಯರ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೂ [illegible] ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಇದೇ—ಒಟ್ಟಾಗಿರಿ, [illegible] ಸಾಧಿಸಿ, ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಹೊಂದಿರಿ. ಈಗ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಕ್ಷಾಮ, ಮಹಾರೋಗಗಳಿಂದ [illegible] ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಊಟವಿಲ್ಲದೆ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ [illegible] ವರು. ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿಯೂ [illegible] ಒಂದು ಸಲ ಹಿರಿಮೆ ಹೊಂದಿದ ಅದ್ವಿತೀಯ [illegible] ನಮ್ಮ [illegible]

ದಾದಾಭಾಯಿಯವರ ಲೋಕಾನುಭವವು ದೇಶಾಭಿಮಾನವೂ [illegible] ದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ [illegible] ಪ್ರಕಾರ ಸಹಕಾರವನ್ನು [illegible] ಅವಶ್ಯ [illegible] ರಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಿಸ್ವರಾಜ್ಯ, [illegible] ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ಅವಶ್ಯಕ [illegible] ಇತ್ತಂಡವು ಒಟ್ಟಾಗುವ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿದರು. [illegible] ತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಜಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ [illegible] ಅವರಂತಹ [illegible] ಅವರನ್ನು [illegible] ದೇಶಬಂಧು [illegible] "ಒಟ್ಟಾಗಿ" [illegible] ಹೃದಯದಲ್ಲಿ [illegible] ತೋರಿಸಿದ [illegible] ದೇಶಾಭ್ಯುದಯವು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವೇ.

ವಾ ಪ॥ ಯತಿ ಸಂಗದಿಂದೆ, [illegible] ಕ್ರಿಯಿಂ [illegible],।
ಸುತನು [illegible], [illegible] ಮಿ।
ತತಿಯಿಂದೆ, ಶೀಲವಾಳಿ [illegible], [illegible]।
ವಿತತ [illegible], [illegible]।
[illegible] ತಿಯಿಂದೆ ಲಜ್ಜೆ, ಪ್ರಮಾದದಿಂ [illegible],॥
ಗತಿಗೆಟ್ಟು ಪೋದಪುದನು [illegible], ಧ [illegible] ತ್ಯಾಗಪ್ರಮುದಂಗಳಿಂ॥ ಭೃ ನೀ.

ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಯೋಗಿಯು ಲೌಕಿಕರ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಕೆಡುವನು. ಕುತಂತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನಿಯಾದರೆ ಅರಸನು ಎಂದೂ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಸಮರ್ಥನು. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲದೆ ಲೋಲುಪ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಮಗನು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೂ ಬೀಳನು. ದುಷ್ಟರ ಸಂಗದೋಷದಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು ಹಾಳಾಗುವನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪಠಿಸದಿದ್ದರೆ ಅಜ್ಞಾನರೂಪವಾಗಿ ಗತಿಗೆಡುವನು. ದುಷ್ಪುತ್ರನಿಂದ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಬರುವದು. ಯಜಮಾನನ ಕಣ್ಣು ಮರೆಯಾದರೆ ಕೃಷಿ ಸರಿಯೇಳಿಕ್ಕಿಲ್ಲವು. ಸುರಾಪಾನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಲಜ್ಜಾಹೀನನಾಗುವನು. ಸಂದರ್ಶನವಿಲ್ಲದ ಸ್ನೇಹವು ಕ್ಷೀಣವಾಗು [illegible]

[illegible]

ಜಪಾನ್‍ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಧುಗಳಿಗೆ ಅವರ ಮಾತೆಯರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಹಿತೋಪದೇಶಗಳು:— ಜಪಾನ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ಮಾತೆಯರು ಕೆಲವು ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಇದು ಜಪಾನ್ ದೇಶೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಉಪದೇಶಗಳ್ಯಾವವೆಂದರೆ —

"ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಅತ್ತೆಯನ್ನೂ, ಮಾವನನ್ನೂ ನಿನಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು; ಅವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊ.

ನಿನ್ನ ಗಂಡನು ನಿನಗೆ ಯಜಮಾನನು; ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ದೇವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಪರಿಪಾಲಿಸು.

[illegible]

[illegible]

ಗಂಡನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ [illegible] ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೋಪ ಮಾಡಬೇಡ.

ಕೋಪವು [illegible] ನಂತರ ವಿನಯವಾದ [illegible] ಅವನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗು.

[illegible]

[illegible]

ಎಂದಿಗೂ [illegible]

[illegible]

[illegible]

ಸದಾ ಉದ್ಯೋಗಿನಿ [illegible] ಮಾಡಬೇಡ.

[illegible]

ನಿನ್ನ ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು [illegible] ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ [illegible] ಬೇಡ.

ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳೇ ದೊಡ್ಡ ಆಭರಣಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊ.

ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಸಂಪತ್ತು [illegible] ದೊಡ್ಡದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಗಂಡನನ್ನು ಉದಾಸೀನದಿಂದ ಕಾಣಬೇಡ.

ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡನನ್ನೂ ಗಂಡನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿ, ಅವರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡು.

ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಇಹಪರಗಳು ಸಾಧನವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖವಾಗಿರುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ನಿಸರ್ಗವಾದ ಸುಖವು ಉಂಟಾಗುವದು." (ಸ್ತ್ರೀ. ಚಿ)

ರುಶ್ಯ ಮತ್ತು ಜಪಾನ್: ರುಶ್ಯ ಜಪಾನಗಳೊಳಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಯುದ್ಧವಾಗುವ ಸಂಭವವು ಉಂಟೆಂದು ಹಲವು [illegible] ಬರೆಯುವರು. [illegible] ರುಶ್ಯ [illegible] ಒಪ್ಪಂದದ ಮೇರೆಗೆ [illegible] ಪ್ರಕಾರ [illegible] ರುಶ್ಯದ [illegible] ಸೈನ್ಯವನ್ನು [illegible] ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷಯವು ಇನ್ನೂ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. [illegible] ಗಿದಂದಿನಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಫಿರಂಗಿ ಮುಂತಾದ ನವೀನ ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಪಾನವು ತನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ [illegible] ಡ್ರೆಡ್ ನೋಟ (ಇದು ಇಡೀ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಹೊಗೇ ಹಡಗ) ಎಂಬ ಹೊಗೇ ಹಡಗದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದುಳ್ಳ ಎಂಟು ಹಡಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವದು. ಜಪಾನ ಸೈನ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಐದು ದಿವಸಗಳೊಳಗೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮುಕಡನಿಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ರೈಲ್‍ಹಾದಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಚೀನ ದೇಶದ ಸೈನ್ಯದವರನ್ನು ಜಪಾನೀಯರು ಹೆಚ್ಚು ಆತುರದಿಂದ ತರಬೇತು ಮಾಡುತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೆಲವರು ರುಶ್ಯ ಜಪಾನ ಯುದ್ಧವು ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಸಂಭವಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇದೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೂ ನಿಜವಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ರಾಜ್ಯವು ಅಂತಃ ಕಲಹ ದಂಗೆ ಮುಂತಾದ ಅನಾಯಕತ್ವದಿಂದಲೂ ಪೀಡಿತವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಭಂಡಾರವು ಬರಿದಾಗಿದ್ದದರಿಂದಲೂ ರಶ್ಯದೇಶದವರು ಹ್ಯಾಗೆ ಯುದ್ಧಾಸಕ್ತರಾಗುವರು? ಹೆಚ್ಚು ದ್ರವ್ಯನಾಶವನ್ನು ಹೋದ ಸರ್ತಿಯ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಪಡೆದಿರುವದರಿಂದಲೂ ಕೈಗಾರಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ದೇಶವೃದ್ಧಿಯ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿದ್ದು ಯುದ್ಧಸೂಚಕ ಚಿನ್ಹೆಗಳನ್ನು ಏನೂ ತೋರಿಸದಿರುವದರಿಂದಲೂ ಜಪಾನವು ಯುದ್ಧಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಎಂದೂ ಹೇಳಕೂಡದು. ಜಪಾನ ನೌಕಾ ಹಡಗಗಳು [illegible] ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರೂ ಅದು ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ನ್ಯಾಯಪ್ರಕಾರ ತನ್ನದಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಕಾಪಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವದು ಹೊರತು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

ಆರ್ಬತ್‍ನೋಟರ ದಿವಾಳಿ ಈ ದಿವಾಳಿಯ ಕೋರ್ಟಿನಾಗಿ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನು ಆರಿಸಿ ಇವರಿಗೆ ಕಂಪನಿಯವರ ಎಲ್ಲಾ ಹಣ ವಸೂಲ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೀಗೆ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಯೂ, ಕಂಪನಿಯವರ [illegible] (Creditors) ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ [illegible] ಇರುವದರಿಂದ ದಿವಾಳಿ ಕಾನೂನು ಈ ಎರಡು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇಯಾಗಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಈ ವಿಶೇಷ ದಿವಾಳಿ ಒಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೊಸತಾದ ದಿವಾಳಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು [illegible] ದಿನ ಹಿಂದೆ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಮಹಾಜನ ಸಭೆಯವರು ಮನವಿ ಬರಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿಗೆ ರಾಜಮಂತ್ರಿಯವರು ಮೊರ್ಲೆ ಧೊರೆಗಳು ಇದನ್ನು ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸದೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರೇ ಪ್ರಕೃತಕ್ಕೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನು ಮೇರೆಗೆ ನಡೆಸಿದರೆ ಲೇಣೆದಾರರಿಗೆ ಆಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿರ್ಮಾಣಗಳನ್ನು ಮಾಡ್ಯಾರು ಎಂತ ಮನವಿಯನ್ನು ಪರತ್ತು ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಈ ದಿವಾಳಿಯ ಆಪತ್ತು ತಗಲಿದ ಅನೇಕ ಜನರ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಪ್ರಜಾಪಿಪ್ರಿತಿನಲ್ಲಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಏನೊಂದು ಸಹಾಯವನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡದೆ ಇರುವದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾನುರಾಗದಿಂದಲ್ಲವಾದರೂ ಇಡೀ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಈ ದಿವಾಳಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮಾಜಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಮೇ॥ ಮೊರ್ಲೆಯವರು ಈ ಮನವಿ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮನಸ್ಸಾಭಿಷ್ಟವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸ ಬೇಕಿತ್ತು.

ಬರ್ಮಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಂಬಿರುವದೆಂದು ಆರ್. ಪಿ. ಸಿಂಡಾಲ್ ಎಂಬುವರು ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯಕ್ಕೆ ಇಂಡ್ಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಂದ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಬರ್ಮಾದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂ[illegible] ಕಾಗದವನ್ನು [illegible] ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಧನಾಢ್ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧನವಾಕ್ಯದ ಸಾಹಸದಿಂದ ಬರ್ಮಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಸಂದರ್ಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಮುವೇಲ್ ಸ್ಮಿತ್: ಇವರು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ. 27ರಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ ಮೃತಪಟ್ಟರು. ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇವರು ಪದೇ ಪದೇ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿತವಾದಿಗಳ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇವರು ಹೋದ ದಶಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಗೆ ಮೊದಲನೇ ದಿವಸ ಬಂದಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಣೋತ್ಕ್ರಮಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರು "ನಾನು [illegible] ಹೋಗುವ ಈ ನನ್ನ ಕಳೇಬರವನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಾದ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಬೇಕೆಂಬ" ತನ್ನ ಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಲಿರುವ ಆಪ್ತರಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿ ದೈವಾಧೀನರಾದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅವರ ದಹನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ ಮರಣದಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಸಂಕಷ್ಟವು ಉಂಟಾಯಿತೆಂಬ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಇವರ ಬಹುಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರು.

— —

ಲೇಡೀಸ್ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಭೆ: ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ [illegible] ಮೇಲೆ ಲೇಡೀಸ್ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಭೆ ಕೂಡುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ. ಹೋದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಈ ಸತಿ[illegible] ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಬರೋಡೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರಾಗಿದ್ದರು. ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಹಿಂದು ದೇಶದ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆ ಸಭೆ ಕೂಡುವ ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ನಂತರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಹಲವು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಜಾತಿಭೇದ, ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ದಸ್ತಿರ [illegible] ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯಬೇಕು, ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯರೊಳಗಿನ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ, ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಓದಿದರು.

[illegible] ಮತ್ತು ಪಾರ್ಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು [illegible] ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿ [illegible] ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೂ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ಬನಾರಿಸ ಸಬ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಪಾಲಾಗುವ ವ್ಯಾಜ್ಯವು ದಾಖಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಾದಿಯೂ ಪ್ರತಿವಾದಿಯೂ ಸಬ್ ಜಡ್ಜರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತನಾಗಿ (ಯವಾರ್ಡ ಡಿಕ್ರಿ) ಪ್ರಕಾರ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಸಬ್‍ಜಡ್ಜರು ಪಂಚಾಯತನಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಗುಣಕ್ಕೆ ಯವಾರ್ಡ ಡಿಕ್ರಿ ಬರೆದನು. ವಾದಿಗಳು ಈ ಯವಾರ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಅಪೀಲು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಅಪೀಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರು. [illegible]

[illegible] ಯಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪು [illegible] ಗಿನಲ್ಲಿ ರೂಪಾಯಿ 600ನ್ನು ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ.

ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ರೆಡ್‌ರೋಡ್ ಎಂಬ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾದ ವಿಕ್ಟೋರಿಯ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯ ಶಿರೋಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಕಂಚಿನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಕಳವು ಮಾಡಿದ್ದಾರಂತೆ.

ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರು ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿಯ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಂಘದವರಿಗೆ 3000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇನಾಮಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು

ಅಲ್ಲಾಹಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಮೆ॥ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರು ಅಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸ್ತೋಮಕ್ಕೆ 'ಸ್ವದೇಶಿ' ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸರಿಸಿ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ದಾದಾಬಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರಿಗೆ ಬೊಂಬಾಯಿಯ ಮತ್ತು ಪುನೆ ನಿವಾಸಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮೆ॥ ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿಯವರು ಒಂದು ಸ್ವದೇಶಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಉಡಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿದರು.

ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಪ್ರಚಾರಣೆ ಸಭೆ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಸಭೆಯು ಬೊಂಬಾಯಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಇವರ ಸೆಕ್ರಿಟೆರಿಯವರು ಕಳೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಗೆ ಹೋದಲ್ಲಿ, ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಯು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಿಸಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿ ವರುಷದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯೊಂದಿಗೆ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವದೇಶಿ ಮುಖಂಡರು ಸಭೆಕೂಡಿ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿಯವರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿರುವರು. ಈ ಸಭೆಯ ಹೆಸರು ಸ್ವದೇಶಿ ಸಮ್ಮೇಳನ

ಮಹಾರಾಜ ಸಯ್ಯಾಜಿರಾವ್ ಗೈಕ್ವಾಡರ ಜುಬಿಲಿ ಮಹೋತ್ಸವ. ಈ ಮಹಾರಾಜರು ಬರೋಡೆ ಪಟ್ಟವಾಳಲಾರಂಭಿಸಿ 25 ವರುಷಗಳಾದವು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಜಾವೃದ್ಧಿಯ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ, ಇವರ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಈ ಗೈಕ್ವಾಡರ ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ಇವರ ಒಂದು ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬರೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವದಾಗಿಯೂ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಲೋಕೋಪಯೋಗದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂತ [illegible] ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಈ ವರೆಗೆ 18000 [illegible]

[illegible] ದಿವಾಳಿ ಆಪತ್ತು ನಿವಾರಣೆ [illegible] ದಿವಾಳಿಯಿಂದ ನಷ್ಟಹೊಂ[illegible] ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹೆಸರು ಕೋಟಿ ರೂ[illegible] ಒಂದು ನೋಟನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸರ[illegible] ದವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರೆಂದು ಹಲವು ಬಾತ್ಮೀದಾರರು 'ಹಿಂದು' ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಕ್ಕೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯು ಪೈಕಿ ಅರ್ಧಕೋಟಿಯನ್ನು [illegible] ಪ್ರಕಾರ ಇನಾಮಾಗಿ ಹಂಚಲಿಕ್ಕೂ ಬಾಕಿ ಉಳಿದದನ್ನು ಲೇಣೆದಾರರ ತಾರತಮ್ಯಾನುಸಾರ ಹಂಚಿ ಕೊಡುವದಕ್ಕೂ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ ಗವರ್ನಮೆಂಟನವರು, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂತಲೂ ಬರೆದಿರುವರು.

ನವೀನ ವ್ಯಾಜ್ಯ: ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟ್ ಕಂಪೆನಿಯವರು ದಿವಾಳಿ ತೆಗೆಯುವ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೊದಲು ಇವರಲ್ಲಿ ಹಣ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ತನ್ನ ಹಣವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಪಡಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿದನು ಅರ್ಜಿ ಪ್ರಕಾರ ಹಣದ ಮೊಬಲಗಿನ ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟಿನ ಅರ್ಧ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಕಂಪೆನಿಯವರು ಇವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು ಇನ್ನು ಅರ್ಧ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವದರೊಳಗೆ ಕಂಪೆನಿಯು ದಿವಾಳಿಯಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸದೆ ಇರುವ ನೋಟುಗಳ ಅರ್ಧ ತುಂಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಗೃಹಸ್ಥರು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತನಖೆ ಬಗ್ಗೆ ಈ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುಂದರಿಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ತಾಯಿ ತೀರಿಹೋದ 10 ವರುಷದ ಹುಡುಗಿಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆ: ಈ ಬಾಲಿಕೆಗೆ 7 ವರುಷ ಪ್ರಾಯವಾದಾಗ ಅವಳ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೃತಪಟ್ಟಳು ಸಾಯುವ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಮಗಳ ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಡನೆ (ಮಗಳ ಅಜ್ಜಿಯೊಡನೆ) ಇರಬೇಕೆಂತ ಉಯಿಲ್ನಾಮೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಳು ಆಕೆಯ ಗಂಡನಿಗೂ ಅತ್ತೆಗೂ ಪರಸ್ಪರ ವೈರವಿತ್ತು ಆಕೆಯ ಗಂಡನು ತನ್ನ ಮಗಳ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗಾಗಿ ಅತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಹೂಡಿ ಮಾಡಿದನು ವ್ಯಾಜ್ಯವು ಆಳಿಯನ ಗುಣಕ್ಕೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು ಆದರೆ ಅತ್ತೆಯು ಈ ತೀರ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಪೀಲು ಮಾಡಿ ತೀರ್ಪನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿದಳು ತನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯು ಮೊಮ್ಮಗಳನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ವರೆಗೆ ಆ ಸ್ವಾಧೀನವನ್ನು ಮೊಮ್ಮಗಳ ತಂದೆಯ ಕೇಳಿ ಮದುವೆ ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿದನು ಅರ್ಜಿಪ್ರಕಾರ ಹುಡುಗಿಗೆ 12 ವರುಷ ತುಂಬುವ ವರೆಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು. ಎರಡನೇ ಸಲ ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಗಾರ್ಡಿಯನ್ ಆಕ್ಟು ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿದನು ಆದರೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರ ಆಕ್ಟಿನಪ್ರಕಾರ ಹುಡುಗಿಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯು ತಂದೆಯದಾಗಿದ್ದರೂ, ತಂದೆಗೆ ಎರಡನೇ ಮದುವೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಹುಡುಗಿಯು ಅಜ್ಜಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂತ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಅಟ್ ಕೆಮಂಡಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಎದೆಗುಂಡಿಗಳು [illegible] ಹುಡುಗನಿರುವನು ಈತನು ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆಯೇ ಏನೂ ಅನಾನುಕೂಲತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆರೋಗ್ಯ ದೃಢಕಾಯನಾಗಿರುವನು

ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 8000 ಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಕೀಲರಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಒಂದು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ 144 ವರು[illegible] [illegible] ನಡೆದು ಬಂದ ಒಂದು [illegible] [illegible] ಚೆಗೆ ತೀರಿತು: ಈ ವ್ಯಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವು ಎರಡು ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಾಧಾರಣ 6000 ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯಬಾಳುವ ಒಂದು ಸ್ಥಳದ ಸ್ವಾಧೀನತೆ. ಖರ್ಚಾದ ಮೊಬಲಗು 30,000 ಪವನುಗಳು, ವ್ಯಾಜ್ಯದ ರಿಕಾರ್ಡು ತೂಕದಲ್ಲಿ 16ಟನ್ ಆಗಿತ್ತು.

ಒಂದು ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಕಾನೂನು. ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪೈರಿನಮೇಲೆ ಬೆಳೆಗೆ ಹಾನಿತರುವ ಅಸ್ಥಿರಿಗೆ ಸಮ್ಬಂಧಪಟ್ಟ ಮರಗಳ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಆ ಗದ್ದೆಯ ಮಾಲೀಕನು ಮರವಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಕಡಿಯ ಬಹುದೆಂಬ ತೀರ್ಪಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಬೊಂಬಾಯಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು, ಶೋಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ [illegible] ಈ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ [illegible] ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಈ ತೀರ್ಪನ್ನು [illegible] ರಿಪೋರ್ಟ್ [illegible] ಈ ಉಪಕಾರವು ನಮ್ಮ ರೈತರಿಗೆ [illegible] ಮೆ॥ ಆರ್. ರಘುನಾಥರಾವ್ ಎಂಬವರು 'ಹಿಂದು' [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ

[illegible] ಪಿಲಾಡೆಲ್ಫಿಯದ [illegible] ಕಲ್ಲಿನ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಕಷ್ಟವಾಗಿ ತಲೆಯ [illegible] ಗಾಯವಾಯಿತು. ಆ ಗಾಯದ [illegible] ವಾಸಿಯಾಯಿತು. ಆ ದಿವಸದಿಂದ ಆತನು ಮುಂಚಿನವನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ [illegible] ಕೋಪಿಷ್ಠನಾದನು. ಒಂದುದಿನ [illegible] ತಲೆನೋವಿನ ಡಾಕ್ಟರರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ತಲೆಗೆ ಪೆಟ್ಟು ತಗಲಿದಂದಿನಿಂದ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಏನೂ ಒಂದು ನೋವು ಇಂದಾದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಡಾಕ್ಟರನು ಇದೇನೆಂದು ಭಾವಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಿಂದನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಇದೇ ಡಾಕ್ಟರನ ಹತ್ತಿರ, ತನಗೆ ತಲೆ ಪೆಟ್ಟು ತಗಲಿದಂದಿನಿಂದ ಬದಲ್ದನ್ನು ಏನೆಂದು ತಿಳಿ[illegible] ತಿಳಿಸಲು, ಡಾಕ್ಟರನು ಈತನ ಶಿರಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗಬಹುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಆತನ ತಲೆಬುರುಡೆಯನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಲು ಅದರೊಳಗೆ ಒಂದು ವ್ರಣವಿತ್ತು ಮೆದುಳು ನೆಟ್ಟಗಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಔಷಧವನ್ನಿಟ್ಟನು. ತಲೆಬುರುಡೆಯು ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಲು ಆ ಕೆಲಸಗಾರನು ಅಂದಿನಿಂದ ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನಲ್ಲದೆ ಮುಂಚಿನಂತೆಯೇ ಸಗುಣ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನಾದನು. ಹುಟ್ಟಿನಂದಿನಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರಿಗೆ ದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗಲೇ ಹೀಗೆ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಕುಂದುಕಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವನೋ? ಹ್ಯಾಗೂ ಮನುಷ್ಯರ ತಲೆಮೆದುಳು ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವವೂ ಒಳ್ಳೇದಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

[illegible] ಚೀನಾ [illegible] ವಸ್ತುಗಳನ್ನು [illegible] ಚೀನಿಯರು [illegible] ವರು ಜೀನಿಯವರನ್ನು [illegible] ರ ಇಡುವ ಆಕ್ಟನ್ನು ರದ್ದು ಪಡಿಸುವ ವರೆಗೆ ಚೀ ಯವರು ಈ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸುವರಂತೆ.

ಲಂಡನಿನಲ್ಲಿ ಚೀನಾಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಜರ್ಮನಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ದಳವಾಯಿಗಳು ಜಪಾನದೇಶದ ಯುದ್ಧರಚನೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರಾಜಾಧಿಪತ್ಯದ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಜೋನ್ ಮೋರ್ಲೆಯವರು ತಮ್ಮ ಕೌನ್ಸಿಲಿಗೆ ಮೊದಲು ಆಲಿಘರ್ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿರುವ ದಿಯೋಡೋರ್ ಮೋರಿಸನ್ ಎಂಬವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರು ಹೋದ ಸರ್ತಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಜಮಾಖರ್ಚಿನ ● ರಾಜಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ್ಯೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿಷಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದರಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಆಗ ಖಾಲಿ ಇದ್ದ ಈ ಪದವಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರನ್ನೇ ನೇಮಿಸುವ ಸಂಭವ ಉಂಟೆಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಕೋರಿದ್ದರು. ಈ ವರೆಗಿನ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೊರ್ಲೆದೊರೆಗಳ ಸಹಾನುಭೂತಿಯು ಇವರನ್ನು ಕಾರ್ಯೋದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಯುವರಾಜ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾದ ಪ್ರಿನ್ಸೆಸ್ ಆವ್ ವೇಲ್ಸ್ ಇವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಯೆ ಒಂದು ಕಲ್ಪಿತವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಇದೇ ವರುಷದ ದಶಂಬರ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಎಡಿನ್‌ಬರ್ಗನಲ್ಲಿ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಫೇರ್' ಎಂಬ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ಕೈಗಾರಿಕೇ ವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾ [illegible] ಈ ಎಡಿನ್‌ಬರ್ಗನಲ್ಲಿ 150 ಮಂದಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲಿನ ಪ್ರೇತದ್ರೂಪ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಜ್ಞೀಯ ಅನೇಕ ಜನರು ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡಕೊಂಡು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲಿನ ಪ್ರಕೃತ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತೀಯರು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡಯಕೂಡದು ಮುಂಚೆ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಏನೊಂದು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯದ ಹಾಗೆ ಕಾನೂನು ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಈ ಸಂಕಟ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾರತೀಯರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಇಡೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟರು *ಸರಕಾರದವರು ಏನೊಂದು ಸಹಾಯ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 200 ಭಾರತೀಯ ಕುಟುಂಬಿಕರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನಿಸ್ಸಹಾಯರಾಗಿರ ಬೇಕಾಗುವದು

ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜರ್ಮನ್ ಮಂತ್ರಿಯು, ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವ ದೆಸೆಯಿಂದ ಜರ್ಮನ್ ಮತ್ತು ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಮದಾಗುವ ಉಪ್ಪು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ

ರುಶ್ಯ ಮತ್ತು ಜಪಾನೀಯರು ಮೀನು ಶಿಕಾರಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಷಯ ಇರುವ ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ರಾಜಿಯಾಗುವರೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯ ವರ್ತಮಾನ ಉಂಟು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಮತ್ತು ರುಶ್ಯನರ ಪರಸ್ಪರ ಮೈತ್ರಿಸೂಚಕ ಸಂದರ್ಶನವು ಈ ಜಪಾನೀಯರ ವಿವಾದವು ತೀರ್ಗದ ಕೂಡಲೇ ನೆರವೇರುವದು ಪರ್ಶಿಯ ದೇಶದ ಷಾಹನು ಗತಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರೂ ರುಶ್ಯನರೂ ತಮ್ಮ ರಾಜತಂತ್ರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪದ ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ

ಪರ್ಶಿಯ ದೇಶದ ಷಾಹನು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 9ನೇ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಪಾರಾಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲಗದ್ದರಿಂದ, ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿದ್ದರು

[illegible] 600 ಜನರು [illegible] ನಾಲ್ಕು ಮುಂಬಾದ [illegible] ಸಾರ ರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಏನೊಂದು [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ನಿವಾಸಿಗಳಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವಾಭರಣ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆನೆ ಒಂಟೆ ಮೊದಲಾದ ರಾಜವಾಹನಗಳನ್ನೇರಿ ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಆಫ್ ವೇಲ್ಸರ ದರಬಾರಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಬಂದಿದ್ದರೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ದೇಖಾವೆಯಲ್ಲಿ ನಟನೆಯ ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಆಫ್ ವೇಲ್ಸರೂ ರಾಜರೂ ಬರುವರು. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಾಡು ಮೃಗಗಳ ಬೇಟೆಯ ದೇಖಾವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಹುಲಿಗಳು ಓಡ್ಯಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಜನರು ಆನೆ ಕುದುರೆ ನಾಯಿಗಳು ಸಮೇತ ಬಂದು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಒಂದು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಒಂದು ಆನೆಯ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಸಭಿಕರಿಗೆ ತೋರಿಸುವರು,

---

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಮಂಗಳೂರು. ಕಳೆದ ಶನಿವಾರ ಸಾಯಂಕಾಲ ಇಲ್ಲಿಯ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ್‌ಕ್ವೇಕ್ ದಿವಾಳೀ ಸಂಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಭೆ ಜರಗಿತು ನಮ್ಮ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಕಲೆಕ್ಟರರು ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಮಾದರಿ ಸಭೆ ಕೂಡಿ ಈ ಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಚಂದಾ ಕೂಡಿಸುವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಹೋದ ಸರ್ತಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 400 ರೂಪಾಯಿ ಚಂದಾಹಣವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ತೇರ ಬೀದಿ ಹೊಸಪೇಟ್ಟು ಸುಬ್ರಾಯ ಶೆಟ್ರ ಮಗ ಗಣಪತಿಶೆಟ್ರ ಕಟ್ಟೋಣದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಿಟೀ ಟಪ್ಪಾಲು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಇದೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ ಸಬ್ ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ ಆಫೀಸನ್ನು ಇಡುವದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ

[illegible] -1--1907 *I A Rao Kaur*

ಬಂಟ್ವಾಳದಿಂದ ಸುಮಾರು [illegible] ಮೈಲು ದೂರವಿರುವ ಬರಿಮಾರ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ತಾ 1ನೇ ಮಂಗಳವಾರ ರಾತ್ರ ಪರಮೇಶ್ವರ ಎಂಬವನನ್ನು ಹಲವು ಜನ ಬಿಲ್ಲವರು ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿದರು ಈ ಕೊಲೆಯು ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ದೆಸೆಯಿಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ

ಹೊಸದುರ್ಗ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಾಬೂನನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಉಂಟು, ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಬೂನು ಸಹಾ ಇತರ ಸಾಬೂನುಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಒಳ್ಳೇದುಂಟಂತೆ.

ಸ್ವದೇಶಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಬೂನು ಕಸಬಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಮುನಾಫೆ ಸಿಕ್ಕುವದಂತಿದೆ. ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಆಮದಾಗುವ ಸಾಬೂನು ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. 1894-95ರಲ್ಲಿ 2378 ಟನ್‌ಗಳೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 1905-06ರಲ್ಲಿ 10000 ಟನ್‌ಗಳು ಆಮದು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವೆಂತಲೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. "ಸಾಬೂನು ಕಸಬು ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆ. 5000 ರೂಪಾಯಿ ಭಂಡವಾಳದಿಂದ ತಿಂಗಳಿಗೆ 200 ರೂಪ್ಯವನ್ನೂ, 1500 ರೂಪ್ಯದಿಂದ ತಿಂಗಳಿಗೆ 50 ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ [illegible] ಕಳೆದು ಉಳಿಸಬಹುದು" ಎಂದು ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕೈಗಾರಿಕೇ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ [illegible] ಪದಕ ಹೊಂದಿದ [illegible] ಎಂಬವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಪ್ರತಿಫಲವಿಲ್ಲದೆ [illegible] ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ [illegible]

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೮ನೇ ಪರಾಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಬಿದಿಗೆ ಬುಧವಾರದಾರಭ್ಯ ಮಾಘ ಬಹುಳ ಬಿದಿಗೆಯ ಗುರುವಾರದ ವರೇಗಿನ ಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ 31ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
16	ಬುಧ	ದ್ವಿ	೫।	ಧ	೫೦	24	ಗುರು	ದಶ	೧೦	ಕೃ	೭॥।
17	ಗುರು	ತ	೧॥।	ಉ	೩೦	25	ಶುಕ್ರ	ಯೇ	೧೫।	ರೆ	೧೩
18	ಶುಕ್ರ	ಪ	೫೮	ಪೂಭಾ	೪೯	26	ಶನಿ	ದ್ವಾ	೨೦॥	ಮೃ	೧೯॥
19	ಶನಿ	ಷ	೫೮	ಉಭಾ	೫೦।	27	ಆದಿ	ತ್ರಿ	೨೫॥	ಆರ್	೨೫॥।
20	ಆದಿ	ಸ	೫೧।	ರೇ	೫೨॥	28	ಚಂದ್ರ	ಚತು	೩೦।	ಪು	೩೧॥
21	ಚಂದ್ರ	ಅ	೬೦	ಅ	೫೬।	29	ಕುಜ	ಪೂ	೩೪	ಪು	೩೬।
[illegible]	[illegible]	[illegible]	೧॥।	[illegible]	[illegible]	30	[illegible]	[illegible]	೩೬।	[illegible]	[illegible]

ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ... ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆ ... ಬಹಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನವಾಗಿರುವದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸ್ವತಃ ನಮಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ, ಅನುಭವ ದೊರೆಯುವ ತನಕ ಅಲ್ಪಕಾಲ ನಮಗೆ ಆದರಪೂರ್ವಕ ಕೈಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆವು. ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಅನುಭವವೇ ಪ್ರಧಾನ, ಹಾಗೆ ಅನುಭವ ಸಂಪಾದಿಸಿ ನಾವು ಪತ್ರವನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ರೀತಿಗೆ ತರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಜ್ಜನರು ಹಿತಕಾರಿಗಳು ಕೈನೀಡುವರೆಂದು ಧೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರವರ್ಯರ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ. ೬	ರೂ. ೨೩	ರೂ. ೪೮	ರೂ ೬೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	,, ೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	,, ೨ ೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧ ೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ

	ರೂ	ಆ
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ		೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಡುವದು.

ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಾತ್ಮಿದಾರರು ಬೇಕು. ಬಾತ್ಮಿದಾರರಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವೆವು.

ವಿಳಾಸ.—ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ ಮಂಗಳೂರು,

DIARY FOR 1907.

೧೯೦೭ನೇ ಇಸವಿಯ ಡೈರಿ.

ಪರಿಮಾಣ 4" × 5½"

CONTENTS.

ಟಪ್ಪಾಲ್ ಆಫೀಸಿನ ಕ್ರಮ; ಸ್ಟಾಂಪು ಆಕ್ಟಿನ ಸಾರಾಂಶ, ಸಮ್ಮನ್ಸ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವರ ಪ್ರಯಾಣದ ವ ಇತರ ಖರ್ಚಿನ ಪಟ್ಟಿ, ಸಿವಿಲ್ ದೇಣದಾರರ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ತಿಂಗಳಂಗಲ್ಲ ಕೊಡತಕ್ಕ ಭತ್ತೆಯ ಪಟ್ಟಿ; 1907ನೇ ಇಸವಿಯ ಗ್ರಹಣಗಳು; ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲಗಳು; ವಿವಿಧ ಶಕಾಬ್ದಗಳು, ಗುರುಶುಕ್ರರ ಅಸ್ತೋದಯಗಳು; 1907ನೇ ಇಸವಿ ಹಿಂದು, ಕ್ರೈಸ್ತ, ಮುಹಮ್ಮದಿಯರ ಹಬ್ಬಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಕ್ರಯ ೮ ಆಣೆ. ಹದಿನೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ಕ್ರಯವಿಲ್ಲದೇನೇ ದೊರಕುವದು. ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಮ್ಮಿದರ.

... ಬೇಕೆಂದಿರುವವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ.

... ಎಸ್. ...

... ಮಂಗಳೂರು.

THE ... TRADING ASSOCIATION.

FORMERLY

S. Nagappa Nayak & Co.

ಮಂಗಳೂರು

ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೋ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋವಾ, ಬಿಸ್ಕೀಟು, ಸಾಬೂನು, ಚುರುಟು, ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ಕಾಗದ ಮಾರೈಟಿ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪೆನಿ ...

Sharada Press

ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯ

ಇಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ... ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ ... ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ... ರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿ ... ಪುಸ್ತಕಗಳು, ... ಗಳೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ... ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ... ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಂಡಿತ ಮಂಗಳೂರ ... ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿವಿಧ ಸಂಗ್ರಹಗಳುಳ್ಳ ...

ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಪಂಚಾಂಗವು

ಕ್ರಯ ೩ ಆಣೆ

ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಮ್ಮಿ ದರ.

ಪಂಚಾಂಗ ಬೇಕೆಂದಿರುವವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ.

ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯ,

ಮಂಗಳೂರು

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Association's "Sharada Press."

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, 1ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 3.

ಬಾಲಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣ.

ರೈಲಿಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒದಗುವುದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕಟ್ಟಳೆಗಳು ಸಮಾಜವನ್ನು ಬಂಧಿಸುವವು. ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲದವರೆಗೆ ನಡೆದು ಬಂದ ಚಾಲಿಯನ್ನು ಒಳ್ಳೇದಾಗಲಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಥಟ್ಟನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಾರನು. ಹಾಗೆಯೇ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಹೊಂದಿದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಚಿತವೆಂದು ತೋರಿದರೂ ಸಮಾಜವು ತ್ಯಜಿಸಲಾರದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಆಚರಿಸಿ ಬಂದ ಕಟ್ಟಳೆಯು ಶಾಸ್ತ್ರದಷ್ಟೇ ಮಾನ್ಯವಾಗುವದು. ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಹುಡುಗಿಯರು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಕ್ರಮೇಣ ವಿದ್ಯೆಯು ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಗೆ ಅನುಚಿತ ಯಾ ನಿಷಿದ್ಧವೆಂತಲೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಯಿತು. ಹಿಂದೂ ಜನರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಇತರ ಹಲವು ಕುಮತಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದೂ ಬಲ ಕುಂದುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ನವ ಸುಧಾರಕರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ವೃದ್ಧಿಸುವ ಸುಖಕಾರಿಯಾದ ವಿದ್ಯೆಯು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಒಳ್ಳೇದನ್ನೇ ಮಾಡತಕ್ಕದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬ ಹೆಂಗಸರು ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈಗಲೂ ಕೆಲವರು "ಹೆಂಗಸಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಯಾಕೆ? ಅವರು ಪಾಸಾಗಿ ಕರಣಿಕರಾಗಬೇಕೆ?" ಎನ್ನುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವೆವು.

ಜನಾಂಗದ ಅಭ್ಯುದಯವು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೆಂಬ ಎರಡು ಗಾಲಿಗಳ ಚಲನೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವದು. ರೋಮ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡ ಟಿಬೇರಿಯುಸ್ ಮತ್ತು ಕೇಯುಸ್ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಕೊರ್ನೇಲಿಯು ಎಂಬವಳು ಒಂದು ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಔತಣಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸಂಭಾವಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಳು ನೆರೆಯವಳ ಆಭರಣದ ಓಜೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಗೆಯೇ, "ನಿನ್ನ ತೊಡಿಗೆಗಳೆಲ್ಲಿ?" ಎಂದು ಕೊರ್ನೇಲಿಯಳನ್ನು ಕೇಳಲು ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಕುಮಾರರನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿ ಅವರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಈ ಹೆಂಗುಸಿನ ಬುದ್ಧಿಯು ಎಷ್ಟು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿರಬೇಕು? ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧನಾದ ಮಗನಿಗೆ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಗ್ರೀಕ ಹೆಂಗಸು "ಮಗನೇ ಬೆಸ್ತು ಮರಳುತ್ತಾ ಈ ಗುರಾಣಿಯು ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಇರಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಇದರಲ್ಲಿ (ಜನರು) ನಿನ್ನನ್ನು ತರಲಿ." ಇಂತಹ ಮಾತೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರುಗೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ ಚೋದ್ಯವೇನಿದೆ? ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವವು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಣದಂತೆ ಲಘುವಾಗಿದ್ದು ತಾಯಿಯು ಅಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟ ರೂಪವನ್ನು ಕಡೆವರೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ತಾಯಿಯ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ 'ಗುಣ'ವಿರುವದು. ಮದುವೆಯಾದಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಂಡರ ಕೈಸೇರುವದು. ಹೀಗೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿಯದೆಯೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ಜನನಿ ಗೃಹಿಣಿಯರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನನುಸರಿಸುವದು; ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲಿದೆ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಾಲ್ಯಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಕರ್ತವ್ಯ.

ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪುರುಷರಷ್ಟೇ [illegible] ಯಿತು. ಅದಕೆ [illegible]

ಇದು 'ಶಿಕ್ಷಣ' ಶಬ್ದಾರ್ಥದಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಯಾ ಪುರುಷನಿಗೆ ಮುಂದಿನ ವೃತ್ತಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಶಕ್ತಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭ್ಯಾಸವು ಹದಗೊಳಿಸುವದೋ ಅದೇ ಶಿಕ್ಷಣ. ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕಾಗಿ—ಸರ್ಕಸ್ ಕುದುರೆ, ಸೈನ್ಯದ ಕುದುರೆ, ಸವಾರಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮುಂದಿನ ಚಾಕರಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತು ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯಾಗಿ ಗೃಹಕೃತ್ಯವನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾ, ಗಂಡನನ್ನು ಉಪಚರಿಸುತ್ತಾ ಇರುವವಳಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಣಿತ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಕರಣಗಳ್ಯಾಕೆ? ಮುಂದೆ ಮದುವೆ ಮಕ್ಕಳಾದಾಗ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರು ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಲವು ವೃದ್ಧ ಮುದುಕರು "ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಯರು ಮುಂದೆ ಸಾಹೇಬರಾಗುವರೇ?" [illegible] ಕರವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಹುಡುಗಿಯರು, [illegible] ಮಾತೆಯರೂ, [illegible] ಮಾತೆಯರೂ, ದಯೆಯುಳ್ಳ ಯಜಮಾನಿಯರೂ ಆಗುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೌಶಲ್ಯವುಳ್ಳ ಕೆಲವು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು [illegible]. ಇಂತಹ ವಿರಳವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಂದು ನಾವು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ತತ್ವವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹೆಂಗಸರು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರದ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರಂತೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೋರಾಡುವುದರಿಂದ [illegible] ದುಃಖಕರವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೂ ಇಂತಹ ನಡತೆಯಿಂದ ಹೆಂಗಸರ (ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಪಾಲನೆ, ಗೃಹಕೃತ್ಯ ಮುಂತಾದ) ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವದರಿಂದ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರವು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ತಕ್ಕದಲ್ಲವೆಂದು [illegible].

ಹಾಗಾದರೆ, ಹೆಂಗಸರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ್ಯಾವವು? ಪತಿಗನುಕೂಲೆಯಾದ ಸತಿಯೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ತಾಯಿಯೂ ಮನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಯಜಮಾನಿಯೂ ಎನಿಸುವದೇ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಧರ್ಮ. ಬಾಲಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಈ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗನುಕೂಲವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು.

ಗೃಹಕೃತ್ಯವನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಗಣಿತ, ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮಾಹಿತಿಯೂ, ಮಕ್ಕಳ ದೇಹವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸಿ, ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಅವರು ಕುಲದೀಪಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲೋಸುಗ ಬೇಕಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೂಲತತ್ವಗಳ ಪರಿಚಿತಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ. ಪತಿಯ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನರಿತು ಆತನ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭವವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಾಸತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ಬಾಲೆಯರ ಸ್ವಭಾವ ಗುಣಗಳಾಗಿರುವ ಭೂತದಯೆ ನಮ್ರತೆ, ಲೋಕಮೈತ್ರಿ, ಚಿತ್ರಕಲಾ [illegible] ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾವ ವಿಧದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವದೋ ಆ ವಿಧಗಳನ್ನು ಬಾಲಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣವು ಹೊಂದಿಸಬೇಕು.

ತಾಯಿಯು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಅವರನ್ನು [illegible]

[illegible]

ತನ[illegible] ಅಭ್ಯಂತರಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ [illegible] ನಮ್ಮ [illegible] ಕಲ್ಪನೆಗಿಂತೂ ಬಹಳ ಷ್ಟಿಗೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನವೆನ್ನಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸ್ವತಹಾ ನಮಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಅನುಭವ ದೊರೆಯುವ ತನಕ ಅಲ್ಪಕಾಲ ನಮಗೆ ಆದರಪೂರ್ವಕ ಕೈಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ. ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಅನುಭವವೇ ಪ್ರಧಾನ, ಹಾಗೆ ಅನುಭವ ಸಂಪಾದಿಸಿ ನಾವು ಪತ್ರವನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ರೀತಿಗೆ ತರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸದುತ್ಸಹ ಹಿತಕಾರಿಗಳು ಕೈನೀಡುವರೆಂದು ಧೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು ...	ರೂ. ೬	ರೂ. ೨೩	ರೂ. ೪೮	ರೂ. ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು ...	,, ೩.೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು ...	,, ೨.೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧.೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು [illegible] ಬರದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

ರೂ. [illegible]

ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ... ... ... [illegible]

ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ... ... ... [illegible]

,, ,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ. ... ... [illegible]

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ [illegible] ನ್ನೂ [illegible] ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ತಿಂಗಳ [illegible] ವರ್ತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಡುವದು.

ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಾತ್ರಿವಾರರು ಬೇಕು. ಯಾತ್ರಿವಾರರಿಗೆ [illegible] ಉಚಿತವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವೆವು.

ವಿಳಾಸ:— ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು,

DIARY FOR 1907.

೧೯೦೭ನೇ ಇಸವಿಯ ಡೈರಿ.

[illegible]

CONTENTS.

ಟಪ್ಪಾಲ್ ಆಫೀಸಿನ ಕ್ರಮ; ಸ್ಟಾಂಪ್ [illegible]; [illegible] ಲ್ಪಟ್ಟವರ ಪ್ರಯಾಣದ ವ ಇತರ [illegible] ಪಟ್ಟಿ; [illegible] ಕ್ಕಾಗಿ ತಿಂಗಳುಗಟ್ಲೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಭತ್ತೆಯ ಪಟ್ಟಿ; 1907ನೇ ಇಸವಿಯ ಗ್ರಹಣಗಳು; ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲಗಳು; ವಿವಿಧ ಶಕಾಬ್ದಗಳು; [illegible] ಅಸ್ತೋದಯಗಳು; 1907ನೇ ಇಸವಿ ಹಿಂದು, ಕ್ರೈಸ್ತ, ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಹಬ್ಬಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಕ್ರಯ 6 ಆಣೆ. ಹದಿನೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ಕ್ರಯವಿಲ್ಲದೇನೇ ದೊರಕುವದು. ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಮ್ಮಿದರ.

ಪ್ರತಿಗಳು ಬೇಕೆಂದಿರುವವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ.

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್,

ಕಥಬೀದಿ ಮಂಗಳೂರು.

THE

MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

FORMERLY

S. Nagappa Nayak & Co.

ಮಂಗಳೂರು

ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೋ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ [illegible] ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋವಾ, ಬಿಸ್ಕೀಟು, [illegible], [illegible], [illegible], ಕಾಗದ ಪತ್ರದ [illegible] ಸಾಮಾನುಗಳು, [illegible] ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ [illegible] ಗಳು, ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಯ [illegible]

Sharada Press

ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯ

ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, [illegible] ನಮೂನೆಯ ಫ಼ೋರ್ಮುಗಳು, [illegible], ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು [illegible] ಪುಸ್ತಕಗಳು, [illegible] ತಿಂದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. [illegible] ಪುಸ್ತಕಗಳು, [illegible] ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. [illegible] ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು [illegible] ನಮೂನೆ ಪ್ರಕಾರ [illegible] ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

[illegible]

ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ [illegible]

[illegible] ಪಂಚಾಂಗ.

ಕ್ರಯ ೩ ಆಣೆ.

ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಮ್ಮಿ ದರ.

ಪಂಚಾಂಗ ಬೇಕೆಂದಿರುವವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ.

ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯ,

ಮಂಗಳೂರು

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore [illegible] Association's "Sharada Pres[illegible]

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, 1ನೇ ಫೆಬ್ರುವರಿ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 3.

ಬಾಲಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣ.

ವಿದ್ಯೆಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನನ್ನು ಹ್ಯಾಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವು. ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲದವರೆಗೆ ನಡದುಬಂದ ರೀತಿಯನ್ನು ಒಳ್ಳೇದಾಗಲಿ ಕೆಟ್ಟದಾಗಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಪಕ್ಕನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಾರನು. ಹಾಗೆಯೇ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಹೊಂದಿದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಚಿತವೆಂದು ತೋರಿದರೂ ಸಹಾ ಜನ್ರು ತ್ಯಜಿಸಲಾರದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕಾಲದಿಂದ ಆಚರಿಸಿ ಬಂದ ಕಟ್ಟಳೆಯು ಶಾಸ್ತ್ರದಷ್ಟೇ ಮಾನ್ಯವಾಗುವದು. ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಹುಡುಗಿಯರು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಕ್ರಮೇಣ ವಿದ್ಯೆಯು ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಗೆ ಅನುಚಿತ ಯಾ ನಿಷಿದ್ಧವೆಂತೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಯಿತು. ಹಿಂದೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಇಂತೆ ಇತರ ಹುಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಗಳಂತೆ ಇದೂ ಬಲಕೊಂಡಿತ್ತಾದಾಗ್ಯೂ ಈಗ ನವ ನಾಗರಿಕರು, ಪುರುಷನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ವೃದ್ಧಿಸುವ ಸುಶಿಕ್ಷಣ ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಯು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಒಳ್ಳೇದನ್ನೇ ಮಾಡುವದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸರು ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈಗಲೂ ಕೆಲವರು "ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಯಾಕೆ? ಅವರು ಪಾಸಾಗಿ ಕಲೆಕ್ಟರರಾಗಬೇಕೆ?" ಎನ್ನುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವೆವು.

ಜನಾಂಗದ ಅಭ್ಯುದಯವು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೀರ್ವರ ಗಾಲಿಗಳ ರಥದ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವದು. ರೋಮ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡ ಟಿಬೆರಿಯಸ್ ಮತ್ತು ಕೇಯಸ್ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಕೊರ್ನೇಲಿಯು ಎಂಬವಳು ಒಂದು ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಔತಣಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸ್ವಭಾವಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಆಭರಣದ ಒಜ್ಜೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಗೆಯೇ, "ನಿನ್ನ ತೊಡಿಗೆಗಳೆಲ್ಲಿ?" ಎಂದು ಕೊರ್ನೇಲಿಯಳನ್ನು ಕೇಳಲು ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಕುಮಾರರನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿ ಅವರ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಮೆರಿಸಿದಳು. ಈ ಹೆಂಗಸಿನ ಬುದ್ಧಿಯು ಎಷ್ಟು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿರಬೇಕು? ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧನಾದ ಮಗನಿಗೆ ವಡ್ಯಾಣವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಗ್ರೀಕ ಹೆಂಗಸು "ಮಗನೇ ಜಯಿಸ್ಯ ಮರಳುತ್ತಾ ಈ ಗುರಾಣಿಯು ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಇರಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಇದರಲ್ಲಿ (ಜನರು) ನಿನ್ನನ್ನು ತರಲಿ." ಇಂತಹ ಮಾತೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರುಗೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ ಚೋದ್ಯವೆಲ್ಲಿದೆ? ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವವು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಣದಂತೆ ಲಘುವಾಗಿದ್ದು ತಾಯಿಯು ಆಗ್ಯ ಕೊಟ್ಟ ರೂಪವನ್ನು ಕಡೆವರೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ತಾಯಿಯ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ 'ಗುಣ'ವಿರುವದು ಮದವೆಯಾದಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಂಡರ ಕೈಸೇರುವದು. ಹೀಗೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿಯದೆಯೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ಜನನಿ ಗೃಹಿಣಿಯರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನನುಸರಿಸುವದು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲಿದೆ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಿದ್ದುವದು ದೇಶಹಿತಾಪೇಕ್ಷಕರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ [illegible] ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕಳ [illegible] ಬೇಕು.

ಇದ 'ಶಿಕ್ಷಣ' ಶಬ್ದಾರ್ಥದಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಯಾ ಪುರುಷನಿಗೆ ಮುಂದಿನ ವೃತ್ತಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಶಕ್ತಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭ್ಯಾಸವು ಹುಟ್ಟಿಸುವದೋ ಅದೇ ಶಿಕ್ಷಣ. ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕಾಗಿ—ಸರ್ಕಸ್ ಕುದುರೆ, ಸೈನ್ಯದ ಕುದುರೆ, ಸವಾರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮುಂದಿನ ಚಾಕರಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತು ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯಾಗಿ ಗೃಹಕೃತ್ಯವನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತಾ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾ, ಗಂಡನನ್ನು ಆರೈಸುತ್ತಾ ಇರುವವಳಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಣಿತ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಕರಣಗಳ್ಯಾಕೆ? ಮುಂದೆ ಮದುವೆ ಮಕ್ಕಳಾದಾಗ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರು ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಲವು 'ಮೂರ್ಖ' ಮುದುಕಿಯರು "ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಯರು ಮುಂದೆ ಸರಕಾರದ ದಾರುಗರಾಗುವರೇ" ಎಂದು ಕೇಳುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಹುಡುಗಿಯರು, ಮಾನ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಭಾರ್ಯೆಯರೂ, ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ ಮಾತೆಯರೂ, ದಯೆಯುಳ್ಳ ಯಜಮಾನಿಯರೂ ಆಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರ ವಾಙ್ಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೌಶಲ್ಯವಿರುವ ಕೆಲವು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಅಂತಹ ವಿರಳವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಂದು ನಾವು ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ತತ್ವವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗದು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಹೆಂಗಸರು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರದ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರಂತೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೋರಾಡುವದರಿಂದ ಆಗುವ ಮೇಲಾಟದ ಅನರ್ಥಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನಕ್ಕೂ ದುಃಖಕರವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೂ ಇಂತಹ ನಡತೆಯಿಂದ ಹೆಂಗಸರ (ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಪಾಲನೆ, ಗೃಹಕೃತ್ಯ ಮುಂತಾದ) ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವದರಿಂದ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರವು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ತಕ್ಕದಲ್ಲವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಹಾಗಾದರೆ, ಹೆಂಗಸರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ್ಯಾವವು? ಪತಿಗನುಕೂಲೆಯಾದ ಸತಿಯೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ತಾಯಿಯೂ ಮನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಯಜಮಾನಿಯೂ ಎನಿಸುವದೇ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಧರ್ಮ. ಬಾಲಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಈ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗನುಕೂಲವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು.

ಗೃಹಕೃತ್ಯವನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಗಣಿತ, ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮಾಹಿತಿಯೂ, ಮಕ್ಕಳ ದೇಹವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸಿ, ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಅವರು ಕುಲದೀಪಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲೋಸುಗ ಬೇಕಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೂಲತತ್ವಗಳ ಪರಿಚಿತಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ. ಪತಿಯ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನರಿತು ಅತನ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭವವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಸಹಚಾರಿಗಳಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಾಸತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ಬಾಲೆಯರ ಸ್ವಭಾವ ಗುಣಗಳಾಗಿರುವ ಭೂತದಯೆ ನಮ್ರತೆ, ಲೋಕಮೈತ್ರಿ, ಚಿತ್ತಶಾಂತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾವ ವಿಧದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವವೋ ಆ ವಿಧಗಳನ್ನು ಬಾಲಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣವು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. [illegible]

ತಾಯಿಯು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಅವರನ್ನು [illegible] [illegible] ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಶಿಕ್ಷಣ [illegible] [illegible]

[illegible]

ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಶ್ರವಣಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಿಂದೂಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನೂ ಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ತ್ಯಾಗರಾಜ ಪುರಂಧರ, ಕನಕ ತುಕಾರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧುಗಳ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಂಗಸರು ಮುಂಜಾನೆ ತುಳಸಿ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಜೆ ದೀಪದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲಾದರೋ 'ನವೀನ ಸುಧಾರಣೆ'ಯಿಂದ ಪುರಾಣಗಳು ಹಿಂಜರಿದವು. ಕನಕದಾಸಾದ್ಯರ ಹೆಜ್ಜೆ ಹರಿದಾಸರು ಕಾಣದೆ ಹೋದರು. ಈಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತುಳಸಿ ಒಂದು ಗಿಡವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಜಿನ ದೀಪಕ್ಕೆ ಕುಂಕುಮವ್ಯಾಕೆ? ನಾಶವಾಗುವ ಈ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹುಡುಗಿಯರಿಂದಲೇ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಪುರಾಣದ ಪುಣ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಸುಂದರರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡುವದ್ದು ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಂತೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿತ ಕರಿಯರ ಎಂಬ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ನಮ್ಮ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶೂರರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತರೆ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವು ಹುಟ್ಟಿ ಮಕ್ಕಳು ಅವರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಲಿಯುವರು. ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದರೆ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣವಾಗುವದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ

ಅಫಘಾನ್ ದೇಶದ ಅಮೀರರು.

ಅಫಘಾನಿಸ್ಥಾನವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಉತ್ತರ [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವನ್ನು ರಕ್ಷಿ[illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅಫಘಾನದೇಶದ ಅಮೀರರ ಸ್ನೇಹವನ್ನು [illegible] ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ಅಬ್ದುಲ್ ರೆಹಮಾನ್ ಖಾನರು 18[illegible]ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು [illegible] ಈ ವರೆಗೂ ಅಫಘಾನ್ ಅಮೀರರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳ [illegible] ಸರಕಾರದವರಿಗೂ ನಮ್ಮ [illegible] ಮೋಗಗೊಳಿಸ [illegible] ವದೇ ವದೇ ಅಮೀರರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. 1901—1904 [illegible] ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ [illegible] ಲೂಯಿಸ್ ಡೇನರನ್ನು ರಾಯ[illegible] ಅಮೀರ ಅಬ್ದುಲ್ ರೈಹಮಾನರ ಕಾಲ[illegible] ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವ[illegible] ಒಪ್ಪಂದದ ಶರ್ತಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷರು [illegible] ಸಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ವರೆಗೆ (1904) ಕೊಡದೆ ಬಾಕಿ [illegible] ವನ್ನು (ಸಾಧಾರಣ 400,000 ಪವನು [illegible] ಪ್ರತಿ [illegible] ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಕೊಡುವೆವೆಂಬ [illegible] ಸ್ವಾತಂತ್ರಿಕ ಅರಸನೆಂದು ಒಪ್ಪಿದರು [illegible] ಸರಕಾರದವರು ಸರಾಗ ತಿಳಿ[illegible] ಪ್ರತಿಫ [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಈ ರೀತಿ ಪರಿಣಮಿಸ[illegible] ಅಮೀರ [illegible] ಉಲ್ಲಾಖಾನರನ್ನು ಬಹುಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಕರ್ಜನ ಪ್ರಭುಗಳ ಸ್ಮೃತಿಗೆ [illegible] ಬೇರೆ ಯಾವ ರಿಯಾಯತಿಗಳನ್ನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಅರಸರಿಗೆ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಭಗ್ನಮನೋರಥರಾಗಿರುವ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಈ ಪತ್ರಿಗೆಯ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಅಮೀರ ಹಬೀಬ ಉಲ್ಲಾಖಾನರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತೈಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 2ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಅಮೀರ ಹಬೀಬ ಉಲ್ಲಾಖಾನರು ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಮೀರರು [illegible] ಎದ್ವರ್ಡ ಮಹಾಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ತನಗೆ ಉಂಟಾದ ಆನಂದಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ತಂತೀ [illegible] ವರ್ತಮಾನದ [illegible] ದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ [illegible] ಗೂ ನಮ್ಮ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ [illegible] ಈ ತವರು [illegible] ಬಲಗೊಳ್ಳುವುದು [illegible] ತವಸ್ತು ದೇಶ ಸಂಚಾರವು ತಮಗೆ [illegible] ಕೋರ ತ್ತೇನೆ" ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರದವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಮೀರರಿಗೆ [illegible] ಸ್ವಾಗತ ಮಹೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಮೀರರ ಮಹತ್ವವು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು.

ಅಮೀರರ ಈ ದೇಶಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗ ಬಹುದಾದ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಆಂಗ್ಲೇಯ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಈ ರೀತಿ [illegible] ಅಮೀರರು ಇಂಡಿಯಾ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ವಿಶೇಷತ್ವವನ್ನೂ, ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಮಹತ್ವಕೆಯನ್ನೂ, ಆಗ್ರಾ ದರಬಾರಿನ ಘನತೆಯನ್ನೂ, ಬ್ರಿಟಿಷ ಸೈನ್ಯದ ದೈರ್ಯಸ್ಥೈರ್ಯ ಕವಾತುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಇಂಥಾ ರಾಜಪರಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೂಡ ಸ್ನೇಹಭಾವದಲ್ಲಿರುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವರೆಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಸರಹದ್ದುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಮಿತ್ರರಾದ ಅಮೀರರ ದೇಶವನ್ನು ಅನ್ಯದೇಶಾಕ್ರಮಣದಿಂದ ಕಾಪಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು [illegible] ಅಫಘಾನದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ರೈಲ್ವೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಅಫಘಾನಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂಧಿಸುವ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನೆರವೇರುವವೆಂತ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕೋರುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಈ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವರು. ಈಗಿನ ಅಮೀರರು ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಿವೇಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಅರಸರಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಂದ ಕಲಿತು ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಲ್ಲದೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕೇವಲ ದಾಸರಾಗಿ ಅಧರ್ಮಿಗಳಾಗಿರಕೂಡದೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ನಡತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಲೆದೋರುವದು. ರೈಲ್ವೆ ಎಂಬ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಲೋಹಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಇವರೆಂದೂ ಬೀಳುವವರಲ್ಲವೆಂತ ಅನೇಕರು ವಾದಿಸುವರು. ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬಾತ್ಮೀದಾರರು, ಅಮೀರರು ಲೋಹಮಾರ್ಗದಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಲು ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸ ಬಹುದೆನ್ನುವರು. ಪರೋಪಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಸನ್ನಮತಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಅನ್ಯದೇಶ ಸಂಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಇದಾದ ಕೂಡಲೇ ಚರಜಿನಾನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ನೀಗಲಿಕ್ಕೆ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಜೀನಸುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವದೇಶದಿಂದ ತಂದು ವರ್ತಕರಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡಿಸಿ ಲಾಭಕೊಳ್ಳುವವರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿಧವಿಧದ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೇಟಿವ್ ರಾಜರಿಂದ ಪಡೆಕೊಳ್ಳುವರು. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಪ್ಪು ಜನನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ ನೆವದಿಂದ ಮಿಶನರಿಗಳು ಬಂದು ಹಲವು ತರದ 'ಮಿಶನ್' ಗಳನ್ನು ತೆರದು ರಾಜದಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡುವರು. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಈ ವರ್ತಕರಿಗೂ ಮಿಶನರಿಗಳಿಗೂ ಆಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ತೋರಿಸಿದ ರಿಯಾಯತಿಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಹಕ್ಕುಗಳಾಗುವವು. ಹಕ್ಕು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಈ ವಿದೇಶ ಸ್ಥರಿಗೂ ಪುರನಿವಾಸಿಗಳಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷ, ದ್ವೇಷದಿಂದ ಅನರ್ಥ, ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ವಿಶಾಲತೆಯಿಂದಲೂ ಬಾಹುಬಲದಿಂದಲೂ ಹೋಗಗೊಳಿಸಿ ಕ್ರಮೇಣ ತಮ್ಮ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನೇ ಸ್ಥಾಪಿಸುವರು. ಅಮೀರರು ನಮ್ಮರಸರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಈ ಕಾರಣಗಳೆಂದೆನ್ನಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ಅಮೀರರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಯಾತ್ರಾಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ವಿದ್ದರೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎದ್ವರ್ಡ ಮಹಾರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಸಫಲವನ್ನೇ ಬಯಸಿ, ಬ್ರಿಟಿಷಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಚಿರಕಾಲಬಾಳಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುವಾ!

ಈಗಿನ ಸುಖವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಾಪಾರ.

[illegible] ಟಿಕೆ ಸಾಲದದನ್ನು ಭಂಡವಾಳದಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು [illegible]

...ನೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದೇಶೀಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹಣಕಾಸಿನ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ... ಸಂಬಂಧದ ಮಾಹಿತಿಯುಳ್ಳವರಿಂದ ಪೂರ್ಣ ... ಪ್ರಸಾರದಿಂದ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗುವದು.

... ಸರ್ವರಿಗೂ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ...

ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯದ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದೆನಿಸಿ ಬೇಕಾದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿ ... ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸುವ ವರ್ತಕರ ಮೇಲಾಟದಿಂದ ತಕ್ಕದಾದ ಧಾರಣೆ ... ಸಿಕ್ಕದಿರುತ್ತಿದ್ದದ್ದು.

... ಕೂಡಿದ ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬೆಳಸಿ, ಏಜೆಂಟರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರನ್ನು ... ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಹಣ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟವರ ಗೊಡವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕ್ರಯಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಮಾರುವದ.

... ಪ್ರಮಾಣದ ಲೆಕ್ಕ ನಡೆದರೆ, ಇಬ್ಬರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ... ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಲಾಭನಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೋಡದಿರುವದು.

ಅತ್ಯಾಸೆಯಿಂದ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುವ ವ್ಯಾಪಾರದ ಲಾಭವು ಸಾಲದೆಂದೆನಿಸಿ ... ಮಾಹಿತಿಯಿಲ್ಲದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ ಬೇರೆ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ...ವದು.

... ಮಿತ ಭಂಡವಾಳವಿದ್ದರೂ ... ಕ್ರಯವೆ ... ಸಿಕ್ಕುವುದರಿಂದ ಬೇಸರ ... ಗಳನ್ನು ಕ್ರಯಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು.

... ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ರೊಕ್ಕವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರಿಯಿಂದ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಮನೆ ಖರ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, 12, 18, 24ರ ಸಲೆ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಹಣವನ್ನ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು.

ವಿಚಾರ ಮೀರಿ ವಹಿವಾಟ ನಡಿಸುವ ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟ್ ಕಂಪೆನಿಗಳಂತವರಲ್ಲಿ ಹಣ ಠೇವಿಡುತಿರುವದು.

ಸ್ನೇಹಾಚಾರದಿಂದ ಬೇರೆಯವರಿಗೊಸ್ಕರ ಹಾಕ್ಕೆ ... ಸಿಲ್ಲುವದು.

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಈಗಿನ 'ಸುಖವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಾಪಾರದ ಯಾ ದಿವಾಳಿಯ ಕಾರಣ' ಗಳು.

———o———

ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರ ಚರಿತ್ರ

(2ನೇ ಸಂಚಿಕೆಯ 3ನೇ ಪೇಜಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಿದ್ದು.)

———o———

ನವರೋಜಿಯವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಟೀಕಿಸುವಾಗಲೇ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುದ್ರಣಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ನ್ಯಾಯನಿಬಂಧನೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿದರು. 1895ರಲ್ಲಿ ನವರೋಜಿಯವರಿಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಆಸನವು ತಪ್ಪಿತು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಎದೆಗುಂದದೆ ದೇಶ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರು. 1902ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಷಯ ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ "ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಬಡತನವೂ ಆಂಗ್ಲೇಯರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತವೂ" ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ನಾವು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ನ್ಯಾಯಶೀಲರಾದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸದಿರರು ಎಂದು ಇವರ ಮನೋನಿಶ್ಚಯ. ಈ ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ಮನಗುಂದುಗಳನ್ನೂ, ಅಪಜಯವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿ ಛಲದಿಂದ ಹೋರಾಡುವರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು 20 ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಕಂಠಶೋಷಣ ಮಾಡಿದರೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಕಿವಿಕೊಡುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಅಸಂತುಷ್ಟಿ ಮೊಳೆಯಿತು. ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳ ಅಮಂಗಳಕರವಾದ ರಾಜನೀತಿಯು ಈ ಮೊಳಕೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿತು. ವಂಗಭಂಗದಿಂದ ಈ ಸಸಿಗೆ ಬೇರುನಾಟಿ ಫುಲ್ಲರ್ ದೊರೆಗಳ ... ಈ ವಿಷ ವೃಕ್ಷದ ಗೆಲ್ಲುಗಳು ಪ್ರಸರಿಸಿ ಬಂಗಾಳ ಸೀಮೆಯನ್ನಾವರಿಸಿದವು. ಇದರ ಗಾಳಿಯು ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸರಿಸಿ ಮನಸ್ತಾಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು ... ಇವರು "ನಾವಿನ್ನು ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ... ಸ್ವಾವಲಂಬನದಲ್ಲಿಯಲ್ಲದೆ ಕಲ್ಯಾಣವಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ಒಂದು ಮಂದ ... ಜನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ... ಪಕ್ಷ. ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಾವಲಂಬನವನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ನವೀನ ಪಕ್ಷ. ಇವರ ಮತಭೇದಗಳು ಬೆಳೆದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುರಿದುಹೋಗುವುದೋ ಎಂಬ ಭಯವು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಯಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ದಾದಾಭಾಯಿಯವರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದವು. ಇವರೊಬ್ಬರೇ ಸಭೆಯನ್ನು ಈ ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ವಿಮೋಚಿಸ ಶಕ್ತರೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದು ಗತವರ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನವನ್ನು ಏಕಸ್ವರದಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. 82 ವರ್ಷದ ಯೋಗ್ಯರು ಪ್ರತಿಗಳ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಚಿತ್ತೈಸಿದರು. ಕಳೆದ ದಶಂಬರ 14ನೇ ಶುಕ್ರವಾರ ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಡಗದಿಂದಿಳಿದಾಗ ಜನರು ಕೊಟ್ಟ ಸ್ವಾಗತವು ರಾಜರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ತೆರದ್ದು. ನೆಲ ಹತ್ತುವಾಗ ಪ್ರಜಾನಾಯಕನಿಗೆ ಜಾತಿ ಮುತ್ತುಗಳ ಅಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ಹೊರಟ ಘಳಿಗೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ತಲಪುವ ವರೆಗೂ ನೆರೆದ ಜನಸ್ತೋಮದ ಭರದಿಂದ ಬಂಡಿಗಳು ಒಂದು ಸಾಲು ಕಟ್ಟಿ ಹೋಗುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ದಾದಾಭಾಯಿಯವರ ಮೋಟಾರ್‌ಕಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಪುಷ್ಪ ಗುಚ್ಛಗಳಿಂದಲೇ ತುಂಬಿ ಹೋಯಿತು. ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ರೆಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರಗಳ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪಾತ್ರೆಗಳ ಸಮೇತ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವರ ಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ಹಲವು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘಿಸುವ ಪತಾಕೆಗಳು ತೂಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಜವಳಿ ಸಾವುಕಾರರು ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಹೂವಾಡಿಗರು ಪುಷ್ಪಹಾರಗಳಿಂದಲೂ ಮಿಠಾಯಿಕಾರರು ಮಿಠಾಯಿಗಳಿಂದಲೂ ತೋರಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳ ಎಲ್ಲಾ ವಂಶಗಳ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಾಗರಗಳಂತೆ ಕೂಡಿದರು. ಇಷ್ಟು ಜನರ ಹೃದಯವನ್ನು ಒಳಕೊಳ್ಳುವ ಹೃದಯವು ತಾನೆಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರಬೇಕು?

ತಾರೀಕು 17ರಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿಯ ಸ್ವದೇಶಿ ಕೊಆಪರೇಶನ್ ಸ್ಟೋರ್ ಯಾನೆ ಸ್ವದೇಶ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಭಂಡಸಾಲೆಗೆ ಮುಹೂರ್ತ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರು ಉತ್ಸಾಹ, ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಕಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಪರಾಮರ್ಶೆ ... ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆಂದೆಯೂ ಈ ಸ್ಟೋರ್ ಸ್ಥಾಪಕರು ಸ್ವದೇಶಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೂ ... ಇಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೂ, ಸಹಾಯಕರಾಗಿರತಕ್ಕದೆಂದೂ ಒಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿ... ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಇವರು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷಣದ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಭಾ... ... ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೂ ಈ ಸಂಧಿ... ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಮತಗಳಿಗೆ ಅಪ್ರತಿಮದ ... ಭಾಷಣವನ್ನು ಇವರು ಮಾಡಿದರು.

ಈ ಮಹನೀಯರಿಂದ ನಮಗಾದ ಪ್ರಯೋಜನವು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಸದ್ಯಾ ಅಳೆಯಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಂಜರುಬಿದ್ದ ಭಾರತವರ್ಷದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸೆಂಬ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತು ಸರಿಮಾಡಿ ಬಿತ್ತಿ ನೀರು ಹಾಯ್ಸುವ ಕೆಲಸವು ನವರೋಜಿಯವರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಈ ಕಲಸದ ಮಹತ್ವಿಕೆಯು ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಮುಂದೆ ದೇವತಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಬಂಗಾರದಂತಹ ಪೈರು ಕೂಡಿಸುವಾಗ ದಾದಾಭಾಯಿಯ ಉಪಕಾರವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಭಾವಿ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಇಂಥಾ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗದ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯುವ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ನಿರಲಸತೆಯಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತರಾದವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಸ್ಥೈರ್ಯ ದೇಶಾನುರಾಗಗಳಿರಬೇಕು.

ನವರೋಜಿಯವರು ಮೊನ್ನೆಸಾರಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳಬೇಕಾದರೆ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಹಿಂದೂ ಮಿತ್ರರು ಇವರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ... ವಾಡ್ಯಾ ಎಂಬವರು ಇವರ ಹೆಸರು ಗುಣವಾಚಕವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರು. ದಾದಾ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ (ದೇಶದ) ತಂದೆಯೆಂದೂ, ಭಾಯಿ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ (ಹೆತ್ತವಳ ಸುಪುತ್ರ) ಭ್ರಾತೃವೆಂದೂ, ನವರೋಜಿ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ (ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾರತೀಯರು ...) ಹೊಸ ದಿನವನ್ನು ತೋರಿಸ್ಸುವವನೆಂದೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪತಿತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ... ಪುನಃ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ... ಇಂದು ಈ ... ಭೂಮಿಯು ... ಮತ್ತ ... ಹೇಳಾಟಗಳ ... ದಲ್ಲಿ...

ಸತ್ತವರೇಳುವದು.

...ಯೋರ್ಕದಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಡಾಕ್ಟರನು ಒಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ತನ್ನ ಚಿಕಿತ್ಸಾಕಾರ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರಲು ಆತನ ಬಾಗಿಲ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ... ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆಂದನು. ತಾನು ಬಹಳ ದಣಿದಿದ್ದದರಿಂದ ನೆರೆಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಆ ಡಾಕ್ಟರನು ನೆರೆಯವನ ವಿಳಾಸವನ್ನು ತನ್ನ ನೌಕರರ ಮೂಲಕ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಹುಡುಗಿಯು ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದದಿರಲು ವೈದ್ಯನು ತಾನು ಸ್ವತಹಾ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಅವಳ ದೈನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಕನಿಕರ ಪಟ್ಟು ಆ ಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಅವಳ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿ ಹುಡುಗಿಯ ಸಂಗಡ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಇಬ್ಬರು ರೋಗಿ ತಾಯಿಯವಳು ಇದ್ದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿದರು. ಆದರೆ ಹುಡುಗಿಯು ತಾಯಿಯು ಇರುವ ಕೋಣೆಯನ್ನು ವೈದ್ಯನಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾಯವಾದಳು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ ಆ ಡಾಕ್ಟರನು "ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದ ರೋಗವು ಅಂಟುರೋಗವಾದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿರದೆ ಒಳ್ಳೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊ, ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೂ ಇದೇ ರೋಗವು ತಗಲುವದೆಂದು" ಹೇಳಲು, ಆ ಬಡ ಹೆಂಗಸು ದುಃಖದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿ "ಅಯ್ಯಾ, ದೇವರು ನನಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರೂ ಅವಳನ್ನು ಇರಗೊಡಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವು ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ" ಎಂದಳು. ಇವಳ ಮಗಳು ಮುಂಚಿನ ದಿವಸವೇ ಅದೇ ರೋಗದಿಂದ ಮೃತಪಟ್ಟಳೆಂತಲೂ ಅವಳ ಶವವು ತಾಯಿ ಇರುವ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದೂ ಡಾಕ್ಟರನು ತಾಯಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಆ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಶವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ತನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಹುಡುಗಿ ತಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ 24 ತಾಸುಗಳ ಮುಂಚೆ ಮೃತಪಟ್ಟವಳೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟನು.

ಸತ್ತವರೇಳುವದೆಂದರೇನು? ಆದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ... ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ... ವದೆಂಬದನ್ನು ಈ ಕಥೆಯು ಸೂಚಿಸುವದು.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ

ರೈತರ ಕೃತಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ

ಅಯ್ಯಾ ಪತ್ರಕರ್ತರೇ,

ಈಚೆಗೆ ಕುಂಭಕೋಣದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನಿನವರ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಡಿರೆಕ್ಟರರು—ರೈತನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದಲೂ ಹಣ ವೆಚ್ಚದಿಂದಲೂ ಮಾಡಿದ ಕಷ್ಟ ಕೃತಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ರೈತನೇ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ತಮ್ಮ ಖಂಡಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ರೆವೆನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರೂ ಮದ್ರಾಸ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರೂ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರೂ ಸಹಾ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರಾಗಿ ಭರವಸ ಕೊಟ್ಟರೆಂತ ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಿಕೆಯ 5ನೇ ಪಾನಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವರ್ತಮಾನವು ತಮ್ಮ ವಾಚಕರನ್ನು ಹರ್ಷಿಸುವದಲ್ಲದೆ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಚರ್ಚೆಗೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಈಗ ಇಟ್ಟ ರೆವೆನ್ಯು ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟಿನ ಹೊರೆ ಇಳಿಸಿ ತೆರಿಗೆ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದಿಟ್ಟು ವಿನಹಾ ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ವರ್ತಮಾನವು ನಮಗೆ ಸಂತೋಷ ಕೊಡದು.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಮೇಶ ಚಂದ್ರದತ್ತರವರು ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟಿನಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಬಾಧಕಗಳನ್ನೂ ಜಮೀನು ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ ತೆರಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದರೆ ಜನರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನೂ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ, 1900ನೇ ಇಸವಿ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಾರೀಕು 20ರಲ್ಲು ಮಾಡಿದ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಮ್ಯಾಸರ್ಸ ಧೊರೆಗಳು ರೆವೆನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ರೆವೆನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೆಲಂಚಕಾಲ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲೆಕ್ಟರರಾಗಿದ್ದ ನಿಕೊಲ್ಸನ್ ಧೊರೆಗಳು ಜನರ ಹಿತಚಿಂತಕರಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಾಹಸದಿಂದ ರಮೇಶ ಚಂದ್ರ ದತ್ತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖಂಡನೆ ಮಾಡಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು ಸರ್ವ ತರದಲ್ಲಿಯೂ ನ್ಯಾಯ್ಯವೇ ಸರಿ ಎಂಬದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ರೆವೆನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಮದ್ರಾಸ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ರಮೇಶ ಚಂದ್ರ ದತ್ತರ ಆಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖಂಡನೆ ಮಾಡಿದಂಥ ನಿಕೊಲ್ಸನ್ ಧೊರೆಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದ ಕೊಟ್ಟು, 1901ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 13ರಲ್ಲು ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್ಸ್ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಒಪ್ಪಿ ಜಮೀನಿನ ಬೇರೀಜು ಆಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ತಬ್ದೀಲ್ ಆಗುವಂಥಾದ್ದು ರೈತರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇದೆಂತಲೂ, ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಮಾಡಿಯದೋ ಅಲ್ಲಿ ಸುಭಿಕ್ಷ ... ದುರ್ಭಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಆಗದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಭಿಕ್ಷೆ ಬಂದದ್ದುಂಟೆಂತಲೂ, ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಮುಗಿಯಿತು. ಕೆಲಸ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆಂತ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಆಫೀಸರರಾಗಿದ್ದ ಕೌಚಮಾನ್ ಧೊರೆಗಳು ಬಡ್ತಿ ಹೊಂದಿ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋದರು. ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಇಬ್ಬರು ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ರಾವು ಬಹದೂರ ಎಂಬ ಪದವಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಇಂಥಾ ಪದವಿ ಬಹುಬೇಗನೇ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಸಂಗತಿಗಳು ಹೀಗೆ ಇರುವಾಗ್ಯೆ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಜನರಿಗೆ ಕ್ಷೇಮಕರವೆಂತಲ್ಲ ನಾವು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದಲ್ಲವೇ.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ರೈತನ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರೈತನಿಗೇನೇ ಸಿಕ್ಕುವದು ಎಂಬದಾಗಿ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಿನ ಡಿರೆಕ್ಟರರು ಕುಂಭಕೋಣದಲ್ಲಿ ಭರವಸ ಕೊಟ್ಟರೆಂತ ತಾವು ಕೊಡುವ ವರ್ತಮಾನದ ಅರ್ಥವು ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯದು.

ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಮಾಡುವದು ರೈತರಿಗೆ ಕ್ಷೇಮಕರವಲ್ಲವೆಂತಲೂ ನ್ಯಾಯವಿರುದ್ಧವೆಂತಲೂ ತೋರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ರಮೇಶ ಚಂದ್ರದತ್ತರು ತಮ್ಮ ಮನವಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಯಾವದೆಂದರೆ—ಪರ್ಮನೆಂಟಾಗಿ ಬೇರೀಜು ಒಪ್ಪಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ನಂತರ ಆ ಬೇರೀಜು ಶಾಶ್ವತವೇ ಎಂತಲೂ, ವರ್ಗದಾರರು ವರ್ಗದ ಧನಿಗಳೇ ಎಂತಲೂ ಸುಮಾರ ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕಾನೂನು ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಜಮೀನ್ ಬೇರೀಜು ಶಾಶ್ವತವೆಂತ ಸರಕಾರದವರು ಜನರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಟು ಮಾಡಿರತ್ತಾ ಅಂಥಾ ನಂಬಿಕೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಮಾಡುವದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆಂಬುವದೇ.

ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಿಕೊಲ್ಸನ್ ದೊರೆಗಳು ಸರಕಾರದವರು ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಮೂಲಕ ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದ ಆ ನಂಬಿಕೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಬಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ... 7?? ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕಸೆಲ್ ರೀಡ್ ದೊರೆಗಳು ಬೇರೀಜು ಶಾಶ್ವತವೆಂತ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕಟಣೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲವೆಂತಲೂ 1802ನೆ ಇಸವಿ ಊರ್ಜಿತವಾಯಿತು ಮದ್ರಾಸ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಜಮೀನ್ ಬೇರೀಜಿನ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ರೆಗ್ಯುಲೇಶನ್‌ಗಳ ಅರ್ಥವು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಜಮೀನ್ ಬೇರೀಜು ಶಾಶ್ವತ ಮಾಡಿದ್ದೆಂತ ತಿಳಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ ಎಂತಲೂ ಉದಾಹರಿಸಿದರು.

?? ವರುಷಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವದರಿಂದ ಇನ್ನು ?? ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಹಾ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ಬಂದರೆ ಆಗ್ಯೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲದ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹೊರಿಸಿದರೆ ನಾವು ಯಾ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಆದದರಿಂದ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಿನ ಡಿರೆಕ್ಟರರು ಕುಂಭಕೋಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆ ರೆವೆನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದೋ? ಅಂಥಾ ಭರವಸೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ರೆವೆನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರು ಮದ್ರಾಸ ಸರಕಾರದಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೋ? ಮದ್ರಾಸ ಸರಕಾರದವರು ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರತ್ತಾರೋ? ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೋ? ಎಂಬದು ತಮ್ಮ ವಾಚಕರು ಯಾರಾದರೂ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಬಡರೈತರಿಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವದು.

ಮಂಗಳೂರ)
28 1 1907)

ದಾಸ ಭಟ್ಟ.

ನಿರ್ಮಲ ಹೃದಯವೇ ಬೇಕಾದ್ದು

ಪಿಡಿಯೊಳ್ ತುಂಬಿರೆ ಪಂಕ, ಮೇಲೆ ತೊಳೆಯಲ್, ತಾಂ ಶುದ್ಧನೇ [ಮಾಡುತಂ
ಕಡು ಪಾಪಂಗಳ, ವಿನಾಯಲಾತ ಕುಳಿಭೋ? ಕಾಕಾಳಿಗಳ್ ವಿನಾ [ಯವೇ? ।
ಗೃಧ್ರಪಾನಂಗಳೊಳದ್ದೆ, ಕೆಯ್ಸೆ ಸೂರೆ ತಾಂ ಸ್ವಾದಪ್ಪುದೇ? ಬಾಹ್ಯ [ದೊಳ್
ಶುದ್ಧಿಯೇ! ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತವೆಯ್! ಹರಹರಾ ಶ್ರೀ ಚನ್ನ ಸೋಮೇ...

ವಿದೇಶ ವರ್ತಮಾನ

ಬ್ರಿಟಿಷ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜಮಿಯಕಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪ ಸಂಭವಿಸಿ ಅನೇಕ ಸಂಕಷ್ಟಗಳುಂಟಾಗಿವೆ. ಭೂಕಂಪದೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದು ಕಟ್ಟಡಗಳೆಲ್ಲವೂ ಉರಿದುಹೋಗಿವೆ. ಈ ನೆಲಗುಡುಗಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದು ಬಹಳ ಜನರು ಹತರಾದರು. ದೇಶದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಹಡಗಗಳ ಚಲನೆಯು ಸಮುದ್ರದೊಳಗಿನ ನೀರಿನಿಂದ [illegible] ಈ ಭೂಕಂಪದಿಂದ [illegible] ಕೆಲವು ಹಡಗಗಳು ನೆಲಮೇರಿ [illegible] ಊರಿನ ನಿವಾಸಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಅನ್ನ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಕಂಗಾಲು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಅನೇಕ ವರುಷಗಳ ಪರ್ಯಂತರ ಊರು ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಲಾರದೆಂದೆನ್ನುವರು.

ಈ ಊರ ನಿವಾಸಿಗಳ ಸಂಕಟ ನಿವಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿ [illegible] ಸಂಸ್ಥಾನದ ನೌಕ ಸೇನಾಧಿಪರು [illegible] ನೌಕ ಸೇನಾಧಿಪರು [illegible] ನೌಕರರೊಡನೆ ಬ್ರಿಟಿಷ [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ಏಪ್ರಿಲ್ 1-ನೆ [illegible]

[illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ [illegible] ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅರಸರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ವಾಗತ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಎಡ್ವರ್ಡ ಮಹಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ತಂತಿ ಮೂಲಕ ಸಹಾರಿಗ ಶುಭವನ್ನು ಬಯಸಿದರು.

ಅಮೇರಿಕದಲಿ ಒಹಿಯೋ ಎಂಬ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೆರೆ [illegible] ಊರಿನ ಮನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾಗಿ [illegible] ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

[illegible] ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದ ಕ್ಷಾಮ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಫಮಿನ ಕೇಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಿಡುಬುರೋಗದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷಾಮ ತಗಲಿದ ಜನರು ದೇಶೇಸ್ತ್ರೀ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜನರ ಸಂಕಷ್ಟವು ಬಹಳ ಭಯಂಕರವಾದ್ದು. ಈ ಕೇಂಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಧಾರಣ ಕಾಲುಮಿಲಿಯ ಜನರು ವ್ಯಾಧಿಯಿಂದಲೇ ಸಾಯುವರು. ಅಂಬೊಗ್ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಊರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 4 ಲಕ್ಷ ಜನರು ಸಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಮನೆ ನೋಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರೂ ಸಾಯುವವರೂ ಕಾಣುವರು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ

[illegible] 2 [illegible] ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಅಪಘಾತ [illegible] ಡಿಲ್ಲಿ [illegible] 100 [illegible] ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಕೇಂದ್ರದ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible]

[illegible]

[illegible] ಪುರೋಹಿತನ [illegible] ಹೇನಾ [illegible] ಇವನಲ್ಲಿ [illegible] ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ತಾನು [illegible] ಅಪವಾದವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂತ ಮನೆ ನೆಗ [illegible] 20 [illegible] ಕೊಟ್ಟಿತಂತೆ.

[illegible] ಕಲಕತ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ ವಿಷಯ ಮೇ, ಬಾಬು ಶ್ರೀಂಷ ಚಂದ್ರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ [illegible] ಆತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ ಸ್ಮೃತಿ ತಪ್ಪಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಮೃತ ಪಟ್ಟರು.

ಮಿ. ಬಿಪಿನ್. ಚಂದ್ರಪಾಲರು ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ ಕಡೆ ಬರುವರಂತೆ.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಈಗಿನ ಹೊಸ ಸರಕಾರಿ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಮಾಡಿರುವದ[illegible] ದೇಶದ ಎಳೆಗೆ ದೇಶಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು. ಈ ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಒಂದು ವರುಷವಾಯಿತು. ಮೊದಲನೇ ವರುಷದ ವರಧಿಯು ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆನಂದಕರವಾಗಿರುವದು. ಮದ್ರಾಸ, ಬೊಂಬಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳಿಗನ ಸಾರವಾಗಿ ಹ್ಯಾಗ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಬಂಗಾಳೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ನವೀನ ಖಾಸಗಿ ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗನುಸರಿಸಿ ಬಂಗಾಳ ದೇಶದ ಎಳು ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಎಳು ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. [illegible] 2000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ [illegible] ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯವರು ಈ ಎಳು ಶಾಲೆಗಳ [illegible] 9000 ರೂಪಾಯಿ ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ [illegible] ಡಿಸೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ) ವರುಷದ ಹಿಚು 41,321-13-2 [illegible] 49,717 [illegible] ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ [illegible] 29 [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ [illegible]

[illegible] 600 ರೂಪಾಯಿ [illegible] 12 [illegible]

[illegible] 60 [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ [illegible] ಕಲಿಸಲು [illegible] ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಸರ್ವ ಸಹಾ 40 ಮಂದಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಶ್ರೀಮಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸೇರಿದ್ದಾಗ 'ಸಾಧಕಸಮಿತಿ' ಎಂಬ ಸಂಘದವರು ಕ್ಷಾಮ ನಿವಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹದಿಂದ ಚಂದಾ ಕೊಡಿಸಿದನಂತರ ತಮಗೆ ಇನ್ನೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಕಾರವಾಗುವದುಂಟೆಂದೆನ್ನಲು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಕ್ತವಾಗಿ 'ಅದೇನು, ನಮ್ಮ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ, ಇನ್ನೂ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದೇನು? ಎಂತ ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕವರು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಎಂದೂ ಕ್ಷಾಮ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವರಿ ಎಂತ ಈ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗಾ ಥಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿರಿ [illegible]

[illegible] ಮಹಮ್ಮದಿಯರ ಕಾಲೇಜಿಗೆ [illegible] 20,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು [illegible] ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ವರುಷವೂ 6000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬರುವರು.

ಕಾನ್ಪೂರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಷ್ಯ (Brush) ಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಅವಿಧಾರರು ಹೋಗಿದ್ದರಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತರ ತರದ ಬ್ರಷ್ಯಗಳು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಂದಿ ಕೂದಲಿನಿಂದ ಮಾಡಿದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಹಂದಿ ಕೂದಲಿನ ಬ್ರಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಬ್ರಷ್ಷಿನ ಕೂದಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿ, ಹಂದಿಯ ಹಸಿಕೂದಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಕೂಡದು ಒಣಗಿದ್ದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಹುದೆಂದರಂತೆ

ಬಂಕೀಪುರ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನದ ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವು ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

ವಂಗಭಂಗದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಇನ್ನೂ ಕಳವಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ವಿಲಾಯತಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಕೆಲವು ಜನ ಅಂಗಡಿಗಾರರಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಸರಸ್ವತಿ ಪೂಜೆಗೆ ವೈದಿಕರ್‍ಯಾರೂ 500 ರೂಪಾಯಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಬೀದಿಸಾಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ

ಮಹಿಳ ಸಮಿತಿ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಒಂದು ಸಂಘವು ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಎರಡು ವರುಷಗಳಾದವು ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಉನ್ನತಿಗೆ ತರುವದೇ ಈ ಸಂಘದವರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಬರೋಡೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಂದ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಸಂಘದವರು, ಏನೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವರಿಗೂ ಅನಾಥ ವಿತಂತುಗಳಿಗೂ ಜಾತಿ ಮತ ಬ್ರಷ್ಟರಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವರ

ತಾ 19ನೇ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಮರಣಗಳು 11 975, ಪ್ಲೇಗ್ ತಗಲಿದವರ ಸಂಖೆಯು 14,449 ಆಗಿರುತ್ತದೆ

ಇತ್ತಲಾಗೆ ಮೃತಪಟ್ಟ ಬೊಂಬಾಯಿ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟು ಜಡ್ಜ ಮಿ| ತಯಾಬ್ಜಿಯರ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಭೆ ಕೂಡಿತು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಲ್ಲಿಯ ಗವರ್ನರರಾದ ಲೆಮಿಂಗ್ಟನ್ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿದ್ದರು

ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯರು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 19ಕ್ಕೆ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಭವನಗರದ ಗೈಕ್ವಾರರ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಂಪತ್‌ರಾವ್ [illegible] ಗೈಕ್ವಾರರು ಜಪಾನ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ತ್ರಿಚಿನಾಪಳ್ಳಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ. 19ರಲ್ಲಿ ನೆಟೀವ್ ಪಂಡಿತರ ಸಭೆ ಕೂಡಿತು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ಥಳಿಕರು 400 ಜನರು ಕೂಡಿದ್ದರು ಕಲಿಕೋಟೆಯ ಮೂರನೇ ರಾಜರು ಸಭಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಹಿಂದು ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಹಾ ಈಗಿನ ಡಾಕ್ಟಾರೀ ಪರೀಕ್ಷೆಗಿಡಬೇಕೆಂದು ಗವರ್ನ್ಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯವರು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ

ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿಯ ಹಿಂದು ಸಭೆಯ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಅಫಘಾನ್ ಅಮೀರರನ್ನು ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಚಿತ್ತೈಸುವರೆ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಟೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ಮುಖಾಂತರ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ

ಕುಂಭಕೋಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 4 ಫೀಟು ಉದ್ದವಾದ ಒಂದು ಮಂಗವು ಊರೊಳಗೆ ಬಹಳ ಉಪದ್ರ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು ಮನೆ ಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಅನ್ನ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೇ ಹೆಂಗಸರು ಭಯದಿಕೆಯಿಂದ ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು ಕೆಲವು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಹಾ ಕೊಂದಿದೆ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ಮಂಗವನ್ನು ಕೊಂದವರಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಇನಾಮು ಇಟ್ಟರು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಮಂಗವು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಬ್ ಕಲೆಕ್ಟರನ ಪೇದೆಯು ಇದನ್ನು ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದನು

ಎಲ್ಲಾ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಸ್ಟೇಶನುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಮೆನೇಜರ್ ಒಬ್ಬ ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯ ಮೆನೇಜರ್, ಇನೂ [illegible] ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಮೆನೇಜರ್ ಎಂಬಿವರನ್ನು [illegible] ಕೆಂ [illegible] ರೆವಿನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದನೇ ಯಾ ಎರಡನೇಯ ತರಗತಿಯ ಒಬ್ಬ ಮೆನೇಜರನೂ ಒಬ್ಬ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಮೆನೇಜರನೂ ಸಾಕೆಂತಾಗಿದೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಮೆನೇಜರನನ್ನು ಇಡಬಹುದು ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಮೆನೇಜರನಿಗ ರೂ 25 5-50 ಸಂಬಳ, ಎರಡನೇ ತರಗತಿ ಮೆನೇಜರನಿಗೆ ರೂಪಾ ಯಿ50 5-100 ರ ವರೆಗಿನ ಸಂಬಳ, ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯವನಿಗೆ ರೂಪಾಯಿ 100 10 150 ವರೆಗಿನ ಸಂಬಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ

ಆರ್ಬತ್‌ನೋಟ್ ಕಂಪೆನಿಯ ಪಾಲುಗಾರರು ಒಂದು ಪೈಯೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭಂಡವಾಳವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡಿಸಿ ಅನ್ಯರು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಇಟ್ಟಂಥಾ ಠೇವಣಾತಿ ಹಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿಗೆ ಲಕ್ಷ ಕಟ್ಲೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಹಣದ ಮೊಬಲಗುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣುವವು

ಪಾಲುಗಾರರ ಹೆಸರು.	ಇವರ ಮೇಲೆ ಕಂಪನಿ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹಣ
ಸರ್. ಜೊರ್ಜ ಆರ್ಬತ್‌ನೋಟ್ … …	7,37,854
ಜೆ. ಎಮ್ ಎಂಗ್ … … … …	3,57079
ಮಾನ್ಸ. ಎಗ್ನ್ಯು … … … … …	2,08,548
ಆರ್. ಕೆ. ಎಮ್. ಆರ್ಬತ್‌ನೋಟ್ [illegible]	48,160
ಸಿ. ಡೆಲ್‌ಫೀಡನ್ ಎಂಡ್ ಕೋ … …	72.10,909

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಆರ್ಬತನೋಟ್ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯವರ ಹೆಸರುಗಳು.

ಸಿಸ್ಟರ್ ಮೇರಿ ಎಸ್ಟರ್ … … ರೂ	3000
ಮಿಸಿಸ್. ಆರ್ ಜೆ ಫರ್ನಾಂಡಿಸ್ …	1000
„ ಆರ್ ಎಸ್ & ಇ ಬಿ. ಫರ್ನಾಂಡಿಸ	3142
ಮಿ ಅಲೆಕ್ಸಂಡರ್ ಫರ್ನಾಂಡಿಸ್	887
ಫಾದರ್ ಪಿ ಪಿರೆಸಿ	8000
„ ಡಿ ಫರ್ನಾಂಡಿಸ್	1000
ಮಿಸಿಸ್ ಪಿ ಗಿರಿಜಾಬಾಯಿ	2,200
ಮಿ ಗಿರಿಯಪ್ಪ ಬಂಗೇರಾ	1083
„ ಎಫ್. ಜೆ ಗೊನ್ಸಾಲ್ವಿಸ್ ಬಂಟ್ವಾಳ	1411
„ ಉಳ್ಳಾಲ ಗೋಪಾಲ ರಾವ್	4515
ಮಿಸಿಸ್ ಇ ಬಮಿರ್ ಬೇಗ್	1100
ಮಿ ಎಚ್ ಓ ಬಿ ಹಾರ್ಬಂಗ್ (ಕರೆಂಟ್ ಎಕೌಂಟ್)	202
ಫಾದರ್ ಜೆ ಎಸ್ ಆಬ್ರೆಪೊ	1000
ಮಿಸಿಸ್ ಅಚ್ಚು ಯಾನೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ	14 000
ಮಿ ಜಿ ಎಸ್ ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ	12,000
ಮಿ ಆನಂದ ಚೆಂದಾವರ್ ಕಾಸ್ಟಗೋಮ	4,905
ಮಿ ಅಲೆಕ್ಸ ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ	2,000
ಮಿ ಉಳ್ಳಾಲ ಬಾಬ ರಾವ್	1,000
ಮಿ ಎಂ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ರಾವ್	2,027

(ಮುಂದೆ ಸಾಗುವದು).

ಮಂಗಳೂರು. ಶಹರಿನಲ್ಲಿ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಇಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಮರಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಇಲಿಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಉಂಟು

ಕಳೆದ ವರುಷದ ಎಫ್ ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕಾಲೇಜಿನ 35ರಲ್ಲಿ 21 ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತೇರ್ಗಡೆ ಪಟ್ಟರು. ಇವರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆ 1904ನೇ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿಯ ಪಾಸವಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪಣಂಬೂರ ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾಯರು ಈ ಸರ್ತಿಯ ಎಫ್ ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಅದೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರು ಎಲೊಸಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ 9ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್, ಬಾಕಿ ಎಂಟು ಜನರು ಸೆಕೆಂಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪಾಸವಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಹೋದ ಆದಿತ್ಯವಾರ ಕೆನರಾ ಹಿಂದು ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಫಂಡಿನವರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ, ಫಂಡಿನ ಮೆಂಬರರು ಕಳೆದ ಡಿಸೆಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆಕೂಡಿ ಮಾಡಿದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಭೆ ಕೂಡಿತು. ಸಭೆಗೆ [illegible] ಕಷ್ಟು ಮೆಂಬರರು ಹಾಜರಿದ್ದ ಇರುವ [illegible]

[illegible] ಮರುಶ್ಯಾಮ ಘಂಟೆ 5ಕ್ಕೆ [illegible] ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುವದೆಂತ [illegible].

ಕಿವರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲ್. ಈ ಶಾಲೆಗೆ ಮ। ರಾ। ರಾ। ಮಂಜೇಶ್ವರ ಸಾವ್ಕಾರ ನರಸಿಂಹ ಶ್ಯಾನುಭಾಗರು ತನಗೆ ದೇವರು ಪುತ್ರೋತ್ಸವವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಸಂತೋಷದಿಂದ 1000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಯಾರು ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡುವನೋ ಅತನೇ ಶ್ರೀಮಂತನು. ಇಂತಹ ಈ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ಮ। ರಾ। ರಾ। ನರಸಿಂಹ ಶ್ಯಾನುಭಾಗರಿಗೂ ಇವರ ಎಳೇ ಶಿಶುವಿಗೂ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ದೊಡ್ಡವರೂ ಬಡವರೂ ರಾ. ನರಸಿಂಹ ಶ್ಯಾನುಭಾಗರಂತೆಯೇ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ಆಗುವ ಶುಭಕಾರಣಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಹಣ ವೆಚ್ಚಮಾಡುವ ಬದಲಿಗೆ ತಕ್ಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾರಣ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ಇಂತಹ ಲೋಕೋಪಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಂದಲ್ಲ!

K V B

ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದಮೆ. ಶೇಷಪಾಂಡಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಜೈನನಿಗ ಜಿನಪ್ಪಪಾಂಡಿ ಎಂಬ ಅಳಿಯನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಇವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ 30 ಕೋರ್ಜಿ ಅಕ್ಕಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಇತ್ತು. ಅಳಿಯ ಸಂತಾನದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯವನ್ನನುಸರಿಸುವ ಈ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಜಿನಪ್ಪಪಾಂಡಿಯು ತನ್ನ ಮಾವನ ನಂತರದ ಯಜಮಾನನಾಗಿದ್ದನು. ಶೇಷಪಾಂಡಿಯ ಹೆಂಡತಿಯು ಜಿನಪ್ಪಪಾಂಡಿಯು ಯಜಮಾನನಾದರೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಪ್ರಯೋಜನ ತಪ್ಪುವದೆಂದು ಜಿನಪ್ಪಪಾಂಡಿಯನ್ನು ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಬೇಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆವಳು ಜಿನಪ್ಪಪಾಂಡಿಯ ಅಂಗರಕ್ಷಕನಾದ ಹಾವುದೆ ಎಂಬವನನ್ನು ತನ್ನ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಈ ಹಾವುದೆಯು ಜಿನಪ್ಪಪಾಂಡಿಯನ್ನು ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ಒಂದು ಕಾಡಿಗೆ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದ 2—9 ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಗಳು ಇವನನ್ನು ಕೊಂದು [illegible] ಹಂಡತಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ಬಗ್ಯೆ ತಂದರು. ಈ ದುಷ್ಟಳು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದದಿಂದ ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಗಳಿಗೆ 200 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇನಾಮಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಳು. 2ನೇ ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಯು ಶೇಷಪಾಂಡಿಯ ಮಗನು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ನಿಜವಾಗಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳಂತೆ.

ಆರು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಜಿನಪ್ಪಪಾಂಡಿಯ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿದ ಹೆಣವು ನೇತ್ರಾವತಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಸೆಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ತನಿಖೆಯಿಂದ ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಗಳೆಲ್ಲವರ ಮೇಲೆಯೂ ತಪ್ಪು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ್ದರಿಂದ ಜಡ್ಜರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದರು. ಶೇಷಪಾಂಡಿಗೂ ಅವನ ಮಗನಿಗೂ ಫಾಶೀ ಹುಕುಂ ಆಯಿತು. ಬಾಕಿ ಎಲ್ಲವರಿಗೂ ಶೇಷಪಾಂಡಿಯ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಕಾಲಾಪಾನಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಯಿತು.

ಕುತ್ಯಾರ ಅರಸು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದಮೆಯ ಅಪೀಲು ತೀರ್ಪು:

ಸಿದ್ದಶೆಟ್ಟಿ, ಚೆಂಬುಶೆಟ್ಟಿ, ಗೋಳ್ಬಡಿ ಬಾಬುಶೆಟ್ಟಿ, ಅವಿರೂನ್ ಕೂಸಪ್ಪ, ಇವರ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗದಿದ್ದರಿಂದ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನವರು ಇವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ಮಾಡಿದರು. 1, 2, 3, 4, 8ನೇ ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಗಳಿಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ಬಾಕಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳ ಶಿಕ್ಷೆ. ಇದನ್ನು ಇವರು ಮೊದಲೇ ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಜುರ್ಮಾನೆಯ ವಿಷಯವೇನೂ ಮಾಫಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಕಾಹಿಲೆ ಸಮ್ಬಂಧ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ರಜೆ ತಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರಂತೆ.

ಮಂಗಳೂರಿಂದ ಬಂಟ್ವಾಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕುಂದಾಪಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥರ ಬಗ್ಯೆ ಮೋಟರ್ ಕಾರ್ನ್ನಡೆಸುವರ ಮೋಟರ್ ಕಾರಿನ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬೊಂಬಾಯಿಯಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಮೋಟರ್ ಗಾಡಿಗಳ ಓಡ್ಯಾಟವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವದು.

[illegible] ಮೆಂಬರರು ತಿದ್ದೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು ತಿರಲ್ಲಿ [illegible] ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಕಂಪೆನಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಮೆಂಬರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕಂಪೆನಿಯ ರೆಗ್ಯುಲೇಶನುಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯ ತೋರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುವರು.

ಕಾಪು. ಈಚೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಕ್ಷೌರಿಕನಿಗೂ ಆತನ ಅಳಿಯನಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅಳಿಯನು ಮಾವನ ಹತ್ತರ ತನ್ನ ಪಾಲು ಕೇಳಿದನಂತೆ. ಈ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಮಾವನು ಅಳಿಯನನ್ನು ಕೊಂದು ಕಾಪಿಯಿಂದ ಆರು ಮೈಲು ದೂರಕ್ಕೆ ಆತನ ಶವವನ್ನು ಹುಗಿದನಂತೆ. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳನಂತರ ಈ ವರ್ತಮಾನವು ಊರೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಆತನ ಹೆಣವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗದಿದ್ದಾರಂತೆ. ಅಳಿಯನ ವಿಷಯ ಮಾವನನ್ನು ಕೇಳಲು, ಆತನು—ನನ್ನನ್ನು ಸಹಾ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಘಾಯಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆಂತಲೂ ತೋರುವದಿಲ್ಲವೆಂತ ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಅನೇಕ ಜನರು ಈ ಕ್ಷೌರಿಕನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂತಲೂ ಇವರ ನಿಜ ಸ್ಥಿತಿಯು ಏನೆಂತ ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವೆಂತಲೂ ಊರೆಲ್ಲಾ ವರ್ತಮಾನವುಂಟು.

ಕಾಪಿಯವ.

ಮೂಡಬಿದ್ರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಆಫೀಸು ಇನ್ನು ಬೇಗನೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವದು. ಈ ಬಗ್ಯೆ ಒಬ್ಬ ರೆವೆನ್ಯು ಕಮಿಶನರು ನಮ್ಮ ಕಲೆಕ್ಟರರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕತೆ ಕಳೆದ ಡಿಸೆಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸ್ಥಳ ನೋಡಿ ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೊಂತೆ ಮಲ್ಲಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ ಆಸ್ತಿಗಳು ಸಹಾ ಇನ್ನು ಬೇಗನೆ ಹರಾಜು ಹಾಕಲ್ಪಡುವವು.

1? -1—'07 ***M P. M***

ವಿವಿಧ ವಿಷಯ.

ಇಡೀ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಜನಸಮುದಾಯವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ ಇರುವ ಪರಿಮಾಣ. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿವಾಸವಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಯದಲ್ಲಿರುವವರು 558, ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ 242, ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ 111, ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ 32, ಓಶಾನಿಯ ಮತ್ತು ಧ್ರುವ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 5, ಆಸ್ಟ್ರೇಲ್ಯದಲ್ಲಿ 2, ಹೀಗೆ ಇಡೀ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮ ಅರ್ಧಪಾಲು ಆಸ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾಲುಪಾಲು ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಜಪಾನ ದೇಶದ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳು. ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 4,000 ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳಿವೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನವನಾಗರಿಕೆಯ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆಯೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಜಪಾನೀಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೇ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರವು 1852ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. 1879ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ 226 ಪತ್ರಗಳಿದ್ದವು. 1886ರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 2000ವಾಯಿತು. ಈಚೆಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು [illegible] ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ 120 ಪತ್ರಗಳು [illegible] ಎಂಬ ಜಪಾನ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರ [illegible] ಸಾರರುತ್ತಾರೆ.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೮ನೇ ಪರಾಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಬ ತದಿಗೆಯು ಶುಕ್ರವಾರದಾರಭ್ಯ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶು ತದಿಗೆಯ ಶುಕ್ರವಾರದ ವರೇಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು 1907 ಇಸವಿ ಫೆಬ್ರುವರಿ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ,	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಶುಕ್ರ	ತ	೩೭।	ಹು	೪೪						
2	ಶನಿ	ಚೌ	೩೬	ಚಿತ್ತ	೪೩॥	9	ಶನಿ	ಯೋ	೩॥	ಧ	೧೫॥
3	ಆದಿ	ಪ	೩೩॥	ಹ	೪೨॥	10	ಆದಿ	ತ್ರ	೫೨॥	ಪೂಷಾ	೧೮॥
4	ಚಂದ್ರ	ಷ	೩೦।	ಚಿ	೪೧	11	ಚಂದ್ರ	ಚತು	೪೭॥	ಉಷಾ	೧೫।
5	ಕುಜ	ಸ	೨೫॥	ಸ್ವಾ	೪೮	12	ಕುಜ	ಅಮ	೪೩।	ಶ್ರ	೧೨।
6	ಬುಧ	ಅ	೨೦॥	ವಿ	೩೪॥	13	ಬುಧ	ಪಾ	೪೦	ಧ	೧೦
7	ಗುರು	ನವ	೧೫।	ಅ	೩೦॥	14	ಗುರು	ಬಿದಿಗೆ	೩೭॥	ಶ್ರ	೮॥
[illegible]	[illegible]	[illegible]	೯॥	ಜ್ಯೆ	೨೬॥	15	ಶುಕ್ರ	ತದಿಗೆ	೩೬॥	[illegible]	೮॥

WILLIAM & Co., 16 OAK LANE, FORT BOMBAY.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅಶೀತಭಂಜನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪ್ರಾಭಂಜನವಿಮರ್ದಿನಿ

SAFE ★ EFFICACIOUS ★ SURE ★ WILLIAM & Co. BOMBAY ★ PILLS ★ OINTMENTS ★ POWDERS

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅಪೂರ್ವದರ್ಜನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಗಂಟ್ಲು ನೋವಿಗೆ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವಾತದ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಎದೆ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಲನೋವಿಗೆ

ಮನುಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುವ, ಸಂಧಿವಾತ, [illegible] ಎಲ್ಲಾ ತರದ [illegible] ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ 0 6 0 ವಿ. ಪಿ. 0 10 0.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಇಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಮೂರುಸಾರಿ ಹಚ್ಚುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು.
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿ [illegible] ಇದರಿಂದ [illegible] ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ [illegible] ಕಮ್ಮಿ. ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ—ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ [illegible]	1	4	0
ವಜ್ರಗುಟಿಕ—[illegible]	1	0	0
ಜ್ವರಹಾರಿ—ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಜ್ವರಗಳ [illegible] ಬಾಟ್ಲಿ 1ಕ್ಕೆ	0	12	0
ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು—ಚೇಳುವಿನ ಕಡಿತದ ಮೇಲೆ [illegible]	0	8	0
ಇಜ್ಜಿ ಮುಲಾಮು—ಈ ಮುಲಾಮು ಅತಿಶಯ [illegible]	0	3	0
ದಂತಮಂಜನ—ಈ ಮಂಜನದಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದಿನಾಲು ತಿಕ್ಕಿ [illegible] ರಕ್ತ [illegible] 1ಕ್ಕೆ	0	2	0
ರೋಮಹಾರಿ—ಈ ಚೂರ್ಣವನ್ನು [illegible]	0	[illegible]	0
ಕೇಶವರ್ದಿನೀ ತೈಲ್ಯ—ಇದು ತಲೆಯ [illegible] ಬಾಟ್ಲಿಗೆ [illegible]	1	0	0
ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ—[illegible] ಉತ್ತಮವಾದ[illegible]	0	[illegible]	0
ಕವಹಾರಿ—[illegible] ಕ್ಷಯ, ಕೊರಗು [illegible]	1	1	0
ಸುಂದರೀ ತೈಲ್ಯ—ಈ ತೈಲ್ಯವನ್ನು ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗಿಸಿದರೆ, ಮೊಡಿವೆಗಳು ಹೋಗಿ ಕಪ್ಪುದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗದು ಕಾಂತವಾದ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ತರಿಸುತ್ತದೆ ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ	0	[illegible]	0

ನೇತ್ರಾಂಜನ 0 4 0 **ಕುಸುಮಾರಿ ಗುಟಿಕ** 1-0 0, **ಪ್ರಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ** 1 0 0, **ಜಂತುವಾತಹಾರಿ** 0–8 0, **ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ** 0 8 0

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು

AMRUTANJAN CURES RHEUMATISAM.

TRY OUR AMRUTANJAN AND YOU WILL LIKE IT

AMRUTANJAN IS VERY CHEAP AND EFFECTIVE.

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲಿಯಂ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ, ಫೋರ್ಟು ಮುಂಬಯಿ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, 16ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 4.

ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ಥಿತಿ.

———o———

(ಆತ್ಮವತ್ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಯಃ ಪಶ್ಯತಿ ಸಪಶ್ಯತಿ)

ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್ ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅಲ್ಲಿಯ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ಕ್ಲೇಶಗಳು ಕ್ರೋಧ ಶೋಕಾಸ್ಪದವೆಂದೂ ಅಂಥಾ ನಡತೆಯು ಬ್ರಿಟಿಷ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯಕರವೆಂದೂ ಕಳೆದ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಹಲವು ವರುಷಗಳಿಂದ ಈ ಬಡ ಪಾಪಿಗಳು [illegible]ಸುವ ಅಳಲು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಓದದವ[illegible]ರ್ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅಂಥವರು ನಾವು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡುವ ವೃತ್ತಾಂತ ಸಾರಾಂಶದಿಂದ "ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ನವನಾಗರಿಕರೆನಿಸುವ ಕ್ರಿಸ್ತಮತಾವಲಂಬಿಗಳೆಂದ ಬಿಳೇ ಜನರಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ದುಷ್ಟ ಹೃದಯವು ಹ್ಯಾಗೆ ನೆಲಗೊಂಡಿತೋ?" ಎಂದ ಆ[illegible]ರ್ಯ ವಿಷಾದಗಳನ್ನು ತೋರದಿರರು.

ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಬೋರರ ಆಧಿಪತ್ಯವು ಸ[illegible]ತ್ತೆಂದೂ ನಂತರ ಕ್ರೂಗರಿಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತೆಂದೂ ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಬೋರರು ಭಾರತೀಯ ನಿವಾಸಿಕರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಾವು ನಿವಾರಿಸ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆಂದೂ ಆ ದೀನ ಜನರ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೇತುವೆಂದೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮಂತ್ರಿಗಳು [illegible]ಸಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಬಡ ಪಾಪಿಗಳ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹಲವು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿಗಿಂತ ದುಃಖಕರವಾಗಿದೆ. ಮುಂಚೆ ಬೋರರು ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂಡಿಯದ ನಿವಾಸಿಕರನ್ನು ಬಾಧಿಸಲು ಅಳುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಇಂಗ್ಲಿಷರೇ ರಾಜರಾದ್ದು 'ಕೊಲೊನಿಯಲ್ ಆಧಿಪತ್ಯವು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ನಿವಾಸಿಕರನ್ನು ಹುರಿಯುವದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪೋರ್ತುಗೀಸ ಯಾ ಫ್ರೆಂಚ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಹೋದ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬ್ರಿಟಿಷ ಇಂಡಿಯದಿಂದ ಹೋದವರಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟದ್ದಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ, ಪೋರ್ತುಗೀಸ ಯಾ ಫ್ರೆಂಚ ಸರಕಾರವು ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದು. ಇಂಗ್ಲೀಷರಾದರೆ ತಾವು ಈ ಬಡ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲ್ ಸರಕಾರದವರನ್ನು ಗದರಿಸಲು ಆ ಅಧಿಪತ್ಯದವರು ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡರೆ ಪರಸ್ಪರ ವೈಷಮ್ಯ ಹುಟ್ಟೀತೆಂದು ಹೆದರುತ್ತಾರೆ.

ಬೋರರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲಿಗೆ ನಮ್ಮವರು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು. ಈಗಿನ ಕಾರ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಪರ್ಮಿಟು ವಿನಹ ಪ್ರವೇಶಿಸ ಕೂಡದು. ಈ ಪರ್ಮಿಟು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಪ್ರವೇಶ ಹಾಸಲು (ತಲೆತೆರಿಗೆ?) ತೆರಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಪರ್ಮಿಟುಗಳಾದರೂ ಮುಂಚೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್ ನಿವಾಸಿಕರಾಗಿದ್ದು ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದೊರಕುವದು. ಊರಲ್ಲಿ ಈ ಕಪ್ಪು ಜನರಿಗೆ ಬೇರೆ ಠಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೇ ನಡಿಸಬೇಕು. ವ್ಯಾಪಾರ ನಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಲ್ಯಾಸನ್ಸ್ ಹೊಂದಬೇಕು. ಆಫ್ರಿಕದ ಕಾಫರರ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರೂಗರನ ಆಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾರ[illegible]ನಿವಾಸಿಕರಿಗೆ ಯುರೋಪಿಯರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತು. ಈಗ ಇವರಿಗೆ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಲೆಯನಾದರೂ ದುಡ್ಡಿದ್ದರೆ ಆಸ್ತಿ ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದು. ರೈಲ್ವೆಯ ಮೊದಲನೇ ಎರಡನೇ ಕ್ಲಾಸುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಟ್ರಾಮ್ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲಿನಲ್ಲಿಯ ಭಾರತೀಯ ಬೃಷ್ಟರು ಸಂಚರಿಸ ಕೂಡದು. ಇವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರೆ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾರತೀಯ ನಿವಾಸಿಕನ್ಯಾರೂ ಹೊರಗೆ ಉಳಿಯಬಾರದು. ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದಗಳಿವೆ. ಕೀಳು ಮೇಲು ತರಗತಿಗಳಿವೆ. ಕೀಳು ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಕುಲೀನರು ಬಾಧಿಸುವರೆಂದು ಸಾರಿ, ದೇಶದ "ಕರಿಜನರನ್ನು" ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಹೇಳುವ ಯುರೋಪಿಯ ಪಾದರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಾಂಧವರ ಈ ನಡತೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಮನುಷ್ಯಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಿದ ವಿಷವೈರಿಗಳು [illegible] ಸ್ಥಳಿದರೂ ನೆಗ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು.

ಬೋರರಿಂದ ತಾವು ಪಡುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಕ್ರೂಗರನ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷ ಆಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸುಖ ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲದ ನಮ್ಮ ದೇಶೀಯರು ಕೋರಿದ್ದರು. ಆ ಕೋರಿಕೆಯು ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಬೋರರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂಡನೆಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವನ್ನು ಈಗಿನಷ್ಟು [illegible] ಈಗ ಈ ಬಡ ನಿವಾಸಿಕರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ [illegible] ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾನೂನುಗಳು ಸಾಲದೆಂ[illegible] ಕಳೆದ ವರುಷ ಒಂದು ಹೊಸ ಕಾನೂನ "ಏಸ್ಯಾಟಿಕ್ ಲಾ ಎಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ [illegible]" [illegible] ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬ ಏಶ್ಯದ [illegible] ಒಂದು ಸರ್ಟಿಫಿಕೆಟು ಯಾ ಪಾಸ್ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಸರಕಾರದವರು ವಾಸಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಈ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟುಗಳನ್ನು ಪೋಲಿಸಿನವರು ಕೇಳಿದಾಗ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಆ ಪತ್ರದ ಮಾಲಿಕನು ತಾನೆಂದು ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ರುಜುಪಡಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಈ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡ್ಡಾಡಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಇಡುತ್ತಾರೆಂದೂ ಇದು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರಲ್ಲಿ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲದ ನಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದಿರುವ ಕಾನೂನಿನಂತಹದ್ದೆಂದೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಹ್ಯಾವಸ್ಸು ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರು ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸೆರೆಮನೆಯನ್ನು ಸೇರುವೆವೆಂದು ಈ ಬಡ ನಿವಾಸಿಕರು ದೃಢ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಈ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಒಂದು ಕೂಟವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಸರಕಾರದವರು ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾರೆವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸದ್ಯ ಕೊಡುವರಾದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ನಿವಾಸಿಕರ ಹಾಡು ಹ್ಯಾಗೆ ನಿಲ್ಲುವದೋ ತಿಳಿಯದು.

ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್ ನಿವಾಸಿಕರು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. ನಿರಂಕುಶ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಚಾರಗಳು, ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಾಮ್ಯ ಮೊದಲಾದ ನಾಗರಿಕರ ಸಾಧಾರಣ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನ ಪೇಕ್ಷಿಸುವರು. ಸರಕಾರದವರು [illegible] ವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಕಾರಣವು ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾರತೀಯರು [illegible]

[illegible] ಇವರಲ್ಲಿ ಧನಿಕ[illegible] ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ [illegible]ಯವರ[illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಹಾಸಭೆ [illegible] ಚರ್ಮದ ವರ್ಣ[illegible] ಹೊರತು ಬೇರೆ [illegible] ಜನರು ಸತ್ಪುರುಷರಾಗಿರಲು ಹುಟ್ಟಿನ ಮೇ[illegible] ಮತ್ಸರಗಳೇ [illegible] ಕಾರಣ. ಅರಬಿಯರು ಯುರೋಪದ ಸ್ಪೇನ ದೇಶವನ್ನಾಳುವಾಗ ವರ್ಣಭೇದಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಭೇದಗಳನ್ನು [illegible]ಸಿದರೆ ಈ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವು ಅರ್ಧಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಕೀಳೆನಿಸದೆ? ಎಂದು [illegible] ಜಡ್ಜ ಅಮೀರ್ ಅಲಿಯವರು ಒಂದು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲದವರಿಗೆ ಜ್ವರದ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಯ್ಮೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕೂಲಿಗಳು ಬೇಕು. ಆದರೆ ಇವರು ನಾಗರಿಕರಂತೆ ಮನೆಮಾರು ಮಾಡುವದು ದುಃಸಹ. ಕಪ್ಪು ಜನರಾದರೆ ಹುಟ್ಟುಗುಲಾಮರೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಅವರಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ಗುಲಾಮರ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ ಭಾರತೀಯ ನಿವಾಸಿಕರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಕಂದಭಾರವನ್ನು ಹೊರಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ ಪ್ರಜೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಸಂಧಿ ಒದಗಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ತೊಂದರೆಗಳಿವೆ.

ನಮ್ಮ ಬಡಭ್ರಾತೃಗಳ ಗೋಳಿಗೆ ಮದ್ದಾವುದು? ಬ್ರಿಟಿಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ್ ರಾಜ್ಯದ ಒಳ ಕಾರುಬಾರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸಕೂಡದೆನ್ನುವರು. ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜಪಾನೀಯರು ಆಸ್ಯಾಖಂಡದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ್ ಆಧಿಪತ್ಯವು ಬಂಧಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಜಪಾನ ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಗೌರವವಿದೆ. ನಾವೂ ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲರಂತೆಯೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದರೆ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗಿನದಕ್ಕಿಂತ ಒಳ್ಳೇ ರೀತಿ ನಡೆಸ್ಯಾರು. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ಸ್ವದೇಶಿ, ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳೆಂಬ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ದ್ರವ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದರಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿ[illegible]ರಿಗೆ ವೃತ್ತಿಗಳು ದೊರಕುವದರಿಂದಲೂ ಭಾರತೀಯರು ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಾಳುವ ಕಾಲವು ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಲು [illegible] ಮಾರ್ಗವು ಸುಲಭವಾಗುವದು. ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ ಭಾರತೀಯ ನಿವಾಸಿಕರ ಬಾಳುಗಳೇ, ಇಲ್ಲಿಯವರ ನಮ್ಮ ಬಾಳುಗಳೇ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನವೇ ಮುಖ್ಯ ಮಾರ್ಗ.

ಆನಂದ ಮೋಹನ ಬೋಸರ ಜೀವನಚರಿತ್ರ

—o—

ಗುಣವಂತನೂ ಶಕ್ತಿವಂತನೂ ಆದ ಮಹಾತ್ಮನ ಜೀವನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯ ಕಿಡಿಯು ವಾಸಿಸುತ್ತದೆಂಬದು ನಿಜವೆಂದು ಬೋಧೆಯಾಗುವದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಈ ಕಿಡಿಯು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ನಮ್ಮ ಬಾಳು ಪವಿತ್ರವಾಗುವ ಹಾಗೆ ನಾವು ಮುಂಜಾನೆ ದೇವರನ್ನೂ ದಿವ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರನ್ನೂ ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವರು. ರಾವಣ, ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪು ಮುಂತಾದವರಲ್ಲಿ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಪರಾಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಬಲವನ್ನು ಪರಪೀಡನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈ ದಾನವರನ್ನು ಭಯದಿಂದಲೂ ಹೇಸಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅನೇಕಸಾರಿ ಗುಣಸಂಪನ್ನರಾದವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನಕ್ಕೇರಲಾರದೆ ಗಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಜ್ರದಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬದುಕಿ ಸಾಯುವರು. ಸದ್ಗುಣಗಳ ತೇಜಸ್ಸು ಯಾರಲ್ಲಿ ಏಕರೀತಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವದೋ ಅಂತಹ ವಿರಳ ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಂಗಳವಾಗುವದು. ಪಾಪಚರಿತವಾದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ದೀನರಿಗೆ ಅಂಥವರ ಜೀವನವು ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರದ ದೀಪಸ್ತಂಭವಾಗಿರುವದು. ಕಳೆದ ಆಗಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲವಾದ ಆನಂದ ಮೋಹನ ಬೋಸರು ಇಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರು.

ಇವರು 1847ನೇ ಆಗಸ್ಟು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳದ ಮೈಮನಸಿಂಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜೆಯಸಿದ್ಧಿ ಎಂಬ ಊರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಬೋಸರ ತಂದೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿರಸ್ತೇದಾರರಾಗಿದ್ದರು. ತಾಯಿಯು ಪತಿಪರಾಯಣಳೂ, ಧರ್ಮನಿರತಳೂ, ಭಕ್ತಿಪರಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಮಗನಲ್ಲಿ ಈ ಭಕ್ತಿಭಾವವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಫಲಿಸಿತು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಇವರು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. 16ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದರು. ನಂತರ ಎಫ್. ಎ. ಬಿ. ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ತರಗತಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಎಂ. ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಂಡು 10,000 ರೂಪಾಯಿ ತುಲ್ಯದ ಪ್ರೇಮಚಂದ ರಾಯಚಂದ ಎಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಒಕ್ಸ್ಫರ್ಡ್ ಕೆಂಬ್ರಿಜ್ ಶಾಲೆಗಳ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಕುಮಾರರಾದರೂ ಇವರಿಗಿಂತಲೂ [illegible]ಗಲಾರರೆಂದು ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಚಾನ್ಸಲರರು ಆನಂದ ಮೋಹನರನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿದಾಗ ಮುಖ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಇವನು ಊರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹುಡುಗನೆಂದು ಇವರನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ವೇತನ ದೊರೆಯಲು 1870ರಲ್ಲಿ ಬೋಸರು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತೆರಳಿ ಕೆಂಬ್ರಿಜ್‌ನ ವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. [illegible] ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 'ರೆಂಗ್ಲರ್' ಪದವಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದವರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಜಾಣರಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೊಸತಾಗಿ ತಿಳಿದು ದೇಶಕ್ಕೆ [illegible] ದೊರೆಯಿತು. [illegible]ಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾಗ್ಮಿತ್ವದಿಂದಲೂ ಹೆಸರು ಹೊಂದಿದರು. 1874ರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರರಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರು.

ಸ್ವದೇಶವನ್ನು ಸೇರಿದಂದಿನಿಂದ ಬೋಸರು ಲೋಕೋಪಕಾರಿಯಾದ ವರ್ತನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷ ಅನುರಾಗದ ಗುರುತಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಘವೆಂಬ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹುಡುಗರ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಂಗಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾನಾಯಕರೆನಿಸುವ ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿಯವರ ಸಹಿತ ಇಂಡಿಯನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಂಘವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದರು. ಈ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಜನರು ಇವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೊಡುವ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. 1877ರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಫೆಲೋ ಒಫ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಎಂಬ ಬಹುಮಾನವು ದೊರಕಿತು. ಮಾರಣೇ ವರುಷ ಸಿಂಡಿಕೇಟಿನ (ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯ ಸಂಘದ) ಮೆಂಬರರಾದರು. [illegible] ಇವರು ನಡೆಸಿದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು [illegible] ಬಹು ಮಾನಗಳ [illegible] ಸಹವೇ [illegible] 'ಸಿಟಿ ಕಾಲೇಜ್' ಎಂಬ [illegible] ಒಂದು ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು [illegible] ಕಾಲೇಜು [illegible]. ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆ [illegible] ಎಂಬ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿರತು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಉತ್ತಮ [illegible].

[illegible] ಬಂಗಾಳದ ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರುಸಾರಿ ಮೆಂಬರರಾಗಿ ದೇಶಹಿತಕಾರಿಯಾದ ವಿವಾದಗಳ [illegible] ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಮುನಿಸಿಪ್ಯಾಲಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಮಿಶನರಾಗಿದ್ದರು. ನೇಷನಲ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟರು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನೂ ನಡೆಸುವಂತೆ ಇವರು ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ಎಡಬಿಡದೆ ದಿನಕ್ಕೆ 18 ತಾಸುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಅಕೃತ್ರಿಮ ಭಕ್ತಿಯು ಇವರ ಎಲ್ಲಾ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ತೋರಿತು. ಜೀವನವೆಂಬದು ದೇವರ ಪವಿತ್ರ ದಾನವು. ಒಂದು ದಿನ ನಾವು ಇದರ ಲೆಕ್ಕ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಜೀವನವನ್ನು ಪರೋಪಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಬೋಸರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಇಷ್ಟು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮರಣವು ಸಮೀಪಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೂ, ಸುತ್ತಲಿದ್ದವರು ಪ್ರಜಾಹಿತಕಾರಿಯಾದ ವಿಷಯವನ್ನೆತ್ತಿದರೆ ಈ ಪೂಜ್ಯರು ಕೂಡಲೇ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಧುಮುಕಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ತಾನು ಸಂಕಟದಿಂದ ನರಳುವಾಗಲೂ, ಇವರ ಯೋಚನೆಯು ತನ್ನ ಜೀವನವು ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸವೆಯುತ್ತದಲ್ಲಾ ಎಂದಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜದ ಗುರುವರ್ಯರಾದ ಕೇಶವ ಚಂದ್ರಸೇನರ ವಿಶ್ವಾಸದ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದು ಕಡೆಗೆ ಸಾಧಾರಣ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತಾನು ಅದರ ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು.

(ಸಶೇಷ)

ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನು.

—o—

"[illegible] ಭಿಕ್ಷಾಂ ದೇಹಿ" ಎಂದು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನನ್ನು ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಶುಚಿಯಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರವನ್ನು ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಮನೆಗರತಿಯು ತೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಮಯ. ಉರಿಯುವ ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಭೂತಳವೆಲ್ಲವೂ ಕಾದು ಕಾವಲಿಯ ತೆಗದಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆಗರತಿಯ ಯಜಮಾನನು ಬಿಸಿಲಿನ ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ಆಯಾಸದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಈತನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯು ಪತಿಯ ಆಗಮನವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರವನ್ನಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ಕೈತೋಳೆಯುವುದು ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಲುದ್ಯುಕ್ತಳಾದಳು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪತಿ ಶುಶ್ರೂಷಣವೇ ಪತಿವ್ರತೆಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದದ್ದು, ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾತಿವ್ರತ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗುವದು, ಎಂಬೀ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮತತ್ವಗಳು ಇವಳಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದವು. ಗಂಡನ ಸಂಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಆದರಿಸಿ ಉಣ್ಣಿಸಿ ಊಟ ಮುಗಿಯುವ ತನಕ ಗಂಡನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಳು.

ಇತ್ತ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೌಶಿಕ ಋಷಿಯು ಇವಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಕಾಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಕಲ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರ ಈ ಮೂರು ವರ್ಣಗಳವರಿಗೆ ಗುರುವರ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಿಕ ಎಲ್ಲಾ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಉಪದೇಶವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೋಷಿಸುವದು ಆ ಕಾಲದ ಸರ್ವರ ಧರ್ಮ. ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೋಸ್ಕರ ಕಾದುಕೊಂಡಿರಿಸುವುದು ಧರ್ಮವಿರೋಧವಾಗಿತ್ತು. ಭಿಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲವೆಂತ ಹೇಳುವದೆಂತೂ ಮಹಾಪಾತಕವು. ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನರಿತ ನಿಪುಣನೂ ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ವಿದ್ಯೆಯು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುವದು. ಸ್ವಭಾವವು ಪೂರ್ವಸಂಚಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನನುಸರಿಸುವದು. ವೇದವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಈತ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವ ಸಹನಾಗುಣವು ಇವನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾಗಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೊರಗೆ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂಬ ನೆನಪು ಆ ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಗಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕಾದುಕೊಂಡಿರಿಸಿದೆನಲ್ಲಾ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಲು, ಆತನು ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ— ಎಲೌ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಗೆ ಬಂದವನನ್ನು ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಎಷ್ಟು ಸಮಯವಾಯಿತು! ನನ್ನನ್ನು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳದೆ ಈ ರೀತಿ ನನ್ನನ್ನು ಅರೆ ತೊಂದರೆ ನಿನ್ನ ಶೀಲವು ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲ— ಅಂದನು. ಹೀಗೆ ಕೋಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಕಿಡಿಗೆದರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯು—ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೇ, ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪತಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವರು. ಬೆಂದು ಬಸವಳಿದು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಂದ ನನ್ನ ಪತಿಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತಳಾಗಿದ್ದೆನು— ಎಂದುಸಿರಲು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೋಪದಿಂದ— ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸಹಾ ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಭೂಸುರರೆನಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಿಯೇ? ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ನಾವು ನಮ್ಮ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬೂದಿಮಾಡುವ ನಮ್ಮ ತ್ರಾಣದ ಬಗೆಯು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ?— ಎಂದು ಕೋಪಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತಾಡುವ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಬಾಲೆಯು— ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ, ತಾವು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಬೂದಿಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣು ಬಕದಂತೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಡಿರಿ! ತಾವು ತಪಸ್ವಿಗಳು. ತಪೋಬಲದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ದೇವರೆಂದೇ ಬಗೆಯುವೆನು ಹೊರತು ಅನ್ಯಥಾ ಆಲೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ವೇದಗಳ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನ್ಯರ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಕೋಪಾವೇಶಿತರಾಗಿ ವರ್ತಿಸಕೂಡದು. ಸಹನಾಗುಣವಿಲ್ಲದ ಸರ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲ. ಪತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಅನ್ಯದೇವತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ನಡೆದೆನು. ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ಸಕಲ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಾವು ಕಲಿತರೂ ಧರ್ಮದ ಜ್ಞಾನ [illegible]ವನ್ನು ಓದಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಧರ್ಮವು ನಮ್ಮ ಕೈವಶವಾಗದೆಂಬುದು ತಾವು ಇನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮಿಥಿಲಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನಿಂದ [illegible] ಕೊಳ್ಳಿ— ಎಂದೆನ್ನಲು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಚಕಿತನಾದನು.

ಈ ಕೌಶಿಕ ಋಷಿಯು ಒಂದು ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ವೇದ ಪಠಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮರದ ಮೇಲಿದ್ದ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಬಕವು ಈತನ ಶುಚಿಯನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟ ಮಾಡಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಬಡ ಬಕವು ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಈತನ ರೋಷಾವೇಷದಿಂದ ಬೂದಿಯಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಕೋಪದಿಂದುಂಟಾದ ಈ ಅಕೃತ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟು ಆ ಮರದ ನೆರಳಿನಿಂದ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಗೆ ಹೊರಟು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪತಿವ್ರತೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೋಸ್ಕರ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿವಾದವು ಆತನ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಪದೇ ಪದೇ ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಮಿಥಿಲಾ ಪಟ್ಟಣದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿದನು. ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಮಾಂಸ ಮಾರುವ ಬೇಡನನ್ನು ಹುಡುಕುವೆನೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥರಿಂದ ಈ ಬೇಡನ ಇರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬೇಡನ ಮನೆ ಹತ್ತಿರ ಸಾರಿದನು. ಮಾಂಸರಾಶಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಬೇಡನ ಅಂಗಳವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಗಿರಾಕಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಬೇಡನು ಕೌಶಿಕನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾಣದೆ ಹೋದರೂ ವ್ಯಾಧನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬರೋಣವನ್ನು ತಿಳಿದು ತನ್ನಾಸನದಿಂದೆದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಸನ್ಮಾನದಿಂದ ಎದುರುಗೊಂಡು— ತಾವು ಹುಡುಕುವ ಬೇಡನು ನಾನೇ. ಪತಿವ್ರತೆಯು ಮಿಥಿಲಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಬೇಡನ ಹತ್ತರ ಹೋಗ ಹೇಳಿದ್ದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಗಳವು ತಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾ—ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ದಿವ್ಯಾಸನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ಕೌಶಿಕನು ಸ್ತ್ರೀ ಶಿರೋಮಣಿಗೂ ತನಗೂ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತ ಈ ಬೇಡನಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಿತಪ್ಪಾ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಈ ಬೇಡನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪುರುಷನಲ್ಲವೆಂತ ನಿರ್ಧರಿಸಿ— ಎಲೈ, ವ್ಯಾಧನೇ ನಿನ್ನಂಥವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ಈ ಬೇಡರ ವೃತ್ತಿಯು ಸಲ್ಲದು—ಎಂದೆನ್ನಲು, ಬೇಡನು—ದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯವರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನೋ ಅದೇ ವೃತ್ತಿಯು ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು. ಸರ್ವ ಸುಖಕಾರಿಯಾದ ಸಂತುಷ್ಟಿಯೇ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ್ದು. ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿದರೂ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯ. ಸತ್ಯ ವಿನಹಾ ಬೇರೇನೂ ತಿಳಿಯೆನು, ಅಸೂಯೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಅನ್ಯರನ್ನು ತುಷ್ಟೀಕರಿಸುವದು ನನಗೆ ಹೊಸತೇ, ನನ್ನಿಂದ ಕೈಲಾಗುವಷ್ಟು ಪರೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ನನ್ನ ಅಭಿಮಾನ ದೇವತೆಗಳು. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಫಲ ವಿಶೇಷತ್ವದಿಂದ ಈ ಬೇಡರಕುಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆನು. ಸಂತುಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಚಿತ್ತಶಾಂತಿಯಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ಸರ್ವ ವೇದ ಉಪನಿಷ್ಯದಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಹುದುಗಿದ ಸದ್ಧರ್ಮಶೀಲದ ಒಳಂತರಂಗವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಡುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೌಶಿಕನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಒಂದು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದನು.

ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಾರದ ಬೇಡನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬೇಡನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ, ದಂಪತಿಗಳು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಮಗನನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೋಡಲು ವ್ಯಾಧನು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೈಮುಗಿದು ಕೌಶಿಕನ ಆಗಮನವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಆ ವೃದ್ಧ ದಂಪತಿಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು. ತರುವಾಯ ಈ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನು ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ತಾನು ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನೂ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಕಡೆಗೆ ಸರ್ವವನ್ನೂ ತನ್ನ ಹೆತ್ತವರ ಸೇವೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿರುವೆನೆಂದೂ, ತನ್ನ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವೂ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಭಾಗ್ಯವೂ ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದದ ದೆಸೆಯಿಂದುಂಟಾಯಿತೆಂದೂ, ಆ ಕೌಶಿಕ ಋಷಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಕೌಶಿಕನು ಬೇಡನ ದೆಸೆಯಿಂದ ತಾನು ಅನೇಕ ಧರ್ಮತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದೆನೆಂದು [illegible] ಆ ಬೇಡನು—ನಿಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಮಾರ್ಗವು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದು. ಸಕಲ [illegible] ಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೀವು ಕಲಿತಿರುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ವೇದ ವಿದ್ಯೆಯು [illegible] ಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ [illegible]

[illegible] ಇದು ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧ. ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ತಾವು ತಮ್ಮ ಹೆತ್ತವರಿ [illegible] ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಕ್ಷಣವೇ ತನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನವು ಲಭಿಸುವದು—ಎಂದನು. ಆ ಮೇರೆಗೆ ಕೌಶಿಕನು ಬೇಡನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕಾರ.

—o—

ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕಡೆಗೆ ಲೋಕವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುತ್ತಿದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ನವೀನ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನಂಗೀಕರಿಸಿದವರು ಬಾಲವಿವಾಹವು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವೆಂದೂ ದಂಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಅನುರಾಗವನ್ನುಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ ಪ್ರಜಾದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದೂ ತಿಳಿದು, ಅಂಥಾ ಕಟ್ಟಳೆಯು ಪೂರ್ವದಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದದ್ದಾದರೂ, ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂದು ತರ್ಕಿಸುವರು. ನವನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕಳಾಗಾಗ ಅಂದರೆ ಹತ್ತು ಹನ್ನೊಂದು ವರುಷ ಬೆಳೆದಾಗ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕುವದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಪಿತೃಸ್ಥವಿದ್ದರೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ [illegible] ರೀತ್ಯ, ವರನು ಯೋಗ್ಯನಾದರೆ ಜಾತಕ ಕೂಡಿಬಾರದು ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕೇತುಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಬಾರದು. ಮಗಳೇ ಮಾರಿಯಂತೆ ತೋರುವಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಗೆ ಹದಿನೆರಡು ದಾಟುವದು. ತಂದೆಯು ಇನ್ನು ತಡಿಯಲಾರದೆ [illegible] ನ್ನು ನಂಬಿ ಮೊದಲು ಸಿಕ್ಕಿದವನ ಕೊರಳಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವನು. ಈ ವರ್ತ್ತಾಯದ ರುಜುವಿನಿಂದಾದ ಸಂಟಸ್ತಿಕೆಯ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥ [illegible] ಚರವಾಗದು. ಮದುವೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಲತೀರಿಸುವ ಮೊದಲು [illegible] ವೆಯಾಗುವದೂ ಉಂಟು. ಇಂತಹ ರಂಗೆಯ [illegible]

ಪ್ರೌಢ ವಿವಾಹವು ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತವೋ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುವದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಿವಾನ ಬಹದೂರ [illegible] ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ವಾಚಕರು ಗಮನ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದ [illegible] ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದಂತವರು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ—"ಮದುವೆ ಮಾಡದೆ [illegible] ದಲು ಹೆಂಗಸರು ವಿವಾಹ ವಿಹಿತರಲ್ಲವೆಂದೂ [illegible] ಕಕ್ಕೊಳಗಾಗುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಇಂಥಾ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ [illegible] ವಿಧಿಗಳಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಪುನರ್ವಿವಾಹವಾಗ [illegible] ಗಸು ಜಾತಿ ಕೆಡುವದಿಲ್ಲ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳು ಕುಲವಂತರಾಗುವರು. [illegible] ದಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುರುಗಳು ಶೋಧಿಸಿ ಸಮಾಜ [illegible] ಸಾರವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ಹಲವು ತರದ [illegible] ನವೀನ ಪೂರ್ವ ಪಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಭೇದಗಳು [illegible] ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸನ್ಮಾನಿಸುವರು. ಇಲ್ಲವಿದ್ದರೆ [illegible] ನಾದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಜಾತಿಗಳು [illegible] ವು ಯಾಕೆಂದರೆ ಶಿಫೋರ್ಮ ಪಾರ್ಟಿ ([illegible] ಸಂಸ್ಕಾರ [illegible]) ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. [illegible] ಅನೇಕ ಅನರ್ಥಗಳು [illegible] ವಿದ್ಯಾವಿನಾ [illegible] ಪ್ರೌಢ ವಿವಾಹ [illegible] ಸಿದಕ್ಕಾಗಿ ಜನರು ಬಹಿಷ್ಕೃತರಾದರೆ ಅವರಿಗೆ [illegible] ಅವರಾಗಲೀ ಅವರ ಮುಂದಿನ ಸಂತತಿಯಾಗಲೀ [illegible] ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿ ಪತಿತರಾದರೆ ಆ ಕುಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕಲ್ಲವೇ? ನಾವು ಮೇಲೆ ಚಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಪಕ್ಷಗಳು [illegible] ಕೂಡಿ [illegible] ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರ [illegible] ಮೈಸೂರು ಆರ್ಯ ಧರ್ಮೋಜ್ಜೀವಿನೀ ಸಭೆ [illegible] ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ [illegible]

M. B.

ಅಫಘಾನದೇಶದ ಅಮೀರರ ವಿಷಯ.

ಅಫಘಾನ್‌ದೇಶದ ಅಮೀರರು ಒಮ್ಮೆ ವಾತರೋಗದಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವರ ದೇಶದ ಹಕೀಮರು ತರತರದ ಔಷಧ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕಾಹಿಲೆಯು ಏನೂ ಕಮಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಡಾಕ್ಟ್ರರನ್ನು ಇವರು ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ವಾಪಾಸು ಕಳುಹಿದ್ದರು. ಸಂಕಷ್ಟವು ಅಮೀರರನ್ನು ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಮಲಕ್ಕೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ್ಯೆ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಆಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟನು ಅಫಘಾನಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅಮೀರರ ಪ್ರಧಾನಿಯು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ಹೊಸ ಆಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟನನ್ನು ಕರತರಿಸಿದರು. ರಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಬೀಳುವದೆ ತಾನು ಉತ್ತಮ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಹೊಸ ವೈದ್ಯನು ಯೋಗಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ ದ್ರಾವಣಗಳನ್ನು ಒಂದು ಶೀಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಹಲವು ಸರ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಸರ್ತಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಔಷಧಿಯ [illegible] ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ವೈದ್ಯನು ಹೇಳಿದರೂ, ಏನೊ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಮೀರರು ಇದನ್ನು ಮರೆತು ಔಷಧಿಯ ಕುಪ್ಪಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಮುಕ್ತಾಸನವಾಗಿ ಅದರ ಅರ್ಧಪಾಲನ್ನು [illegible] ಎಂಬ ತನ್ನ ಸೇವಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಸೇವಕನು ಅನೇಕ ಸರ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ ಸೇವಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಔಷಧಿಯ ವೇಗವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಮೃತಪಟ್ಟನು. ಔಷಧಿಯು [illegible] ಹಾಗೆ [illegible] ತಾಯಿತು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ವಾತರೋಗವು [illegible] ಗುಣವಾಯಿತು. ಆಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟನನ್ನು ಕರೆಸಿ [illegible] ಆತನು ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಔಷಧಿಯಿಂದ ಅಮೀರರು ಆರೋಗ್ಯವೃದ್ಧಿ [illegible] ತನಗೆ ಉಚಿತ ಸತ್ಕಾರದ [illegible] ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು [illegible] ಅಮೀರರು [illegible] "ಇವರಲ್ಲಿದ್ದ ಅರ್ಧ ಔಷಧಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಸೇವಕ [illegible] ಆಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟನು [illegible] ಅಮೀರರ [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷ [illegible] ಆಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ [illegible] ಔಷಧಿ ಕುಡಿದು [illegible] ವಾಂತಿ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆತ [illegible]

ಇದೆಲ್ಲ [illegible] ಕಾಬೂಲು ಪೋಲೀಸು ಕಾಕರಿಕ್ಕೆಂತ ಪೋಲಿಸಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಅವರಲ್ಲ ಒಂದು ತೀಟು ಇತ್ತು. ಮಾತಾಡದೆ ಸುಮ್ಮ [illegible] ಪರನನ್ನು ಕರೆದು ಜೇಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೋಲೀಸನ್ನು ತೋರಿಸಿ—[illegible] ಅಷ್ಟೆ [illegible] ಪೋಲೀಸಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಜೇಲು [illegible] ಅವನಿಗೆ [illegible] ತಪ್ಪಿ [illegible] ದರಂತೆ.

[illegible] ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಬಿಜ್ಜೆ ಮಾಡಿದ್ದ [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷ ಕಂಪೆನಿಯವರ ಜಂಗ್ರಾಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತ [illegible] ಅಲಂಕರಿಸಿಟ್ಟ ಒಂದು [illegible] ಕ್ರಯ ಕೇಳಿದರು. ಅದರ ಕ್ರಯವು 12000 ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಇಂಥಾ [illegible] ತಯ್ಯಾರಿಸ [illegible] ಯಾವ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೇ [illegible] ಒಬ್ಬರೆ ಮಲಗುವದು, 12000 ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯ ಬಾಳುವ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದರೆ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಕೆಲಸವು ಅತೀ ಕಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುವದೆಂದೂ ಅಂಥಾ ದೊಡ್ಡ ಮಂಚದಲ್ಲಿ [illegible] ದೊಡ್ಡ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಸಾಧಾರಣ ಕ್ರಯದ ಒಂದು ಮಂಚವನ್ನು ತೆಕ್ಕೊಂಡರಂತೆ. ಅಮೀರರಿಗಿಂತ ಮೇಲಾದ ಈ ನಮ್ಮ ಹಿಂದು ರಾಜರು ಯಾರೋ? ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷಾಮ, ಪ್ಲೇಗ ಮೊದಲಾದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ನರಳುವಾಗ್ಯೆ 'ಸ್ವದೇಶಿ' ಚಳವಳಿಯು ಊರೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುತ್ತಾ, ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ರಾಜರು ಸಹಿಸಲಾರದ ಪ್ರಜಾಯೋಚನೆಯಿಂದ ನಿದ್ರಾರಹಿತರಾಗಿ 12000ರೂಪಾಯಿಯ ವಿದೇಶೀ ಮಂಚಗಳನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಪಡೆದು ಸ್ವದೇಶಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ತೆರವು ಬಹಳ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದದ್ದೇ ಸರಿ!

ಅಮೀರರು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 28ಕ್ಕೆ ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕುಲಾಂಕುಶವಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಆಯುಧಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ, ಟಂಕಶಾಲೆಯ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನೂ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ, ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ವರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವಸ್ತು ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಮಾರ್ಚ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 15ಕ್ಕೆ ಇವರು ಕಾಬೂಲಿಗೆ ತಲುಪುವರು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಶ್ರೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಡ್ವರ್ಡ ಮಹಾರಾಜರವರು ಮಹಾರಾಣಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಪ್ಯಾರಿಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಪ್ಯಾರಿಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ... ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಾಂಟ್ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು.

ರುಷ್ಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಡ್ಯೂಮಾ ಎಂಬ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಸಭೆಯು ಕೂಡಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ತೃಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ರೀತಿ ತರ್ಕಿಸಿದ್ದರಿಂದ ರುಷ್ಯಾದೇಶದ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಸಭೆಯು ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನುಂಟುಮಾಡದೆ ಹೋಯಿತು. ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬರುವ ಮಾರ್ಚ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ನಡೆಯುವದು. ರುಷ್ಯಾದೇಶದ ರಾಜರು ಈ ಸರ್ತಿಯು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದಿವಸಾಗಲೂ ಉಂಟಾಗುವ ಕೊಲೆಪಾತಕ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೋಗಗೊಡಿಸುವರೆಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಕೋರುತ್ತಾರೆ.

ರುಷ್ಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮವು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿವೆ. ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಜನರು ಸ್ವಮೇಧಿಕವ ಜಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು.

ರುಷ್ಯಾಯವರು ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಜಪಾನಗಳಿಗೆ ಮಂಚೂರಿಯನ್ನು ಎಪ್ರಿಲ್ 15ರ ವರೆಗೆ ಪಾಯಿರೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡಲೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವ ತಮ್ಮ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಆಫ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಫಾರ್ ಇಂಡಿಯಾ ಇವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಗೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಟಂಕಸಾಲೆಯಿಂದ ಫೆಬ್ರುವರಿ ತಾರೀಕು 16ಕ್ಕೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವರು.

ವಿಯೆನ್ನಾ ಎಂಬ ಊರಿನ ಡೊಯಿನ್ ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಡಾಕ್ಟರರೊಬ್ಬರು ಉಷ್ಣದ ಹೊರಕಡೆಯನ್ನು ಒಂದು ಹೊಸ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುಣಪಡಿಸುವ ವಿಧವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಯಾವದರಿ— ಪಶುಗಳಿಗೆ ಆ ರೋಗದ ಬೀಜಗಳಿಂದ ರೋಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ 'ಸೀರಮ್' ಎಂಬ ಡಾಕು ಹಾಕುವ ದ್ರವವನ್ನು ತೆಗದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಡಾಕು ಹಾಕಿದರೆ ಈ ರೋಗವು ಬೇಗನೇ ಗುಣವಾಗುವದು. ಈ ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಯು ತನ್ನ ಅನುಭವಸಿದ್ಧವಾದದ್ದೆಂದು ಡೊಯಿನ್ ಡಾಕ್ಟರರು ಹೇಳುವರು.

ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಕಾಲವಾದ ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ ವಿಧವೆಯೊಬ್ಬಳು ಎಲ್ಲ ಗೃಹಸ್ಥರು ಬಡವರಿಗೋಸ್ಕರ ಧರ್ಮಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ "ವಿಲ್"ನಾಮೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ. [illegible]

ರುಷ್ಯಾದೇಶದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಹಳ ಹಾಳಾಗಿರುವದೆ [illegible] ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ [illegible]

... ಲ್ಯಾಂಡ್ ಹೇಗ್ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ರುಷ್ಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ರುಷ್ಯಾದೇಶದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಕ್ರಮಪಡಿಸುವಂತೆ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವರು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಬ್ಯಾರಿಸಾಲ್ ಇಲ್ಲಿಯ ಹಜಾಮರು ಕೆಲವು ಕೂಡಿ ಪರದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರ ವಗೈರೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ವಿಕ್ರಯಿಸುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಕ್ಷೌರ ಕೈಕೊಳ್ಳಲೊಲ್ಲೆವೆಂದು ಠರಾಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೆಯೇ ಧೋಬಿಗಳೂ ವೃತ್ತಿ ಹಿಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವದೇಶೀ ವೃಕ್ಷವು ಬೇರು ನಾಟಿ ಬೆಳೆಯುವದು ಇಂಥವರ ಪರಿಶ್ರಮಗಳಿಂದಲೇ.

ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಅಪೀಸಿನಿಯಾಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಕತ್ತಾ ಮಹಾಪಾಲಿಟಿಯವರು 2 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಿನಿಂದ ಭಂಗಾರದ ಕಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾನಪತ್ರವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕರಡಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಡುವದೆಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಮೀರರು ಆಗಮವು ಖಾಸಗಿ ಸ್ವಭಾವದ್ದರಿಂದ ಈ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಪಿಸ್ಸೀ ಜವಾಬ್ದಾ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಮೀರರು ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ "ರೂಂಬರ"ವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ದಂಡಾಮಾಮಿ ಸವರೋಟಿಗಳ ಜಳೆಯರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಇವರಿಗೆ 300 ರೂಪಾಯಿ ತಲಬಿನ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮೋದಿ ಗಾಯಕವಾಡರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದಯಪಾಲಿಸಿದರು.

"ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ" ಲೋಹದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಒಂದಾಣೆಯ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಾಣ್ಯಗಳು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುವವು.

ಪಂಜಾಬಿನ ಸಿಕ್ಕರ ಸ್ಟೇಶನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಶಿಪಾಯಿಯರನ್ನು ಪ್ರಿಗೇಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಲ್ಲಹಾಬಾದ— ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮ. ರಾ. ತಿಲಕರು (ಕೇಸರಿ ಪತ್ರಕರ್ತ) ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ವಿಷಯ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈಗ ಡಾ. ಗೋಖಲೆಯವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ನೇಮಸ್ಥ ಪಕ್ಷದವರು. ಬೇಶಿನ ಚಂದ್ರಪಾಲ (ಬಂಗಾಲಿ) ಮತ್ತು ಲಾಲಾಲಜಪತರಾಯ (ಪಂಜಾಬಿ)ನವರೂ ಸಹ ಇತ್ತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ನವೀನ "ಪಕ್ಷ"ದ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರಂತೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ [illegible] ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮಾರ್ಗವಾಯಿತು. [illegible]

ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿಯ ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಗೆ ಒಟ್ಟು 85 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಜಮಾಯಿಸಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಯಿತು. ಉಳಿದ 35 ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ 10 ಸಾವಿರ ಪ್ರಾಂತಿಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಗೂ 20 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗಾಗಿಯೂ ತೆಗದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಗಪುರ ದಾಪೋಲಿಯ ಕಾಲೇಜ್ ಸಾಯನ್ಸ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ (ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾದ) ಡಾ. ಮುಕರ್ಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಇವರು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸೇರಿದರು.

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಹಾರಾಜ ಎಡ್ವರ್ಡ ದೊರೆಗಳ ಪುತ್ರರಾದ ಡ್ಯೂಕ್ ಆಫ್ ಕನ್ನಾಟ್‌ರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಗಳ ಸಮೇತ ಮಾರ್ಚ ತಾರೀಕು 7ಕ್ಕೆ ರಂಗೂನಿನಿಂದ ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ತಲಪುವರು. ಮಾರ್ಚ 14ನೇ ವರೇಗೆ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವರು.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಚರಣ ಡೇ ಎಂಬವರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಮುಂಚೆ 5000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟುಗಳನ್ನು 10,000 ನೋಟುಗಳಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಎಂಟಲ್ಲಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬಂದು ಉಳಕೊಂಡಿದ್ದ ಎರಡು ಆಸಾಮಿಗಳ ಹತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಈ ಆಸಾಮಿಗಳು ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆವೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಜನರಿಗೆ 10 ರೂಪಾಯಿ ಒಂದು ನೋಟಿಗೆ ಎರಡು ನೋಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಸತೀಶ ಚಂದ್ರ ಘೋಷ ಎಂಬವರು ಗಂಗಾಚರಣ ಡೇ ಎಂಬವರನ್ನು ಈ ಆಸಾಮಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇವರ ನೋಟುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರು. ಗಂಗಾಚರಣರು ಇವರನ್ನು ನಂಬಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಐದು ನೋಟುಗಳನ್ನೂ ಖರ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ 300 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಈ ಆಸಾಮಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಸಾಮಿಗಳು ಏನೋ ಒಂದು ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕಾಗದಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಇವರಿಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರೆ ಹತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟುಗಳು ಸಿಕ್ಕುವವೆಂತ ಹೇಳಿ ಗಂಗಾಚರಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಗಂಗಾಚರಣರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೋಟುಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಕೆಲವು ಹಳೆಯ ಕಾಗದ ಚೂರುಗಳಿದ್ದವು. ಗಂಗಾಚರಣರು ಇವರ ಮೇಲೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುದ್ದೆಯಾಲೆಗಳು ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತಾರೆ. [illegible]

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಪೋಲೀಸ ಕಮಿಷನರ [illegible] ಕರಿಂಗ್ ಕ್ರಾಸ ಎಂಬ [illegible] ತಯಾರಿಸುವ [illegible] ಯಲ್ಲಿ [illegible]

೨೩ನೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ನೆರೆಯುವದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜಾ ನಾಯಕರು ಸಭೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ 10 ತಿಂಗಳುಗಳಿದ್ದರೂ ಈಗಲೇ ಅನೇಕ ತರದ ತಯಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಖು 7ಕ್ಕೆ ಅಖೈರಾಗುವ ವಾರದಲ್ಲಿ ೨೦,೭೬೩ ಪ್ಲೇಗು ತಗಲಿದವರಲ್ಲಿ ೧೬,೬೦೧ ಜನರು ಮೃತಪಟ್ಟರು. ಬೊಂಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಸಿಂಧುದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ೨,೨೦೬ ಮರಣಗಳು, ಬೆಂಗಾಳೆಯಲ್ಲಿ ೧,೨೮೭ ಸಂಯುಕ್ತದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ೫,೪೦೯ ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ೫,೩೬೨ ಮಧ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ೧೨೮೯.

ಬಾವಾಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ ಎಂಬ ಹಿಂದುವನ್ನು ಕಂದಹಾರಿನ ಗವರ್ನರರು ಅನ್ಯದೇಶದ ಬೇಹುಗಾರನೆಂಬ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಿ ಕೈದು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈತನು ತಾನು ಕಾಬೂಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಭಿಕ್ಷನೆಂದು ಹೇಳುವನು. ಈತನನ್ನು ಕಾಬೂಲಿಗೆ ಕಂದಹಾರಿನ ಗವರ್ನರರು ತನಿಖೆ ಬಗ್ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರದಾರ ಇನಾಯತ್ ಉಲ್ಲಾ ಖಾನರು ಸ್ವತಃ ಇವನನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವರು.

ಅಮೃತ ಬಜಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಬಾಳೇಗಿಡದ ವ್ಯವಸಾಯ ವೃದ್ಧಿಯ ವಿಷಯ ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ — ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಬಿಸ್ಕತ ಮುಂತಾದ ತಿನ್ನುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಲಂಡನಿನಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಪವನುಗಳು ಭಂಡವಾಳವಿರುವ ಒಂದು ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ಈಚೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹಲವು ಸಾರಿ ಅಮೃತ ಬಜಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಬಾಳೆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ವಿಷಯ ಬರೆದಾಗ್ಯೂ ಅಮಿತ ಭಂಡವಾಳವುಳ್ಳ ಭಾರತೀಯ ವರ್ತಕರು ಇದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಮನಸ್ಸು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಳೇ ಗಿಡವು ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಲಿಕ್ಕಂತೂ ಭಾರೀ ಖರ್ಚಿಲ್ಲ. ಬಾಳೆಗಿಡಗಳನ್ನು ನಟ್ಟು ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಿದರೆ ಕ್ಷಾಮದಿಂದ ಹೊರಳಾಡುವ ಅನೇಕ ಬಡ ಜನರು ಇದರಿಂದ ಜೀವಿಸ್ಯಾರಂತೂ, ಬಾಳೆ ಹಿಟ್ಟು ಗೋದಿ ಹಿಟ್ಟಿನಷ್ಟೇ ಪುಷ್ಟಿಕರವೆಂದೂ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ

ಕಲಕತ್ತಾ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯವರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಗ್ರೆಂಟಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಕೊಲೇಜುಗಳಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ರಿಪನ್ ಕೊಲೇಜಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಸರಕಾರಿ ಗ್ರೆಂಟನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮ. ರಾ. ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿಯವರು ಈ ಕೊಲೇಜಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಸರಕಾರದಿಂದ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದು ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಗೂ ವಿದೇಶ ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೂ ವಿರೋಧವಾದದ್ದೆಂದು ಬಾ. ಬೆನರ್ಜಿಯವರು ಗ್ರೆಂಟನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೀರರು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕೊಲೇಜ್ ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಎಂಬ ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಕೆಳಗಿನ ನೆಲದಲ್ಲಿರುವ ಸೇಟಿವ ರೋಗಿಗಳಿಯವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಡಾಕ್ಟರನ ಹತ್ತಿರ ಯುರೋಪಿಯನರಿಗೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಆತನು ಹೌದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮೇಲೆ ಅಮೀರರೂ ಆ ಡಾಕ್ಟರರೂ ಹೋದರು ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪಂಕಾವನ್ನು ಛಳಿಗಾಲದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಸಂಕೋಚಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅದೇನೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಅಮೀರರು ಅದೇನೆಂದು ಕೇಳಲು, ಅದು ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ದೀಪ ಎಂತ ಡಾಕ್ಟರರು ಹೇಳಿದರು. ತಾನು ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ನೇಟಿವ ರೋಗಿಯವರ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೆಂದರು. ಡಾಕ್ಟರರು ನೇಟಿವರ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ದೀಪಗಳುಂಟೆಂದೂ ಗಲಿಬಿಲಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲು, ಅಮೀರರಿಗೆ ಯುರೋಪಿಯರ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತೂಗುವಂಥಾದ್ದು ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪಂಕಾ ಎಂತ ಕ್ರಮೇಣ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಬಂತು. ಹೀಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ನೇಟಿವರನ್ನೂ ಯುರೋಪಿಯನರನ್ನೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುವದು ಅಮೀರರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ನಾಟಿದಂತಾಯಿತು,

---

ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ 'ಪತಿತ ಶುದ್ಧಿ ಸಭೆ' ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಘವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನಾಮದಾರ್ ಗೋಕುಲದಾಸ್ ಕಹನದಾಸ್ ಪರೇಖ ಎಂಬವರು ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಇದರ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ — ಹಿಂದೂ ಮತಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಅನ್ಯಮತವನ್ನು ಸೇರಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಮತವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕೆಂತ ಅಪೇಕ್ಷಿಸ ಪವರಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಜಾತಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಶೂದ್ರರ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಅವರನ್ನು ಉನ್ನತಿಗೆ ತರುವದು. ತಕ್ಕದೆಂದು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ... ಸಾಕಿ ... ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದು.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಮದ್ರಾಸು. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಜನರು ಅನುಭವಿಸುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ವಿಷಯ ಆಲೋಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಜನವರಿ 31ಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರುಗಳ ಸಭೆ ಕೂಡಿತು. ಸಭೆಯ ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು "ಇಂಡಿಯನ್ ಪೆಟ್ರಿಯಟ್" ಪತ್ರದ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಸಿ. ಕರುಣಾಕರ ಮೇನನ್ ಇವರು ವಹಿಸಿದರು. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ ವ ಇತರ ವಸಾಹತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವದೇಶೀಯರು ಪಡುವ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದನಂತರ ವಸಾಹತಿಗಳ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಂಕಷ್ಟಕರವಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡುವ ವರೆಗೂ ತಾವು ವಸಾಹತಿಗಳ ಬಿಳೆ ಜನರನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕಾರ ದವಿಡಬೇಕೆಂಬ ಠರಾವು ಮಂಜೂರಾಯಿತು. ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಪ್ರಕಾರ ಆಸ್ಟ್ರೇಲ್ಯದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಾವು ಕೊಳ್ಳದಿರುವೆಂದೂ, ಕೆನಡದ ಇನ್ಶುರೆನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವವಿಮೆ ಇಳಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ವಸಾಹತಿಗಳಿಂದ ಬಂದ ನಾಟಕ ಸರ್ಕಸಗಳನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

ಟ್ಯುಟಿಕೋರಿನ ಸ್ವದೇಶಿ ಸ್ಟೀಮ್ ನೇವಿಗೇಶನ್ ಎಂಬ ಕಂಪೆನಿಯು ಎರಡು 'ಸ್ಟೀಮರು'ಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವು 'ಲೊಂಚು'ಗಳನ್ನೂ ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ 30,000 ಪವನುಗಳಿಗೆ ಪಡಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಟೀಮರುಗಳನ್ನು ತಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಲೋಚನೆಯುಂಟು. ಈ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಂಪೆನಿಯು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಯಾದ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಕಂಪೆನಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಂಪೆನಿಯ ಭಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಮೊಬಲಗು 30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ಈ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ 25 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸೇರು ಯಾ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟರ ವರೇಗೆ ಅರ್ಧ ಭಂಡವಾಳ ಸಹಾ ವಸೂಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವದೇಶ ಹಿತೈಷಿಗಳಾದ ದೊಡ್ಡ ಜಮೀನುದಾರರೂ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರಾದ ರಾಜರೂ, ಕೊಂಗ್ರೆಸ ಮತ್ತು ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸುಗಳ ಮುಖಂಡರೂ ಈ ಕಂಪೆನಿಯ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಕಂಪೆನಿಯವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಅದರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರು.

ಹತ್ತು ವರುಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋದ ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಮೊದಲಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಟ್ಟೋಣಕ್ಕೆ 32 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚು ತಗಲುವದು. ಕಟ್ಟಿಸುವದು 1909ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಾಗುವದು. ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಬಸ್ ಬೊರ್ನ್ ಮೇರಿ ಪೆತರ್ ಎಂಬ ವಿಲಾಯತಿ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಇದಕ್ಕೆ 1,20,000 ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯ ಬಾಳುವ ಬೆಂಕಿಹಿಡಿಯದ ಪೊಪುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಡುವರು.

ಮದ್ರಾಸ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಕೊಯಮುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕೊಲೇಜ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್ಸಟಿಟ್ಯುಟ್‌ನ ಕಟ್ಟೋಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ 4,47,000 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ

ಮದ್ರಾಸು ನೇಶನಲ್ ಫಂಡು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೇ ಸಂಘದವರು ಮೇ ಕಾರ್ಯಪ್ಪ ಎಂಬವರನ್ನು ಸಾಬೂನು, ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ, ಪೆನ್ಸೀಲ್, ಸಿಮೆಂಟು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸಲು, ಕಲಿತು ಬರುವಂತೆ ಜಪಾನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಬಿ ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಾಯನ್ಸ್ ಬ್ರೆಂಚಿನ ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಪ್ಪನವರು ಕೊಡಗು ದೇಶದವರು. ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಕ್ಲಾಸಿನ ವರೆಗೆ ಕಲಿತರು. ಇವರಿಗೆ ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ 50 ರೂಪಾಯಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನವೂ ಜಪಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚು ನೇಶನಲ್ ಫಂಡಿನವರು ಕೊಡುತ್ತಿರುವರು. ಇದೇ ಮಾದರಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಕೊಲರ್‌ಶಿಪ್ ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ,

---

ತಿರುಚಿನಾಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಬಾಬು ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿಂಗ ಎಂಬವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಇತರ ಜನಗಳಿಗೂ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಯ ವಿಷಯ ಭಾಷಣ ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ತಿರುಚಿನಾಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ 3000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿರುವರು. ಇವರಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ? ಎಂತ ಬಾ. ಸಿಂಗರು ಹೇಳುವರಂತೆ. 'ಸ್ವದೇಶಿ ಸಭೆ' ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಘವು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

1906ನೇ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಜಾಸ ಪಟ್ಟಿ:—

	ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟವರು.	ಪಾಸಾದವರು.
ಮಿಶನ್ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲ್ ಮಂಗಳೂರು	12	8
ಬೋರ್ಡ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲ್ ಕುಂದಾಪುರ	30	19
ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲ್ ಮಂಗಳೂರು	37	21
ಸ್ಟಂಟ್ ಎನ್ ಸ್ಕೂಲ್ ,,	12	6
,, ಎಲೋಸಿಯುಸ್ ಕೋಲೇಜ ,,	33	15
ಬಿ.ಇಎಮ್ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲ್ ಉಡುಪಿ	20	6
ಗವರ್ನಮೆಂಟ ಕೊ. ಮಂಗಳೂರು	29	6

1906ನೇ ವರುಷದ ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಲೆಂಗ್ವೇಜ್ ಬ್ರೇಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೇ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದವರು ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪಾಸಾದವರು. ಒಬ್ಬರು ರಾ: ಮಂಗಳೂರ ಸಾವುಕಾರ ತಿಮ್ಮ ಪೈಗಳವರ ಪುತ್ರ ರಾ. ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ರಾ. ಪೇಜಾವರ ಮೋಹನರಾಯರು.

ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕೋಲೇಜ ಮಂಗಳೂರು. ಈ ಕೋಲೇಜಿನ ವರ್ಧಂತಿ ಉತ್ಸವವು ಈ ಹೊತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೋಲೇಜಿನ ಹುಡುಗರು ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನಾಡುವರು. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪಾಸಾದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇನಾಮು ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

ಸ್ಯಂಟ್ ಎಲೋಸಿಯುಸ್ ಕೊಲೇಜ್ ಮಂಗಳೂರು. ಈ ಕೊಲೋಜಿನ ವರ್ಧಂತಿ ಉತ್ಸವವು ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕಳೆದ ಮಂಗಳವಾರ ದಿವಸ ನಡೆಯಿತು.

ಮರ್ಚಂಟ್ಸ ರೀಡಿಂಗ್ ಸೊಸ್ಯಾಟಿ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜನ ಸಾವುಕಾರರು ಒಟ್ಟುಕೂಡಿ ಈ ಸಂಘವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. 'ಗುಜರಾತಿವಾಚನಸಂಗ್ರಹ' ಎಂಬ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘವು 1899ನೇ ನವಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. 1905ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮರ್ಚಂಟ್ಸ್ ರೀಡಿಂಗ್ ರೂಮ್ ಎಂದು ಹೆಸರ್ಗೊಂಡಿತ. ಸೊಸ್ಯಾಟಿಯವರು ಅನೇಕ ವಿಧದ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ, ಮರಾಟ, ಗುಜರಾತಿ, ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. [illegible] ಈ ಸಂಘದ ವರ್ಧಂತಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ [illegible] ಮಲ್ಯಾರವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಸಂಘದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಐಕ್ಯ, ಮಿತ್ರತ್ವ, ವಿಚಾರ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದಾಗುವ ಪರಸ್ಪರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಇವುಗಳು ಇಂತಹ ಸಂಘದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು. ಇಂತಹ ಸಂಘಕ್ಕೆ ನಾವು ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವೆವು.

ಅಬ್ಕಾರಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ: ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಬ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯವರ ಉಪದ್ರಗಳು ಜನಜನಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದವುಗಳೇ. ಈಚೆಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಅಬ್ಕಾರಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯು ಮುದ್ರಣಶಾಲೆಯು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಸ್ಥಾಪಿತ ಮಾಡಿದ ಅಬ್ಕಾರಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಹರಣೆ ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರಲ್ಲಿ ಸೆಂಕ್ಷನಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಬ್ಕಾರಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಮುದ್ರಣಶಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು [illegible] ಫಿರ್ಯಾದನ್ನು ಸಬ್ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಲ್ಲಿ ದಸಂತ್ರದ ಮುಂದೆ [illegible] ದಿದರು ಸಬ್ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಯಾವದೋ ಒಂ[illegible] ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಸತ್ಯತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದೋ, 50 ರೂಪಾಯಿ ಜುರ್ಮಾನೆ ಈ ಮುದ್ರಣಶಾಲೆಗೆ ವಿಧಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಶಿ. ನಾರಾಯಣ ಮೋಸನರ ತನಿಖೆಯಿಂದ ಮುದ್ರಣಶಾಲೆ ಮೇಲಿನ ತಪ್ಪೀರು ಪೂರ್ಣ ಸುಳ್ಳು ಸ್ವಭಾವದ್ದು ಎಂತ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಸಬ್ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ತೀರ್ಪನ್ನು ರದ್ದು ಪಡಿಸಿದರು. ಮುದ್ರಣಶಾಲೆಯು ಅಬ್ಕಾರಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರ ಮೇಲೆ ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಪಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ನ್ಯಾಯಶೀಲತೆಗೆ ಹೆಸರ್ಗೊಂಡ ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಅರ್ಜಿದಾರನು ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು ಸತ್ಯವೆಂತ ಕಂಡುಬಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಬ್ಕಾರಿ ಆಫೀಸರರ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರಣಶಾಲೆಯು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಹಳ [illegible] ಉಪಕಾರವಾದೀತು.

ಗೋವಿಂದರಾಯ ಕೊಡ್ಗಿ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆ: ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು ಅಮಾಸೆಬೈಲು ಗೋವಿಂದರಾಯ ಕೊಡ್ಗಿಯು ಶೇಷಗಿರಿ ಎಡಿಯಾಳಾ ಎಂಬವನ ಮನೆಯಿಂದ ಚೋರಿಯಾದ ಸಾಮಾನನ್ನು ಕೊಡ್ಗಿಯು ಗೊತ್ತಿದ್ದು ತೆಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂತ ನಮ್ಮ ಸೆಶನ್ ಜಡ್ಜರು ತಿಳಿದು ಕೊಡ್ಗಿಗೆ ಎರಡು ವರುಷಗಳ ಸಜಾವನ್ನೂ 3000 ರೂಪಾಯಿ ಜುರ್ಮಾನೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿರ ಬಹುದು. ಕೊಡ್ಗಿಯು ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅಪೀಲು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಪೀಲು ತನಿಖೆಗೆ ಬಾಕಿ ಇಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ತಿಂಗಳ ಸೆಶ್ಶನ್ಸ್ ಈ ತಿಂಗಳ ಸೆಶ್ಶನ್ಸನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನಂಬರುಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪ್ಲೇಗ್ ಪಾಸ್ ಪೋರ್ಟಿನ ಫೋರ್ಜರಿ ಕೇಸಿತ್ತು. ಇದರ ಸಾರಾಂಶವೇನಂದರೆ — ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟು ತೆಗದುಕೊಂಡ ಒಬ್ಬ ಆಸಾಮಿಯು ಆರು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರಿಗೆ ಹೋಗಿ ದಸ್ಕತು ಮಾಡಿಸಿದನು. ತದನಂತರ ಹತ್ತು ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಬಾಕಿ ಇದ್ದ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರಿಗೆ ಹೋಗದೆ ದಸ್ಕತ್ತನ್ನು ಫೋರ್ಜರಿ ಮಾಡಿದನು ಪ್ರಯೋಜನ ಹೊಂದದಿದ್ದರೂ ದಿವಸ್ಕತೆಯಂತಾಗುವವು.

ಯಂತ್ರದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಮತ್ತು ಧನಿಕ ಕಂಪೆನಿಗಳದ್ವಾರಾ ಕೈಕೆಲಸವೂ, ಕಂಪೆನಿಗಳ ಮುಂದೆ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರ [illegible] ಲೋಕದ ಜನಾಂಗಗಳೊಳಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಲಾಭಕ್ಕೋ[illegible]ಗಳಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಟ್ಟೇ ಬಲವಾದ್ದರಿಂದ ಯುರೋಪಿಯರು ತಾನು [illegible] ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರ ದಸ್ಕತುಗಳನ್ನು [illegible] ರು ಪಾಲುಗಾರರು ಐದು ಲಿಯು ಹೇಳಿದನು. ಜಡ್ಜ[illegible]ರು ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನೂ ಏನೂ ತಿಳಿಯದವನ[illegible]ರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಚಿಸಿ ಈತನಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಜರುಮಾನ[illegible] ಕೋರ್ಟು ಕೈದಾಗುವ ತನಕ ಸಜಾವ[illegible] ವಿಧಿಸಿದರು.

ಉಳ್ಳಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನ ಕೊಂದ ಕೊಲೆಪಾತಕಿಗೆ ಪಾಸಿ ಹುಕುಮಾಯಿತು. ಮಾರ್ಚ ತಿಂಗಳ ಸೆಶ್ಶನ್ಸಗೆ ಮೂರು ಭಾರಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳಿರುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉಡುಪಿಯಿಂದ, ಒಂದು ಬಂಟ್ವಾಳದಿಂದ

ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಕೊಚ್ಚಿಕಾರ ಅಣ್ಣಪೈಗಳ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕದ್ದ ಸೇಲಿಂವನಿಗೆ 9 ತಿಂಗಳ ಕಠಿಣಶಾಮಗಿರಿ, 500 ರೂಪಾಯಿ ಜರುಮಾನೆಯನ್ನು ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಹೆಡ್ ಅಸಿಸ್ಟ್ಯಾಂಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ವಿಧಿಸಿದರು. ಸುಮಾರು 2000 ಕ್ರಯ ಬಾಳುವ ಆಭರಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಾಬೀತಿಯಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿವುವೆ. ಹೆಡ್ ಕೊನಿಸ್ಟೇಬಲ್ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರ ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಸೇಲಂನಲ್ಲಿ ಈ ಕಳ್ಳನು ಆಭರಣಗಳ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕಿದನು.

ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರ: ಇಲ್ಲಿಂದ ಸುಮಾರು ನಾಲು ಮೈಲು ದೂರ ಅನಂತಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಪೈರ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗಾಣಿಗ ಜಾತಿಯ ಮೂರಿ ಹೆಂಗುಸಿನ ಮೇಲೆ ಹಲವು ಜನ ಮಾಪಿಳೆಯವರು ಬಲೋದ್ಘಂಡಿ ನಡಿಸಿ ಆಕೆಯ ಮೈಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತೆಗದು ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಸುಮಾರು 500 ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯ ಬಾಳುವ ಚಿನ್ನಾಭರಣವನ್ನು [illegible] ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಇವರಲ್ಲಿ [illegible]ರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇನ್ನೂ ತಲಾಶಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೮ನೇ ಪರಾಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶು. ಚೌತಿಯು ಶನಿವಾರದಾರಭ್ಯ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶು. ಪೂರ್ಣಿಮೆಯು ಗುರುವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು. 1907 ಇಸವಿ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ 28ರ ವರೆಗೆ.

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
16	ಶನಿ	ಚೌ	೩೩॥	ಉಭಾ	೯॥
17	ಆದಿ	ಪ	೩೭॥	ರೇ	೧೧॥
18	ಚಂದ್ರ	ಷ	೪೦॥	ಅ	೧೫॥
19	ಕುಜ	ಸ	೪೪	ಭ	೧೯॥
20	ಬುಧ	ಅ	೪೭॥	ಕೃ	೨೫
21	ಗುರು	ನವ	೫೩॥	ರೋ	೩೧
22	ಶುಕ್ರ	ದಶ	೫೯	ಮೃ	[illegible]
			೬೦	ಆರ್	

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
24	[illegible]	ಯೋ	೪	ಪು	೫೦
25	ಚಂದ್ರ	ದ್ವಾ	೯॥	ಪು	೫೫
26	ಕುಜ	ತ್ರ	೧೨	ಆ್ಲ	೫೯
27	ಬುಧ	ಚತು	೧೪।	ಮ	೬೦
28	ಗುರು	ಪೂ	೧೫।	ಮ	೩

WILLIAM & Co., 16 OAK LANE, FORT BOMBAY.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅತೀತಭಂಜನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪ್ರಾಣಭಂಜನ [illegible]

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅಪೂರ್ವದರ್ಶನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿಣಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಗಂಟ್ಲು ನೋವಿಗೆ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವಾತದ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಎದೆ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಲೆನೋವಿಗೆ.

[illegible] ಮನುಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುವ, ಸಂಧಿವಾತ, [illegible] ತರದ ರೋಗಕ್ಕೆ ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ [illegible] ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ 0-6-0 ವಿ. ಪಿ. 0-10-0.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಕಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಮೂರುಸಾರಿ ಹಚ್ಚುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ, ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಾಣಬರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

	ರೂ.	ಆ	ಪೈ
ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ—ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ [illegible] ಉತ್ತಮವಾದ್ದು	1	4	0
ವಜ್ರಗುಟಿಕ—ಧಾತು ಪುಷ್ಟಿ [illegible] ಶಕ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ	1	0	0
ಜ್ವರಹಾರಿ—ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ಜ್ವರಹಾರಿ [illegible] ಔಷಧವು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಬಾಟ್ಲಿ 1ಕ್ಕೆ	0	12	0
ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು—ಚೇಳು ಕಡಿತದ [illegible]	0	9	0
ಕಜ್ಜಿ ಮುಲಾಮು—[illegible]	0	3	0
ದಂತಮಂಜನ—ಈ ಮಂಜನದಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದಿನಾಲು ತಿಕ್ಕಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವದರಿಂದ [illegible] ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಲ್ಲಿನೊಳಗಿಂದ ರಕ್ತ ಸುರಿಯುವದು [illegible] ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ [illegible] 1ಕ್ಕೆ	0	2	0
ರೋಮಹಾರಿ—ಈ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ಹಚ್ಚುವದರಿಂದ ರೋಮವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ	0	8	0
ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ—ಇದು ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು [illegible] ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ [illegible] ಚಲೋ ಪರಿಮಳವು ಬರುತ್ತದೆ ಮೂರು [illegible] ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ಕ್ರಯ	1	0	0
ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ—ಜುಲಾಬಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು	0	8	0
ಕಫಹಾರಿ—ಕೆಮ್ಮು, ದಮ್ಮು, ಕ್ಷಯ, [illegible] ಕಫ [illegible] ಇದು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ	1	4	0
ಸುಂದರೀ ತೈಲ—ಈ ತೈಲವನ್ನು ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ, ಮೊಡವೆಗಳು ಹೋಗಿ ಕಪ್ಪಿನ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಾಂತವಾದ ಮತ್ತು [illegible] ರೂಪವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ	0	8	0

ನೇತ್ರಾಂಜನ 0-4-0, **ಕುಸುಮಹಾರಿ ಗುಟಿಕ** 1-0-0, **ಪ್ರಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ** 1-0-0, **ಜಂತುವಾತಹಾರಿ** 0-8-0, **ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ** 0-8-0

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

AMRUTANJAN CURES RHEUMATISAM.

TRY OUR AMRUTANJAN AND YOU WILL LIKE IT.

AMRUTANJAN IS VERY CHEAP AND EFFECTIVE

ವಿಳಾಸ.—ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ, ಫೋರ್ಟ್ ಮುಂಬಯಿ

Printed and published by V. S Kamath at the Mangalore Tr[illegible]

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, 1ನೇ ಮಾರ್ಚ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 5.

ವ್ಯಾಪಾರವೂ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ.

—o—

ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಶಿರಸ್ಸೆಂದೂ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು ಬುದ್ಧಿಯೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವೆವು. ಆದರೆ ಶಿರಸ್ಸು ದೃಢವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯು ವಿಕಾಸಿಸಿ ಮನುಷ್ಯನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ಕೈಗೂಡಬೇಕಾದರೆ ದೇಹಪೋಷಣೆಯು ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕು. ಕೀಳೆಂದು ಎಣಿಸುವ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಬಲಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದ್ದಲು ಇಲ್ಲದೆ ಯಂತ್ರವು ತನ್ನ ಅದ್ಭುತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ಜನಾಂಗದ ಸುಧಾರಣೆಯು ಉಚ್ಚ ಸ್ಥಿತಿಕ್ಕೆ ಏರಬೇಕಾದರೆ ಸಂಪತ್ತೇ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮಾಜವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದುಡಿದದ್ದರಲ್ಲಿ ಷಷ್ಠವನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಲಿಸುತ್ತಾ ನಂತರ ಗೃಹಸ್ಥತೆಯು ತಲೆದೋರಲವಕಾಶವಾಯಿತೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು. ಈಗಿನ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ತರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷರೂ ಅಮೇರಿಕನರೂ ಧನದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆಲ್ಲರನ್ನು ಮೀರಿರುವರು. ಅಜೀಜಿ ಧನವನ್ನು ಮಹಾಜನಗಳು ನೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾಶ ಸಂಭವಿಸಿದರೂ ಸ್ವದೇಶವನ್ನು ಉನ್ನತಿಗೆ ತಂದ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಅದೇ ಧನವನ್ನು ದೇಶಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರೆಂದು ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಹಣ ಹಲವು ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಸಗುವದೆಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾದೆ ಮಾತಿದೆ.

ಆರ್ಯರು ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರೆನ್ನಿಸಿದರೆಂದು ಇತಿಹಾಸವು ಹೇಳುವುದು. ನಾವು ಆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಆರ್ಯರ ಸಂತತಿಯವರು, ಈಗಿನ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದವರೆಂದೂ ಅನ್ಯದೇಶೀಯರನೇಕರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೀನೈಸುವರೆಂದೂ, ಕೆಲವರ ನಮ್ಮ ನಾಶ ನೋಡಿ ಕನಿಕರ ಪಡುವರೆಂದೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣುವದು. ಈ ದೀನ ದೆಸೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಬಿಡಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಈಗಲೂ ಏಳಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಜನರು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವೆ ಅಲ್ಲವೇ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಯು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು. ಸ್ವದೇಶೀ ಶಬ್ದವು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ದೇಶಾಭ್ಯುದಯದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಳ್ಳುವದಾದರೂ, ಸದ್ಯ ಆ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೆಂದೇ ಅರ್ಥವು ರೂಢಿಗೆ ಬಂದದ್ದರ ಕಾರಣವು, ದೇಶೋನ್ನತಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವರ್ಧನವು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವೆಂದು ಜನರು ತಿಳಿದದ್ದೇ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯವನ್ನೀಡೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಯೂ ಹಲವು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ದೇವರು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅಭ್ಯಂತರಗಳು ಮನುಷ್ಯ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿವೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ದೊರಕುವವು. ಈ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಶೀತ, ಸಮಧಾತು, ಉಷ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾಯುಗುಣಗಳೂ, ಪರ್ವತ, ತಗ್ಗು ತಪ್ಪಲು, ಮರುಭೂಮಿ, ಕೆಂಪುಮಣ್ಣು, ಕರಿಮಣ್ಣು, ಸಾಳುಮಣ್ಣು, ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕೃತಿ ರೂಪಗಳೂ, ಇರುತ್ತಿರಲು, ಭಿನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಾಗುವ ಹತ್ತಿ, ಉಣ್ಣೆ, ಗೋಧಿ, ಭತ್ತ ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೇ ದೊರಕುವವು. ಕಬ್ಬಿಣ ಇದ್ದಲು ಮೊದಲಾದ ಖನಿಜಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಇವೆ. ಕೂಲಿ ಕೆಲಸವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲಿಯಷ್ಟು ಅಗ್ಗ ಸಿಕ್ಕದು. ಆದರೆ ನಾವು ಪರಿಶ್ರಮ ಪಟ್ಟು, ಈ ಅನುಕೂಲ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೊಂದದಿದ್ದರೆ ಅವು ಕುರುಡನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಿಯಂತಾಗುವವು.

ಈಗಿನ ಕಾಲವು ಯಂತ್ರದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಮತ್ತು ಧನಿಕ ಕಂಪೆನಿಗಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಂತ್ರದ ಮುಂದೆ ಕೈಕೆಲಸವೂ, ಕಂಪೆನಿಗಳ ಮುಂದೆ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರೂ ನಿಲ್ಲಲಾರರು. ಲೋಕದ ಜನಾಂಗಗಳೊಳಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಲಾಭಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಡೆಯುವ ಘೋರ ಕಲಹಗಳಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಟ್ಟೇ ಬಲವಾದ್ದರಿಂದ ಯುರೋಪಿಯರು ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಹಣ ಕೂಡಿಸಿ ಕಂಪೆನಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಐಕಮತ್ಯವೂ ವಿರಳವಾದ್ದು. ಇಬ್ಬರು ಪಾಲುಗಾರರು ಐದು ಆರು ವರುಷದೊಳಗೆ ಅಗಲುವರು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳಿಕರು ಕಡಿಮೆ. ಹಾಗೆ ಬಂಡವಾಳವಿದ್ದರೂ ಹಣವನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಜನರು ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟ್ ಮೊದಲಾದ ಕಂಪೆನಿಗಳಲ್ಲಿ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಪ ಬಡ್ಡಿಗಾದರೂ ಇಡುವರು. ಅರ್ಬತನೋಟ್ ಆಗಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಂಪೆನಿಯವರಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಮಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡಲಾರರು. ಅವರು ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನ ಹೊಂದಿ ಆ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲನ್ನು ಬಡ್ಡಿಯಾಗಿ ನಮಗೆ ತೆರುವವರಿಗೆ ನಾವೇ ಒಂದು ಕಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದೆ? ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರು ಹೊಸರೀತಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲೊಲ್ಲರು. ಹಳೇ ಮಗ್ಗಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೇಯುವ ನವೀನ ಯಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದರೆ ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಅಜ್ಜಂದಿರು ಮಾಡಿದ ರೀತಿಗಳು ತಮಗೆ ಸಾಕೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವರು. ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಮಾಲೀಕರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸ, ಉದ್ಯೋಗದ ತಪಸೀಲುಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಶ ಗ್ರಹಿಸುವ ಪರಿಶ್ರಮ ಮೊದಲಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ನಾವು ಇನ್ನೂ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕಿವೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದು [illegible]. ಪರದೇಶದಿಂದ ಬರುವ ಅಗ್ಗ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಬಿದ್ದು ಹೋಗದಂತೆ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವಿಟ್ಟು ಸರಕಾರದವರು ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೆ ತರುವರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅರಸರೇ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಯಾಕಂದರೆ, ವಿಲಾಯತಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವದೆ. ನಮ್ಮ ಸರಕಾರವು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯವು ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಬರುವ ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಗ್ಗವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಮೆಂಚಸ್ಟರ್ ಮಲ್, ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ನೇಯಿಗಾರರನ್ನು ಸಾಕುವದು ಹ್ಯಾಗೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನಾವೇ ನಾಜೂಕು ನೂಲು ನೇಯದ್ದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧವಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸರಕಾರವು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ನಾಶವಾದವು. [illegible] ನೇಗಿಲು ಹಿಡಿಯ ಬೇಕಾಯಿತು. [illegible]

[illegible] ಜಾಗಗ ಳನ್ನು [illegible] ಈ ವ್ಯಾಪಾರದ [illegible] ತಿಳಿದಿದ್ದರಿಂದ ಕಾಣು ಬರುವದು. ಯುರೋಪಿನವರು [illegible] ಸಾಮುಗ್ರಿಗಳು ಅಫಘಾನಿಸ್ತಾನ ದೇಶದಿಂದ ತುರ್ಕದೇಶದ [illegible] ಐಗುಪ್ತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಧ್ಯಸಮುದ್ರದಿಂದ ಯುರೋಪ ಖಂಡವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ತುರ್ಕ, ಐಗುಪ್ತಗಳ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೆ ಬಹಳ ಆದಾಯವು ದೊರೆಯು ತ್ತಿತ್ತು. ಪೋರ್ತುಗೀಸರು ಗುಡ್ ಹೋಪ್ ಭೂಶಿರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು, ಸುಲ್ತಾನರ ಲಾಭವು ಇವರ ಕೈಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೂ ಪೋರ್ತುಗೀಸರಿಗೂ ಘೋರ ಯುದ್ಧ ನಡೆದು ಪೋರ್ತುಗೀಸರು ಗೆದ್ದರು. ಡಚ್ಚರು ಪ್ರಬಲಗೊಂಡು ಪೋರ್ತುಗೀಸರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕಿಟ್ಟರು. ಕ್ರಮೇಣ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ಡಚ್ಚರಿಗೂ ನಂತರ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೂ ಫ್ರೆಂಚರಿಗೂ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಯುದ್ಧ ನಡೆದು, ಇಂಗ್ಲಿಷರೇ ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೋರಾಟಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಭರತಖಂಡದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿದ್ದಿರಬೇಕು.

ಹಿಂದೆ ಸ್ಥಾನದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದ ಆಪತ್ತು ಭಯಂಕರವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಪತ್ತನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯವು ಈಗಿನ ದ್ರವ್ಯಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ತಾಳಲಾರದು. ಜನಾಂಗವೂ ಉನ್ನತಿಗೇರಲಾರದು. ಇಂತಹ ದುರವಸ್ಥೆಯ ಕಡೆಗೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಸಮಾಜವೆಂಬ ದೇಹಕ್ಕೆ ರಕ್ತದಂತಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಪತಿತ [illegible] ರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೇನೆ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದೆ [illegible] ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆನೆಯನ್ನು [illegible] [illegible] ಬೇಕು. ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರು ದೇಶಾನುರಾಗದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತು [illegible] ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಉದ್ದಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂಡವಾಳಿಕರೂ ಕೆಲಸಗಾರರೂ, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ, ಗಿರಾಕಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನರಿತು ನಡೆಯಬೇಕು. ತಮ್ಮ [illegible] ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಸ್ವದೇಶಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು [illegible] [illegible] ತಮ್ಮ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುವೆ [illegible] ಬೇಗನೆ ಹಾಳಾಗುವದಾದರೂ ಅಗ್ಗ ಸಿಕ್ಕುವವೆಂಬ [illegible] "ವಿಲಾಯತಿ" (ವಿದೇಶಿ) ಸಾಮುಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೀನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವದೇಶಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿದರೆ [illegible] [illegible] ವ್ಯಾಪಾರ [illegible] ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] [illegible] ಲಾಭಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ [illegible] ಸಾಮುಗ್ರಿ [illegible] ಅಥವಾ ವಿಲಾಯತಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು [illegible] [illegible] ತಮ್ಮ ದೇಶದ್ರೋಹದಿಂದ [illegible] [illegible] ಕೆಲಸಗಾರರ [illegible] [illegible] ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯುರೋಪದಂತೆ [illegible] ಸ್ಥಾಪಿತವಾ[illegible]ಕ್ಕೆ ಜನರು ಪರಸ್ಪರ [illegible] ತೋರಿಸಲವಶ್ಯವಿದೆ.

[illegible] ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ [illegible] ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಗಳಿಂದ ಕೈಕೊಂಡು ತನ್ನ ದಿನ[illegible] ನಾವು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವೋನ್ನತಿಯನ್ನೇರುವದು ದುರ್ಲಭವೇನು?

ಮತಗಳ ಭ್ರಾತೃಸ್ನೇಹ

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್ನಿಬಿಸೆಂಟ್ ದೊರೆಸಾನಿಯವರು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಟ್ಟರು. ಮಹಾ ಧರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಾದ ಈ ಹೆಂಗಸು [illegible] ಈ ದೇಶದ ಭಿನ್ನ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸ ಯುವಾಗಿದೆ. ಇವರ [illegible] ಸಾರಾಂಶವೇನೆಂದರೆ:—ಲೋಕದ ಮುಖ್ಯ ಮತಾಭಿಮಾನಿಗಳೊಳಗಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ "ಮತಗಳು ಭ್ರಾತೃಭಾವ [illegible] ಪೂರ್ವಾಪರ ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಆದರೂ ಪೂರ್ವದ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಹಿಂಸೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಛಂದ ಮತವನ್ನನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಪರರಾಜ್ಯದವರ ಮತದ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಮೇಣ ಕ್ರಿಸ್ತಮತವು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ ಹಿಂಸೆಯು ತಲೆದೋರಿತು. ಕ್ರೈಸ್ತರು ತಮ್ಮ ಮತವೇ ಸತ್ಯಧರ್ಮವೆಂದೂ ಇತರ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ನರಕಭಾಜರೆಂದೂ ಬೋಧಿಸತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಮತವನ್ನು ಆ ಕಾಲದ ರಾಜರು ಮೊಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಗುಟ ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಘೋರ ಹಿಂಸೆಯನ್ನನುಭವಿಸಿ ಕಡೆಗೆ ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮವು ರಾಜಧರ್ಮವಾಯಿತು. ಅಂದು ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಇವರು ಪರಮತಗಳು ಮಿಥ್ಯವಾದದ್ದರಿಂದ ನಾಶವಾಗಬೇಕು, ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವು ಸರ್ವತ್ರ [illegible] ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನ್ಯಮತ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪಕ್ರಮಿಸಿದರು. [illegible] ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಔದಾರ್ಯ [illegible]. ಆದರೂ [illegible] ಈ ಹಿಂಸಾಭಾವ [illegible] ಕಾಣಿಸಿಕ್ಕುವದು. [illegible] ಅದ್ವಿತೀಯ [illegible] ಸಾರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸಹಜ. [illegible] ಮಾನ ಜ್ಯೋತಿಯು ಒಂದೊಂದು ಅಂಗವು ಒಂದೊಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವದರಿಂದ ಯಥಾರ್ಥ ಬಕ್ತನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ [illegible] ಎಲ್ಲವೂ ಆವಶ್ಯಕವು. ಹಿಂದೂಮತವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಪಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವದು. ದಯಾ ಸಾಗರನಾದ ಬುದ್ಧನು ಬೋಧಿಸಿದ [illegible] ನೈತಿಗಳನ್ನು ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಗಳಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಕ್ರಿಸ್ತನು [illegible] ಗುರುವಾಗಿದ್ದ ಸರ್ವಶಕ್ತನು [illegible] ವಿಶ್ವವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ [illegible] ತ್ತದೆಂಬ ತತ್ವವು ಮಹಮ್ಮದನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವದು. ಹೀಗಿರುತ್ತ ನಾವು ಪರಮತಗಳನ್ನು ದೂಷಿಸದೆ ಅವುಗಳ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ಲೋಕದ ಪ್ರಧಾನ ಮತಗಳಾದ ಹಿಂದೂ ಬೌದ್ಧ, ಕ್ರೈಸ್ತ, ಮಹಮ್ಮದಿ ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ [illegible] ಸಮವಾಗಿವೆ.

ಒಂದು [illegible] ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ [illegible] ನಂ ವರು ಕ್ರೈಸ್ತರು [illegible] ಬೌದ್ಧ [illegible] [illegible] ಕ್ರೈಸ್ತ [illegible] ಪರಿಪೂರ್ಣ [illegible] [illegible] ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಕ್ಕವೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ [illegible] ಇಂತಹ [illegible] [illegible] ಅದೇ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ [illegible] ನಮ್ಮ [illegible] ವಾಸಿಸುವನು. [illegible] ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅನುಭವಿಸ[illegible] ಪ್ರತಿ[illegible] ಪನ್ನ [illegible] ತಿವೇ [illegible] ಪ್ರೀತಿಸುವನು. [illegible] ಐಕ್ಯವಿರುವನು. ಈ ತತ್ವವನ್ನು [illegible] ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು [illegible] ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಕೆ [illegible] ಹೊಲೆಯನಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ದಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಿಷಯ[illegible] ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ವಿವೇಚಿಸಬೇಕು. ಸರ್ವ ಜಗತ್ತು ವಿಷ್ಣುಮಯವೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಸರ್ವಮತ ಸಮ್ಮತವೇ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಭಿನ್ನ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಭಾರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಮತಗಳಿದ್ದದರಿಂದ ಇಂತಹ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಲವಕಾಶವಿದೆ. ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲಿತು ತಿಳಿಯ ಬಹುದು.

ನಾವು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಉಪನ್ಯಾಸದ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಮತಾನುಸಾರಿಗಳು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಬಿಸೆಂಟ ದೊರೆಸಾನಿಯವರು ಬೋ

[illegible] ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅದ್ಭುತತರವ [illegible]

ಮಗ್ಗದ ನೇಯಿಗೆ.

ವಿಲಾಯತಿಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಜಗ್ಗಿದ ಸ್ವದೇಶಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ನೇಯಿಗಾರರದ್ದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿ ಸಾಹುಕಾರರು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ ಕಾಶ್ಮೀರ ಶಾಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಂಪನಿಗೆ ರಾಜಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೀಣವಾಯಿತು. ಇತ್ತಲಾಗೆ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಬರುವ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕವು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ನೇಯಿಗಾರರು ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗದ್ದೆ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಸೇರಬೇಕಾಯಿತು. ಸ್ವದೇಶೀ ಪ್ರವರ್ತನವು ಈ ಬಡವರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದದೆ.

ನೇಯಿಗಾರರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲಿಕ್ಕೆ "ಸ್ವದೇಶಿ" ಯಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಡೋದೆಯ ವ್ಯವಸಾಯ ವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಡಿರೆಕ್ಟರ್ ರಾವ್ಜಿ ಬಿ ಪಟೇಲ್ ಇವರ ಉಪನ್ಯಾಸದಿಂದ ತಿಳಿಯುವದು. ಈಗಿನ ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ವೇಗವನ್ನು 2 ಪಟ್ಟಿನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗುವ ವಸ್ತ್ರವೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ನೇಯಬಹುದೆಂಬುದು ಇವರ ಮತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗುವ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

1. ಇದು ಬಹಳ ದೊರಗಾದ ಜಾತಿ, ಈ ಬಟ್ಟೆ ಬಹಳ ದಪ್ಪವೂ ಕೀಳು ತರಗತಿಯದೂ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಯಂತ್ರದಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಟ್ಟೆಯು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳಿಗೂ ಯಂತ್ರದ ಮಗ್ಗಗಳಿಗೂ [illegible]ವಿಲ್ಲ.

2. ಒಳಗಿನ ಶರ್ಟ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗಾಗುವ ಸಾಧಾರಣ ದೊರಗು ಜಾತಿಯು. ಈ ಜಾತಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಗಿಯಂತ್ರದ ಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ನೇಯಲಾಗುವದರಿಂದ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಇವುಗಳ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಲಾರವು. ಇಂಥಾ [illegible] ಬೇಕಾದ ನೂಲು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುವದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಉಗಿಯಂತ್ರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಬಟ್ಟೆಯುಂಟಾಗಬಹುದಾಗ ಪರದೇಶಗಳ ಪೈಪೋಟಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

3. ಈ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಉಡುವ ಧೋತಿಗಳೂ ಹೆಂಗಸರ ಸೀರೆಗಳೂ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಈ ತರಗತಿಯ ವಸ್ತ್ರಗಳ ನೇಯಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪರದೇಶಿಯ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಮಗ್ಗಗಳಿಗೂ ಹೋರಾಟವದೆ. ಅಗ್ಗ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ, ಕ್ರಯ ಕಡಿಮೆಯ ಮಗ್ಗ ಮತ್ತು (ಕೈಮಗ್ಗದಿಂದಾಗುವ) ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆ ಈ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ನಮ್ಮ ನೇಯಿಗಾರರ ಸಹಾಯಕ್ಕಿವೆ. ಆದರೂ ವಿದೇಶಿ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು [illegible] ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳವೆ. ಅವಾವೆಂದರೆ — ಮಗ್ಗಗಳ ವೇಗವನ್ನು ಎರಡೂವರೆ ಪಾಲಷ್ಟು ಏರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶೀಯ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳು ಈ ತೆರದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಊರ ಮಗ್ಗಗಳಿಂದಾಗಿದ್ದನ್ನೇ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

4. [illegible] ತರದ [illegible] ಮೊದಲಾದವುಗಳು — ಕೈಗಾರಿಕೆಯ [illegible] ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಬಿಡುವದ. ಈ ಜಾತಿ ಬಟ್ಟೆ ಬೇಕಾದ ನಾಜೂಕು ಹತ್ತಿ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ನೇಯಿಗಾರರು ಈ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಮಿಸಿನಿನಲ್ಲಿ [illegible] ರೀತಿಯು ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ವಸ್ತ್ರ ನಯವಾಗುವದೂ ಇಲ್ಲ, ಬಾಳುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ನಾಜೂಕು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೇಯುವ ಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಗೋದರಂತೆ ಇಡಬೇಕು.

ರಾವ್ಜಿ ಪಟೇಲರು ಇಲ್ಲಿಯ ಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕುಂದುಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಗ್ಗದ ಯಾವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಎಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಆ ಕಸಬುದಾರರಿಗೇನೇ ತಿಳಿಯತಕ್ಕವು. ಎರಡು ವರುಷಗಳ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಅನೇಕ ಹೊಸ ನಮೂನೆಯ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವುಗಳಾ [illegible] ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು [illegible] ಕಳೆದ [illegible] ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು.

ಉತ್ತಮವೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಮಗ್ಗಗಳು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ [illegible] ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ — ನೇಯಿಗೆ ಶಾಲೆಗಳು — ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೇಯಿಗೆಯ ಬೇರೇ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು [illegible] ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವಂತೆ ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಗೆ ಒಂದು ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನೂತನ ರೀತಿಯ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನಿಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ನೇಯಿಗಾರರು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲಿದೆ. ನೇಯಿಗೆ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವರೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

ವಸ್ತು ಭಾಂಡಾರಗಳು ಇಂಥಾ ಬೋಧಕರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದ ನೇಯಿಗಾರರನ್ನು ಜಾಡರ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗವಿಟ್ಟು ಇರಿಸಬೇಕು. ಹೊಸ ಮಗ್ಗ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ನವೀನ ಕಸಬುದಾರರು ತಮ್ಮಿಂದ ಮಿಗಿಲೆನಿಸುವದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ [illegible] ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೇ ಈ ಹೊಸ ರೀತಿಗಳನ್ನನುಸರಿಸುವರು. ಸ್ವದೇಶೀಯ [illegible] ಇಂತಹ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ ಬಡ ಜನರಿಗೂ ದೇಶಕ್ಕೂ [illegible]ಗುವದಲ್ಲದೆ ತಾವು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಲೂ ಬಹುದು.

ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯ — ಧನಿಕರು ಬಡ ಜಾಡರಿಗೆ ಹಣ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ಹೊಸ ಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರೂ ತನಿಖೆ ನಡಿಸಿ ಆಯಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೇಯಿಗೆ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕಿರುವರೆಂದು ಪಟೇಲರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. [illegible] ಸರಕಾರದವರೂ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಕೂಡಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೆ [illegible] ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು [illegible] ದೇಶದ ಅನೇಕ ಬಡಜನರ [illegible]

ಆನಂದ ಮೋಹನ ಬೋಸರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ

(4ನೇ ಸಂಚಿಕೆಯ [illegible]ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು)

ತನ್ನ [illegible] ಕೆಲಸ [illegible] ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆಂತ 1897ರಲ್ಲಿ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋದವರು ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ [illegible] ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅನೇಕ ಸಭೆಗಳ ಮುಂದೆ ಭಾಷಣ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದರಿಂದ ಗುಣವಾದ ಕಾಹಿಲೆಯು ತಿರುಗಿತು. ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಇವರು ದೇಶ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಆ ವರುಷ (1898) ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷಣವೊಂದೇ ಅವರ ಮಹತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ತನಗಿದ್ದ ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ ಜನರ ಮೇಲಿನ ಭ್ರಾತೃಸ್ನೇಹವೂ ಈ ಎರಡಕ್ಕೂ ಮೂಲವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿದ್ದ ತತ್ಪರ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳೂ ಈ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಾಚಕರ ಹೃದಯವನ್ನು ಕರಗಿಸುವವು. ಇದರ ಅತೀ ಚಿಕ್ಕ ಅಂಶವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸುವೆವು. ಇದರ ಸೌಂದರ್ಯ ಮಾಧುರ್ಯಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಲಸಾಧ್ಯ. "ಭ್ರಾತೃಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೇ! ನಾವು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೋ? ಇದು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಲೋಕವು ಬಾಲ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅನೇಕ ಜನಾಂಗಗಳು ತೊಟ್ಟಿಲೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅನುರಾಗವಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಈ ದೇಶವು ವಿದ್ಯಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ತೌರುಮನೆಯು. ಇಲ್ಲಿ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಗೂಢಾರ್ಥವನ್ನರಿಯಲು ಅಗಾಧ ತಪವೆಸಗಿದರು. ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಆರ್ಯ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವ ಗರ್ಭಿತವಾದ ಪ್ರಥಮ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಋಷಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ [illegible] ಗೋಚರವಾದವು. * * * [illegible] ಸಾತ್ಮ್ಯವಾದದ್ದು. ನಮ್ಮ [illegible]

[illegible] ದೇವರೂ ನಮ್ಮ [illegible] ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಡೆದರು. ನಮ್ಮ [illegible] "ದೇವರೂ ಮಾತೃಭೂಮಿಯೂ" ಎಂಬ ಘೋಷದಿಂದ ನಮ್ಮ [illegible] ಪ್ರಜಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿಸುವಾ. [illegible] ನಮ್ಮೆಲ್ಲವರ ಮಾತೆಯಾದ ಈ ಭಾರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರುವ ಉದಾತ್ತ ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ನಡಿಯುವಾ. ನಾವು (ಈ ಸಭೆಯಿಂದ) ಮನೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನಮ್ಮ ದಿನಚರ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವಾಗ ಮುಂಚಿಗಿಂತ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನವು ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವದರೊಳಗೆ ಒಳ್ಳೇಯವರಾಗಬೇಕು, ಸತ್ಯವಂತರಾಗಬೇಕು ಪರೋಪಕಾರಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ನಡಿಸುವಾ".

ಈ ಮಹಾತ್ಮನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕಡೇ ಅಂಕವು ಎಂಥಾ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಕರಗಿಸುವದು. ವಂಗಭಂಗದ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಕೀರ್ತಿಯ ಎರಡು ಪಾಲಾದರೂ ತಾವು ಇನ್ನೂ ಒಂದೇ ಜನಾಂಗದವರು, ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿರುವೆವೆಂದು ಬಂಗಾಳಿಯವರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಈ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಫಿಡರೇಶನ್ ಹಾಲ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಮಂದಿರವನ್ನು ಗಡಿಯ ಆಚೆಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿವಾರದ ಕಲ್ಲನ್ನಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೋಸರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು. ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಶೂರನು ದೇಶಾನುರಾಗದ ಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು [illegible] ದನು. ಆದರೆ ನಿಲ್ಲುವಷ್ಟಾಗಲಿ, ತಾನು ತಯ್ಯಾರಿಸಿದ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ತಾನೇ ಓದುವಷ್ಟಾಗಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. * * * ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಕಷ್ಟದಿಂದಲೂ, ಒಳ್ಳೇದು ಹುಟ್ಟುವದು. ಕಾರ್ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣಪ್ರದವಾದ ಮಳೆಯು ಸುರಿಯುವದು. ಹುದ್ದೇದಾರರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಭಾಗದಿಂದ ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಬಲವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮತಗಳಿದ್ದರೂ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ಕಡೆಗೆ ನಾವು ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ಧರ್ಮವು ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದು ಈ ಧರ್ಮವು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಐಕ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸುವದು. ಮಿತ್ರರೇ, ಮಾತೃಭೂಮಿಯ [illegible] ಸಂಘವೆಂಬ ಒಂದು ಸಮಾಜವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರಿ, ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕಳಂಕ [illegible] ದಲೂ, ಮಹೋದ್ದೇಶದಿಂದಲೂ, ಪರಿಶುದ್ಧ, ಉದಾತ್ತ, ನಿರಹಂಕಾರ ಭಾವದಿಂದಲೂ ದೇಶದ ಸೇವೆ ನಡಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಒನ್ನ ಭೂಮಿಗೋಸ್ಕರ [illegible] ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಜನರು ಉಪವಾಸವಿರುವರು. ಇಂದು ನಮ್ಮ [illegible] ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹೃದಯದ ಜ್ವಾಲೆಯು ಉರಿಯಲಿ. ನಮ್ಮ ಜೀವವು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲಿ. ಮಿತ್ರರೇ ನಿಮಗೆ ಒಳ್ಳೇದಾಗಲಿ. ಬಹುಶಃ ಈ [illegible] ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಆಡುವ ಕಡೇ ಮಾತುಗಳು ಇವೇ. * * *

ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯು ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗುವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಆ ಅಬ್ಧಾನವು [illegible] ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಿಯೂ [illegible] ಆದ ಒಬ್ಬನ ದೇಶದ ಸೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಕಂತಿದ ಸೂರ್ಯನು ಪುನಃ ಉದಯಿಸುವ ಭೂಮಿಯೆಂದು ಹೇಳ ಕೂಡದೋ? ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಕವಿದಿದ್ದ ಅಂಧಕಾರವು ಹೋಗಿ ಇಂಗ್ಲಂಡಿನ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಹಾಯದಿಂದ (ಇಂಗ್ಲಂಡಿನ ಈ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ) ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಬೆಳಕು ತಿರುಗಿ ಪಸರಿಸುವದು. ನಾವು ಹಿಂದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ನಮಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸೆಂದು ಕೃಪಾಸಾಗರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಾ. (ಬರೇ) ಮಾತಲ್ಲ, ಕೃತ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಉದ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರಲಿ. * * * *

* * * * [illegible] ದೇವ, ಈ ಪುರಾಣ ಭೂಮಿಪಾಲಕನೇ, ಆರ್ಯಾವರ್ತದ ರಕ್ಷಕನೇ (ಭಿನ್ನ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳಿಂದ ನಮ್ಮಿಂದ) ಭಿನ್ನ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರೂ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರುಣಾಳುತಾತನೇ, ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಇರು. ತಂದೆಯು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಿಡುವಂತೆ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿನ್ನ ಪವಿತ್ರವಾದ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಡು". ಇದು ಬೋಸರ ಅಂದಿನ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ದಯಾನಿಧಿಯು ಈ ತನ್ನ ಭಕ್ತನ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಇಹ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ವಿಮೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕೊಂಡನು. ಕಳೆದ ಆಗೊಸ್ಟ 22ರಲ್ಲಿ ಗುಣಾಢ್ಯನು ಪರಮಪದವನೈದಿದನು.

[illegible] ಮಾತೆಯು ಸಕಲ [illegible] ಇವರ [illegible] ಕಣ್ಣೀರಿಂದ ತೋಯಿಸಿದರು. "ಭೂಲೋಕದ ಅತ್ಯಂತ ಉದಾತ್ತ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಮಹಾತ್ಮ ಪುರುಷರಲ್ಲೊಬ್ಬನ ಶವವು ಈ ಚಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವದೆ", ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿಯವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಇವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಚುಟುಕಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವದು. ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯು ಇವರಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಇತ್ತ ಬುದ್ಧಿ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟು ದೇಶದ, ದೇಶೀಯರ, ಮತ್ತು ದೇವರ ಸೇವೆಗೆ ಜೀವನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ತನ್ನ ಸತ್ಯ, ಔದಾರ್ಯ, ಶ್ರಮಶೀಲತೆ, ಧೈರ್ಯ, ವಿನಯ, ದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಇವರಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಕ್ತಿಯು [illegible] ಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ಇವರು ಕೈಕೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವಾದ ಆತ್ಮವು ನಕ್ಷತ್ರದ ಹಾಗೆ [illegible] ನವರಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವದು.

ಕನ್ಯಾವಿತಂತುಗಳ ವಿವಾಹ

———o———

ಹಿಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಬಾಲವಿಧವೆಯ ವಿವಾಹವು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ತರುವದು ಸಮಾಜದ ಐಕ್ಯಕ್ಕೂ [illegible] ಹಿತಕಾರಿಯೆಂದು ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದೆವು. ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳದ [illegible] ಒಬ್ಬ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಬಾಲವಿಧವೆಯಾದ [illegible] ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ವರುಷಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವನನ್ನು [illegible] ಕಳೆದ ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ [illegible] ಇವರಿಗೆ ಜಾತಿ ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಬಾಲ ವಿಧವೆಯರ [illegible] ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಭ್ರೂಣ ಹತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳು ನಿಲ್ಲುವವು. ಮತ್ತು ಈ ಕಟ್ಟಳೆಯು ಕ್ರಮೇಣ ಆಚರಣೆಗೆ ಬರುವದೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ಮತವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯಿಂದ ತಳ್ಳಿ [illegible] ಜಾತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕಟ್ಟಳೆಗೆ ಆಧಾರವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ರೂಢಿಗೆ ತರುವದು ಉತ್ತಮ.

[illegible] ತಾ 22ನೇ ಶುಕ್ರವಾರ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ [illegible] ರಘುನಾಥಯ್ಯನವರ ಮೊಮ್ಮಗಳನ್ನು [illegible] ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಎಲ್. ಇವರು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದರು. [illegible] ರಘುನಾಥಯ್ಯನವರೇ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು [illegible] ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ [illegible] ಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಃ ನಡೆಸುವ ಧೈರ್ಯ [illegible] ಇವರಲ್ಲಿದ್ದದನ್ನು ನೋಡಿ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

"ಆನೆಯ ಬಯಂಕರವಾದ ಮಾತ್ಸರ್ಯ."

ಬಂಗಾಳದ [illegible] ಎಂಬ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶಿಕಾರಿಯವನಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆನೆಗಳ ಪೈರನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು. ಈತನು ಒಂದು ಏಕಾಂತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಅಂಬುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಏಟು ತಗಲಿ ಒಂದು ಆನೆ ಮರಿಯು ಸತ್ತು ಹೋಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಈ ಆನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಂಬು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತೋ ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟವು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಆ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮ ಮಾಡಿದವು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಆ ಮನೆಯ ಹಿಂದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು [illegible] ಹತ್ತಿ ಬಹಳ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೂತನು. ಆ ಗಿಡವು ಬಹಳ ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಲಗಗಳು ವಿಪರೀತ ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಘರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಆ ಗಿಡವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದವು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅತಿರಭಸದಿಂದ ಅನೇಕ ಆನೆಗಳು ಆ ಮರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಘಾತಿಸುತ್ತಲೂ ಸೊಂಡಿಲುಗಳಿಂದ ಎಳೆಯುತ್ತಲೂ ಬಂದವು. ಕೂಡಲೇ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ಆನೆಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡವು. ತರುವಾಯ ಗಿಡವನ್ನು ಕೀಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾದುದರಿಂದ ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ನೀರಿನ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಸೊಂಡಲುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಗಿಡದ ಬುಡಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿ ಸಡಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮ ಮಾಡಿದವು. ಹೀಗೆಯೇ ಮಹನತ್ತು ಪಟ್ಟು ಕೊನೆಗೆ ಗಿಡವನ್ನು ಕೆಡವಿ ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದು ಕೊನೆಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವು. ಈ ಕಾಡುಮೃಗಗಳಿಗೆ ಆಶಾ [illegible] ವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ಇಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುತದೆ.

ಪ್ರಪಂಚದ ವರ್ತಮಾನಗಳು

ಚೀನಾ ದೇಶದ ಪುರಾತನ ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನೂ ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನೂ ಅದರ ಜನರ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನೂ ವಿಲಾಯತಿಯ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವಂತೆ, "ಚೈನಾ ಸೊಸೈಟಿ" ಎಂಬದೊಂದು ಸಂಘವು ಲಂಡನಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚೀನಾ ರಾಜ ಧೂತರಾದ ವಾಂಗ್ ಟಾಸ್ಯಯರೂ, ಕಿಂಗ್ಸ್ ಕಾಲೇಜ್ ಪ್ರೊಫೆಸರರಾದ ಸರ್ ರೋಬರ್ಟ ಡಗ್ಲಾಸ್ ಎಂಬವರೂ ಈ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇರಿಕದ ಮತ್ತು ಜಪಾನ, ಲಂಡನ್ ರಾಯಭಾರಿಗಳು ಇದರ ವ್ಯಾಯಿಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಘದ ಪ್ರಥಮ ಸಭೆಯು ವೆಸ್ಟ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕೆರ್ಸ್ಟನ್ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಚೀನಾ ರಾಯಭಾರಿಗಳು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕದ ಮುಂಚಿನ 1000 ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಚೀನಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಿತ್ತೆಂದೂ ರಾಜಕಾರ ಕ್ರಮವು ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿತ್ತೆಂದೂ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ-ಅನೇಕ ಚೀನಾ ದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದು ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನೋದಿದರು.

ನಮ್ಮ ಮಾಜಿ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಒಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ (ಚೆನ್ಸಲರ್) ಪ್ರಧಾನ ಪದವಿಗೆ ಉಮೇದ್ವಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಚೀನಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ರಫ್ತಾಗುವ ಅಫೀನ್ ತೆಗೆಯ ಕಾನೂನು ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ನ್ಯಾಯವಿರುದ್ಧವೆಂತ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಫೀನಿನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕಾನೂನನ್ನು ಟೈಮ್ಸ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಒಬ್ಬ ಪೆಕಿಂಗ್ ಬಾತ್ಮೀದಾರರು ಪಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ತಮಗೆ ಯುಕ್ತಕಂಡ ರೀತಿ ಬದಲಾಯಿಸುವರೆಂದು ಮೆಚ್ಚೆ ದೊರೆಗಳು ಹೇಳಿರುವರು.

ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಬಿರುಗಾಳಿ ದೆಸೆಯಿಂದ ಯುರೋಪ ಖಂಡದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಿಟನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ತಂತೀ ಟಪ್ಪಾಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕ್ಲಪ್ತಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಲ್ಪುವದೆ ಅಭ್ಯಂತರ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ತೆಹರಾನಿನಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ಮಿಶನ್ ಪಾದ್ರಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಪರ್ಶಿಯನ್ ಸರಕಾರದವರು ಈ ವಿಷಯ ಆ ದೇಶದವರಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ಲಾಸ್ಗೊ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ವಿಷಮ ಜ್ವರದಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಜ್ವರದ ಹೆದರಿಕೆಯು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿ ನಿವಾಸಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿರುವರು.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಿಕ್ಕಿರುವ ರುಸ್ಸ್ಯಾ ದೇಶದ ಡ್ಯೂಮಾ ಎಂಬ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಗೆ, ಈಗಿನ ರಾಜಭಾರ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರಂತೆ.

ನಿ ಚೀನಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮತ್ತು ಜಪಾನಿಯರಿಂದ ತರಬೇತಾದ ಒಂದು ನಾವಿಕಸೈನ್ಯವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವರೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರಂತೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚೀನಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವವು.

ಚೀನಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಅನ್ಯದೇಶೀಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಚೀನಿಯರು ಅಫೀನನ್ನು ಅತಿರೇಕ ಉಪಯೋಗಿಸದ ಹಾಗೆ ಚೀನಾ ಸರಕಾರದವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಈ ವಿದೇಶಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂತೆ ಚೀನಾ ಸರಕಾರದವರು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಚೀನಿಯರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆಯೇ ವರ್ತಿಸುವರಂತೆ.

ಮಿ। ಥಿಯೋಡರ್ ಡೇವಿಸ್ ಎಂಬವರು ಥೀಬ್ಸ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಈಜಿಪ್ತ ದೇಶದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡ ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಣಿಯರ ಒಂದು ಘೋರಿಯನ್ನು ಅಗದು ನೋಡಲು ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಶವವು ಚಿನ್ನದ ತಗಡುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಶವದ ತಲೆಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಈಜಿಪ್ತ ರಾಣಿಯರ ಸುವರ್ಣಖಚಿತ ಕಿರೀಟವಿತ್ತು. ಶವದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೂ ಸಹಾ ಅನೇಕ ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ[illegible] ಅದರೊಳಗೆ ಈ ರಾಣಿಯ [illegible] ಸ್ಫಟಿಕ ಪ್ರತಿಮೆಗಳೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಅಪರೂಪ ವಸ್ತುಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದವು. ಅನೇಕ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೂಳಿದ್ದ ಈ ರಾಣಿಯ ಶವವು ಏನೂ ಹಾಳಾಗದೆ ಒಳ್ಳೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಅಮೆರಿಕದ ಸಿನೆಟ್ ಸಭೆಯ [illegible] ಜಪಾನಿ[illegible] [illegible] United States (ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು) ಸಹಾ [illegible] ಕಾನೂ[illegible] [illegible] ಎಂದು ಈ [illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ [illegible] ಮತ್ಯವು [illegible]

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಅಮೀರರು ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ್ಯೆ ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದರು. ಸುತ್ತಲಿರುವವರು ಒಂದು ಶಿರೋಭೂಷಣವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಇದು ಹೆಂಗಸರೂ ರಾಜರೂ ತೊಡುವ ಆಭರಣವೆಂದು ತಿಳಿಸಲು "ರಾಜರು ಹೆಂಗಸರೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರಂತೆ. ತೊಡವುಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಸಹಜವಾದದ್ದು ಪುರುಷರಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಯೋದ್ಧರಾದ ರಾಜರಿಗೆ, ತಕ್ಕದಲ್ಲವೆಂದು ಅಮೀರರ ಮರ್ಮಭೇದಿಯಾದ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜರು ತಿಳಿದು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ ಡಂಭವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಟೀಕೆ ಮಾಡುವರು.

ಮುಂಬಾಯಿಯ ಮನೋರಂಜಕ ಗ್ರಂಥಪ್ರಸಾರಕ ಮಂಡಳಿಯವರು ("Indian Worthies") ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಗುಂಪು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಾಯಿಕೋರ್ಟ ಜಡ್ಜ ತೇಲಂಗ, ಮ॥ ಗೋಖಲೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಸಂಸ್ಥಾನಾಧಿಪತಿ ಸರ್ ಟಿ. ಮಾಧವರಾವ್, ಜಿ. ಎಸ್. ತಾತಾ, ಎ. ಕೆ. ಚೆಟ್ಟುನ್ನರ, ಮತ್ತು ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ ಇವರುಗಳ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಿರುವವು. ದೇಶಾಭ್ಯುದಯ ತತ್ಪರರ ಈ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಓದತಕ್ಕದ್ದು.

ದೇಶೀಯ ಔಷಧದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇಂಡ್ಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟನವರು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

ತಕ್ಕಾ—(ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳೆ) ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವದೇಶಿ ಬಜಾರು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಂತೆಯು ಪ್ರತಿ ಆದಿತ್ಯವಾರ ೩ ಘಂಟೆಯಿಂದ ಕತ್ತಲಾಗುವ ವರೆಗೆ ನೆರೆಯುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವದೇಶಿ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಸ್ವದೇಶಿ.

ಬರೇಲಿ (ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ) ಯ "ಬನಿಯಾ" ಜಾತಿಯವರು ವಿದೇಶಿ ಸಕ್ಕರೆ ಮಾರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಟ್ಟುಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ತಕರಿಂದ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಹಿಲಾಲು ಮಾಡಿದರು. ದಯಾರಾಮ ಎಂಬವನೊಬ್ಬನೇ ಮಾತು ಕೇಳದಿರಲು "ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಜಾತಿಯಿಂದ ತಳ್ಳಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು 100 ರೂಪಾಯಿ ದಂಡ ಹೊರಿಸಿದ್ದೇವೆ, ನೀನು ಭಾಂಗಿ" ಎಂದು ಕೂಟದವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಹೇಳಿದನು. ಈ ಸಂಗತಿ ಮೇಲೆ 8 ಜನರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆ ನಡೆದು ಬರೇಲ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬನಿಗೂ 25 ರೂಪಾಯಿ ಜುರುಮಾನೆ ವಿಧಿಸಿದರು. ಸೆಶನ್ ಕೋರ್ಟನವರು ಈ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಅಕ್ರಮವೆಂದು ರದ್ದುಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದರು. ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಯಿತು.

ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಫೆಬ್ರುವರಿ ತಾ 16ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ವಾರದಲ್ಲಿ ೨೩,೪೧೧ ಪ್ಲೇಗು ಮರಣಗಳಿದ್ದವು. ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ೯,೪೧೦, ಸಂಯುಕ್ತ ಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ೬,೫೭೬, ಬೊಂಬಾಯಿ ೨,೫೭೩, ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ೨,೦೭೧, ಮಧ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ೧,೬೬೭, ಮಧ್ಯ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ೩೮೩, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೬೭, ಬರ್ಮಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ೪೧೯, ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ೨೩ ಮರಣಗಳಿದ್ದವು.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು 'ಸ್ವದೇಶಿ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂಬ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರಂತೆ.

ಹೋದ ಸರ್ತಿಯ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಬಕ್ರೀದ ಹಬ್ಬದ ಸಮಯ ಅಮೀರರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮೇರೆಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಹತ್ಯ ಮಾಡದ್ದರೂ ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಕಸಾಯಿ ಎಂಬ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಗೋಹತ್ಯ ಮಾಡಿದರು. [illegible] ದಿನ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯನ್ನು [illegible]

[illegible] ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮಹಮ್ಮದೀಯರು [illegible] ಹೇಳಿ ದರೂ ಧನಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋದವು. ಕಡೆಗೆ ಎರಡು ತಂಡಿನವರಿಗೂ ಜಗಳ ಹತ್ತಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಗಾಯ ಪಡೆದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದನೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವು ಆ ಗೌಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹಿಂದುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಸ್ಥಾಪಿ ಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಬಂದು ಎರಡು ಕಡೆಯುವರಲ್ಲಿ 15, 16 ಜನರನ್ನು ಕೈದು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯು ಅಲ್ಲಿಯ ಸಬ್ ಡಿವಿಜನಲ್ ಆಫೀಸ ರರಲ್ಲಿ ತನಿಖೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷ ಮತ್ತು ಅನ್ಯದೇಶೀಯ ಬ್ಯಾಬಲ್ ಸಂಘದ ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಸಹಾಯಕ ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರು ವಿದೇಶೀ ಬಹಿ ಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶೀ ಚಳವಳಿಯಿಂದ, ಅನ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬೈಬಲ್ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾರಿ ಹೋಗದೆ ಬಾಕಿ ಇರುತ್ತವೆಂತ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸುಂದರಿಯಾ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಒಂದು ಹಬ್ಬದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊನಪುರ ಅ ಚ್ಛೇರಾ ರೈಲ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ರೈಲ್ವೆ ಸಿಬಂದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಯನ್ ಮತ್ತು ಗೋವ್ಸ್ ಎಂಬ ವರು ತಮ್ಮ ಇನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಆ ಇಬ್ಬರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿರುವ ಕೋಣೆಯ ಹತ್ತರದ ಇನ್ನೊಂದು ಕೋ ಣೆಗೆ ಬಂದು, ರೈಲ್ವೆಗಾಡಿಯು ನಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಸ್ತ್ರೀ ಯರಿರುವ ಕೋಣೆಯ ಮಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಏರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೋಣೆಯ ದೀಪವನ್ನು ನೊಂದಿಸಿದನು. ಇವರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಯನ್ ಮತ್ತು ಗೋವ್ಸ್ ಎಂಬವರು ದೀಪವು ನೊಂದಿದ ಕೂಡಲೇ ಸ್ತ್ರೀಯರಿರುವ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಯಿ ಮೇಲೆ ಕೈಮುಚ್ಚಿ ಬಲೋದ್ಬಂದಿ ನಡಿಸ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ರೈಲ್ವೆ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವದನ್ನು ಅದೇ ರೈಲ್ವೆ ಕಾವಲುಗಾರನು ಕಂಡು ರೈಲ್ವೆ ಘಂಟೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮರುಸ್ಟೇಶನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಿಡಿದ್ದು ರೈಲ್ವೆ ಪ್ರೆಸಿಡ್ ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಂತೀ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಕೈದಿಯವರ ಮೇಲೆ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಲ್ಲಿ ರಿಪೋರ್ಟು ಮಾಡಿದನು. ಇವರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಯನನಿಗೆ ಮಾತ್ರ 100 ರೂಪಾಯಿ ಜುರುಮಾನೆ ಆಯಿತು. ಸರಕಾರದವರು ಈ ತಪ್ಪಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತನಿಖೆ ನಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಬ್ರಾಯನನಿಗೆ 12 ತಿಂಗಳ ಕಠಿಣ ಕಾಮಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದರು.

ಅಮೀರರು ಬೊಂಬಾಯಲ್ಲಿ ಅಧಿ ಮತ್ತು ಸೇವಿ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ನಿಂದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯದ ಸಾಮಾ ನುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಮಹಮ್ಮದೀಯನು ಜನರ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಅಮೀರರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಹತ್ತರವಿರುವ 800 ವರುಷ ಹಿಂದಿನ ಕೋರಾನ್ ಪುಸ್ತಕಗಳ 22 ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಅಮೀರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಬೀಗೆ ಅಸಹ್ಯದಿಂದ ತಿಳುಹಿ ಕೊಟ್ಟ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಮೀರರು ಕೋಪಿಸಿದರಂತೆ.

ಇದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅಮೀರರು ಹಾರ್ಮಸ್ಟನ್ ಸರ್ಕಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು.

ಅಮೀರರು ಬರುವ ವರುಷದ ಅಂಗ್ಲೋ ಫ್ರೆಂಚ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಎಡ್ವರ್ಡ ಮಹಾರಾಜರ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಆಯುರ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಕವಿರಾಜರು, ಮದ್ರಾಸ್ ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತ, ಡಿ. ಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಭೀಷಕಮಣಿ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಅವರ ಆಯುರ್ವೇದ ನೈಪುಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಮೀರರು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 25ಕ್ಕೆ ಬೊಂಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 21ರಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಮೆಂಬರರನ್ನು ಆರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗದ್ದಲವಿತ್ತು. [illegible] ಫಿರೋಜ ಶಾ ಮೆಹತಾರವರನ್ನು ಆರಿಸದ ಹಾಗೆ ಕೆಲವು [illegible] ಪ್ರಮುಖರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು 'ಟೈಮ್ಸ್' ಪತ್ರಿಕೆಯ [illegible] ರಿಂದ ಬಾದ ಕೂಗಲೇ ಸುಮಾರು ನೂರು [illegible] ಓಯಸನು ತಾನು ತಮ್ಮ [illegible] ಮನೆಯಿಂದ ಸಹಿ [illegible] ತಂದ ಫಿರೋಜ ಶಾ ಮೆಹತಾರ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ [illegible] ನಾಮದಾರ್ [illegible] ನಿಸಿಫಲ್ [illegible] ದರು [illegible] ಫಲ್ ಕಮಿಶನರು ಈ [illegible] ವೆಂದರು ಯಾರಿಗ್ಯಾರ [illegible] ಇದೇ ದಿವ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೆಹತಾರವರ ಪಕ್ಷ ಬೇರೆ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಸಹ [illegible] ಇದೆ.

ಲೋಕತೋರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಡುವ 'ಪಂಜಾಬಿ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತ [illegible] ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಅದರ ಧನಿಗೂ, ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ, ಮಹಮ್ಮದೀಯರಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಜನಾಂಗ ದ್ವೇಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಇವರು ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಲಾಹೋರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರಿಗೆ 200 ರೂಪಾಯಿ ಜುರುಮಾನೆ 6 ತಿಂಗಳ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಾಲಿಕರಿಗೆ 1000 ರೂಪಾಯಿ ಜುರುಮಾನೆಯನ್ನೂ 2 ವರುಷದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ವಿಧಿಸಿದರು. ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಜನ ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜಾ ನಾಯಕರು ಈ ರೀತಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ, ಜನರನ್ನು ಸರಕಾರದ ವರಿಗೆ ವಿಮುಖರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಈ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅಪೀಲು ಕೋರ್ಟಿನವರು ತೀರ ದುಹಾಕುವರೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕೋರುತ್ತಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 17ನೇ ತಾರೀಕು ಆದಿತ್ಯವಾರ ಬೆಳಗ್ಗೆ 7 ಘಂಟೆಗೆ Theosophical Society (ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘ) ಯ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಕರ್ನಲ್ ಎಚ್. ಎಸ್ ಒಲ್ಕಾಟ್ರವರು ಪರಮಪದಿಸಿದರು. ಈ ಮಹನೀಯರಿಂದ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೊಸಚೇತನ ಉಂಟಾಗಿ ಧರ್ಮವು ಊರ್ಜಿತಕೆ ಬರುವಂಥಾಯಿತು. ಎನಿಬಿ ಸೆಂಟ್ ದೊರೆಸಾನಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಶಾಖ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶೀ ನೂಲು ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 8ರ ಮುನಾಫೆ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತದೆಂದು ಈ ಕಾರಖಾನೆಯ ಡಿರೆಕ್ಟರರು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶೇಕಡಾ 8ರ ಮುನಾಫೆಯು ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಶೇಕಡಾ 12ರಂತೆ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಋಣ ತರುವ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಬಹಳ ಅಲ್ಪವೆಂದು ತೋರುವದು ಸಹಜವೇ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಮಿತಘಂಡವಾಳ ಪ್ರಕ್ರಮದಿಂದ ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. [illegible] ಶೇಕಡಾ 3, 4ರಂತೆ ವಿದೇಶಿ ಬೆಂಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಲ್ಲಿಯೂ ಹಣ ಠೇವಣಿಯಾಗಿರುವ ಧನಿಕರು ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಣಕ್ಕೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಲಾಭವೂ ಅನೇಕ ಬಡ ಜನರ ಉದರ ಪೋಷಣೆಯೂ ಆಗುವದು. ಅಂತವರಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 8ರ ಮುನಾಫೆಯಾದರೆ ಸಹ ಪ್ರಯೋಜನ.

[illegible] ದೊರೆಯವರು ಬರುವ ಮೇ ತಿಂ [illegible] ಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಅಮೇ [illegible] ಎರಡುವಾರ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದು [illegible] ಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಮು [illegible] ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂ [illegible] ನವೆಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಬರುವರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕನ್ನೆವೆನಷನ್ ಕೆಶ್ಲೇಸ್ವರ ಬೆನಾರಸಿಗೆ ಹೋಗುವರು.

ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟ್ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವರ ಕಾಮಿಟಿ ಮೊದಲಿನ ಸಭೆ ಕಳೆದ ಪ್ರಥಮ ಸಭೆಯು ಹೋದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಸಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಭೆಗಳು ಜರಗುವವು ವಿನಹಾ ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇನ್ನೂ ಅಂದಿನಂತೇ ಇದೆ. ಹಣ ಠೇವಣಿಯಾಗಿಟ್ಟವರಿಗೆ ರೂಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಸಿಕ್ಕುವದೆಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧಕರ ಕೆಲಸವು ಇನ್ನೂ ತೀರದಿರುವದರಿಂದ ಈ ಸರ್ತಿಯ ಸಭೆಯು ಏನೊಂದು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೆಸಗದೆ ಹೋಯಿತು. ಇದೇ ಮೀಟಿಂಗನ್ನು ಮಾರ್ಚಿ ತಾ. 11ಕ್ಕೆ, ದಿವಾಳಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತನಿಖೆಗೆ ಅದೇ ತಿಂಗಳ ತಾ 18ಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಯ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಮಹೋತ್ಸವ. ಕಳೆದ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಬಾಲ

[illegible] ಒಂದು [illegible] ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳ [illegible] ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಶಿವರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರೂ ಬೇರೆ ಹಲವು ಜನ ಊರ ಪ್ರಮುಖ ನಿವಾಸಿಕರೂ ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿ ದೊಡ್ಡ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಟಿಲಿಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂಬ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯವರೂ ಈ ಮೆರವಣಿಗೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮೆರವಣಿಗೆಯು ನಡಿಯುತ್ತಿ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಂಕಿ ಚಂದ್ರ ಚಟೋಪಾಧ್ಯಾಯರ 'ಆನಂದಮಠ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಹಾಡನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೋಟಿಲಿಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಬಂದು ತಲುಪುತ್ತಲೇ ರಾ. ವೀರಭದ್ರರಾವ್ ಮತ್ತು ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮ ರಾಯರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಗೃಹಸ್ಥರು ಸ್ವದೇಶೀ ವಿಷಯ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಸ್ವದೇಶೀ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ಹೀಗೆ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತೇವೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಪ್ಲೇಗ್. ತಾರೀಕು 26ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗದಿಂದ ೬ ಮರಣಗಳಿದ್ದವು. ೫ ಜನರು ರೋಗ ಹಿಡಿದವರಿದ್ದರು.

ಮಂಗಳೂರು. ಈ ಸರ್ತಿಯ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಮೊಹರಮ್ ಹಬ್ಬವು ಕಳೆದ ಎರಡು ಮೂರು ವರುಷಗಳ ಹಬ್ಬಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವಿಶೇಷ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಆಫೀಸಿನವರು ಹುಲಿ ವೇಷಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಲೈಸನ್ಸಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 77ರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್. ಗುರುಪುರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಕೈದಿಗಳ ಅಪೀಲನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ತೆಗದು ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇವರ ಪೈಕಿ 13ನೇ ಮತ್ತು 14ನೇ ಮುದ್ದಯಾಳಿಗಳ ಅಪೀಲು ತನಿಖೆ ಒಗ್ಯೆ ಬಾಕಿ ಇರುತ್ತದೆ

[illegible] ಕೋರ್ಟಿನವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಮುದ್ದಯಾಳಿಗಳನ್ನು ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅಪೀಲು ಬೇಗನೇ ತೀರ್ಮಾನಗುವದು.

ಮೂಲಗೇಣಿ ಆಸ್ತಿಗಳ ತೀರ್ಪ. ನಮ್ಮ ಮಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಡ್ಜರು ಈ ವರೆಗ ತೀರ್ವೆಯನ್ನು ಮೂಲಗಾರರೇ ತೆರಲಿಕ್ಕೆ ಒದ್ದರೆಂದು ಅನೇಕ ಅಪೀಲುಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು ಕೋರ್ಟಿನ ಮುನ್ಸಿಫರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದಿರುವರು. ಆದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ, ಅವರು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪುವದು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಧರ್ಮವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ನಮ್ಮಗಳೆಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಮಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟ ಮುನ್ಸೀಫರಾದ ರಾ। ನಂಜ [illegible] ನವರು ನ್ಯಾಯಶೀಲತೆಯ ಮರ್ಮವನ್ನರಿತು, ಸಕಲ ನೀತಿ ವಿಶಾರದರಾದ [illegible] ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರ 'ರೂಲಿಂಗ' [illegible] ತೀರ್ವೆಯನ್ನು ಒಕ್ಕಲು [illegible] ಕೊಡಬೇಕೆಂದು [illegible] ಗೂಡವೆ ಇಲ್ಲದೇ [illegible] ತೀರ್ವೆಗಳ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಅಪೀಲು [illegible] ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡಿಯುತ್ತಿರುವದು.

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ತಾಳ್ಮೆ! ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ [illegible] ವ್ಯಥೆಗೊಳಗಾಗುವವು. ಇದಕ್ಕೆ [illegible] ಕಾರಣಗಳ [illegible] ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು [illegible] ಪ್ರಜಾಪೀಡೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಿಚ್ಛಿಸಿ [illegible] ನೌಕರನೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು, ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ [illegible] ಸಾಧ್ಯ. ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜಾ [illegible] ತಾಳ್ಮೆಯು [illegible] ಕಾರಣ ಪ್ರಜಾ [illegible] ಈ [illegible] ಧರಣಿದೇವಿಗಿಂತ ಇಮ್ಮಡಿ! ಜಾತಿ ಮತ ಭೇದಗಳಿಂದ, ಈ ಗುಣವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಬಲಿಸಿ, ಹಲವು ಜಾತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಒಂದೇ ಬುದ್ಧಿಯೆಯನ್ನು

[illegible] ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸನ್ಮಾನದಿಂದ [illegible] ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನಾದರೂ, ಅಧಿಕಾರಿಯು [illegible] ಳ್ಳೆಂಬ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸುರುವ ಭಾವನೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ಈ ಸಹನಾಗುಣದಿಂದ ಮಾಜಿ ಹೋಗಿಯದೆ. ಈ ಗುಣ ವಿಶೇಷತ್ವದಿಂದ ಒಕ್ಕಟೆಂಬದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪ. ಇತ್ತಲಾಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಿವಿಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಕೀಲರು ತನ್ನ ಪಕ್ಷದ ಸಾಕ್ಷಿಗಾರನನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡ ವಾಗ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ತಿಳಿದು ಸ್ಟೆನೋ ವಕೀಲರಿಗೆ ರಿಕಾರ್ಡು ಸಮನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೂ ತರತರದ ಅಸಹ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರಂತೆ. ಇವರು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಂದು ಒಹಳ ಕಾಲವಾಯಿತು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ದಿವಸಾಗಲೂ ವ್ಯವಹರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಕೀಲರಕ್ಕಿ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಹನಾಗುಣ ವಿಶೇಷತ್ವದಿಂದ ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಇವರಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ಇಂತಹ ತಾಳ್ಮೆಯೋ ವಿಪರೀತವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೋ ಏನೋ! ಹ್ಯಾಗೂ ನವೀನ ಸುಧಾರಣೆ ಹೊಂದಿದ ವಕೀಲರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗೆ ಅವರು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಲ್ಲವೆಂತ ಹೇಳಲು ಬೇಕಾದ ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನ [illegible] ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರೆಲ್ಲರೂ ಏಕತ್ವದಿಂದ ಪ್ರಜಾವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಬಗೆಯಂತೋ?

ಬಂಟ್ವಾಳ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸಬ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಲ್ಲಿ [illegible] ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳು ತನಿಖೆ ಒಗ್ಯೆ [illegible] ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಡಿಯಬಾರದೆಂ[illegible] ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಈ ವಿಷಯಗಳಲಿ [illegible] ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದೂ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲಾದ್ದ [illegible] ರಾ। ನಾರಾಯಣ [illegible] ತನಿಖೆ ಒಗ್ಯೆ ಕಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂ[illegible]

ಮೂಡಬಿದ್ರೆ. [illegible] ಆಸ್ತಿಗಳು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಂದ ಖಾಸಗಿ ಹರಾಜು ಹಾಕಲ್ಪಡುವದೆಂದೂ, [illegible] ಹಕ್ಕುದಾರನ ಮಗನಿಗೆ [illegible] ಪಾಲು ಆಸ್ತಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವದೆಂದೂ, ಆಸ್ತಿಗಳು 12 ವರುಷಗಳಿಂದ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಕಡೇ ಹಕ್ಕುದಾರನ ಮಗನಾದ ಅಣ್ಣು ಶೆಟ್ಟಿಯೆಂಬವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಸ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಲು ಸಿಕ್ಕಬೇಕೆಂತಲೂ ಮನವಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಣ್ಣು ಶೆಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಉಡುಪಿ ಬೇಂಕಿಂಗ್ ಕೋರೊಪರೇಶನ್. ಈ ಸಂಘದವರ ಒಂದಕ್ಕು ತಿಂಗಳ ವರದಿಯನ್ನು ಇದರ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರಾದ ರಾ। ಸುಬೇರ ಆನಂದರಾಯರು ನಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು.

ವಿವಿಧ ವಿಷಯ.

[illegible] ದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಕ್ಷಯ ರೋಗಕ್ಕೆ ದನಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಇಂತಹ ದನಗಳ ಹಾಲನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ [illegible] ಗವು [illegible]

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೮ನೇ ಪರಾಭವ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಬ ೧೫ ಶುಕ್ರವಾರದಾರಭ್ಯ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಅಧಿಕ ಚೈತ್ರ ಶು. ೧ವು ಶುಕ್ರವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು 1907 ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚಿ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಶುಕ್ರ	ಪಾಡ್ಯ	೧೫	ಹು	೩॥	9	ಶನಿ	ದಶ	೩೪॥	ಪೂಷಾ	೩೯॥
2	ಶನಿ	ಬಿದಿಗೆ	೧೩॥	ಉತ್ತ	೩॥।	10	ಆದಿ	ಏಕಾ	೨೯।	ಉಷಾ	೩೫॥।
3	ಆದಿ	ತದಿಗೆ	೧೧	ಹ	೩	11	ಚಂದ್ರ	ದ್ವಾ	೨೪॥	ಶ್ರ	೩೨॥।
4	ಚಂದ್ರ	ಚೌತಿ	೭॥	ಚಿ	೧	12	ಕುಜ	ತ್ರ	೨೦।	ಧ	೩೦।
5	ಕುಜ	ಪ	೩	ಪೂಭಾ	೪॥	13	ಬುಧ	ಚತು	೧೬॥।	ಶ್ವ	೨೮॥।
6	ಬುಧ	ಷ	೫೭।	ಅ	೫೮॥	14	ಗುರು	ಅಮ	೧೪॥।	ಪೂಭಾ	೨೮।
7	ಗುರು	ಅ	೪೩॥	ಜ್ಯೇ	೪೬॥	15	ಶುಕ್ರ	ಪಾಡ್ಯ	೧೩।	ಉಭಾ	೨೮
8	ಶುಕ್ರ	ನವ	೪೦॥	ಮೂ	೪೩॥						

WILLIAM & Co., 16 OAK LANE, FORT BOMBAY.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ 0—12—0

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅಶೀತಭಂಜನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪ್ರಾಭಂಜನವಿಮರ್ದಿನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ ಅಪೂರ್ವದರ್ಶಿನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ - ತತ್ಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿಣಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ ಗಂಟ್ಲು ಸೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ ವಾತದ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಎದೆ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಲೆನೋವಿಗೆ

ಮನುಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುವ, ಸಂದಿವಾತ, ಶಿರೋಬಾಧ [illegible] ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ [illegible]

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು [illegible] 0 6 0 ವಿ. ಪಿ 0 10 0

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—[illegible]
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—[illegible]
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—[illegible]
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—[illegible]
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು [illegible]

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ—ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ [illegible]	1	4	0
ವಜ್ರಗುಟಿಕೆ—ಧಾತು ಪುಷ್ಟಿ [illegible]	1	[illegible]	0
ಜ್ವರಹಾರಿ—ಎಲ್ಲಾ ತರದ [illegible]	0	[illegible]	0
ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು—[illegible]	0	[illegible]	0
ಒಜ್ಜೆ ಮುಲಾಮು—[illegible]	0	3	0
ದಂತಮಂಜನ—ಈ [illegible] ನಿಲ್ಲಿಸುವದು [illegible]	0	2	0
ರೋಮಹಾರಿ—[illegible]	0	[illegible]	0
ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ—ಇದ [illegible]	1	0	[illegible]
ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ—[illegible]	0	[illegible]	0
ಕಫಹಾರಿ—ಕೆಮ್ಮು [illegible]	1	4	0
ಸುಂದರೀ ತೈಲ್ಯ—ಈ ತೈಲ್ಯವನ್ನು [illegible] ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ [illegible]	0	8	0

ನೇತ್ರಾಂಜನ 0 4 0 ಕುಸುಮಾರಿ ಗುಟಿಕೆ 1 0 0, ಪ್ರಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ 1 0 0 ಜಂತುವಾತಹಾರಿ 0 8 0, ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ 0 8 0

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳ ಇರುವದರಿಂದ ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು

AMRUTANJAN CURES RHEUMATISAM

TRY OUR AMRUTANJAN AND YOU WILL LIKE IT

AMRUTANJAN IS VERY CHEAP AND EFFECTIVE

ವಿಳಾಸ—ವಿಲಿಯಂ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, ಫೋರ್ಟ ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, 16ನೇ ಮಾರ್ಚಿ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 6.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ.

ರಾಜನೀತಿ ವಿಶಾರದರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಲ್ಲೆಗಳ ಜನ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಚಿತಿಯು ಉಂಟಾಗುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಹಿಂದ ಸ್ವಾದದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ [illegible] ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪೊಲಿಸ ಸೂಚಿಕೆ [illegible] ಈ ಕಾಲ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಗಳು ಬಹುಜನ ಸಮ್ಮತ [illegible] ಇಂಗ್ಲೆಂಡ [illegible] ತೋರಿಸಿ [illegible] ಹೊಂದುವದಕ್ಕೆ [illegible]

ಈ ಮೊದಲು [illegible] ಆಫ್ ಇಂಡಿಯ [illegible] ನಮ್ಮ ವಾಚಕ [illegible] ಭಾಯಿಗಳು ಇದೇ [illegible] ದಿಂದ ಹೇಳುವದನ್ನು ಹಿಂದಿನ [illegible] ಯಾತಿಗೂ ಕಳುಹಿಸಿದರ [illegible] ಸಿದರು. ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು [illegible] ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಇದರೂ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ನಡೆದ [illegible] ಕಾರ್ಯವು [illegible] ಇದರ [illegible] ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನವೀನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ [illegible] ಎರಡು [illegible] ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿರುವದೆ. [illegible] ಪಕ್ಷದವರು [illegible] ವದೇನಂದರೆ [illegible] 22 ವರುಷಗಳ [illegible] ಮಾಡಿದರೂ [illegible] ನಮ್ಮ ಅಂಕೆಗಳನ್ನು [illegible] ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು [illegible] ನಾವು ಸರಕಾರದವರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗದೆ ನಮ್ಮ [illegible] ಸರ್ವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಬೇಕು. ವಿಲಾಯತಿಯ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸ ಬಾರದು. ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನೂ, ಸರಕಾರಿ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ —"ಸ್ವಾವಲಂಬನವು [illegible] ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯವು ಅಗತ್ಯ. ಸರ್ಕಾರವು ನಮ್ಮ ಅರಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಮನ್ನಿಸೀತು. ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ [illegible] ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ [illegible] ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ವಿದೇಶಿಯ ಬಹಿಷ್ಕಾರವಲ್ಲ, ಸ್ವದೇಶಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು." ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರು ಯಾವ ಮತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವರೋ ಅದೇ ಉರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಎರಡು ತಂಡದವರೂ ಜನರನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರು [illegible] ನವೀನ ಪಕ್ಷದವರ ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರಪಾಲರೂ [illegible]

[illegible] ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಡುತ್ತಿರುವರು. [illegible] ಮುಂಚೆ ಕೇಸರೀ ಕರ್ತರಾದ ತಿಲಕರು ಅತ್ತಕಡೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಈ [illegible] ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ [illegible] ಹೆಚ್ಚಾಗದೆಂಬುವರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. [illegible] ಇವರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ [illegible] ಆಗಬೇಕು. ಈ [illegible] ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ಕೊಂಗ್ರೆಸೆಂಬುದು ವರ್ಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ಸವವಾಗಿದ್ದು ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ರಜೆದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಗದ್ದಲದಿಂದ [illegible] ವರುಷ ಮೌನವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು [illegible] ತಮಾಷೆಯೆಂದು ಕೆಲವರು [illegible] ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೋಖಲೆ, [illegible] ಮೊದಲಾದವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ [illegible] ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಗೆ [illegible] ಕಳಂಕ ನಿಲ್ಲಲಾರದು. [illegible] ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ [illegible] ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ [illegible] ಗಳಾಗು [illegible] ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು [illegible] ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳು [illegible] ತನ್ನ ಮತವನ್ನವಲಂಬಿಸು [illegible] ನವೀನ ಪಕ್ಷದವರೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರೂ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸು [illegible] ಪ್ರಜಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಾಯಿತು. ಈ ತಂಡಗಳಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು [illegible] ಮೊದಲು [illegible] ಇಂಡಿಯನ್ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ [illegible] ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ [illegible] ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ [illegible] ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷವೆಂದು ದೂಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ [illegible] ಪಕ್ಷದವರ [illegible] ರೀತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರ ಬಳಿ ಸಾರು [illegible] ನಾವು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಕಳಕಳಿಸಿದರ ಕ್ರಮೇಣ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಅರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ದಯಮಾಡಿಸ್ಯಾರೆಂಬ ಕೋರಿಕೆಗೆ ಆಸ್ಪದವಾಗುವದು.

ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಸರಕಾರದವರು ಆ ಸಂಗತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಟ್ಟು ತಕ್ಕದಾದ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವರು. ಪ್ರಾಚೀನ ನವೀನ ಪಕ್ಷಗಳ ಅಭಿಮತಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬೆರಸಿದರೆ ನಮಗೆ [illegible] ಮಾರ್ಗವು ತೋರುವದು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ನಮಗೆ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯವು ಅವಶ್ಯಕವಾದರೂ ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ [illegible] ನಮ್ಮ ಅರಿಕೆಗಳು ಮಾನ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. 'ಸ್ವದೇಶಿ'ಯು ನ್ಯಾಯವಾದ್ದೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ವಿದೇಶೀ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕ ಭೇದಿಸಬೇಕು. ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ವಿದೇಶೀ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಸಾಧ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ [illegible] ಉಪಯೋಗವೇನು! ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು [illegible] ಗಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ [illegible] ಹೆಸರಿರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ [illegible]

WILLIAM & Co., 16 OAK LANE, FORT BOMBAY

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ 1ಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸ್ನುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶರಣಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಆಶೀತಭಂಜನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪ್ರಭಂಜನವಿಮರ್ದಿನಿ.

SAFE ★ EFFICACIOUS ★ SURE
WILLIAM & Co.
BOMBAY
PILLS ★ OINTMENTS ★ POWDERS

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅಪೂರ್ವದರ್ಶಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತತ್ಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿಣಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಗಂಟ್ಲು ನೋವಿಗೆ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವಾತದ ನೋವಿಗೆ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಎದೆ ನೋವಿಗೆ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಲೆನೋವಿಗೆ.

ಮನುಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುವ, ಸಂಧಿವಾತ, ಶಿರೋಭಾರ, ಶಿರೋವೇದನ, ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಕ್ಕೆ ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ 0 6 0 ವಿ. ಪಿ. 0 10 0.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ತಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಕಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು.
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಮೂರುಸಾರಿ ತಾಗಿಸುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು.
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ.
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ, ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ, ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು.
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

	ರೂ.	ಆ.	ಪೈ.
ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ—ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಾಲಿಗೆಗೆ ರುಚಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು ...	1	4	0
ವಜ್ರಗುಟಿಕ—ಧಾತು ಪುಷ್ಟಿ, ಸ್ವಪ್ನೇಂದ್ರಿಯ ಆಗುವದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಿಶ್ಶಕ್ತರಿಗೆ ಶಕ್ತಿಕೊಡುತ್ತದೆ ...	1	0	0
ಜ್ವರಹಾರಿ—ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ಜ್ವರಹಾರಿಯು ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ಔಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಟ್ಲಿ 1ಕ್ಕೆ	0	12	0
ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು—ಚೇಳುವಿನ ಕಡಿತದ ಮೇಲೆ ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ ...	0	8	0
ಕಜ್ಜಿ ಮುಲಾಮು—ಈ ಮುಲಾಮು ಅತಿಶಯ ಅಗ್ಗವೂ ಗುಣದಾಯಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ...	0	3	0
ದಂತಮಂಜನ—ಈ ಮಂಜನದಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದಿನಾಲು ತಿಕ್ಕಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವದರಿಂದ ವಸಡುಹಲ್ಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಲ್ಲಿನೊಳಗಿಂದ ರಕ್ತ ಸೋರಿಯುವದು ನಿಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ...	0	2	0
ರೋಮಹಾರಿ—ಈ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ತಾಗಿಸುವದರಿಂದ ರೋಮವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ...	0	8	0
ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ—ಇದು ತಲೆಯ ಮಿದುಳನ್ನು ತಂಪು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಬೆಳಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಚಲೋ ಪರಿಮಳವು ಬರುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಔನ್ಸು ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ಕ್ರಯ ...	1	0	0
ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ—ಜುಲಾಬಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು ...	0	8	0
ಕಫಹಾರಿ—ಕೆಮ್ಮು, ದಮ್ಮು, ಕ್ಷಯ, ಕೊರಳನ್ನು ಕಫ ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ...	1	4	0
ಸುಂದರೀ ತೈಲ್ಯ—ಈ ತೈಲ್ಯವನ್ನು ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ತಾಗಿಸಿದರೆ, ಮೊಡವೆಗಳು ಹೋಗಿ ಕಪ್ಪಿನ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಾಂತಿಯಾದ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ...	0	8	0

ನೇತ್ರಾಂಜನ 0-4-0, ಕುಸುಮಾರಿ ಗುಟಿಕ 1-0-0, ಪ್ರಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ 1-0-0, ಜಂತುವಾತಹಾರಿ 0-8-0, ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ 0-8-0.

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

AMRUTANJAN CURES RHEUMATISAM.

TRY OUR AMRUTANJAN AND YOU WILL LIKE IT.

AMRUTANJAN IS VERY CHEAP AND EFFECTIVE.

ವಿಳಾಸ: ವಿಲ್ಲಿಯಂ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, ಫೋರ್ಟು ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. [illegible] ಮಂಗಳೂರು, 16ನೇ ಮಾರ್ಚಿ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 6.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ.

ರಾಜನೀತಿ ವಿಶಾರದರು ಪಟ್ಟಣ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನ್ಮ[illegible]ಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತಿಯು [illegible] ಪದ್ಧತಿಯು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಲಾಯತಿ [illegible] ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ [illegible] ಎಂದು ಮೊದಲನೆ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದೆವು. ಈ ಕಾರಣ [illegible] ವಿದ್ಯಾವಂತರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ [illegible] ಗಳ [illegible] ಸನ್ಮತ [illegible] ಕೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು [illegible] ಇಂಗ್ಲೀಷ [illegible] ತೋರ್ಪಡಿಸುವರು. [illegible] ಈ ಕೇ[illegible] [illegible] ಹೊ[illegible]ವಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರ[illegible]ಗಳು ನಡೆ[illegible]ವವು.

[illegible] ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ [illegible] ಲಫ್ [illegible] ಉಪಾಧ್ಯ[illegible] [illegible] ಕಳೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ [illegible] [illegible] [illegible] ಯತಿಗಳ [illegible] [illegible] ಈ [illegible] ಪ್ರ[illegible]ಗಳ [illegible] ಕೊಂಡವರಿಲ್ಲ [illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜಗಳವು [illegible] ಕಾರ್ಯ [illegible] ಇದರ [illegible] ಸಂಬಂಧ [illegible] ಇಲ್ಲದೆ [illegible] ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನವೀನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷಗಳಿಂ[illegible] [illegible] ವಿವಾದ [illegible] ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿ[illegible] ನವೀನ ಪಕ್ಷದವರು [illegible] [illegible] 22 ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ [illegible] ಮಾಡಿದರೂ [illegible] ನಮ್ಮ ಆ[illegible]ಕೆಗಳನ್ನು [illegible] ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು [illegible] ನಾವು ಸರಕಾರದವರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗದೆ ನಮ್ಮ [illegible] ಸರ್ವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಬೇಕು. ವಿಲಾಯತಿಯ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನೂ, ಸರಕಾರಿ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ —"ಸ್ವಾವಲಂಬನವು [illegible] ಆದರೂ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯವು ಅಗತ್ಯ. ಸರಕಾರವು ನಮ್ಮ ಅರಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಮನ್ನಿಸೀತು. ಸರಕಾರಿ ಹುದ್ದೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ [illegible] ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನ ಫಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ವಿದೇಶೀಯ ಬಹಿಷ್ಕಾರವಲ್ಲ, ಸ್ವದೇಶಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು." ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರು [illegible] ಮತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವರೋ ಅದೇ ಉರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಈ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಎರಡು [illegible] ಜನರನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರ [illegible] ನವೀನ ಪಕ್ಷದ [illegible] [illegible]

[illegible] ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಡುತ್ತಿರುವರು. [illegible] ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕೇಸರೀ ಕರ್ತ [illegible] ತಿಲಕರು ಅತ್ತಕಡೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. [illegible] ಕೇಲ [illegible] ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಹೆಚ್ಚು [illegible] ಸಂದೇಹ [illegible] ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು [illegible] ಕೋ[illegible] [illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ [illegible] ದಿವಸ [illegible] ಇದು [illegible] ಕೆಲ [illegible] ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಈ [illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಗೆ [illegible] ನಿಲ್ಲಲಾರದು [illegible] ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ [illegible] ಪಕ್ಷಗಳು [illegible] ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷ [illegible] ಬೋಧಿಸುವ [illegible] ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ [illegible] ಈ [illegible] ಇನ್ನೊಂದು [illegible] ಇಂಡಿಯನ್ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಕಾಂಗ್ರೆ[illegible] [illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ [illegible] ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿರ[illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ [illegible] ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷವೆಂದು ದೂಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ [illegible] ನವಪಕ್ಷದವರ [illegible] ನೋಡಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರ ಬಳಿ ಸಾರು[illegible] ನಾವು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಕಳಕಳಿಸಿದರ [illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಅರಿಕೆಗಳ [illegible] ದಯಪಾಲಿಸ್ಯಾರೆಂಬ ಕೋರಿಕೆಗೆ ಅ[illegible]ದವಾಗುವದು.

ಯಾವದೊಂದು ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ವಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಸರಕಾರದವರು ಆ ಸಂಗತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ತಕ್ಕದಾದ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವರು. ಪ್ರಾಚೀನ ನವೀನ ಪಕ್ಷಗಳ ಅಭಿಮತಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬೆರಸಿದರೆ ನಮಗ [illegible] ಮಾರ್ಗವು ತೋರುವದು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ನಮಗೆ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯವು ಅವಶ್ಯಕವಾದರೂ ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾವು ಪ್ರಮಾಣ[illegible] [illegible] ಅರಿಕೆಗಳು ಮಾನ್ಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. 'ಸ್ವದೇಶಿ'ಯು ನ್ಯಾಯವಾದ್ದೆಂಬದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ವಿದೇಶೀ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕ ಭೇದಿಸಬೇಕು. ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ವಿದೇಶೀ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಸಾಧ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ [illegible] ಉಪಯೋಗವೇನು? ಸ್ವದೇಶಿ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ [illegible] [illegible] ಗಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮನ್ನ ಇಂಗ್ಲೀಷ [illegible] [illegible] ಹೆಸರಿರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ಸಂವತ್ಸರ.

"[illegible] ಮಲಗಿರಲೆನಗೊಂದು
ಕಳವಳಗೊಳುವಂತೆ
ಲಲನೆಯ ದುಃಸ್ವಪ್ನವಾದುದು" ||

"ಮಗೂ, ನೀನು ಜಾಣನಾದರೆ ನನ್ನ ಜೀವನವು ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸುವದು. ನೀನು ಗುಣವಂತನಾದರೆ ನನ್ನ [illegible] ಸಫಲವಾಗುವದು. ನಿನಗೆ ಸದ್ಯ ಪ್ರಾಯ ತುಂಬಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸೇರುವಿ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಾರಿಗಳಿವೆ—ಒಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ ಮಾರ್ಗವು ಇಹಕ್ಕೂ ಪರಕ್ಕೂ ಸುಖವನ್ನೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವದು. ಇನ್ನೊಂದು ಅಜಾಗ್ರತನೂ ವಿಷಯಾಸಕ್ತನೂ ವ್ಯಸನಿಗಳೂ ಆದ ನರಪಶುವಿನ ಅಗಲವಾದ ನಿರಾಂತಕ ಮಾರ್ಗವು ದುಃಖದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ಕಂದಾ, ಎಚ್ಚರವಿರು; ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಡಿಯಿಟ್ಟರೆ ಮನಸ್ತಾಪಗಳಿಂದ ತಪ್ಪುವಿ".

ತಂದೆಯು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಆ ಯುಗಾದಿ ದಿನ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತುಗಳು ಅಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಗಲಿಲ್ಲ. ಮೂವತ್ತು ಯುಗಾದಿಗಳು ಕಳೆದವು. ಈ ರಾತ್ರಿ ಆ ಮಾತುಗಳು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಎದೆಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದವು. ಕಳೆದು ಹೋದ ಮೂವತ್ತು ಸಂವತ್ಸರಗಳ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಮುಳ್ಳುಗಳಂತೆ ಚುಚ್ಚಿದವು. ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದರೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ, ಮುಂದೆ ನಿರಾಶೆ. ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳಾಗಿದ್ದು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸೇರಿದವರು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನಗುಮೊಗದ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಯುಗಾದಿ ಭೋಜನ ತೀರಿಸಿ ಛಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವದನ್ನು ಈ ಹಗಲು ಕಂಡಿದ್ದೆನು. ನಾನು, ೫೦ ವರುಷದ ಮುದುಕನು, ಹೆತ್ತನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮುಂದೆಗಾಣದೆ ತೊಳಲುವೆನು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ಜಗಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿಟ್ಟ ದೀಪಗಳು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಫಕ್ಕನೆ ನಂದಿ ಹೋದವು. ಅಯ್ಯೋ! ಹೀಗೆಯೇ ನನ್ನ ದಿನಗಳು ಶತ್ರುಗಳ ಬಲುಮೆಯಿಂದ ಬಯಲಾದವು. ಒಂದು ನಕ್ಷತ್ರವು ಆಕಾಶದಿಂದ ಫಕ್ಕನೆ ಬಿತ್ತು. ಇದೇ ನನ್ನ ಪತಿತವಾದ ಆತ್ಮವು. ಆಗ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಹವೂ ನನ್ನ ಹೆತ್ತವರು ಕುಡುಗನ ಸಲುವಾಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಕೇಳಿದ ಹರಿಕೆಗಳೂ, ನನ್ನ ಬೋಧಕರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಬಿನ್ನಹಗಳೂ ನೆನಪಾದವು. ಆಹಾ ದೈವವೇ! ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಯೌವನವು ಸಿಕ್ಕಬಾರದೇ, ವಿಧಿಯೇ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸು—ಎಂದು ಹಲುಬಿದೆನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಗೋಳು ವ್ಯರ್ಥ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಘಂಟಾಘೋಷವ ಯಿತು. ಆಗ್ಯೆ ಪರಲೋಕವಾಸಿಯಾದ ತಂದೆಯ ಮೂರ್ತಿ ಕಣ್ಣೆದುರು ಬಂತು. "ಯೌವನವೇ, ಮರಳಿ ಬಾ; ಅಪ್ಪಯ್ಯಾ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಸಾರದ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸು, ಈ ಸಲ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಮೀರೆನು, ದೇವರೇ ಕ್ಷಮಿಸು" ಎಂದು ಚೀರಿದೆನು. ಪಾಪಿಯ ಸ್ವರವು ಪರಲೋಕವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತೇ? ನನ್ನ ಯೌವನವು ನನ್ನನ್ನು ಸೇರಿತೇ?

ನಾನು ಚೀರಿದ ಸ್ವರವು ನನ್ನನ್ನು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿತು! ಹೌದು! ಇದೆಲ್ಲಾ ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡ ಕನಸಾಗಿತ್ತು! ನನ್ನ ಯೌವನವು ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಕೈಮೀರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇಷ್ಟು ತನಕ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ತಿದ್ದಬಹುದು. ಹೊತ್ತು ಮೀರಿಲ್ಲ. ಯುಗಾದಿ ರಾತ್ರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗಿದ್ದೆನು. ಎಚ್ಚರವಾದೊಡನೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಮರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಆತನ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಮಿಸಿದೆನು. ಸದ್ವರ್ತನೆಯನ್ನೇ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನಾಗಿಡುವೆನೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದೆನು.

[illegible]

"[illegible] ಆಗದ ಸ್ವಾಮಿ
ಯೊಂತು [illegible]"

ಕರ್ನಲ್ ಎಚ್. ಎಸ್. ಒಲ್ಕಟ್.

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘವು (Theosophical Society) ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಯದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಈ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಋಣಿಯಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಮತದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಹರಡಿದ ಹಾಗೆ ಲೋಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮತಗಳೊಳಗೆ ಭ್ರಾತೃಭಾವವು ಜನಿಸುವುದು. ಈ ಗುಣ ವಿಶೇಷದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಭಿನ್ನ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜನರ ಅಸಡ್ಡೆ ಅನಾದರಗಳಿಂದ ಮಂದವಾದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಪುನರುದ್ದೀಪಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಈ ಸಮಾಜದ್ದು. ಆದಕಾರಣ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಭೆಯ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪರಂಧಾಮವನ್ನೈದಿದ ಒಲ್ಕಟ್ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರ ತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ದೇಶ, ಸಂಪತ್ತು, ಬಾಂಧವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸನಾತನಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಅರ್ಪಿಸಿದರು.

ಒಲ್ಕಟರವರು ಅಮೇರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ನ್ಯೂಜರ್ಸಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ 1823 ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇವರು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಕುಶಲಬುದ್ಧಿಯವರಾಗಿದ್ದು ವ್ಯವಸಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. 23 ವರುಷದ ಯುವಕನು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಎಥೆನ್ಸ್ ಪಟ್ಟಣದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪಂಡಿತ ಪದವಿಗೆ ಇವರನ್ನು ಕರೆದರು. ಆದರೆ ಒಲ್ಕಟರು ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲೇ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ ಒಂದು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ಈ ವಿಷಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ನಿತ್ಯ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧವಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯುತಿದ್ದರು.

ಅಮೇರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳೊಳಗೆ ಯುದ್ಧವು ಒದಗಲು ಒಲ್ಕಟರು ಉತ್ತರ ದೇಶದವರ ಪಕ್ಷವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರು. ನೋರ್ತ್ ಕೆರೊಲಿನಾ ಎಂಬಲ್ಲಿಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೀರ ಗಾಯಗೊಂಡು ಇವರು ಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನ್ಯೂಯೋರ್ಕ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಔಷಧೋಪಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಜ್ವರ ವಾಸಿಯಾದ ಕೂಡಲೆ ಒಲ್ಕಟರನ್ನು ನ್ಯೂಯೋರ್ಕ್ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯ ಸೇನಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಂಚನೆ ಮ ಭಂಡಾರ ದ್ರೋಹಗಳಲ್ಲಿ ತನಿಖೆ ನಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದರು. ರಣರಂಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಧೈರ್ಯ ಮನೋನಿಗ್ರಹಗಳು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದವು. ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಸ್ಸಾಹಸ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಎದೆಗುಂದದೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿ ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಈ ಸಾಹಸಕಾರ್ಯದಿಂದ ತಮಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಜಮಾದಸ್ತಿಯ ಲಾಭ ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ಸರಕಾರದವರು ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಧನ್ಯವಾದವನ್ನು ತಂತೀ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿ ಕರ್ನಲ್ ಪದವಿಕೊಟ್ಟು ಸೇನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಕಮಿಶನರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಎರಡು ವರುಷಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ನೌಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅನಾಚಾರಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇವರನ್ನು ಆ ಇಲಾಖೆಯ ಕಮಿಷನರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಹುದ್ದೇದಾರರೇ ದುರ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವದು ಅಸಾಧಾರಣ ಶೌರ್ಯದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಒಲ್ಕಟರು ಇದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಸೈನ್ಯದ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆಮಾಡಿ ಸರಕಾರದವರ ಶ್ಲಾಘನೆ ಹೊಂದಿದರು.

ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಹುದ್ದೆಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಒಲ್ಕಟರು ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರರಾಗಿ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೆಡಾಮ್ ಬ್ಲೆವೆಟ್ಸ್ಕಿಯವರ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಇವರು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಥಿಯೋಸೊಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು 1875 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. 1878 ರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರ [illegible]

[illegible] ಈ ಮತವನ್ನು [illegible] ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮಾರ್ಚ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 26,000 ಹುಡುಗರು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. [illegible] ದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವಿಷಯ ಪ್ರಮುಖರ್ಲ್ಲ [illegible] ಬಡಗಣ ಮತ್ತು ತೆಂಕಣ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಐಕ್ಯ ಕರಿಸಿದರು.

ಒಲ್ಕಟರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಥಿಯೋಸಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿಯು ಲೋಕದ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿತು. ಧ್ರುವ ಮಂಡಲದಿಂದ ನ್ಯೂಜೀಲೇಂಡ್ ವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 900 ಶಾಖೆಗಳಾದುವು. ಈ ಸಂಘದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮದ್ರಾಸ ಬಳಿ ಅದ್ಯಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಬ್ಲೆವೆಟ್ಸ್ಕಿಯವರು ಪರವಶ್ಯರಾದ ತರುವಾಯ ಎನಿಬಿಸೆಂಟರವರು ಒಲ್ಕಟರಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಗಳಾದರು. ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಹಿಂದು ಕೊಲೇಜನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಕೊಲೇಜಿನ ಹುಡುಗರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ದೇಶದ ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿಯೂ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ವೃದ್ಧ ಗುರುವರ್ಯರು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಅಸ್ವಸ್ಥರಿದ್ದು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 17 ನೇ ತಾರೀಕು ರವಿವಾರ 7 ಘಂಟೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪರವಶ್ಯರಾದರು. ಆ ದಿನ ಇವರ ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಹಿಂದೂ, ಬೌದ್ಧ, ಕ್ರೈಸ್ತ, ಪಾರ್ಸಿ ಧರ್ಮಾವಲಂಬಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅದ್ಯಾರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತಾನುಸಾರ ಇವರ ಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ತಾನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎನಿಬಿಸೆಂಟರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿ ಒಲ್ಕಟರವರು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರು.

ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿದ ದೀರ್ಘ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನದ [illegible] ದಂತೆ ಉತ್ತೇಜನವಿಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರ [illegible] ತಕ್ಕ ಪುರಸ್ಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ. [illegible] ರಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಜೀವನಾರ್ಥ ಕಲಿಯುವುದೇ [illegible]. ಇಂಗ್ಲಿಷ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತವರು ಹಕ್ಸ್ಲೀ (Huxley), ಟಿಂಡಾಲ್ (Tindal), ಕೆಂಟ್ (Kant) ಮೊದಲಾದವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೋದಿ ಪಂಡಿತರೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ [illegible] ಧರ್ಮ [illegible] ಮೂಢಭಕ್ತಿ [illegible] ತೊಡಗಿದರು. ಕ್ರೈಸ್ತನನ್ನು ಬಾರನೆಂದು ಕರೆದರು. ಈ [illegible] ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಹಿಂದುಗಳಿಂದ [illegible] ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಚುವ ಕಾಲ ಬಂತು. ಋಷಿಗಳಿಂದ [illegible] ಧರ್ಮವು ಅಜ್ಞಾನಪ್ರಪಂಚವೋ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಇಂಥಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮೆಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್, ಸರ್ ವಿಲಿಯಮ್ ಜೋನ್ಸ್, ಸರ್ ಎ [illegible] ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಕೆಲಸವು ಒಲ್ಕಟರ ಕೈಯಲ್ಲಿ [illegible] ನೆರವೇರಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಯಿತು. ಒಲ್ಕಟರಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಸಮಾಜದಿಂದಾಗಿ 'ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು ಪೂರ್ವತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಾಜದ ಶಾಖೆ ಉಪಶಾಖೆಗಳು ಜಿಲ್ಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು, ಕಾರ್ಕಳ, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಶಾಖೆಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಈ ಮಹಾತ್ಮರು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರಬೇಕು. ಇವರ ಯೋಗ್ಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಎನಿಬಿಸೆಂಟ್ ದೊರೆಸಾನಿಯವರಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆವು.

ಭರತ ಖಂಡದ ಕ್ಷಾಮಗಳು.

'ಮಳೆಯಿಲ್ಲ ನಿಳೆಯಾರಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆ ಬೆಳೆಯಲ್ಲ ಫಲಕೊಟ್ಟಿತು.' ಮಳೆಗರೆಯದಿರುವದೇ ಬೆಳೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು [illegible] ಕೂಡಿ, ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬಯಸುವ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಬರಗಾಲದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಹಾಡು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತದೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಭೂಖಂಡವಾಗಿದ್ದು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯು [illegible] ನೆರವಾಗುವದು. [illegible] ಕೈಯುಳಿದವರಿಗಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಗಳು ದೂರಕ್ಕೆ ತರುವದು [illegible] ಧನರೂ ಕೈಲಾಗದವರಿಗೆಲ್ಲದೆ ಕಾಲಗಳ [illegible] ದದ್ದು. ಬರಗಾಲಗಳು ಹಿಂದಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಭಯಂಕರವಾದವು.

ಕಳೆದ ಒಂದೂವರೆ ಶತಮಾನದ ಬ್ರಿಟಿಶ ಆಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ 31 ಕ್ಷಾಮಗಳು 3 ಕೋಟಿಯು ಜನರನ್ನು ಆಹುತಿಗೊಂಡವು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಯಾ ಎರಡು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಊಟ ಉಂಡು ಕ್ಷಯಿಸುವವರ ಗಣನೆಯಿಲ್ಲ. ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನಮಗೆ ಕ್ಷಾಮದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕಿಮುಡಿಗೆ 7 ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯವಾದರೆ ನಾವು ಕ್ಷಾಮ ತಗಲಿತೆನ್ನುವೆವು. ಬೀದಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಶವಗಳು ಕೊಳೆತು ಊರೆಲ್ಲಾ ರಣಭೂಮಿಯಂತಾಗಿ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಜನರಿಲ್ಲದೆ ಹದ್ದು, ನರಿ, ನಾಯಿ, ತೋಳಗಳಿಂದ ತಿಂದು ಪೂರೈಸದಷ್ಟು ಶವಗಳು ಹಾಸಿ ಬೀಳುವ ಉತ್ತರ ದೇಶದ ಕ್ಷಾಮಕಾಲವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯವು ಎಂದೂ ಅರಿಯದು. ಇಂತಹ ಬರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ನರಮಾಂಸವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವ ಅಮಾನುಷ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಗೈದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಭೀಕರ ಶತ್ರುವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಉಪಾಯಗಳು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಸಾಧಿಸತಕ್ಕವುಗಳೇ. ಮಿ। ವಿಲ್ಸನ್ ರಸ್ಸೆಲ್ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಜನ ಅಮೇರಿಕದ ಮಹನೀಯರು 'ಭರತಖಂಡದ ಕ್ಷಾಮಗಳೆಂಬ ಉಪನ್ಯಾಸದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಬಂದೊದಗುವ ಬರಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಾರದಿರುವದು ಕ್ಷಾಮದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ [illegible] ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆ ತೋಡುಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಟ್ಟರೆ ಮಳೆಯಾಗದಿದ್ದರೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಾಗಬಹುದು. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಹಣದ ಅಡಚಣೆಯುಂಟಂತೆ. [illegible] ಗಡಿಗಳ [illegible] ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ [illegible] ನಮ್ಮ ಕಾಳಗ [illegible] ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವದರಲ್ಲಿ [illegible] ಹಣದ ಅಡಚಣೆಯಿಲ್ಲ. ಪದೇ ಪದೇ ತೀರ್ವೆ ಏರಿಸಿ, ರೈತನಿಗೆ ಕ್ಷಾಮನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೂಡಿಸಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಡದ ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟುಗಳು ನಮ್ಮ [illegible] ದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರೈತನಷ್ಟು ಕಂದಾಯವನ್ನು [illegible] ಯಾವ ರೈತನೂ ತೆರುವದಿಲ್ಲ. ರೈಲುಗಾಡಿಗಳಿಂದ ಒದಗಿಸಲ್ಪಡುವ ದವಸು ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಕ್ರಯಕೊಟ್ಟು ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಹಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನಮ್ಮ ರೈತನಿಗಿಲ್ಲ. ಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಡ ರೈತರು ಮಳೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ದನಕರು ಮನೆಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಹಪ್ಪಿವಾಯಿದೆಗೆ ಒಂದು ಮುಡಿ ಅಕ್ಕಿ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದ ವರೆ ಕೊಡುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯ ಜೀವನವು ನಮ್ಮ ರೈತರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಇಲ್ಲ. ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವೂ ಇಲ್ಲ. ಉಪ್ಪಿನ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯು ರೈತನ ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ. ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯಂತೆ ನಿರಂತರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಉಪ್ಪಿನ ಸುಂಕದಿಂದ ಸೇಕಡಾ 200 ದರದ ಮುನಾಫೆಯು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಅಮೇರಿಕದ ಮಾನ್ಯ ಪುರುಷರು ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆ ಬಾರದಿರುವದು ಹೀಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪೀಡಿಸುವ ಕ್ಷಾಮಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಲ್ಲ. [illegible] ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಹಾಗೆಯೇ ಮಳೆ ಬಾರದೆ ದವಸುಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಳೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದುಂಟು. ಆದರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಂದಲೂ [illegible] ಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೈತರಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯಜನರ ಮತವನ್ನನುಸರಿಸಿಯುತ್ತದೆ [illegible] ಕ್ಷಾಮಗಳು ಭರತಖಂಡದ ಕ್ಷಾಮಗಳ ಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರವು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಪಾಲು ಸಿಕ್ಕುವದೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಕಂದಾಯ ಹಣವು ಪ್ರಜಾಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸರ್ವತ್ರಿಯ ಬರಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವವು. ಎರಡು ಸಾವಿರ [illegible] ಅನೇಕ ದುಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ, [illegible] ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಧರ್ಮ [illegible] ಪ್ರಾಬಲ್ಯ [illegible]

[illegible]

[illegible] ಕನೇಕ ಬಡಜನರ ಜೀವನ [illegible] ಜೀವಿಸುವರು [illegible] ನವರ ಸಹಕಾರಗಳೇ ಮುಖ್ಯಾಧಾರ [illegible] ನೆಲೆಗೊಂಡವರೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರನ್ನು [illegible] ಗಳು ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಲಾರವು. ಇವುಗಳ [illegible] ಪೋಷಿಸಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವದೇಶೀ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಕೊಂಡು ಊರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಭರತಖಂಡದ ಕ್ಷೇಮಗಳ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಣೆ.

ಊರ ಔಷಧಿ.

ಊರೂರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರಕಾರದವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕ್ರಮವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೂ ಜನಸಮುದಾಯವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಊರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನೇ ಹೊಂದುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನವು [illegible] ಸಾಧಾರಣರಿಗೆ ದೊರೆಯುವದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಔಷಧಿಯನ್ನು ರೋಗಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ [illegible] [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷ ಔಷಧವನ್ನು [illegible] ಸಾಧಾರಣ [illegible] ಈ ಔಷಧಿಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷ [illegible] ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು [illegible] ಊರ [illegible] ಪಂಡಿತರು [illegible] ಹುಟ್ಟಿಸಿ [illegible] ಊರ ಔಷಧಿಗಳಿವೆ. [illegible] ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ([illegible]) [illegible] ಅನೇಕ ದ್ರವ್ಯ ವೆಚ್ಚದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ [illegible] ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅನೇಕ [illegible] ಊರ [illegible] ಔಷಧಿಗಳನ್ನು [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷ ಔಷಧ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ [illegible] ಪರಿಣಾಮವನ್ನು [illegible] ಪ್ರಕೃತಿ [illegible] ಔಷಧಿ [illegible]

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕತ್ತೆಯ [illegible] ಸಭೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಚೀತ್ಯಾಪಿಸ್ ಎಂಬವರು, ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರು [illegible] ಊರ ಔಷಧಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳ ಉದ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು [illegible] ಕೇಳಲು, ಸರ್ ಹಾರ್ವೆ ಎಡಾಮ್‌ಸನ್ ಎಂಬವರು ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟರು. ಕೆಲವು ವರುಷಗಳಿಂದ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ನೇಟೀವ ಔಷಧಿಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಂದಿನಿಂದ ಇವುಗಳ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಕ್ಕೆ ಈ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಆರು ಜನ ಪ್ರೊಫೆಸರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಕಲಿಕತ್ತೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಈ ಆರು ಜನರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುವರು. ಈ ವರೆಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಮಾಡಿರುವ ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಅನುಭವಸ್ಥರು ಅನೇಕ ಜನ ಪಂಡಿತರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವರು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡವರು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ಮಾಡುವರು [illegible]

[illegible] ಗುರುಗಂಜಿ ಗಿಡದ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ.

[illegible] ದೇಶದ [illegible] ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ [illegible] ಜಾತಿ ಗಿಡಗಳ [illegible] ಪರಿಶೋಧಿಸಿದರೆ 26 ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಸಂಭವಿಸಲಿಕ್ಕಿರುವ ಭೂಕಂಪ, ಬಿರುಗಾಳಿ, ತುಫಾನು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಈ ಎಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಆಕಾರ [illegible] ಸೂಚಿಸುವವೆಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗುರುಗಂಜಿ ಗಿಡವು ಔಷಧಿಗೋಸ್ಕರ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವದಲ್ಲದೆ ಈ ಅಪರೂಪವಾದ ಇದರ ಗುಣಾತಿಶಯವನ್ನು ಹಿಂದೂ [illegible] ಗಳಿಂದ ಈ ವರೇಗೆ ಯಾರೂ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದಿದ್ದಿಲ್ಲ. [illegible] ಗಿ ಬೆಳೆದು ಫಲ [illegible] ಊರಿಗೆ [illegible] ವಾದರೆ ತುಫಾನು ಸಂಭವಿಸುವದೆಂದೂ [illegible] ವದೆಂದೂ, ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೂವಾದರೆ [illegible] ಸಾಧಾರಣ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತುಂಟು. ಆದರೆ ಈ [illegible] ಗಿಡದ [illegible] ಸತೇ. [illegible] 3000 [illegible] ಭೂಕಂಪನ [illegible] ಪಂಡಿತರ [illegible] 1903 [illegible]

[illegible]

[illegible] ನಾನಾ [illegible] ಹಿಂದಿನ [illegible] ಪೂರ್ವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು [illegible] "ನಾವು [illegible] ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆವು" [illegible] ಕೇಳುವ ಬದಲಿಗೆ, ನಾವು ಉನ್ನತಸ್ಥಿತಿಗೆ [illegible] ರುವಂತೆ ನಿರಂತರ ಸಾಧಿಸ ಬಾ [illegible]

ಧರ್ಮ ವಿಷ್ಯ.

ಮನವಚನಕಾಯದಲಿ ಪಾಪವ
ನೆನೆಯು, ನುಡಿಯನು ಮಾಡನನ್ಯರು
ತನಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು, ಪೂರ್ವಕೃತವೆಂಬಾ
[illegible] ಕಾಯಿತ್ತಂದೆಗ
ಳನ್ನೆತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ದೂಷಿಸಲು, [illegible]
[illegible] ಮಾಡಲು, ಸಿಂಗಿ ತಗನು ಮೋಕ್ಷಕಾಂಕ್ಷಿತನು [illegible]

[illegible]

ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರು ಕಳೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಹೋದ ಪ್ರಯಾಣದ ದೆಸೆಯಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಸ್ವಸ್ಥರಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ. ರೋಗದ ಚಿನ್ಹೆಗಳ್ಯಾವವೂ ಇವರಲ್ಲಿ ತೋರಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಈ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರು ತಿರುಗಿ ಶೀಘ್ರದಿಂದ ದೃಢಕಾಯರಾಗಿ ಭರತಖಂಡದ ಏಳ್ಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪರಮಾತ್ಮನು ಇವರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆವು.

ರುಶ್ಯನರು ಮಂಚೂರಿಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಬರುವ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಮೆಂಬರುತನ ಸಿಕ್ಕುವ ಸಂಭವವುಂಟು.

ಚೀನಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ರಾಜ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಅವಲಂಬಿಕೆಯು ಜನರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತಲೆದೋರುವದು. [illegible] ಇಂಗ್ಲೀಷ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಲ್ಲಿರುವರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ಇಂಗ್ಲೀಷ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಸಿಕ್ಕುವ ಅಡಚಣಿಯು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಇಂಗ್ಲಾಂಡದ ನೂವರ ಜಲಸಂಧಿ ಹೆಪ್ಪುಕಟ್ಟಿ 5 [illegible] ಹಡಗುಗಳೂ 2 ಹೊಗೆಹಡಗುಗಳೂ ನಾಶವಾದವು.

ಮೆಲಿಸ್ಸೋಟ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಚೀನಾದೇಶದ ಕೂಲಿಗಳಿಗೆ ವೇತನದ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂಶವನ್ನು ಅಫೀಮು ಕೊಟ್ಟು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಲಿಟ್ಲ್ಟನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಈ ದೇಶದ ಕಮಿಶನರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಅಮೀರರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೂ ಅಮೀರರಿಗೂ 1905ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಆದ ಒಪ್ಪಂದ ಶರ್ತಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಇತರ ರಾಜಕೀಯ ಅಥವಾ ಸೈನ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಯಾವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೂ ನಡಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಮಿ| ಬೋನ್ ಸ್ಲೋಲೈ ದೊರೆಗಳು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ರೂಸ್‌ವೆಲ್ಟರು ರುಶ್ಯ ದೇಶದ ಕ್ಷಾಮನಿವಾರಣೆಯ ಫಂಡಿಗೆ ನೂರು 'ಡಾಲ್ಲರು'ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ತೇಹರಾನಿನಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಜರ್ಮನ್ ವಿಶನರಿ ಕುರಿತು ಜರ್ಮನ್ ಸರಕಾರದವರು 5000 ಪವನು ಲುಕ್ಸಾನು ಹಣವನ್ನು ಪರ್ಶಿಯಾ ಸರಕಾರದವರು ತೆರಬೇಕು, ಕೊಲೆಪಾತಕಿಗಳನ್ನು ಫಾಶಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು

ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹಿಂದುವರಣಿಕೆ.

[illegible]

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಮಾರ್ಚಿ ತಾರೀಕು 8ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ವಾರದಲ್ಲಿ 32,709 ಮರಣಗಳಾದವು. ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ 11,933, ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ 3,746, ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 2971, ಸಂಯುಕ್ತ ದೇಶದಲ್ಲಿ 10467, ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ 19.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನೇಟಿವ್ ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಗೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಇಂಡೋ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕ್ಲಬ್ ಎಂಬದೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವದು.

ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳ ದಂಪತಿ ಯರು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 14ಕ್ಕೆ ಕಲಿಕತ್ತೆಯಿಂದ ಸಿಮಲೆಗೆ ಹೋಗುವರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುವದು.

ಮದ್ರಾಸ್ [illegible] ಕೇಬಲ್ [illegible] ಸಮುದ್ರದೊಳಗಿನ ತಂತಿ [illegible] ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ [illegible] ಬಾಕಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಸಂಬಂಧ [illegible] ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ [illegible] ಪ್ರಜಾ [illegible] ಸ್ವಾರ್ಥ [illegible]

[illegible] 6,000ದಿಂದ 12,000ಕ್ಕೆ [illegible] 6,000 [illegible] 20,000 ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು [illegible] ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಈ ಸಂಬಂಧ [illegible] ಕೊಟ್ಟು, [illegible] ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು [illegible] ಆತ್ಮೀಯರಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟು [illegible] ಕೊಟ್ಟಿರುವ 20,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸದೆ, ದೇವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸ ಬೇಕಾಗಿ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ, [illegible] ಶ್ರೀಮಂತ [illegible] ಪ್ಲೇಗಿನಿಂದ ಮೃತವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತನಗೇನು ಗತಿಯೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಈತನು 'ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಾ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ತಾನು ಸಹಾ ತನ್ನ ಆತ್ಮಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಪತಿಪತ್ನಿಯರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸತಿಸಂಸ್ಕಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದೇ ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ದಹಿಸಿದರು.

ದಕ್ಷಾ ನವಾಬ ಸಲ್ಲಿಮುಲ್ಲಾ ಸಾಹೇಬರು ಕೊಮ್ಮಿಲ್ಲಾದಲ್ಲಿಯ ನವಾಬ ಏಪಾ ಸಾಹೇಬರವರ [illegible] ಕೊಮಿಲ್ಲಾಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲ್ಪುತ್ತಲೇ 500 ಯಾ 600 ಜನ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಇವರನ್ನು ಎದುರ್ಗೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೋದರು. ಈ ಜನ ಸಮೂಹವು ನವಾಬ ನೊಡಗೂಡಿ ಜೋಗಿ ರಾಮಪಾಲ್ ಎಂಬವರ ವಸ್ತ್ರದಂಗಡಿ ಎದುರಿಗೆ ಬರಲು ನವಾಬರ ಗಾಡಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಥಕ್ಕನೆ ನಿಂತಿತು. ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಈ ಜೋಗಿ ರಾಮಪಾಲರ ಅಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಮನೆ ಹೊಕ್ಕು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆಂಬದಾಗಿಯೂ, [illegible] ಬಾಕಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದೂ ಜನ [illegible] ಮನೆಗಳನ್ನು [illegible] ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನೂ [illegible] ಮಾಡುತ್ತಾ [illegible] ಹೊಡೆಯುವರೆಂದಾಗಿಯೂ, [illegible] ಮೋಲಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೂ [illegible] ಕೊಟ್ಟರೂ [illegible] ಗವರ್ನರರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ತಂತಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವದಾಗಿಯೂ, ಈ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ [illegible] ಹಿಂದುಗಳ [illegible] ಮತಾಂತರ ಮಾಡದೆ ಇತ್ತ [illegible] ಬೇಕಾ [illegible] ಕೆಲಸ ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

[illegible] ಮಹಾರಾಜರ [illegible] ಜನ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. ಈ [illegible] ಸಂಭ್ರಮವಾಗಿ ಆದೇ [illegible] ಊರೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬ [illegible] ಬಾಣ ಬಿರುಸು ಮೊದಲಾದ [illegible] ನಡೆದವು. ಗೈಕವಾಡ ಮಹಾರಾಜರವರು ಈ ಮಂಗಲೋತ್ಸವ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಾಕಿ ಇದ್ದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬರೋಡಾ ದೇಶದವರೆಲ್ಲರೂ ಪಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಮಫತಿಯಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡುವರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಹೊಸ ಹೊಸ್ಟೆಲುಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವವು. ಯುರೋಪ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಜಾವೃದ್ಧಿಯ ನೂತನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವರೆ ಹಾದು ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವೇತನವನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಬರೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಕೇಟು ಆಗುವದು. ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗಾಡುವ ಜನರನ್ನು ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟು ಪೋಷಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವರು. ಜನರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಐದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ತೆರೆಯಲ್ಪಡುವವು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಹವೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಹಾರಿಸುವರೆ ಒಂದುದೊಡ್ಡ ವೈದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವರೆಯೂ ಪಂಚಮರ ಬಗ್ಗೆ ಭಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಲಿಕ್ಕೂ 5½ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರೋ. ಗೋಖಲೆಯವರು [illegible]

[illegible] ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗಾರರು ಟಿಪ್ಪಣಿಕೊಟ್ಟ ತಮ್ಮ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೆಗೆಸುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಕೆಲವರು [illegible] ಸಂತಿರುವರು.

ಅಮೀರರ ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಛೇಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಸಾಧಾರಣ 60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ತಗಲಿರುವದೆಂತಲೂ, ಸೇನಾಧಿಪರಾದ ಕಿಚ್ನರ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಇನ್ನಾದರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸರಹದ್ದುಗಳನ್ನು ಭದ್ರ ಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೈನ್ಯವನ್ನಿಡದೆ ಎಂಟರಿ ಖ ಚೆಗನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರಾದೀತೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಬರೆದಿರುವರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ತನ್ನ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಒಂದಾಣೆಯ ನಿಕಲ್ ನಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ಜನ್ ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯವನ್ನಿಡಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಸೂಚಿಸುವರು.

ಪ್ಲೇಗ್-ಸಿಬಂದಿ ಮೊದಲಾದವುಗೋಸ್ಕರ ಮದ್ರಾಸ ಗವರ್ನರರು ತಲಚೇರಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರಿಗೆ 12000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೊವಿನ್ಸಿಯಲ್ ಫಂಡಿನಿಂದ ಕೊಡುವರೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟ್ ಕಂಪೆನಿಯವರ ಲೆಕ್ಕ ತನಖಿಯು ಕೈದಾಗಿ ಇದರ ರಿಪೋರ್ಟು ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರಿಪೋರ್ಟಿನ ಪ್ರತಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ. ಮೇಂಟೆ ಆಫಿಸಿಯಲ್ ಎಸ್ಸಾಯಿನಿಯಿಂದ ದೊರೆಯುವದು. ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧಕರಿಗೆ ತಕ್ಕದಾದಂಥ ಎಲ್ಲಾ ಕಂಪೆನಿಯ ನಡಾವಳಿಗಳ ಮೊದಲಾದ ರಿಕಾರ್ಡು ಸಿಕ್ಕದಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಸರ್ ಜಾರ್ಜ್ ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟರು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಇವರ ಪಾಲುಗಾರರು ಈ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧಕರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಸಹಾ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ತೋರಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಷ್ಯಡೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರ ಆಸ್ತಿ ಕಟ್ಟಡ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೌಲ್ಯವು ರೂಪಾಯಿ 1,32,21,989—4—11ಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪತ್ರ್ಯಾಲ ಮೌಲ್ಯದಿಂದ ರೂ. 75,56,549—10—3 ಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇವರಿಂದ ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಮನಾಫಿಯಿಂದ ಈ ಪರಿಶೋಧಕರ ರಿಪೋರ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

1873ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಾಗಿ ಹೋದ ಮತ್ತು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರ ಪಾಲುಗಾರರ ಒಟ್ಟಿನ ಭಂಡವಾಳವು ರೂ. 29,06,283 ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಠೇವಣಾತಿಯ ಹಣವು 19,70,329 ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿತ್ತು. 1878ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗಾರರ ಖಾಸಗಿ ವರ್ಗವು ಇಡಲಾಯಿತು. ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪಾಲುಗಾರರ ಹಣವೇ ಇವರ ಭಂಡವಾಳವಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿಶೇಷ ಭಂಡವಾಳದ ಸಂಖ್ಯೆಯು 10,90,016ಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಇದರಿಂದ ಪಾಲುಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ರೂ. 1,34,022 ವಜಾ ಹೋಯಿತು. ಅದೇ ವರುಷದ ಠೇವಣಾತಿ ಹಣವು ರೂ. 32,45,724 ಆಗಿತ್ತು. 1885ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊಬಲಗು ರೂ. 3,44,807. ಠೇವಣಾತಿ ಹಣವು ರೂ. 48,89,928. 1885ನೇ ವರುಷದ ವರೇಗೆ ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟ್ ಕಂಪೆನಿಯ ಪಾಲುಗಾರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಂಡವಾಳವಿದ್ದರೂ ಕಲ್ಪದಿದ್ದರೂ ಖಾಸಗಿ ವರ್ಗದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಭಂಡವಾಳದ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. 1886ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಇವರ ಲೆಕ್ಕವು ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲವು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಠೇವಣಾತಿ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದರೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯ. ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯೂ, ಇವರ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರಖಾನೆಯೂ, ಪಾಲುಗಾರರ ವಿಚಾರಹೀನತೆಯೂ ಈ ದಿವಾಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಡನಪಳ್ಳಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೆನ್ಸಿಲಿನ ಕಾರಖಾನೆಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಫಂಡು ಏರ್ಪಟ್ಟು ಮೂರು ವರುಷಗಳಾದವು. ಫಂಡಿನ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ 2000 'ಶೇರು'ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಶೇರ ಒಂದು ಪಾಲಿಗೆ 10 ರೂಪಾಯಿ ಮೌಲ್ಯ. ಹೀಗೆ ಈ ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ 20,000 ಬೇಕಾಗಿರುವದು. 2000 ಪಾಲುಗಳಲ್ಲಿ 1200 'ಶೇರು'ಗಳು ಮಾರಲ್ಪಟ್ಟವು ಇನ್ನೂ 800 ಬಾಕಿ ಇವೆ. [illegible] ಬೊಂಬಾಯಿ [illegible] ನಮ್ಮ [illegible] ಪೂ ಆದನ ಪಕ್ಕ ಹತ್ತಿರವೆ ದೊರೆಯುವದರಿಂದ [illegible] ಗಳನ್ನು [illegible] ಈ [illegible] ಬಾಕಿ [illegible] 800 [illegible] ಮೊದಲು [illegible] ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ [illegible] ತ್ಸಾಹ ಬೇಕಾಗಿ ಇದರ ಕೆಲ್ಸ [illegible]

ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದವರು [illegible] ಬರುವ ಪ್ಲೇಗಿ [illegible] ಸುಲಭ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಶ ಪಡಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದವರಿಗೆ 10000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರೆಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು ಮೈಸೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಈ ವಾರಗಳ ರಿಪೋರ್ಟು [illegible] ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವರು.

ಕನಾನೂರಿನಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನದ ಬಗ್ಗೆ ಮದ್ರಾಸ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು 500 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ನ್ಯಾಸರಾಯರಾದ ಮಿಂಟೋ ಪ್ರಭುಗಳು ಬರುವ ನವಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಗಮಿಸಲಿರುವ ಸಂಭವವುಂಟು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಮರ್ಚಂಟ್ಸ್ ರೀಡಿಂಗ್ ರೂಮ್ ಮ್ಯಾಂಗಳೂರು:—ಈ ತಿಂಗಳ [illegible]ನೇ ಶನಿವಾರ ಸಾಯಂಕಾಲ ಫಂಡಿನ [illegible] ಸಭೆ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ರಾ. ಸಾಹುಕಾರ್ ಸುಜೇರ್ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕರು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ರಾ. ಭಾನುಶಂಕರ ಕೃಪಾಶಂಕರ ಪಂಡ್ಯಾ ಅವರು [illegible] ಇವರು ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ವಿಷಯ ಒಂದು ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು.

ಇದೇ ಸಂಘದವರು ತಾ. 9ನೇ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಭೆ ಕೂಡಿ ಗೈಕ್ವಾಡರ ಸಿಲ್ವರ ಜುಬಿಲೀ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಶುಭೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಂತಿದ್ವಾರ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾ. ಪಿ. ಯಂ. ಡಿಸೋಜರು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ರಾ. ಭಾನುಶಂಕರ ಕೃಪಾಶಂಕರರು ಮಹಾರಾಜರವರ ಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರಜಾರಂಜಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದರು. ಸಭೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮೆದುರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾರಾಜರವರ ಪಟದ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪವಾರಿಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು. ಸಿಲ್ವರ್ ಜುಬಿಲಿಯಂತೆಯೇ ಗೋಲ್ಡನ್ ಜುಬಿಲಿಯನ್ನೂ, ಡೈಮಂಡ್ ಜುಬಿಲಿಯನ್ನೂ ತಾವೆಲ್ಲರು ಆಚರಿಸುವಂತೆ ದೇವರು ಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಈ ಸಭೆಯು ಹೀರಿತು.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್. ಶೇಷಪಾಂಡಿಯ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಅಪೀಲು ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನವರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಗಳನ್ನು ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಜೋನ್ ಎಡಾಮ್ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಗೊತ್ತ ದೊಡ್ಡ ಹೈ ಕೋರ್ಟು ವಕೀಲರಿಗೆ ವಕಾಲತ್‌ನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

[illegible]ರದ ಅತಿಕ್ರಮ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಸುಲಿಗೆಯ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಮೊಕದ್ದಮೆಯು ಇಲ್ಲಿಯ ಸೆಷನ್ ಜಡ್ಜರಿಂದ ತಿರುಗಿ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿ ವಿಧಿಸಿರುವರು.

ಈ ತಿಂಗಳ ಸೆಶನ್ಸ್ [illegible] ಬರಿಮಾರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಾದ ಖೂನಿ ನಂಬರದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಗಳು ಸ್ವತಃ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಇರಾದೆಯಿಂದ ಹೊರವಲ್ಲಿವಾದ್ದರಿಂದ ಕೋರ್ಟು ಒರ್ಕಾಸ ಆಗುವ ತನಕ ಸಜ್ಜಿ ವಿಧಿಸಿ ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಕಾಸರಗೋಡು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಟೌನ್ ಸಬ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನವೀನ ಮಾದರಿಯ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವ್ಯವಹಾರಣೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದು. ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಎಸ್ಟಿಷ್ ಕೋರ್ಟಿನ ಒಬ್ಬ ಶೇಕ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಪೇದೆಗೆ ಒಬ್ಬ ರೈಲ್ವೆ ಕೂಲಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ವಾರಂಟಿನ ಹುಕುಂ ಜಾರಿ ನಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಪೇದೆಯು ಈ ವಾರಂಟನ್ನು ಕೂಲಿಯವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೂಲಿಯವನು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಬೆಲಾರ್ಡ್ ಟ್ರೈನು ಹತ್ತಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನು. ಪೇದೆಯು ಸುಮ್ಮನಿರದೆ ಟ್ರೈನ್ ಹತ್ತಿ ರೈಲ್ವೆ ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ಸ್ಟೇಶನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಡಿದನು. ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪೆನಿಯವರು ರೈಲ್ವೆ ಟಿಕೆಟನ್ನು ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪೇದೆಯ ಮೇಲೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಇನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿಲ್ಲ.

ನಾವು ಸತ್ಯ 4ನೇ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ [illegible]

[illegible] ಸಮ್ಮಾನವಾದ ಫಿರ್ಯಾದಿದರು.

ಒಂದು ಕೈಸ್ತ [illegible] ಹೆಚ್ ಸ್ಲೇಟರವರು ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪನಿಯು ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮೆ: ನೆಪ್ಪಿಯರರ ಮೇಲೆ 150 ರೂಪಾಯಿಯ ಒಂದು ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಜಾಫರ್ ಸ್ಲೇಟರು ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪನಿಯವರಿಗೆ 15 ಡಬ್ಬಿ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತನ್ನು ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪನಿಯವರು ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ತಿರಿಗಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಆರು ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪನಿಯವರು ಬಿಚ್ಚಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಇವುಗಳು ಸಹ ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಪರತ್ತು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಡಬ್ಬಿಗಳ ಕ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವಗೋಸ್ಕರ ಜಾಫರ್ ಸ್ಲೇಟರು ರೈಲ್ವೆ ಇಂಜಿನಿಯರ ಮೇಲೆ ದಾವಾ ತಂದಿದ್ದರು. ರೈಲ್ವೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ ಆಕ್ಟಿನ 5ನೇ ಕಲಂ ಪ್ರಕಾರ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆನೇ ಇಂಥಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರರು ಎಂಥಾ ವಿವಾದಗಳಿದ್ದರೂ ಇಂಜಿನಿಯರವರಿಂದಲೇ ತೀರ್ಮಾನ ಹೊಂದಬೇಕು ವಿನಹ ಕೋರ್ಟಿನವರಿಂದ ವಿನೋ[illegible] ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಡಿಸ್ತ್ರಿಕ್ಟ ಮುನ್ಸೀಫರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಸಹ ಇಂಥಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸದ್ರಿ ಮುನ್ಸೀಫರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಅಪರೂಪವಾದ ನ್ಯಾಯ ವಿವೇಚನೆ.

ಮಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಡೊಂಗರಕೇರಿ ಮತ್ತು ಗದ್ದೆ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗಿನ ಇಲಿಗಳು ಸತ್ತು ಬೀಳುವದರಿಂದ ಆ ಮನೆಗಳ ವಸಾಲಿನವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಹನುಮಂತದೇವಸ್ಥಾನದ ಹಿಂದಕಡೆ ಒಂದೆರಡು ಪ್ಲೇಗ್ [illegible]ಗಳಿದ್ದವು. ಊರೆಲ್ಲಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಲಿಗಳು ಸಾಯುತ್ತವಂತೆ.

ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು, ತಾ 3-3-07

ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರಿಗೆ ನೆರೆಯಾದ ನಂದಾವರ ಶ್ರೀಂಗಣಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಬ್ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಕೃತ ರಜೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ ಅಡೂರ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರು [illegible] ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ [illegible] [illegible]ನವರು ಈ ಯಜ್ಞದ 'ಪೂರ್ಣ ಆಹುತಿ' ಸಮಯಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತೈಸುವರೆಂಬದಾಗಿ ದೈಳಿಗ್ಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಜಮಾಬಂದಿ ಕಾರ್ಯದ [illegible] ಮೊಕ್ಕಾಮಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು ತಹಶೀಲ್ದಾರ ಮ. ರಾ. ರಾ. ಪಾಂಡುರಂಗ ಕಿಣಿಗಳವರು ಕೆಲವು ಗೃಹಸ್ಥರೊಡನೆ ಜಡ್ಜ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡರು. ಅಗ್ಗೆ ನೆರೆದ ಗೃಹಸ್ಥರ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾದ ಹೂಮಾಲೆ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಸಾಹೇಬರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

ನಂತರ [illegible]ಯು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ [illegible] ತಪ್ಪುವಂತೆ [illegible] ಕೆಲವು ಮಂದಿ [illegible] ಸಂಭ್ರಮಗಳೊಡನೆ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಕರೆಯ [illegible] ಬರಲು, ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಹೋಟೆಲ್ ನಂದಾವರಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞಶಾಲೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಯ[illegible] ರಂಜನ[illegible] ಬ್ರಹ್ಮ[illegible]ಮವನ್ನೂ, ಅವರ ಭೋಜನದ [illegible] ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು.

ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋ[illegible] [illegible] ರು ಕಂಬಳ ಎಂಬಲ್ಲಿ [illegible] "ಕ[illegible] ಓಪಿ" ಎಂಬ "ವ್ಯವಸಾಯಿಕ" [illegible] ನಡೆಯಿತೆಂತೆ

ತಾ 1, 2, 3, 4ರಲ್ಲಿ ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು [illegible] ಕ್ಯಾಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಈ ತಿ[illegible] [illegible] [illegible] ದೇ[illegible] ಹ ದೋ! [illegible]

ಉಡ್ಪಿ ಬೇಂಕಿಂಗ್ ಕೊರ್ರೋಪರೇಶನ್ [illegible] ವರುಷದ ವಾ[illegible] ತಿಂಗಳ [illegible] ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರು ಈ [illegible] ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು [illegible] ವಿಲ್ಲದ ಜನರಿಗೆ ವಿ[illegible] ನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಿಸುವ ಉಪಾಯವು ಈ ಸಂಘದಿಂದಾದಗುವದು. ಹಣ ಸಾಲಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಕಮ್ಮಿ ದರದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು ವಿಪರೀತ ಬಡ್ಡಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಸಾವುಕಾರರ ಸಂಕಟದ [illegible] ಯಿಂದ ದೇಶದಾರರನ್ನು ಈ ಸಂಘವು [illegible] ಘಟನ ಕಾಯ[illegible] ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲೂ [illegible] [illegible] ಪ್ರಯುಕ್ತ ಸಾಲ ಪಡೆದ ವರ್ತಕರು ಗುಣದಿಂದ [illegible] ಬಡ್ಡಿ [illegible] ವಿನಹಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಸಂಪಾದಿಸ [illegible] ವಿಪರೀತ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನೆಸಗದಿರುವದರಿಂದಲೂ ಈ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಮೆಂಬರರಾಗ ಬೇಕೆಂತಿರುವವರಿಗೂ ಪ್ರಕೃತ ಮೆಂಬರರಾದವರಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವು. ಇಂಥಾ ಸಂಘಗಳ ವೃದ್ಧಿಯೇ ಪ್ರಜಾಸಹಕಾರದ ಹಿರಿಯ ಗುರುತಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಘದ ಬಂಡವಾಳವು ರೂ 90,000 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು 2000 ಪಾಲುಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿ ಪಾಲಿಗೆ ಯಾ ಶೇರಿಗೆ 45 ರೂಪಾಯಿ ಮೌಲ್ಯವು. ಪಾಲುಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಸರ್ತಿ ಹಣ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂತಿಲ್ಲ. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಪಾಲು ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ಹಣ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಕಳೆದ [illegible] 9 ತಿಂಗಳ ಈ ಸಂಘದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವು ಪರಿಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸಂಘದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತಾಗಿದ [illegible] ಕಳೆದು 14ರೂಪಾಯಿ ಮುನಾಫೆ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವರೆಗೆ [illegible] 1017 ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ 7 [illegible] ಹಣ [illegible] ಪ್ರಕಾರ ಪಾವತಿ ಮಾಡದಿರುವದರಿಂದ [illegible] ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ [illegible] ಬೇಕಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೊಂಡ ಪಾಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 30 [illegible] ಒಂದು ಪಾಲನ್ನು 45 [illegible] ಪ್ರತಿ ಪಾಲು ಒಂದಕ್ಕೆ 50ರಂತೆ ಕೊ[illegible] [illegible] ತೆರದಿದ್ದೆ [illegible] ಮುನಾಫೆ [illegible] ಕೊಡ[illegible] ಪ್ರತಿ [illegible] ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ [illegible] [illegible] ಸಂಘದ 1200 [illegible]ಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು [illegible] ಉಪಕಾರವಾದ [illegible] [illegible] ಈ ಸಂಘವು [illegible] ಬೇಕೆಂದು [illegible] ನಮ್ಮ [illegible]

ಡಿ ವಾಸ್ ಎಂಡ್ ಸನ್ಸ್ ಸ್ಯಾಕಲ್ ಎಜಂಟ್ಸು ಮತ್ತು ರಿಪೇರರ್ಸ್ ಇವರ ಜಾಹಿರಾತು. ಈ ಮೂಲಕ ನಾವು [illegible] ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ — ನಮ್ಮ ಸ್ಯಾಕಲ್ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸ ಕ್ಕಿನ್ನು [illegible] [illegible] ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಇವರ [illegible] ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ [illegible] ಯಾವದೊಂದು ತರದ ರಿಪೇರಿ [illegible] ಇತರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಂಪೆನಿಯವರಂತ [illegible] [illegible] ಇದರಿಂದ [illegible] ಬಹು ದಾದ ಲಾಭ [illegible]ಗಳಿಗೆ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಜವಾಬದಾರರಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಬಹುದಾದ ಸ್ಯಾಕಲ್ ರಿಪೇರಿ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ರೂಪ ರೂಪ ಮಾತಾಡಿ ವ[illegible] ನಡಿಸ ಬೇಕಾಗಿರುವದು. ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸ್ಯಾಕಲ್ ರಿಪೇರಿಂಗ್ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಯಾಕಲುಗಳ [illegible] ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಡಿಸಲ್ಪಡುವದರಿಂದ ಗಿರಾಕಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಾಗುವ ಕೆಲಸದ ವಿಷಯ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸದಿಂದಿರಬಹುದು. ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಹಳ ನಾಜೂಕು ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

Mangalore, 1st March, '07

D. VAZ & SONS,
CYCLE AGENTS,
Hampankatta, Mangalore.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಅಧಿಕ ಚೈತ್ರ ಶು [illegible] ಶನಿವಾರದಾರಭ್ಯ ಅಧಿಕ ಚೈತ್ರ ಬ [illegible] ರವಿವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ 31ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
16	ಶನಿ	ತದಿಗೆ	೧೩'	ರೇವತಿ	೩೧	24	ರವಿ	ದಶ	೪೪||	ಪುನರ್ವ	೮|
17	ರವಿ	ಬಿದಿಗೆ	೧೪||	ಅಶ್ವಿನಿ	೩೪	25	ಚಂದ್ರ	ಯೇ	೪೮	ಪುಷ್ಯ	೧೩|||
18	ಚಂದ್ರ	ಚೌತಿ	೧೭	ಭರಣಿ	೩೮||	26	ಕುಜ	ದ್ವಾ	೫೦|	ಆಶ್ಲೇಷ	೧೮
19	[illegible]	ಪ	೨೦|||	ಕೃತಿಕೆ	೪೩|||	27	ಬುಧ	ತ್ರೈ	೫೧	ಮಘಾ	೨೧|
20	ಬುಧ	ಷ	೨೫	ರೋಹಿಣಿ	೪೯|||	28	ಗುರು	ಚತು	೫೦|||	ಹುಬ್ಬಾ	೨೩
21	ಗುರು	ಸ	೩೦|	ಮೃಗಶಿರ	೫೬	29	ಶುಕ್ರ	ಪಾ	೪೯|	ಉತ್ತರಾ	೨೩||
22	ಶುಕ್ರ	ಅ	೩೫||	ಆರ್ದ್ರಾ	೬೦	30	ಶನಿ	[illegible]	೪೬||	ಹಸ್ತಾ	೨೩
23	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ಆರ್ದ್ರಾ	[illegible]	31	ರವಿ	ಬಿದಿಗೆ	೪೩|||	ಚಿತ್ತಾ	೨೧|

WILLIAM & Co. 16 OAK LANE, FORT BOMBAY.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 0—8—0 ವಿ ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶೀತಭಂಜನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪ್ರಾಭಂಜನವಿಮರ್ದಿನಿ.

SAFE ✶ EFFICACIOUS ✶ SURE
WILLIAM & Co.
BOMBAY
PILLS ✶ OINTMENTS ✶ POWDERS

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅರ್ಧಾವರ್ತಹಾರಿಣಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಗಂಟ್ಲು ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವಾತದ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಎದೆ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಲೆನೋವಿಗೆ

ಜಕಮ್ ಮತ್ತು ಘಾಯ, ಸಂಧಿವಾತ, ಶಿರೋಭಾರ, ಶಿರೋವೇದನ, ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಕ್ಕೆ ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು ತ್ವರವಾಗಿ [illegible] ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಿರಿ !

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ 0 6 0 ವಿ ಪಿ 0 10 0

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ತಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಕಜ್ಜಿ [illegible] ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಮೂರುಸಾರಿ ತಾಗಿಸುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಒದಗುವದಿಲ್ಲ [illegible]
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ [illegible] ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ [illegible]
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು [illegible] ತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ[illegible]

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ—ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತು [illegible]	1	1	[illegible]
ವಜ್ರಗುಟಿಕ—ಧಾತು ಪುಷ್ಟಿ, ಸ್ವಪ್ನೇಂದ್ರಿಯ [illegible]	1	0	0
ಜ್ವರಹಾರಿ—ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ಜ್ವರಹಾರಿ [illegible] ಬಾಟ್ಲಿ 1ಕ್ಕೆ	1	[illegible]	0
ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು—ಚೇಳುವಿನ ಕಡಿತದ ಮೇಲೆ ಈ ಔಷಧವು [illegible]	0	[illegible]	0
ಕಜ್ಜಿ ಮುಲಾಮು—ಈ ಮುಲಾಮು ಅತಿಶಯ [illegible]	0	3	0
ದಂತಮಂಜನ—ಈ ಮಂಜನದಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದಿನಾಲು [illegible] ಸುರಿಯುವದು [illegible] ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ [illegible] 1ಕ್ಕೆ	0	2	0
ರೋಮಹಾರಿ—ಈ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ತಾಗಿಸುವದರಿಂದ [illegible] ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ	0	4	0
ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ—ಇದು [illegible] ತೆಗೆದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು [illegible] ಚಲೋ ಪರಿಮಳವು ಬರುತ್ತದೆ [illegible] ಬಾಟ್ಲಿ [illegible]	1	0	0
ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ—ಜುಲಾಬಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು	0	8	0
ಕಫಹಾರಿ—ಕೆಮ್ಮು, ದಮ್ಮು, ಕ್ಷಯ, [illegible] ಕಫ ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ	1	4	0
ಸುಂದರೀ ತೈಲ್ಯ—ಈ ತೈಲ್ಯವನ್ನು ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ತಾಗಿಸಿದರೆ [illegible] ತೆಗೆದು [illegible] ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದ [illegible] 1ಕ್ಕೆ	0	[illegible]	0

ನೇತ್ರಾಂಜನ 0 4 0, **ಕುಸುಮಹಾರಿ ಗುಟಿಕ** 1 0 0 **ಪ್ರಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ** 1 0 0, **ಜಂತುನಾಶಹಾರಿ** 0–[illegible] 0, **ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ** 0 8 0

ಕಸ್ತೂರಿ ಮಾತ್ರೆಗಳು 8–10–0, **ತಾಂಬೂಲ ಗುಟಿಕೆ** 0 8 0

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು

AMRUTANJAN CURES RHEUMATISAM.

TRY OUR AMRUTANJAN AND YOU WILL LIKE IT

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲಿಯಂ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, ಫೋರ್ಟು ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press"

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, 1ನೇ ಎಪ್ರಿಲ್ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 7.

ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರರೊಳಗಿರ ಬೇಕಾದ ಐಕ್ಯಮತ್ಯ.

ಹಲವು ವಿಧ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮೂಡ ಲಾರಂಭಿಸಿಯದೆ ದೇಶೋನ್ನತಿಯು ಕೈಗೂಡಲೋಸುಗ ಈ ಭಾವವು ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಸಬೇಕು ಯಾವ ಜಾತಿಯಾಗಲಿ, ಯಾವ ಮತವಾಗಲಿ, ಯಾವ ಕುಲವಾಗಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ "ನಾವ್ವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಜನಾಂಗ, ಒಂದೇ ತಾಯಿ (ಮಾತೃಭೂಮಿ) ಯ ಮಕ್ಕಳು" ಎಂತ ತಿಳಕೊಂಡು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ [illegible] ದೂ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಅಂತಗಳಾದ ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರ [illegible] ನೈಷಮ್ಯವು ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ತೊಡಕು [illegible] ಆದ ಅಕ್ಬರ ಬಾದಶಹನು ಈ ಉಭಯ ವಂಶಗಳನ್ನು [illegible] ಪ್ರಕ [illegible] ಹಿಂದೂವನ್ನಾಗಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನನನ್ನಾಗಲಿ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳ ಐಕ್ಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿದನು [illegible] ತ್ರಿದನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಬೇದವನ್ನು ಬೆಳಸಿ [illegible] ಸಾಧ್ಯವನ್ನು [illegible] ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಪತ್ರಿಕ [illegible] ಹಿಂದುಗಳು ಸಂಖ್ಯೆಯ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರಕಿದರೆ ತಮ್ಮ [illegible] ಇಂತಹ ಸಂದೇಹ, [illegible] ಕನಸಾಗಿರುವದು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ [illegible] ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಸಮುಪಿಸ [illegible] ಹೇಳಿದರು

2 [illegible] ಈ ಕಾರ್ಯವು ಕೈಗೂಡ [illegible] ನಮ್ಮ ನಂಬಿಗೆ [illegible] ಅಭ್ಯಂತರ [illegible] ಕಳೆದು ವಿಡುವುದು, ಕ್ಷೇಮ [illegible] ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸ ಬಹುದು ಮತಭೇದವಾಗಲಿ ಪೂರ್ವಸ್ಮೃತಿಯಾಗಲಿ ದುರ್ಜಯವಾದವುಗಳಲ್ಲ ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಯುರೋಪದ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ [illegible] ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಿಧ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ಒಂದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ದೇಶಹಿತಕ್ಕೆ ಕೂಡಿ ನಡೆಯುವರು ದೇಶಾಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಉಭಯಪಕ್ಷದವರೂ ಮುಂದಿಟ್ಟರೆ ಮತಭೇದವು ಹಿಂಗುವದು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ [illegible] ಅಕ್ಬರ ಅಬುಲ್‌ಫಾಜಲ್ ಚಾಂದಬೀಬಿ ಮೊದಲಾದವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಂದೂಗಳೂ ಅಶೋಕ, ಶಿವಾಜಿ ಅಹಲ್ಯಾಬಾಯಿ ಮೊದಲಾದವರ ಮಹತ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪೂರ್ವಸ್ಮೃತಿಯಿಂದ ಶುಭ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವದು ಯಾಕಂದರೆ ಭರತಖಂಡದ ಹಿತಕಾರಿಯು, ಹಿಂದುವಾಗಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನನಾಗಲಿ ಭಾರತೀಯರ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನು ಇಂಗ್ಲಿಷ, ಸ್ಕೋಚ ಜನರೊಳಗೆ ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಷ್ಟೇ ವೈರವಿದ್ದದ್ದಾದರೂ, ಇವರು ಬೇರಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವರಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲೀಷರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟಾಂಟ-ಕಥೋಲಿಕರೆಂಬ ಮತಭೇದಗಳಿದ್ದರೂ ಸ್ವೀನ ದೇಶದ ಹಡಗುಪಡೆಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ದರಲ್ಲ [illegible] ಕೆಲವು [illegible] ಸ್ವದೇಶಿ ಉಪನ್ಯಾಸ, ಮೆರವಣಿಗೆಗಳು ನಡಿಯು [illegible] "ವಂದೆಮಾತರಂ ಮತ್ತು 'ಅಲ್ಲಾ ಹೋ ಅಕ್ಬರ್' ಎಂಬ ಘೋಷಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ [illegible] ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ ಮೈತ್ರಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಇತ್ತಂಡವೂ [illegible] ದಿಂದ ನಡಿಸಬೇಕು [illegible] ಹಿಂಸೆಯು ಹಿಂದೂ [illegible] ಯುರೋಪದಲ್ಲಿಯೂ ಇತ್ತು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ [illegible] ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಮತವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆ [illegible] ಮತವನ್ನೂ ರಾಜನೀತಿಯನ್ನೂ [illegible]

3 [illegible] ದವರು ಮಹಮ್ಮದೀಯ [illegible] ಹಿಂದೂ ಮಹಮ್ಮದೀಯರೊ[illegible] [illegible] ಮಾತೃಭೂಮಿಯ [illegible] ಕಲಹ [illegible] ಪರಲೋಕ [illegible] ಭಾರತೀ [illegible], ನಂತರ ಮಹ[illegible] ಮಾಜಿ ಹೋ[illegible] ತನ್ನ ವಿಷಯ [illegible] ನಡೆದ ಕಲಹಗಳನ್ನು [illegible] ಶಾಂತ [illegible] ಇತ್ತಂಡ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು [illegible] ಪ್ರಕಟಿಸಿ ವೈಸರಾಯಿ ಧೊರೆ[illegible] ಪ್ರಸ್ತಾವ[illegible] ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪರಪಕ್ಷದ [illegible] ಇಂತಹ ಕಲಹಗಳು ಸಂಭವಿಸದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಭಯವರ್ಗಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದವರ ಕಮಿಟಿಗಳು ಏರ್ಪಡುವದು ಒಳ್ಳೇದೆಂದು ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಸೂಚಿಸಿದವರು ಈ ಸೂಚನೆಯು ಯುಕ್ತವೆ.

ಹಿಂದುಗಳು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೂ ಜಾತಿಭೇದಗಳಿಂದಲೂ ಅಂತಃಕಲಹಗಳಿಂದಲೂ ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಇದಲ್ಲದೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಯು ದೊರತರೆ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗದಂತೆ ರಾಜ್ಯಘಟನೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸ ಬಹುದು ಎಂದು ಗೋಖಲೆಯವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇದರಿಂದ ನಾವು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಸಂಶಯವನ್ನು ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆಯ ಬಹುದು

ಉಭಯತರೂ ಒಂದೇ ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಬ್ಬರ ಸುಖಕಷ್ಟಗಳೂ ಒಂದೇ ತರದವು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರ [illegible] ಒಕ್ಕಟ್ಟೇ ಮೂಲ ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಗಳೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮತಗಳು ಬೇರೆಯಾದರೂ [illegible] ದೇಶದ ಅಭಿಮಾನವು ನಮ್ಮ ಅನಭಿಮಾನ [illegible] ದೇಶದ ಅಭ್ಯುದಯವು ನಮ್ಮ [illegible]

[illegible] ನಲ್ಲಾಸರಲ್ಲಿ, ಐಕ್ಯ [illegible]

[illegible] ಗಳು.

ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಟೇಲರಿಗೆ ರೂಪಾಯಿ 20ಕ್ಕೆ [illegible] ದ ಸಿವಿಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ತೀರ್ಪು ಮಾಡುವ ಗ್ರಾಮ ಮುನ್ಸೀಫರ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಟು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ದಾಖಲಾದ ದಾವೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವ ಆಸಕ್ತಿಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಪಟೇಲರಿಗೂ ಇಪ್ಪೊಂದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ದಾಖಲಾದ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಸಮಯದ ವರೇಗೆ ಬಾಕಿ ಬೀಳುವದೂ, ತೀರ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ತಲೆಕಾಲಿಲ್ಲದ ತೀರ್ಮಾನ ಹೊಂದುವದೂ ಉಂಟು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಿವಿಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪಟೇಲರಲ್ಲಿ ನಡಿಸುವದೇ ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಪಟೇಲರಲ್ಲಿಯ ಈ ಸಿವಿಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಜಮಾಬಂದಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಿಶೋಧಿಸುವದುಂಟಂತೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಬಾಕಿಬಿದ್ದ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳು ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗದಿರುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಕುಂದುಕಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಗೊಳಿಸುವರೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಧೊರೆಗಳವರು ಮದ್ರಾಸ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಿವಿಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆ ಬಗ್ಗೆ 1889ನೇ ಮದ್ರಾಸ್ ಆಕ್ಟು Iರ 2—8 ಕಲ್ಲೆಜುಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಮುನ್ಸಿಫ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದ್ದ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಳವಾಗಿರುವ ಒಂದೇ ಗ್ರಾಮದ ಪಟೇಲರೇ ಹೀಗೆ ಹತ್ತರ ಹತ್ತರಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಿವಿಲ್ ದಾವೆಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವದಾಗಿಯೂ, ಹೀಗೆ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಯಾ [illegible] ಸ್ಥಳಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವಾದಿಗಳಿಂದ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ [illegible] ಜವನ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿಯೂ ವರ್ತಿಸುವಂತೆ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು. [illegible] ವಿಲೇಜು ಬೆಂಚು ಕೋರ್ಟುಗಳಿರುವ ಆಯಾ ತಾಲೂಕಿನ ಮಧ್ಯ ಗ್ರಾಮ [illegible] ವಂದರೆ —

ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು — 1 ಮಂಗಳೂರು ಕಸಬಾ ಬಜಾರ್—ಈ [illegible] ಸೇರುವ ಗ್ರಾಮಗಳು—ಮಂಗಳೂರು ಕಸಬಾ ಬಜಾರ್, ಕೊಡಿಯಾಲಬೈಲ್, ಅತ್ತಾವರ, ಕದ್ರಿ, ಮಂಗಳೂರ ತೋಟ, ಬೋಳೂರು

2 ಪ್ಪುನಾ—ಪ್ಪುನಾ [illegible] ಚಿತ್ರಾಪು ಕೆಂಜಾರು [illegible] ನಂದಾವ

3 [illegible] [illegible], [illegible], [illegible]

4 [illegible]

ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕು — 1 ಕಾಸರಗೋಡು ಕಾಸರಗೋಡು, ಕುಡ್ಲು, ತಳಂಗರೆ, ಅಡ್ಕಾಟ ಬೈಲು

2 ಹೊಸದುರ್ಗ—ಹೊಸದುರ್ಗ, [illegible]

3 ಕೋಯಿಪಾಡಿ ಕೋಯಿಪಾಡಿ [illegible], ಮೊಗ್ರಾಲ್

4 ಹೊಸಬೆಟ್ಟು ಹೊಸಬೆಟ್ಟು, [illegible], [illegible], ಬಡಾಜೆ

ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು — 1 ಪುತ್ತೂರು

2 ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ—ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ, ಇಲ್ಲಂತಿಲ, ಮೊಗೇರು

3 ಬೆಳ್ಳಾರೆ—ಕಳಂಜೆ, ಬೆಳ್ಳಾರೆ.

4. ವಿಟ್ಲ 5. ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ.

ಉಡ್ಪಿ ತಾಲೂಕು. 1. ಚಾಂತಾರ—ಹಂದಾಡಿ, ವರಂಬಳ್ಳಿ (ಬ್ರಹ್ಮಾವರ) ಮಟ್ಟಪಾಡಿ, ಚಾಂತಾರ.

2. ಶಿವಳ್ಳಿ ಕಸಬಾ—ಶಿವಳ್ಳಿ ಕಸಬಾ, ಮೂಡನಿಡಂಬೂರು, ಪುತ್ತೂರು, [illegible]

[illegible] ಬಡಗುಬೆಟ್ಟು, ಕೊಡವೂರು.

3. ಕಾರ್ಕಳ [illegible]

ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು. 1. ಎಡಮೊಗ್ಗೆ—[illegible], ಬೈಂದೂರು, [illegible] [illegible]

ಈ ಕೋರ್ಟುಗಳ ವಾರಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:— "[illegible] ಯಾ ಇತರ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ದಾವೆಯ ಮೊಬಲಗಿನಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಯಾ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ 20 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮೀರದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ದಾವೆ ಗ್ರಾಮಮುನ್ಸೀಫರಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಕ್ಕೆ ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಭಯ ಕಕ್ಷಿಗಾರರ ಬರೆಹ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಸಾಲವು ಯಾ ದಾವೆಯು ಮೊಬಲಗಿನಲ್ಲಾಗಲೀ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ 200 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮೀರದಿದ್ದರೆ, ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಬರತಕ್ಕ ಐವಜಿ ಬದಲಿಗೆ ಯಾ ಚರ ಜಂಗಿಗೆ [illegible] ದಾವೆಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮುನ್ಸಿಫ್ ಕೋರ್ಟುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಮುನ್ಸಿಫರ ಬೆಂಚು ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ದಾವೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡುವದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ. ಈ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುವ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಸ್ಟ್ಯಾಂಪಿಗೆ ರಸೀದಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅಗತ್ಯಗ್ಯ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಜರ ಪಡಿಸುವರೆ ಸ್ಟಾಂಪು, ಪ್ರೋಸೆಸ್ ಫೀಸು, ವಕೀಲರ ರುಸುಂ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ರೈತರು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮುನ್ಸಿಫ್ ಕೋರ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಾರರನ್ನು ಒಯ್ಯುವ ಅನಾನುಕೂಲತೆಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಹರಣೆಗಳ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸವು ಈ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಷ್ಟು ಇತರ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ಬಾರದು. ಜನರು ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪಟೇಲರ ವ ತಾವು ಆರಿಸಿದ ಪಂಚಾಯಿತರ ಮುಂದೆ ಏನೂ ಮರೆಮಾಚದೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ತರ್ಕಿಸುವರ [illegible] ಇಂಥ [illegible] ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮುನ್ಸಿಫ್ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

[illegible] ಪ್ರಜಾಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಇದೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಖು 1ಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಈ [illegible] ಉಕ್ತ ಕೆಲವು [illegible] ಇದ್ದರೂ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ [illegible] ಮಹಮ್ಮದ್ [illegible] ಸಾಹೇಬ [illegible] ನವರ [illegible] ಕಲೆಕ್ಟರವರದಾಗಿರುತ್ತದೆ. [illegible] ಸಾರ್ವ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿರೂ, [illegible] ಪ್ರಯೋಜನ [illegible]

ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಶಾಲೆಗಳು.

ಈ [illegible] ದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ಕ್ಕೆ ಫಲದಾಯಕವಾಗಬಹುದು. [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆ ಶಾಲೆ [illegible] ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ, [illegible] ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸವಾಗುವಾಗಲೇ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಯಾಕೆಂದರೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನೂ ಲಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಕಲಿಯದಿದ್ದರೆ ಬೇರಾಗ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಜರ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೆಗೆದು ಮದ್ರಾಸ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸಂಘದವರು ಒಂದು ಸರ್ಕ್ಯುಲಾರನ್ನು ಜನರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸಂಗಡಲೇ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಬೇಕು. ಅಗತ್ಯ ಅವರ ಆಯುಷ್ಯವು [illegible] ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಬಹುವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವದರಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗದೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಒಂದೇ ಉದ್ದಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದಂತಾಗುವದು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸ ತೊಡಗಿದರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಗೌರವ ಬರುವದು. ಈಗಲ ವರೆಗೂ ಒಬ್ಬ ಒಡಿಗೆಯುವನ ಮಗನು ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಪಾಸಾದರೆ ಒಡಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾಚುವನು. ಸರಕಾರಿ ಹುದ್ದೆ ಮೊದಲಾದ್ದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೋರ್ಮಲ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಹೊಂದಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಿ ಬೆತ್ತದ ಕೊನೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಬೆನ್ನುಗಳಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇರಿಸುವನು. ಆ ಬಡ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗುವದು. ಇದರ ಬದಲಿಗೆ ತಂದೆಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಗನು ವಹಿಸಿದ್ದರೆ ಈ "ಮಾಸ್ತರ"ನು ಹಣವನ್ನೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ವಿದ್ಯೆ ತಿಳಿದವರು ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ

[illegible] ಕಲಿಯುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವದೇಶೀಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದು ಈ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸ್ಥಿತಿ [illegible] ಹೀಗೆ ಜೀವನಾಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ನರಳುವ ತಮ್ಮ ಉದರ ಪೋಷಣೆ [illegible] ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗೋವರ್ಧನದಾಸ್ ಪಟೇಲರು ನೇಟಿವ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಈ ವಿಷಯ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ವೃತ್ತಗಳ ಕಾಲ ಮಾನದ [illegible] ಶಾಲೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಧನಸಂಪಾದನೆ ಸಹಿತ ಶಿಕ್ಷಣ [illegible] ಹೇಳಿದರು. ಇಂತಹ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆ ಸ್ವದೇಶೀ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಲಾಭವುಂಟಾಗುವದು ನಾವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ತಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಸರಕಾರದವರು ಇಂತಹ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರದಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಪುಷ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಸಹಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಖಾಸಗಿಯಿಂದಲೇ ದೇಶದ ಶ್ರೀಮಂತರು ಈ ತರದ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜನರ ಕೃತಜ್ಞತೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರು.

ಅಮೀರರು ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಫಘಾನ ದೇಶದ ಅಮೀರರು ಲಾಹೋರ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಇಸ್ಲಾಮಿಯಾ ಕಾಲೇಜು ಅಸ್ತಿವಾರದ ಕಲ್ಲಿಡುವಾಗ ಮಾಡಿದ ಉಪನ್ಯಾಸವು ವಿಚಾರಪೂರಿತವಾದದ್ದು. ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯವು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸ್ಮೃತಿ [illegible] ಪಟಲದಲ್ಲಿ ಫಲಿಸ ತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಟ್ಯಾಮ್ಸ್ ಒಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಹೇಳುವರು. ಈ ಉಪನ್ಯಾಸವು ಮಹಮ್ಮದೀಯರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪಯೋಗ ಜನಕರವಾದ ತತ್ವಗಳು ಇದರಲ್ಲಿವೆ.

ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ [illegible] ಯಿಂದಲೂ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದಲೂ ಮಧುರವಾದ ಪ್ರಾರ್ಥಿ ಭಾಷಣದ [illegible] ಮಾತುಗಳು ಚಿತ್ರ ಪಟದಂತೆ ಸ್ಥಿರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಲಿಸುವ ಸಭಿಕರ [illegible] ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಿದವು. ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ [illegible] ಸೂರವನ್ನು ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ [illegible] ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಘಳಿಸಿರಿ. ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿದಿರಾ, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಘಳಿಸಿರಿ [illegible] ಸಾರುತ್ತೇನೆ, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಘಳಿಸಿರಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪಾಪಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಮಾನ [illegible] ಅಜ್ಞಾನದ ಮರವೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕಳೆಯಿರಿ" ಸಿಖವಾಗಿ ಈ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥ [illegible] ತವಾಗಿದ್ದು ಯುರೋಪಿಯರು ಜ್ಞಾನವಿಶೇಷದಿಂದಲೇ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆಳುವರು. ಜ್ಞಾನವೇ ಬಲ [illegible] ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ಜ್ಞಾನವು ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಮೂಲವೆಂದು ಇವರು ಹೇಳಿದರು. ಅಮೀರರ ಈ ಮಾತಿಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮತ್ತು ಯುರೋಪು, ಅಮೇರಿಕದ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳು. ಬಹು ಸಂಪದದ ನೆಲೆ ಮನೆ ಎಂದು ಹೆಸರು ವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ಅಯುತ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಉಣ್ಣದೆ ವ್ಯಥ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆಯುವರು. ಯುರೋಪು, ಅಮೇರಿಕಾ ಖಂಡಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ತೌರುಮನೆಯಾಗಿವೆ. ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಾವಕಾರನು ತನ್ನ ಮಗಳ ಮದಿವೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಆಳುಗಳಿಗೆ 30,000 ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ಇನಾಮು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಮ್ಮ ಸ್ಮೃತಿ ಪಥಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಆದರೆ ಅರ್ಥವಿದ ಗರ್ವಿತರಾಗಿ ಮತವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನರಾದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವಾಗದು ಎಂಬದನ್ನು ಸಹ ಅಮೀರರು ವಿಶದ ಪಡಿಸಿದರು. ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ನೀತಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಎಂದೂ ತೊಲಗದಂತೆ [illegible] ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವದು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮತದ ಬೋಧನೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರು ಲೋಕದ ಬೇರೆ ಮತ [illegible] ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ನಾಶಕರವಾದ ನಾಸ್ತಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗಾಗಲಿ ಒಳಪಡದೆ ಪೂರ್ವಧರ್ಮದಿಂದ ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಲಿಸದ ಹಾಗಾಗಬೇಕು." ಈ ಬುದ್ಧಿವಾದಕ್ಕೆ ಹಿಂದುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವೀಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ ಉಪನಯನವೆಂಬದು ಈಗ ಬರೇ ಒಂದು ಆಚಾರ ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸದ ಒಂದು ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಹೋಗಿಯದೆ. ಧರ್ಮಬೋಧೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವಿನಹಾ ನಮಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ.

[illegible] ಮೇಲೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ [illegible] ಅಮೀರರು ಈ ವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ 6000 ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು 12 ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ 6 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅನಾಥ ಬಾಲ ಬಾಲಕೀಯರ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಕಾಲೇಜು ಕಟ್ಟೋಣದ ಬಗ್ಗೆ 20,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಈ ದಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದರೆ— ಈ ಹಣವನ್ನು ತಾನು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡುವೆನಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತನ್ನ ಸ್ಮಾರಕ ಚಿನ್ಹೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸ ಕೂಡದೆಂದೂ ಇವರು ವಿಧಿಸಿದ್ದು. ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಸನಾತನಧರ್ಮ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅಮೀರರು ಕಾರ್ಯತಃ ಕಲಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

ಅಮೀರರು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವ ಮೊದಲು ಇವರ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯಗಳ ಪರಿಚಿತಿ ನಮಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ರಾಜರ ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಲಾಭವುಂಟಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಅಫಘಾನ ಅಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೂ ಇದ್ದ ಮಿತ್ರಭಾವವು ವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು. ಇವರು ಬಕ್ರೀದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋಹತ್ಯ ಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಿಂದುಗಳ ಕೂಡ ಹ್ಯಾಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರು ಬಂದ ಸರ್ವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇವರು ತೋರುವ ಕುತೂಹಲವನ್ನೂ, ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಇವರಿಗಿರುವ ಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನೂ, ಇವರ ಔದಾರ್ಯ, ತೀಕ್ಷ್ಣಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಬರೋದೆಯ ಗಾಯಕವಾಡ ಮಹಾರಾಜರ ಚರಿತ್ರೆಯು ಜಾಗ್ರತೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವದು. ಅಮೀರರು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದೆಂಬದು ನಿಸ್ಸಂಶಯ. [illegible] ಇವರು [illegible] ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ರಾಜರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಪ್ರಜಾ [illegible] ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಉಪ್ಪಿನ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕವು.

ಉಪ್ಪಿನ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕ [illegible] (ಬಂಗಾಳ) ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿ [illegible] ಎಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಗವರ್ನ [illegible] ಸುಂಕವನ್ನು [illegible] ದ ಲಾಭ ಯಾವ [illegible] ಬಹುದೆಂಬು [illegible] ಈಗ ನಾವು ಹೀಗೆ ಚರ್ಚಿಸ [illegible] 1902-03ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ತೆರಿಗೆಯು [illegible] ಕಡಿಮೆಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವರ್ಷಾವಧಿ ಉಪ್ಪಿನ ಸುಂಕದ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯು ರೂ 9,27 066 ಆಗಿತ್ತು. ಇದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಮಾಂಡ ಒಂದಕ್ಕೆ 2 ರೂಪಾಯಿ ಸುಂಕವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸುಂಕವು ಕಡಿಮೆಯಾದ್ದರಿಂದ [illegible] ರೂ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಉಪ್ಪನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಸರಕಾರದವರ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗಿಂತ ಉಪ್ಪು ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪ್ಪಿನ ಕಂದಾಯವೂ ಸಹಾ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಮೊಬಲಗಿಂತ ರೂ 11,50,000 ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಈ ವರ್ಷ ಸಹಾ ಉಪ್ಪಿನ ಸುಂಕವು 'ಬಜೇಟ' ನಿರ್ಣಯಕ್ಕಿಂತ ರೂ. 17,47,000 ಮಿಕ್ಕಿರುವದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದರೂ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಉಳಿಯುವದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಉಪ್ಪಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಮೊದಲು ಉಪ್ಪಿನ ಸುಂಕವು ಸೇಕಡಾ 1600 ವರದಕ್ಕಿತ್ತು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವರುಷದ 'ಬಜೆಟ್' ಯಾ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಂದಾಜು ಖರ್ಚಿನ ಪಟ್ಟಿಯ ವಿಷಯ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಏನೇನೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಕೊಳ್ಳುವಾ. ಉಪ್ಪಿನ ತೆರಿಗೆ ಎಂತೂ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೆಂಬದೂ, ಲೆಟರ್ ಪೋಸ್ಟೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಾಣೆಗೆ ಒಂದು ತೊಲೆ ಭಾರದ ಟಪ್ಪಾಲು ಕಾಗದಗಳು ಹೋಗಬಹುದೆಂಬದೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಜನಜನಿತವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರುವದು. ಹೀಗೆ 'ಬಜೇಟ್' ನಿರ್ಣಯಗಳ ಉಪ್ಪಿನ ಬಾಬ್ತಿನಲ್ಲಿ 1¼ ಮಿಲಿಯ, ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲಿನಲ್ಲಿ 79000 [illegible]

[illegible] ವರುಷಗಳ [illegible] ಆದಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. [illegible] ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಮಲು ಕಟ್ಟೋಣದ [illegible] ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಸಿ ಅಫೀನಿನ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಹಿಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ವರುಷಗಳಿಗಿಂತ 95 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕಡಿಮೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರೂ ಇವರ ಫಿನೆನ್ಸ್ ಯತ್ನ ಆಧಾಯಕರ್ತ್ರುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಾದ ಮಿಸ್ಟರ್ ಇ. ಎನ್ ಬೇಕರ್ ಸಾಹೇಬರೂ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಹಾಕಲ್ಪಡುವ ರೈಲ್ವೆಗಳ ಮತ್ತು ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಸೇನಾಖರ್ಚಿನ ಅನಾವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆಂಬದಾಗಿ ಈ ಬಜೆಟಿನಿಂದ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ. ರೈಲ್ವೆಗಳ ಖರ್ಚಿಗೆ ಮೂರು ವರುಷಗಳಿಗೆ 13½ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ವಿಚಾರಕೊಡದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸೇನಾಧಿಪರಾದ ಕಿಚಿನರ್ ಪ್ರಭುಗಳ ಹೊಸ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ½ ಮಿಲಿಯು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇತರ ಆಗಾಗ್ಯೆ ಬದಲಾಯಿಸಲ್ಪಡುವ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆ ನಡೆಸುವ ಆಫೀಸುಗಳ ಸಿಬಂದಿಗೆ ಅವವುಗಳ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತಗಲುವ ಮೊಬಲಗುಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಹೀಗೆ ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆಗೆ 105 ಲಕ್ಷ, ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಗೆ 80 ಲಕ್ಷ, ವ್ಯವಸಾಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ 24 ಲಕ್ಷ, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮತ್ತು ಲೋಕಲ್ ಬೋರ್ಡುಗಳಿಗೆ 60 ಲಕ್ಷ, ಹೀಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಖರ್ಚಿನ ಮೊಬಲಗುಗಳ ವಿನಹಾ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಅಂದರೆ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಲೆಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಮೊಬಲಗುಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಖರ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಒಟ್ಟಿಗೆ 303 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಈ ಬಜೆಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಳೆದ ವರುಷಕ್ಕಿಂತ ಈ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗದ ಬಗ್ಯೆ [illegible] ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರು. ಈ ಮೊಬಲಗಿನ [illegible] ಜೊಂಬ್ಸಾ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ [illegible] ಗೈಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯಬೇಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ [illegible] ವದಿಲ್ಲವೆಂತ ರಾ। ಗೋಖಲೆ ಮೊದಲಾದವರು ಹೇಳಿ [illegible] [illegible] ಈ ವರುಷದ ಬಜೆಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹಣ [illegible] ಮೂ, ವೇ [illegible] ಜೋನ್ ಮಾರ್ಲೆಯವರ [illegible] [illegible] ಕಾಣುವ ಅಡಚಣೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ [illegible] ಭ್ಯಾಸವು ಉಚಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆಯುವದು.

— — —

“ಮಂಗಳೂರು ವಿಕಟಮಲ್ಲನಿಗೆ” ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಿ

ಸತ್ಯದೀಪಿಕೆಯ ಮಾರ್ಚಿ ತಾ 1ನೇ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರ ವಿಕಟ [illegible] ನಮ್ಮ ಪತ್ರ ರಚನೆಯ ಕುರಿತ [illegible] [illegible] ಹುಚ್ಚು ಮಾತೋ ನಿಂದೆಯೋ ಹಾಸ್ಯವೋ ತೋಕ್ತಿಯೋ [illegible] [illegible] ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗದಿಂದ ಬಡಜನಗಳ [illegible] ಸೊನೆಗಾರರ [illegible] ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವೆಂದು ನಗವನು [illegible] ಶಾಸ್ತ್ರಾಲಿಯನರಿಗೆ ಪರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸಿಕ್ಕಿತು [illegible] ಟೀಕೆ ಮಾಡವನ [illegible] ಗಸರ [illegible] ಲ್ಲಿಯೂ [illegible] ಗಾಂಭೀರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಲ್ಲದ ಈ “ಛತ್ರಕರ ಮೂರ್ತಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ [illegible] ವನ್ನು ನೋಡಿ [illegible] ಇದ್ದೀತೆಂದು [illegible] ವಿಕಟ [illegible] ಪುರುಷನ [illegible] ಮಧುರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಾವೊಲ್ಲೆವು. ಈಗ ನಮ್ಮ [illegible] ನುಡಿ [illegible] ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿ ವಾಚಕರಿಂದ ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಮಲ್ಲನ ಮಾತು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಲು ಇವನಿಗೂ ತೆನ್ನಾಲ ರಾಮಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಯಾವ ಸಮ್ಮಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ತೆನ್ನಾಲ ರಾಮಕೃಷ್ಣನು ಚತುರವಿದೂಷಕನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನು ದೂಷಕ ವಿಕಟನು. ನಿಂದೆಯು ಹಾಸ್ಯವಲ್ಲ.

“ಜೋಡುಮಠದ ಬಲರಾಮ ಭಟ್ಟನ” ಆಶ್ರಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ನಿರಂತರ ‘ರಕ್ಷೆಯ’ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಈ ವಿಕಟನನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಿಶಾಚಿಯು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. “ಬಲರಾಮ ಭಟ್ಟರು” ಮತಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ, ದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ತೊರೆದು, ಅಲ್ಲ ಆಕೆಯಿಂದ ತನ್ನ ರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಕಟನೊಂದಿಗೆ ಪರಮತವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಭಟ್ಟರ [illegible] ಮಂತ್ರಗಳು, ಕ್ಷತ್ರಿ [illegible] ವಿಕಟನುಳ್ಳಯ [illegible] ಯಂತೆ ಆಲೆದಾಡಿ ಅನರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರೌಢತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುವನು. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗೆ “ಬಲರಾಮ ಭಟ್ಟನ” ‘ರಕ್ಷೆಯು’ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು “ಮಗುವಿನ ಪ್ರವೇಶಕಾಲವು ಸ್ವಲ್ಪ ದೋಷಕರದ್ದಾದರೂ ಸುಕಾಲವೇ ಸರಿ” ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಕನ್ನಡವಿವೆ. ವಿಕಟನ ಈ ಚತುರೋಕ್ತಿಯ ಅರ್ಥವಾದರೋ ನಮ್ಮ ಬಾಲ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹೊಳೆಯದು. ಮಾರ್ಚ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 22ರ ಸತ್ಯದೀಪಿಕೆಯು ವಿಕಟಮಲ್ಲನ ಕುಟುಂಬದ “ವಟವಟ ಸಂಗಯ್ಯನು” ವಿಕಟನ ಸವಾರಿಯು ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ಹೋಗಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಸುವನು. ಪುರೋಹಿತರಾದ ‘ಬಲರಾಮ ಭಟ್ಟರು’ ಈ ಮಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕ. ಪುರೋಹಿತ ಮ. ಯಜಮಾನನೂ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗಾಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಹೊಂದುವನ್ನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವದು ಲೇಸು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಕಟನು ತನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ದುಃಖಿತರು ದೀನರು ಅಬಲೆಯರ ಗಳಲ್ಲಿ ತೋರದೆ ಜನರನ್ನು ನಿಂದೆಯಿಂದ ನೋಯಿಸದೆ [illegible] ವಿಷಯಗಳ ಸ್ತುತಿ ನಗಾಡಿಸುವದೇ ಮಲ್ಲನ ಕೆಲಸವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಇದೇ ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ [illegible] ರ್ಥವಾದ ಹಿತೋಕ್ತಿ.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ

[illegible] “ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ” ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರಿಗೆ —

[illegible]

ದುಃಶೀಲರನ್ನು ತಿದ್ದುವದು ಅಸಾಧ್ಯ

ಬಿಚೆಗೋಲಂ ಸಮ ಮಾಡಲು
ಕ್ಕಳೆಯೊಳು ಕೂಪಂಗಳಂ ತೋಡ
ಕ್ಕಿಡಿದುಕ್ಕಂ ಮೃದು ಮಾಡಲಕ್ಕು
ಮ ಅಲೋಲ್ಮೃಲಂಗಳಂ, ತೋರ
ಕ್ಕಡವೀಸಿಂಗನ ತಿದ್ದಲಕ್ಕು,
ಕರೆಯಲ್ಕಕ್ಕುಗ್ರ ವ್ಯಾಘ್ರಂಗಳಂ,
ಕಡು ಮೂರ್ಖಂ ಮತಿ ಗೇಳನೈ!
ಹರಹರಾ! ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ!

[illegible]

[illegible] ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ [illegible] ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಯಂದ ಸುಮಾರು 27 ಘಂಟೆಗಳವರೆಗೆ ಸಭೆಯ [illegible] ನಡೆಯಿತು. ಕೆಲವು ವ ರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಐಗುಪ್ತ ದೇಶದಲ್ಲಿಯ 'ನೈಲ' ನದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ [illegible] ನದೀ ನೀರನ್ನು ಒಂದು ಮಿಲಿಯ ಎಕ್ರೆಗಳಿಗೆ ಹಾಯು ಅಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಡಕೋ ನಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಹತ್ತಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ಆಣೆಕಟ್ಟಿಗೆ $1\frac{1}{2}$ ಮಿಲಿಯ ಪವನು ಗಳು ಖರ್ಚು ತಗಲುವವು. 4 ಮಿಲಿಯ ಕ್ರಯಬಾಳುವ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯು ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಇದರಿಂದಾಗುವದು.

ಮೆ|| ಎಸ್. ಎಮ್ ಮಿತ್ರರು ವ್ಯಾಸರಾಯರಾದ ಮಿಂಟೋ ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ 'ಪಂಜಾಬಿ ಕೇಸಿನ ಹಾಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಗದ ಹಾಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳಿಗಾಗಿ ಬ್ಬ ಕವಿಶನರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರಾದೀತೆಂಬದಾಗಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

'ಕೊಲೋನಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸ್' ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಸಾಹತಿಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ರಾ|| ಮೊರ್ಲೆ ಧೊರೆಗಳು, ಸರ್ ಜೇಮ್ಸ್ ಮೆಕೇ ಎಂಬವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ರುಸ್ಯಾ ದೇಶದ 'ಡ್ಯೂಮಾ' ಎಂಬ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ರುಸ್ಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಕ್ಷಾಮನಿವಾರಣೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿರುವರು. ಡ್ಯೂಮಾ ಸಭಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಮನ್ನಣೆಯಿಂದ ನಡಿಸಿದ್ದು ರುಸ್ಯಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶುಭಕರ ಚಿಹ್ನೆ ಎಂದು ಹಲವು ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಟೀಕೆ ಮಾಡುವರು.

ಇಟಲೀ ದೇಶದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿರುವ ಸಿಸಲಿ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ಹಿಂದೆ ಭೂಕಂಪವು ಸಂಭವಿಸಿ ಈ ದ್ವೀಪದ ಕೆಲಬ್ರಿಯಾ ಎಂಬ ಶಹಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗಿ 50,000 ಕುಟುಂಬಿಕರು ಮನೆಮಾರೂ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ಸಂಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಲಿರುವರು. ಅಂಥವರ ಪೋಷಣಾದ ಬ್ಬೇ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆ ದ್ವೀಪದ ಮಾಜಿ ವಿದವೆ ರಾಣಿಯು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಪಾರೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾ ಗತಕ್ಕ ನಮೂನೆಯ ಗೋಟುಗಳನ್ನೂ ಅವರಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಅನ್ನಗಳನ್ನು ವಿಕ್ರಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು. ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗೋಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಲೇ ಮಾರಲ್ಪಡುವವು. ಪಾರೀಸ್ ಪಟ್ಟಣದ ಶ್ರೀಮಂತ ಯುವತಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಅಂಗಡಿಗಳಿಂದಲೇ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಪಡಿಯುವರು.

M G P

ಮದ್ರಾಸ್ ಮಾಜಿ ಗವರ್ನರರಾದ ಎಮ್ಪಿಹಿಲ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ವಸಾಹತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಲವು ತರದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೀಗುವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಕೊಲೋನಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕೆಂ [illegible] ಪ್ರಭುಗಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ ವಾಲ್ ರಿಲ್ಲಿ [illegible] ಎಲ್ಗಿನ್ ಪ್ರಭುಗಳು [illegible] ನಿಗೆ ತರಲಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಇತ್ತಲಾಗೆ ಪರವಶ್ಯರಾದ ಬಂಗಾಳೆಯ ಮಾಜಿ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಗವರ್ನರರಾದ ಸರ್ ಜೋನ್ ವುಡ್‌ಬರ್ನರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವರ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನವು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ 29ನೇ ಶುಕ್ರವಾರ ನಡೆಯಿತು. ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಶುರುವಾದಾಗ ಇವರು ರೋಗದ ಸೋಂಕು ತಗಲಿದ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಾಶ ಪಡಿಸುವದು ವೈ ಕೂಲಿಯುವದು, ಮತ್ತು ಪ್ಲೇಗಾದ ಮನೋ ನಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಜನವತ್ತಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ಲೇಗು ಡೆಗ್ಯುಲೇಶನುಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಪತ್ಯಾಯದಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರುವದು ಬರೇ ಹುಚ್ಚುತನವೆಂತ [illegible] ವೊದಲನೆಯವರಾಗಿದ್ದರು. [illegible] ಸಹಾನುಭೂತಿಯುಳ್ಳವ [illegible] ಪ್ರತಿಕೂಲಗಳಿಗೆ [illegible] ಪ್ಲೇಗ ರೆಗ್ಯು [illegible] ಕಲಿಕತ್ತೆ [illegible] ಆದ ಮಹಾನುಭಾವರ [illegible] ಸೇವಾಗಳು [illegible] ಹೋಂಗ ಹೇಳಿ [illegible] ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಎಂಬ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು [illegible] ಪ್ರಕಾರ [illegible] ಪುರುಷಾರ್ಥ [illegible] ನಿವಾರಣೆ.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಶಿತುಜ್ವರೋಗದ ಉಪದ್ರವು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರಿಯಲ್ಲಿ 90 ಜನ ರೋಗಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ 30 ಜನರು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮತ್ತು ಯುರೇಶಿಯನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

'ಪಂಜಾಬಿಯ' ಅಪೀಲು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 6ಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೈರುತ್ತದೆ.

ಬರೋಡಾ ಗೈಕ್ವಾರರ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ರೋಮೇಶ ಚಂದ್ರದತ್ತರು ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಗೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ವರ್ತಮಾನವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದು ನಿಜವರ್ತಮಾನವಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ.

ಪಂಜಾಬು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹುಡುಗರು ಬೀಡಿ ಚುಟ್ಟಾ, ಸಿಗರೆಟ್ ಮುಂತಾದ ನ್ನು ಸೇದಕೂಡದೆಂಬ [illegible]

ವರ್ತಮಾನವುಂಟು [illegible]

ಗಿಂಬಾಡ್ ಕೆಂಪಾರ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ ಕಂಪ್ಲ [illegible] ಸ್ವದೇಶಿ ಹಂಡ್ಸ ಗಳನ್ನು [illegible] ಕಾರ್ಖಾನೆಯು [illegible] ಶಬ್ದೀಗತಿಗೆ ಬೀಡ ಒಬ್ಬ ಇಂಜಿನಿಯರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಅಮೇರಿಕದ ಚಿಕಾಗೊ ಪಟ್ಟಣಗಳ 'ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್' ಸಭೆಯ ಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜಾತಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಒಂದು ಸಭೆಕೂಡಿತು. ಒಂದು ಸಾವಿರ ಆಯಾ ಸ್ಥಳಗಳ 'ಡೆಲಿಗೇಟರೂ' ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಇತರ ಜನರೂ ಈ ಸಭೆಗೆ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಅಮೇರಿಕದ ಹೂಪರ ಮತ್ತು ಹೆರಿಸ್ ಎಂಬವರೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಯುರೋಪಿಯನರೂ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿಯೂ ಪರ್ಷ್ಯಾ ದೇಶದಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಪಾರ್ಸಿಗಳ ಮತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿಯೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮಹಮ್ಮದೀ ಮತದ ಪ್ರಮುಖರಾದ ಅನೇಕ ಜನ ಮೌಲ್ವಿಗಳೂ, ಆರ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಹಿಂದೂ ಮತದವರೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಏನೂ ವೈಷಮ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಭ್ರಾತೃಭಾವದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಭಿನ್ನ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಭಾರತೀಯ [illegible] ಪ್ರಸಂಗ [illegible] ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡ್ ಆಫೀಸಿನ [illegible] ಪೋಸ್ಟಲ್ [illegible] ಹೋಯಿತು. ಸರ್ [illegible] ಟೆಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿರುವವಂತೆ

ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಫೊರೆಸ್ಟ್ ಕನ್‌ಸರ್‌ವೇಟರವರು ಈ ರೀತಿ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ 100 ಎಕ್ರೆಗಳಿಗೆ ಸಾಧಾರಣ 14 ಎಕ್ರೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳ ಕಾಡುಗಳಿರುವವು. ಯುರೋಪ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ದ್ವೀಪಗಳ ವಿನಹಾ ಸರಾಸರಿ 100 ಎಕ್ರೆಗಳಿಗೆ 30 ಎಕ್ರೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಡುಗಳಿರುವವು. ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 3ರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಡಿರುವದು. ಹೀಗೆ ರುಸ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 40 ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಸೇಕಡಾ 17ರಂತಿರುವವು. ಕಾಡುಗಳು ಮಳೆಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವವಾದ್ದರಿಂದ ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಇನ್ನು ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿರುವರು. ಫೊರೆಸ್ಟ್ ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟಿನ ತರುವಾಯ ಸಾಧಾರಣ $12\frac{1}{4}$ ಮಿಲಿಯ ಎಕ್ರೆಗಳು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳ ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕಾಡುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣ ಸ್ಟೇಟ್ ಯಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಫೊರೆಸ್ಟ್‌ಗಳಾಗಿ ಮಾಡುವರು.

[illegible] ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ [illegible] ದನಕರ [illegible]

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಮಂಗಳೂರು. ಈ ವರುಷದ ಬೇಸಿಗೆಯು ಹವಾಗುಣ [illegible] ವಿಶೇಷತರದ್ದೇ. ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಬಿಸಿಲಿನ ಶಖೆ [illegible] ಬೆಳಗಿನ ಝಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ಛಳಿಕಾಲದಂತೆ ಛಳಿ ಇರುವದು. ಕ್ಷೀಣ ತಲೆನೆಗಡಿಯ ಬಾಧೆಯು ಊರೆಲ್ಲಾ ಇರುವದು. ಮಂಗಳೂರು ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಪ್ಲೇಗ್ ಮರಣಗಳು ಆಗುತ್ತಲಿವೆ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಸೊಸ್ಯಾಟಿಯ ಮೆಂಬರುಗಳ ಮೀಟಿಂಗ್ ಇತ್ತು. ಸಭೆಯು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವದು ಇವರ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆಯಾ ತಾಲೂಕಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೆಂಬರುಗಳಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವಿದ್ದರೂ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 25 ಜನ ಮೆಂಬರರು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಭೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು.

ರಸ್ತೆ ಮುಹೂರ್ತ ಎಂಬ ವಾಡಿಕೆ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಸ್ತು ಹಣದ ಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಸ್ತೆ ಮುಹೂರ್ತಗಳ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ತಾಲೂಕು ಆಫೀಸಿಗೆ [illegible] ನವರಿಂದ ಎರಡು ಯಾ ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಸ್ಥಾನಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಖರ್ಚು ಆಯಾ ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಬೀಳುತಿತ್ತು. ಜನವರಿ [illegible] ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಸ್ತು ಹಣವು ವಸೂಲಾಗುವವಾಡಿಕೆ ಇರುವಾಗ ಇದರಿಂದ ಪಟೇಲರಿಗೆ [illegible] ವಸೂಲಿಯ ಅಡಚಣೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲ. [illegible] ತೆರಿಗೆಯು ಮಾರ್ಚ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ವಸೂಲಿಗೆ [illegible] ಬ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಮುಂಚೆ [illegible] ವಸೂಲು ಮಾಡುವದು ಬಡಪಟೇಲರಿಗೆ [illegible] ಪ್ರಯಾಸವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಜಮೆಯಾಗುವ [illegible] ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಎರಡು ತಿಂಗಳ [illegible] ರೈತರಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. [illegible] ದ ಈ ಹಳೇ ವಾಡಿಕೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ದೊರೆ [illegible] ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ತೆಗದು ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. [illegible] ಪಟೇಲ ವರ್ಗವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ದೊರೆಗೆ [illegible] ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು [illegible] ರಿಂದ ರಜೆಕಾಲದ [illegible] ಕ್ಲೋಸಾಗವದು. ಮುನ್ಸಿಫ್ ಕೋರ್ಟುಗಳೂ ಸಹಾ ಇದೇ ದಿನ ಕ್ಲೋಜ್ ಆಗುವವು.

ನಮ್ಮ ಸೆಷನ್ [illegible] ರಾದ ರಾ. ಎಚ್. ಓ. ಡಿ. ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 17 [illegible] ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಪ್ರಿವಿಲೇಜ್ ರಜೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವದು. ಈ ರಜೆಯು ಕೋರ್ಟಿನ ರಜೆಕಾಲದ ರಜೆಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಜಡ್ಜರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯ ಸಮೇತ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತೆರಳುವರಂತೆ. ಕೋರ್ಟು ಸುರುವಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವ ದೊರೆಗಳು ಜಡ್ಜರಾಗಿ ಬರುವರೆಂಬದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ರಾ. ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ದೊರೆಗಳು ತಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆನೇ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವ ಸಂಭವವು ಅಷ್ಟೊಂದಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಮಂಗಳೂರಿನ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಆಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೂ, ಮುನ್ಸೀಫರಿಗೂ ಒಂದು ಗಾರ್ಡನ್ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತಾ. 24 ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಗಾರ್ಡನ್ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಕಾರ್ಕಳ ಪುತ್ತೂರ ಮುನ್ಸಿಫರೂ ಮ. ರಾ. ರಾ. ಕಾಸರಗೋಡು ವಕೀಲ್ ಕೆ. ಪಿ. ಅಚ್ಚುತಯ್ಯನವರೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಸಂಭಾವಿತ ಗೃಹಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಿಂದ ಚಿತ್ತೈಸಿದ್ದರು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟು ವಕೀಲರೂ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟು ವಕೀಲರೂ ಅನೇಕ ಜನ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಸವಾರಿ ಸಹಾ ಚಿತ್ತೈಸಿತ್ತು.

ಮಂಗಳೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕೊಲೇಜ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕೊಲೇಜಿನ ಪ್ರಥಮ ಸಹಾಯಕ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾದ ರಾ| ಎಂ. ಸೇಷಗಿರಿ ಪ್ರಭು ಎಂ. ಎ. ಗಳವರೂ ರಾ| ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಯ್ಯರರೂ ಪ್ರಮೋಶನಾಗಿ ಪ್ರಭುಗಳು 175 ರೂಪಾಯಿ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರಾ| ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಯ್ಯರು 125 ರೂಪಾಯಿ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿರುವರು. ರಾ| ಟಿ. ಮಂಗೇಶರಾವ್ ಬಿ. ಎ. ಎಲ್. ಟಿ. ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಮೋಶನ್ನಾಗಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಬ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೊಕ್ರುರಾಗಿರುವರು.

ಮಂಗಳೂರ ಹಜೂರ ಖಚೇರಿ ಇಲ್ಲಿಯ [illegible] ಗ್ ವನಾ ಕ್ಲರ್ಕ್ ಹೆಡ್ ಕ್ಲಾರ್ಕರಾದ ಮ. ರಾ. ರಾ| [illegible] ಮಂಜುನಾಥ ಬಾಳಿಗ [illegible] ಇವರಿಗೆ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು ಸಬ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ [illegible] ಕೆಲಸವಾದದ್ದು [illegible] ಗೊತ್ತಿರುವದು. ರಾ| ಎಂ. ಅಚ್ಚುತಯ್ಯನವರು—[illegible] ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಆಫೀಸಿನ [illegible] ಹೆಡ್‌ಕ್ಲಾರ್ಕ್—ರೂಪಾಯಿ 70 ತಲಬು ಸದ್ಯ [illegible] ಸಬ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ [illegible] ರಾ. ಸಿಬಾರಾ [illegible] ರಾವ್ [illegible] ಹೆಡ್ [illegible] ಕ್ಲರ್ಕ್ [illegible] ಆಫೀಸ್ ತಲಬು 60, [illegible] ಮಂಗಳೂರ [illegible] ಆಫೀಸ್ ಹೆಡ್‌ಕ್ಲಾರ್ಕ [illegible] ಟಿ. ಬೆನಗಿನ್‌ಕರ ರಾವ್ [illegible] ಹೆಡ್ [illegible] ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ [illegible] 10 [illegible] ಹೆಡ್‌ಕ್ಲಾರ್ಕ [illegible] ಆಫೀಸು ಮಂಗಳೂರ ತಲಬು 1 [illegible] ಬಾಬುರಾಯರು [illegible] ಆಫೀಸ್ [illegible] ಲಿಕ್ವಿಡ್ 1 [illegible] ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ—ಅಕ್ಟಿಂಗ್ ಡೆಪ್ಯುಟಿ [illegible] ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಆಫೀಸು ತಲಬು ಅಕ್ಟಿಂಗ್ 70.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕೊಲೆಪಾತಕಿಯನ್ನು ಫಾಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು [illegible] ದಾರೆ ಬಿಟ್ಟ ಈ ಕೊಲೆಪಾತಕಿ [illegible] ವರೇಗೆ [illegible] ವಿನೋದಾದಿಯಲ್ಲಿ ಈತನ ಹತ್ತರ [illegible] ಮೈಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಸನಾತನಧರ್ಮ ಬೋಧಕರಾದ ಒಬ್ಬ ಮೈಸೂರು ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಇವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರೆ ಮಂಗಳೂರು ಥಿಯೋಸಫಿಕಲ್ ಸೊಸ್ಯಾಟಿಯವರು ಇವರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಡ್ಯೂಕ್ ಧೊರೆಗಳವರಿಂದ ಅನ್ಯಾಯ [illegible] ಒಂದು ರಿವಿಜನ್ ಮೊಕದಮೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆಯಾಳಿಯು ಏಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೋಸೀವ್ ಆಕ್ಟಿನ ಮರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಂದೋಬಸ್ತಿಯುಂಟು ಮಾಡಲ್ಪಡದ ಒಂದು ಪಾರ್ಸೆಲನ್ನು ಪಡಕೊಂಡನು.' ಪಾರ್ಸೆಲ ಕಳುಹಿಸಿದವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವ [illegible] ದಲಿಗೆ ಪಾರ್ಸೆಲು ಪಡಕೊಂಡವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾದ್ದು ಅನ್ಯಾಯವೆಂತ ಜಡ್ಜರು ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ತೆಗದು ಹಾಕುವ ಹಾಗೆ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನವರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮರ್ಚಂಟ್ಸ್ ಸೊಸ್ಯಾಟಿ.— ಈ ಸೊಸ್ಯಾಟಿಯವರು ಕಳೆದ ತಾರೀಕು [illegible] ನೇ ಮಂಗಳವಾರ ಸಾಯಂಕಾಲ [illegible] ಘಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಭೆ ಕೂಡಿದರು. ಕಾಟ್ಯಾವಾಡ್ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಜಾಮನಗರ ರಾಜ್ಯದ ಜಾಮ ಸಾಹೇಬ "ರಣಜಿತ್‌ಸಿಂಗ್ ಜೀ" ಬಹದೂರರವರ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಆನಂದಾತಿಶಯಗಳನ್ನು [illegible] ಗೆ ತಂತೀ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸುವದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಸಂಭಾವಿತ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಜಾಮನಗರ ನಿವಾಸಿಗಳೂ ಸೊಸ್ಯಾಟಿಯ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಾದ ರಾ. ರಾ. ಮಾವಜೀ ಜೆರಾ ವಾಯೇಡಾ ಇವರ ಜಾಹೀರಾತಿಗೆ ಮಾನ ಕೊಟ್ಟು ನೆರದಿದ್ದರು. ಗ್ರಹಮ್ ಕಂಪೆನಿಯ ಏಜಂಟರಾದ ಮಿ| ಸ್ಯಾಮುವೆಲ್ ಜಲ್ಲಿಯಸ್ ಇವರು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ರಾ. ಪು [illegible] ಮನಂದರಾಮದಸೀ ಜಾಮನಗರ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಇವರು ರಾಜರವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ, ಮಹಾರಾಜರು ಕ್ರಿಕೇಟು ಆಟದಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟಂತೆ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಸಾಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಡಿಸಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಇತರ ರಾಜರುಗಳಂತೆ— ಅಂದರೆ ಗಾಯಕವಾಡ ಸಯ್ಯಾಜಿ ರಾವ್ ಬರೋಡಾ, ಮಹಿಸೂರ ರಾಜರುಗಳಂತೆ— ಪ್ರಜಾ ಪಂಜ್ಯಾಗೆ ಏರ [illegible] ತಪ್ಪಿಂದ [illegible] ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮರ್ಥರಾಗಲಿ ಎಂದು ಕೋರಿದರು. ನಂತರ ಪೋವನ್ [illegible] ಸೇಟ್ ಇವರು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ [illegible] ಇಷ್ಟಿಸಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಹಕ್ಕು ಪ್ರಕಾರ [illegible] ದಲ್ಲೂ ಅವರ ವಿಕಸಿತವಾದ ಆಂಗ್ಲದೇಶಾದಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸುಖಿಗಳಾಗ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಜಗತ್ಕರ್ತನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು [illegible] ಸಿದರು.

ಇನ್ಶೂರ ಕಂಪೆನಿಯ ಏಜಂಟರಾದ ಜಿ. ಎಮ್. [illegible] ಜಾ, ಇವರ ಪ್ರೊಪೋಜಾಲ್ [illegible] ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ತಂತಿಯ ದ್ವಾರ [illegible] ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಸಭಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಮಹಾರಾಜರವರ ಪರಕ್ಕೂ [illegible] ಯನ್ ನೇಶನಲ್ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ [illegible] ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ, ನಾವ [illegible] ಲಾ. ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿ, ಮಿಸ್ಟರ್ ಬಿ. ಜಿ. ತಿಲಕ ಮ ಇತರರ ಪರಕ್ಕೂ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಮೂರಾವರ್ತಿ ಜಯಘೋಷವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾಂಬೂಲಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅಂದಿನ ಸಭೆಯು ಮುಗಿಯಿತು. *M. G. Pai.*

ನಾನು ಮಂಗಳೂರ ಬಂದರಿಂದ ಇತ್ತಲಾಗೆ [illegible] ತ್ತಾ ದಾಹಗೊಂಡು ಒಂದು ಸೋಡಾ ಓಟರ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬಂದು ಅರ್ಧಾಣೆಯ ಬಾಬ್ತು 'ಗುಲಾಬು' ಸೋಡಾ ಬಾಟ್ಲ ಒಂದನ್ನು ಕುಡಿಯುವರೆ ಒಡದೆ. ನೀರಿಗೆ ಕೊಳೆತ ವಾಸನೆಯು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕುಡಿಯುವರೆ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಸೋಡಾ ಓಟರ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡುವದು ಉಚಿತ ಕೇಳಬಲ್ಲೆನು. [illegible] ಜನರಿಗೆ ಈ ಶೀತಳಿತ ನೀರಿನ ಸೋಡ ಓಟರ್ ಕುಡಿಯುಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಪ್ಲೇಗಿನೊಂದಿಗೆ ಕಾಲೆರಾ ಸುರು ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾ ಡಾಕ್ಟ್ರರಿಗಾಗಲಿ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಛೈರಮೆನರಿಗಾಗಲಿ ಇದನ್ನು ತಪಾಸಿ ನೋಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಟೋ ಇಲ್ಲವೊ ಎಂಬದಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಉಂಟು. ತಮಗೆ ಯುಕ್ತ ಕಂಡರೆ ತಾವು ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸ ಬಹುದು.

ವಾಚಕರಲ್ಲೊಬ್ಬ.

ಉಡುಪಿ. ಅದ್ಮಾರ ಮಠದ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಫೆಲೊಗಳನಡಾದ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಧೊರೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಒಂದು ಬಂಗಾರ ಪದಕ ವ ಸರಪಣಿಯನ್ನು ರಾ| ಪಿ. ಸಂಜೀವ ಎಂ, ಎ ಬಿ. ಎಲ್ ಇವರಿಗೆ ಕಳೆದ ಕನ್ವೊಕೇಶನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಡುಗಿರೆ ಮಾಡುವರೆ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಎಂ, ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾದವರು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವರೊಬ್ಬನೇ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ತಮ್ಮ ಎಫ್ ಎಲ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಇದೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇವರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಬಿ ಎಲ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಹೀಗೆ ಕೀರ್ತಿಗೊಂಡು ಪ್ರತಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಾದ ರಾ ಸಂಜೀವರು ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ [illegible] ಪಾತ್ರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಇವರಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನೂ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನೂ ಬಯಸುವೆವು

ಬಡಕ ಬೈಲು. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ 1[illegible]ನೇ ದಿವಸ ಹಗಲು ಸುಮಾರು 3 ಘಂಟೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ [illegible] ಗ್ರಾಮದ ಚಿಕ್ಕಲಿಪಾಡಿಯಲ್ಲಿ 1ನೇ ಉಗ್ಗ ಭಂಡಾರಿ, 2ನೇ ಮುಯ್ಯ ಭಂಡಾರಿ 3ನೇ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ, 4ನೇ ಮೋನಪ್ಪಶೈ ಎಂಬ 4 ಜನರ ಮನೆಗೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಬೆಂಕಿ ತಾಗಿ ಉರಿಯ ಹತ್ತಿತು ಸುಮಾರು [illegible] ಕಡದರೂ ಸಮಾಜ ನೀರಿಲ್ಲದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಒಂದು ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನೂ ಉಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪೈಕಿ 1ನೇಯವನ ಅಳಿಯನಾದ ಪಕೀರ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬವನು ಜೀವದಾಶೆ ಬಿಟ್ಟನೋ ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಯಾರೂ ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟರೂ ಕೇಳದೆ ಒಳನುಗ್ಗಿ 12 ಮುಡಿ ಅಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಒಳಹೊಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಓಡಿ ಅವಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ದೂಡಿ ತಾನು ಹೊರಡುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಮಾಡು ಜಾರಿ ಬಾಗಲು ಮುಚ್ಚಿತು. ಆತನು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಗೋಡೆ ಎಡೆಯಿಂದ ಬೈಹುಲ್ಲಿನ ಮುಚ್ಚಿಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿದನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಬೊಕ್ಕೆ ತಾಗಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವನನ್ನು ಬಾಕಿದ್ದವರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ತಾ. 19ನೇ ದಿವಸ 4 ಘಂಟೆಗೆ ಮೃತಪಟ್ಟನು ಆತನ ತಂಗಿ ಸೇಸು ಎಂಬವಳು ಬದುಕುವದು ಕಷ್ಟ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಂಕಪ್ಪಶೈ ಎಂಬವನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜಖಮಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಟ್ಟೋಣ ಸಾಂದಿಗೆಗಳ ನಷ್ಟವು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರವಾದೀತು

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 18ನೇ ದಿನ ಮಲ್ಲೂರು ಪಠಾರಿ ಗುತ್ತ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬವನು ಗುರುಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಒಂದು ಹುಚ್ಚನಾಯಿ ಆತನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂತು ಆತನ ಘಾಬರಿಯಿಂದ ಕೂಗಿಕೊಂಡು ಓಡುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ನಾಯಿ ಒಂದು ಕಚ್ಚಲು ಹೆದರಿ ಬಿದ್ದು ಹೋದನು ಕೂಡಲೇ ಅದು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಚ್ಚಿ ಕಚ್ಚಿ ಘಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ ದೂರದವರು ಓಡಿ ಬಂದು ಬಿಡಿಸಿ ತಂದು ಔಷಧಿ ವಗೈರೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ಆದರೂ ಬಚಾವಾಗುವದು ಕಷ್ಟವೆಂತ ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ಬಂದೋಬಸ್ತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಇಂಥಾ ವಿಪತ್ತುಗಳೂ ಸಂಭವಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ

ಗುರುಪುರ ಶಾಲೆಯ ಕಡವಿನ ಬಾಗಲಲ್ಲಿರುವ ಮುಕ್ರಿಬ್ಯಾರಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಕೆಳಗೆ 14 ವರಹಕ್ಕೆ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಪಡಕೊಂಡ ಗಾಡಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಜನ ವಾಹಿಲಿಯವರು ಕೂಡಿ ಇದೇ ತಾ 21ನೇ ರಾತ್ರಿ ಗುರುಪುರ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಚೂರಿ ಹಾಕಿ ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ಕೊರಳ ಸರಪಣಿ ಕೂಡಾ 4½ ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯವಾದಿ ಕುದ್ರೋಳಿಯ ಒಬ್ಬ ವಾಹಿಲಿಯವನಿಗೆ ವಿಕ್ರಯಿಸಿದರು, ಆತನು ಅದನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವದನ್ನು ಸದರಿ ಮಾಲಿಕರು ತಿಳಿದು ಆತನನ್ನು

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಅಧಿಕ ಚೈತ್ರ ಬ ೩ಯು ಚಂದ್ರವಾರದಾರಭ್ಯ ನಿಜ ಚೈತ್ರ ಶು ೩ಯು ಚಂದ್ರವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು. 1907ನೇ ಇಸವಿ ಎಪ್ರಿಲ್ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಚಂದ್ರ	ತ	೩೮	ಸ್ವಾ	೧೮|||	9	ಕುಜ	ದ್ವಾ	೫೧||	ಶ್ರ	೪೮|||
2	ಕುಜ	ಚೌ	೩೩	ವಿ	೧೫||	10	ಬುಧ	ತ್ರೆ	೪೯	ಪೂಭಾ	೪೮
3	ಬುಧ	ಪ	೨೭|	ಅ	೧೨	11	ಗುರು	ಚತು	೪೭|||	ಉಭಾ	೪೮|||
4	ಗುರು	ಷ	೨೧||	ಜ್ಯೆ	೮|	12	ಶುಕ್ರ	ಅಮಾ	೪೭|||	ರೇ	೫೦
5	ಶುಕ್ರ	ಸ	೧೫|||	ಮೂ	೪|	13	ಶನಿ	ಪಾ	೪೯	ಅ	೫೩
6	ಶನಿ	ಅ	೯|||	ಪೂಷಾ	|	14	ರವಿ	ಬಿದಿಗೆ	೫೧||	ಭ	೫೭|
7	ರವಿ	ನ	೪	ರೆ	೩೨	15	ಚಂದ್ರ	ತದಿಗೆ	೫೫	ಕೃ	೬೦
8	ಚಂದ್ರ	ಯೋ	೫೫|||	ಧ	೫೦||						

ಕಡದು ಗುರುಪುರ [illegible] ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

[illegible] ಈ ವರುಷದ ಉತ್ಸವವು ಇದೇ ಎಪ್ರಿಲ್ ತಾ. 9ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂ|ವರದ ಅಧಿಕ ಚೈತ್ರ ಬ [illegible] ಮಂಗಳವಾರ ದಿವಸ ಜರಗುವದು. [illegible] ಜಡ್ಜರವರು ಹೋದ ವರ್ಷದಂತೆಯೇ ಈ ವರುಷದ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸಹಾ ಬರುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಉಂಟು. ಈ ವರುಷದ ಉತ್ಸವವು ಬಹು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಡೆಯುವದೆಂತ ತೋರುತ್ತದೆ. ಬಹುಕಾಲದಿಂದ 60 ರೂಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಏಲಾಮು ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಈ ಕಾಲ 110 ರೂಪಾಯಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೇ ಇದರ ಕುರುಹು.

B. S. P.

ವಿವಿಧ ವಿಷಯ.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ 300,000,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವೃತ್ತಿಯು ವಿನಹಾ ಬೇರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಂದ ಜೀವನ ಗೈಯ್ಯುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದದ್ದೆಂತ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೋರಿ ಬರುವದು —

	ಜನಸಂಖ್ಯೆ
ಹತ್ತೀ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ	197,000
ನೂಲುಗಿರಿಣಿಗಳಲ್ಲಿ	185,000
ಗೋಣಿ ನೆಯ್ಯುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ	133,000
ನೀಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ	123,000
ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ	82,000
ಕಬ್ಬಿಣದ ಮತ್ತು ಹಿತ್ತಾಳಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ	24,000
ಭತ್ತದಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಮಾಡುವ ,,	18,000
ಛಾಪಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ	14,000
ಹಂಚು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ	14,000
ಹಡಗ ಕಟ್ಟುವ ಧಕ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿ	10,000
ಉಣ್ಣೆಯ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ	3,600
ಕಾಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ	4,250

ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸ್ವದೇಶೀ ಚಳವಳಿಯು ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮವಾಗಿ ಬೇರೂರಲಿಲ್ಲ ಎಂತ ಹೇಳಬಹುದು.

ಡಿ. ವಾಸ್ ಎಂಡ್ ಸನ್ಸ್ ಸ್ಯಾಕಲ್ ಎಜಂಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ರಿಪೇರರ್ಸ್ ಇವರ ಜಾಹಿರಾತು. ಈ ಮೂಲಕ ನಾವು ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ.— ನಮ್ಮ ಸ್ಯಾಕಲ್ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕಿದ್ದ ಮಡಿಕೇರಿಗುತ್ತೆ ಮಿಶನ್ ಶಾಲೆಯ ರಾ| ಬಾರ್ನಬಾಸ್ ಕೊತೊಟ್ ಇವರ ಮಗ ರಾ| ಈ ಬಿ. ಕೊತಟಾಂ ವರಿನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದಿಂದ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ಯಾವದೊಂದು ತರದ ರಿಪೇರಿಯಾ ಇತರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಂಪೆನಿಯವರಿಗೆಂತ ಸದರಿಯವರ ಮುಖಾಂತರ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದುಂಟಾಗ ಬಹುದಾದ ಲಾಭ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಜವಾಬದಾರರಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಬಹುದಾದ ಸ್ಯಾಕಲ್ ರಿಪೇರಿ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ರೂಪರೂಪ ಮಾತಾಡಿ ವ ಕಾಗದ ಮುಖಾಂತರ ನಡಿಸ ಬೇಕಾಗಿರುವದು. ನಮ್ಮ ಪೈಕಿ ಸ್ಯಾಕಲ್ ರಿಪೇರಿಂಗ್ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಯಾಕಲುಗಳ ಯಂತ್ರಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವು ನಡಿಸಲ್ಪಡುವದಾದ್ದರಿಂದ ಗಿರಾಕಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಾಗುವ ಕೆಲಸದ ವಿಷಯ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸದಿಂದಿರಬಹುದು. ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಹಳ ನಾಜೂಕು ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಡುವೆವು.

D. VAZ & SONS.
CYCLE AGENTS,
Hampankatte Mangalore.

Mangalore,
1st March, '07.

WILLIAM & Co., 16 OAK LANE, FORT BOMBAY.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶೀತಭಂಜನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪ್ರಾಭಂಜನವಿಮರ್ದಿನಿ

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅರ್ಧಶಿರೋವೇದನಹಾರಿಣಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿಣಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಗಂಟ್ಲು ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವಾತದ ನೋವಿಗೆ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಎದೆ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಲೆನೋವಿಗೆ

ಜಕಮ್ ಮತ್ತು ಘಾಯ, ಸಂಧಿವಾತ, ಶಿರೋಭಾರ, ಶಿರೋವೇದನೆ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು. ತ್ವರೆಮಾಡಿರಿ! ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಿರಿ!!

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ 0 6 0 ವಿ. ಪಿ. 0 10—0.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಗಜ್ಜಿಯು ಸಹಿತ ಹೋಗುವದು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಮೂರು ಸಾರೆ ಹಚ್ಚುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ, ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ—ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಾಲಿಗೆಗೆ ರುಚಿ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು	1	4	0
ವಜ್ರಗುಟಿಕ—ಧಾತು ಪುಷ್ಟಿ, ಸ್ವಪ್ನಸ್ಖಲನ ಮೊದಲಾದದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಶಿಘ್ರವಾಗಿ ಶಕ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ	1	0	0
ಜ್ವರಹಾರಿ—ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಮಬಾಣದಂತಿರುವ ದಿವ್ಯವಾದ ಔಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಟ್ಲಿ 1ಕ್ಕೆ	0	12	0
ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು—ಚೇಳುವಿನ ಕಡಿತದ ಮೇಲೆ ಈ ಔಷಧವು ಅಮೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ	0	[illegible]	0
ಖಜ್ಜಿ ಮುಲಾಮು—ಈ ಮುಲಾಮು ಅತಿಶಯ ಅಗ್ಗವೂ ಗುಣದಾಯಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ	0	3	0
ದಂತಮಂಜನ—ಈ ಮಂಜನದಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದಿನಾಲು ತಿಕ್ಕುವದರಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳು ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ರಕ್ತ ಸುರಿಯುವದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ	0	2	0
ರೋಮಹಾರಿ—ಈ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ತಾಗಿಸುವದರಿಂದ ರೋಮವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ	0	8	0
ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ—ಇದು ತಲೆಯ ಮೆದುಳನ್ನು ತಂಪು ಮಾಡಿ ಕೂದಲನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಚಲೋ ಪರಿಮಳವು ಬರುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಔನ್ಸು ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ಕ್ರಯ	1	0	0
ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ—ಜುಲಾಬಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.	0	4	0
ಕಫಹಾರಿ—ಕೆಮ್ಮು, ದಮ್ಮು, ಕ್ಷಯ ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಫ ನಿಲ್ಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ	1	4	0
ಸುಂದರೀ ತೈಲ—ಈ ತೈಲವನ್ನು ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ತಾಗಿಸಿದರೆ, ಮೊಡವೆಗಳು ಹೋಗಿ ಕಪ್ಪು ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಶಾಂತವಾದ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಗಡ್ಡಿ 1ಕ್ಕೆ	0	8	0

ನೇತ್ರಾಂಜನ 0-4-0 **ಕುಸುಮಾರಿ ಗುಟಿಕ** 1 0 0 **ಪ್ರಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ** 1 0-0, **ಜಂತುವಾತಹಾರಿ** 0 [illegible] 0, **ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ** 0 [illegible] 0
ಕಸ್ತೂರಿ ಮಾತ್ರೆಗಳು 0-10-0, **ತಾಂಬೂಲ ಗುಟಿಕೆ** 0-8-0.

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

AMRUTANJAN CURES RHEUMATISAM.

TRY OUR AMRUTANJAN AND YOU WILL LIKE IT

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲಿಯಂ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, ಫೋರ್ಟ ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಾಕ್ಷಿಕ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, 16ನೇ ಎಪ್ರಿಲ್ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 8.

ವಿಷಯಗಳು.

1. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜನಾಂಖಿರ್ತನ ಅಂದಾಜು ಪ[illegible]
2. ಕೆಳಗಿನ ಪರಿಷದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದಮೆಗಳು
3. ಜಾತಿ ವಿಚಾರವು
4. ಮಹಾಭಾರತದೊಳಗಿನ ಉಪಕಥೆ
5. 15 ರೂಪಾಯಿ ತಲಪಿಸಿ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗ
6. ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ
7. ಕಣ್ಣಾನೂರ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ
8. ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ ಇತ್ಯಾದಿ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ. ೬	ರೂ ೧೬	ರೂ ೪೦	ರೂ. ೭೫
ಅರ್ಧ ಪಾನು	,, ೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	,, ೨ ೮	೮	,, ೧೮	, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	, ೧ ೮	,, ೫	,, ೧೩	, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರಿಗೆ ಬರದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ	ಆ
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೨
,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೦	೯

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾಹಣವನ್ನೂ ಕುರಿತ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು.

ವಿಳಾಸ — ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಸಿಜ ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ೪ ಮಂ ಕುಜವಾರವಾರಭ್ಯ ನಿಜಚೈತ್ರ ಬಹುಳ ೩ಯು ಕುಜವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು. 1907ನೇ ಇಸವಿ ಎಪ್ರಿಲ್ ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ 30ರ ವರೆಗೆ.

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
16	ಕುಜ	ಚೌ	[illegible]	ಕೃ	[illegible]	21	[illegible]	ಏಕಾ	[illegible]	ಪೂ	[illegible]
17	ಬುಧ	ಪ	[illegible]	ರೋ	[illegible]	25	ಗುರು	ದ್ವಾ	[illegible]	ಉತ್ತ	[illegible]
18	ಗುರು	ಷ	[illegible]	ಮೃಗ	[illegible]	26	ಶುಕ್ರ	ತ್ರ	[illegible]	ಹಸ್ತ	[illegible]
19	ಶುಕ್ರ	ಸ	[illegible]	ಆರ್ದ್ರಾ	[illegible]	27	ಶನಿ	ಚತು	[illegible]	ಚಿ	[illegible]
20	ಶನಿ	ಸ	[illegible]	ಪು	[illegible]	28	ರವಿ	ಪೌ	[illegible]	ಸ್ವಾ	[illegible]
21	ರವಿ	ಅ	[illegible]	ಪು	[illegible]	29	ಚಂದ್ರ	ಪಾ	[illegible]	ವಿ	[illegible]
22	ಚಂದ್ರ	ನ	[illegible]	ಆಶ್ಲೇ	[illegible]	30	ಕುಜ	ಬಿದಿಗೆ	[illegible]	ಅನು	[illegible]
23	ಕುಜ	ದಶ	[illegible]	ಮ	[illegible]						

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

Formerly **S. NAGAPPA NAYAK & CO,**

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕತ್ತು, [illegible] ಕಾಗದ ವಗೈರೆ [illegible] ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ [illegible] ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ [illegible] ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ಸ್ಟೇಟ್ಮೆಂಟುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, [illegible] ಅಂಗಡಿ, ಭಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗ ಉಳಿಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು [illegible] ಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಖು 16ನೇ ಎಪ್ರಿಲ್ 1907.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜಮಾಖರ್ಚಿನ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿ ಯಾನೆ ಬಜೆಟ್.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಡ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯಿದೆ ಕೌನ್ಸಿಲ ಮುಂದೆ ಮ। ಬೇಕರ ಸಾಹೇಬರು ಇಟ್ಟ ಜಮಾಖರ್ಚಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜನರು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರತಕ್ಕ ಹಲವು ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಈ ಬಜೆಟನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಬೇಕರ ಸಾಹೇಬರು ತೋರಿಸಿದ ವಿವೇಕವನ್ನೂ ಮಿಂಟೊ ಪ್ರಭುಗಳ ಉದಾರ ಭಾಷಣವನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂದು ಯುವರಾಜರು ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿವಾದವು ನಮ್ಮ ಇಂಡ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಿತೆಂದು ಊಹಿಸ ಬಹುದು. ಯಾಕಂದರೆ ದೇಶಹಿತಕಾರಿಯಾದ ಅನೇಕ ಏರ್ಪಾಡುಗಳು ಇವರು ಇನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಆ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ಅಡಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ವರುಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಕಳೆದು ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಸುಮಾರು ೧೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವದಕ್ಕಿಂತ ೧೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕೈಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಇಂಬು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳು ಇಷ್ಟನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಕ್ಷಾಮಕಾಲಗಳನ್ನು ತಡೆಯುತಾರರು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಈ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆನೇ ನ್ಯಾಯಪ್ರಕಾರ ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಕಂದಾಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸ ಬಹುದು ಅಥವಾ ಹಣವನ್ನು ಪ್ರಜಾಹಿತಕಾರಿಯಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸ ಬಹುದು. ಈ ಹಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪೀಯ ಭಂಡವಾಳಿಕರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸ ಬಹುದು. ದಿವಸ್ಥದ ಭದ್ರತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸ ತಕ್ಕವರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಲು ತಿನ್ನುವವರು ಇದ್ದರು. ಮೊಗಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂದಾಯವು ಸೈನ್ಯದ ಖರ್ಚನ್ನು ತೆತ್ತು ಮಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಲಾದರೋ ಸುಮಾರು ೨೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕಂದಾಯವು ಸೈನ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಾಲದೆ ಉಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವಿಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ ಕಿಚ್ನರ ಸಾಹೇಬರು ಕೌನ್ಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಯೌವನಸ್ಥರಿಗೆ ಯುದ್ಧದ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತು ಮಾಡಿಟ್ಟರೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಸತಿ ಸೈನ್ಯದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ೭೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ಲೇಗಿನ ಖರ್ಚನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ೧೮ ಕೋಟಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪ್ಪಿನ ಸುಂಕವನ್ನು ಮಣಕ್ಕೆ ೧ ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ಇಳಿಸಿದ್ದು ಬಡವರಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದ ಏರ್ಪಾಡು. ಕಳೆದವರ್ಷ ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರು ಈ ಸುಂಕವನ್ನು ಪೂರಾ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲಾಗುವದಿಲ್ಲವಾದರೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವೆವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ರಿಯಾಯತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚೀನಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ರಫ್ತಾಗುವದಕ್ಕೆ ಹಿಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಕೆಳಗೆ ಬೆಳೆಸುವ ಅಫೀಮು ಸಾಗುವಳಿಯನ್ನು ಸಂಕೋಚಪಡಿಸಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಏರ್ಪಾಡು. ಇದರಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸುಂಕ ಮೊದಲಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಲಾಭವು ತಪ್ಪಿದರೂ ಚೀನಿ ಜನರನ್ನು ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೆಡಿಸಿ ದ್ರವ್ಯ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಕಳಂಕವು ಈ ವ್ಯಾಪಾರವು ಕ್ರಮೇಣ ನಾಶವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ತಗಲದು.

ಪ್ರೈಮರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಯ್ಯಾರಿಸಿದ ಏರ್ಪಾಡು ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು. ಈ ವಿಷಯ ಗೋಖಲೆಯವರು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಪದೆ ಪದೆ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲಾದರೋ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡತನದಿಂದ ಶೇಕಡ ಎಂಭತ್ತರಷ್ಟು ಹುಡುಗರು ಓನಾಮವು ತಿಳಿಯದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾಂಗವನ್ನು ಮುಂದರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದ ಬಡ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ವ್ಯವಸಾಯ, ನೇಯಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವದು ಯುಕ್ತ ಕೆಲಸ.

ಇಂಡ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಕ್ಷಸ ಪ್ರಾಣಿಯಾದ ಪ್ಲೇಗ್ ಉಳಿದಿದ್ದೂ ಮ್ಯುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಪಟ್ಟಣಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಾಂದ್ದರೆ ಪ್ಲೇಗು ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಾಧಿಗಳು ಹರಡುವವು. ಅದ್ದರಿಂದ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಿಗೆ ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಜನರ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಗೋಖಲೆಯವರು ಒಲವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ಕೊಡುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಹುದ್ದೆದಾರರು ಮಾಡುವ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದರು. ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಪಾಸಾದವರನ್ನು ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಕಾನೂನು ತಿಳಿಯದ್ದರೂ ಜಡ್ಜಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಕಾನೂನು ತಿಳಿದ ಮುನ್ಸಿಫ, ಸಬ್‌ಜಡ್ಜರುಗಳ ಮೇಲಾಧಿಕಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಜಡ್ಜಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವಕೀಲರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಡುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ರಾಸಬಿಹಾರಿ ಘೋಷರು ವಾದಿಸಿದರು.

ಜಿ. ಎಮ್. ಚಿತ್ನಾವೀಸರು ಸೂಚಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ವಿಷಯವೇನಂದರೆ: ವಿಲಾಯತಿಯ ನೇಯಿಗಾರರ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ನೇಯಿಗೆ ಕಸಬು ಹಾಳಾಗುವದು. ಈ ಸುಂಕವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ಸ್ವದೇಶಿಗೆ ಕ್ಕೆ ಕೈಮುಟ್ಟು ಹಾಗಾಗುವದು. ಹಣದ ಅಡಚಣೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈ ಏರ್ಪಾಡಿಗೆ ಆಕ್ಷೇಪವೂ ಇರಲಾರದು.

ಮೈಸೂರಾಪ ದೊರೆಗಳು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂಗಡದಲ್ಲಿ ಕಾಂಕ್ಷೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿಗಳ ಪ್ರಚಾರಣೆಯಿಂದ ನೂತನ ಕೋರಿಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟುಯವೆಂಬದು ನಿಜವೆಂದು ಒಪ್ಪಿದರು. ಈ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸ ಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುವದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಮಂಗಲಕರವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಜನರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿಷಯ ತನಿಖೆ ನಡಿಸಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಒಫ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಇವರಿಗೆ ರಿಪೋರ್ಟು ಮಾಡುವ ಸಂಕಲ್ಪವು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರ ಉತ್ತೇಜನದಿಂದಾದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಔದಾರ್ಯವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಈ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದು ತಿಳಿದ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಹಾ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರು. ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವೀಸಿನವರ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಇವರು ಜನರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ರಿಪನ್ ಪ್ರಭುಗಳ ಆಳಿಕೆಯು ರಿಪನ್ ದೊರೆಗಳ ಆಳಿಕೆಯಂತೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವದು.

ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ 1906ನೇ ವರುಷದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳು ಅತಿರೇಕ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕ್ರಮ ಅಪೀಲುಗಳ ತನಿಖೆಗೆ ಸಮಯವು ಬಹಳ ಅಪ್ಪವೇ ಇತ್ತು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸೆಶನ್ಸ್ ಕೋರ್ಟು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವದೆಂದು ಕುತೂಹಲದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆದರೆ ರಾ। ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ಸಾಹೇಬರವರ ನಿಪುಣತೆಯು ನಮಗಿನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಅನೇಕ ಜನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜಡ್ಜಿರಿಗಾದರೋ ಒಂದೇ ಒಂದು ಅಪೀಲನ್ನು ಹಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ವಕೀಲರುಗೂ ಈ ಅಪೀಲು ನಂಬರುಗಳ ರಿಕಾರ್ಡನ್ನು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಶೋಧಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಕ್ಷಿಗಾರರಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ತೊಂದರೆಯೂ ಅಧಿಕವಿತ್ತು. ಕಕ್ಷಿಗಾರರೂ ತಮ್ಮ ವಕೀಲರುಗಳಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಯೆ ಅನುಭವ ಕೊಡುವರೆ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಿಂದ ಬಂದು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಉಳಕೊಂಡು ಹಣ ವೆಚ್ಚಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅನನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಗೊಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಜಡ್ಜರು ಸುಲಭೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ದಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಅಪೀಲುಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸ ಬರಹತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗಿ

ರುತ್ತಾ, ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಪೀಲುಗಳನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡುವರೆ ಹಿಂಜರಿಯುವದಕ್ಕೇಕೆ? ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನಂಬರುಗಳನ್ನು ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಮುಗಿಸುವರು. ನ್ಯಾಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವರೆಂಬ ಹಾಗೆ ಕಳೆದ ವರುಷದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ನಂಬರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಹಾ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರತಿ ವರುಷಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಸೆಶ್ಯನ್ಸ್ ನಂಬರುಗಳು 24 ಇರುತ್ತಾ ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು 60ಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಪಾತಕದವುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ್ದು ಕೂಡಿ 28. ಈ ಕೊಲೆಪಾತಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಳಿಯಸಂತಾನದ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿರುವವು. ತಂದೆಯ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆತನ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರಾದ ಮಕ್ಕಳು ಅನುಭವಿಸದೆ ಅಳಿಯಂದಿರು ಅನುಭವಿಸುವದೆಂದರೆ ಸ್ವಭಾವವಿರುದ್ಧವಲ್ಲವೇ? ಈ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಅನೇಕ ಅನರ್ಥಗಳ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮದವೆಗಳ ವಿಶೇಷತ್ವವು ದೂಢಮೂಲವಾಗಿ ಪ್ರಬಲಿಸುವ ಮೊದಲು ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತೆಂತ ಹಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈಚೆಗೆ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಂತಾನದ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ವಾಡಿಕೆಗೆ ಬರುತ್ತಲಿರುವದು. ಆದರೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನದವರಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಪಾತಕಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವು ಅಷ್ಟೊಂದಿಲ್ಲ.

ಕೊಂಡವರಿಗೆ ಕೊಲೆತಪ್ಪದೆಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯಿದ್ದರೂ, ಕೊಲೆಪಾತಕವನ್ನು ರುಜು ಪಡಿಸುವದು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಹಾಗೆ ರುಜು ಪಡಿಸಿದರೂ ಮೇಲು ಕೋರ್ಟಿನವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಫಾಸಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡದೆಂಬುದು ದುಸ್ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರವೀಣರಾದ ಕುತಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಈ ಕುಹಕರು ಕೊಲೆಪಾತಕಕ್ಕೆ ಹೇಸರು. ಈ ಕೊಲೆಪಾತಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೆಂತ ಊಹಿಸಬೇಕು.

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಗೆ 5 ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯವಾಗಿ ಇತರ ದವಸಗಳ ಕ್ರಯವು ಇದೇ ದರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿರುವದರಿಂದ ಕಳವಿನ ನಂಬರುಗಳೂ ಕಡಿಮೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪರ ಪುರದಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವದು. ಪರಸ್ಪರ ವೈರಗಳು ಈ ಕೊಂದಿ ಸುಲಿಗೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾದರೂ ಅನೇಕ ಜನ ಬಡವರು ದ್ರವ್ಯಾಶೆಯಿಂದಲೇ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು. ಅಕ್ಕಿಗೆ 5 ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯವಿರುವಾಗ್ಯೆ ಇಂಥಾ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆದವಾದರೆ ಈ ವರ್ಷದ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಧಾರಣೆಯು 5½ಗೆ ಏರುವ ಸಂಭವಿರುವದರಿಂದ ಏನೇನು ಸಂಭವಿಸುವದೋ?

ಚಲಾವಣೆಯ ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆಯೇ ಪ್ರತಿರೂಪ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವವರ ಬಳಗವು ಮಧ್ಯ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ನಕಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವದು ಇವರಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಂದ ಕುಟುಂಬದ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿರುವದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರು ಪದೇ ಪದೇ ಶಿಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿ ಮರಣಾಂತಕ ಸೈರಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಈ ಸಂತತಿಯವರು ಇನ್ನೂ ಈ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವರು. ಹೋದ ವರುಷದ ಸೆಶ್ಯನ್ಸ್ ಮೊಕದಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥವರ ಮೂರು ಮೊಕದಮೆಗಳಿದ್ದವು. ಈಗ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಇಂಥಾ ಐದು ರೂಪಾಯಿಗಳಿರುವವಂತೆ.

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು ಫಾಶಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟರು. 12 ಜನರಿಗೆ ಟಾಪು ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತು.

— —0— —

ಜಾತಿ ವಿಚಾರವು.

—0—

ಜಾತಿಹೀನರ ಮನೆಯ
ಜ್ಯೋತಿ ತಾ ಹೀನವೇ
ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿಯೆನಬೇಡ
ದೇವನೊಲಿದಾತನೇ ಜಾತ-ಸರ್ವಜ್ಞ

ಜಾತಿಭೇದವು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆಯೆಂದು ಜನಸ್ಸುಧಾರಣೆಯವರು ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಒಂದೇ ಜಾತಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮನುಷ್ಯನು ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಭೇದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಕಲಹ ಮತ್ಸರಗಳಿಗೆ ಇಂಬಾಗಿ ಪ್ರಜಾಸೌಖ್ಯವು ಕೆಡುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಾನಿಕರ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅವರು ವಾದಿಸುವರು. "ಮನು ಮುಂತಾದ ಋಷಿಗಳೇ ವರ್ಣಭೇದವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ಮಿತವಾದ ವರ್ಣಭೇದವನ್ನು ಅಳಿಸಲಾದೀತೇ? ಸುಧಾರಣೆಯವರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಾಂಸಾಹಾರ ಮದ್ಯಪಾನಗಳು ಪಸರಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ವಾಸಿ" ಎಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರು ಕಾದಾಡುವರು. ಇದೇ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಹಾನಿ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರೆ ಒಮ್ಮೆಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಭೇದಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಬಿಡುವದು, ಸಾಧ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಕ್ಷೇಮಕರವೂ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ಆದರೆ ಈಗಿನ ಸಾವಿರಾರು ಜಾತಿಭೇದಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಳಲು ಹೆಚ್ಚುವದೆಂದೂ ಕಾಣುವದು.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಾತಿನಿಯಮಗಳು ಈಗಿನಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತದೆ. ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂದರೆ ಜಾತಿಭೇದಕ್ಕೆ ಈಗಿರುವ ಕೊರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುಧಾರಣೆಯು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಚಿಪ್ಪಿಗ, ಒಕ್ಕಲಿಗ, ಶಿಪಾಯಿ, ಪೂಜಾರಿಗಳ ಕೆಲಸ ತಾನೇ ಮಾಡುತಲಿದ್ದನು. ಕ್ರಮೇಣ ಆಯಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಜನರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕಸುಬುಗಳು ನಾಲ್ಕಾಗಿ ಸಾಗುವಹಾಗಾಯಿತು. ಈ ವರ್ಗೀಕರಣವು ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚಿಹ್ನವಾಯಿತು. ಇದೇ ವಿಭಾಗವು ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಜಾತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನಾರ್ಥಕಲಹದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಲವು ತರದ ಸಮಾಜ ಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ಜಾತಿಭೇದವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಮನುಷ್ಯಕಲ್ಪಿತವಾದ ಯಾವದೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ವೃದ್ಧಿಕ್ಷಯಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿರುವದು. ಮತ್ತು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡದಿದ್ದರೆ ಹಾನಿಕರವಾಗುವದು. ಈ ಬಿನಾಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಗನಾದರೆ ದ್ವಿಜನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ನಂದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳಂತೆ ಹೀನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯಿಲ್ಲ. ಜಾತಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಿಂದ ನಾನೂರು ಜಾತಿಗಳಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಮತ್ಸರತೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯದೆಂದು ಹೇಳಲೂಬಹುದು. ಬಹಳ ಅಲ್ಪಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಒಂದಕ್ಕೆರಡು ಜಾತಿಯಾಯಿತು. ಜಾತಿಭೇದಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು ಕೂಡಿನಡೆದರೆ ಅವರನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಅಗಲಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಪಟ್ಟವರದೊಂದು ಬೇರೆ ಜಾತಿಯಾಗುವದು. ಇಂತಹ ಸಾವಿರ ಗೋಳುಗಳು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸುಖಕಾರಿಯೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳ್ಯಾರು?

ಆದರೆ ಈ ಭೇದಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ನೀಗಬೇಕು. ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಒಳಜಾತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಭೇದಗಳಿರುವವು. ಕಾಯಿಪಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಕೋಳಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರಗೊಡದವನು ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಒಂದೇ ಕುಲ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಗಳು ಕೂಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ತರದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ದೊರೆಯುವದಲ್ಲದೆ ಅನರ್ಥ ಸಂಭವಿಸಲಾರದು.

ಈಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರೌಢವಿವಾಹವು ನಿಷಿದ್ಧವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಜಾತಕ ಮಿಶ್ರತ್ವಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಂದಲೂ ಅನೇಕಸಾರಿ ತಂದೆಯು ಮಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಯೋಗ್ಯ ವರನು ದೊರಕುವ ಮೊದಲೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅವಳ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕರಗುವನು. ಎರಡು ಮೂರು ಜಾತಿಗಳು ಒಂದಾದರೆ ವರಾನ್ವೇಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಂಬು ದೊರಕುವದು. ಒಂದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಹುಡುಗನು ಸಿಕ್ಕುವನು. ಈ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಮನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ದರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಸಮಾಜದ ಶಕ್ತಿಯ ಸುಖಗಳ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡುವಾಗ ಗೋಖಲೆಯವರು ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಭೇದಗಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸುಧಾರಣೆ [illegible] ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು

[illegible] ಜಾತಿಗಳು ಕೂಡಿ ನೀರಿನ ಹಟಕುಗಳಂತೆ ಒಂದರಲ್ಲೊಂದು ಬೆರಸಿ ಹೋಗುವವು. ಇದರಿಂದ ಅಂತಃಕಲಹದಲ್ಲಿ ಸವೆದು ಹೋಗುವ ಬುದ್ಧಿಬಲಗಳು ದೇಶೋನ್ನತಿಗೆ ನೆರವಾಗುವವು.

ನಮ್ಮ ದೇಹಪ್ರಕೃತಿಯು ಕೆಡಲಿಕ್ಕೆ ಜಾತಿಭೇದಗಳು ಒಂದು ಕಾರಣವೆನ್ನಬೇಕು. ಜಾತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲಾರದಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ—ಗೋತ್ರನಲ್ಲಿಲ್ಲ—ಸಂಬಂಧಗಳು ಬೆಳೆಯುವವು. ಇದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳು ಕೃಷ್ಣವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯವುಗಳಾಗಿರುವವು. ಬ್ರಿಟಿಷರು, ಅಮೇರಿಕನರು ದೃಢಕಾಯರಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕುಲಗಳು ಕೂಡಿ ಒಂದೇ ಜನಾಂಗವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುವರು. [illegible] ರಾಜಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಬೆಳಸಿದ ರಕ್ತಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮೊಗಲ ಬಾದಶಾಹಿ [illegible] ವಂತವಾಯಿತೆಂದು ಒಬ ಚರಿತ್ರಕರ್ತನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಾಂಗಗಳ [illegible] ಅವಶ್ಯವಿರುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮುಖಂಡರು ಇಂಥಾ ವಿಷಯ [illegible] ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತ ಮೇಲಾಗುವದು. ಜಾತಿಭೇದಗಳಿಂದ ಹಾನಿಯುಂಟೆಂದು ಬುದ್ಧ, ನಾನಕ, ಕಬೀರ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾತ್ಮರು [illegible] ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಜ್ಞಾನಭರಿತನಾದ ಸರ್ವಜ್ಞನು ಹೇಳುವಂತೆ

"ಯಾತರದು ಹೂವೇನು
ನಾತರದ ಸಂಬಂಧ
ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿಯೆನಬೇಡ
ದೇವನೊಲಿದಾತನೇ ಜಾತ ಸರ್ವಜ್ಞ"

ಆತ್ಮಸಂಯಮ.

ಮಹಾಭಾರತದೊಳಗಿನ ಉಪಕಥೆ.

[illegible]

ಚತುರ್ವೇದಗಳಷ್ಟೇ ಅವು ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ಪಂಚಮವೇದವೆನಿಸುವ ಮಹಾಭಾರತವು ಈ ಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮಾದದ್ದು. ಧರ್ಮದೇವತೆಯ ಅವತಾರನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮಹಾರಾಜನ ಮಾತು ಕಥೆಗಳು ಸಕಲ ಧರ್ಮಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಚಕರಿಗೆ ಸುಫಲಗಳನ್ನೀಯುವವು. ಅಧರ್ಮಿಗಳಾದ ಕೌರವರಿಂದ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಂಡವರು ಅರಣ್ಯವಾಸವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ತೃಷೆಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಒಂದು ಘೋರಾರಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿರಲು ಹತ್ತರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾದರೂ ನೀರು ತೋರುವದೋ ಏನೆಂಬದನ್ನು ಒಂದು ಮರವೇರಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಾದ್ರಿ ಸುತನಾದ ನಕುಲನಿಗೆ ಧರ್ಮನು ಆಜ್ಞೆ ಕೊಟ್ಟನು. ನೀರು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನಕುಲನು ನೋಡಿ [illegible] ಪಾತ್ರವನ್ನು [illegible] ಒಂದು ನೀರಿರುವ ಕೊಳದೆಡೆಗೆ ಬಂದನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ, ಒಂದು ಅಶರೀರ

[illegible] ವಾಣಿಯು—[illegible] ನನಗೆ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ತದನಂತರ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊ ಎಂದಿತು. [illegible] ಯಲು, ತಕ್ಷಣವೇ ಆತನು ನಿರ್ಜೀವನಾಗಿ [illegible] ವರೆಗೆ ಬಾರದಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹದೇವನನ್ನು ಈ ತಟಾಕದೆಡೆಗೆ ಬಂದು ಅಶರೀರವಾಣಿಯನ್ನು ಗೊಡವೆಗೆ ತಾರದೆ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದದ್ದರಿಂದ ನಕುಲನಂತೆಯೇ ಮಡಿದು ಬಿದ್ದನು. ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಸಹಾ ನಕುಲ ಸಹದೇವರಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದು ತಮ್ಮಂದಿಯರ ಗತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದಿದರು. ನೀರನ್ನು ತರಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದ ತಮ್ಮಂದಿಯರ ಹಾದಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾದು ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಇವರು ಬಾರದಿರುವದನ್ನು ಧರ್ಮರಾಜನು ಕಂಡು ದುಃಖಿತನಾಗಿ ನೀರಿನ ಕೊಳವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ತಮ್ಮಂದಿಯರು ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಬಾಹುಬಲ ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ಭೀಮಾರ್ಜುನ ನಕುಲ ಸಹದೇವರು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ [illegible] ಉಪಾಯವೇನೂ ಕಾಣದೆ, ಕೊಳದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದೋಷವಿರುವದೆಂತ ಊಹಿಸಿ ನೀರಿನ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೊಳಕ್ಕಿಳಿಯಲು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅದೇ ಅಶರೀರವಾಣಿಯು ಅಯ್ಯಾ, ಮಹಾರಾಯನೇ, ನನ್ನಿಂದ ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರು. ನಾನು ಒಂದು ಬಕ ಪಕ್ಷಿ, ನೀನು ಸಹಾ ನಾನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೂ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸುವದು. [illegible] ಧರ್ಮರಾಯನು [illegible] ಕಂಡು ಬೆದರಿದನು. [illegible] ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ [illegible] ಭೀಮಾರ್ಜುನರೆಲ್ಲರೂ [illegible] ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಳಕ್ಕೆ ಇಳಿ, ಅಂದಿತು. [illegible] ಯಾವದೆಂದು ಕೇಳಲು [illegible] ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು [illegible] ಕೇಳಿದನು.

[illegible] ಯಾವನು? [illegible] ಯಾರು ಯಾವರು?

[illegible] ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಾ [illegible] ಕ್ಷಣವಾತ್ರ [illegible] ಮಾಡುವ ಧೀರರಾದ [illegible] ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವು, ಈ [illegible] ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ [illegible] ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ. ಸುಖಿಯಾಗಿರುವವ ಯಾರು [illegible] ಮೇಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉತ್ತರಗಳಂತ [illegible] ಕಾರಿಯಾದ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ಉತ್ತರಗಳಾವವೋ ಧರ್ಮರಾಯನು [illegible] ಸಮರ್ಪಿಸುವವು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ [illegible] ಕಾಲವು [illegible] ಇದೇ ಪರ್ವ [illegible] ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡವರು ಕೂಡ ದರೂ ಸ್ಥಿರಂಜೀವಿಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ವರ್ತಿಸುವರು, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಯಾವದು? ಹಲವು ವೇದಗಳಿವೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಅನೇಕವಿರುವವು. ಮಹರ್ಷಿಗಳಾದರೋ ಬಿನ್ನ ಮತಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವರು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು, ಇದೇ ದಾರಿ. [illegible] ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡದೆ [illegible] ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೂಳನ್ನು ತಾನೇ ಅಟ್ಟು ಸಂತುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಂಡು, ಸಾಲವಿಲ್ಲದಾತನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖಿಯು. ಧರ್ಮರಾಯನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಇವನ ಧರ್ಮನಿರತೆಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತ [illegible] ಯಕ್ಷನು—ಮಹಾರಾಯನೇ ನಿನ್ನ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟೆನು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿಯರಲ್ಲಿ ನೀನಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಯಾವನಾಗಲಿ ಒಬ್ಬನು ಪುನಃ ಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜೀವಿಸಲಿ ಎಂದೆನಲು, ಧರ್ಮಜನು—ಯಕ್ಷನೇ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ನಕುಲನು ಜೀವಿಸಲೆಂದನು. ಯಕ್ಷನು ಧರ್ಮರಾಯನ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು [illegible] ಬೇಗನೆ ನಿನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿ ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಕುಲನನ್ನು ಮೀರಿರುವ ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ನಕುಲನು ಜೀವಿಸಲು [illegible] ಧರ್ಮರಾಜನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ಭಾರತೀಯ

ರಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೂ ತಪ್ಪದೆ ಸತತವಾಗಿ. "ಧರ್ಮನಾಶಕ್ಕೆ ಯಾವಾತನು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗುವನೋ ಆತನು ಅಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ನಾಶಹೊಂದುವನು. ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವನು ಆ ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಎಂದೂ ಅಧರ್ಮಿಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಪಾಂಡು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಕುಂತಿ ಮಾದ್ರಿಯರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಂದಿಯರು. ಕುಂತಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ನಾನೊಬ್ಬನು ಜೀವದಿಂದಿರುತ್ತಾ ಮಾದ್ರಿಯು ಸುತನಿಲ್ಲದಿರುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ನಕುಲನು ಜೀವಿಸಲಿ"

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಧರ್ಮಸರಳತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಆ ಯಕ್ಷನು ಧರ್ಮರಾಯನ ತಮ್ಮಂದಿಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮರಣದಿಂದೆಬ್ಬಿಸಿದನು. ಈ ಯಕ್ಷನು ಸಾಧಾರಣ ಪುರುಷನಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಕಲ ಧರ್ಮಪರಿಪಾಲಕನಾದ ಯಮಧರ್ಮನೇ. ಮಗನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನಿತ್ತು ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನೈದಿದನು.

15 ರೂಪಾಯಿ ತಲಬಿನ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗ.

—o—

ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ 15 ರೂಪಾಯಿ ತಲಬಿನಿಂದ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸಾಕುವ ಬಡ ಗುಮಾಸ್ತರ ಗೋಳನ್ನು "ಹಿಂದೂ" ಪತ್ರಿಕೆಕರ್ತರು ಹಲವು ಸಿದದಲ್ಲಿ ಬಣಿಸಿ ಈ "ಮೇಲು" ನೌಕರರಿಗೆ (Superior servants) ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಇಕ್ಕಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತಿದ್ದರು. ಈ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದಿ ಕನಿಕರಪಟ್ಟು ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯ ಒಬ್ಬ ಮೆಂಬರರು ಕೌನ್ಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಡ ಗುಮಾಸ್ತರ ದೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದೋ ಎಂದು ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಕೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಿತು. ಅದರೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಮದ್ರಾಸ್ ಕಲೆಕ್ಟರ ಮತ್ತು ಸ್ಟೇಷನ್ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರ ಆಫೀಸುಗಳ ಗುಮಾಸ್ತರು ಇಂಡ್ಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿಗೆ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗಳನ್ನು ಬರಕೊಂಡರು. ಅದರಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ... ಪಟ್ಟಿ ತೋರಿಸಿ 30 ರೂಪಾಯಿ ಕಮ್ಮಿ ಉದರನಿರ್ವಾಹ ಮದ್ರಾಸು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಾಗದೆಂದು ರುಜು ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಈ ಮೆಮೋರಿಯಲ್‌ಗಳನ್ನು ಇಂಡ್ಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆಂತಲೂ ಮತ್ತು ಅರ್ಜಿದಾರರ ಇಸಮುಗಳನ್ನು 20 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸಿದ್ದಾರೆಂತಲೂ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ನೌಕರರಿಗೆ 30 ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ ಹೊರಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 25 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ನಿಕೃಷ್ಟ ಸಂಬಳವಾಗಬೇಕೆಂದು ಚರ್ಚಿಸುವರು. ಮಂಗಳೂರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ (ಹ್ಯಾಗು ಬಾಡಿಗೆ) ಸೇರಿಸಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 25 ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಅನುಭವಸಿದ್ಧವೇ. 30 ವರ್ಷದ ಈಚೆಗೆ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆ ಏರಿಯದೆಂಬ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟ್ ತೀರ್ವೆ ಏರಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಬಡ ನೌಕರರಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಮುಡಿಗೆ $1\frac{1}{2}$ ಯಾ 2 ರೂಪಾಯಿ ಇರುವಾಗ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಸಂಬಳವನ್ನು ಮುಡಿಗೆ $5\frac{1}{2}$ ರೂಪಾಯಿ ಆದರೂ ಯಾಕೆ ಅದೇ ಸಂಬಳ ಮೇಲೆ ಏರಿಸುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು "ಹಿಂದೂ" ಎಡಿಟರರು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವರೋ? ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಯುವಕರು ತಮ್ಮ ಯೌವನವನ್ನೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾರಿದರೂ ಸೌಖ್ಯ ಕಾಣದೆ ನರಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ, ಸಾಹಸಗಳಿಲ್ಲದಿರುವದೇ. ಕೆಲವು ಬಂಡವಾಳಿಕರು ಕೂಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನೂ ಭಂಡಸಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ ಇಂತಹ ಗುಮಾಸ್ತರಾಗಿ ಬಳಲಿ ಹೋಗುವವರನೇಕರಿಗೆ ಮೈಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಷ್ಟಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತಿಸುವದು. ಯಾವಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪ್ರೇಮ ಹೆಚ್ಚಿ ಯುವಕರು ಕೂಡಿದಷ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರದ ಜೀವನವನ್ನು ಹುಡುಕ ತೊಡಗುವರೋ ಅದೇ ನಮಗೆ ಶುಭ ದಿನ.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.

ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾ. 9-4-07.

ಅಯ್ಯಾ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರೇ,—

ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದಾರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸುವಿರಾದರೆ ಉಪಕೃತನಾಗುವೆನು.

ನಮ್ಮ ಊರಾದ ವೀರಪುರದಲ್ಲಿ ... ಹಾರಿಗಳಿಗೆ ಧೂರ್ತಾಚಾರವನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮರಿಗೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನೂ ... ಮಾಡಿ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ದಿವಸಗಳಾಗುತ್ತವೆ. "ಪತ್ರಿಕೆ ನೋಡಲು ಅತ್ಯುಗ್ರಕಬಿಟ್ಟು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶಾಂತಿತೊಟ್ಟು ಮುಟ್ಟದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಕುಷ್ಟಗೊಟ್ಟು ಕ್ಲೇಷವೆಂಬ ಬಿರುದಾನದಿಂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ಇದ್ದು ಅಷ್ಟಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪುತ್ರಷ್ಟು ಶಾಂತಿತೊಟ್ಟು ಕೃಪಾವೃಷ್ಟಿಸುರಿಯಲೆಂದು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಕೂಡೆ ಇಷ್ಟೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಇದೇ ನವ ಕ್ಕಾರ ವದಂತಿ.

ಸಿಕ್ಕಿದವರೆಲ್ಲಾ ನರಿಯ ಇಕ್ಕಲವು ಬಹಿರ್ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ಪಕ್ಕವಂದಣಿಸಿ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಕಡಿಯವರಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೇನೋ? ನರಿಯಾದರೋ ಬರಿಯಲ್ಲಾಗುತ್ತ ಅಧರ್ಮ ನೋಡಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯುದ್ಭವಿಸಿದ ಅಧಿಕತರ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ಕುಂದುತ್ತಾ ಬರುವಳು. ಈ ಮಾಸನೆಯನ್ನು ಮೂಸುವದಕ್ಕಿಂತ ನೀರಲ್ಲಿ ಮಾಸಿಸುವದೇ ಲೇಸೆಂದಿದ್ದ ಸಾಸಿರ ಕಲ್ಲುಗಳು ಶ್ವಾಸಗೆಟ್ಟು ಹತಾಶರಾಗಿ ಆಕಾಶ ಮಂಡಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಕಂಗೊಳಿಸುವವು. ಇದು ಸತ್ಯವೋ ಮಿಥ್ಯವೋ ಎಂಬುದು ಕಚ್ಚೇರಿ ಬತ್ತಿಗಿರುವ ಬತ್ತಿದನರಿಯ ಬರಿಯಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿ ನೋಡಲು ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾದೀತು. ಇದೇ ನಮ್ಮೂರ ವಿಶೇಷ. ಸಶೇಷ ವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬರಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

P K B

ಕಣ್ಣಾನೂರಿನ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವು.

—o—

ಉತ್ತರ ಮಲಬಾರಿನ ಕಣ್ಣಾನೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನ ಪ್ರಮುಖರಿಂದ ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಖು 27ಕ್ಕೆ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕಮಿಷನರಾದ ಕೆಸಲ್ ಸ್ಟವರ್ಟ ಸ್ಟವಾರ್ಟರಿಂದ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪ್ರದರ್ಶನಾ ಮಂಟಪವು ಆಯಾ ನಾಡುಗಳಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೂತನ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಸಾಧಾರಣ ೫೦೦ ಮಂದಿ ಜನರಿಂದ ೪೦೦ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಸ್ತುಗಳು ಆ ಪ್ರದರ್ಶನದ ದೇಖಾವೆಗಳಲ್ಲಿರುವವು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ೧೩ ಭಾಗ ಯಾ ಸೆಕ್ಷನುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಣ್ಣಾನೂರಿನ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗೆರಟೆಗಳ ವಿಚಿತ್ರ ಕರಡಿಗೆಗಳು, ನಾಜೂಕು ಕಾಮಗಿರಿಯ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಜು ಮೊದಲಾದ ಅಜಬಾಜುಗಳು, ಜನರಿಗೆ ಆಯಾ ನಾರುಳ್ಳ ವನಸ್ಪತಿಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ನಾರನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವಗೋಸುಗ, ಲೋಳಸರ, ಬಾಳೆಗಿಡ, ಅಗಸೆ, ತೆಂಗು, ತಾಳೆಮರ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವನಸ್ಪತಿಗಳಿಂದ ತೆಗೆದಿಟ್ಟ ನಾರೂ, ಇವುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತರತರದ ಹಗ್ಗಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಬಗೆಗಳು, ಯುರೋಪಿಯ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಹಸ್ತಕೌಶಲವನ್ನು ತೋರುವ ಜರಿಗೊಂಡೆ ಊಲನ್ ದಾರದಿಂದ ನೇಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೋರಂಜಕ ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ ನಕ್ಷೆಪಟಗಳು ಆಯಾ ಸೆಕ್ಷನುಗಳ ದೇಖಾವೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೆಕ್ಷನಿನಲ್ಲಿ ಮಿಸಿಸ್ ಕೃಷ್ಣನ್ ಎಂಬವರಿಂದ ಊಲನಿನ ವಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ನೇಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮಹಾಕವಿಯ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ 'ಕಿಂಗ್ ಲಿಯರ್' ಎಂಬ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ಕೋರ್ಡಿಲಿಯಾ' ಮತ್ತು 'ಕಿಂಗ್‌ಲಿಯರ್' ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಬಿಂಬಗಳು ನೋಟಕರಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯಾನಂದಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವು. ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ, ತಂಜಾವೂರು, ಮೈಸೂರು, ಪಾಲ್ಘಾಟ ಈ ಊರುಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಾಮಾನುಗಳು ಈ ಪ್ರದರ್ಶನಾಮಂಟಪದಲ್ಲಿರುವವು. ಮಯ್ಯೆಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಮ್. ಕೆ. ದಾಮನ್ ಎಂಬವರು ಮೂರು ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರದರ್ಶನೆಗೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕಾಳಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಕೆಸಲ್ ಸ್ಟವಾರ್ಟ ಸಾಹೇಬರಿಂದ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮಂಗಳವಾಗಲೆಂದೂ ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಧರ್ಮಪರಿಪಾಲನ ಸಭೆಗೆ ಶುಭವಾಗಲೆಂದೂ, ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಗ್ರೇಸ್ ಎಲಿಬ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪದ್ಯದ ನಾಲ್ಕು ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಪ್ಪು ಮಸಿಯಿಂದ ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವರು. ಒಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ನೂರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬರಹವೂ ಆ ದೇಖಾವೆಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಗೃಹಸ್ಥರು ಭರತಖಂಡದ ಪ್ಲೇಟಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ... ವಿಷಯಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನಾಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಕೊಟ್ಟರು. ... ಸ್ವಾರ್ಟ ಸಾಹೇಬರ ಆಗಮನವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಮಿಟಿಯ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರು

ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಲವು [illegible] [illegible] [illegible] ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ [illegible] [illegible] [illegible] ಎಂಬ ಊಹನೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಜನರು ಏನೂ [illegible] ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರಂತೆ. ಭರತಖಂಡದ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವದೇಶಿ ಕೋಲಾಹಲವು ಹಬ್ಬುತ್ತಿರುತ್ತಾ, ಸ್ವದೇಶಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ದೇಶದ ವ್ಯವಸಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುವದೇ ಈ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾಲಕರ ದರ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಪಾಠಗಳಿಂದ ತಾವು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಂತೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ವ್ಯವಸಾಯಗಳ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಸಾಧಾರಣವು[illegible] ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವವು. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಸರಕಾರದವರು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವರೆಂಬ ಊಹನೆಯು ಆಧಾರವಿಲ್ಲದ್ದು. ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಭರತಖಂಡದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಆಗಬೇಕ್ಕವೇ? [illegible] ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಮಲಬಾರು ಮಾಪಿಳೆಗಳು ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರದರ್ಶನದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕಂತ ಬಾವಿಸಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಕು. ಅವರೆ ಸ್ವತಂತ್ರರಂಥಾ ಮಾಪಿಳೆಗಳ ಮಾತಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೋಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ಕಾರಣಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೋಪಿಸಿದರೂ [illegible]. [illegible] ಮದ್ರಾಸ್ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹಗಳನ್ನು [illegible] ಮಾಡುವವಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದ ಕೇವಲ ಅನ್ಯಾಯವೆಂದು [illegible] ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪತ್ರಿಕೆಯು [illegible] [illegible] ಸ್ಟೇಟ್ಸ್‌ಮನ್ [illegible] [illegible] ದಂತೆಯೇ [illegible] [illegible] [illegible] ಅಧಾರದಿಂದ ಅವರು [illegible] ಆಧಾರವೋ?

ಕೈಗಾರಿಕೆ [illegible] [illegible] [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯು[illegible] ಗಳನ್ನು ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವದು [illegible] ಬೇಕಾಕಷ್ಟು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಒಂದೂ ಬಾಳ ಲಾಭವು. ಯಾಕೆಂದರೆ [illegible] ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶೀ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆ [illegible] [illegible] [illegible] ದುಕೊಳ್ಳುವರು [illegible] ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ [illegible] ದೇಶಾಭಿಮಾನ [illegible] ವಹಿಸುವದು ಪತ್ರಿಕ್ಯವಲ್ಲವೆ?

[illegible] ಕೊಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೊಫೆಸರ [illegible] [illegible] [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಾಠಶಾಲೆಗಳ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿ [illegible] ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ [illegible] ಅಭ್ಯಾಸಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವಿದ್ಯೆಯು [illegible] ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಾರದಿರುವದೇ ಭರತಖಂಡದ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಆಯಾ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳು ಅನೇಕವಿರುವವು. ಡಾ। ಬೊರ್ಡ್ವಯವರು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಹಿಂದು ಸಮಾಜದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಈ ಕುಂದುಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಮಯಾನುಸಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಭರತಖಂಡವು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ವಾಸಿಯಾಗಲೆಂದು ಕೋರಿದರು.

ಹೀಗೆ ಕಣ್ಣಾನೂರಿನ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನವು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು.

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER.

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಪುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

[illegible] ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. [illegible] [illegible] ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ [illegible] ಕಡಿಮ್ಮ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದು.

[illegible] ತಲೆಗೆ [illegible] [illegible]

ಸುಗಂಧವಾಸಿತ [illegible]—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0-4-0. 12 [illegible] ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2-4-0ಗೆ [illegible] [illegible] ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಧಮಾಲೆಗೆ ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. [illegible] ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ [illegible] ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, [illegible] ಕೊಂಡಲ್ಲಿ [illegible] ಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಧಮಾಲೆ [illegible] ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0-12-0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪುಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1-0-0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0-8-0 ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ 0-4-0 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2-4-0. ಇದು ಬಹು ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹುಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0-2-0. **ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ** ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲು ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ಹೊರತು ವಿ ಪಿ ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು.

ವಿಳಾಸ—ಆರ್ ಯಂ ಕಾಮತ್ Address—**R. M. Kamath**
ಪಂಚಮಹಾಲ್, *Panchamahal*
ಮುಲ್ಕಿ, ದ ಕನ್ನಡ *Moolky, S. Canara*

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯುರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಇದು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ
ಜೀವ ವಿಮೆ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

[illegible] 2 ಕೋಟಿ 7[illegible] ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,0000,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೆ ದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ. 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಫನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು. ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ.ರಾ. ಡಿ ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು. ಮೆ॥ ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಕಾರಭಾರಿ.
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ. ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲ್ಯಾಫ್ ಆಫೀಸು,
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು, [illegible]
[illegible] ಮಂಗಳೂರು. [illegible] ಮುಂಬಾಯಿ.

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

ರುಶ್ಯಾದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಸೆಂಟ್ ಪಿಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ಮತ್ತು ರುಶ್ಯಾಯನರಿಗೂ ಅಂಗ್ಲೋ ರುಸ್ಸಿಯನ್ ಎಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಹೊಸ ಒಪ್ಪಂದವಾಗುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅಫ್‌ಘಾನ್ ಅಮೀರರವರ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ದೇಶದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ ಅನುಮತಿಗೊಂಡು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಒಪ್ಪಂದವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಬಾಕಿ ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು.

ಸ್ಯಾರೋಬಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಗ್ರೋಗನ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಜೊತೆಯ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬೇರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಸರದಾರರು ಒಬ್ಬ ನೇಟಿವನು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಸ್ತ್ರೀಯೊಳಬ್ಬಳನ್ನು ಅವಮಾನ ಪಡಿಸಿದನೆಂಬ ನೆವದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಹೊಡದದ್ದಕ್ಕೆ ಇಂಡಿಯನ್ ಕೋಡಿನ 143ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಸರದಾರರಿಗೆ ಒಂದ [illegible] ಒಂದು ತಿಂಗಳು ವರೆಗಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತು.

ಪರ್ಶ್ಯಾದೇಶದ ಸಬ್ [illegible] ಎಂಬಲ್ಲಿ ರುಶ್ಯಾ ದೇಶದವನೊಬ್ಬನು [illegible] ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ [illegible] ಸರಕಾರದವರು ಪರ್ಶ್ಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು [illegible] ಪರ್ಶ್ಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] [illegible] ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ [illegible] ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

[illegible] ಸರಕಾರಕ್ಕೆ [illegible] [illegible] [illegible] (1[illegible] [illegible] [illegible] ಅಡಿ [illegible] ಕೇಳ [illegible] ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಇವರು [illegible] ಹೌಸ್‌ನವರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇರಾದೆ ಇದ್ದರೂ ಈ ಇರಾದೆಯನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಇವರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಯೌವನದ ತೀವ್ರತೆಯು ಇರುವದಿಲ್ಲ.

ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಷ್ನಿ ಎಂಬ ಪಿಲಿಯಾಧೀಶನನ್ನು ಕೊಂದ ತಪ್ಪು ಹೊರೇಸ್‌ರೇನರ್ ಎಂಬವನ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ [illegible] ಆತನಿಗೆ ಮರಣದಂಡನೆ ವಿಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆತನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಜೀವದಾನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಎಡ್ವರ್ಡ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಹೊರೇಸರೇನರ ಜೀವದ ಬದಲಿಗೆ ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವೆನೆಂತ ಹೇಳಿರುತ್ತಾಳಂತೆ.

ಲೋರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಟೈಮ್ಸ್ ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟರಿನಾಂಗಣದ [illegible] ಕ್ಯಾನ್ ಪ್ರಭುಗಳ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಕಲಿಕತ್ತೆಯ [illegible] [illegible] [illegible] ಪ್ಲಾಸ್ಟರ್. ಯುದ್ಧದ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಕೆಂದು [illegible] [illegible] ದಂದ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ [illegible] ಪ್ರಭುಗಳ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬಹುದಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿರುವರು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

—o—

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ 60 ವರುಷ ಪ್ರಾಯದ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತಳನ್ನು 'ಕ್ಲೋರೊಫೋರ್ಮ್' ಎಂಬ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಔಷಧಿಯ ಮಹಾ ವಿಷವನ್ನು ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮೂಸುವ ಹಾಗೆ ಉಪಾಯಮಾಡಿ ಅತಳ ಪ್ರಾಣಹತ್ಯವನ್ನೆಸಗಿ ಕಳ್ಳರು ಅವಳ ಹತ್ತರವಿರುವ ಗವರ್ನಮೆಂಟ ನೋಟುಗಳನ್ನೂ ಚಿನ್ನಾಭರಣವನ್ನೂ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಒಯ್ದಿರುತ್ತಾರಂತೆ.

ಕಲಿಕತ್ತೆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗು ಮತ್ತು ಸಿಡುಬು ರೋಗಗಳು ಉಲ್ಬಣವಾಗಿರುವವು. ಈ ವರ್ತಿಯ [illegible] ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗ [illegible] [illegible] [illegible] ಕಡಿಮೆ.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಕೊಟ್ಟ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ಕಲಿಕತ್ತಾ [illegible] [illegible] ಪತ್ರಿಕೆ [illegible] ಕ್ರಿಮಿನಲ್ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ಸಿಂಗ [illegible] ವಿದೇಶೀ ಜಿಂತಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ನೋಕರನ [illegible] [illegible] ಯೌವನ [illegible] ವಿಷಯ [illegible] ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸ್ಪಟ್ಟ [illegible] ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ತವ್ಮ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಓದುವಾಗ್ಗೆ ಈ ಎರಡು ಜನರು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು [illegible] ಕಿವಿಗೆ ತಾರದೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನಪರವಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಈ ಹಾಡುಗಳ ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಮಾತೃಭೂಮಿಗೋಸ್ಕರ ಈ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಾವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವೆವೆಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಅಪೀಲಿನಲ್ಲಿ ಸೆಶನ್ಸ್ ಜಡ್ಜರು ತಾನು ಈ ಯೌವನಸ್ಥರನ್ನು ಇವರ ಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಮನೆತನವನ್ನೂ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ವಿಮೋಚಿಸಬೇಕೆಂತಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಇವರು ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಾಯಂ ಮಾಡಿ ಅಪೀಲನ್ನು ತೆಗದುಹಾಕಿರುವೆನೆಂತ ಹೇಳಿದರು.

'ಪಂಜಾಬೀ' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಬಾತ್ಮೀದಾರನು ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿರುವನು.—ಪ್ಲೇಗ್ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಲಾಹೋರ ನಿವಾಸಿಗಳು ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗಿ [illegible] ರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಮೂಢಮತಿಗಳಾದ ಅನೇಕರು ಈ ಪ್ಲೇಗಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವರು. ಈ [illegible] [illegible] ಕಾಲದಲ್ಲಿ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಪವರಲ್ಲಿ ನೇಟಿವರೂ [illegible] [illegible] ದು. ಆದರೆ ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗವು ಯುರೋಪಿಯನರನ್ನು ಸೋಂಕುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಡಿಯನ ಕ್ರಿಸ್ತಿಯನರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರು ಎಷ್ಟು ಮಲೀನರಾಗಿದ್ದರೂ ಇವರನ್ನೂ ಸೋಂಕದು. ಈ ಮೂಢಮತಿಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರದವರ ಇರಾಧೆಯು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವದಲ್ಲವೆಂತ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೂ ಇವರಿಗೆ ಇದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಗದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಈ ಬುದ್ಧಿಶೂನ್ಯರು ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಈ ಇರಾಧೆಯು ಮೊದಲಿತ್ತೆಂತಲೂ, ಇತ್ತಲಾಗೆ ಈ ಇರಾಧೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ನೇಟಿವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರೆಂದೂ ಹೇಳುವರು. ಲಾಯರ್ [illegible] ಇತ್ತಲಾಗೆ ವಿಧಾಯಿಸಿದ ಕೆಲ ಕಾನೂನುಗಳೂ ಪ್ಲೇಗು ರೋಗದ ಪ್ರಬಲತೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ [illegible] ಹೇಳಿರುವರಂತೆ. ಈ [illegible] ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು [illegible] [illegible]

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 16 ವರುಷದ ಒಬ್ಬ [illegible] [illegible] ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದನೆಂದು [illegible] [illegible] [illegible] ಒಂದು [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಕೇಸ್ತ್ರ [illegible] [illegible] [illegible] ಬಿದ್ದಿರುವ [illegible] ತಿನ್ನುವರು. ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ನಮ್ಮ ಕುಡು [illegible] ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಜಾಗರೂಕತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಮಹೇಶ್ವರ [illegible] ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸುಲಿಗೆಯು ನಡೆಯಿತು. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಕಿಲಾಬು ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಬ್ಬ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಸಾವುಕಾರನ ಮನೇ ಬಾಗಲಿಗೆ ಬಂತು. ಮನೆಯವರು ಮದುವೆಯ ಮೆರವಣಿಗೆ ಎಂತ ನೆನಸಿ ಅದನ್ನು ನೋಡುವಗೋಸ್ಕರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ತೆರದು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಹೀಗೆ ಮನೇ ಬಾಗಲುಗಳು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಈ ನಟನೆಯ ಮೆರವಣಿಗೆಯವರು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಳ್ಳರು ಯಾರೆಂತ ತಿಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಬಹಳ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತಲಾಗೆ [illegible] ಗೋಖಲೆಯವರು ಅಲ್ಲಹಾಬಾದಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಟೌನ್ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ [illegible] [illegible] ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ [illegible] ಟೌನ್ ಹಾಲನ್ನು [illegible] ಜನರು [illegible] [illegible] [illegible] ಯನ್ನು [illegible] [illegible]

... ಪತ್ರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ ... ಒಪ್ಪಿ ಈ ವಿಷಯ ... ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾಗಿಯೂ ... ಕಳ್ಳಸಿದ ಈ ... ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ಜನರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೇನೇ ... ಹೇಳಿರುವರು. ಆಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರಕಾರದವರು ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ನೌಕರರು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಆ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಸರಕಾರದ ... ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭರವಸೆಯುಂಟಾಗುವದೆಂದು ... ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರು ಸೂಚಿಸುವರು

... ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ ಹಮ್ಮ...ಯ ತಹಸೀಲದಾರರು ಶಿಕಾರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಒಂದು ಹುಲಿಯನ್ನು ಇವರು ದೂರದಿಂದ ಅದರ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ನಿಂತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕೋವಿಯನ್ನು ... ರಿಸಿದರು. ಗುಂಡಿನ ಪೆಟ್ಟು ಇದಕ್ಕೆ ತಗಲುತ್ತಲೇ ಹುಲಿಯು ಗುಹೆಯಿಂದ ಹಾರಿತು. ತಹಸೀಲದಾರರು ಕೋವಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದರು. ಇದು ಅದರ ಮುಖಕ್ಕೆ ತಗಲಿ ಹುಲಿಯು ಇನ್ನಷ್ಟು ರೋಷಗೊಂಡು ತಹಸೀಲದಾರರ ಹತ್ತರವಿರುವ ಪೊದೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ತಹಸೀಲದಾರರ ... ಸೇವಕನನ್ನು ... ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕೋವಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಹುಲಿಯು ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ... ವಾಗಿ ಒತ್ತಿಟ್ಟು ಸೇವಕನನ್ನು ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದರು. ಹುಲಿಯು ಪೊದೆಯಿಂದ ... ಲೇ ತಹಸೀಲದಾರರ ಮೈಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ತಹಸೀಲದಾರರು ಏನೂ ಎದೆಗುಂದದೆ ಹುಲಿಯ ... ದಿಂದ ಕಾದಾಡಿ ಅದನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ... ಅದು ಏಳದ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಮೊಣಕಾಲಿನಿಂದ ... ಯಾಗಿ ಒತ್ತಿಟ್ಟು ... ದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೊಂದರು. ತಹಸೀಲದಾರರಿಗೆ ... ಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಇವರ ಕ್ಷೇಮದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಫಘಾನ ಅಮೀರರವರು ಮಿಸ್ ... ವಾಯುವ್ಯ ಸರಹದ್ದಿನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ... ನರ ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಸಮಯ ಉಡುಗೊರೆ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕೈಬರಹದ ಕಾಗದದೊಡನೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಾಗಲುಪುರದ ರಾಜನನ್ನು ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದಿದ್ದಾರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಉಂಟು. ಭಾಗಲಪುರದಲ್ಲಿ ಅನಾಯಕತ್ವವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಲದೋರುವದು. ಈ ಅರಸನವಧೆಯು ಮೊದಲೇ ಇದೇ ತರದ ಅನೇಕ ಕೊಲಪಾತಕಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದವಂತೆ.

ಕಲಿಕತ್ತಾ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ... ಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ... ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಇನಾಮು ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಭಂಡವಾಳವಿರುವ ಒಂದು ಕಂಪನಿಯು ಏರ್ಪಡುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಈ ಕಂಪನಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ಬಂಗಾಳದ ಯುವಕರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವದು, ... ಮತ್ತು ... ಎಂಬ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ೧೦೦೦ ... ವಸ್ತ್ರ ... ಗಳನ್ನು

ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಯಾ ಗೇಣಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಗುವಳಿ ಮತ್ತು ದನಕರುಗಳ ಹಾಲು ಮೊಸರಿನ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ತರುಣರಿಗೆ ಕಲಿಸಿ ದೇಶದ ವ್ಯವಸಾಯ ಪಶುಗಳ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು.

ಅಫಘಾನ್ ಅಮೀರರವರು ಕಾಬೂಲ ನದಿಗೆ ಸಂಕ ಹಾಕುವ ಕಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ಮೆಸರ್ಸ ಬರ್ನ್, ... ಕೊ ... ಕಂಪೆನಿಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬೊಂಬಾಯ ಮುನಿಸಿಫಲ್ ಆಫೀಸಿಗೂ ಬೋರಿಬಂದರ್ ಸ್ಟೇಶನಿಗೂ ನ... ವೆ ಇರುವ ... ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸರ್ ಫಿರೋಜಶಹಾ ಮೆಹತಾರವರ ಪ್ರತಿಮೆ ... ಬೊಂಬಾಯಿ ನಿವಾಸಿಕರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವ... ಬರೋಡಾ ... ಯವರು ... ರೂಪಾಯಿ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

... [illegible]

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ

ಕಳೆದ ಶನಿವಾರ ತಾ ೧೩ನೇ ತಮಿಳ ನವಸಂವತ್ಸರದ ಪ್ರಥಮ ಪಾಡ್ಯದ ದಿವಸ ಸ್ವದೇಶಿ ಪರಿಪಾಲನ ಎಂಬ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕವಿತ್ತು. ಸಾಯಂಕಾಲ ೩ ಘಂಟೆಗೆ ಸ್ವದೇಶೀ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ. ೬ ಘಂಟೆಗೆ ರಾ| ಜಿ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಅಯ್ಯರವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಭೆ ಕೂಡಿ ಸ್ವದೇಶೀ ವಿಷಯ ಭಾಷಣಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಮದ್ರಾಸ್ ನೇಷನಲ್ ... ರವರು ಮಿ| ಅಯ್ಯರ್ ಎಂಬವರನ್ನು ಜಪಾನ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ... ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ... ಕಳುಹಿಸಿರುವರು. ಇವರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೫೦ ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ವೇತನವೂ, ಹೋಗಿ ಬರುವ ಖರ್ಚೂ ದೊರೆಯುವದು. ಅವರು ಸಹಾ ಈ ... ವಲು ಇದೇ ನೇಷನಲ್ ಫಂಡಿನವರಿಂದ ಜಪಾನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಿ| ಕಾರ್ಮೇಗನವರ ಹಾಗೆಯೇ ಕೊಡಗು ದೇಶದವರು.

ನಾ... ಕೋಟೆ ... ರ ಜಾತಿಯ ... ಜವಳಿ ಸಾವುಕಾರ ... ವ್ಯಾಪಾರ ... ಉದ್ದಿಶ್ಯ ... ಕಳೆದ ... ಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿರುವರು. ... ವ್ಯಾಪಾರದ ಸಂಗತಿ ... ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ತಿಳಿದು ... ವಸ್ತ್ರದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿರುವ ಮೆಂಚಸ್ಟರ್ ... ಗೆ ಹೋಗಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ... ಕೆಲಸಗಳ ... ತಿಳಿದ ... ಶ್ರೀ ... ವ್ಯಾಪಾರ ... ನಿಯತಿ ... ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ... ವ್ಯಾಪಾರ ... ಕಲಿತು ... ಸಾಧಿಸಲೆಂದು ... ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಸೂಚಿಸುವರು.

ಮದ್ರಾಸ ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯ ... ದಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ... ಸರಕಾರ ... ಪ್ರಜೆ ... ಸರಕಾರ ನೌಕರ ... ಕೆಲಸ ... ತಕ್ಕ ... ವಾದಿಸಿದರು. ... ಪ್ರಯೋಜನವೇನೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ.

ಮದ್ರಾಸ ... ವರ ಮದ್ರಾಸ ಪಟ್ಟಣ ... ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚರ್ಮ ಹದಮಾಡುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ರೂ ... ೦೦೦ಯನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಪೂರ್ಣ ಕಲಸವು ಮಿ| ಚಟರ್ಟನ್ ಸಾಹೇಬರವರಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವದು.

ಮದ್ರಾಸ್ ಸಂಸ್ಥಾನ ೧೯೦೭-೦೮ನೇ ವರ್ಷದ ... ನ ಅಂದಾಜ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರೇಂಜರರ ... ಗ್ಯೆ ೪೦,೦೦೦ ರು, ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ೩೫೦೦೦, ಸಬ್ ... ರರ ಬಗ್ಗೆ ೩೫,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಆಫೀಸರರ ಸಂಬಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಾ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ನಾಮದಾರ್ ಕೆಸ್ಸಲ್ ಸ್ಪುವರ್ಟ್ ಸ್ಟುವರ್ಟರು ತನ್ನ ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯ ಮೆಂಬರಿಕೆಗೂ 'ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಫೆಲ್ಲೊ' ಪದವಿಗೂ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘ:— ಈ ಸಭೆಯ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾದ ... ರವರು ಪರವಶ್ಯರಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಈ ನೊದಲೇ ... ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ...

ಫಿನಿಧಿಸೂಚನವನ್ನು ಇವರು ತನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ [illegible] ಬಿಸೆಂಟರು ಒಪ್ಪಿದ್ದು ಸಂಘದ ನಾಯಕರಾದ (ಪರಲೋಕವಾಸಿಗಳಾದ) ಮಹಾತ್ಮರ ಆಜ್ಞೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಬಿಸೆಂಟರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಘದಲ್ಲಿಯು ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ್ಯರು ಮಹಾತ್ಮರ ಆಜ್ಞೆಯೆಂದು ಒಲ್ಕಟರೂ ಬಿಸೆಂಟರೂ ಹೇಳ್ಳುವುದು, ಬಿಸೆಂಟರು ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸಭೆಗೆ ಕೆಡುಕೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸದ್ಯ ಎರಡು ಪಂಗಡವಾಗಿವೆ. ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದವರು ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನೂ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನೂ ಯಾಕೆ ಕೃತ್ರಿಮವೆನ್ನಬೇಕು? ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಮೆಂಬರರು ಬಿಸೆಂಟರ ಅನುಪಮ ಪರೋಪಕಾರ ಜೀವನವನ್ನೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಇವರನ್ನೇ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರನ್ನಾಗಿ ಯಾಕೆ ಆರಿಸಬಾರದು? ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇವರಲ್ಲಿದ್ದ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಬೇರೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಮಹದುಪಕಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ದೇಶದವರು ಇವರನ್ನೇ ಚುನಾಯಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಥಿಯೊಸೊಫಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘದವರ [illegible] ದ 'ಫಿಡರೇಶನ್' [illegible] ಸಭೆಯು ಈ ವರುಷ [illegible] ಥಿಯೊಸೊಫಿಕಲ್ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ವರುಷ [illegible] ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಇಂತಹ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆಗಳು [illegible] ಮುನ್ಸಿಫರಾದ ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ [illegible] ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ನೆರೆಸಿದ್ದವು. ಈ ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರು ತಾವು ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಮುನ್ಸೀಫರಾಗಿರುವಾಗ ಥಿಯೊಸೊಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಒಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನು [illegible] ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ವರ್ಗವಾಗಿ ಉಪ್ಪಿಗೆ ಬರಲು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ 'ಫಿಡರೇಶನನ್ನು ನೆರೆವೇರಿಸಿದರು. [illegible] ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಈ ಸರ್ತಿಯ ಮೂರನೇ ಫಿಡರೇಶನ್ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘದ ಮೆಂಬರರಿಂದ ಸಂಘದ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಅಂದವಾದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಜರಗುವದು. ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಅತ್ತಾವರ ದೇವಪ್ಪಪುಂಜ ಬಿ. ಎ. ಬಿ. ಎಲ್. ಇವರು ಈ ವರುಷದ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಭೆಯು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 20, 21 ಈ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು. ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿಯೇ ಪರವೂರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಪಂಡಿತ ಸೀತಾರಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸಂಕಲ್ಪಮಹಿಮೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಯೋಗ, ಈ ಎರಡರ ವಿಷಯ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರು.

ಮಂಗಳೂರು. ನಮ್ಮ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜಡ್ಜರಾದ ರಾ॥ ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ಸಾಹೇಬರವರು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತೆರಳುವರೆಂತ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದವಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ [illegible] ಯಿಸಿ ಎರಡು ಮೂರು ಗಾರ್ಡನ್ ಪಾರ್ಟಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆರದವು [illegible] ಕೀಲರಲ್ಲೊಬ್ಬನೇ ಕರೆ ಕೋರ್ಟಿನ ಹೆಮ್ಮೆಟ್ ರೂಮು ಎಂಬ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆಯಾದ ವಕೀಲರ ಕಡೆ ರಾ॥ ಕುಂಞರಾಮನ್ ನಾಯರ್ ಬಿ. ಎ. ಬಿ. ಎಲ್. ಇವರು ಜಡ್ಜರ ಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಇವರಿಗೆ ಸೌಖ್ಯದ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸಿದರು. ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ಸಾಹೇಬರವರ ಜಡ್ಜಗಿರಿಯ ಕುರಿತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ವಕೀಲರಿಗೆನೇ ವಿಶೇಷ ಅನುಭವವಿರುವದು. ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲರೂ ನ್ಯಾಯ ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯು ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವದು. ನ್ಯಾಯ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಸರವಿದ್ದರೂ, ತನಗೆ ತೋಚಿದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಎಂದೂ ಬಿಡರು.

ಕಳೆದ ಶನಿವಾರ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಪ್ಲೀಡರರಾದ ರಾ [illegible] ಬೇರರು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ತೆರಳುವ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಫೀಸರರಾದ ರಾ॥ ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ದೊರೆಗಳಿಗೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರರಾದ ರಾ॥ ಆತವುಡ್ ದೊರೆಗಳಿಗೂ ಮಂಗಳೂರ ಬಂದರ ಮಾಸ್ತರರಾದ ಬ್ರೌನ್ ಸಾಹೇಬರಿಗೂ ಒಂದು ವಿನೋದದ ಪಾರ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಈ ತಿಂಗಳ ಸೆಶ್ಶನ್ಸ್. I ನಕಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ, ಮಂಗಳೂರ ತಾಲೂಕು ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಂದ ಸೆಶ್ಶನಿಗೆ ಕಮಿಟ್ ಮಾಡಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ೫, ೧೦ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ೭ ವರುಷಗಳ ಕಠಿಣ ಕಾರಾಗೃಹ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತು.

2 ಪುತ್ತೂರ ಸಬ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಂದ ಕಮಿಟ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ [illegible] ಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ಮೊಕದ್ದಮೆಗೆ [illegible] ವರುಷದ ಕಠಿಣ ಕಾರಾಗೃಹ [illegible] ತಿಗ ಪಿತ್ತರೋಗದಿಂದ ಪಿತ್ತಕೋಶವು [illegible] ಇದನ್ನು ಗಂಡನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದನು. ಈ ಸಬಬಿನ ಮೇಲೆ ಇವನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಕಡಿಮೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತು.

4 ಪಿಡೂರಿನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ದುರುಪಯೋಗದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯು ಈ ಸೆಶ್ಶನಿನಲ್ಲಿ ತನಖೆಯಾಗದೆ ಬಾಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಮೊಕದ್ದಮೆಯು ತನ್ನ ನಂಬಿಗೆ ಈ ಕೋರ್ಟಿನವರಿಂದ ತನಖೆಯಾಗದೆ ಬೇರೆ ಯಾವದಾದರೂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತನಖೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿರುವನು.

ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮೋಟೊರ್‌ಕಾರ್ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಸುರು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ. ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕುಗಳ ಪಣಾಜೆ, ನೆಲ್ಯಂಜೆ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳ ನಿವಾಸಿಕರು ಬಂಟೋಜ ಸುರಕ್ಷಿತದ 157ನೇ ಬ್ಲೋಕಿನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಸರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕಳೆದ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸು ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದರು. ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 9ನೇ ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರವರು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು [illegible] ಇದರ [illegible] ಸರ ಅನುಭವ ಅಗತ್ಯವಾದವರಿಂದ ಮನವಿಯನ್ನು ಈ ಆಫೀಸರರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆಂತಲೂ, ಇವರಿಂದ ರಿಪೋರ್ಟು ಬಂದ ಒಡನೆಯೇ ಈ ಮನವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುವೆವೆಂದೂ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು.

(ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿಯಿಂದ M. A N P ಬಾತ್ಮೀದಾರರು ಬಾತ್ಮಿಯನ್ನು ಸಹಿ ಹಾಕದೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವದರಿಂದ ಇವರ ಬಾತ್ಮಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಲ್ಲ.)

ವಿವಿಧ ವಿಷಯ

ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಧನಿಕ ಸಾವುಕಾರನ ಮಗಳು ಒಂದು (Masquerade) ಎಂಬ ಛದ್ಮ ವೇಶನಾಟಕವನ್ನು ಆಡಿಸಿದಳು. ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹಾಸ್ಯಕರ ವೇಷವನ್ನು ತೋರಿಸಿದವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡುವದಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿಲಕ್ಷಣ ವೇಷಧಾರಿಗಳು ನೆರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಕಿಟಿಕಿಯು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ದರೋಡೆ ಕಳ್ಳರಂತೆ ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳಾದ ಕವಚದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಮರೆಯಿಟ್ಟ ನಾಲ್ವರು ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರು ಕೋಣೆಯೊಳಗಿಳಿದರು. ಇವರ ಸಂಗಡ ಕನ್ನ ಕೊರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಉಪಕರಣಗಳೂ ಕೋವಿಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಇಬ್ಬರ ಕೈಗಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಚೀಲಗಳಿದ್ದವು. ಇಂದಾ ವೇಷ ನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ಆನಂದಿತಳಾದ ಗೃಹಿಣಿಯು ಈ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ "ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲವರ ಚಿನ್ನಾಭರಣ ಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ" ಎಂದಳು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಕರ್ಕಶ ಸ್ವರವನ್ನು ನಟಿಸಿ "ಹೌದು" ಎಂದನು. ಆಗ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲರೂ ನಗಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಮೈಮೇಲಿನ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ, ಬಳೆ, ಉಂಗುರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಂಡಸರ ಗಡಿಯಾರಗಳನ್ನೂ ಅವರ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿದರು. ನಟನೆಯ ಚೋರರು ಕೋಣೆಗಳ ಬಾಗಿಲು ದೂಡಿ ನುಗ್ಗುವದನ್ನು ನಟಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿ ಕಿಟಕಿಯಿಂದಲೇ ಹೊರಳಿದರು. ಅತಿಥಿಗಳು ಇವರ ವೇಷವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಇವರು ತಿರುಗಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಕಾಣಿಸಿ ಇನಾಮು ಕೇಳುವರೆಂದು ನೆನಸಿ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವರು ಇನ್ನೂ ಹಿಂತಿರುಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಇವರ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಹೆಂಗಸರು ಇವರ ದಾರಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ಕಿಂಡರ್‌ಗಾರ್ಟನ್ ಕೈಪಿಡಿ. ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಟಿ. ಮಂಗೇಶರಾವ್ ಬಿ. ಎ., ಎಲ್. ಟಿ. ಇವರಿಂದ ಬಾಲಕ, ಮೊದಲನೇ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಕಿಂಡರ್‌ಗಾರ್ಟನ್ ಕೈಪಿಡಿ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕ ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆವು. [illegible] ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಬರುವ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು.

[illegible]

[illegible]

WILLIAM & Co., 16 OAK LANE, FORT BOMBAY.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶೀತಭಂಜನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪ್ರಾಭಂಜನವಿಮರ್ದಿನಿ.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅಪೂರ್ವದರ್ಶಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿಣಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಗಂಟ್ಲು ನೋವಿಗೆ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವಾತದ ನೋವಿಗೆ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಎದೆ ನೋವಿಗೆ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಲೆನೋವಿಗೆ.

ಜಕಮ್ ಮತ್ತು ಘಾಯ, ಸಂಧಿವಾತ, ಶಿರೋಭಾರ, ಶಿರೋವೇದನ, ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಕ್ಕೆ ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು. ತ್ವರೆಮಾಡಿರಿ! ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಿರಿ!!

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ 0-6-0 ವಿ. ಪಿ. 0-10-0.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಒಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು.
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಮೂರುಸಾರಿ ಹಾಗಿಸುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು.
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದರೆ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ.
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ. ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ, ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು.
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

	ರೂ.	ಆ.	ಪೈ.
ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ—ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಾಲಿಗೆಗೆ ರುಚಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು	1	4	0
ವಜ್ರಗುಟಿಕ—ಧಾತು ಪುಷ್ಟಿ, ಸ್ವಪ್ನೇಂದ್ರಿಯ ಆಗುವದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಿರುಗಿಕೊಡುತ್ತದೆ	1	0	0
ಜ್ವರಹಾರಿ—ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ಜ್ವರಹಾರಿಯು ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ಔಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಟ್ಲಿ 1ಕ್ಕೆ	0	12	0
ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು—ಚೇಳುವಿನ ಕಡಿತದ ಮೇಲೆ ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ ,, ...	0	8	0
ಒಜ್ಜಿ ಮುಲಾಮು—ಈ ಮುಲಾಮು ಅತಿಶಯ ಅಗ್ಗವೂ ಗುಣದಾಯಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ... ,, ...	0	3	0
ದಂತಮಂಜನ—ಈ ಮಂಜನದಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದಿನಾಲು ತಿಕ್ಕಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವದರಿಂದ ವಸಡಿ ಹಲ್ಲು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಲ್ಲಿನೊಳಗಿಂದ ರಕ್ತ ಸುರಿಯುವದು ಬಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ	0	2	0
ರೋಮಹಾರಿ—ಈ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ರೋಮವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ...	0	8	0
ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ—ಇದು ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಹೊಟ್ಟು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಬೆಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಚಲೋ ಪರಿಮಳವು ಬರುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಔನ್ಸ ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ಕ್ರಯ	1	0	0
ಗುಲಾಬು ಪಾತ್ರೆ—ಗುಲಾಬಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು	0	8	0
ಕಫಹಾರಿ—ಕೆಮ್ಮು, ದಮ್ಮು, ಕ್ಷಯ, ಕೋಳಿನೆಲ್ಲ ಕಫ ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ	1	4	0
ಸುಂದರೀ ತೈಲ್ಯ—ಈ ತೈಲ್ಯವನ್ನು ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗಿಸಿದರೆ, ಮೊಡವೆಗಳು ಹೋಗಿ ಕಪ್ಪಿದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಾಂತವಾದ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ	0	8	0

ನೇತ್ರಾಂಜನ 0–4–0, ಕುಸುಮಹಾರಿ ಗುಟಿಕ 1–0–0, ಪ್ರಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ 1–0–0, ಋತುವಾತಹಾರಿ 0–8–0, ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ 0–8–0.
ಕಸ್ತೂರಿ ಮಾತ್ರೆಗಳು 0–10–0, ತಾಂಬೂಲ ಗುಟಿಕೆ 0–8–0.

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

AMRUTANJAN CURES RHEUMATISAM.

TRY OUR AMRUTANJAN AND YOU WILL LIKE IT.

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲ್ಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ, ಫೋರ್ಟ, ಮುಂಬಯಿ.

Printed & published by V. S. Kamath at M. T. A. Sharada Press.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 1ನೇ ಮೇ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 9.

ವಿಷಯಗಳು.

1. ಕೊಲೊನಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸ್ (ವಸಾಹತಿಗಳ ಪರಿಷದ) ಮತ್ತು ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲ್ ಭಾರತೀಯರು . . . .
2. ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ನೆರದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘದವರ ಸಭೆ. (The Theosophical Federation at Karkal). . . . .
3. ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳೂ ನವೀನ ಸುಧಾರಣೆಯೂ . . .
4. ಸಂಸಾರವು ಸುಳ್ಳೋ? . . . .
5. ವಿಕಟಹುಚ್ಚನ ಪರಾಮರ್ಶೆ . . . . . .
6. ಮದ್ರಾಸ ಮಹಾಜನಸಭೆಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸೂಚನಾಪತ್ರ . .
7. ಫಿರೋಜ ಷಾ ಮೇಥರವರ ಚರಿತ್ರೆ . . . . .
8. ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ . . . .

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು ...	ರೂ. ೬	ರೂ. ೨೫	ರೂ. ೪೮	ರೂ. ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು ...	,, ೩.೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು ...	,, ೨.೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧.೪	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮನೇಜರ್‌ರಿಗೆ ಬರದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ.	ಅ.
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ...	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ...	೧	೬
,, ,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ...	೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು.

ವಿಳಾಸ:—ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ನಿಜ ಚೈತ್ರ ಬಹುಳ ೩ಯು ಬುಧವಾರದಾರಭ್ಯ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ೩ಯು ಬುಧವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು. 1907ನೇ ಇಸವಿ ಮೇ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ.

ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಬುಧವಾರ	ತದಿಗೆ	||	ಭರಣಿ	೧೭|	9	ಗುರುವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	೨೦|	ಉತ್ತರಾಭಾ.	೮|
2	ಗುರುವಾರ	ಪಂಚಮಿ	೪೮|	ಮೂಲ	೨೪|	10	ಶುಕ್ರವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	೨೦	ರೇವತಿ	೯|||
3	ಶುಕ್ರವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	೪೨|	ಪೂರ್ವಾಷಾಢ	೨೦|	11	ಶನಿವಾರ	ಚತುರ್ದಶಿ	೨೧|	ಅಶ್ವಿನಿ	೧೫|
4	ಶನಿವಾರ	ಸಪ್ತಮಿ	೩೭	ಉತ್ತರಾಷಾಢ	೧೭	12	ರವಿವಾರ	ಅಮಾವಾ	೨೩|||	ಭರಣಿ	೧೪|||
5	ರವಿವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	೩೨	ಶ್ರವಣ	೧೩|	13	ಚಂದ್ರವಾರ	ಪಾಡ್ಯ	೨೭	ಕೃತ್ತಿಕಾ	೨೧
6	ಚಂದ್ರವಾರ	ನವಮಿ	೨೭|	ಧನಿಷ್ಠಾ	೧೧	14	ಕುಜವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	೩೧|	ರೋಹಿಣಿ	೨೬|||
7	ಕುಜವಾರ	ದಶಮಿ	೨೪	ಶತಭಿಷಾ	೯	15	ಬುಧವಾರ	ತದಿಗೆ	೩೭|	ಮೃಗಶಿರ	೩೩
8	ಬುಧವಾರ	ಏಕಾದಶಿ	೨೧|	ಪೂರ್ವಾಭಾ.	೮						

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* **S. NAGAPPA NAYAK & CO.**)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ್ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವೆಗಳು, ಟೀ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕೀಟು, ಸಾಬೂನು, [illegible] ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಬರೆಯುವದರ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫಾರ್ಮುಗಳು ಪ್ರಯುಕ್ತ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. [illegible] ಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫಾರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, [illegible] ಅಂಗಡಿ, ಛಂಡಸ್ಥಳ [illegible] ಯಲ್ಲಿ ಬ್ರ್ಯಾಂಚ್ [illegible]

[illegible] ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸ್ (ವಸಾಹತಿಗಳ ಪರಿಷದ) ಮತ್ತು ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ ಭಾರತೀಯರು.

ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ [illegible] ವಾಸಿಸುವ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೆವು. ಇವರಿಗೆ ಬೋಯರರ ಆಳಿಕೆಗಿಂತಲೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಆಳಿಕೆಯು ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಬೋಯರರು ಇಂಗ್ಲಿಷರನ್ನು ಅಂಜಿ ತಮ್ಮ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸಡಿಲು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ಕೆ ಆ ಥರ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲ; ಬೋಯರರು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೇತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬೋಯರರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೆಡವಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ನಡತೆಯು ಇಷ್ಟು ದುಃಸಾಹಸವಾದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ. ಸುಧಾರಣೆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಾಮಿಗಳೆನಿಸುವವರು ವರ್ಣವೊಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮಗೆ ಸಮಶಕ್ತಿಗಳಾದವರನ್ನು ಹೊಲೆಯರಿಗಿಂತಲೂ ನಿಕೃಷ್ಟರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡಿಸುವದು ಇನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ. ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸುವಾಗ ನಮ್ಮನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಿವಾಸಿಕರೆಂದು ಹೊಗಳಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಸಾಹತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ನಾಗರೀಕರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು (ಅಂದರೆ ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ಚಲಿಸುವದು, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವದು. ಆಸ್ತಿ ಪಡಕೊಳ್ಳುವದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು) ತಿರಸ್ಕರಿಸುವದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೇ.

ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಸದ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕೊಲೊನಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸ್ (ವಸಾಹತಿಗಳ ಪರಿಷದ)ನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುವದೋ ಎಂದು ಇಂಡ್ಯಾ ದೇಶದ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯರಾದ ಮೊರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ಸಂದರ್ಭ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ತಾನು ಇದನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಸಂಗವು ಬರುವಂತೆ ನೋಡುವಿರೋ ಎಂದು ಮದ್ರಾಸು ಮಾಜಿ ಗವರ್ನರರಾದ ಎಂಪ್ಟಿಲ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಕೊಲೊನಿಯಲ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಾದ (ಮಾಜಿ ವೈಸರಾಯ) ಎಲ್ಗಿನ್ ಪ್ರಭುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಕರುಣಾಳುವೆಂದು ಹೆಸರುಗೊಂಡ ಎಂಪ್ಟಿಲ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ.—ಭಾರತೀಯರು ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಡುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಾಂಗದ ಬಹುಮಾನಕ್ಕೆ ಕುಂದು. ಈ ವಿಷಯ ಚರ್ಚಿಸುವದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಐಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಯಾಕಂದರೆ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಭಾರತೀಯರು ಈ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಈ ದುಷ್ಕೃತ್ಯವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕತೆಯೆಂದೆಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ್ ಸರಕಾರದವರ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದೀತೆಂದು ಅಳುಕದೆ ಈ ಬಡಜನರ ಪಕ್ಷವನ್ನು ನಾವು ದೃಢವಾಗಿ ಹಿಡಿದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ನಡಿಸುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಗಿನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರದ ಸಾರಾಂಶವೇನಂದರೆ — ನಾನು ವೈಸರಾಯನಾಗಿಯಿದ್ದಾಗ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ್ ಸರಕಾರದಿಂದ ಆಗುವ ಬಾಧೆಗೆ ಆಕ್ಷೇಪ ತೆಗೆದಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಡ್ಯಾ ದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳು, ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದವರು, ಶ್ರಮಶೀಲರು, ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುಗಳು [illegible] ಇಂಡ್ಯಾ ದೇಶದ ಆಲೋಚಕ ಸಭೆಗಳ ಮೆಂಬರರಾಗುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಜನರು, ತಾವು ವಸ್ತಿಮಾಡುವ ದೇಶದ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಹೊಂದುವದು ಯುಕ್ತವೆಂದೂ ಬಲ್ಲೆನು. ಆದರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ (ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ್ ಮುಂತಾದ) ರಾಜ್ಯಗಳ ಅಭಿಮತವನ್ನು ನಾವು ಧಿಕ್ಕರಿಸಲಾಗದು.

ಈ ಅಭಿಮತವು ಏನೆಂಬದನ್ನು ಡರ್ಬೇನ್ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಕೊಲೊನಿಯಲ್ ಪೆಟ್ರಿಯಟ್ಸ್ ಯೂನಿಯನ್ ಎಂಬ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣದಿಂದ ನಾವು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಭಾರತೀಯ ನಿವಾಸಿಕರು ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ವ್ಯಾಪಾರ [illegible] ಯಿಂತಲೂ ಇವರನ್ನು ಆದಷ್ಟು ತ್ವರಿತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಿರಿಗಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿ [illegible] ನಿವಾಸಿಕನ [illegible] ಪ್ರಚಾರ [illegible] ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ತಲೆತೆರಿಗೆಯಂತೆ ಕಠಿಣವಾಗಿ ಜ್ಯಾರಿನಡಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ[illegible] ಯೂರೋಪಿಯನರೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ [illegible]

ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳ [illegible] ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವದು ಈಗ ನೆರೆದ ಕೊಲೊನಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸಿನ ಉದ್ದೇಶ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ಸಬೇಕೆಂದು ಎನ್ನಿಸೆಂಟರವರು ಬೋಯರರ ಯುದ್ಧವು ಸಮಾಪ್ತವಾದ [illegible]ದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಸುಖವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಲೋಕನಾಯಕನು ತಮ್ಮ ವಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಿಳಕೊಂಡು ಈ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ಎಷ್ಟರವರೆಗೆ ಈ ರಾಜನೀತಿಯು ವ್ಯಾಪಿಸುವದೋ ಅಷ್ಟರವರೆಗೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಉಳಿಗೊಳ್ಳುವದು. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ತಮ್ಮವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಆಸ್ತಿಯೆಂತಲೂ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಸುಖವು ಗಣ್ಯವಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಕೊಂಡಂತೆ ನಡೆನುಡಿಗಳಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟ ದುಃಖಕರ.

ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ್ ನಿವಾಸಿಕರನ್ನು ನಾಗರಿಕರಂತೆ ನಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಈಗ ಸಿಕ್ಕುವ ಅನಾದರವು ನ್ಯಾಯವಿರುದ್ಧವೆಂದೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಅಭಿಮತವದೆ. ಆದರೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲ್ ದೇಶದಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿರುವಪರ್ಯಂತರ ಅವರನ್ನು ಬಾಧಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಬಿಳೇಜನರ ಸ್ಥಿರವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವದೆ. ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಈ ಸಂಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ನೀತಿಯು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗಿದೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಮನ್ನಿಸುವರು. ಯಾಕೆ? ಟ್ರಾನ್ಸ್ವಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವದೆ. ಜಪಾನೀಯರ ಹುಡುಗರನ್ನು ಬಿಳೇಜನರ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯ ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ವಿರೋಧಿಸಿತು. ಆದರೆ ಈ ವಿರೋಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆಯದಿದ್ದರೆ ಜಪಾನ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಗಡ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾದೀತೆಂದು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ರೂಜವೆಲ್ಟರು [illegible] ಅಮೇರಿಕನರ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಭೇದ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಪಂಚಾಯತಿ ನಡಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ನೆರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜಪಾನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಇಷ್ಟು ಗೌರವ ಯಾಕೆ ದೊರಕುತ್ತದೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಲವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ರಾಜತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನ್ಯಾಯನೀತಿ ನಡೆದೀತೆಂದು ನೆನಸಲಾಗದು. ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಬಿಳೇಜನರು ಆಫ್ರಿಕ ಅಮೇರಿಕ ದೇಶಗಳ ಮೂಲನಿವಾಸಿಕರಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಯಾಕೆ ಕಸಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ್ಯೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕುದಾದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ದೊರಕುವದು.

— —

ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘದವರ ಸಭೆ.

(The Theosophical Federation at Karkal)

ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯ ವರ್ತಮಾನಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಂತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘದವರ ಫೆಡರೇಶನ್ ಸಭೆಯು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀ ಕು 20 21 ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ನೆರೆಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘದ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿಯ ಶಾಖೆಯು ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದದ್ದು. ಇದೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಏಳು ವರುಷಗಳಾದವು. ಫೆಡರೇಶನ್ ಸಭೆಯು ಸಮಾ[illegible] ರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲೇ, ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದ [illegible] ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಸಭಾಮಂದಿರದ ಗೃಹಪ್ರವೇಶೋತ್ಸವ [illegible] ವು. ಈ ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮಶಾಖೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ [illegible] ಡಾ। ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಯ್ಯನವರಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮಂಗಳೂರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ [illegible] ಡಾ। [illegible] ಸ್ವಾಮಿ ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಎಲ್. [illegible] ರಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ [illegible] ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸ[illegible]

[illegible] ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ [illegible] ಸಂಸ್ಕೃತ ಅದ್ವಿತೀಯ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ [illegible] ಈ ಸಭೆಯು [illegible] ವಿವಿಧ ಪುಸ್ತಕಶಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ತೋರಣಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು.

[illegible] ಬಾಲಕರುಗಳಿಂದ [illegible] ದಯಮಾಡಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಭ್ರಾತೃಮಂಡಲಿಯನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿದನಂತರ ಫೆಡರೇಶನಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ [illegible] ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಎ. ದೇವಪ್ಪಪುಂಜರವರು ಹಲವು ತರದ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳಿಂದ ಈ ಸರ್ತಿಯ ಫೆಡರೇಶನಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸದ್ದರಿಂದ, ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಬಿ. ಎ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯನವರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆರಿಸಲಾಯಿತು. ರಾ॥ ಪಿ. ಗುರುರಾಯರು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ವಿಷಯ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಓದಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಸಂಘದ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರವರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಶದಪಡಿಸಿದರು. ತದನಂತರ ಸಾಯಂಕಾಲ ೪ ಘಂಟೆಗೆ ತಿರಿಗಿ ಸಭೆಕೂಡಿತು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಸಂಕಲ್ಪವೆಂಬ ವಿಷಯದ ಉಪನ್ಯಾಸವಿತ್ತು. ಈ ಉಪನ್ಯಾಸವು ತೀರಿದ ಕೂಡಲೇ ಫೆಡರೇಶನಿನ ಮೊದಲನೇ ದಿವಸದ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದವು.

ಮಾರಣೇದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೮ ಘಂಟೆಗೆ ಪುನಃ ಸಭೆಕೂಡಿತು. ರಾ॥ ಕವೂರಿ ಸುಬ್ಬರಾವ್, ಬಿ ಎ ಇವರು ಪ್ರಾತಃಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ತತ್ವಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಹ್ಲಾದಕರವೂ ಮನೋರಂಜಕವೂ ಆದ ಸವಿನುಡಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಪ್ರಾತಃಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳೆರಡರ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ನಂತರ ಧ್ಯಾನದ ವಿಷಯ ರಾ॥ ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಭಾಷಣಕೊಟ್ಟರು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಭೆಯು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ ಮೇಲೆ ರಾ॥ ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕರ್ಮಯೋಗದ ವಿಷಯವನ್ನೆತ್ತಿ ಸಭಿಕರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ನವೀನ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಸಹಾ ತಾವು ಪ್ರಸಂಗಿಸುವ ವಿಷಯವು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದರು. [illegible] ರಾ॥ ವಿಶ್ವನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿ [illegible] ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅನಸ್ಥಿತಿ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ಉಪನ್ಯಾಸದ [illegible] ನಂಜುಂಡಯ್ಯನವರು ಮುಕ್ತಾಯದ ಭಾಷಣವನ್ನು [illegible] ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಥಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೀಷ [illegible] ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ್ದರಿಂದ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಭಾಷಣವನ್ನು ಸಹಾ ಇವರ [illegible] ಮೇರೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಟ್ಟರು. [illegible] ಕನ್ನಡ [illegible] ಭಾಷಣ [illegible] ಈ ಸಂಘದಲ್ಲಿ [illegible] ಪ್ರತಿ [illegible] ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಎಲ್ಲವನ್ನೂ [illegible] ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘದ [illegible] ಅನೇಕರು ಈ ಸಭಾ [illegible] ಕೂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

[illegible] ಫೆಡರೇಶನ್ [illegible] ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಜರಗು [illegible]

ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳೂ, ನವೀನ ಸುಧಾರಣೆಯೂ

[illegible] ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಸಾಧಾರಣರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬೋಧಿಸುವುದು [illegible] ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪಾಲುಕೊಟ್ಟು ಬ್ರಿಟಿಷ ಮಹಾಜನಗಳಂತೆಯೇ [illegible]ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸಲು ರಾಜನೀತಿ[illegible]ರಾದ ಗೋಖಲೆ, ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿ ಮೊದಲಾದವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು[illegible] ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕಗಳೂ [illegible] ಪ್ರಜೆ ತಮ್ಮ ಸಕಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು [illegible] ಆರ್ಯಸಮಾಜ, ಬ್ರಹ್ಮಸ[illegible], ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಸಂಘದವರೆಲ್ಲರೂ [illegible]. ಆದರೆ ಈ ಧರ್ಮಬೋಧೆ [illegible] ಸಮಾಜ [illegible]

[illegible] ಅವರುಗಳ [illegible] ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕು. ಸಮಾಜಸಂಸ್ಕಾರ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಅಗತ್ಯ ತೋರುವ [illegible] ಜನಾಂಗದ [illegible] ಸಂಘಟನ [illegible] ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕಳಕಳಿಯು ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತಾ [illegible] ಕ್ಷೀಣದೆಸೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿ ಜಗದ್ಗುರು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನೃಸಿಂಹಭಾರತೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿರುತ್ತೇವೆ.

"ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತಸಂಕರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ —ನಾವು ಬಾಲಕರುಗಳನ್ನು ಬಾಲ್ಯವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧರಾಗಿ ತಾವು ಹೇಳುವ (ಬೋಧಿಸುವ) ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡುವಷ್ಟು ಶಕ್ತರಾದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಬಾಲಕರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಷ್ಟೇ? ನಮ್ಮನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಲ್ಲು, ಮರ, ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಆತನು ಆ ರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ? ದೇವರು ಕಲ್ಲೇ, ಮರವೋ, ಅಥವಾ ಗಿಡವೇ? ಈ ರೀತಿ ನಾವು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ [illegible] ಪ್ರಥಮೋಪದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ನಾಸ್ತಿಕ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನೇ ದಿನೇ ದಿನೇ ಕೇಳುತ್ತಾ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಬಾಲಕರು ಈ ರೀತಿಯಾದ ವಿದ್ಯಾಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ಸರಕಾರದವರು ನೌಕರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹಾ ದೊರಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳನಂತರ ಆ ಮನೆಗೆ ಅವರುಗಳೇ ಯಜಮಾನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ವೃದ್ಧರಾದ ತಂದೆತಾಯಿಗಳೇನಾದರೂ ಎದುರಿಸ್ಸು ಮಗನಿಗೆ 'ನೀನು ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ಸರಿಯಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಹೋಗುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನೀವು ಹಿರಿಯ [illegible] ಸನ್ನೇ ಹೇಳ ಬೇಡಿ. ನಿಮಗೆ ಏನು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ ಎಂತಾ [illegible] ವರೂ ಈ ರೀತಿ ಅಪಮಾನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ [illegible] ತಂದೆತಾಯಿಗಳು [illegible] ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ [illegible] ದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಥಮತಃದ ನಡವಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತವು ಶಿಥಿಲವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು."

ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತಸಂಕರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕೊಟ್ಟು, ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಸ್ತ್ರೀವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ [illegible] ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟಿರು. "ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಿಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುವ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸದಂತೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ನಿರೋಧಿಸಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಜಾತಿಸಂಕರಕ್ಕೆ ಹೆಂಗಸೇ ಕಾರಣಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನೀವುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಗಾ ಕೊಡಬೇಕು." ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಲು ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಇವರು ಕಾರ್ಯತಃ ಸಾಧಿಸುವವರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ನವೀನ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಗುರುಗಳ ಲೆಕ್ಚರ್ (ಉಪನ್ಯಾಸ)ನ್ನು ಇವರು ಈ ರೀತಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಗಳು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಕೌಶಲ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಾಸ್ತಿಕ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಷರಾಯಿಗಳು, ಅಂಗಿ, ಟೋಪಿ, ಕಾಲಿಗೆ ಪಾದರಕ್ಷಾದಿಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಉಪದೇಶಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿ ಗುರುವಿನಂತೆ ಶಿಷ್ಯರು ಸಹ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಜುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಚಾಚಿಕೊಂಡು ವಿನೋದವಾಗಿ ಕೂತಿರುವಾಗ್ಯೆ ಬೋಧನೀಯನಾದ ಗುರುವು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಈ ರೀತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕೇಳಿ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ "ಒಂದು ಘಂಟೆ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಉಸುರು ಬಿಡದೇ ಹೇಳಿ [illegible] ಆತ ಹೇಳಿದಂತೆ ಯೋಚಿಸಿದರೆ ನಾವೂ [illegible] ಯಾಕೆ [illegible] ಈ ರೀತಿ [illegible] ರುವರು? ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ [illegible] ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು [illegible]

[illegible] ಬಂಧಿತವೆಂಬಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾ [illegible], ಧರ್ಮಾಂತರಗಳ ವಿಷಯ ಮಾಡಿನಾದಿ ತಮ್ಮ ಉಪನ್ಯಾಸ [illegible] [illegible] ಮಠಾಧೀಶರಿಲ್ಲದೂ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮೇ[illegible] ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ [illegible] ತಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಮುಂದೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜ ನಕ್ಕೆ ಬೀಳುವು? ಗುರುವರ್ಯರಿಲ್ಲದ ಸಮಾಜವು ಹಾಗೆಯೇ. ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವತರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ಮಠಾಧೀಶರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆ?

ಸಂಸಾರವು ಸುಳ್ಳೋ?

ಉಳಿವುದೊಡಲೋ ಸುತರೊ ಮೇಣೀ
ನಳಿನಮುಖಿಯರೊ ಮಿತ್ರಬಾಂಧವ
ಕುಲವೊ ಧನಗೃಹಕೋಶನಿಚಯವೊ ಪಾರಲೌಕಿಕಕೆ
ಉಳಿವನೊಬ್ಬನೆ ಸಕಲಜೀವಾ
ವಳಿ ನಿಜಾತ್ಮನೆನಿಪ್ಪ ವಿಷ್ಣುವೆ
ಜಲದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪಿಂದು ಕಳೆಗಳಿಗಿಂದುವುಳಿವಂತೆ ॥

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವು ಪ್ರಪಂಚದ ವಿಷಯ ಆತನಿಗಿರುವ ಭಾವದ ಮೇಲೆ ಆಧರಿಸಿರುವದು. ಕೆಲವರು ಎಲ್ಲಾ ದೈವಕೃತವೆಂದೂ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನನುಸರಿಸುವದೆಂದೂ ಭಾವಿಸುವರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದು [illegible] ದುಃಖಕರವಾದ "ಸಿಂಗೆಯ ಮುಳ್ಳು" ಎಂದು ನಂಬುವರು. ಕವಿಗಳೂ ಇದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವರು.

ಘೋರತರದ ಸಂಸಾರವು ದುಃಖದ
ವಾರ್ಧಿ ಇದರೊಳಗೇನು ಟೊ[illegible]
ತೋರುವ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತಿನ ನೆಲೆ[illegible]
ಬಾರಿಸಲು [illegible] ಟೊ
[illegible]
[illegible]
. . . . .
ಉದ್ಯೋಗ ವ್ಯವಹಾರ [illegible] ಗತಿ
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತ[illegible] "[illegible]" [illegible] ವ ಕೃಶ[illegible] ಸಾಧನವು [illegible]? [illegible] ಮಾಗ[illegible] "[illegible] ವ್ಯವಹಾರ"ಗಳಿಂದ [illegible]" [illegible] ಗಳಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿ [illegible] ಸಂಸಾರವೆಂಬ[illegible] ನಲ್ಲಿ [illegible] ಸಮುಭಾಗಿಗಳೇ?" ಎಂದು [illegible] ಪ್ರಪಂಚವು ಮಿಥ್ಯವಾದರೆ ಉತ್ಸಾಹ ಸಾಧನಗಳಿಗೆ [illegible]? ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ [illegible] ಸಂಸಾರದ ವಿಷಯವಿರುವ ತಪ್ಪು [illegible] ದ ನಮ್ಮ [illegible] ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಡಕ [illegible] ನಮ್ಮನ್ನು [illegible] ಸಿದ ದೇವರು ಪರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು [illegible] ಅವು ಕೈಕಾಲು ಬಡಿಯುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗುವ ಕುಂಟಹುಡುಗರ ಸ್ವಭಾವದವನಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸನ್ಮಯನಾದ ಸದಾತ್ಮಕನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಪ್ರಪಂಚವು ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದು.

ಪ್ರಪಂಚವು ಸುಳ್ಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾಯಾಜಾಲವಿದೆ. ಈ ಸಂಸಾರಭೋಗಗಳೇ ಸರ್ವಸ್ವವೆಂದೂ, ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹವೆಂಬದು ಭ್ರಮೆಯೆಂದೂ ತಿಳಿದವರಂತೆ ನಡಕೊಳ್ಳುವವರು ಈ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವರು. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಧನ, ಅಧಿಕಾರ ಮುಂತಾದ ಆಪ್ತಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರತವನು ತುಪ್ಪ ಹೊಯಿದು ಬೆಂಕಿ ನೊಂದಿಸ ನೋಡುವವನಂತೆ ಭೋಗದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಲೆಳಸುವನು. ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುವದಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸು ತುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಾಣದು. ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಂದ ಅಮಲಾನಂದ ದೊರೆಯದು, ಕ್ಷಣಭಂಗುರವಾದ ಉನ್ಮಾದ ಮಾತ್ರವೇ ಲಭಿಸಿ ತದನಂತರ [illegible] ವ್ಯಥೆಯುಂಟಾಗುವದು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ದೋಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋದ ಪಾಷಂಡಿ ಘಜ್ನಿ ಮಹಮ್ಮದನು [illegible] ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಎದುರಿಗಿರಿಸಿ "ನಾನು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲಾ" ಎಂದು ಅತ್ತನಂತೆ. ಇದೇ ಧನದ ಉಪಾಸಕನ ಗತಿ. "ನಾನು ಮಹಾ ಪಾಪಿಷ್ಠನು, ತನ್ನ ಗತಿಯೇನಾಗುವದೋ" ಎಂದು ಸಹೋದರರ ವಧೆಯಿಂದ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದ ಅವರಂಗಜೇಬನು [illegible] ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದುಃಖಪಟ್ಟನು. ಜಗವೇ ಸರ್ವವೆಂದು ನಂಬಿ ಉನ್ಮತ್ತನಾದರೂ ಜಗವೆಲ್ಲಾ ಮಾಯೆ ಎಂದು ಉಪೇಕ್ಷೆಪಟ್ಟರೂ ದಾರಿ ತಪ್ಪುವನು.

ಹಾಗಾದರೆ ನಿಜವಾದ ದಾರಿ ಯಾವದು? ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಔದಾಸೀನ್ಯ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸನ್ಮಾರ್ಗವೇ. ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಇಡೀ ವಿಶ್ವವು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವದು. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಯುಕ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನ್ಯೂನವಿಲ್ಲದೆ ಪೂರೈಸುವವು. ಫಲವೃಕ್ಷಗಳು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೂಬಿಟ್ಟು ಫಲವನ್ನೀಯುವವು. ಇವೆಲ್ಲವು ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಎದುರುನೋಡದೆ ಮೌನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತೀರಿಸುವವು. ಸಂಸಾರವೂ ಸಹಾ ಸಾಗುವದು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ಯ, ನೀತಿ, ಕಾರ್ಯಶ್ರದ್ಧೆ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಭರಿತರ ದೆಸೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ [illegible] ಮತ್ತು ವಿಷಯಲಂಪಟರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲ್ಲ.

ಸಾರಾಂಶವೇನಂದರೆ — ವಿಶ್ವಕರ್ತನೆಂಬ ನಾಯಕನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ [illegible] [illegible] ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ [illegible] ಅಯಾ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ[illegible] ನಿಯಮಿಸಿ [illegible] ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವದೇ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ. [illegible] ಪವಿತ್ರ [illegible] ಸಂಸಾರವು ಸುಳ್ಳೇ? ಸಂಸಾರವು ಧರ್ಮಮಯವೆಂದು [illegible] ಕೊಳ್ಳುವವನನ್ನು ಸುಖದುಃಖಗಳು ಬಾಧಿಸವು. ಯಾಕಂದರೆ ಇವು ಈ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವವಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ[illegible] [illegible] ಸುಖವೂ ಅಲ್ಲ, ದುಃಖವೂ ಅಲ್ಲ, ಇಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನು ಐಶ್ವರ್ಯ ಅಧಿಕಾರ [illegible], ಅವುಗಳಿಂದ ಮತ್ತನೂ ಆಗನು. [illegible] ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು [illegible] [illegible] ದನು. ಒಮ್ಮೊಂದೇ ಶಾಶ್ವತ [illegible] [illegible]. ಯಾಕಂದರೆ —

ನಿತ್ಯನೊಬ್ಬನೆ ಭಾವಿಸಲು ಪುರು
ಷೋತ್ತಮನು ಸರ್ವಾತ್ಮಕನು [illegible]
ರ್ವೋತ್ತಮನು ಸರ್ವಜ್ಞ [illegible]
ಮೃತ್ತಿಕೆಯ ಘಟದಂತೆ ಜಗವಿದ
ನಿತ್ಯದ [illegible] ಘಟ
ವೃತ್ತಿಸಿಪ್ಪವು [illegible]

[illegible]

[illegible] ಏಪ್ರಿಲ್ 10ನೇ ತಾರೀಖಿನ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ [illegible] [illegible] [illegible] ಕೇಳುವವರೆಗೆ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಸ್ವದೋಷಿಯೋ ಸದೋಷಿಯೋ ಎಂದು [illegible] [illegible] ನಾವು [illegible] [illegible] "ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ" [illegible] ತಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. [illegible] ತನ್ನ [illegible] ತಿದ್ದಿದರೆ ಇದರಿಂದ [illegible] ತೋರುವದು.

ಮದ್ರಾಸ ಮಹಾಜನಸಭೆಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸೂಚನಾಪತ್ರ.

ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಯಾ ನಾಡುಗಳ ಮುಖಂಡರಿಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಸೂಚನಾಪತ್ರವು ಎಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರತಕ್ಕದ್ದೇ.

ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳಾದವು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷರೆಲ್ಲರೂ ವರ್ಷಾವಧಿಯು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಆವುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಸಾಧಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನೆಯಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ದ್ರವ್ಯಶೋಷಣ ಸಂಬಂಧವೂ ದೇಶೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ದೀನಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಲೂ ಉಂಟಾದ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯವರು ನಾನಾ ವಿಧಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸುವರು.

ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ಕೂಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ವ್ಯವಸಾಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರುವ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು. ವ್ಯಾಪಾರ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ನಾವು ಅದರಿಂದ ಪಡುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ದೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಇವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಚರ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೊವಿನ್ಸಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸ್, ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಎಂಬ ಸಭೆಗಳು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಕಳಕಳವು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದು. [illegible] ಸ್ವದೇಶಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯಗಳ ಕೋಲಾಹಲವು ಜನಜನಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವದು.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಶಾಖೆಗಳು ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಮತ್ತು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸಿನ ಉದ್ದೇಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಭರತಖಂಡದ ಪ್ರತಿ ಒಂದು [illegible] ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ [illegible] ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ಜಿಲ್ಲೆ [illegible] ಸಭೆಗಳನ್ನು [illegible] ಈ [illegible] ಪ್ರಕಟಣೆಯಿಂದಲೂ ಈ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. [illegible]

[illegible]

ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ [illegible] ಮದ್ರಾಸ ಮಹಾಜನ ಸಭೆಯು ಮದ್ರಾಸ [illegible] ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂಘದ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ [illegible] ಪ್ರಜಾಸಮೂಹದ [illegible] ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ [illegible] ನಾವೆಲ್ಲರೂ [illegible] ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು ಫಲಿಸುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. [illegible] ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು.

ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದರೋ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ [illegible] ವದು. ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ನಡೆದ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳ ಪ್ರಜಾಸಮೂಹದ [illegible] ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು [illegible] ಈ ಸಭೆಯ ವಿಷಯ [illegible] ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯ ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯವೂ ನಾವು ಅರಿತವರಲ್ಲ. ಮದ್ರಾಸ ಮಹಾಜನ ಸಭೆಯವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರೋ ಏನೋ? ಬಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲವರನ್ನೂ ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿಸುವ ವಿಧ ಯಾವದೋ? ಸ್ವಾರ್ಥನ್ಯಾಯವು ನಮ್ಮನ್ನು ಪಿಶಾಚಿಯಂತೆ ಹಿಡಿದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲವರನ್ನೂ ಪ್ರಜಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಸರಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಂತೆಯೇ ಶೋಭಿಸುವದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಸಹಾಯಕರಾದ ವಕೀಲರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಂದ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಭೇದದಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಲಬಾರು ಜಿಲ್ಲೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ [illegible] ಉತ್ತರ [illegible] ಈ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ಚಳವಳವೂ ಒಳನುಗ್ಗುವದು ದುರ್ಲಭವೇಸರಿ. ನಮ್ಮ [illegible] ಗೂ ಸಂಪರ್ಕವು ಕಷ್ಟ. ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿರುವದೂ ಅಸಾಧ್ಯ. [illegible] ರಿಂದ ಯಾವ ಚಳವಳವೂ ಇಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸದು. ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡವು ಬೊಂಬಾಯಿ [illegible] ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾದರೆ ಈ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ[illegible] ಇದು ಎಂದೂ ಸಂಭವಿಸದು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಹೋಗ[illegible] ಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಾದ[illegible] ಕಳೆದಸರ್ತಿ ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಏರಿದ ಭೂಕಂದಾಯವು ನ್ಯಾಯವಿರುದ್ಧವೂ ಸ[illegible] ಲಾರದ್ದೂ ಎಂತ ಅನೇಕಜನ ಜಮೀನುದಾರರೂ ವಕೀಲರೂ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಸ[illegible] ವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಈ ಸಭೆ[illegible] ವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಮನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಭೆಯೂ ಅಂದಿನ[illegible] ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ೨೫ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಃ ನೆಲತೆರಿಗೆಯ[illegible] ಏರಿಸುವರು. ಈಗಲೇ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿರುವ ಈ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸದ[illegible] ಯಾವ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ? ೩೦ ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಸಭೆ ಕೂಡಿ[illegible] ಸಾಕೋ? ಈ ತರದ ಪ್ರಜಾಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕಾದರೆ ದಿನಂಪ್ರತಿ[illegible] ನಮ್ಮ ದೇವಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೊಡನೆ ಈ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಸದಾ ಇವುಗಳ[illegible] ವಳವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಸುವಂತೆ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಸರ್ವಸಾಮಾ[illegible] ರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರ ಗೋಳಿನ ಈ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ [illegible] ರೂ ಒಂದಾಗಿ ನಡಿಯಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕೂ[illegible] ಸಿನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಮದ್ರಾಸ ಮಹಾಜನಸಭೆಯವರು ಸೂಚಿಸಿ[illegible] ಇಲ್ಲಿಯ ಮಹಾನುಭಾವರೆಲ್ಲರೂ ಗಮನಕೊಡುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಸರ್ ಫಿರೋಜಶಾ ಮೆರ್ವಾನಜಿ ಮೇಥಾ.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನಿಂದ [illegible] ಪ್ರಯೋಜನ[illegible] ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ ನ[illegible] [illegible] ವರುಷಗಳಾದರೂ, ನಮ್ಮ [illegible] ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ [illegible] ಸಾಧನವು ಇತ್ತಲ್ಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. 1854ನೇ ಇಸವಿಯ [illegible] ಎಂಬ [illegible] ಸರಕಾರ ಸಾರ್ಮೆಂಟಿನವರು, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮ[illegible] ವದು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಧೃಢೀಕರಿಸಿದರು. ಅಂ[illegible] ದಿನಿಂದಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು, ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳು, ಕ್ರಮೇಣ[illegible] ವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಒಳ್ಳೇ ಫಲವನ್ನು ಈಯುತ್ತಿವೆ. ವಿದ್ಯೆಯು[illegible] ಕು ಹಳ್ಳಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸರಿಸಿಯೂ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿಯೂ ಜನರ ಅಜ್ಞಾನ[illegible] ವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಶೆಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿವೆ. ನಮ್ಮ ಆ[illegible] ಚಾರಾಂತರಗಳೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ, ಇದರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಡೆನುಡಿಗಳೂ, ಕಾ[illegible] ಗಳೂ, ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು [illegible] ಬಿಕೆಟ್ಟದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ. ಆದರೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೆರವೇ[illegible] ಕ್ರಮವು ಯಾವದು? ನಾವು ಮುಂದರಿಸುವುದು ಹ್ಯಾಗೆ? ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಯೋ[illegible] ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ದೇಶೋನ್ನತಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಸಾಧನೆಗಳನ[illegible] ಗೂಡಿಸಿ, ಜನರಿಂದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಂದ ಶ್ಲಾಘನೆಯನ್ನೂ [illegible] ದಿದ ಪ್ರಮುಖರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತಾ[illegible] ವರ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಾವು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾವು ಮುಂದರಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು [illegible] ರೇ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಂತೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅ[illegible] ವಾದರೂ ಅವರು ಶುರುಮಾಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಗಳು ನೆರವೇರಿಸುವಂತೆ ನ[illegible] ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಸಹಾಯಕರಾಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರ[illegible] ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಾವು ವಿಚಾರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ, ಆನಂದಮೋಹನ [illegible] ಸರ ಚರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದೆವು. ಈ ಸರ್ತಿ ಸರ್ ಫಿರೋಜ ಶಾ ಮೆಹತರ ಚರಿತ್ರ[illegible] ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬೊಂಬಾಯಿ [illegible]

ಯ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯಾ ಲೆಜಸ್ಲೆಟಿವ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಎಂಬ ನ್ಯಾಯ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿಯೂ [illegible]ಯನ್ ನೇಶನಲ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ಸ್ವದೇಶಹಿತ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಇವರ ಹೆಸರು ನಮ್ಮ ವಾಚಕ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಇತ್ತಲಾಗೆ ಇವರಿಗೆ ಬೊಂಬಾಯಿ ಮುನಿಸಿ ಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬಲವನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ಕೆಲವರು [illegible]ರನ್ನು ಈ ಸಂಘದಿಂದ ತಳ್ಳಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ತುಚ್ಛಕಾರವಾದ ಒಳಸಂಚಿನಿಂದ ಮಾ ನಿಷ್ಫಲವಾದ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಮೇಥರ ಕೀರ್ತಿಯು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುದೆ.

ಮೇಥರು 1845ನೇ ಇಸವಿ ಅಗೋಸ್ತು 4ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆಯು ಮಾ ಕಂಪೆನಿಯ ಮುಖ್ಯ ಪಾಲುಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಸಾವುಕಾರರಾದರೂ ವಿದ್ಯಾ [illegible]ಯಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಮಗನು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಆತುರವು ಇವರಿಗೆ ಇತ್ತು.

ಫೆರೋಜ ಷಾ ಮೇಥರು ಪ್ರಥಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಹೊಂದಿ 1861ನೇ [illegible]ವಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿ ಬಳಿಕ ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್ [illegible]ಲೇಜನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಕೊಲೇಜಿನ ಮುಖ್ಯ [illegible]ಧ್ಯಾಯರು ವಿದ್ಯಾನಿಪುಣರಾದ ಗ್ರಾಂಟ್ ಧೊರೆಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮದ್ರಾಸ್ ಸಂ ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಧೊರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕಲಿಯುವ ಯೌವನಸ್ಥರಿಗೆ ಯಾವ ಮಕಾರಿಕವಾದ ಒಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ [illegible]ಗೆಯೇ ಬೊಂಬಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಂಟರು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ [illegible]ಮ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದರು.

ಪ್ರೊಫೆಸ್ಸರ ನೆಳಲಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸರ್ ಟಿ. ಮಾಧವರಾವ ಸಿ[illegible] ಶೇಷಯ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದವರೇ ದೊಡ್ಡ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪ[illegible]. ವಿಶೇಷವಾದ [illegible]ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಗ್ರಾಂಟರ[illegible] ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ[illegible] ಟೆಲಾಂಗ ಮತ್ತು ಮೇಥರು [illegible] [illegible] ಮಶಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯ[illegible] ಪೂರ್ತಿ ಅನುಸಾರ[illegible] 1864ನೇ ಇಸವಿಯ[illegible] [illegible] ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಲಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು. ವಿದ್ಯೆ[illegible] ಸಂಪೂರ್ಣ[illegible] [illegible] ಬೇಕೆಂ[illegible] [illegible]

(ಇ[illegible] ಸಂಗ ಪದ)

— ० —

ಬಾತಮಿದಾರರಿಗೆ ಸಾಸೆರಿಕೆ.

ಬಾತಮಿದಾರರ ನಿಜಹೆಸರು ಸಹ ತಿಳಿಸ[illegible] ಬಾತ[illegible]ಗಳನ್ನು ಕಟಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಬಾತಮಿಗಳು ವಿನೋದಪರವಾಗಲೀ ಬೋಧಪರವಾ[illegible] ಆಗಬೇಕು.

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER.

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗು[illegible]. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮಿಶನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದು.

[illegible]ಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು.

ಸುಗಂಧನಾಶಿಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—4—0. 12 ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ [illegible]ಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2—4—0ಗೆ ಸಿಕ್ಕುವವು. ಇದು ತಲೆಶೂಲೆ ಇತ್ಯಾದಿಗೆ [illegible] ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಧಷ್ಟಾಲಗೆ ಸುಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, [illegible] ಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಧಷ್ಟಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—12—0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪ್ರಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1—0—0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0—8—0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸೆಳಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇ ತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ. 0—4—0. 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2—4—0. ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—2—0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಧಾ ನವು ಸಂಗತ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರ ಯದ ಜೊತೆಗೆ ವಿ. ಪಿ. ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು.

ವಿಳಾಸ: ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್, ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್, ಮುಲ್ಕಿ, ದ. ಕನ್ನಡ

Address.—**R. M. Kamath**, *Panchamahal*, *Moolky, S. Canara.*

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲ್ಯಾಫ್ ಎಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ. ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ

ಜೀವ ವಿಮೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

18[illegible]ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

[illegible] ವರ್ಷ 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ

[illegible] ವರ್ಷ 2,000,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ[illegible] [illegible] ನೆಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ. 18[illegible]2ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 2[illegible] ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ [illegible] ಕರಾರಿನ ಶರ್ತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೆದಾರರ ಭದ್ರತೆ [illegible]ಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬ[illegible] [illegible] ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದ[illegible] [illegible]ರುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೆ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ[illegible] ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೆ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂ ದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾ ಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ.ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,
ಮಂಗಳೂರು.

ಮೆ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಕಾರಭಾರಿ.
ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲ್ಯಾಫ್ ಆಫೀಸು,
ಓರಿಯಂಟಲ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ಸ್,
ಮುಂಬಯಿ.

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಕ್ಲೈವ್ ಪ್ರಭುಗಳ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು, ಎಮ್ಲಿಲ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಜೋನ್ ಮೊರ್ಲೆ ಮೊದಲಾದವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವರು. ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಕ್ಲೈವ್ ಪ್ರಭುಗಳ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಯಾವದಾದರೊಂದು ವಿಧದ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯುಂಟು.

ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಕಠಿಣವಾದ ಶೀತಜ್ವರ ಕಾಹಿಲೆಯಿಂದ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವರು.

ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾದ ರಾ| [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರೈಲ್ವೆಗಳ [illegible] ರೈಲ್ವೆ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಈ ಹಣವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಯುವಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿರುವರು. ಈ ಕಮಿಟಿಯು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವದು.

[illegible] ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಕಾಮನ್ಸ್ ನಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರು.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಲು ಮೊರ್ಲೆಯವರು ಈ ವಿಷಯ [illegible] ನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂತ ಹೇಳಿದರಂತೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರ ದೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಲೊನಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಯುವದೊ ಎಂತ ಮೊರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಮಿ. ರಿಂಚ ಎಂಬವರು ಕೇಳಲು, ಮೊರ್ಲೆ ದೊರೆಗಳು ಈ ವಿಷಯವು ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಡುವದೆಂತಲೂ ಆದರೆ ಅದರ ನಾದವು ಕೊಲೊನಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುವದೋ ಏನೆಂಬ ವಿಷಯ ನಿಶ್ಚಯ ಹೇಳಲಶಕ್ಯವೆಂದೂ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಫಘಾನ ದೇಶದ ಅಮೀರರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ 205,900 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚು ತಗಲಿರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸರ್ವೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ರಾ| ಮೊರ್ಲೆಯವರು ಕೇಂಬ್ರಿಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪಾಸಾದ ಭಾರತೀಯರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅಂಗೀಕರಿಸುವರೆ ಕೇಳಿದ್ದರು. ಇವರು ಈ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅಂಗ್ಲೇಯರಲ್ಲೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತೆಂದು ರಾ| ಮೊರ್ಲೆಯವರು ಹೇಳಿರುವರು.

'ಪಂಜಾಬಿ' ಪತ್ರದ ವಿಷಯ ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಳಕಳ ನಿವಾರಣೆಯ ಕುರಿತು ಮೊರ್ಲೆಯವರು ಈ ನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರಕಾರದವರೇ ಮಾಡುವರೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಇದೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 26ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ವಾರದಲ್ಲಿ [illegible],000 ಪ್ಲೇಗಿನ ಕಾಹಿಲೆ ಹಿಡಿದವರೂ [illegible] ಜನರು ಸತ್ತರು. ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ [illegible], ಸಂಯುಕ್ತ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ [illegible], ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ [illegible] [illegible]

[illegible] ಸುಮಾರು [illegible],000 ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಇವರು ತಮ್ಮ ಇತ್ತಲಾಗೆ [illegible] ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲದೆ [illegible] ತನಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂಬ ಅರಿಯಿಂದ [illegible] ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರಂತೆ. ಹೀಗೆ ಇವರು ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು [illegible] ವನೆಂಬದಾಗಿ ಅವರ ಮನೆ [illegible] ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಹತ್ತರ ವಾಜ್ಮೂಲ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ನಂಬ್ರವು ತನಖಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಬಂಗಾಳದ ಸಾಬೂನು ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಮೊನ್ ಹಾಕಡಾ ಎಂಬ ಬಾವಾಜಿಯನೊಬ್ಬನು ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜದ ಮಿಶನರಿ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು.

ಮುಲ್ತಾನಿನಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರು ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಸಂಘದ ಅಜ್ಜಿತ್‌ಸಿಂಗ ಎಂಬವರು ತಮ್ಮ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಪರವಾದ ಭಾಷಣಗಳನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮೊದಲನೇ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ಮೊದಲು ಅಜ್ಜಿತ್‌ಸಿಂಗರು ಮುಲ್ತಾನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಕೊಡಕೂಡದೆಂದೂ ಕೊಟ್ಟ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕೈದುಮಾಡುವೆವೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೋಲೀಸು ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರರು ಕಮಿಶನರ ಹುಕುಂ ಸಿಂಗರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಭಾಷಣವನ್ನು ಅಜ್ಜಿತ್‌ಸಿಂಗರು [illegible] ಮ 15,000 ಹಿಂದೂಜನಗಳು [illegible] ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೋಲೀಸಿನವರೆಲ್ಲ [illegible] ಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಜ್ಜಿತ್‌ಸಿಂಗರನ್ನು ಯಾರೂ ಕೈದುಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಂಟಾಣಿ ಮಜೂರಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಸ್ತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಮಜೂರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವಿನಹಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೆಂತ ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಸಂಬಂಧ ಬಹಳ ಬಾಕಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ.

ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳೆಯಲ್ಲಿ ರಾಧಾ ಗೋವಿಂದ ಸಾಹಾ ಎಂಬವನೊಬ್ಬನು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜನರೊಡನೆ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನಾಗಲೀ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕ ಆಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡನು. ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಜಾತಿಯಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಜುರುಮಾನೆ ವಿಧಿಸಬೇಕಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಕರಾರಿಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟನು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಇವನು ಇದನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದದ್ದರಿಂದ [illegible] ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿ [illegible]

[illegible] ವಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ [illegible] ಜಾಗ್ ಕರಕೊಂಡ [illegible] ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. [illegible] ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಸ್ಸಾಮು ಪ್ರದೇಶದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳವರು ವಂಗಭಂಗದಿಂದ ತಾವು ಅನೇಕ ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತೇವೆಂದೂ ವಂಗಭಂಗದ ಮೊದಲು ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿರದ ತಮ್ಮ ನಾಡು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇತ್ತೆಂದೂ, ಈಗ ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದಲೂ ಬಂಗಾಳೆಯವರು ಅಸ್ಸಾಮಿನವರಿಂದಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಮುಂತಾದವುಗಳು ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ವಂಗಭಂಗವನ್ನು ವಜಾಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರ ಪ್ರಧಾನಿಯಾದ ಮೊರ್ಲೆಯವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಜೆ. ಎಚ್. ಸ್ಪೈರೊ ಎಂಬ ಮಿಶನರಿಯು ಒಂದು ಅಪ್ರಾಯಸ್ಥ ಮಗುವನ್ನು ಅದರ ರಕ್ಷಕರಿಂದ ಕಸಕೊಂಡು ಹೋದ್ದರಿಂದ ಕಲಿಕತ್ತಾ ಪೋಲೀಸು ಕೋರ್ಟಿನವರು ಈ ಮಗುವನ್ನು ಹತ್ತು ದಿವಸಗಳೊಳಗೆ ಅದರ ರಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಿರುಗಿ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪಂಜಾಬಿ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೂ ಪ್ರಿಂಟರ ಮಾಲಿಕರಿಗೂ ಸೆಶನ್ಸ್ ಜಡ್ಜರು ತೀರ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ [illegible] ಕರ್ಣ ಕ್ಷಮಾ ಗಿರಿ ಸಜಾ ಬದಲಿಗೆ [illegible] ರುತ್ತದೆ. ಅಪೀಲು ಕೋರ್ಟಿನಿಂದ [illegible]

ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಸಂದಣಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಎಂದು ಅರ್ಭಟಿಸಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪೋಲೀಸ್ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರು ಈ ಧ್ವನಿಯ ರಭಸವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಕೆಲಬದಿಯ ಜನರನ್ನು ಹೊಡಿಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಜನರು ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರ ಗುಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಇವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ 'ಧನ್ಯಪೂಜೆಯನ್ನು' ಮಾಡಿದರಂತೆ.

ಒಂದಾಣೆಯ ನಿಕಲ್ ನಾಣ್ಯವು ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಮಹಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದು ಅದು ಇನ್ನು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಚಲಾವಣೆಯಾಗುವದು.

—o—

ಬರೋಡಾ ಗೈಕ್ವಾರರು ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸಂಚರಣೆಗೆ ಬರುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಉಂಟು.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿನ ಕಾಲಡಿಗಳಷ್ಟೇ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಚೀನಾ ದೇಶದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಬ್ಬರೂ ಕಲಿಕತ್ತಾ ಪಟ್ಟಣದ ರಸ್ತೆಗಳ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಚೀನಾದೇಶದ ಬರಗಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮದಿಂದ ಬಳಲುವ ಸಂಟರಿನ್ನೂರ ಒಗ್ಗೆ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವರು ಚೀನಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲವು ಇನ್ನೂ ಶಾಂತವಾಗಲಿಲ್ಲ ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷಾಮ ನಿವಾರಣೆಗೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಸಂಘವು ಏರ್ಪಡುವ ಸಂಭವವುಂಟು

ಬೊಂಬಾಯಿ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಗುಜರಾತಿ ವಾರ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರಾದ ಚಂಗಲ್ ಲಾಲ್ ಲಾಲುಬಾಯಿ ಧಾನಾವಾಲಾ ಇವರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಇವರ ಮೇಲ್ಯ ತಪ್ಪು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇ

ಡಾಕ್ಟರ್ ಜೋನ್ಸ್ ಪೊಲ್ಲಿನ್ ಎಂಬವರು ಅರಿಸರ್ ಪಟ್ಟದ ನಿವಾಸಿಕರಿಗೆ ಪ್ಲೇಗಿನ ವಿಷಯ ಈ ರೀತಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ "ನಾನು ಬೊಂಬಾಯಿ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವೆನು ಈ ವರೆಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಈ ರೋಗದ ಮದ್ದನ್ನು ಶೋಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಹಣ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದರು ಆದರೂ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು ಪ್ಲೇಗ ರೋಗವು ತಗಲದಂತೆ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರುವದೇ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ನಿವಾರಣೆ ಇಲಿಗಳಾಗಲಿ ಹೆಗ್ಗಣಗಳಾಗಲಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಬೀಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳೀ ಪಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸ ಬೇಕು ಒಳ್ಳೆ ಗಾಳಿ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶವಿರುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗದ ಹಾವಳಿಯು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ". ಪೊಲ್ಲಿನ್ ಡಾಕ್ಟರರ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಯುಕ್ತವಾದದ್ದೇ.

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಂತೆಯೇ ಬಂಗ್ಗಾಳದಲ್ಲಿ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇರುವದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಕ್ಕಿ ಕ್ರಯವು ಬಂಗಾಳ ಅಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಆಧರಿಸಿದೆ ಎಂತ ಹೇಳುವರು. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯು ಅಷ್ಟೊಂದು ನಿಕೃಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅಕ್ಕಿ ಕ್ರಯವು ಬಹಳ ವಿಪರೀತವಾಗಿರುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಗಸೆನಾರಿನ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುವದರಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ವ್ಯವಸಾಯವು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಅಕ್ಕಿ ಬೆಲೆಯು ಏರಿರಬಹುದೆಂದೂ, ಅಗಸೆ ಪೈರಿನಿಂದ ರೈತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರೊಕ್ಕ ಒದಗುವದರಿಂದ ರೈತರು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಮಾರದೆ ಅದಷ್ಟು ಕ್ರಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಂಬು ಇರುವದೆಂದೂ ವಿಧವಿಧವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹಲವು ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

—o—

ಬಿ. ಸಿ. ಪಾಲರು ಗೋದಾವರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾ। ಕೆ ನಾಗೇಶ್ವರರಾವ್ ಇವರ ಹೊಸ ಸ್ವದೇಶಿ ಸಾಮಾನುಗಳ ಭಂಡಸಾಲೆಗೆ ಪಾಲರವರು ಮುಹೂರ್ತ ಮಾಡಿದರು. ನಾಗೇಶ್ವರರಾಯರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಲರಿಗೆ ಒಂದು ಜೋಡಿ ಸ್ವದೇಶಿ ದೋತ್ರಿಗಳನ್ನೂ, ಉತ್ತರೀಯವನ್ನೂ ಬಹುಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಡುಗಿರೆ ಮಾಡಿದರು ಈ ದಿವಸವು ಶ್ರೀರಾಮನವಮಿ ದಿವಸವಾದ್ದರಿಂದ ಊರೆಲ್ಲಾ ಹರಿಕೀರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಪಾಲರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವಿತ್ತು ಪಾಲರು ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಭೇಟಿಯ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಯ ಕೆಲವು ಜನ ಶ್ರೀಮಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕಿರುವ ನೇಷನಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ೧೦೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಚಂದಾ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಈ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಬಂಗಾಳ ನೆಷನಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿರುವದು

ಪಾಲರು ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸ್ವದೇಶಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕುರಿತು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿ ಕೋಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪಾಲರ ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವರಂತೆ ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೋಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾದ ಮಾರ್ಕ ಹಂಟರ್ ದೊರೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ೨೦೦ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದಾರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಉಂಟು.

ಪಾಲರ ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಕಡೇ ಭಾಷಣದ ಫಲವು ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯಾನಂದಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು. ಈ ಭಾಷಣದನಂತರ ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೇಷನಲ್ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅನೇಕರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಚಂದಾ ಮೊಬಲಗುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ೫೦ ಜನ ಶಾಲಾ ಹುಡುಗರು ೭೦೦ ರೂ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಉಂಗುರವನ್ನೂ ೧೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು.

ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಾಲರು ಬೆಜ್ವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸ್ವಾಗತವು ಪಾಲರ ಮೇಲೆ ಜನರಿಗಿರುವ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ತೋರಿಸುವದು. ರಸ್ತೆಗಳ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ "ಸ್ವದೇಶಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ" 'ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲೆಂಬ' ಬಿರುದುಗಳ ತೋರಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಜನರು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾಲರು ಈ ದಿವಸ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವಿಷಯ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಮಂಗಳೂರು ಪೆಸ್ಸೆಂಜರ್ ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ವನಿಯಂಬಾಡಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ಒಂದು ಮಗು ಸಮೇತ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ವನಿಯಂಬಾಡಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುವಾಗ್ಯೆ ಮಗು ಟ್ರೈನಿನ ಕಿಟಿಕಿಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ತಾಯಿ ಎಷ್ಟು ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟರೂ ಟ್ರೈನ್ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ವನಿಯಂಬಾಡಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿದೊಡನೆಯೇ ಈ ಹೆಂಗಸಳ ಗೋಳಾಟವನ್ನು ಕೇಳಿ ರೈಲ್ವೆಯವರು ಒಂದು ಇಂಜಿನ್ ಸಮೇತ ಮಗುವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹುಡುಕಿ ಬಂದರು. ಮೂರು ಮೈಲುಗಳು ಆಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮಗು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮಗುವು ಸ್ಮೃತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ವನಿಯಂಬಾಡಿಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನೋಡಲು ಅದರ ತಲೆಬುರುಡೆಯು ಒಡೆದು ಹೋಗಿತ್ತು.

ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಹಗ್ಗನಹಳ್ಳಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು 'ಸ್ವದೇಶೀ' ಸಭೆ ನೆರದಿತ್ತು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೆರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ, ಬೇರೆ ಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಸ್ಥರೂ ಸ್ವದೇಶೀ ವಿಷಯ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ರಾ। ಗುಂಡುರಾವ್ ಎಂಬವರು ಸುಲ್ತಾನಪುರ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಕಲಿತ ಅನುಭವವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಭಿಕರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಮೂನೆಯ ಸ್ವದೇಶಿ ಸಕ್ಕರೆಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಹಗ್ಗನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನು ಗುಂಡುರಾಯರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿಡುವ ಆಲೋಚನೆಯುಂಟು.

ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನೈಜಾಮರು ಇತ್ತಲಾಗೆ ಕೂನೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪೆಸ್ಟರ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಎಂಬ ಹುಚ್ಚುನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿದವುಗಳ ಕಡಿತಗಳನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ವರುಷ ಒಂದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಹತ್ತುವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಸಹಾಯದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವರು ಇವರ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಇದೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು

ಸಿ. ಶಂಕರನ್ ನಾಯರರನ್ನು ಮದ್ರಾಸು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಡ್ವಕೇಟ್ ಜನರಲರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಯಾವರಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರುಷದ ಒಂದು ಹುಡುಗಿಯು ಬೆಳಗ್ಯೆ 11 ಘಂಟೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹಿಂದಣ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೊಲೆಯರು ಅಡಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹುಡುಗಿಯು ಈ ಅಂಗಣಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಹೊಲೆಯರು ಈ ಹುಡುಗಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಸುಕಿ ಹಾಕಿ ಕೂಗದಂತೆ ಅವಳ ಬಾಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು

[illegible] ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ [illegible] ಯ್ದರು. ಗುಡಿಸಲನ್ನು ತಲ್ಪುತ್ತಲೆ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವಳ ಮೈಮೇಲಿರುವ ಆಭರಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಿತ್ತು ತೆಗೆದರು. ಹುಡುಗಿಯು ಇನ್ನಾದರೂ ತನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಡುವರೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು ಹೊಲೆಯರು ಅವಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಮಲಗಿಸಿದರು. ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಬಿಸಾಡುವ ಆಲೋಚನೆಯು ಆ ಹೊಲೆಯರಿಗಿತ್ತು. ಹುಡುಗಿಯು ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುತ್ತಲೇ ಕೂಗ ತೊಡಗಿದಳು. ಗುಡಿಸಲಿನ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಹೋಗುವ ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಯವನು ಈ ಆರ್ತ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಜುಬಾಜಿನಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಆಕೆಳನ್ನು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ತಂದು ಬಿಟ್ಟನು. ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೊಲೆಯರನ್ನು ಕೈದು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಕಳೆದ ವಾರ ಮಂಗಳೂರ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ೩ ಪ್ಲೇಗು ಮರಣಗಳಾದವು. ಪ್ಲೇಗ್‌ರೋಗದ ಉಪದ್ರವು ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲಿಗಳು ಸಾಯುವದು ಇನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.

ಮಂಗಳೂರು ಹಜೂರು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 29ನೇ ಸೋಮವಾರ ಪ್ಲೇಗ್ ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರ ಸಭೆ ಜರಗಿತ್ತು. ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಖಾನ್ ಸಾಹೇಬ ಮಹಮ್ಮದ್ ಅಲೀಯುದ್ದಿನ್ ಸಾಹೇಬರು [illegible] ಮೆಂಬರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿಂದಿನ 15 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪ್ಲೇಗ್ ಮರಣಗಳನ್ನೂ ಆಗ್ಯಾಗ್ಯ ಪ್ಲೇಗ್ [illegible] ಈ ರೋಗನಿವಾರಣೆ ಬಗ್ಯೆ [illegible] ತಿಳಿಸಿದರು. [illegible] ತಿಂಗಳ ಸಾಯ [illegible] ನವರೆಲ್ಲರೂ ಮುಂ [illegible] ಕಂಕ್ರದರೊರೆಗಳೂ [illegible] 1 [illegible]

[illegible]

[illegible] ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರ್ [illegible] ಎಸ್ ಎಸ್ ಸಾಲ್ವಾನರ [illegible] ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ರಾಗಿ [illegible] [illegible] ತಿಂಮಾ ಸಿರ [illegible]

[illegible] ಪಾಸಾದ [illegible] ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ [illegible] ಕೇಶವರಾಯರು ತಮ್ಮ [illegible] ಎಮ್ ಎಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ [illegible] ಸಂಜೀವಯ್ಯಗಳೂ, ಮ. ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಕಮ್ತಿಯವರೂ ಎಮ್ ಸಿ ಎಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವಿರೆಂಬುದಾಗಿ ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

S L D

ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟ್ ಕಂಪೆನಿಯವರು ದಿವಾಳಿಯಾಗುವ ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ [illegible] ನಾಂಡಿಸ್ ಎಂಬವರೊಬ್ಬರು ಆ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ತನ್ನ ಹಣ [illegible] ಕಂಪೆನಿಯವರಿಂದ ಮದ್ರಾಸ್ ಬೇಂಕಿನವರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಚೆಕ್ ಪಡಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇವರು ಆ ಚೆಕ್ಕನ್ನು ವಟಾಯಿಸುವರೊಳಗೆ ಆ ದಿವಸ ಬೇಂಕು ಕೈದಾಯಿತು. ಮರುದಿವಸ ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟರ ಕಂಪೆನಿಯು ದಿವಾಳಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಫರ್ನಾಂಡೀಸರಿಗೆ ಹಣ ಬೇಂಕಿನವರು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಹಣವು ತನಗೆ ನ್ಯಾಯಪ್ರಕಾರ ಸಿಕ್ಕಬೇಕೆಂದು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಾವೆದಾಖಲು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಕಂಪೆನಿಯರ ಮೇಲೆ ಸಾಧಾರಣ ಇದೇ ಸ್ವಭಾವದ ಕೇಸಿ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ವಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದರೂ, ಫರ್ನಾಂಡೀಸರು ಈ ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಥಾವೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯವರಾದ ಮ। ರಾ। ರಾ। ಕೆ. ರಘುನಾಥ ಶ್ಯಾನಭಾಗ ಎಡ್ವಕೇಟ್, ಇವರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಗೆದ್ದು ಫರ್ನಾಂಡೀಸರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ಮುಲ್ಕಿ. ಅಯ್ಯಾ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರೇ,

ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಹೊಸ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಬೀಳುವದು ಕಡಿಮೆ. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡಿನವರ ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲೆಯೂ ಲೋವರ್ ಸೆಕಂಡರಿ ದರ್ಜೆಗಳು ಮಾತ್ರವಿರುವ ಮಿಶನರಿಗಳ ಶಾಲೆಯೂ ಇರುವವು. ಮಿಶನರಿಗಳು ಒಂದು ಸಲ ಈ ಲೋವರಿಸೆಕಂಡರಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಉಂಟಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಮಿಶನರಿಗಳ ಶಾಲೆಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಮುಲ್ಕಿಯ ಹಲವು ಜನ ಗೃಹಸ್ಥರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ಮಿಶನಿನವರಿಗೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬಾರದಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿಸಿದರಂತೆ. ಈ ಅರ್ಜಿ ಪ್ರಕಾರ ಮುಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಶನಿನವರು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವರು. ಈ ಲೋವರ್ ಸೆಕಂಡರಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರೈಮರಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಸತಾಗಿಯೂ ಕೂಡಿಸಿರುವರು.

ಬೋರ್ಡ್ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಿಶನರಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಊರಿನವರು ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ತಮಾನ. ಈ ಗೃಹಸ್ಥರು ಯಾರೋ ಪ್ರೈಮರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ನಂತರ ಕಲಿಸುವ ಹುಮ್ಮಸಿನವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪರಊರುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಒಂದು ಲೋವರ್ ಸೆಕಂಡರಿ ಶಾಲೆಯ ಆಗತ್ಯವಿರುವದು ನಿಜವೇ. ಆದರೆ ಬೋರ್ಡ್ ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಇದನ್ನು ಇಡುವದು ಅಗತ್ಯವಲ್ಲ. ಬೋರ್ಡ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೊಡುವ ಸಂಬಳವು ಮಿಶನಿವರ ಶಾಲೆಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅನೇಕ ಜನ ಬಡವರ ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬಹುದು. ಇನ್ನು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಬಳವು ಪೂರ್ಣ ಮಾಫಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವ ಬಡಹುಡುಗರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರೈಮರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಹೊಂದುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಬೋರ್ಡಿನವರ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗಿಸಲಾಲೋಚಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರ ಯಾರೊ ಇವರ ಮಕ್ಕಳು ಸದ್ಯ ಲೋವರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ದರ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಆದಕಾರಣ ಇವರಿಗೆ ಮಿಶನ್ ಶಾಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ. ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲೆಯೂ ಮಿಶನ್ ಲೋವರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯೂ ಮುಲ್ಕಿಗೆ ಆಗತ್ಯವೆಂತ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವಿರಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

M N R

ವಿವಿಧ ವಿಷಯ.

ಕಿಂಡರ್ ಗಾರ್ಟನ್ ಕೃಷಿ.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮನೆಯಂತೆಯೂ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ವಿನೋದದಂತೆಯೂ ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿ ತೋ[illegible] [illegible] ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ಸಹಜವಾಗಿ [illegible]ಗಳಲ್ಲಿಯೂ [illegible]ಲ್ಲಿಯೂ ಆಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿಯುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗುವ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಫ್ರೋಬೆಲ್‌ರು ವಿರಚಿಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಚಿಕ್ಕವರು ಪ್ರೀತಿಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಆನಂದಗಳನ್ನು ತೋರಿ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ದರ್ಜೆಗಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಆ ಜರ್ಮನ್ ಗುರುವು ಬೋಧಿಸಿದನು. ಕಿಂಡರ್‌ಗಾರ್ಟನ್ ಪದ್ಧತಿಯು ಸಫಲವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಆಗ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ್ಯವು ಮಾಸ್ತರನ ಹೆದರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಕಣ್ಣೀರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂದುಹೋಗದೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂತುಷ್ಟಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅವರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವದು.

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಧೀಶಕ್ತಿಯು ಬೆಳೆಯುವ ಮೊದಲು ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯು ತಲೆದೋರುವದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನೀತಿಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ವಸ್ತುಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಕಥಾರೂಪವಾಗಿಯೂ ಗೀತರೂಪವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ಬೇಗನೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹತ್ತುವದು. ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕವರ ಎಳೇ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಊರಿದ ಚಿತ್ರಗಳ ಕಡೆ ವರೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವವು. ಸತ್ಯಮಾರ್ಗದ ಮಹಿಮೆ [illegible] ಉಪನ್ಯಾಸ ಹೇಳಿದರೆ ಬಾಲರು ಗ್ರಹಿಸ್ಯಾರೇ? ಆದರೆ [illegible] ಹುಡುಗ ಮತ್ತು ಹ[illegible] ಕಥೆಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ರಮ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವದಲ್ಲದೆ [illegible] ತತ್ವ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವದು.

ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕಿಂಡರ್‌ಗಾರ್ಟನ್ ಕೈಪಿಡಿಗಳು ಬರೆದಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದರಿಂದ ಮ। ರಾ। ರಾ। ಮಂಗೇಶರಾಯರು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಶ್ಲಾಘನೀಯವೇ. ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಗೀತಗಳನ್ನೂ ಸುಲಭ [illegible] ಮಕ್ಕಳ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗ ತಕ್ಕಂತೆ ಬರೆದಿರುವರು. [illegible] ಸಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಕ್ಕವುಗಳೇ. ಬೋಧಪರವಾದ [illegible] ಕಥೆಗಳು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವು. ಮೊದಲನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿನ 6ನೇ 8ನೇ 10ನೇ ಪಾಠಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಮ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವವು. 7ನೇ ಪಾಠದಿಂದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ದೊರೆಯುವದು. ಹಕ್ಕಿ, ಡ್ರಿಲು, ಮನೆಗೆಲಸ ಮುಂತಾದ ಗೀತಗಳು ಚಲೋದಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ 2ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 1, 2, 7ನೇ ಪಾಠಗಳು ವಿನೋದಕರವಾಗಿಯೂ ನೀತಿಪರವಾಗಿಯೂ ಇವೆ. 6ನೇ ಪಾಠದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಟ್ಟು ನೋಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶದೊರೆಯುವದು. ಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯಬೇಡ, ಜತೆ ಹಿಣಿಯುವದು, ಬಾಳೆಗಿಡಕ್ಕೂ ಹಲಸಿನ ಮರಕ್ಕೂ ಆದ ಸಂವಾದ ಇವು ಚನ್ನಾಗಿವೆ. ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಮುದ್ರಣ ಮುಂತಾದವು ನಿರ್ದೋಷವಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೇಲೆ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವೆಂದು ನಾವು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವೆವು. ಮತ್ತು ರಾ. ಮಂಗೇಶರಾಯರಿಗೆ ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಕ್ಕುವದೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

[illegible]IAM & Co., 16 OAK LANE, FORT BOMBAY.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವರವಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶೀತಭಂಜನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪ್ರಾಭಂಜನವಿಮರ್ದಿನಿ

SAFE ★ EFFICACIOUS ★ SURE ★ POWDERS ★ OINTMENTS ★ PILLS — WILLIAM & Co. BOMBAY

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಉಪೂರ್ವದರ್ಶಿನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಗಂಟ್ಲು ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವಾತದ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಎದೆ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಲೆನೋವಿಗೆ

ಜ್ವರ ಮತ್ತು ಘೂಯಿ, ಸಂಧಿವಾತ, ಶಿರೋಂಬಾರ, [illegible], ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಕ್ಕೂ ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು [illegible]

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ 0-6-0 ವಿ. ಪಿ. 0-10-0

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು [illegible]
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—[illegible]
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನ [illegible]
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು [illegible]
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು [illegible] ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

	ರು.	ಆ.	ಪೈ.
ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ—ಹೊಟ್ಟೆಯ [illegible]	1	1	0
ವಜ್ರಗುಟಿಕ—ಧಾತು ಪುಷ್ಟಿ, [illegible]	1	0	0
ಜ್ವರಹಾರಿ—ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಜ್ವರಗಳ [illegible] 1ಕ್ಕೆ	0	12	0
ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು—ಚೇಳುವಿನ ಕಡಿತದ [illegible]	0	4	0
ಖುಜ್ಜಿ ಮುಲಾಮು—ಈ [illegible]	0	3	0
ದಂತಮಂಜನ—ಈ ಮಂಜನದಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳ [illegible] ರಕ್ತ ಸುರಿಯುವದು [illegible] 1ಕ್ಕೆ	0	2	0
ರೋಮಹಾರಿ—ಈ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ರೋಮ ವನ್ನು [illegible]	0	4	0
ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ—ಇದು ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ [illegible] ಚಲೋ ಪರಿಮಳವು ಬರುತ್ತದೆ [illegible] ಬಾಟ್ಲಿಗೆ	1	0	0
ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ—ಜುಲಾಪಿಗ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು	0	5	0
ಕವಹಾರಿ—ಕೆಮ್ಮು, ದಮ್ಮು, ಕ್ಷಯ, ಕೊ [illegible] ಕಫ ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ	1	4	0
ಸುಂದರೀ ತೈಲ್ಯ—ಈ ತೈಲ್ಯವನ್ನು ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗಿಸಿದರೆ, ಮೊಡಿವೋಲು ತಾಗೇಗಿ ಕಪ್ಪಾದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗದು ಶಾಂತವಾದ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ತರಿಸುತ್ತದೆ ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ	0	8	0

ನೇತ್ರಾಂಜನ 0-4-0, ಕುಸುಮಾರಿ ಗುಟಿಕ 1-0-0, ಪ್ರಮೇಹಘ್ನ ಮಿಶ್ರಣ 1-0-0, ಜಂತುಘಾತಹಾರಿ 0-8-0, ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ 0-[illegible]-0 ಕಸ್ತೂರಿ ಮಾತ್ರೆಗಳು 0-10-0, ತಾಂಬೂಲ ಗುಟಿಕೆ 0-8-0.

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಕಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

AMRUTANJAN CURES RHEUMATISAM.

TRY OUR AMRUTANJAN AND YOU WILL LIKE IT

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, ಫೋರ್ಟ್ ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press"

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 16ನೇ ಮೇ 1907. **ಸಂಚಿಕೆ 10.**

ವಿಷಯಗಳು.

1. ಸ್ವರಾಜ್ಯೋದಯ.
2. ಗ್ರಾಮ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ನೇಮಕಗಳ ಕುರಿತು ಹೊಸ ಸರ್ಕ್ಯುಲಾರ್
3. ಪತಿತ ಶುದ್ಧಿ
4. ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸ್ಥಿತಿ.
5. ಸರ್ ಫಿರೋಜ ಷಹಾ ಮೆಹ್ತಾಂಜಿ ಮೇಧಾ
6. ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ದುಃಸ್ಥಿತಿ
7. ಜಪಾನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಕಲಿಯತಕ್ಕ ಪಾಠಗಳು
8. ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ
9. ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ ೬	ರೂ ೨೩	ರೂ. ೪೮	ರೂ. ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	,, ೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	,, ೨ ೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧ ೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ	ಆ
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ . . .	೧	೬
,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ .	೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು.

ವಿಳಾಸ —ಮೆನೆಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ೪ಯು ಗುರುವಾರದಾರಭ್ಯ ವೈಶಾಖ ಬಹುಳ ೪ಯು ಶುಕ್ರವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ಮೇ ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ 31ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
16	ಗುರುವಾರ	ಚೌತಿ	೪೧	ಆರ್ದ್ರ	೩೯।	24	ಶುಕ್ರವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	೫೧	ಹಸ್ತಾ	೩।
17	ಶುಕ್ರವಾರ	ಪಂಚಮಿ	೪೬	ಪುನರ್ವಸು	೪೫।	25	ಶನಿವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	೪೭	ಚಿತ್ರಾ	೨
18	ಶನಿವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	೫೦।	ಪುಷ್ಯ	೫೧।	26	ರವಿವಾರ	ಚತುರ್ದಶಿ	೪೨॥	ಸ್ವಾತಿ	।
19	ರವಿವಾರ	ಸಪ್ತಮಿ	೫೯।	ಆಶ್ಲೇಷ	೫೬	27	ಚಂದ್ರವಾರ	ಪೂರ್ಣಿಮಿ	೩೭॥	ಅನುರಾಧಾ	೫೩॥
20	ಚಂದ್ರವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	೫೫।	ಮಘಾ	೫೯।	28	ಕುಜವಾರ	ಪಾಡ್ಯ	೩೨॥	ಜ್ಯೇಷ್ಠ	೪೯॥
21	ಕುಜವಾರ	ನವಮಿ	೫೬	ಹುಬ್ಬಾ	೬೦	29	ಬುಧವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	೨೫॥	ಮೂಲಾ	೪೫॥
22	ಬುಧವಾರ	ದಶಮಿ	೫೫॥	ಹುಬ್ಬಾ	೨	30	ಗುರುವಾರ	ತದಿಗೆ	೧೯॥	ಪೂರ್ವಾಷಾಢ	೪೧॥
23	ಗುರುವಾರ	ಏಕಾದಶಿ	೫೪	ಉತ್ತರ	೩।	31	ಶುಕ್ರವಾರ	ಚೌತಿ	೧೩॥	ಉತ್ತರಾಷಾಢ	೩೭॥

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* **S. NAGAPPA NAYAK & CO.**)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯಿತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕೂಟು, ಸಾಬೂನು, ಚಾಕುಚೂರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟಿದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ [illegible] ಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. [illegible] ಅಂಗಡಿ, ಭಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗ ಊಳಿಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಖು 16ನೇ ಮೇ 1907.

ಸ್ವರಾಜ್ಯೋದಯ.

ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಸ್ಥಪಕ್ಷದವರು ಮತ್ತು ವಿಪರೀತ ಪಕ್ಷದವರೆಂಬ ಎರಡು ತಂಡ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನ್ನೂ ಅವರೊಳಗಿರುವ ಭೇದಾಭೇದಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೆವು. ಈ ಶಾಖೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ವೃಕ್ಷವು ಬೆಳೆದು ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆಂತ ಊಹಿಸಬೇಕು. ನೇಮಸ್ಥಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗೋಖಲೆ ಬೆನರ್ಜಿ, ಉಪೇಂದ್ರನಾಥ ಬೋಸ, ಮುಂತಾದವರೂ ವಿಪರೀತರಲ್ಲಿ ಬಿಪಿನ ಚಂದ್ರ ಪಾಲ, ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯ, ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ ಮೊದಲಾದವರೂ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯ ಪ್ರೇರಿತ ವಿದ್ವಾಂಸರಿರುವರು. ಇತ್ತಂಡದವರ ಉದ್ದೇಶವು ದೇಶೋದ್ಧಾರವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉಪಾಯವ್ಯಾವದೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಸರಕಾರವನ್ನು ನಮಗೆ ಹಾನಿಕರವ [illegible] ಮಾರ್ಗದಿಂದ ತಿದ್ದಿ ಅವರ ಸಹಕಾರ ಮೂಲಕ ನಾವು ಏಳಿಗೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ನೇಮಸ್ಥಪಕ್ಷದವರೂ ಸರಕಾರದ ಕಡೆಗೆ ನಾವು ಉದಾಸೀನರಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ನಾವು [illegible] ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಪರೀತ ಪಕ್ಷದವರೂ [illegible] ಯಾವ ಮತವನ್ನು ಒಳಕೊಂಡು [illegible] ಕೆಲವು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತಿಲಕರೂ ಗೋಖಲೆ [illegible] ಅನೇಕ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಬಿಪಿನ ಚಂದ್ರಪಾಲ [illegible] ದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. [illegible] ಜ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷಣವು [illegible]

ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಅವರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ [illegible] ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಗೋಖಲೆಯವರು [illegible] ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಂತ್ರ [illegible] ತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಪಾಲರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವರು. [illegible] ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಪರಪಕ್ಷದ [illegible] ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಆದೀನವಾಗಿ ನಾವು ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದೆಂದರೆ [illegible] ಮಾತೆಂದು ತೋರಿಸಿದರು. ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಯು [illegible] ಜನರಿಗೆ ಅಂದರೆ ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಭೆಗೆ ದೇಶದ [illegible] ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರವಿರಬೇಕು [illegible] ಬೇಕು. [illegible] ಹಣವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಯಾವ [illegible] ದೇಶವು ಒಳಪಡಬೇಕು, ಯಾವವು ರದ್ದಾಗಬೇಕು, ದೇಶದ [illegible] ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಬೇಕು ಈ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳು [illegible] ಸಾರವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. [illegible] ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವಿದೆ [illegible] ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರವು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ದೊರಕಿದರೆ [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು [illegible] ವಿಪರೀತವಾಗುವದು. ಅರ್ಮ್ಸ್ ಆಕ್ಟ್ (ಆಯುಧಗಳ ಕಾನೂನು) ರಜಾ ಆಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಲೈಸನ್ಸ್ ಇಲ್ಲದೆ ಆಯುಧಧಾರಿಯಾಗುವ ಹಕ್ಕು ಪಡೆಯುವನು. ಸ್ಟೇಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯ ಸಂಬಳವು ಇಲ್ಲಿಯ ಖಜಾನೆಯಿಂದ ಸಲ್ಲದು. ಮಿಲಿಟರಿ ಮತ್ತು ಸಿವಿಲ್ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿಯ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಗೆ ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು [illegible] ನೌಕರಿಗೆ ದೇಶೀಯರೇ ನೇಮಕವಾಗುವರು. ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಸುಂಕಗಳು ರದ್ದಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸುಂಕಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟು ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವದು. ಅದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಲಾಯತಿ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಪತ್ತು ಕುಂದುವದು. ನೂರಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹರಿದುಹೋಗುವ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗುವದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರೇ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ದೊರಕುವ ಅನುಭವವು ಅವರ ಸಂಗಡ ಇಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವದು. ಇನ್ನೇಕು? ನಮಗೆ ಆಫ್ರಿಕಾ ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ [illegible] ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಧನವನ್ನು ವ್ಯಯಿಸುವ ಹಾಗೆ [illegible] ಡುವದು. ಇದೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಪರಿಣಾಮ, ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೊರಕಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶವೇಳಿಗೆ ಪಡುವದು. ವಿಲಾಯತಿಯ ಸಂಪತ್ತು ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಳಗಿಳಿಯುವದು. ಉಭಯ ದೇಶಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳಿಗಿರುವ ಈ ವೈಷಮ್ಯವೇ ಇಷ್ಟು ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ಸ್ವರಾಜ್ಯವೆನ್ನಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಿತ್ತರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಿತು? ನಿಜವಾದ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು [illegible] ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ತಮ್ಮ ಅಧೀನ [illegible] ತೋರಿಕೆಗಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಪರರಾಜನಿಂದ ಕಾಪಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವರೋ? ಅಂದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಡೆಯಲಾಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕಾಧೀನವಾದ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯತಃ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಥಟ್ಟನೆ ಪರಾರ್ಥಪರರಾಗಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಹಿಂದೂ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಗೊಡುವರೇ? ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಮನುಷ್ಯರು. ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರಿಂದ ಈ ಅಮಾನುಷ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾಗದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ದುರ್ಲಭವಾದ ಸಂಗತಿಯು ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ನಮ್ಮ ಧೊರೆಗಳು ಈ ದಾನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಜನರು ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರೆನಿಸಿದ ಹೊರತು ಸ್ವರಾಜ್ಯವೆಂಬುದು ಬಾಳಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಿರಂತರ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಅಗಾಧ [illegible] ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನು [illegible] ನಡೆಸಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸಾಧಾರಣ ಜನರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಐಕ್ಯ, ಸ್ವದೇಶಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಊರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು.

ಮೇಲೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಪಾಲರ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯಭರಿತ ಭಾಷಣವು ಅನೇಕ [illegible] ವಾಗಿದೆ. ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ [illegible] ಯೋಗ್ಯರೆನಿಸಿದ ವಿನಾ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೊರೆಯದು [illegible] ನಾವು [illegible] ಈ [illegible] ದೊರೆಯದು. [illegible] ಯೋಗ್ಯತೆ [illegible] ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು [illegible] ಯೋಗ್ಯತೆ [illegible] ಸ್ವರಾಜ್ಯವೋ [illegible] ಹೊಂದುವ [illegible] ಪತ್ರಿಕೆ [illegible] ಅವರ [illegible] ವೃದ್ಧಿ [illegible]

ಗ್ರಾಮ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ನೇಮಕಗಳ ಕುರಿತು ಹೊಸ ಸರ್ಕ್ಯುಲಾರ್.

[illegible] ಗ್ರಾಮ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು [illegible] ಮನೆತನದ ಹಕ್ಕನ್ನು [illegible] ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿ ರೆವಿನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರು [illegible] ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಈ [illegible] ಲಾರ್ ಏನಂದರೆ:—"ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಗ್ರಾಮ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ [illegible] ಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ ಮನೆತನದ ಹಕ್ಕನ್ನು [illegible] ಸುವ ನಿಯಮವನ್ನು ಕೂಡುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಯ [illegible] ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯನು ಘೋರ ಸ್ವಭಾವದ ದುರ್ನಡತೆಯವನೆಂತ ತಪ್ಪು ಸಾಬೀತಾಗಿದ್ದ ವಿನಹಾ ಅಂದರೆ, ಘೋರ ಸ್ವಭಾವದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ತಕ್ಸೀರು ಸಾಬೀತಾಗಿದ್ದ ವಿನಹಾ ಅಥವಾ ಮೋಸಕರವಾದ ಅಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯ ಯಾ ದುರ್ನೀತಿಯ ನಡತೆಯವನೆಂತ ಆತನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಸಾಬೀತಾಗಿದ್ದ ವಿನಹಾ ಅಂಥಾ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥನ ಕುಟುಂಬವು ಆಂಥಾ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಳಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವಾಗಿ ರೆವಿನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರು 1907ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 28ನೇ

...ಪ್ರ ೨೦ L ನೇ ಸೆಕ್ಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ... ಕೊಂಡು ಕುಟುಂಬದ ಪೋಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ... ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ... ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ... ನಿರ್ಣಯವು ಲಗಾವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊರತು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಫೀಸರನ ವಾರಿಸ್ದಾರರನ್ನು ಹಂಗಾಮಿಯಾಗಿ, ಆತನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿಷೇಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಲಗಾವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದ ವೇತನವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಹೊಸ ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರ್ವಾಹಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು. ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ವಾರಿಸ ಹಕ್ಕಿನನುಸರಿಸಿ ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಕಾನೂನು ಹಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯುಳ್ಳದು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಕಾನೂನು ಅಲ್ಲ, ಮಾಮೂಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂತಾನ ಪಟ್ಟಿ ರಜಿಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡಿವಿಜನಲ್ ಆಫೀಸರರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸಲ ರೆವಿನ್ಯು ಬೋರ್ಡಿನವರು ... ನಿಯಮಿಸುವ ಕಾನೂನು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಲಗಾವಾಗುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಇಂಥಾ ರಿಜಿಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಡುವದು ಬೇಕೆಂತ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ತಿರಿಗಿ ಪುನರಾಲೋಚನೆ ಮೇಲೆ ಈ ರಿಜಿಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿರಿಗಿ ಇಡಬೇಕೆಂತ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ... ಗಳ ... ರಿಕಾರ್ಡು ... ಕೆಲಸವು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಬಳವನ್ನು ... ಗೆ ಏರಿಸಿದ್ದರೆಂಬುದು ನಿಜವೇ. ಆದರೆ ಇವರು ಈ ಅಲ್ಪ ವೇತನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವದಲ್ಲ. ಈ ವೇತನವಲ್ಲದೆ ... ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ದೊರಕುವದೆಂಬ ... ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. ... ಬೋರ್ಡಿನವರ ... ಯುಕ್ತಿ ಯುಕ್ತವಾದದ್ದೇ. ಆದರೆ ಈ ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ... ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯ ... ಬೋರ್ಡಿನ ... ಬೋರ್ಡ ... ತಮ್ಮ ... ಇವನ್ನು ... ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು ... ಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂತ ...

ಪತಿತ ಶುದ್ಧಿ.

ರಹಮದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿಯ ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದ ಪತಿತ ಶುದ್ಧಿ ... ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಜೀ ಎಂಬುವರು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತವನ್ನು ಸೇರಿದ ಮೋತಿಭಾಯಿ ... ಇವರ ಹೆಂಡತಿ ಮಗಳು, ಮತ್ತು ... ಮತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟ ಮಹಮ್ಮದೀಯರನ್ನು ಹಿಂದು ಮತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರವಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಟ್ಟರು. ಇವರು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ, ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ... ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ಜನರು ಯುರೋಪು ಅಮೇರಿಕಾ ಖಂಡಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಮತವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ್ದು ಅವರ ... ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆ ಹೊಂದಿದ್ದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತೋರುವದು. ... ಜಾತಿಭೇದವಿರಲಿಲ್ಲ, ಪರಸ್ಪರ ವಿವಾಹ ಭೋಜನಗಳು ಇದ್ದವು. ... ಅಂತ್ಯಜನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮತವನ್ನು ಪರಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದಲೇ ದ್ರಾವಿಡರಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಮತವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು. ಗೋಮಾಂಸವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಹೀನ ಜಾತಿಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮೂಲಕ ಜನರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೆಂದು ಮನು ಹೇಳಿರುವನು.

ಕಾಶ್ಮೀರದ ರಾಜ ರಣವೀರಸಿಂಹನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ... ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ... ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು ... ಹೇಳಲು ಇವರನ್ನು ತಿರಿಗಿ ಹಿಂದೂ ಮತಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದೋ ... ನ್ನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರ ... ಆಧವರನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸ ...

... ಮತೀಯ ... ಇದು ... ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ವೇದವನ್ನು ... ಬೋಧಿಸದೇ ... ರುವದು. ಮೋತಿಭಾಯಿಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಇವನು ಬೈಬಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿದೆ. ಕಡೆಗೆ ವೇದಗಳೇ ಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆನೆಂದೂ ಕ್ಷಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತವನ್ನು ಸೇರಿಬಡವರು ಕ್ಲೇಶ ಪಡದ ಹಾಗೆ ನೋಡುವದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ — ಪರಮತಗಳು ಲಕ್ಷಕಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ಜನರನ್ನು ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವಾಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮತವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಾವಾಗಿ ಬರುವವರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದಿದ್ದರೆ ಹಿಂದು ಮತದ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವವೆಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಿತು. ಬೇರೆಯವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾವು ತಟಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವೆವು.

ಕೆಲವು ಕಾಲಗಳ ಮುಂಚೆ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು ಒಡೆದು ಒಳೆದ ಕೆಡದರಿಂದಾಗ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನವೂ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆಗ್ಯೆ ಅನೇಕರು ಕ್ರೈಸ್ತರಾದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಹಿಂದು ಮತದ ಮಹಿಮೆಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅಂಥವರಲ್ಲನೇಕರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಧರ್ಮವನ್ನವಲಂಬಿಸಲಿಚ್ಛಿಸಬಹುದು. ಆ ಪತಿತರನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಚಾರವು ಬಹು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವದು. ಇನ್ನೊಂದು ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ಲೋಕೋಪಕಾರವನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುವದು. ಜನರಿಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದೇ ಪರಮ ಪ್ರಕಾರ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಹಿಂದುಧರ್ಮದ ... ವಾದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ ಸತ್ಯಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರುವದು ಯಥಾರ್ಥವಾದ ... ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಸಲುವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ... ಸಂಘವೇರ್ಪಡಿಸಿ ಸನಾತನಧರ್ಮ ... ತಮ್ಮ ... ಮಹತ್ವವೂ ಬೇರೆ ಮತದವರಿಗೆ ಸತ್ಯಮಾರ್ಗವೂ ತಿಳಿಯುವಂತಾಗುವದು.

ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸ್ಥಿತಿ

— ೦ —

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರೂಢಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ... ಬೇಗನೆ ಕಲಿಯ ... ಆವರು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ... ಆದರೆ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಸ್ಥೆ ... ತೋರಿಸಿದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಈಗಿನ ದುರ್ದಶೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಬಾಲವಿವಾಹವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಆತಂಕವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅವರಿಗೆ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಾಹವಾಗಿ, ವಿವಾಹವಾದೊಡನೆಯೇ ವಿದ್ಯಾಸಂಪಾದನೆಯು ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ದೊಡ್ಡ ಚಿಂತೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಸಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಧನದ ಚಿಂತೆ, ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಚಿಂತೆ, ಯೌವನ ಚಿಂತೆಯೇ ಮೊದಲಾದವು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಬಂದು ಜರಗಿ, ವಿದ್ಯಾವೃಕ್ಷವನ್ನು ಅಂಕುರದಲ್ಲೇ ಕಿತ್ತು ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಪ್ರಚಾರವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಬಾಲಿಕಾ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಂದಿರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ, ಏಳು ಎಂಟು ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಮೊದಲು ಕೊಡುವದು ಕಡಿಮೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ವಿವಾಹ ಪ್ರಾಯವನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಹದಿನೈದು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ತಂದಿಟ್ಟರೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಬಾಲವಿವಾಹವು ನಿಂತುಹೋಗಿ, ಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಮಯವು ದೊರಕುವದು. ಅವರದೇಹಪುಷ್ಟಿಯೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಅವರಿಂದ ಜನಿಸುವ ಸಂತತಿಯು ಒಳ್ಳೆದಾಗದೇ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

"ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ... ಜನರು ಮನಸ್ಸು ಕೊಡದೇ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ... ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದರೆ ... ವೆಂದು ಅನೇಕರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ... ಸಂಘಟಿಸ ... ವರು ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ... ಭಾವನೆಗಳು ...

ಹೊಂದುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಗಳು ಶಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ [illegible] ಪಂಡಿತಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಕಾಶವು ಮೆರೆಯುವದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಇತರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಶಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲವೇ? "ವಿದ್ಯಾವಿಹೀನಃ ಪಶುಃ." ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಂಡಸರಾದರೂ, ಹೆಂಗಸರಾದರೂ ಪಶುಸಮರು. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದುವದೇ. ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆಗೆ ಗಂಡಸರಷ್ಟೇ ಹೆಂಗಸರೂ ಅರ್ಹರು. ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅವರ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾತುರ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚುವವು. ಅವರು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವರು, ನೀತಿಪರರಾಗುವರು. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡಿಸುವರು. ದೇಶೋನ್ನತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಒಂದೇ ಭಾಗವು ಮುಂದರಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಉಳಿಯ ಬಾರದು. ದೇಶವತ್ಸಲರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಾದರೂ ಸ್ತ್ರೀವಿದ್ಯಾಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ [illegible]ರಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಲಭಿಸದೇ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

M. B. R.

ಸರ್ ಫಿರೋಜಷಹಾ ಮೆರ್ವಾಂಜಿ ಮೇಥಾ.

(೪ನೇ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

[illegible] ಜಿಜೀಭಾಯಿ [illegible]ವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಶನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೆಲವು [illegible], ತಿಂಗಳ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ [illegible] ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು [illegible]. [illegible] ಒಂದು [illegible]ಶಿಪ್ ಪಡೆದು ಇಂಗ್ಲಂಡಕ್ಕೆ [illegible]. [illegible] ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು [illegible] ಇಂಗ್ಲಂಡಕ್ಕೆ [illegible] 1865 [illegible] ಇಂಗ್ಲಂಡದಲ್ಲಿ [illegible] ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಸಾಯಿಟಿ [illegible] ಪತ್ರವನ್ನು [illegible] ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಯೇ [illegible] ತ್ತದೆ.

1868ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿಯೇ [illegible] ಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು, ಒಡನೆಯೇ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ [illegible] ಮಾಡಿದರು. 1873ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ [illegible]ಗಳು ಮೇಥರನ್ನು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ [illegible]. ಇದರಲ್ಲಿ ಇವರು ತೋರಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯವೂ, ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯವೂ, [illegible] ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದು ಮೇಥರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ [illegible]ನವನ್ನು ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಾಯಿತು. [illegible], ಬೊಂಬಾಯಿ [illegible] ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ [illegible] ಇದ್ದಾರೆ.

1871ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಮೇಥರು ಬೊಂಬಾಯಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದರು. 1872ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಂಬರರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು, ಅದು ಒಳ್ಳೇ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮೇಥರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ, ಅವಶ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಬೊಂಬಾಯಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಡಾದವು. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ನಡಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ, 1884ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಚೇರ್‌ಮನ್ ಪದವಿಯು ಇವರಿಗೆ ದೊರಕಿತು. ಅದೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಸರ್ತಿ ನೇಮಕವಾಗಿದೆ. ಚೇರ್‌ಮನ್ ಆಗಿರುವಾಗ ಇವರಿಗೆ ಜಾಕಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿ, ಎಲ್ಲರ ಹೇಳಿಕೆ ಮೆರೆಯೂ, ಮೇಥರಷ್ಟು ಒಳ್ಳೇ ಚೇರ್‌ಮನ್‌ರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು, ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಯುವರಾಜರಾದ ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಆಫ್ ವೇಲ್ಸರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳೆದ ವರುಷ ದಯಮಾಡಿದ್ದಾಗ ಮೇಥರು ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದರು. [illegible] ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚಿದರು. [illegible]

ರಾಜ್ಯನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಥರವರ್ಷ್ಟು ವಿಶಾರದರು ಇರುವದಲ್ಲಿ [illegible]. [illegible]ರೀಯವರು ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರರಾಗಿರುವಾಗ, ಬೊಂಬಾಯಿ ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕಸಂಘದಲ್ಲಿ ಮೇಥರು ಮೆಂಬರರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರು. ಅಲ್ಲಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಆಕ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವಂತೆ ಇವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದು, ಆ ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮುಖ್ಯವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಡಿಗೆ ತಂದರು. ತದನಂತರ ವೈಸರಾಯರ ಲೆಜಿಸ್ಲೆಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ನೇಮಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ನಿಬಂಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಚಾರದಿಂದ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಬಂಧನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೋಷಗಳಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ವೈಸರಾಯರ ನ್ಯಾಯಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸುರುಮಾಡಿದ್ದು ಮೇಥರೇ. ಜನರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಹತ್ತರ ಅನೇಕ ಸರ್ತಿ ಮೇಥರು [illegible]. ಅನೇಕ ಸರ್ತಿ ಜಯ [illegible]ವಾದರೂ [illegible], [illegible] ಎಳೆಯದೆ ಮೇಥರು ಹಿತಕಾರಿಯೂ ಹಿತಬೋಧಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ನೆಷನಲ್ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ [illegible] ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ [illegible]ವನ್ನು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ತಂದು ಅದನ್ನು ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ [illegible] ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಮೇಥರು [illegible]. ಮೇಥರಂಥ ಮಹಾನುಭಾವರು ಅನೇಕರು ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ನಮ್ಮ ದುರ್ದೆಸೆಯನ್ನು [illegible] ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು [illegible] ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆವು.

M. B. R.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ದುಃಸ್ಥಿತಿ.

[illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು [illegible] ಪ್ರಜೆ [illegible] ಕರವಾದ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳ [illegible] ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಲ [illegible] ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ಅನೇಕ [illegible] ದುಃಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ [illegible] ಇಂದ [illegible] ನೀತಿಯನ್ನು [illegible] ತಾವರೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ [illegible] ಮಾಡುವುದು [illegible] ಗಳೆಲ್ಲ [illegible] ಜಮಾಲಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘೋರ ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಕಲಹಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ ರಾಜ್ಯಪಾಲನೆಗೆ ಕುಂದುಕಾರಕ [illegible] ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಿಂದುಗಳ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನೂ ಲೂಟಿಮಾಡಿದರಂತೆ. ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಕೆರೆ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ [illegible] ತಮ್ಮ ಎದ್ದೆಯಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಸಹಿತ ಹತ್ತರವಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಓಡಿದರು. ಹಿಂದುಗಳ ಕಾಳಿ [illegible] ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಒಡೆದಿರುವರು. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಮಾಣ [illegible]. ಈ ಭಯಂಕರ ಕಲಹಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವರೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಶಾಲೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ಗದ್ದಲಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿರುವವು. ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿದಂಥಾ ಈ ವರ್ತಮಾನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣ ನಿಜವಲ್ಲವೆಂತಂದರೂ, ಅನೇಕ ತರದ ಅಕೃತ್ಯಗಳು ನಡೆದಿರುವವೆಂಬುದು ನಿಜವು. ಸರಕಾರದವರು ಹೀಗೆ ದಂಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವರೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಹಿಂದುಗಳೊಳಗೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸುವದು. ಈ ವರ್ತಮಾನವೆಲ್ಲವೂ ಬರೇ ವರ್ತಮಾನವಾಗುತ್ತಿದ್ದರಾಗಬಹುದಿತ್ತು! ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಡದಂಥಾ ಸಂಗತಿಗಳಾದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಈ ಕಲಹಗಳೆಲ್ಲಾ ಹ್ಯಾಗೆ ಪರಿಣಮಿಸುವವು?

ರಾವಲ್ ಪಿಂಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡದ ಸಂಗತಿಗಳು ದೇಶಾಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುವವು. ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತ್‌ರೈ ಇವರನ್ನು ಗವರ್ನರಜನರಲರಾದ ಲೋರ್ಡ ಮಿಂಟೋ ಪ್ರಭುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆಗೆ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿರುವರು. ಯಾವ ಸದ್ಕಾರ್ಯ ಇವರಿಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆಯು ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂಬದು ಯಾರಿ

[illegible] ಅವರನ್ನು ಪತ್ರವನ್ನು ವಹಿಯಿಂದ [illegible] ಜೆಸ್ಟೆರು [illegible] ಅವರಿಗೆ ಓದಿ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಏಲ್ಲಿಗೆ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿದರೆಂಬದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಸನ್ನಾಗರಿಕರೂ ಶೀಲಿನ್ಯಾಯಪ್ರಿಯರೂ ಎಂದು ಈ ವರೆಗೆ ಹೆಸರುಗೊಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯವು ಈ ವರೇಗೆ ಸಂಭವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ಫ್ರೈಯಿಂದ ನಾಥು ಅಣ್ಣಾ ವರ್ಮೊಂದಿಯರಿಗೆ ಈ ತರದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದ್ದರೂ ಇದು ಬೇರೆ ಸಬಬುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಪ್ರಜಾನಾಯಕರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವರೋ? ಅಧಿಕಾರವು ಬಲಹೀನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೊರತು ಪೀಡಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಲ ಸರಕಾರದವರ ಗೊತ್ತಿಗೆ ತಂದರೂ ಈ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಲಕ್ಷ್ಯಿಸದೆ ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥಪರರಾಗಿ ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುವದು ದಾವರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಲ್ಲ.

ಪಂಜಾಬ ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 'ಲೆಂಡ ಕೊಲೊನಿಜೇಷನ್ ಬಿಲ್' ಎಂಬ ಹೊಸ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವರು. ಪ್ರಜೆಗಳು ಆ ಹೊಸ ಕಾನೂನು ತಮಗೆ ಕ್ಲೇಶಕರವಲ್ಲವೆಂತ ಎಷ್ಟು ವಾದಿಸಿದರೂ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಗಳು ಆ ಅಂಶದಿಂದ ಈ ಬಿಲನ್ನು ವಜಾಮಾಡಬೇಕೆಂದು [illegible] ಸಭೆ ಕೂಡಿ ಈ ವಿಷಯ ಕಳಕಳಿಸುವರು. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಖು 21ರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಪ್ರಜಾನಾಯಕರು [illegible] ಸರಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವರೆಂಥೂ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ವಿಷಯ [illegible] ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ತಾರೀಖು 30ಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಶನರು ಈ [illegible] ಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಜಮೀನುದಾರರಿಗೂ ವಕೀಲರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣಗಳು [illegible] ಹಪರವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ 2ಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಕೆಂತ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟರು. ಪ್ರಜಾ ಮುಖಂಡರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ [illegible] ಪ್ರಕಾರ ಹಾಜರಾದರು. ಅಂಗಡಿಗಾರರೂ ಕಾಯಿಪಲ್ಯ ಮಾರುವವರೂ [illegible] ಸರವರೂ [illegible] ಕೆಲಸದವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು [illegible] ಟಿನಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ [illegible] ತರದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೂ ಆ ದಿವಸ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ [illegible] ಆ ದಿವಸ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಎಂದು ನೆರೆದವರೆಲ್ಲರೂ [illegible] ಆ ದಿವಸ ತನಖಿ ನಡಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂತ ಹೇಳಿದರೂ ಆ ಜನಸಮೂಹ [illegible] ಅದೇ ಸಾಯಂಕಾಲ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರವರು ಈ [illegible] ರೆಂಬ ಸಿಥ ರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ [illegible] ಅದೇ ದಿವಸ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಿವಿಲ್ ಆಫೀಸರರ ವಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ರಂತೆ ಕೂಡಲೇ ಮಿಲಿಟರಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರಜಾನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರನ್ನು ಕೈದುಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತದನಂತರ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನೇನು ಆಗಲಿಕ್ಕಂದಿದೆಯೊ?

ಜಪಾನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು.

ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನಾಲ್ವತ್ತು ವರುಷಗಳ ಮೊದಲು [illegible] ಇತ್ತೆಂದು ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲಿತವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ವಿನಹಾ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಜಪಾನವೆಂದರೆ ಏನೆಂದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 35 ವರುಷಗಳ ಮೊದಲು ಅದು ಕೆಲವು ಜನ ತುಂಡು ಪಾಳೆಗಾರರ ಒಂದು ಊರಾಗಿತ್ತು. ಈ ತುಂಡು ಪಾಳೆಗಾರರು ಹೇರಳ ಐಸ್ತಿವಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಇವರು ಈ ತಮ್ಮ ಜೀವನವು ಸಾರ್ಥಕವಲ್ಲವೆಂತ ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ ಪಾಳೆಗಾರರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು [illegible] ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ [illegible] ತಮ್ಮನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ [illegible] ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಆಯಾ [illegible] ಕೈಕೆಳಗೆ [illegible] ಅವರವರು [illegible] ಕೊಟ್ಟರು. 1872ರ ವರೇಗೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ವರುಷದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬ [illegible] ರ್ಥವಾಗಿ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗುವ ಹಾಗೆ ಸೇನಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜಪಾನೀಯನು ತನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ವೈರಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸ ಬಲ್ಲನು. 1870ನೇ ಇಸವಿಯ ಮೊದಲು ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳು ತಂತೀ ಟಪ್ಪಾಲು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುರುವಿನಲ್ಲಿ ತಂತೀ ಟಪ್ಪಾಲಿನ ಸರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸೋಡಿ ಮೂಢತನದಿಂದ ಕಡಿದು ಬಿಟ್ಟರು. 1879ನೇ ಇಸವಿಯೊಳಗೆ ತಂತೀ ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಗೂ ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗವು ಹೊಸ್ತಾಗಿ ರಚನೆಗೆ ಬಂದವು. ವ್ಯಾಪಾರವು ಸಹಾ ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂತು. ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳ ಮೊದಲು ಚೀನಾದೇಶದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೆಲವರು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಜಪಾನದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ಸಾಧಾರಣ 100ರಲ್ಲಿ 90 ಜನರಿಗೆ ಬರಹ ಗೊತ್ತಿರುವದು. ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಸಹಾ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವದು. ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರೆಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿರುವದರಿಂದ ಕೀಳು ಮೇಲು ಜಾತಿಗಳ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷವು ಜಪಾನದೇಶದಲ್ಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮಗೆ ಯುಕ್ತಕಂಡ ಮತವನ್ನನುಸರಿಸಬಹುದು. 1869ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಈ ಪತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಹೊಂದಿ ಎಲ್ಲರೂ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವರು.

1877ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನ ದೇಶೀಯರು ತಮಗೆ ಸಹಾ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಕೊಡಬೇಕೆಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರನ್ನು ಬೇಡಿದರು. 1881ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಕ್ರಮವೆಲ್ಲವೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ತ ರಾಜ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಜಪಾನದಾಯಿತು. 1853ನೇ ವರುಷದ ವರೇಗೆ ಅನ್ಯ ದೇಶಸ್ಥರನ್ನು ಜಪಾನೀಯರು ಸೇರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತಲಾಗೆ ಈ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಆಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅನ್ಯದೇಶಸ್ಥರು ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂತಾಯಿತು. ಜಪಾನೀಯರೂ ಸಹ ಪಾಶ್ಚಾತ್ತ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಲಾಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ತ ದೇಶದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕಲಿತು, ಈಗ ಪಾಶ್ಚಾತ್ತರ ಸಮಬಲಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ತರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲಶಕ್ತರೆಂಬ ಯುರೋಪಿಯ ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಜಪಾನೀಯರು ಅಲ್ಲಗಳೆದರು.

ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜಪಾನೀಯರ ಪೌರುಷವನ್ನು ರುಶ್ಯ ಜಪಾನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ತಾವು ಸಹಾ ಕ್ರಮೇಣ ಜಪಾನರನ್ನನುಸರಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೇಶ ಏಳ್ಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವು ಇವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಉದಯಿಸಿರುವದು. ಜಪಾನ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳ ಆಯಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆಯಾ ಜನಾಂಗದವರೆಲ್ಲರೂ ಪಠಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನು ಈ ಜಪಾನೀಯರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೇಲು ಪಂಕ್ತಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರು ನಡೆದಂತೆಯೇ ನಡೆದರೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಏಳಿಗೆಯು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೇನೇ ಮುಂದುವರಿಯುವದು! ಜಪಾನೀಯರಂತೆಯೇ ನಾವು ಸಹಾ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನಾಂಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಕೈಗಾರಿಕೆ ವ್ಯವಸಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಜಪಾನೀಯರು ವ್ಯಾಪಾರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ದೇಶಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವದು ಸುಲಭವೆಂದು ತಿಳಿದು ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದರು.

ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಹಾ ಜಪಾನೀಯರಂತೆಯೇ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗದ ಅಭ್ಯುದಯವು ಮಾತೆಯರನ್ನನುಸರಿಸಿರುವದು. ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಐಕತ್ವವೂ ಪರಸ್ಪರ ಅನುರಾಗವೂ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಜಪಾನೀಯ ಜಮೀನದಾರರು ಹ್ಯಾಗೆ ತಮ್ಮ ರೈತವರ್ಗವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದರೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ [illegible] ಕೀಳು ವರ್ಗದವರನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗಿರುವವರನ್ನೂ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸದೆ, ಅವರು ಕೀಳು [illegible] ದವರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗದ [illegible] ಳುವರ್ಗದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಳ್ಳೇ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು [illegible] [illegible]

...ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸಾಧಿಸದ ಸರ್ವತ್ರವೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ... ಸವೆಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ನಿವಾರಣೆ.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮಹಾಶಯರೇ,

ಆಂಗ್ಲೆಯರ ವಿದ್ಯಾ ವಿಚಾರ ನಡತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ಈಚೇಚೆಗೆ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನದ ಕುರಿತು ಒಂದು ವಿಧದ ವಿಚಾರ ಪರಾಮರ್ಶೆ ಉಂಟಾಗಿರುವದು ನ್ಯಾಯವಾದದ್ದೇ. ಇದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ನಾವು ಈ ವರೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯಕಟ್ಟಳೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದೊಳಗೇನೇ ಅಂಥವುಗಳ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಪಡಿಸುವದರಿಂದ ಅನ್ಯಥಾ ಪರದೇಶದ ಜನಗಳಿಗೆ ದೊರಕುವ ಲಾಭವು ನಮ್ಮ ದೇಶದವರಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುವದು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವದೇಶಿ ಎಂತಲೂ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ ಸೂಚಕ ಇತರ ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಈ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಯು ಕ್ರಮೇಣ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ.

ಈ ಸಮಯ ಚಿರಕಾಲ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪರಸ್ಪರ ಕಾಗದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವರೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿನಂತಿ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಸಲಾಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳ ಬದಲಿಗೆ ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಎಂಬ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ ಸೂಚಕವಾದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವದು ಯೋಗ್ಯವೆಂತ ತೋರುತ್ತದೆ. ವಾಚಕ ಮಹಾಶಯರು ಇದರ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತತೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರಾಗಲಿ.

ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು, ತಾ. 10–5–'07. — ವಂದೇ ಮಾತರಂ

ಒಳ್ಳೇ ಸಂದರ್ಭ! ಬಿಡಬೇಡಿರಿ!! ಬಿಡಬೇಡಿರಿ!!!

ಕುಂಬಳೆ ಕೆನರಾ ವೀವಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಶೀಘ್ರ ... ಮತ್ತು ಕರೆಸ್ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ಮಾಹಿತಿಯುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಗುಮಾಸ್ತನು ಬೇಕಾಗಿರುವನು. ತಲಬು 10ರಿಂದ 15ರ ರೂಪಾಯಿ ವರೇಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದು. ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ತಿಳಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗೌಡಸಾರಸ್ವತರು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ.

ವಿಳಾಸ —

ಮೆನೇಜರ್,
ಕೆನರಾ ವೀವಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ
ಕುಂಬಳೆ
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು.

ಸುಗಂಧನಾಶಿಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–4–0. 12ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2–4–0ಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವವು. ಇದು ತಲೆಶೂಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾದಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–12–0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪುಯಿಂಕೇಲ್ ತೈಲ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1–0–0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0–8–0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ. 0–4–0 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2–4–0 ಇದು ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–2–0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಡಬ್ಬಿಯ ಸಂಗಡ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ಹೊರತು ವಿ. ಪಿ ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು.

ವಿಳಾಸ —ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್	Address —**R M. Kamath**
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,	*Panchamahal*
ಮುಲ್ಕಿ, ದ. ಕನ್ನಡ	*Moolky, S Canara*

ಓರಿಯುಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ. ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

ಸಂಘದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧನವು 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,0000,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೇದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ. 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚಿ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು. ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.	ಮೆ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಕಾರಭಾರಿ.
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,	ಓರಿಯುಂಟಲ್ ಲೈಫ್ ಆಫೀಸು,
ಮಂಗಳೂರು.	ಓರಿಯೆಂಟಲ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ಸ್.
	ಮುಂಬಾಯಿ.

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಜಪಾನ ಮತ್ತು ರುಶ್ಯದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಈ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವವು.

ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮೊರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ಲೇಗಿನ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡುವಾಗ್ಯೆ ಪ್ಲೇಗಿನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವದಾದರೊಂದು ನಿರ್ಧರವಾದ ಮಾರ್ಗವು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಲ್ಲವಾದರೂ ಸನಿಟರಿ ಆಫೀಸರರಾಗಳಾಗಿ ನೇಟೀವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರನ್ನು ನೇಮಿಸುವದಾಗಿ ಹೇಳಿದವರು

ರುಶ್ಯಾದೇಶದ ಸೈನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದಂಗೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ

ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಶೀಕಜ್ವರದಿಂದ [illegible] ಹೊಂದಿ ಹವೆ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಸಿಂಗ್‌ಸ್ಟೋಕ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರುವರು

ಮದ್ರಾಸ್ ಮಾಜಿ ಗವರ್ನರರಾದ ಎಮ್ಟಹಿಲ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರ ದೀನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ [illegible] ಜನರಲ್ ಬೋಥರ ಕರ್ತ ಇವರು ಏಶಿಯಾಟಿಕ್ ಆರ್ಡಿನೆನ್ಸ್ ಎಂಬ ಹೊಸ ಕಾನೂನನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಒದಗುವವು ಎಂದು ವಾದಿಸಿ, ಭಾರತೀಯರು ಸೂಚಿಸಿರುಂಥಾ ಉಭಯತರಿಗೂ ಒಳ್ಳೇದಾಗ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲ ಸರಕಾರದವರು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತರ್ಕಿಸಿದರು. ಜನರಲ್ ಬೋಥರವರು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುವ ಆಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲವೆಂತ ಹೇಳಿ ಹಾಗೆ [illegible] ಗುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಾನು ತಪ್ಪಿಂದ ಆಗುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ರುಶ್ಯದೇಶದ ಡ್ಯೂಮಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೇನಾ ಮಂತ್ರಿಯವರು 459,000 ಜನರ ಒಂದು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಪಾನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಲು ಈ ಸೈನ್ಯವು ಅವಶ್ಯವೆಂತ ಇವರು ಹೇಳುವರು. ಡ್ಯೂಮಾದ ಮೆಂಬರರೆಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಮಂಜೂರು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಸೇನಾಮಂತ್ರಿಗಳು ತಾನು ಈ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವೆನೆಂಬ ಹಟ ಹಿಡಿದಿರುವರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕೋಲಾಹಲವುಂಟಾದ್ದರಿಂದ ಸಭೆಯು ಹಿಂದಿರುತ್ತದೆ. ಡ್ಯೂಮಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಅದೃಷ್ಟವು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವದು.

ಸ್ಟ್ರೋಂಬೋಲಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳ ಕಾರುವಿಕೆಯಿಂದ ಐದು ನಿಮಿಷದವರೆಗೆ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮಳೆಯಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಸುತ್ತಲಿರುವ ದ್ರಾಕ್ಷಿಬಳ್ಳಿಗಳ ಬನಗಳಿಗೂ ಪೈರಿರುವ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಾನಿಯುಂಟಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ರುಶ್ಯದೇಶದ ಸೇನಾ ಮಂತ್ರಿಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಡ್ಯೂಮಾ ಸಭೆಯವರು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಜಪಾನದೇಶದ ಯುವರಾಜ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯವರು ಲಂಡನ್ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿರುವರು. ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಆಫ್ ವೇಲ್ಸರೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಜ ಮನೆತನದವರು ಇವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಬಕಿಂಗ್‌ಹಾಮ್ ರಾಜಾಲಯದಲ್ಲಿ ಎಡ್ವರ್ಡ ಮಹಾರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಇವರಿಗೆ ಟೀಪಾರ್ಟಿಯಾಯಿತು.

ಜಪಾನ ದೇಶಕ್ಕೂ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದವರಿಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವು ಆಗಿಯದೆ.

ಕೊರಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಚುರುಟು ಸಿಗರೇಟ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇದದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿರತ್ತಾರೆ

ಸಿಂಹಳ ಪ್ರಭುಗಳ ಪತ್ನಿಯವರು ಹಿಂದ್ಲಕ್ಕೆ ಬರುವ ಆಗೋಸ್ಟ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಲ್ಪುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ [illegible]

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 9ಕ್ಕೆ ಸಿಮ್ಲಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭೂಕಂಪನಾಯಿತು

ಲಾಲಾ ಲಜಪತರಾಯರ [illegible] ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಸರಕಾರದವರು ತನ್ನ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಇಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಕೂಡದೆಂಬದಾಗಿ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರಂತೆ. ಇವರು ಹೋದಲ್ಲಿ ಕಲಹಗಳುಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ

ಸ್ಯಾಂಗ್ಲಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಜನರನ್ನು ಬಿಳೇ ಜನರು ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ ಈ ಸಾಧಾರಣ ಜನರಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕದಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಂಘವು ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ಈ ಸಂಘದವರು ಸಲಾಂ, ನಮಸ್ಕಾರವೆನ್ನುವ ಬದಲಿಗೆ ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಎಂಬದನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವರು.

ಅಮೀರರವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿದಾಗ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಜನ ಆಫಘಾನರು ಬಂದಿದ್ದರು ಇವರು ಇಲ್ಲಿಯ 'ಸ್ವದೇಶಿ' ಮತ್ತು ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳ ಚಳವಳವನ್ನು ನೋಡಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಭವ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ತಯ್ಯಾರಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿದೇಶಿ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯದೇಶಗಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಹಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕೋಡುಕೊಂಡ ಅಮೀರರ ಮೇಲೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ವೈಮನಸ್ಸುಂಟಾಯಿತು. ಅಮೀರರವರು ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಜಾಥಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತರ್ಕಿಸುವರ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ಕಾಬೂಲಿಗೆ ಬಿಡ್ಡುಲಿಕ್ಕೆ 12 ಆನೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವರು.

ಅಮೀರರವರ ಸರದಾರರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರು ಅಮೀರರ ಆಜ್ಞಾಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಾಸ್‌ರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಕಮಿಷನರ ಮಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡುವರೆ ಅಫಘಾನದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿರುವರು.

ಖಾಂಡೇಶ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಸ್ ಕಂಪೆನಿಯ ಮಾಲಿಕರಾದ ಛತ್ರೆಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ಪದಕ ಇನಾಮಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.

ಸರಕಾರದವರು ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ದಿಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಮುಸಲ್ಮಾನರದೊಂದು ಸಭೆಯು ಈ ತಿಂಗಳ ಒಂದನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಈ ರತ್ನಗಳು ಷಹಾಜಹಾನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ. ಹಿಂದುಗಳೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಈ ವಿಷಯ ಮನವಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕಲಿಕತ್ತೆಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳು ಎರಡು ಮೂರು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಜನರ ಕೈಸೇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವುಂಟು

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 10ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 77,776 ಪ್ಲೇಗು ಮರಣಗಳಿದ್ದವು.

ಶಾಲಾ ಹುಡುಗರೂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೂ ಕಾಲೇಜ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಪ್ರೊಫೆಸರರೂ ಈಗ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಚಳವಳದ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದಾಗಿಯೂ ಹೋದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅಂಥಾ ತರಗತಿಯವರಿಗೆ ತಕ್ಕದಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕಾಗಿಯೂ ಸರ್ ಹರ್ಬರ್ಟ ರಿಸ್ಲೆ ಎಂಬವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಬೆತ್ತಿಗೊರ್ ಎಂಬಲ್ಲಿಯ ಆಗಸೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆದಾರನಾಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ಯುರೋಪಿಯನು ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ತುಳಿದು ಕೊಂದಿರುವನು. ಈ ಮೊಕದಮೆಯು ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದು.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಿಂದ [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆ ರಸಾಯನ [illegible]

[illegible] ನಿಂದ [illegible] ವರು ತಮ್ಮ ಆಸ್ವ [illegible] ದಿರುತ್ತಾರೆ. [illegible] ಹೋದ [illegible] ಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಫ್ಜಾಲಿಯೆಂಬ ಮುಹಮ್ಮದೀಯ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹಪರವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆ ನಡಿಸುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವುಂಟು. ಮುಹಮ್ಮದೀಯ ಪತ್ರಗಳೇ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ. ಇಂತಹ ಮುಹಮ್ಮದೀಯ ಮೊಕದ್ದಮೆಯು ಸಹ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದನೇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಡಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಳವಳವಿರುವದು.

ಅಫಘಾನಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈ ವರೇಗೆ ಪ್ಲೇಗರೋಗವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತಲಾಗೆ ಖೈಬರ್ ಖಿಣಿವೆಯ ಹತ್ತರವಿರುವ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗವು ಉಲ್ಬಣವಾಗಿರುವದು.

ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ರೈಲ್ವೆಯ ಹೌರಾ ಎಂಬ ಸ್ಟೇಶನಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜನ ಸ್ಟ್ರೈಕು ಗುಮಾಸ್ತರಾಗಿರುವರು. ಇವರ ವಾ[illegible]ದ ಬಗ್ಗೆ ಕಂಪೆನಿಯವರು ವಸೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊ[illegible]ವರು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೈತರಾಗಿ ವಾಸಿಸಿ ನೈತರ ಕಸನ್ನು ಮಾಡ[illegible] ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಯುರೋಪಿಯರಿಗೆ [illegible]ಕಾರದವರು ಬೇಕಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವರೆಂ[illegible] ವರ್ತಮಾನ ಉಂಟೆಂದು ಒ[illegible] ಕಲಿಕತ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬಾತ್ಮಿದಾರನು ಬರೆಯುವನು.

ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಜುಬಿ[illegible] ಕ[illegible]ಲ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮೋಟರ್ ಗಾಡಿಗ[illegible] ನಡಿಸುವವರಿಗೆ ತಕ್ಕದಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ [illegible]ದು ಕ್ಲಾಸನ್ನ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ ಇವರು ಈ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಇವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಇವರಿಗೆ ಆ ವಿಷಯ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟು ಕೊಡಬೇಕೆಂತಲೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದವರು 7000 ರೂಪಾಯಿ ಗ್ರೇಂಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಜನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆದಿತ್ಯವಾರ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈ ವರೇಗೆ ಇಂಥಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಆದಿತ್ಯವಾರದಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಒಂದು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರದ ಮಾಲಿಕರು ಜಮಾಲಪುರ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಮುಹಮ್ಮದೀಯರು ಒಡೆದು ಹಾಕಿದ ಕಾಳೀ ದೇವತೆಯ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಅನೇಕ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನ ತೆಗಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚುತ್ತಿರುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತ್ ರೈಯವರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಲಾಲಾ ಅಜಿತ್ ಸಿಂಗರನ್ನು ಸಹಾ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡುವರೆಂಬದಾಗಿ ವರ್ತಮಾನವುಂಟು. [illegible]

ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಶ್ರೀ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತ್ ರೈಯವರ ಗಡಿಪಾರಿನ ವಿಷಯ ಯಾವ ತರದ ಸಭೆಯಾದರೂ ಕೂಡಬಾರದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಿಲಿಟರಿಯ ಯುರೋಪಿಯ ಸವಾರರು ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣ ಜತನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಿರುಗುವರು. ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳ ಚಳವಳ ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಅಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯಾ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಲಾಜಪತರೈಯಂಥವರನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿ ಅಂದಮಾನದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ಹತ್ತರ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇವರನ್ನು ಇಡಕೂಡದಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವರು.

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರೈಯವರನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿದ ವರ್ತಮಾನವು ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಜನ ಪ್ರಜಾನಾಯಕರು ಇದು ರುಶ್ಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ರೀತಿಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿರುವದೆಂದು ಹೇಳುವರು

ಕಲಿಕತ್ತೆಯ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಎಂಬ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ದಿವಸ (ಮೇ ತಾ 9) ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಗಿರಾಕಿಗಳಿದ್ದರು ಈ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಲಾಜಪತರೈ[illegible] ಗಡಿಪಾರಿನ ವಿಷಯ ಏನೇನು ಒರೆದಿರುವ[illegible] ರಿಗಿರುವ ಕು[illegible] ಇದರ ಮುಖ್ಯ[illegible] ಮಂಗಳೂರಿಂದ ಸಹಾ ಕೆಲವ[illegible] ಮೂಲಕ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ [illegible] ಎಂಬ [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಯ [illegible]ದರು ಈ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ[illegible] ಲಾಜಪತರೈಯವರ ಗಡಿಪಾರಿನ ವಿಷಯ ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಕೂಡಬಾರದೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ ಸಭೆ ಕೂಡುವ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಮಯವು ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು ಸಿಂಹಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಂಜಾಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಲಾಜಪತನು ಹೋದರೂ ಅಂತಹ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ರಾಜಪುತರಿರುವರು

ಡಾಕ್ಕಾದಲ್ಲಿಯ ಮುಹಮ್ಮದೀಯರ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸ ಎಂಬ ಸಂಘದವರು ಸಭೆ ಕೂಡಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಮತ್ತು ಹಿಂದುಗಳೊಳಗಾದ ಅತಿ ವಿಶೇಷ ಕಲಹಗಳು ಉಭಯತರ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ಎರಡು ಜಗಡವನ್ನೂ ಸಮಜಾಯಿಸಿ ಇವರನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವೈರವನ್ನು ಸಾಧಿಸದ ಹಾಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆರು ಜನ ಮುಹಮ್ಮದೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗದು ಹಿಂದುಗಳ ಸಭಾನಾಯಕರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರೊಳಗಿರುವ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸ ಬೇಕು. ಈ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಿಂದು ಪ್ರಜಾನಾಯಕರ ಈ ವಿಷಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮುಹಮ್ಮದೀಯರ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಊರಿನಿಂದಲೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಮುಹಮ್ಮದೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಆರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆರಿಸಿದ ನಾಲ್ವತ್ತು ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಭೆ ಕೂಡಿ ಹಿಂದುಗಳ ಹತ್ತರ ತಮಗಿರುವ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ತೀರಿಸುವದು ಹ್ಯಾಗೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕು.

ಪೂನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಿಂದೂ ವಿಧವಾ ಶ್ರಮದ 11ನೇ ವರುಷಾವಧಿ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಗಳು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜೀವನಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವ ರೀತಿ ನಡಿಸುವಂತೆ ಒಳ್ಳೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಬೇಪಿನ್ ಚಂದ್ರಪಾಲರು ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ಹೊರಡಿರುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಉಂಟು

ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರಿನ ಥಾಕೂರ ಚಂದ್ರವರ್ಮ ಎಂಬವರು ಸ್ವದೇಶಿ ವಿಷಯ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೊಡ[illegible]ರು.

ಮದ್ರಾಸು ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಬಿ ಎ ಬಿ ಎಲ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾಗಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ [illegible]ಕೇಟೆಂಬ ಉಮೇದ್ವಾರರ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೀರ್ಗಡೆ [illegible]ವರಿಗೆ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳಾದರೆ ಇವರು ಪುನಃ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೊಸಿಜ್ಯೂರಿನಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡುವ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲನೆಂತ ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವರು.

ವಿಜಯನಗರದ ಪರ್ಲ ರಾಮ ಮೂರ್ತಿ ಚೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾವ್ಕಾರರು ಸಾಧಾರಣ ೩೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯಬಾಳುವ ಲ್ಯಾಬ್ರರಿ ಯಾ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ವಿಜಯನಗರದ ನಿವಾಸಿಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಾಲಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಕಲೆಕ್ಟರವರಾದ ಕೆಂಬಲ್ ಧೊರೆಗಳವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತೆರದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಧುರಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದನಕರುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವು ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಒಳ್ಳೇ ದನಕರುಗಳನ್ನು ದೇಖಾವೆಗೆ ತಂದವರಿಗೆ ಬಹಳ ಇನಾಮು ಶಿಕ್ಕಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೋಜರ್‌ಗನ್ ಎಂಬ ಪಶು ವೈದ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಪಶುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಪಶುವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಜನರಿಗಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದರು.

ಬರೋಡಾ ದೇಶದ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀ ಸಯ್ಯಾಜಿರಾವ್ ಗ್ವಯಕ್ವಾಡರು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ದಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. [illegible]

ಬರುವ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಖು [illegible] ವಿಶಾಖ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವರು. [illegible]

ಈ ವರುಷದ ಪ್ರೊವಿನ್ಸಿಯಲ್ ಕೊನ್ಫರನ್ಸು ವಿಶಾಖ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜರಗುವದು.

ಉತ್ತರ ಸರಕಾರದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೂರನೇ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆಯು ಕೋಕನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 16, 17, 18ರಲ್ಲಿ ಜರಗುವದು

ಗುಂಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ವೈಶ್ಯರ ಸಭೆಯು ಜರಗಿತು ಈ ಸಭೆಗೆ ತೆಲುಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದಲೂ ನೈಜಾಮರ ಸೀಮೆಗಳಿಂದಲೂ ವೈಶ್ಯರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು ಈ ಸಭೆಯವರು ವೈಶ್ಯ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸಲು ಸಂಘಿಸುವರು

ಮ[illegible]ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆ ಸಭೆ ಎಂಬದೊಂದು [illegible] ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಈ ಸಂಘದ [illegible] ಉದ್ದೇಶ್ಯಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ—ಹಿಂದು ದೇವ[illegible]ಗಳಿಗೂ ವ ಇತರ ಧರ್ಮಶಾಲೆಗಳಿಗೂ [illegible]ಪತ್ರಗಳಿಗೂ ಭಿಟ್ಟಿಂಥ ಸಹಾಯ[illegible]ವನ್ನು [illegible]ಗಿ ವಸೂಲು[illegible] ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡೆಯು[illegible]ರ್ಥಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು [illegible] ನವಿ[illegible] ನಡಿಸುವದು ಈ ದ್ರವ್ಯವು ಒಳ್ಳೆ[illegible] ಪಡಿಯೂ ಗಿಸ್ಸು[illegible] ತೆ ಮೇಲೆ [illegible] ತುವದು ಈ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯದಿಂದ [illegible] ದ [illegible]ಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ [illegible] ಪೂರ್ವ[illegible]ಕತೆಯನ್ನೂ [illegible] ಕ್ಕೆ ತ [illegible] ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು [illegible] ಸುವದು [illegible] ವಸ್ಥೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಈಗ ಇರುವ ಕಾನೂನು ಮೊತ್ತಂದವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಡಿಸುವದೆ ಸಾಧಿಸುವದು ಇವೇ ಈ ಸಂಘದವರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಮಂಗಳೂರು ಓ[illegible]ಸಪಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸೊಸೈಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ ಕೋರ್ಟಿನ ಕೆಳಗೆ ಮ ರಾ ರಾ ಕೆ.ವಕೀಲ ರಂಗರಾವರು [illegible]ಚನೂರ ಬಗ್ಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಸಾಲೆಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಂಜರು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂತ ಆಸ್ಥಳದ ದರಕಾಸ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ನಮ್ಮ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಜಡ್ಜರು ಈ ಸ್ಥಳವು ಇವರಿಗೆ ದರಕಾಸ್ತಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದೆಂತ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂದೂ ರಾ. ರಂಗಧಾಯರು ಇದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಷೇಪತಂದಿರುವರೆಂದೂ ವದಂತಿ ಉಂಟು. ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರಲ್ಲಿ ಈ ದರಕಾಸ್ತು ಅರ್ಜಿಯು ಬಾಕಿ ಇರುವದೆಂತ ತೋರುತ್ತದೆ.

[illegible] ವಾರ ಹೇ[illegible]ದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ಲೇಗ್ ಮರಣವಿತ್ತು. ಪ್ಲೇಗ್ ಆಫೀಸರರು ಅಚೆ ಈಚೆ ಇರುವ [illegible] ಮನೆಗಳ [illegible] ರೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಾಸಿಸುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಮಂಗಳೂರು ಹಜೂರು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ವೆರ್ನಾಕ್ಯುಲರ್ ಹೆಡ್‌ಕ್ಲಾರ್ಕರಾಗಿರುವ ರಾ ಡಿ. ಆನಂದರಾಯರು ಹೊಸದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಬ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಾಗಿದ್ದ ರಾ ಅಚ್ಯುತಯ್ಯನವರು ರಜೆಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಬ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಆಫೀಸಿನ ಕೆಲಸ ನೋಡುತ್ತಿರುವರು. [illegible]ರುಕನಾಡ ಭವಾನಿಶಂಕರರಾಯರು ವೆರ್ನಾಕ್ಯುಲರ್ ಹೆಡ್‌ಕ್ಲಾರ್ಕರ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವರು.

ಗೋದಾವರಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಕೋಕನಾಡದ ಡಿವಿಜನಲ್ ಆಫೀಸರರಾದ ಮ. ರಾ. ರಾ. ಯು. ರಾಮರಾಯರು ಒಂದುವರೆ ತಿಂಗಳ ಪ್ರಿವಿಲೆಜ್ ರಜೆ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವರು.

ಈ ವಾರದ ಗುರುವಾರ ದಿವಸ ಬರುವ ಸ್ಟೀಮರ್ ನಮ್ಮ ಬಂದರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಆಖೈರ ಸ್ಟೀಮರಾಗಿರುತ್ತದೆ

[illegible] ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಸರ್ಕ್ಯೂಟಿನ ಮೇಲಿರುವರು [illegible] ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 19ಕ್ಕೆ [illegible] ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವರು

[illegible] ರಾ ರಾ [illegible] ರಾವ್ ಇವರ ಮುನಿಸಿ[illegible] ಎಂಬುವ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ [illegible]

ಕೆನರಾ ಹಿಂದೂ ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಫಂಡ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮಂಗಳೂರು ಈ ಫಂಡಿನ ಬಾಬ್ತು ವರ್ಷಾವಧಿಗೆ ಫಂಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮೆಂಬರರ ಸಭೆ ಕೂಡಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಸದರಿ ಸಭೆಯು ಇದೇ ಬರುವ ವೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 1[illegible]ನೇ ಶನಿವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಘಂಟೆ 3ಕ್ಕೆ ಫಂಡಿನ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುತ್ತದೆ ಸದರಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ

(1) ಕಳೆದ ಮಾರ್ಚಿ ತಾರೀಕು 31ನೇ ವರೇಗಿನ ಫಂಡಿನ ಆದಾಯ ವೆಚ್ಚಗಳ ಲೆಕ್ಕಗಳ ಕುರಿತು ಲೆಕ್ಕ ಶೋಧಕರ ರಿಪೋರ್ಟು ವ ಡಿರೆಕ್ಟರರುಗಳ ರಿಪೋರ್ಟು

(2) ಫಂಡಿನ ಶೇರುದಾರರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಬಡ್ಡಿಯಾನೆ ಡಿವಿಡೆಂಡ್ ದರ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವಿಕೆ

(3) ಫಂಡಿನ ಕಂಬರಿಯ ಬಡ್ಡಿ ಅರ್ಜಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಸಂಗತಿಗಳು ಸಹಾ

ಕಾಸರಗೋಡು. ಇಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಮುನ್ಸಿಫರಾಗಿದ್ದ ಮ ರಾ. ರಾ ಎಮ್. ನರಸಿಂಗರಾವ್, ಬಿ ಎ ಎಮ್ ಎಲ್ ಇವರಿಗೆ ಕುಂದಾಪುರಕ್ಕೂ ಕುಂದಾಪುರ ಮುನ್ಸೀಫರಿಗೆ ಕಾಸರಗೋಡಿಗೂ ವರ್ಗವಾಗಿರುವದು.

ಉಡ್ಪಿಯಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಮುನ್ಸಿಫರಾಗಿದ್ದ ಸಿ. ಡಿ. ಜೆ ಪಿಂಟೊ ಬಿ. ಎ. ಬಿ. ಎಲ್. ಇವರಿಗೆ ಕಾರ್ಕಳಕ್ಕೂ ಕಾರ್ಕಳದವರಿಗೆ ಉಡ್ಪಿಗೂ ವರ್ಗವಾಗಿರುವದೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು.

ಕುಂದಾಪುರ. ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಸರ್ಜನರಾಗಿರುವ ಫ. ಎಫ್. ಮತಾಯಸರು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ರಜೆಮೇಲೆ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಗುವರಂತೆ. [illegible]

[illegible] ರಿಂದ ಬರುವ [illegible] ನ್ನು [illegible] ಳ್ಳಿ [illegible] ಗೋಣಿಗಳನ್ನು [illegible] ಬಂದನು. [illegible] ಮೂರು ಗೋಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ತಾರೀಕು 7ನೇ ಮಂಗಳವಾರ ಈತನ ಮೇಲೆ ಬಂಟ್ವಾಳಿನ ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಕಿ ಸಾವುಕಾರನು ಜಾಮೀನ ಫಿರ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಿದನು. ಆ ದಿವಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸುಮಾರು 3 ಘಂಟೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ 2 ಪೋಲೀಸಿನವರೂ ಒಬ್ಬ ಹೆಡ್‌ಕೊನ್‌ಸ್ಟೇಬ್ಲರೂ ಈತನನ್ನು ಕೈದುಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ವಾರಂಟು ಅವನ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಿನಗೆ ಬಂದು ವಾರಂಟು ಉಂಟೆಂತ ಹೇಳಿದರು.— ಆದರೆ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವನನ್ನು ಕೈದು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲಾ. ಕೂಡಲೇ ಆತನು ಇವರ ಕೂಡ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಂಟ್ವಾಳ ಸಾವುಕಾರರ ಭಂಡಸಾಲೆ ವರೆಗೆ ಬಂದನು ಆ ಭಂಡಸಾಲೆಗೆ ಕೊಂಡುಹೋದ ಕೂಡಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತೀರೆಂದನು. ಆಗ ಆ ಹೆಡ್‌ಕೊನ್‌ಸ್ಟೇಬ್ಲರು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೈದು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂತ ಹೇಳಿದರು ಆ ಮಾತು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಈ ಮಾಪಿಳೆಯು ಹೆಡ್‌ಕೊನ್‌ಸ್ಟೇಬ್ಲರ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡದನು, ಅವರು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದರು ಆ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬ ಪೋಲೀಸಿನವನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆತ್ತದಿಂದ ಆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯ ತಲೆಗೆ ಹೊಡೆದನು, ಆ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ತಲೆ ಒಡದು ರಕ್ತವು ಧಾರೆ ಹಿಡಿದು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಮೈಮೇಲಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರವೆಲ್ಲಾ ಒದ್ದೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಆತನು ಆ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಆ ಇಬ್ಬರು ಪೋಲೀಸಿನವರನ್ನು ನಾ ಮಿಮುರಿಗಳನ್ನು [illegible] ಹೋರಾಡಿಸ [illegible]ರೋ ಹಾಗೆ [illegible]ವರನ್ನೂ ಹೊರಳಾಡಿಸಿದನು ತರುವಾಯ ನಾಲ್ಕೈದು ಜನರು ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಈ ಆರು ಜನರನ್ನು ಅವನು ಗಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ಮಾಗದ ಗಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಳದ ಹಾಕಿ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಜೀವದ ಆಶೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತಂಥಾ ಹೆಡ್‌ಕೊನ್‌ಸ್ಟೇಬ್ಲರ ಕಡೆಗೆ ಎಸೆದನು ಕೂಡಲೆ ಸ್ಟೇಶನಿನಿಂದ 10, 12 ಪೋಲೀಸಿನವರು ಆರ್ಧ ಡ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯನ್ನು ಕತ್ತಿಗೆಗೂ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೂ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಸ್ಟೇಶನಿಗೆ ಕೊಂಡು ಹೋದರು ತಾರೀಕು [illegible]ನೇ ಬುಧವಾರ ಸದರಿಯವನನ್ನು ಸಂದು ಸಂದುಗಳಿಗೆ ಹಗಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಸದ್ರಿಯವನ ನಂಬ್ರವು ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಡಿಪ್ಯೂಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರಲ್ಲಿ ತನಖಿಯಾಗುತ್ತದೆ. *M N B.*

ವಿವಿಧ ವಿಷಯ.

ಖೊನಪುರದ ಒಬ್ಬ ಯೋಗಭ್ಯಾಸದ ಜೋಯಿಸನು 1907ನೇ ಇಸವಿಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವನು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಘೋರ ನಿದ್ರೆ ಹಿಡಿದು ಮೃತಪಡುವಂಥಾ ರೋಗವು ಬರುವದು. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪಗಳಾಗುವವು. ಪ್ಲೇಗು ರೋಗದ ಬಾಧೆಯು ವಿಪರೀತವಾಗುವದು ಯುರೋಪು ಮತ್ತು ಅಸ್ಯಖಂಡದ ಕೆಲವು ರಾಜರುಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವಾಗುವದು. ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಅರಸನು ಮೃತಪಡುವನು. ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಅನೇಕ ದ್ರವ್ಯ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗುವದು

ಇತ್ತಲಾಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಧನವಂತ್ರೀಮಂತರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ [illegible] ಕುಂದಿಹೋಗುವದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಎಳೆ ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಮೊಲೆ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡದೆ ಬೇರೆ ನಾನಾ ವಿಧದ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯುಂಟಾಗಿರುವದು. ಈ ವಿಷಯ ಒಬ್ಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳಿರುವದೇನಂದರೆ— ಎಳೆ ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ದೇವನಿರ್ಮಿತವಾದ ಮೊಲೆ ಹಾಲು ಶಕ್ತವಾದ ಆಹಾರ ವಿನಹಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ನಮೂನೆಯ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವದು [illegible] ಶಾಂತ್ಯದ ವರೇಗೆ [illegible] ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ [illegible]

WILLIAM & Co., 16 OAK LANE, FORT BOMBAY.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶೀತಭಂಜನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪ್ರಾಭಂಜನವಿಮರ್ದಿನಿ

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅಪೂರ್ವದರ್ಶಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿಣಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಗಂಟ್ಲು ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವಾತದ ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಎದೆ ನೋವಿಗೆ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಲೆನೋವಿಗೆ

ಜಕಮ್ ಮತ್ತು ಕ್ಷಯ, ಸಂಧಿವಾತ, ಶಿರೋಭ್ರಾರ, ಶಿರೋವೇದನ, ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಕ್ಕ ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು ತ್ವರೆಮಾಡಿರಿ' ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಿರಿ!!

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ 0 6 0 ವಿ. ಪಿ. 0-10 0.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ತಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಕಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಮೂರುಸಾರಿ ತಾಗಿಸುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ, ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ, ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ—ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆ ಆಗದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಾಲಿಗೆಗೆ ರುಚಿ ಇಲ್ಲದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು .	1	4	0
ವಜ್ರಗುಟಿಕ—ಧಾತು ಪುಷ್ಟಿ, ಸ್ವಪ್ನೇಂದ್ರಿಯ ಆಗುವದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ನಿಪುಂಸಕರಿಗೆ ಶಕ್ತಿಕೊಡುತ್ತದೆ . .	1	0	0
ಜ್ವರಹಾರಿ—ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ಜ್ವರಹಾರಿಯು ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ಔಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಬಾಟ್ಲಿ 1ಕ್ಕೆ	0	12	0
ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು—ಚೇಳಿನ ಕಡಿತದ ಮೇಲೆ ಈ ಔಷಧವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ ,,	0	8	0
ಖಜ್ಜಿ ಮುಲಾಮು—ಈ ಮುಲಾಮು ಅತಿಶಯ ಅಗ್ಗವೂ ಗುಣದಾಯಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ,,	0	3	0
ದಂತಮಂಜನ—ಈ ಮಂಜನದಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದಿನಾಲು ತಿಕ್ಕಿ ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡುವದರಿಂದ ವಸಡಿಹಲ್ಲು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಲ್ಲಿನೊಳಗಿಂದ ರಕ್ತ ಸೋರಿಯುವದು ಇಂಗಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ .	0	2	0
ರೋಮಹಾರಿ—ಈ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ತಾಗಿಸುವದರಿಂದ ರೋಮವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ. .. .	0	8	0
ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ—ಇದು ತಲೆಯ ಮೆದುಳನ್ನು ತಂಪು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಬೆಳಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಚಲೋ ಪರಿಮಳವು ಬರುತ್ತದೆ ಮೂರು ಔನ್ಸು ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ಕ್ರಯ	1	0	0
ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ—ಜುಲಾಬಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು	0/	8	0
ಕಫಹಾರಿ—ಕೆಮ್ಮು, ದಮ್ಮು, ಕ್ಷಯ, ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಫ ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ	1	4	0
ಸುಂದರೀ ತೈಲ್ಯ—ಈ ತೈಲ್ಯವನ್ನು ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ತಾಗಿಸಿದರೆ, ಮೊಡಿವೆಗಳು ಹೋಗಿ ಕಪ್ಪಿದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗದು ಶಾಂತವಾದ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ	0	8	0

ನೇತ್ರಾಂಜನ 0-4-0, **ಕುಸುಮಹಾರಿ ಗುಟಿಕ** 1-0-0, **ಪ್ರಮೇಹದ ಮಿತ್ರಣ** 1-0-0, **ಜಂತುವಾತಹಾರಿ** 0-8-0, **ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ** 0-8-0. **ಕಸ್ತೂರಿ ಮಾತ್ರೆಗಳು** 0-10-0, **ತಾಂಬೂಲ ಗುಟಿಕ** 0-8-0.

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಕಟ್ಟಲಾರು ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

AMRUTANJAN CURES RHEUMATISAM.

TRY OUR AMRUTANJAN AND YOU WILL LIKE IT.

ವಿಳಾಸ—ವಿಲ್ಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ, ಫೋರ್ಟ ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

Registered No. M. [illegible]

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 1ನೇ ಜೂನ್ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 11.

ವಿಷಯಗಳು.

1 ದೈವಕೃತ್ಯದ ಪರಿಣಾಮವು ಕಲ್ಯಾಣಕರವೇ
2 ಭರತಖಂಡದ ಕೈಗಾರಿಗೆ
3 ಕ್ರೋಧವು
4 ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತ್ ರಾಜರು
5 ಪುತ್ತೂರ ಡಿವಿಜನ್ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನಿನ ಕಳೆದ ವರುಷದ ವರದಿ
6 ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ
7 ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ ೬	ರೂ ೨೩	ರೂ. ೪೮	ರೂ ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	,, ೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	,, ೨ ೮	,, ೬	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧ ೮	,, ೪	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರಿಂಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ

	ರೂ	ಆ
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
,, ,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು

ವಿಳಾಸ —ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ವೈಶಾಖ ಬ. ೫ಯು ಶನಿವಾರದಾರಭ್ಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶು ೪ಯು ಶನಿವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು. 1907ನೇ ಇಸವಿ ಜೂನ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಶನಿವಾರ	ಪಂಚಮಿ	೮	ಶ್ರವಣ	೩೪
2	ರವಿವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	೨	ಧನಿಷ್ಠ	೩೫|
3	ಚಂದ್ರವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	೫೪|	ಶತಬಿಷ	೫೯
4	ಕುಜವಾರ	ನವಮಿ	೫೩	ಪೂಬಾ	೫೮
5	ಬುಧವಾರ	ದಶಮಿ	೫೦|	ಉಭಾ	೫೮
6	ಗುರುವಾರ	ಏಕಾದಶಿ	೫೧|	ರೇವತಿ	೫೯
7	ಶುಕ್ರವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	೫೧	ಅಶ್ವಿನಿ	೩೧'
8	ಶನಿವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	೫೩||	ಭರಣಿ	೩೫
9	ರವಿವಾರ	ಚತುರ್ದಶಿ	೫೭	ಕೃತ್ತಿಕಾ	೩೯||
10	ಚಂದ್ರವಾರ	ಅಮಾವಾ	೬೦	ರೋಹಿಣಿ	೪೫|
11	ಕುಜವಾರ	ಅಮಾವಾ	೧|	ಮೃಗಶಿರ	೫೧|
12	ಬುಧವಾರ	ಪಾಡ್ಯ	೬	ಆರ್ದ್ರ	೫೪|||
13	ಗುರುವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	೧೦|||	ಪುನರ್ವಸು	೬೦
14	ಶುಕ್ರವಾರ	ತದಿಗೆ	೧೫||	ಪುನರ್ವಸು	೪|
15	ಶನಿವಾರ	ಚೌತಿ	೧೯|||	ಪುಷ್ಯ	೧೦

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* S. NAGAPPA NAYAK & CO.)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕೀಟು, ಸಾಬೂನು, ಹುರುಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ವಟದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ವಗ್ಯೆರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗ ಉಳಿಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ನಮೂನೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಡಿಸೋಣಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಖು [illegible]ನೇ ಜೂನ್ 1907.

ದೈವಕೃತ್ಯದ ಪರಿಣಾಮವು ಕಲ್ಯಾಣಕರವೇ.

ಮೇಲಿನ ಮಾತು ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರು ತನಗೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಂಡನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಬರದ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳು ಪರಮೇಶ್ವರನ [illegible] ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದರಿಂದ ಆ ದಯಾಸಾಗರನ ಕೈಯಿಂದ ನಮಗೆ ಕೆಡುಕು ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ಆತನ ಘಟನೆ ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆಗಿರುವದೆಂದು ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅಂಥಾ ಭಾವವು ಪ್ರಪಂಚದ [illegible] ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ [illegible]. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಧಾನ [illegible] ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗೋ [illegible] ಇಂಥಾ [illegible] ಕಷ್ಟ [illegible] ಈ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು [illegible] ಮನೋ [illegible]? [illegible] ಇವರು ಯಾವ ಸಂಕಷ್ಟ [illegible] ತಮ್ಮ ಹೃದಯವಿಶ್ವಾಸದ [illegible] ಸಂಕಷ್ಟ [illegible].

[illegible] ನಾವು [illegible] ಪ್ರತಿ [illegible] ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ [illegible] ಕೋರ್ಟಿನ [illegible] ನಮ್ಮ [illegible] ಲಾಜಪತರಾಯರ [illegible] ಸರಕಾರದವರು [illegible] ನಾವು [illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸನ್ನು [illegible] ಬೇಕಾದರೂ [illegible] "[illegible]" ಎಂಬ [illegible] ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕ [illegible] ಪರಮಾತ್ಮನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ [illegible] ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟರು. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೋಸ್ಕರ [illegible] ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ [illegible] ಅದರ [illegible] ಅಮೂಲ್ಯ ಪದಾರ್ಥವು ಇತ್ತ [illegible] ನಾವು ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು.

ಮುಂದಿನ ಪ್ರಜಾಗ್ರೇಸರರ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ದೃಢಮೂಲವಾಗುವದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ದೇಶಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾದವರು, ಸ್ವಜನೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಡಂತೆ ನಡದರೆ ಗಡಿಪಾರಾಗುವ ಸಂಭವವದೆ ಎಂದು ಇವರು ತಿಳಿಯುವರು. ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ದೃಢನಿಶ್ಚಯವುಳ್ಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಂದಿ ಇದ್ದರೂ ಅಂಥವರಿಂದ ಶುಭವುಂಟಾಗುವದು.

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರ ಗಡಿಪಾರಿನಂತಹ ಭವಣೆಯಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಎಷ್ಟು ದೂರ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದೆ, ಅವರಿಗಿರುವ ಸಂಕಷ್ಟವು ನಿಜವಾದ್ದೋ ಕಲ್ಪಿತವೋ ಎಂದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಕೆಲವು ಸಹಿತರು [illegible] ಮುಚ್ಚಿದರೆ ತ್ರಾತೀಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಗೆಲ್ಲು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಬೇರೂರಿದ್ದರೆ ಅದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ [illegible] ಸಾಧಾರಣ ಜನರಿಗೆ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು [illegible] ಯಿಸಿ ಗುಲ್ಲು [illegible] ಪರಪಕ್ಷದವರು [illegible] ಸರಕಾರದವರು ಈಗ ಹಿಡಿದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಅಸಂತುಷ್ಟಿಯು ಹೋಗಿ ಸಮಾಧಾನವು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವದು. ಜನರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿದ್ದರೆ ಅದು ಒಂದಲ್ಲ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವದು.

ನಾವು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆವು. ಈ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಬೀಜವು ಸ್ವಾವಲಂಬನವೇ. ನಾವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದೆಸಾಗಬಹುದೆಂಬದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವರ್ತನೆಗಳು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡಿಯಬೇಕು. ಒಳ್ಳೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಾದ ೧೦೦ ಜವಾನರ ಫೌಜು ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ೧೦೦೦೦ ಮಂದಿ ಜನರನ್ನಾದರೂ ಓಡಿಸಿ ಬಿಡುವದು, ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನಾಯಕ ಒಂದು ಆಜ್ಞೆ, ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ [illegible] ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಿಲ್ಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಊರು ಪ[illegible] ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಭೆಗಳು ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು [illegible] ತಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಿತ್ತು. ಈ ನಡೆಯು ಮುಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಾದರೂ ಪ್ರಜಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ [illegible] ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ [illegible] ದೇಶಕ್ಕೆ [illegible] ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತತ್ವಗಳು ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಪಥಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಪ್ರಜಾಗ್ರೇಸರೆಂದರೆ [illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸಸಭೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ನಿರಂತರವೂ ಪ್ರಜಾಹಿತ [illegible]. ಇಂಥಾ ಶಿಕ್ಷಣವು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿದ [illegible] ಉದ್ದೇಶ [illegible] ಅವರು [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ [illegible] ಇದೇ ಮಾರ್ಗವು [illegible] ಸೇವಕರ [illegible] ಯಾವ ಯೋಗ್ಯತೆ [illegible].

—o—

ಭರತಖಂಡದ ಕೈಗಾರಿಕೆ.

ಈ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದರೂ [illegible] ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು [illegible] ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ [illegible] ಅತನ [illegible] ಹಾಗೆಯೇ [illegible] ವೃದ್ಧಿಯ [illegible] ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸದಿದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ [illegible] ಹೋಗುತ್ತವೆ.

[illegible], ಬನಾರೀಸ್ ಡಿಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ [illegible] ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಡಕ್ಕಾ ಮುಸ್ಲಿನ್, [illegible] ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ತರದ [illegible] ಈಗಲಾದರೂ "[illegible] ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮೇಡ್" ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಚೊಕ್ಕದಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ತಯ್ಯಾರಿಸಿದ್ದೆಂಬರ್ಥವು. ಇಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೇಸುವರು. [illegible] ಕ್ರಯಕೊಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ [illegible] ಜಂಟ್ಲ್‌ಮೆನ್ [illegible] ದಾರಿ ಊರಿನ ಸೇಯಿಗಾರರಿಂದ ತಯ್ಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ [illegible] ದೇಹಗಳಿಗಿಂತ ಕೋಮಲವಾದ ದೇಹಗಳುಳ್ಳ ನವ [illegible] ಬಹಳ ದೊರಗಾಗುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಚಾಮಾರರಿಂದ [illegible] ಅವರ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ಒಪ್ಪವು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಈ ಕಂಪನಿ [illegible] ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ 'ಬುಲ್‌ಡೋಗ್' [illegible] ನಾಯಿಗಳನ್ನೇ ಸಾಕುವರು. ಇಲ್ಲಿಯ ಹವೆಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ [illegible]

ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗೆ ಶೋಚನೀಯ, ಭಂಡಸಾಲೆ [illegible] ಬ್ಯಾಂಡ್ [illegible]

ರ್ಣಕೆಡ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಸ್ಥಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲವೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರವು. ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿವಾಸಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂಬ ವನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಹೊಂದದ ಹಿರಿಯರ ಮಾತು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರುಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಈ ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ ಕ್ರಮೇಣ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನೇ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿ ಅಮೇರಿಕಾ ಖಂಡದಿಂದ ಈಗ ಜಪಾನದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಚೀನಾದೇಶವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಳು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಕಟಾಕ್ಷಪಾತ್ರರಾಗಬೇಕು. ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ, ಸ್ಥಿರಪ್ರಯತ್ನ, ಒಕ್ಕಟ್ಟು ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ. ನಮಗೆ ಈಗ ಬಂದೊದಗಿದ ಸಂದರ್ಭವು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶದ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವದೇಶಿ ಕೋಲಾಹಲವಿರುವದು. ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಗಳೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಭೆಗಳೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಯುವಕರನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಸಾಹಸವು ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉದಯಿಸಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರ [illegible] ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿ ಸರಕಾರದ ನೌಕರರಾಗುವ ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶ [illegible] ಯಾವ [illegible] ಇಲ್ಲ. ತಪ್ಪದೆ ತಿಂಗಳ ಗಳ್ಳಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವ ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯು[illegible] ತವಾಗಿರುವದು. ಹಾಗಿಯೊಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರುವದು. ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದೊದಗಿದರೂ, ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲವಾಗ್ಗಿ[illegible] ನೌಕರಿಯನ್ನೇ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು. ಆದರೆ ಇದು ತಪ್ಪು ಭಾವನೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆ [illegible] ಸಾಹಸ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆ ಸ್ಥಿರಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಕೈಕೊಂಡು ನಡೆಸಲು, ನೌಕರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನವು ಲಭಿಸುವದು.

ಹೀಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ರಾಜ್ಯ [illegible] ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ [illegible] ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ವಾಗಿ [illegible] ಶಾಸ್ತ್ರ [illegible] ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಬಹಳ [illegible] ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ [illegible] ಬೇಕಾದ [illegible] ಪರದೇಶಗಳಿಂದ [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗೆ ಬೇಕಾದ [illegible] ಪ್ರ [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆ [illegible] ತಿಂಗಳು [illegible] ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ [illegible] ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು [illegible] ಕಂಡು [illegible] ವಿಕ್ರಯಿಸುವರು [illegible] ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೇ [illegible] ಪ್ರಯತ್ನ [illegible] ನಮ್ಮ [illegible] ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರ. ಅದ್ದರಿಂದ

"ಎದ್ದೇಳು! ಎದ್ದೇಳು! ನಿದ್ರೆಯನು ಕಳೆ!
ಉದ್ಯೋಗ 'ಮಾತು' ಸದ್ದಿಕೆ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟು !
ಎದ್ದು ಮಾಡಿದ ಧ್ಯಾನ [illegible]
ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿಹುದೇಕೆ ಕತ್ತಲೆಯೊಳ್ !"

ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ಕ್ರೋಧವು.

ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅರಸನು ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಗುರುವರ್ಯನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದನು. ಸನ್ಯಾಸಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಇತರ ಗುಣಗಣವೆಲ್ಲವೂ ಐಕ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಆತನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಕ್ರೋಧವೆಂಬ ಷಡ್ವೈರಿಯಿಂದ ಆತನು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವ ವಿನಯವು ವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೆ ಲಭಿಸುವದು ಅವರವರ ಪೂರ್ವ ಸುಕೃತ ಫಲವೇ. [illegible] ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿದ್ದಬೇಕೆಂತಿಲ್ಲ. ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೇ. ಆದರೆ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಫಲ [illegible] ನಾವು ನಿರಂತರವೂ ಸದ್ಭಾವನೆಗಳನ್ನೇ ಭಾವಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದಿನಚರ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದ್ದೇವೆಂಬುಗನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಹದಲ್ಲಿಯೂ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಲು ನಾವು ಗುಣಸಂಪನ್ನರಾಗುವೆವು. ಸದ್ಗುಣಗಳು ಎಂಥವನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳು ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸಕಲ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯನೈಪುಣನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಒಂದುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಗಂಗಾನದೀ ತೀರದಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ನಾನಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಮಾರ್ಗವಿಡಿದು ಹೋಗುವ ಒಬ್ಬ ಚಾಂಡಾಲಿನಿಯು ನೆಳಲು ಆಕಸ್ಮಿತವಾಗಿ ಆತನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದರೂ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾದ ಈ ರಾಜಗುರುವು ತನ್ನ ಪವಿತ್ರತೆಯು ಈ ಚಾಂಡಾಲಿನಿಯು ನೆಳಲಿನಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟವಾಯಿತೆಂದು ತತಕ್ಷಣವೇ ಸಿಟ್ಟೇರಿ ಆತಳನ್ನು ತನ್ನ ಸನ್ಯಾಸಿಪದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ರೀತಿಯಿಂದ ಬೈಯುತ್ತಾ ನಾನಾ ವಿಧದಿಂದ ಶಪಿಸಲಾರಂಭಿಸಿ—ದುಷ್ಟ ಚಾಂಡಾಲಿನಿಯೇ, ನಾನು ಯಾರೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದಾರ್ಭಟಿಸಿದನು.

ತನ್ನ ನೆಳಲು ಆತನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತೆಂಬುದು ಇವಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ನಿಮಿತ್ತ ತನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಶಪಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಲಶಕ್ಯಳಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಯ್ಗಳಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಆ ಚಾಂಡಾಲಿನಿಯು 'ದುಷ್ಟ ಚಾಂಡಾಲಿನಿ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹತ್ತಿರಸಾರಿ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಆತನನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಕಡೆ ಸೆಳೆದಪ್ಪಿಕೊಂಡು—ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನಾನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು, ಈ ದಿವಸ ನನ್ನ ಕೈವಶನಾದನು ಎಂದಳು. ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಚಂಡಾಲಿನಿಯ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡರು. [illegible] ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದರೂ ಆತಳು ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ [illegible] ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಲಿಲ್ಲ. ತನಗೂ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಪತಿಗೂ ಇರುವ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಕೂಡದೆಂದೂ, ರಾಜನೇ ತಮ್ಮ [illegible] ವಿವಾದವನ್ನು ತೀರಿಸಲೆಂದು ಆ ಚಾಂಡಾಲಿನಿಯು ಒದರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಆ ಚಾಂಡಾಲಿನಿಯಿಂದ ರಾಜಗುರುವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ, ಇವರಿರ್ವರನ್ನೂ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಒಯ್ದರು.

ಚಾಂಡಾಲಿನಿಯು ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮಹಾರಾಜನು ಕೋಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನ ಪವಿತ್ರತೆಯನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಈ ಅಧಮ ಸ್ತ್ರೀಯು ಕೊಡದಿದ್ದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಆತಳನ್ನು ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ಆಗಕ್ಕೆ ಆ ಚಾಂಡಾಲಿನಿಯು—ಮಹಾರಾಜರವರೇ, ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರು ಕೋಪವಶರಾದ ಘಳಿಗೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಪತಿ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಕ್ರೋಧವು ಚಾಂಡಾಲಸಮತುಲ್ಯವಾದದ್ದೆಂಬುದು ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ದೇಹಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಳಕೊಂಡು ಚಾಂಡಾಲನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಸುವ ಅಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು. ನಿಜವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಿನಷ್ಟು ಕೆಡಕನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದಳು.

ಜ್ಞಾನಭರಿತವಾದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಕೇಳಿ ಅತೀ ನಮ್ರಭಾವದಿಂದ ಆತಳ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿ ಆತಳನ್ನು ಅಂದಿನಿಂದ ತನ್ನ ಗುರುವೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿದನು. ಚಾಂಡಾಲಿನಿಯು ಸಹಾ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು—ಇನ್ನು ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನನ್ನ ಪತಿಗಳಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ತೊಂದರೆಗೊಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡುವೆ ಎಂದಳು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠರು ಕೋಪವನ್ನು ಎಂದೂ ತಾಳಲಿಲ್ಲ. ಎಂಥಾ ನೀಚನೇ ಆಗಲಿ ಆತನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯು ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಹೃದಯಾತ್ಮನು ನೆಲಸಿರುವದರಿಂದ ಸರ್ವರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮತುಲ್ಯ ಅನುರಾಗವುಳ್ಳವರಾಗಿ [illegible] ರಾಗಿ ಜಗದೀಶ್ವರನ ಕೃಪಾಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. [illegible]

ಲಾಲಾ ರಾಜಪತ್ ರಾಜರು.

ಅಮಿತ ಧಂಡವಶೀಲನಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಗತಿಕಾಣದೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದರ ವಿನಿಯೋಗದಿಂದ ಭರತಖಂಡದ ದ್ರವ್ಯ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜನ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಜರನ್ನು 1818ನೇ ಇಸವಿಯ ಕಾನೂನು ಮೇರೆಗೆ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಸ್ತುತ್ಯವೇ ಎಂತ ವಾದಿಸುವರು. ಬಿಳೀ ಜನರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಈ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವೆಂದರೆ ಏನೆಂದು ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಯಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವದು ವಿಹಿತವೇ. 1818ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನಾಯಕತ್ವವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಲೆದೋರಿದಾಗ ದೊಂಬಿಗಾರರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲು ಈ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 90 ವರುಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪದವಿಗೆ ಏನೊಂದು ಅಪಾಯ ಬಾರದಂತೆ ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿರುವರು. ದೊಂಬಿ ಎಂಬದೇ ಈಗ ಅಸಾಧ್ಯ. ಜನರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದೊದಗಿದ ಪ್ಲೇಗು ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಮಾರಿ ಉಪದ್ರಗಳನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆಯೂ ಸರಕಾರವು ಆಗಿಂದಾಗ್ಯೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಗಣ್ಯತೆಕೊಡದೆ ಅನೇಕ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ರಾಜನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಿದ್ದದೆಯೂ ಇರುವದರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟುಕೂಡಿ ಏಕ ಕಂಠದಿಂದ, ಬ್ರಿಟಿಷ ನ್ಯಾಯಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟ ಫಲವು ಶಿಕ್ಕಿದಂತಾಯಿತು. ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟು ರಾಜಭಾರವು ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ಸರಕಾರದವರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಮಧ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುವ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಜರಂಥವರನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿದ್ದು ಸ್ತುತ್ಯವೇ? ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಸಭೆಕೂಡಿಸಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಕೂಡದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಾಗ ಅಜೀತಸಿಂಗರು ಈ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಸಭೆಕೂಡಿಸಿ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ನ್ಯಾಯವಿರುದ್ಧವೆಂತ ಜನವಸಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದವರು ಲಾಜಪತರಾಜರೇ. ತದನಂತರ ರಾವಲ್ಪಿಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಪ್ರಜಾನಾಯಕರನ್ನು ಕೈದುಮಾಡಿದಾಗ ಉಂಟಾದ ಗದ್ದಲವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಜರು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಫಲವು ವಾಚಕರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವದು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾತ್ಮರ ಪರಿಚಿತಿಯು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಕಾರಣ ಕೆಳಗೆ ಇವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ದೊರಕಿದ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತ್‌ರಾಜ್ 1864ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇವರ ತಂದೆಯು ಒಂದು ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದರು. ಲಾಜಪತ್ ರಾಜರ ಪ್ರಕೃತಿ ಬಲಹೀನವಾಗಿದ್ದರೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು ಹೆಸರುಹೊಂದಿ 18ನೇ ವರುಷದಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಾದರು. 1893ನೇ ಇಸವಿ ಪರ್ಯಂತರ "ಹಿಸಾರ್" ಎಂಬಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿನಡಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯ ವಕೀಲರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರೆನಿಸಿದರು. ಆ ನಂತರ "ಲಾಹೋರ ಚೀಫ್ ಕೋರ್ಟ್" (ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಂತೆ ಇರುವಂಥಾದ್ದು) ನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೇ ಹೆಸರುಪಡೆದರು. 1893ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ 1903ನೇ ಇಸವಿ ವರೆಗೆ ಇವರು ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಹೊಂದಿದರು. ನಂತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡ ತೊಡಗಿದರು. ಇವರು ತನ್ನ 17ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆರ್ಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಜಿತದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶವನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರ್ಯಸಮಾಜದ ಶಾಲೆಯನ್ನೂ ಕಾಲೇಜನ್ನೂ ಉನ್ನತಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುವ ವಿಶಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರು. ಲಾಹೋರಿನ ಆಂಗ್ಲೋ ವೇದಿಕ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತೆದಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಆರ್ಯಸಮಾಜದವರೆ ತಕ್ಕ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನೂರಾರು ಮಂದಿಗಳು ಮಿಶನರಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ಇವರು ಮಿಶನರಿಗಳ ವೈರಸಂಪಾದಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಲಾಜಪತ್ ರಾಯರು ಪಂಜಾಬ ನೆಶನಲ್ ಬೇಂಕಿನ ಡೈರೆಕ್ಟರರಾಗಿ ನೂಲಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆ ವಗೈರೆ ಸ್ವದೇಶೀ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಉರ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿವೆ. ಪಂಜಾಬ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮೆಜಿನಿ, ಗೆರಿಬಾಲ್ಡಿ, ಶಿವಾಜಿ, ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಇವರುಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಹೊಂದಿವೆ. ಇವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಸಾರಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು 1888ನೇ ಇಸವಿಯ ಅಲಹಾಬಾದಿನ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿದ್ದು 1904ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ಲಾಜಪತ್ ರಾಯರನ್ನು ರಾ। ಗೋಖಲೆಯವರ ಸಂಗಡ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿತು. ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅನೇಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲಾಂಡ್ ಅಮೇರಿಕಾ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಪಕ್ಷ ಭರತಖಂಡದ ಉನ್ನತಿಗೆ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಇವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಚಿತವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೋಧಿಸಿ ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಜನರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಗೊಡಿಸುವರೆ ಏರ್ಪಾಡು ಆಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವೇ ನವೀನ ಪಕ್ಷದ ಮತಗಳು.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರೋಪಕಾರ ನಿರತರಾದ ಈ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡುವಾಗ ಇವರು ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರರನ್ನೂ ತಾವು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ ದೇಶವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿಯೂ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಹುಕುಮನ್ನು ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆಯುವಷ್ಟು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿ ಅದರಲ್ಲಿ "ನನ್ನ ವಿಷಯ ಚಿಂತೆ ಪಡಬೇಡಿ, ದೈವಕೃತ್ಯದ ಪರಿಣಾಮವು ಕಲ್ಯಾಣಕರವೇ" ಎಂದು ಬರೆದರು. 'ಪರೋಪಕಾರಾಯ ಇದಂ ಶರೀರಂ' ಎಂಬಂತೆ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ದೇಶಹಿತಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದರು.

—o—

ಪುತ್ತೂರ ಡಿವಿಜನ್ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನಿನ ಕಳೆದ ವರುಷದ ವರದಿ.

—o—

ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್‌ಗಳೆಂಬ ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಆಯಾ ಡಿವಿಜನುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು. ಪುತ್ತೂರ ಡಿವಿಜನಿನ ಸಂಘದ ಸೆಕ್ರಿಟರಿಯವರಾದ ಮ। ರಾ। ರಾ। ಎಸ್. ಶಿವರಾಯರು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಈ ಸಂಘದ ವರದಿಯನ್ನು ಆದರಪೂರ್ವಕ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪುತ್ತೂರ ಡಿವಿಜನಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್ 1905ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದರೂ 1906ನೇ ಇಸವಿ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ವರೇಗೆ ಸಂಘದವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರಲ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಈ ಸಂಘದ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕಿನ ತಹಶಿಲ್ದಾರರು ಇವರ ವೈಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರೂ ಈ ಎರಡು ತಾಲೂಕುಗಳಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಇದರ ಸೆಕ್ರಿಟರಿಗಳವರೂ, ಇಬ್ಬರು ಟ್ರೆಜರರೂ ಆಗಿರುವರು. ಸಂಘದ ಆಡಳಿತೆಯನ್ನು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಂಘದ ಆಫೀಸರರ ಸಿವಾ ಇನ್ನು 14 ಜನರು ಕೂಡಿ ಆಡಳಿತೆಯಾ ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿ ಎಂಬ ಈ ಸಂಘದಿಂದಲೇ ಚುನಾಯಿಸಿದ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಸಭೆಯಿರುವದು. ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರ 12 ಮೀಟಿಂಗ್‌ಗಳಿದ್ದವು. ಈ ಪೈಕಿ 7 ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಬಾಕಿ ಉಳಿದ 5 ಕಾಸರಗೋಡು, ಹೊಸದುರ್ಗ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ವಿಟ್ಲ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನೆರೆದವು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘಕ್ಕೆ 124 ಮಂದಿ ಮೆಂಬರುಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ 57 ಜನರು ಒಂದನೇ, 26 ಜನರು ಎರಡನೇ, 15 ಜನರು ಮೂರನೇ 26 ಜನರು ನಾಲನೇ ತರಗತಿಯವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ

ವರುಷದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಚಂದಾ ಹಣವು ರೂ. 736—2—0 ಆಗಿರುತ್ತದೆ ರೂ. 394—0—5 ವರ್ಷಾವಧಿ ಖರ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ ಈ ಖರ್ಚಾದ ಹಣದ ಪೈಕಿ ರೂ. 176—6—0 ಮಂಗಳೂರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಇನ್ನು 7—10—6 ಇದೇ ಕಮಿಟಿಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿರುವದು ಚಂದಾಹಣಗಳಲ್ಲಿ ರೂ 381—8—0 ಇನ್ನೂ ವಸೂಲಾಗದೆ ಬಾಕಿಯಲ್ಲಿರುವದು

ಈ ಸಂಘದವರು ಹೊಸ ನಮೂನೆಗಳ ಕ್ಲಾಮೆಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮೆಸ್ಟನ್ ಪ್ಲಾವ್ ಪ್ಲೋವ್ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಧದ ನೇಗಲುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿಸಿದರು ಹೂಡುವ ಕೆಲಸವು ಇವುಗಳಿಂದ [illegible] ತರದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ ಸಬಹ ದಾದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಎತ್ತು ಕೋಣಗಳ ಶಕ್ತಿಯು ಈ ಹೊಸ ನೇಗಲುಗಳಿಗೆ ಸಾಲದು ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪ[illegible] ರೀತಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ರಿಸಿದ ಎರಡು ನೇಗಲುಗಳು ಸಾಗುವಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವು [illegible] ನಂತರ ಒಂದು ತಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವರೆ ಅವಕಾಶ ದೊರಯಲಿಲ್ಲ

16 ಕಳಸಿಗೆ ಕಂಕನಾಡಿ ಚೇರಸಾಲೆ ಅಕ್ಕಿ ಬೀಜವನ್ನು ಸಾಧಾರಣ 20 ಕಳಸಿಗೆ [illegible] ಬತ್ತವನ್ನೂ ಕೊಂಡು [illegible] ಸಂಘದ [illegible] ವಾಗಿ ಬಿತ್ತಿ ನೋಡುವರ [illegible] ಬತ್ತವು [illegible] ವೆಳೆಯುವದು ಅದರ [illegible] ಈ ಎರಡು ಪೈರು ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ ಈ [illegible] ಕೆಂಡ ತಿಳಿದ ವ್ಯವಸಾಯ [illegible] ದೊರಕದೆ [illegible] ದದ್ದೇ ಈ ಎರಡು ಪೈರುಗಳು ಚನ್ನಾಗಿ ಫಲಿಸದೆ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ [illegible] ಗಿರುವದು ಈ ವರುಷ ಇವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವರು ಪುತ್ತೂರು [illegible] ಹಿತ್ತಲಿನ [illegible] ಮರಗಳ [illegible] ಸಂಘದಿಂದ [illegible]

[illegible]

[illegible] ಇದು ನೆರವೇರುವದು ವಿನಹಾ ಅನ್ಯಥಾ [illegible]

[illegible] ಪ್ರಯೋಜನಸಾರ್ವ[illegible] ಪತ್ರಿಕೆ[illegible] ಈ ಸಂಘಕ್ಕೆ [illegible]

ವ್ಯವಸಾಯ ವೃದ್ಧಿಯೇ ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿ ಪುತ್ತೂರು ಸಂಘದವರು [illegible] ಮೇಲಿನ ವರದಿಯಿಂದ ಕಂಡುಬರುವದು ವ್ಯವಸಾಯ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಇವರ ಉದ್ದಿಶ್ಯವು ನೆರವೇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳ ವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಹಲವು ಸಂಘಗಳು [illegible] ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಹೊಂದಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ [illegible] ಅದರೆ ಅವುಗಳ ಉದ್ದಿಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಸಾಧಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು ಆ ಉದ್ದಿಶ್ಯವನ್ನೇ ಕೆಡಿಸುವವು ಯಾವದೊಂದನ್ನಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು [illegible] ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಲ್ಲ[illegible] ಅದು ಒಂದು [illegible] ವಾದರಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕು ಜನರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಬೇಕು ಆಗ ಸಂಘದ ಉದ್ದಿಶ್ಯವು ಒಳ್ಳೇದ್ದಾಗಿ ನೆರವೇರುವದು

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.

ಅಯ್ಯಾ ಪತ್ರಾಧಿಪರೇ,

ಮದುವೆಗಳ ಸಮಾರಂಭ ವೆಂಬೀ ನನ್ನದೊಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವರಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

[illegible] ಮದುವೆಗಳ ಸಮಾರಂಭ [illegible]

[illegible] ಪೀತಕೌಶೇಯವಾಸಂ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕಂ ಕೌಸ್ತುಭೋದ್ಭಾಸಿತಾಂಗಂ ಪುಣ್ಯೋಪೇತಂ ಪುಂಡರೀಕಾಯತಾಕ್ಷಂ ವಿಷ್ಣುಂ ವಂದೇ ಸರ್ವಲೋಕೈಕನಾಥಂ.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ವಧುವರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಾರಭ್ಯ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವೆನು ಯಾವದಾದರೊಂದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅದರ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ವಠಣದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲೊಂದು ಹೊಸ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗಿದೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಾಗ್ಯೆ ಸರ್ವಲೋಕೈಕನಾಥನಾದಂಥಾ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲವರ ಮಾತೃ ದೇವತೆಯಾದ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ವಿಷ್ಣುಮಯವಾದಂಥಾ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವದು ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕಾರ್ಯತಃ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಗ್ಗಾಗ್ಗೆ ತಾವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಧರ್ಮಸರ್ವಸ್ವ, ಬಾಲಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸ್ಥಿತಿ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೋದಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಗ್ಗಾಗ್ಗಾಗುವ ವಿಧಿಗಳಿಗೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಬಂದ ಹೊಸ ಗಾಂಭೀರ್ಯವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆತಿರುವದ ಇತ್ತಲಾಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಪ್ಟರಲ್ಲ್ಯದ ಅನೇಕ ಮದುವೆ ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವಗಳಿಗೆ ನಾನು ಸ್ವತಹಾ ಹೋಗಿದ್ದೆನ [illegible] ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಲಗ್ನದ ಸವ[illegible]ದಲ್ಲಿ ನೆರದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸ[illegible] ವಾದಗಳನ್ನೂ ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರದಿರುವೆನು

[illegible]

ಗಳ [illegible] ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರ ಯೋಗವು ಇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದೆಂದು [illegible] ಗೂಢವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರ ಲಗ್ನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಗಂಧರ್ವರಿಗಳ [illegible] ವಾದ್ಯಘೋಷವು ಬಹಳವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜದ ಈ [illegible] ಮಾತುಕಥೆಗಳಾದರೋ ಅವರ ಜ್ಞಾನವಿಕಾಸತೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುವವು ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳ ಒಂದೇ ಪ್ರಸಂಗವಿನಹಾ ಬೇರೆ ಯಾವದೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು ವಧುವರರ ಮಂಟಪದ ಆದಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಿರಲಿಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು ಮಂಟಪ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದು ಗಂಡನ ತಂದೆಯು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರಿಂದ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡ ೧೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ತಕ್ಕ ಚಿನ್ನವಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ವರನ ತಂದೆಯು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಣದಿಂದ ತನ್ನ ಸಾಲಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆ ಹಲವು ತರದ ಅನವಶ್ಯ [illegible]ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ ಏನೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಕೊಳ್ಳುವರು ಇವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮುಖ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಘಟಸೊಟ್ಟಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಮದುಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಏನಮ್ಮಾ ಇದು, ಮದುಮಗಳಿಗೆ ಸಾಧಾರಣ 13 ವರುಷ ದಾಟಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕ ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 9 ವರುಷ ಪ್ರಾಯವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮದುವೆಯಾಗಿದೆ ಜಾತಿಯ ಭವಿಷ್ಯವೇನೋ ಇನ್ನು ಹತ್ತು ಹದಿನೆರಡು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಋತುಮತಿಗಳಾದ ಮೇಲೆಯೇ— ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು—ಸುಮ್ಮನಿರು ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿಯು ಗಂಧಪಾತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಮ್ಮತ್ತ ಕಡೆ ಬರುವಳು, ಜಾಗ್ರತ ಹೀಗೆಂದು ಸ್ತ್ರೀರತ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವೈದಿಕ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತುಕಥೆಯೇ ಬೇರೆ, ವೈದಿಕ ಶ್ರೀಪ್ಪನರೊಬ್ಬನು— ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಜಾತಕವಾದರೋ ಬಹಳ ಕಠಿಣ ಅಷ್ಟಮದಲ್ಲಿ ಅಂಗಾರಕ, ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ಈ ಗೃಹಸ್ಥರು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದೊಡನೆಯೇ ಮರೆಯುವರು [illegible] ಬಂದರೆ ಆದಷ್ಟು [illegible] ಕಾಲುಗಳಿಲ್ಲವೇ. ಈ ಯಾಚಕ ವೃತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೇರೆ [illegible] ಬಾರದು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ [illegible] ವೃತ್ತಿ[illegible] ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಎಂದೆಂದು [illegible]

ಹೆಣ್ಣೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಸ್ಥರ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಡಿರುವರು. ಇಂಥಾ ಮದುವೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೆರೆದು ಪುರುಷ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಪರೀತ ಲಕ್ಷಣವಿರುವದು. ಇಂಗ್ಲೀಷು ಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಅಪರಾಧಿಗಳಾಗಿರುವ ಸಾವುಕಾರರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಗೊತ್ತಿರುವ ವಕೀಲರ ಮತ್ತು ಸಾವುಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಕಾರಣವೇನೋ ನಾನರಿಯೆ. ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆಯು ಮಗಳನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದಾದ ಬಳಿಕ ಈ ಸಭಿಕರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗುಳುನಗೆಯ ಮೋರೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವನು. ತನ್ನ ... ದ ಕೆಲವು ಜನ ಅತ್ತಕೊಂಡಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಯಿತೆ! ಧಾರೆ ಎರೆದಾಯಿತು ... ಹಣದ ಬದುಕು! ನಿಮ್ಮ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಕಲಿಯುತ್ತಾ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಣೆಯಾಗುತ್ತದೋ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇದೊಂದನ್ನೂ ಅರಿತವರಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಯತಾಂಬೂಲಾದಿಗಳು ಆದ ಬಳಿಕ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವಿರುವಾಗ್ಯೆ ನೆಂಟಸ್ತಿಕೆ ಬೇಡವೆಂದು ಬಿಡುವದು! ಕಾರಣ ತಂದೆ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳಿದರೆ, ಹುಡುಗನಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೇಳಲು ನಾನೇನರಿಯೆ, ಹಗ್ಗವಿಲ್ಲದ 'ಗಳವಾಯ' ಧಾರೆ ಎರಿಯುವ ತನಕ ನನಗೆ ಜೀವವಿರಲಿಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟಾಯಿತೆ! ಅಯ್ಯೋ! ಹುಡುಗಿಯರ ಹೆತ್ತವರ ಪಾಡು' — ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡಿರುವನು

ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರೇ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರದ ಉದ್ದೇಶವು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿದ್ದುವದಾದದರಿಂದ ಈ ನನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ *B. V. R.*

ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ಕಲ್ಲೊಂದಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—12—0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪ್ರಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1—0—0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0—8—0. ... ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೈ ಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ... ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ 0—4—0 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2—4—0 ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—2—0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಪದ್ದಿನ ಸಂಗಡ

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ಹೊರತು ವಿ. ಪಿ. ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು

ವಿಳಾಸ —ಆರ್ ಯಂ. ಕಾಮತ್	Address.—**R. M Kamath**
ಪಂಚಮಹಾಲ್,	*Panchamahal*
ಮುಲ್ಕಿ, ದ. ಕನ್ನಡ	*Moolky, S Canara*

TO LET.

ಒಳ್ಳೇ ಸುಂದರ್ಭ! ಬಿಡಬೇಡಿರಿ!! ಬಿಡಬೇಡಿರಿ!!

ಕುಂಬಳೆ ಕೆನರಾ ವೀವಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಬುಕ್ ಕೀಪಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಕರೆಸ್ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ಮಾಹಿತಿಯುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಗುಮಾಸ್ತನು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಂಬಳವು 10ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ ಕೊಡಲಾಗುವದು ... ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ತಿಳಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗೌಡಸಾರಸ್ವತರು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ.

ವಿಳಾಸ —

ಮೆನೇಜರ್,
ಕೆನರಾ ವೀವಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ
ಕುಂಬಳೆ
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶೀ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮಿಶನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು

ಸುಗಂಧನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—4—0. 12ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2—4—0ಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಇದು ತಲೆಹಾಸಿ ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹಾಗಿ...

ಒರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶೀ ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

... ವಿಮೇ ಮುಂಗಡ 3,92,999—10—0

... 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ.

... 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ... 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚಿ 29ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇಲೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ.ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.	ಮೆ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಕಾರಭಾರಿ.
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,	ಒರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಫ್ ಆಫೀಸು,
ಮಂಗಳೂರು.	ಒರಿಯಂಟಲ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ಸ್,
	ಮುಂಬಯಿ.

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

[illegible]

[illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತದ [illegible] ದೇಶೀಯ ಪ್ರಜಾ ಮುಖಂಡರಿಗನೇಕ ಹಕ್ಕು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮಿ. ಮೋರ್ಲೆಯವರೂ ಇಂಡಿಯಾ ಕೌನ್ಸಿಲಿನವರೂ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು. ಬಡೆಟಿನೊಡನೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸುವರು.

ಅಮೇರಿಕ ಮಿಸ್ಸೆರಿಯಲ್ಲಿಯ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟಿನ ಕಮಿಶನರು ಸ್ಟೆಂಡರ್ಡ್ ಆಯಿಲ್ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೊರಡಿಸುವರೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸೇನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋದಲ್ಲಿಯ ಜಪಾನೀಯರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಹೋಟೇಲುಗಾರರು ತಕ್ಕದಾದ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದ ಕಾರಣ ಜಪಾನೀಯರು ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ ಆ ಸರಕಾರದವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಪೋರ್ತುಗೀಸದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಚಳವಳಿಯ ಅತಿರೇಕವಿರುವದು.

ಪರ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗಲಾಟೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುವವು.

ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಜಯೋತ್ಸವ ಸೂಚಕ ದಿನವು ಇಂಗ್ಲಾಂಡದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ವೈಭವದಿಂದ ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಕ್ಲ್ಯಾವ್ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಫಂಡಿಗೆ ಚಂದಾ ಬಗ್ಗೆ ಲಂಡನ್ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರನ್ನು ಬಿನ್ನೈಸಿರುವರು.

ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ಹಲವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಧಿ ಪೈರು ಒಳ್ಳೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಕಾರಣ ಗೋಧಿಗೆ ಬೆಲೆ ಏರುವ ಸಂಭವವುಂಟು.

ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಮ್ಲಕ್ಕೆ ಬರುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವುಂಟು.

ಕಾಬೂಲಿನಲ್ಲಿ ಅಮೀರರವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಎರಡು ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಡುವವು.

ರುಶ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ ಆರೋಗ್ಯವು ತಕ್ಕದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ

—o—

ಸಿವಿಲ್ ಪ್ರೊಸಿಜರ್ ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ದೊಂಬಿಯು ಇನ್ನೂ ನಡಿಯುತ್ತಿರುವದು. ನಾರಾಯಣಗಂಜ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು [illegible] ಅಲ್ಲಿಂದ ಅನಾಥರಾದ [illegible] ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು [illegible] ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. [illegible] ಥೀನ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ಮನೆಗಳನ್ನು [illegible] ಯಿಸುವದೂ [illegible] ಮುಸಲ್ಮಾನರ [illegible] ಹೋರು [illegible]ಲ್ಲಿರುವ [illegible] ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನುವರು ಸಲ್ಮಾನರೂ [illegible] ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರುವರಂತೆ.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿಯು ಸಕಾಲ ಕಾಯಿಪಲ್ಯದ ಬಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಲೂಟಿಮಾಡಿ ಆ ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಂಗಡಿಗಾರರಿಗೆ ಜೀನಸುಗಳನ್ನು ವಿಕ್ರಯಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಕಸಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವರು.

ಮಿ. ಇ. ನೋರ್ಟನ್ ಸಾಹೇಬರು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ ಜೋರ್ಜ್ ಆರ್ಬತ್‌ನೋಟರ ಮೇಲೆ ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿರುವ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ ಸಮಯ ಆರ್ಬತ್‌ನೋಟರವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಆರ್ಬತ್‌ನೋಟರವರಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು.

ಲೆನ್ಸೆಟ್ ಎಂಬದೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯು ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ಲೇಗಿನ ನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿರುವದು.— ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮಿಕ್ಕಿಯದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಪ್ಲೇಗು ರೋಗವು ಆಹುತಿಗೊಂಡರೂ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ತಮ್ಮ ಈ ವಿಷಯದ ಜವಾಬದಾರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಗಮನಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಪ್ಲೇಗ್ ನಿವಾರಣೆಬಗ್ಗೆ ಪ್ಲೇಗಿನ ದಾಕನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಾಕಿಸಿ ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದರ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂತಲೂ ಸೂಚಿಸಿರುವರು.

ಕಲಿಕತ್ತೆ ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜದವರ ಮಿಶನರಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಎಂಬದೊಂದು ಕೋಲೇಜನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವರು. ಬರೋಡದ ಮಹಾರಾಜರವರು ಇದರ ಪ್ರೆಸಿಡಂಟರಾಗಿರುವರು.

—o—

ಬರುವ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಂತೆ ಜೆ. 'ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕನ್ಫರೆನ್ಸ್' ಎಂಬದೊಂದು ಸಭೆಯು ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು. ಈ ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಇತ್ತಲಾಗೆ ಊರನ್ನು ಶಾಂತಪಡಿಸುವದೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಹಲವು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವದು.

ಪಂಜಾಬಿಲ್ ಬಿಂದುಬಾಸಿನಿ ಶಾಲಾಹುಡುಗರು ಮಿ. ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿಯವರ ಸಂದರ್ಶನೆಬಗ್ಗೆ ಹೋಗಿ ಒಪ್ಪತ್ತು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೈರುಹಾಜರಾದದರಿಂದ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ರೂಪಾಯಿ ಒಂದರ ಪ್ರಕಾರ ಜುರುಮಾನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಉಂಬಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ನೇಟಿವರ ರೆಜಿಮೆಂಟನ್ನು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲಿಸಿರುವ ಗಲಭೆ ಶಾಂತತೆಗೋಸ್ಕರ ಬರ ತರಿಸಿ ಮಾಡಿರುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು.

"[illegible]" ಎಂಬ [illegible] ನ [illegible] ಪುಣೆ [illegible] ಸಾಹೇಬರು [illegible] ಪ್ರಾರ್ಥನೆ [illegible] ಹುಲಿಯನ್ನು [illegible]ದನ್ನು [illegible] ಒಂದು [illegible] ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಲಿಯನ್ನು ತಂದಿರಿಸಿದ್ದರು. ಆಗಳಿನ ಸುತ್ತಲು ಹೊರಗಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು ಹುಲಿಯು ಬೆದರಿ ಏನೂ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಹತ್ತರವಿರುವ ಒಂದು ಮರವನ್ನು ಸಾಧಾರಣ ೨೦ ಅಡಿಗಳ ವರೆಗೆ ಹತ್ತಿ ಒಂದು ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೂತುಕೊಂಡಿತು. ಹುಲಿಗಳು ಮರವೇರುವದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ.

ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎಂಬದೊಂದು ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರಿಗೆ ರಾಜದ್ರೋಹಪರವಾದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎರಡು ವರುಷದ ಕಠಿಣ ಸಜಾ ವಿಧಿಸಿ[illegible]

ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳ, ಆಸ್ಸಾಮ, ಫರೀದಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಇತ್ತಲಾಗೆ ವಂಗಭಂಗವನ್ನು ಪಜ[illegible] ಒಂದು ಮನವಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಿ. ಮೋರ್ಲೆಯವರು ಈ ಮನವಿ ಮೇರೆಗೆ ವಂಗಭಂಗವನ್ನು ವಜಾಮಾಡ[illegible]ಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದರಿಂದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳುಂಟಾದದ್ದು [illegible] ಅವುಗಳನ್ನು ಲೋರ್ಡ್ ಮಿಂಟೊ ಪ್ರಭುಗಳು ಈ [illegible]ವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡದೆನೇ ನಿವೃತ್ತಿಮಾಡುವರೆಂದೂ [illegible] ಸಿರುವರು.

ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ನವಾಬ [illegible]ಮುಲ್ಲರಿಗೆ ೩½ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಸೇಕಡಾ [illegible] ದರದ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಇವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಇರಾದೆಯಲ್ಲಿರುವರಂತೆ.

ಮಿ। ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿಯವರು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಬಗ್ಗೆ ಸಿಮ್ಲಾ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರುವರು

ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ದೊಂಬಿಯ ಕಾರಣಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆಂತ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತ ರಾಜರು ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವದು.

1. ಸಿವಿಲ್ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ಗಜೇಟೆಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ [illegible] ಸೂಚಕ ಚಿನ್ಹೆಗಳು ಎಂತ ಅಗ್ರ್ಯಾಗ್ಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು.

2. ಪಯಾಬಿ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರ ಮೇಲಿನ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಡಿಸಿದ್ದು [illegible] ಸಿವಿಲ್ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ಗಜೇಟಿನವರ ಮೇಲೆ [illegible]

3. [illegible]

[illegible]

[illegible]

ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

6. [illegible] ವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ [illegible] ಕೆಡಾಗಿದ್ದದ್ದು! [illegible] ಮಿಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

[illegible] ಬಜಾರಿನಲ್ಲಿ ನಡದ ದೊಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ [illegible] ರು ಮಹಮ್ಮದಿಯರನ್ನು ಕೆಲಮಿಲ್ಲದ [illegible] ರು [illegible] ಸುವಾಗ್ಯೆ ಅವರು ತಮಗೆ ಹಿಂದುಗಳ [illegible] ನಡಿಸಿದ ಬಲೋದ್ಧಂಡಿಯ ಫಿರ್ಯಾದುಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ [illegible] ಗಳು ತಮಗೆ ಪ್ರಸಂಗಿಸುವರೆಂಬುದನ್ನು ಯಥಾರ್ಥ [illegible] ಹೇಳಿದರೆಂದು ಕೆಲವು ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳಿಂದ ತಿಳಿ [illegible] ತ್ತದೆ.

ಕಳದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 25ರಲ್ಲಿ ನಾಸಿಕದಲ್ಲಿ [illegible] ಸಂಘ ಎಂಬದೊಂದು ಸಭೆಯು ಜರಗಿತು [illegible] ಘದವರು ಗೋರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರವೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗ [illegible] ನ್ನು ಉಚರಿಸುವಗೋಸ್ಕರವೂ, [illegible] ಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರವೂ ಪತಿತರನ್ನು ತಿರುಗಿ [illegible] ಕೊಳ್ಳುವಗೋಸ್ಕರವೂ ತಕ್ಕದಾದ ಏರ್ಪಾ [illegible] ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ [illegible] ಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

[illegible] ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯರನ್ನು [illegible] ಕಾರಣಭೂತರಾದ ಅಲ್ಲಿಯ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂ [illegible] ಸರ್ ಡೆನ್ಜಿಲ್ ಇಬೆಟ್ಸನ್ ಎಂಬವರು [illegible] ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗಿ [illegible] ಕಾರಣವು ಅ [illegible] ಇಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು [illegible] ತಿಳಿಸ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹಲವು ಪತ್ರಿ [illegible] ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಾ [illegible] ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗಿ [illegible] ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ [illegible]

[illegible] ಪತ್ [illegible] ರನ್ನು ಮಂಡಲೆ [illegible] ಇಲ್ಲಿಂದ [illegible] ವರ್ತಮಾನವು [illegible] ಲಾಲಾ ಪತರನ್ನು [illegible] ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ [illegible] ಹೆಚ್ಚು ಆಯಾಸ [illegible]

ದೊಂಬಿಯನ್ನು ಶಮನ ಪಡಿಸುವರೆ [illegible] ಲಾಲಾ ಪತ್‌ರಾಯರನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ 1907ನೇ ಇಸವಿಯ [illegible] ಎಂಬ ಹೊಸ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವರು. ಈ ಕಾನೂನು ಪಂಜಾಬ ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳ ಮೊದಲಾದ ಸೀಮೆಗಳಿಗೆ ಲಗಾವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯು ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆಯುಕೂಡದ್ದಾಗ್ಗಿರುತ್ತದೆ.

[illegible]

[illegible] ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಲಜಪತರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಿರುದ್ಧ [illegible] ವಿಧಿಸಿದ್ದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳು ಕೂಡುತ್ತಿರುವವು.

[illegible] ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜರಗಲಿಕ್ಕಿರುವ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಸನ್ನಾಹಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವರು. ಗವರ್ನರ್ [illegible] ಸಹಾಯ ಇರುವದು.

[illegible] ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಯಂಕರವಾದ ಕೆಳವು ನಡೆದಿರುವದು. ಕಳದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ದಾಕ್ತರರು ಮನೆಯ ಜಗಲಲ್ಲಿ [illegible] ಗಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರ ಮಗುವೂ ಹೆಂಡತಿಯೂ [illegible] ಳಗೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದರು. [illegible] ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಳ್ಳರು ಮನೆಯ ಹಿಂದುಗಡೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಒಡೆದು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ [illegible] ಯಿಯು ಬೊಬ್ಬಿಡದ ಹಾಗೆ ಆಕೆಯ ಬಾಯಿಯನ್ನು ತುರುಕಿ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಂದು ಅದರ [illegible] ಮೇಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಒಳಗಿರುವ ಕೆಲವು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೂ ತಾಯಿಯ [illegible] ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಅವಳು ಸಹಾ [illegible] ವ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಕದ್ದುಕೊಂಡು [illegible] ತ ಮನೆಯಿಂದ [illegible] ದಾಕ್ತರರು ಬೆಳ್ಳಿಗ್ಗೆ [illegible] ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ [illegible]

ಬೊಂಬಾಯಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ [illegible] ಜಸ್ಟಿಸ್ ಚಂದಾವರಕರರವರು [illegible] ಯಿಂದ [illegible] ಯಿಗೆ [illegible]

ಮದ್ರಾಸ ರೈಲ್ವೆಯನ್ನು ಬರುವ [illegible] ಗಳ ತಾರೀಕು 31ಕ್ಕೆ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನ [illegible] ರು [illegible]

[illegible] ಎನ್ [illegible] ಕೋ [illegible] [illegible] ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟ [illegible] ನ [illegible] ವರು

[illegible] ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಒಂದು [illegible] ತನ್ನು [illegible]. ಇದರ ಮುಖ್ಯ [illegible] ಶ್ಯವು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ [illegible] ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬದುಕುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವದು. ಈ ಫಂಡು ಏರ್ಪಡ ಲಿಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮುಂಚೆ ಒಬ್ಬ ಮೈಸೂರ ಮಹಮ್ಮದೀಯನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಮೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳೂ ಮಿಶನ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೋಸ್ಕರ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಚಿಕಿತ್ಸೆ [illegible] ಮನೆಗೆ [illegible] ಅಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುವ [illegible] ಸ್ತ್ರೀಯು ಇವಳಿಗೆ ನಾನಾ ತರದ ಬುಧ್ಧೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆತಳನ್ನೂ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ಮಿಶನ್ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಶನ್ ಬಂಗ್ಲೆಗೆ ಬರುವರತೆ ಮಾಡಿದಳು. ಗಂಡನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಮಿಶನಿನವರು ಕೊಂಡುಹೋಗಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡ [illegible] ಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ಮಿಶನಿನವರು ಇವರನ್ನು [illegible] ಳೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯವು ಮಹಮ್ಮದೀಯರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗಲಾಟೆ [illegible] ಮಾಡುವದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಮಿಶನರಿಗಳು ಈ ಸ್ತ್ರೀಯಳನ್ನೂ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಪ್ರಜಾಮುಖಂಡರಿಗೆ ತಂದು [illegible] ಪಿದರು. ವಿದ್ಯಾಹೀನಳಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮತದ ವಿಷಯ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸಿದಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಕ್ಕದಾದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರೆ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಈ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಹಿಂದುಗಳು ಸಹಾ ಈ ಫಂಡಿಗೆ [illegible] ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಮಂಗಳೂರು [illegible]

[illegible]

ಇಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ [illegible]

ಕಳದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 2[illegible]ಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಮುನ್ಸಿಪಾಲ್ [illegible] ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ [illegible] ಮೊಕದ್ದಮೆ [illegible]

ಕಳದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 2[illegible] [illegible] ಈ [illegible] ನವರ [illegible] ಪುನರ್ವಿವಾಹವಾಗ ವದೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ಮಾಣಿಕ ಪ್ರಭೂ ಪ್ರಾಸಾದಿಕವೆಂಬ ಮರಾಟಿ ನಾಟಕ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಬಂದಿರುವರು. ಎರಡು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಆಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ಶಾರದಾ ವೆಂಬ ಹೊಸ ನಾಟಕವನ್ನಾಡುವರು. ಅನೇಕ ರಮ್ಯವಾದ ದೇಖಾವೆಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಗೀತಗಾನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ

ಬಿಟ್ಟ ಕೊಡದಿದ್ದ ನ್ಯೋಟಿಕರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ [illegible] ಬಿಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಿಸಿ [illegible] ಕೊಡೆನೆಸಿಯವರು ಅದನ್ನು ರುವರು.

ಕನರಾ ಹಿಂದು ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಫಂಡ್, ಮಂಗಳೂರು. ಈ ಸಂಘದ ಡಿರೆಕ್ಟರ್‌ರ ಮತ್ತು 'ಶೇರ್ ಹೊಲ್ಡರ' ಸಭೆಯು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 18ರಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಮಂಜೇಶ್ವರದಿಂದ ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಸಾವುಕಾರ ನರಸಿಂಹ ಶ್ಯಾನಭಾಗರೂ, ಸುಬ್ರಾಯಶೆಟ್ಟರೂ, ಮುಲ್ಕಿಯಿಂದ ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಸಾವುಕಾರ ಬಂಗ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ ಕಾಮತಿಯವರೂ, ಕುಂದಾಪುರದಿಂದ ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಸುಬ್ರಾಯನಾಯ್ಕರೂ ಬ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರೂ, ನಗರದಿಂದ ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಸಾವುಕಾರ ಸಿ ನರಸಿಂಹಯ್ಯನವರೂ, ಸ್ಥಳೀಯ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಸಂಘದ ಮೆಂಬರುಗಳವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ನಗರ ಸೀಮೆಯಿಂದ ತವ [illegible] ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಾಕಿ ಇಟ್ಟು, ಸಂಘದ ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯವಾಗಿಯೇ ದಯಮಾಡಿದ ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಸಿ ನರಸಿಂಹಯ್ಯನವರ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯು [illegible]. 1906ನೇ ಜುಲೈ [illegible] ತಿಂಗಳ ಅಖೈರ ವರೇಗೆ ಈ ಫಂಡಿನವರು ನಡಿಸಿದ ಲೇವಾದೇವಿಗಳ ಲಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನು ಫಂಡಿನ [illegible] ತಿಳಿಸಿ ಆಯಾ ಪಾಲುಗಳ ಮುನಾಫೆ [illegible] ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು [illegible] ಗೂ ಸೇಕಡಾ 6ರ ದರದ [illegible] ಊರಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವೈವಾಟ [illegible] ಜೂನ್, ಜುಲೈ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ [illegible] 9 ತಿಂಗಳುಗಳ ವೈವಾಟ [illegible] ಫಂಡಿನ [illegible] 6ರ [illegible] ಮುನಾಫೆಯು [illegible] ಫಂಡಿಗೆ 9 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ರೂ 2420 11 9 [illegible] ಮುನಾಫೆಯಲ್ಲಿ ರೂ 1912 4 0 [illegible] ಸೇಕಡಾ 6ರ ದರದ [illegible] ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಐವಜನ್ನು [illegible] ಇತರ ಅಗತ್ಯವಿರುವ [illegible] ಹಿಡಿದೋಗಿರುತ್ತಾರೆ

ಫಂಡಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಲೇವಾದೇವಿ [illegible] ಕಳೆದ [illegible] ಸೇಕಡಾ 8, 9 [illegible] 9, 10 [illegible] ವೈವಾಟ [illegible]

[illegible] ಏನೂ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ.

ಕೆನರಾ ಹಿಂದು ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಫಂಡ್ [illegible] ತಿಂಗಳ 1ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು, ಜನರು ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಡಲಿಕ್ಕೂ ಬೇರೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯ ಇಲ್ಲದೆ ಕಸ್ತಿ [illegible] ಜೀವನವಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಕೊಡುವದು. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರ ಆಕ್ಟಿನ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂಥಾ ಸಂಘಗಳು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೇ. ಒಂದು ನಾವು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಉಪ್ಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಫಂಡು. ಇನ್ನೊಂದು ಇದೇ. ಇಂಗ್ಲೀಷು ವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವು [illegible] ಈ ಫಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ [illegible] ಗಳಾದ [illegible] ಸಹಕಾರ [illegible] ಈ ಸಂಘದ ಬಂಡವಲು 100,000 ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿದ್ದು ಪಾಲು ಒಂದರ 50 ರೂಪಾಯಿ ಮೇರೆಗೆ 2000 ಪಾಲುಗಳಾಗಿ ಹಂಚಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ 1389 ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಳೆದ ವರುಷದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಸಂಘದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಫಂಡಿನವರ ವಿಧಿಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. 24 ಮಂದಿ ಡಿರೆಕ್ಟರರಲ್ಲಿ, ಸರ್ವರ ಹಿತೈಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಿಯೂ ಆದ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ್ ವಕೀಲ ಮಾ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಅ. ಸುಬ್ಬರಾವ್‌ಗಳವರು ಫಂಡಿನ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರೂ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗೆ ಹೆಸರುಗೊಂಡು [illegible] ಧಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಮಾ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ್ ವಕೀಲ ಕೆ. ಪಿ ರಾಮರಾಯರವರೂ [illegible] ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿನವರಾಗಿ ಜನರ ತಾರೀಫಿಗೆ [illegible] ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಪಾಂಗಾಳ ಗೋಪಾಲ ನ್ಯಾಕರು ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳವರೂ, ಫಂಡಿನ ಆಡಳಿತೆ ಒಳ್ಳೆ [illegible] ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರೆಲ್ಲರೂ ಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಪರಸ್ಪರ [illegible] ಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಈ ಯೋಗ್ಯ [illegible] ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಕೊಡುವರೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದಂಥಾ ಅನೇಕ ಲೋಕೋಪಕಾರಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ಜೀವನದಿಂದ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ [illegible] ಈ ಸಂಘದ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾದ ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಅ. ಸುಬ್ಬರಾವ್, ಇವರನ್ನು ಇವರಿಗೆ [illegible] 4 [illegible] ಕಾಹಿಲೆಯಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಪಡಿಸಿ ಸಂಘದ [illegible] ಸಭೆಗೆ [illegible] ಆ ದಯಾಸಾಗರನಿಗೆ ಸದಾ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುವೆವು. [illegible] ಮತ್ತು [illegible] ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.

[illegible]

ಬಂಟ್ವಾಳ ಈಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ [illegible] ಕೇವ್ಸ ಹೊಸ [illegible] ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕ್ಕೆ ಈಚೆ [illegible] ವಿಪರೀತ [illegible] ನ್ನು ಕೊಂಡಿದ್ದೋ ಅಥವಾ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಆಫೀಸಿನ [illegible] ಬೇರೆ ಎಂತಿರುವದೋ ಏನೆಂಬ [illegible] ಎಂತೂ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕೆಲಸವು ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ನಡಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಜಮೀನು [illegible] ಗುರ್ತದ ಸಾಕ್ಷಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರು [illegible] ಪಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಬರುವ ಜನರಿಗೂ [illegible] ಕಾತರರು. ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸ [illegible] ಒಂದು [illegible] ಇಡಬೇಕೆಯವರು ಈ ಹೊಸ [illegible] ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಆಫೀಸಿನ [illegible] ಏನೂ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ [illegible] ತರುವಕ್ಕೆ ಒಂದು 3 ದಜನ್ ಪಟೇಲರನ್ನು [illegible] ನಮ್ಮಂಥಾ ಬಡವರನ್ನು ಆ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಆಫೀಸರರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗದ ಹಾಗೆ ರಕ್ಷಿಸುವರೇ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವು.

ಭಟಪುರ ನಿವಾಸಿಕ.

ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ತಾಲೂಕಿನ ವಿಲೆವಾರಿ. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ. 21ನೇಯ ಫೋರ್ಟ್‌ಸೆಂಟ್‌ಜಾರ್ಜ್ ಗೆಜೇಟಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಬಹಳ ಕಠಿಣ ಕೆಲಸವಿರುವ ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕುಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಒಂದು ಹೊಸ ತಾಲೂಕನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ವಿಲೆವಾರಿಯು ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ [illegible] ಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವದು. ಈ ಹೊಸ ತಾಲೂಕು ಮೂಡಬಿದ್ರೆಯಲ್ಲಾಗುವದು

ಹೊಸ ವಿಲೆವಾರಿ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಮೊದಲು 678 ಚಚೌಕ ಮೈಲುಗಳು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿಗೆ 384, 1240 ಚಚೌಕ ಮೈಲುಗಳು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವುಳ್ಳ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿಗೆ 933 ಚಚೌಕ ಮೈಲುಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 1312ನೇ ಫಸ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರ ವಸೂಲಾಗ ವ ಸೆಸ್ಸುಗಳು ಕೂಡಾ 5 02 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ 3 81 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳೂ, ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 2 32 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ 1 93 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಹೊಸ ತಾಲೂಕು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ [illegible] 591 ಚಚೌಕ ಮೈಲು ಆಗುವದು. 1312 ಫಸ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರ [illegible] ಮತ್ತು ಸೆಸ್ಸುಗಳು ಕೂಡಿ ಹತ್ತು ಕಡಿಮೆ 1½ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮೊಬಲಗಿನ ತೀರ್ವೆಯು ಈ ಹೊಸ ತಾಲೂಕಿನಿಂದ ವಸೂಲಾಗುವದು.

ವಿವಿಧ ವಿಷಯ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹದ ವಿಷಯ ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು [illegible] ಗಳನ್ನು [illegible] ಸಿರು ವರು. [illegible] 88 [illegible] ಸಂಖ್ಯೆಯು ಈ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈಗ ಆಗುವ ದವಸ [illegible] 88 [illegible] 177 ವರುಷ [illegible] ಉತ್ಪತ್ತಿ ಏನು ಮಾಡುವರು? [illegible] ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆಂತೂ [illegible] ಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ [illegible] ಕಳೆದ 88 ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಸ್ಥಳವು ಮೊದಲಿಗಿಂತ [illegible] ಪಾಲಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ವರು. ಇನ್ನು ಇದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವದು? ದವಸ ಕರು ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನುಗಳು ದಿನೇ ದಿನೇ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಒದಗುವವೋ?

ಕೆನರಾ ಪೈರಿಗೆ ಬಹಳ [illegible] ಬ್ಬರವಿಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆನರಾವನ್ನು ಗೂಟ್ಟರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆಯು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಲು [illegible] ಟ್ಟಿರುವದು.

ತಳ್ಳಸಿರಾಮದಾಸ ಎಂಬವರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗನ್ನಡಿ' ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತಾ ಪೂರ್ವಕ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ. [illegible]

WILLIAM & Co., 16 OAK LANE, FORT BOMBAY.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ. 0—12—0

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶೀತಭಂಜನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪ್ರಾಭಂಜನವಿಮರ್ದಿನಿ

ಅಮೃತಾಂಜನ ಉಷ್ಣೋಪರ್ದ...
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ...
ಅಮೃತಾಂಜನ ಗಂಟ್ಲು ನೋವಿಗ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವಾತ ...ನೋವಿಗೆ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಎದೆ ನೋವಿ...
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಲೆನೋವಿ...

...ಕವ್ ಮತ್ತು ಪೊಾಯು, ಸಂಧಿವಾತ, ಶಿರೋಬಾರ, ಶಿರೋವೇಧನ, ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಕ್ಕೆ ಈ ಔಷಧವು ...
ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು ತ್ವರೆಮಾಡಿರಿ! ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಿರಿ!!

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ 0 6 0 ವಿ ಪಿ 0 10 0

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ತಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಕಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗ...
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಮೂರುಸಾರಿ ತಾಗಿಸುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ...
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು—ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಡ್ಮೆ ... ಕೊಟ್ಟು
ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ...

		ರೂ		ಪೈ
ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ... ನಾಲಿಗೆಗೆ ರುಚಿ ...		1	1	0
ವಜ್ರಗುಟಿಕ— ... ಪುಷ್ಟಿ ... ನಿಶ್ಯಕ್ತತೆಯು ... ಶಕ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ		1		0
ಜ್ವರಹಾರಿ ... ಒಂದು ... ಔಷಧವ ...		1	2	0
ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು ... ವೇದನೆ ಈ ಔಷಧವು ... ಮಾಡುತ್ತದೆ		0	...	0
ಕಜ್ಜಿ ಮುಲಾಮು ... ಕವೂ ಒಣಗುತ್ತದೆ		0	...	0
ದಂತಮಂಜನ—ಈ ಮಂಜನದಿಂದ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ... ಸುರಿಯುವದು ... ಕ್ರಯ ಬಹಳ ಕಡ್ಮೆ ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ		0	...	0
ರೋಮಹಾರಿ—ಈ ಚೂರ್ಣವನ್ನು ...		0	...	0
ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ—ಇದು ತಲೆಯ ... ಚಲೋ ಪರಿಮಳವು ... ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ...		1		0
ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ—ಜುಲಾಬಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು			...	0
ಕಫಹಾರಿ—ಕೆಮ್ಮು, ದಮ್ಮು, ಕ್ಷಯ, ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಫ ... ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿರ...ದೆ		1	1	0
ಸುಂದರೀ ತೈಲ್ಯ ಈ ತೈಲ್ಯವನ್ನು ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ತಾಗಿಸಿದರೆ ... ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ... ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ		0	...	0

ನೇತ್ರಾಂಜನ 0 4 0, **ಕುಸುಮಾರಿ ಗುಟಿಕ** 1 0 0, **ಪ್ರಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ** 1 0 0, **ಜಂತುವಾತಹಾರಿ** 0 8 0 **ಕವನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ** 0 ... 0
ಕಸ್ತೂರಿ ಮಾತ್ರೆಗಳು 0-10-0, **ತಾಂಬೂಲ ಗುಟಿಕೆ** 0 8 0

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳು ಇರುವದರಿಂದ ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

AMRUTANJAN CURES RHEUMATISAM

TRY OUR AMRUTANJAN AND YOU WILL LIKE IT

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ, ಫೋರ್ಟ್ ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press"

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 16ನೇ ಜೂನ್ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 12.

ವಿಷಯಗಳು.

1 ದೇಶೋನ್ನತಿ

2 ವ್ಯವಸಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳು

3 ರಾಜನೀತಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ

4 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾರು?

5 ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರ ಗಡಿಪಾರಿನ ಜಾಹೀರ ಸಭ [illegible]

6 ವ[illegible]ದ್ಯಪಾನಗಳ ಕಂದಾಯ

7 ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ

[illegible]

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	[illegible] ಸಾರಿ	[illegible] ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪುಟ	[illegible]	ರೂ [illegible]	ರೂ [illegible]	ರೂ [illegible]
ಅರೆ ಪುಟ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಕಾಲು ಪುಟ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಅರೆಕಾಲು ಪುಟ	[illegible]	,, [illegible]	[illegible]	[illegible]

ಅರೆಕಾಲು ಪುಟ[illegible] ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮ[illegible]ಜರರಿಗೆ [illegible] ತಿಳಿಸ[illegible]

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ

ರೂ [illegible]

[illegible] ವರ್ಷಕ್ಕೆ

[illegible] ವರ್ಷಕ್ಕೆ

[illegible] ವರ್ಷಕ್ಕೆ

[illegible] ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ [illegible]

ವಿಳಾಸ [illegible]

[illegible] ಶಕ [illegible]ನೇ [illegible] ಸಂವತ್ಸರದ [illegible] ರವಿವಾರದ [illegible] ಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ಜೂನ್ ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ 30ರ ವರೆ[illegible]

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘ
16	ರವಿವಾರ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
17	ಸೋಮವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	[illegible]	[illegible]	[illegible]
18	[illegible]ವಾರ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
19	[illegible]ವಾರ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
20	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
21	ಶುಕ್ರವಾರ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
22	ಶನಿವಾರ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
23	ರವಿವಾರ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
24	[illegible]ವಾರ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
25	[illegible]ವಾರ	[illegible]	[illegible]	ಆರ್ದ್ರ	[illegible]
26	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
27	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ಪೂರ್ವಾಷಾಢ	[illegible]
28	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
29	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
30	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* S. NAGAPPA NAYAK & CO.)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕತ್ತು, ಸಾಬೂನು, ಚುರುಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಿತದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ[illegible]ಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಂಗಡಿ, ಭಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗ ಊಗಿಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು [illegible] ಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಖು [illegible] 1907.

ದೇಶೋನ್ನತಿ.

ಈಗ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬೆಳಕನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಪಸರಿಸುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳು ಜನ್ಮವೆತ್ತುವ ಹಲವು ಶತಾಬ್ದಗಳ ಮುಂಚೆ ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅನೇಕ ಜನಾಂಗಗಳು ಐಗುಪ್ತ, ಅಸ್ಸೀರಿಯಾ, ಪಲೆಸ್ತೀನ, ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಹೊಂದಿದ್ದರೆಂದೂ ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಜನಾಂಗಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಇವರ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರವೇ ಉಳಿದದೆಂದೂ ಇವರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ವಿಸ್ಮಯೋತ್ಪಾದವಾದ ಜೀರ್ಣವಾದ ಬಿಡನಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗಿದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆಂದೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಸುಧಾರಣೆಯ ಚರಿತ್ರಕರ್ತರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಜನಾಂಗಗಳೇ ಈ ರೀತಿ ಅಳಿದುಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಲೋಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗಗಳೊಳಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭೀಕರವಾದ ಮೇಲಾಟವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಶಾರೀರಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಟವಾದ ಜನಾಂಗವು ದುರ್ಬಲರನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ನಿರ್ಮೂಲಪಡಿಸುವರು. ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಬಿಳೇಜನರು ಕಾಲಿಡುವ ಮುಂಚೆ [illegible] ವಾಸಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇಂಡಿಯನರು ಈಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ? ಆ ಕಾಡುಜನರ [illegible] ಸಂಪನ್ನರಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ ನಿವಾಸಿಗಳ ಮುಂದೆ ಕ್ಷಯಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು [illegible] ಇದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದವರಿಗೆ ಈಗ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕಾಗಿ [illegible] ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಆ ಗಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದ [illegible] ಆಫ್ರಿಕ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲ್ಯ ಎಂಬಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ವಸಾಹತಿ[illegible] ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹಬ್ಬಿವೆ [illegible] ಬಲಿಷ್ಟವಾದ [illegible].

ನಮ್ಮ ದೇಶ[illegible] ಅನೇಕ [illegible] ವಂಶದವರು [illegible] ಪತಿಗಳಾದರು. ಆದರೂ [illegible] ಭಾರತೀಯ ಜನಾಂಗವು ಅಳಿದೆ [illegible] ಸುಧಾರಣೆಯು ಒದು [illegible] ಜನಾಂಗದಿಂದ [illegible] ದೊರೆಯುತಕ್ಕ [illegible] ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಹಿಂದುದೇಶದ ಅಧಿಪತಿಗಳ [illegible] ಪರವೋಪಕಾರ [illegible] ಮಾಡಿದ [illegible] ಈ [illegible] ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿ [illegible] ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ [illegible] ನಮ್ಮ ಅನುಭವ [illegible] ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತೊ[illegible] ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವರು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಐಹಿಕ ವಿಷಯ [illegible] ಜ್ಞಾನವು ವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂದದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಎರಡು (ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ) ಜನಾಂಗಗಳ ಸಂಪರ್ಕವು ಪರಸ್ಪರ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ನಾವು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿ. ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಪ್ರಜಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ, ಸಾಹಸ ಸ್ಥೈರ್ಯಗಳು ಉಳಿದು ಸುಧಾರಣೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದಾಳುಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಕಲಿಯ ತೊಡಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಿಂದಲೇ [illegible] ಇರುವಂತೆ [illegible] ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿ [illegible] ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ[illegible] ಉಂಟಾಗಬೇಕೆಂದು [illegible] ಕಾನೂನು [illegible] ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸುವದು, ಕಾನೂನು [illegible] ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡಿಸುವದು ಮೊದಲಾದ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು [illegible] ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಹುದ್ದೆದಾರರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಬೇಕೆಂದು [illegible] ಈ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯು ನೆರವೇರಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ [illegible] ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯೊಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿವೇಕದಿಂದಲೂ ಪ್ರಜಾಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೂ ತಕ್ಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ದೆಯೋ? ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಆಧಿಪತ್ಯವು ಈಗಿನ ಅವಿಕತೆಗಿಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದ್ದೀತೋ? ಹೌದೆನ್ನಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿರಬೇಕು. ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತೆಯ ಒಳಹುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಸ್ವರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಜಾಮುಖಂಡರು ಬೇಕು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವನ್ನು ತೋರುವ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬೇಕು.

4 ಪ್ರಜಾಸಮೂಹವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಶಿಕ್ಷಣ [illegible] ಬಂದರೆ "ಸ್ವರಾಜ್ಯ"ವು ಬರೀ ಗುಲ್ಲಾಗದು. ಇದೇ [illegible] ಮತ್ತು ಏಕೋದ್ದೇಶಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಐಕ್ಯಮತ್ಯದಿಂದ ಮುಂದಲಿಸಿದರೆ ಯಾವ ಎದುರು ಎದುರುನಿಲ್ಲದು. ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹೆಣೆದು ಮಾಡಿದ [illegible] ಬಹುದೆಂದು ಮಾತುಂಟು. ನಾಯಕರು "[illegible] ಸ್ವರಾಜ್ಯ"ವೆಂದು [illegible] ತ್ತಾರಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಇದರ [illegible] ಇಷ್ಟೇ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಾರಣರು [illegible] ಕೆಲವು ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಪತ್ರಿಕರ್ತರು ಟೀಕೆಮಾಡುವರು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ [illegible] ದರೆ ಇಂಥಾ ಉದ್ಗಾರಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಇರದು.

5 ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಮುಖರ [illegible] ಐಕ್ಯ ಸಹಕಾರಗಳು [illegible] ಅಭಾವವೇ [illegible] "ನಾಯಕರ" ಇಂಗ್ಲಿಷ್ [illegible] "ಲೆಕ್ಚರು"ಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ [illegible] ಸಾಮಾನ್ಯ [illegible] ನರಿಯುವರು? [illegible] ತೊಡಕನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ [illegible] ದೇಶಭಾಷೆ[illegible] ಗಾಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ[illegible] ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡಿಸಿದ ಉಪನ್ಯಾಸ [illegible] ಪ್ರಜಾಸಾಮಾ[illegible] ನ್ನ ಸಂಗತಿ [illegible] ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೊಂದಿ[illegible] ಸಂಘವನ್ನು [illegible] ದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮದ್ರಾಸಿನ "[illegible] ಲೀಗ್" ಎಂಬ ಸಂಘವು ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು [illegible] ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು [illegible] ವಿವೇಕದಿಂದ [illegible].

6 [illegible] ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗವು [illegible] ನಾವು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ದೇಶಹಿತಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು [illegible] ವಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ [illegible] ಸಾಲದು. ಅಂಥಾ [illegible] ತ್ಯಾಗಶೀಲತೆ ಮೊದಲಾದ [illegible] ರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣಬರಬೇಕು. [illegible] ಭಾರತವರ್ಷವು [illegible] ನ್ನತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

— — —

ವ್ಯವಸಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳು.

——o——

ವ್ಯವಸಾಯ ವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಸರಕಾರದವರಲ್ಲಿರುವ ಆಸಕ್ತಿಯು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಎಂಬ ಸಭೆಗಳಿಂದಲೂ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊ

[illegible] ತಪ್ಪೀ ಯುರೋಪ್ [illegible] ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿರುವರು. ನವೀನ ಮತ್ತು [illegible] ಉಪಕರಣಗಳ [illegible] ಅನೇಕ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ [illegible] ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ನವೀನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದು ವ್ಯವಸಾಯವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕಾಲೇಜು ವ ಎಸೋಸಿಯೇಶನುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪುತ್ತೂರು ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಸಭೆಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವದಕ್ಕಿಂತ ವ್ಯವಸಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನರಹಿತರಾದ ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರದ ನವೀನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದು ಅಗತ್ಯ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಹೀನರಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಶಾಸ್ತ್ರದ ತತ್ವಗಳು ತಿಳಿಯವು. ಸುಧಾರಣೆ ಹೊಂದಿದ ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಅನುಭವವುಳ್ಳವರಿಂದಲೇ ಗದ್ದೆ ಸಾಗುವಳಿ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಸಾಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ [illegible] ಇವರು ಅನುಸರಿಸುವ ರೀತಿಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಈ ನವೀನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೊಸ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಬರಿಯ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯವೃದ್ಧಿಯು ಸಾಗದು. ಈಗ ಕೃಷಿಕೆಲಸದಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಗಳನ್ನೂ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಒಳ್ಳೇಯವುಗಳೆಂದು ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಊರ್ಜಿತವಿಟ್ಟು ಅಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆ ರೈತರು ಈಗ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುವ ವ್ಯವಸಾಯವಿಧಾನಗಳು ಅಪೂರ್ಣವಾದವುಗಳೆಂತ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿರಬೇಕು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ [illegible] ಉದ್ಯೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಮನಾಗಿ ನೆಲಸಿರುವದಿಲ್ಲ. ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಸ್ಥಿರಪ್ರಯತ್ನ, ನೇಮನಿಷ್ಠೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಕಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ರೈತರ ವ್ಯವಸಾಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು [illegible] ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಮುಂದರಿಯುವರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು [illegible] ಈ ಮೊದಲೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್ [illegible] ಗಳಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯವಸಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಈ [illegible] ಉದ್ದಿಶ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು ಸುಲಭವೇ. ಆದರೆ ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ [illegible] ರಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಸಂಘಗಳಾದ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್‌ಗಳು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಕಲಿತಿರುವ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೂ [illegible] ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ [illegible] ಕಾಲೇಜುಗಳಿರುವವು. ಇಂತಹ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಇರವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ರೈತ [illegible] ಸಮನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಂದ ರೈತವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ದೊರೆಯುವಿಲ್ಲ. ಕೊಯಂಬತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕಾಲೇಜೆಂಬ ವ್ಯವಸಾಯ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ರೈತರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ [illegible] ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಟಿ. ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಮುದಲಿಯಾರ್ [illegible] ಇವರು ಸೂಚಿಸಿರುವದ [illegible] ರೈತರ ವ್ಯವಸಾಯ [illegible] ಈ ರೀತಿ ವಿಭಜಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಾವಗುಣಗಳ ಕುರಿತು. [illegible] ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊತವಗಳಿಂದಲೂ ಗೊಬ್ಬರದಿಂದಲೂ [illegible] ಬೇರೆ [illegible] ಬೆಳೆಸಲಿಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸ ಬಹುದು. [illegible] ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗಿರುವದು. ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕ್ರಮ ಯಾವದು. [illegible] ದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತರಗಳಿರುವವು, ಅವುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕ್ರಮ. ವ್ಯವಸಾಯ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತಲಾಗೆ ತಯ್ಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ಉಪಕರಣಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ವಾಹಿಸುವರೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಕಲ್ಪನೆಯ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಮಾಹಿತಿ. ನೀರುಯಾತಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು, ನೀರನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಕ್ರಮ ಯಾವ [illegible] ಶಾಂತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಗಳನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ [illegible] ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸಾಕುವದೂ ಅವುಗಳ ಆಹಾರ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ [illegible] ಸಂತೆ ನೋಡತಕ್ಕಂಥವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸುವದು—ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಕುರಿತು ರೈತರಿಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಕುರಿತು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ರೈತರಿಗೆ ಕಲಿಸುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೆಂತ ಪ್ರಥಮತ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಲು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ರೈತರಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಹಿತಿಯು ಮೊದಲೇ ಇರುವದು. ಇದನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸುಲಭೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವದು ರೈತರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಟಿ. ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಮುದಲಿಯಾರು ಹೀಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ರೈತರೊಳಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಒಗ್ಗೆ [illegible] ವರುಷಕ್ಕೆ [illegible] ರನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಈ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ [illegible] ಬೇಕೆನ್ನುವರು. ಆಯಾ ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಈ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವಿದ್ಯೆಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಾರವಾಗುವಂತೆ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಮ್ಬಂಧವಾದ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಾವಳಿಗಳನ್ನು [illegible] ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು. ರೈತರು ತಮ್ಮ ವಿನೋದ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುವರೆ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಸೂತ್ರಗಳ [illegible] ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹರಿದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ತಮ್ಮ ಸಭಿಕರನ್ನು ವಿನೋದಪಡಿಸುತ್ತಾ ಧರ್ಮದ ಮೂಲತತ್ವಗಳನ್ನು [illegible] ಹೀರುವರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು [illegible] ರೈತನು ತನ್ನ [illegible] ವ್ಯವಸಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು [illegible] ಈ ರೀತಿ ಕೃಷಿ [illegible] ವ್ಯವಸಾಯ [illegible] ಯು ಮುಂದುವರಿಯುವದು.

ರಾಜನೀತಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ.

—।—

[illegible] ಪ್ರವರ್ತ [illegible] ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮುಂದಿನ ಅಭಿನ್ನಪ್ರಾಯ [illegible] ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ [illegible] ಪತ್ರವನ್ನು [illegible] ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ಹೈಸ್ಕೂಲು [illegible] ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳ ವಿಷಯ ಅವರ [illegible] ಈ [illegible] ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ [illegible] ಹೈಸ್ಕೂಲಿನವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು [illegible] ಸರಕಾರದ ನಿಬಂಧನೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ [illegible] ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲೂ ಯಾವ ತರದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವರ್ತನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯಲೂ ಬಾರದು. ಹುಡುಗರು ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡದರೆ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಲಿ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಲಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಈ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸರಕಾರದವರು ಆ ಶಾಲೆಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಇದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾದರೆ ಆ ಶಾಲೆಗೆ ಕೊಡುವ ಗ್ರಾಂಟು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು, ಸ್ಕೋಲರ್‌ಶಿಪ್ (ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ)ಗಳ ಮೇಲಾಟಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸದಂತೆಯೂ ವೇತನ ಹೊಂದಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೂ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸದಂತೆಯೂ ನಿರ್ಬಂಧಿಸ ಬಹುದು. ಇದೇ ಸಾಲದಿದ್ದರೆ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ (ಸಕಲ ಕಲಾನಿಲಯ)ವರು ಆ ಶಾಲೆಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ವಿಡಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಶಾಲೆಯ ಹುಡುಗರನ್ನೂ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಳುಹಿಸದಂತೆ ನಿರೋಧಿಸ ಬಹುದು. ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾದರೆ ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬರೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಿರಕೂಡದು. ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಅಂಥಾ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ [illegible]

ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿ[illegible] (ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯು ಪ್ರವ)ರ್ತನವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ[illegible] ಕೊಲೇಜಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ [illegible] ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೊಲೇಜನ್ನೇ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿಡುವರು.

ಶಾಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ಹುಡುಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ (ಸರಕಾರದ) ಗೌರವವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದರೆ ಅಂಥಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಕರ್ತವ್ಯಪರಾಙ್ಮುಖನೆನಿಸಿ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಹೊಂದುವನು. ಅವನು ಸ್ವತಹಾ ಹುಡುಗರನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಸಭೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಅಥವಾ ಅವರು ಅಂಥಾ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನನ್ನು ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪುಗಾರನೆನಿಸುವರು.

ಕೊಲೇಂಜು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರವಿದ್ದರೂ ಅವರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಳದರೆ ಅಥವಾ ಅಂಥಾ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಅವರನ್ನು ವೈದರೆ ಯಾ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟರೆ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವರು, ಅವರು ತಪ್ಪಿದರೆ ಸರಕಾರದವರೇ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಯುಕ್ತವೇ. ದೇಶಹಿತವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಬಯಸಬೇಕೆಂಬದೂ ಆ ವಿಷಯ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡಬೇಕೆಂಬದೂ ನಿಜವೇ. ಆದರೆ ರಾಜಕಾರ್ಯಭಾರವು ಅತಿಗಹನ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾದರೆ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಧೈರ್ಯ ವಿವೇಕ ಮೊದಲಾದ [illegible]ಗಳೂ ವಿಚಾರಶೀಲತೆಯೂ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನವೂ ಅವಶ್ಯಕ. [illegible]ದು ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಅನುಭವ ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲದ ಅಲ್ಪ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗರು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷ[illegible] ಕೈಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಹಾನಿ ಬರುವದಲ್ಲದೆ ದೇಶಕ್ಕೆ [illegible] [illegible]ದವು, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಸಂಭವಿಸುವ ನಷ್ಟವೂ ದೇಶಕ್ಕೆ [illegible] [illegible] ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಿ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ಸರಿಮಾಡುವ [illegible] [illegible]. [illegible] ಓದಿದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ [illegible] [illegible] ಪ್ರತಾಪಸಿಂಗ, ಅಕ್ಬರ, ಅಶೋಕ ಮೊದಲಾದವರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಓದಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಸ್ಥಾನವನ್ನು [illegible] [illegible] ಅಂಥಾ ಪದವಿಯನ್ನು ಕಳಕೊಂಡ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ತ[illegible] ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯ ನೋಡಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾ[illegible] ಕೈಕೊಳ್ಳ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಬಲದಿಂದಲೂ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು [illegible] [illegible] ಅವರಲ್ಲಿ ಮನಾಧಾರವಾದ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೂ ದೋಷರಹಿತವಾದ [illegible]ನ್ನೂ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾರು?

ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ '[illegible]' ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡಿರುವವರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂದರೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲದವರೆಲ್ಲರೂ ತನ್ನ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರೆಂಬ ಭಾವನೆಯುಳ್ಳ ಸ್ವಾರ್ಥಪ್ರಾಣಿಯೆಂದನ್ನುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂದರೆ ಈ ತೆರದವನು ಎಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದಿಂದಲೇ ಕಲಿತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಗಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂಶಾಸ್ತ್ರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುವರು. ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಗವನ್ನು ಸಾಕುವದು ಧರ್ಮವೆಂದು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮತವಾಗಿರುವದು. ಅನ್ಯದೇಶಸ್ಥರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಓದಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೂಢಮೂಲವಾಗಿರುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ.

ಸದ್ಗುಣಭರಿತರಾಗಿಯೂ ಸಚ್ಚರಿತ್ರರಾಗಿಯೂ, ಇದ್ದು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಇತರ ವರ್ಗದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರವರ ಲೌಕಿಕ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಸದ್ಬೋಧನೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರದ್ದಾದರಿಂದ ಇವರ ಉದರ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಉಳಿದ ವರ್ಗದವರು ನಿರ್ವಾಹಿಸುವದು ಅಗತ್ಯ. ಸಮಾಜವೃದ್ಧಿಗೆ ಲೌಕಿಕ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸದಿರುವ ವೈದಿಕ ವರ್ಗವು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವದು." ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಂತೆ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗ ಇಂತಹ ಯಾವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೂ ಅವರ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಬರಬಾರದೆಂಬ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಚರಿತ್ರೆಪಾಠದ ವಿಶೇಷತ್ವವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಯುದ್ಧಗಳು ಯಾವ ಇಸವಿಯಲ್ಲಾಯ್ದವೆಂಬದನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಚರಿತ್ರವನ್ನೂ ದರ್ಶನೀಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಿ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಪುರನಿವಾಸಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಚರಿತ್ರಪಾಠದ ಮೊದಲನೇ ಉದ್ದಿಶ್ಯ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗುವನೋ, ನಿಜವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾರು ಎಂಬದನ್ನು ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸಗಳಿಂದಲೇ ಕಂಡು ಬರುವದು.

[illegible]ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಅರಣ್ಯವಾಸದ [illegible] ವರುಷವನ್ನು [illegible] ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವೃಕೋದರನು ತನ್ನ [illegible] ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ದುಷ್ಟ ಮೃಗಗಳ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿ[illegible] [illegible] ಸದೆಬಡಿದು ಮುಂದರಿಸುತ್ತಾ [illegible] ಪರ್ವತಶಿಖರದಂತೆ ತೋರ[illegible] [illegible] ಸಮಸ್ತ ವಾಸಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದ[illegible] [illegible] ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ ಜೀಮುತ [illegible] [illegible] [illegible] ಹಿಡಿಕೊಂಡಿತು. ಸ[illegible] [illegible] ಮೂರ್ಛಿತ[illegible] [illegible] [illegible] ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಬಾರದಿರುವದನ್ನು [illegible] ಕೊಂಡ ದಾರಿಯನ್ನು [illegible] ತನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು [illegible] ನನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ [illegible] ಪ್ರತಿ[illegible] ಅತನನ್ನು ಬಿಡುವಿ, [illegible] ವಿನ ಪು—ದಮನಾಥನೇ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಪ್ರತಿ[illegible] ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನೆತ್ತಿದ [illegible] [illegible] ನನ್ನ [illegible] ಬ್ರಾಹ್ಮಣ[illegible] [illegible] ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ[illegible] [illegible] ನಾನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ [illegible] ಅತನಿಗೆ [illegible] ಧರ್ಮರಾಯನು ಪ್ರಶ್ನೆ[illegible] ಯಾವದೆಂದು ಕೇಳ[illegible]—ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾರು? ಅದಕ್ಕಾ ಧರ್ಮರಾಯನು— ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ, [illegible], [illegible] [illegible], ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ, ದಯೆ, ಈ ಗುಣಗಳು ಯಾರಲ್ಲಿರುವವೋ ಅವನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ಎಂಬವು ಗುಣನಾಮಗಳಾಗಿರುವವು. ಶೂದ್ರರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಶೂದ್ರನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಆಗನು. ಶೂದ್ರನ ಗುಣಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಗುಣಗಳು ಶೂದ್ರನಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುವವನು ಪಂಚಮರಿಗಿಂತ ಅಧಮನೆಂದು ಮನು ಹೇಳಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಯಾರಲ್ಲಿರುವವೋ ಅವನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ನಾನು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುತ್ತೇನೆ—ಎಂದೆನಲು, ಆ ಸರ್ಪವು ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನಮಯನಾದ ಧರ್ಮರಾಜನ ತಮ್ಮನನ್ನು ತಾನು ವಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡದೆಂದು ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿತು.

[illegible]

[illegible] ತರಗಳೂ [illegible]

[illegible]

[illegible] ಅಯ್ಯರವರನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿದ ವಿಷಯ ಇದೇ ತಿಂ[illegible] ಮಂಗ[illegible] ಪ್ರೊಸಿಡಿಂಗ್ಸ್‌ಗಳ ಸಾರಾಂ[illegible] ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಸಭೆಯಿಂದ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳು [illegible] (1) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರದ ಚಟುವಟಿಕೆ [illegible] ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸಹ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು [illegible] ತೊಡಗಿದೆ. ವಂಗಭಂಗ ಸ್ವದೇಶಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯ[illegible] ದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವೆ. [illegible]ಯು ಇವುಗಳ ಸ್ಪರ್ಶವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಲೇಪಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬೇರೆ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆ[illegible] ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿರುವವು. ನಮಗೆ ಅಂಥಾ [illegible] ಇದುವರೆಗೆ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ವರುಷಗಳಿಂ[illegible] ಸಭೆ ನೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಡೆಲಿಗೇಟರು [illegible] ನಾವು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನಾವು ತಟಸ್ಥರಾಗಿದ್ದದ್ದು ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು [illegible] ಳ ಮಾತುಗಳಿಗ್ಗೂ ನಮಗೂ ಸಂಪರ್ಕವೂ [illegible] ದ ನಾಡುಗಳು (ಮೈಸೂರು, ಕೊಡಗು, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ [illegible]) [illegible] ಪತ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದ್ದರಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ [illegible] ದ್ದರಿಂದಲೋ ಎಂದು ತಿಳಿಯದು. ಪರಂತು ಸವ[illegible] ದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಈ ರೀತಿಯಾಯಿತೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಾರರು. [illegible] ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಡಿದಾಟಿ ಅತ್ತಕಡೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಸಂಗತಿಗಳ [illegible] ತೋರ್ಪಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಆನಂದಕರವೇ. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ [illegible] ಳುವದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. (2) ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ನಡೆದ [illegible] ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸದಿದ್ದರೂ ಲಾಜಪತ್ರೈಯವರನ್ನು [illegible] ಕಲ್ಲೋಲದ ತೆರೆಯು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು [illegible] ಜನರು ಎವರ ಮಾಟಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅವತ[illegible] ಒರುವದು. ಇಡೀ ದೇಶವೂ ಎಷ್ಟು ನೊಂದಿದೆ ಎಂ[illegible] ಬಹುದು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕೋಮುಗಳ ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರ [illegible] ಕ್ರೈಸ್ತರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿದ್ದರು. ಪರಪಕ್ಷದವರು [illegible] ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರೊಳಗೆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬೆಳೆ[illegible] ಕೂಟಗಳ ಮಿತ್ರತ್ವಕ್ಕೆ ಒಡಕು ಬಾರದೆಂದು ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದಿರ್ ಅವರು [illegible] ರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವದು. ಮನಕ್ಕೊಂಬವಚರದಲ್ಲಿ [illegible] ದೇಶಾಂತದ ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರೂ ವೈಸರಾಯಿಯವರ [illegible] ಯಗನ್ನು ಬಂಧನೆಯಿಂದ ವಿಮೋಚಿಸಿ ತಪ್ಪನ್ನು [illegible]

ಮದ್ಯಪಾನಗಳ ಮೇಲಿನ ಕಂದಾಯ.

—o—

'ಇಂಡಿಯನ್ [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಯ [illegible] ಮದ್ಯಪಾನಗಳ ಮೇಲಿನ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು [illegible] ಸುಧಿ [illegible] ಕಂದಾಯವು [illegible] ಸಂಪ್ರತಿ [illegible] 1894 95 ವರುಷ [illegible] 3 ಕೋಟಿಯಿಂದ 190[illegible] 3 ಕೋಟಿಗೆ [illegible] ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಮದ್ಯಗಳ ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಜನರು ಸುಖಿ[illegible] ಸರಕಾರದವರು ವಾದಿಸಿದರೂ ವಸ್ತುತಃ ಶ್ರೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಮದ್ಯವೂ [illegible] ಲೇಖಕರು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಇನ್ನೂ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ—ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು ಜಪಾನೀಯರ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುಖವಾಗ ಬಹುದು. ಜಪಾನೀಯರಲ್ಲಿ ಚೀನಾದೇಶದವರಂತೆಯೇ ಅಫೀಮು ಸೇವನೆಯು ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು. ಜಪಾನ ಸರಕಾರವು ಅಫೀಮು ಆಮದು ಆಗುವದನ್ನೇ ತಗ್ಗಿಸಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಉದ್ದಿಶ್ಯಗಳಿಗಲ್ಲದೆ ಅಫೀಮು ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆ ದೇಶವೂ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಭಿ[illegible]

[illegible] ಬಲುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ [illegible] ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಮಾರ್ಫತ್ತಾಗಿ ಅಫೀಮು ತಯಾರಾಗಿ ಚೀನಾದೇಶಕ್ಕೆ ರಫ್ತಾಗುವದು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿಗೆ [illegible] ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಇದರ ಪರಿಣಾಮವು ಚೀನಿಯರಿಗೆ ವಿನಾಶಕರವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಅಮಾನುಷ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ ಜನರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟು ಸರಕಾರದವರು ಈ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ವರುಷಂಪ್ರತಿ ತಗ್ಗಿಸುತ್ತಾ ಕ್ರಮೇಣ ಪೂರ್ಣ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ [illegible] ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರಜನಾಂಗದ ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಇಷ್ಟು ಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೋರುವ ಸರಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮದ್ಯಪಾನದ ಹಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಂದಾಯದ ಆಶೆಯಿಂದ ಈ ವ್ಯಸನವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲವಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕದಿರುವದು [illegible] ಆದರ ಮೇಲೂ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮಾವಲಂಬಿಯಾದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ[illegible] ಮದ್ಯಪಾನದ ಖರ್ಚು ಇದರ ಕಂದಾಯವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದು ಈಗ ಪ್ರತಿ [illegible] ಮೇಲೆ [illegible] 6 ಆಣೆ ಪ್ರಕಾರ [illegible] ವದು. ಸರಕಾರದವರು ನಮ್ಮ [illegible] ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ [illegible] ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರವು ಇನ್ನಷ್ಟು [illegible] ಪ್ರಕೃತ [illegible] ಉನ್ನತ [illegible] ಈ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ [illegible] 100 [illegible] 94 [illegible] ಕರ್ತವ್ಯ [illegible] 72 [illegible] 217 [illegible] ಪ್ರಕರಣ [illegible] ಸರಕಾರದ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು [illegible] ಪರ್ಯಂತರ [illegible]

[illegible] ಗಿ [illegible] ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾವು [illegible] ಮೊದಲಾದದ್ದು [illegible] ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು [illegible] "[illegible]" [illegible] ವಿಸ್ಕಿ ಬ್ರಾಂಡಿ [illegible] ಈ ಬಾಟ್ಲಿಗಳು ಮುಂಬಯಿಯಿಂದ [illegible] ಹಿಂಬಾ[illegible] ನಾಗರಿಕ ಮತಿತರಗಳು ಈ ಬಂದು [illegible] ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

[illegible] ಮದ್ಯಪಾನವು [illegible] ಪಾಪಕೃತ್ಯವಾಗಲೀ ದುರ್ವ್ಯಸನವಾಗಲೀ ಎನ್ನಿ[illegible] ಅಪ್ಪಮಿತ್ರರು ಬಂದರೂ ಶುಭ ಸಂಬಂಧನ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲೀ[illegible] ಬ್ರಾಂಡಿ [illegible] ಬಳಸುವದುಂಟು. ನಮ್ಮನ್ನು [illegible] ದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡುವದು ಸಹ[illegible] [illegible] ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳಾದ್ದರಿಂದಾಗಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇದು [illegible] ನಮಗೆ ಸಲ್ಲದು ಎಂದು ಎಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶೀಯರು ಪಾನಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿದರೆ ನವೀನ ರುಚಿಗೆ ಬಲಿಬಿದ್ದು ಮಿತಿಮೀರುವದು [illegible] ನಮ್ಮ ಶರೀರಪ್ರಕೃತಿಯೂ ವಿಲಾಯತಿಯ ಜನರಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮದ್ಯಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವವು [illegible].

ಈ ದುರ್ವ್ಯಸನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದಾದರೂ ನಾವೇ ಈ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಟ್ಟರೆ ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ತಗ್ಗಿಸಬಹುದು. ಟೆಂಪರೆನ್ಸ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಎಂಬ ಮಿತಪಾಯಿ ಸಂಘಗಳು [illegible] ಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ್ದು ಸಮಾಧಾನಕರವೇ. [illegible]

[illegible]

[illegible]

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ [illegible]

[illegible] ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ [illegible] ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

[illegible] ತಾ: 1—6—07ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗೋಕರ್ಣ ಮಠದ ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸ ಇಂದಿರಾಕಾಂತ ತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯ [illegible] ಎಂಬವರಿಗೆ ಶ್ರೀಮತ್ ರಘುನಾಥ ತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪರ್ತಗಾಳಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸಮಾರಂಭದಿಂದ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಶಿಷ್ಯರು ದೀರ್ಘಾಯುರಾರೋಗ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಸಲೆಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಅಥ ಇಗ ತಾ. 1—6—07ರಲ್ಲಿ ಸಿಟಿ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿನ ಬಳಿ ಹಿಂದೂ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕ್ಲಬ್ ಎಂಬ ವಾಚನಾಸಮಾಜವು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಸಂಘಕ್ಕೆ ರಾ| ಕೇಳ ಭವಾನಿರಾಯರ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿಯೂ ವ ಹೊಸಬೆಟ್ಟು ಸದಾಶಿವ ಗಣಪತಿ ಸೆಟ್ರು ಸೆಕ್ರಟರಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವರು. ಸುಮಾರು 25 ಮೆಂಬರರೆಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು. ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಸಂಘವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಿ.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ಗೌ. ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ಕಾರ್ಯ-

ಮಂಗಳೂರು.

TO LET.

ಒಳ್ಳೇ ಸಂದರ್ಭ! [illegible]!! [illegible]!!!

[illegible] ಬಳಿ ಕೆನರಾ [illegible] ಹೌಸ್ [illegible] ಮತ್ತು [illegible] ಪ್ರೊಫೆಸ್ಸ [illegible] ತಲಬು 10ರಿಂದ 15ರ [illegible] ರೂಪಾಯಿ ವರೆಗೆ [illegible] ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು [illegible] ಗೌಡಸಾರಸ್ವತರು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ.

ವಿಳಾಸ —

ಮೆನೇಜರ,
[illegible]
[illegible]
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮಿಶನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು

ಸುಗಂಧನಾಶಿಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—4—0. 12ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2—4—0ಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಇದು ತಲೆನೋವು ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ **ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ** ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹಾಗಿಸಿ [illegible]

[illegible] ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—12—0 ಒಂದೇ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪೇಯಿಂಕಿಲ್ಲರ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1—0—0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0—[illegible] ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಚೇಳು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ. 0—4—0. 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ 2—4—0. ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಿ ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—2—0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಧ ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ [illegible] ಬದ ಹೊರತು ವಿ. ಪಿ. ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು.

ವಿಳಾಸ —ಆರ್ ಯಂ ಕಾಮತ್
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,
ಮುಲ್ಕಿ, ದ. ಕನ್ನಡ

Address —**R. M. Kamath**
Panchamahal
Moolky, S. Canara

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯುರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ
ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮುಂ[illegible]
ರೂಪಾಯಿ 3,92,999—10—0.

[illegible] ಧನವು 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೇದಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ. 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾದ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದ್ರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು. ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ. ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,
ಮಂಗಳೂರು.

ಮಿ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಕಾರಭಾರಿ.
Oriental Life Office,
Oriental Buildings,
BOMBAY.

[illegible]

ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮಿ| ಮೊರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರವರು ಕಳೆದ ವಾರ ಬ್ರಿಟಿಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಖರ್ಚಿನ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯಾ ಬಜೆಟನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನವರ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುವರು. ಉಪ್ಪಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬದರ ವಿಷಯು ತನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಖರ್ಚಿನ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ ಸಭಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ದೊಂಬಿ ಗಲಾಟೆಗಳ ಕುರಿತು ಭರತಖಂಡದ ಈಗಿನ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಣ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಭೆ ಕೂಡಿ ತರ್ಕಿಸುವ ಸ್ವತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಬಹಳ ದುರ್ಲಭವೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರನ್ನು ತನಿಖಿಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತನಿಖಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರ ಮತ ಕುರಿತು ವಕೀಲರು ಮಾಡುವ ಭಾಷಣಗಳು ಇನ್ನೂ ಲಾಜಪತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ದೊಂಬಿ ಮೊ[illegible]ದವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದರಿಂದ ತನಿಖಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇವರನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತೆಂದೂ ಈ ವಿಷಯವು ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ರಾ[illegible] ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ[illegible]ಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದೂ, ಇಂಡಿಯಾ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಎಂಬ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಆಲೋಚನಾ ಸಭೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹಿಂ[illegible]ದು ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರನ್ನು ನೇಮಿಸುವದೂ, ಸರಕಾರದವರ ಉದ್ದಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ[illegible] ಕೆಲವು ಜನ ಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಸ್ಥರಿಂದ ಸಭೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವದೂ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆಸುವದೂ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿರುವರು.

[illegible] ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ [illegible] ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದ [illegible] ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಕಪ್ತಾನರು [illegible] ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಬಿಕಾನೇರ ಮಹಾರಾಜರೂ ಅಲ್ವಾರಿನ ಮಹಾರಾಜರವರೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಬಜೆಟನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ ಸಭೆಯ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು.

ಪೂಲಾ ರ್ಡ ಎಂಬ ಮಿಶನರಿಯನ್ನು ಚೀನಾದೇಶದ ಚೋಟಿಂಗಪ್ಯೂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬರ್ಚಿಯಿಂದ ತಿವಿದಿರುವರು.

[illegible] ಸಹೋದರರಿಗೂ [illegible] ಸಹೋದರರನ್ನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕು [illegible] ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯನಿಷ್ಠ [illegible] ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ ಆಲೋಚನಾ ಸಭೆಗೆ ಹೊಸ ಏರ್ಪಾಡುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಿ| ರಮೇಶ ಚಂದ್ರ ದತ್ತ ಮತ್ತು ಅಮೀರ್ ಅಲಿಯವರನ್ನು ನೇಮಿಸುವರಾಗಿ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು.

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 8ಕ್ಕೆ ಕರಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತುಫಾನು ಎದ್ದು ಬಹಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಫರ್ಡ ಮಾರ್ಕೆಟಿನ [illegible] ವಿರುವ 'ಸೀತಾರಾಮ ಕಟ್ಟಡ' [illegible] ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಧಾರಣ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ [illegible]ಗಿರುವದು.

ಚಿಟೆಗೊಂಗ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರ ಗಡಿಪಾರಿನಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಂತಾಪವನ್ನು [illegible] ಧುಬಾಂಧವರಿಗೆ ತಂತಿ[illegible] ಯರ ಸಭೆಯು ಕೂಡಿತು.

ಲಾಲಾ [illegible] ರಿನ್ ಕೊಂಬಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು [illegible] ಟ್ಟು ಯೋಗ್ಯ [illegible] ಯುತ್ತಿರುವರಂತೆ [illegible] ವರು ರಾತ್ರಿ [illegible] ಭಾರತವರ್ಷ [illegible] ದೇವದ್ವಾರ [illegible] ರನ್ನು ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿ [illegible] ರಿಗೆ [illegible] ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಾವಲಿನ [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವದು.

[illegible] ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ವರ ಜನನ ದಿವ್ವ ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 24ಕ್ಕೆ [illegible]ವದು.

ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 'ರೆಡ್ ಪೆಂಫ್ಲೆಟ್' ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಬಹಳ ಗಲಭೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಮುನ್ಸಿಯೆಂಬವನನ್ನು ಮೈಮಾನ ಸಿಂಗಿನ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಹಿಡಿದು ಕೈದು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳದಿಂದ ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರುಷ ವಿದೇಶೀ ಬಟ್ಟೆಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವು [illegible] ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವದು. ವಿದೇಶೀ ವಸ್ತ್ರದ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಹೋದ ವರುಷಕ್ಕೂ ಈ ವರುಷಕ್ಕೂ ಸಾಧಾರಣ 24 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವದು. ವಿದೇಶೀ ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವದು.

ಮಿ| ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆಯವರು ರಾಜಕರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಪುರಸ್ಕಾರವು ಬರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇರಾಧೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಗವರ್ನರರ ಸಂದರ್ಶನೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಗುವರಂತೆ.

ಪಂಜಾಬ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಲೊನಿಜೇಶನ್ ಬಿಲ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಹೊಸ ಕಾನೂನು [illegible] ವಿಂಪ್ಲ ದೊರೆಗಳು [illegible] ಈ ಕಾನೂನಿನ [illegible] ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಪಂಜಾಬ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ [illegible] ಬಿಲ್ [illegible] ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ [illegible].

ಕಾಶ್ಮೀರದೇಶ [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ [illegible] ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. [illegible] ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ [illegible].

ಕಲಿಕತ್ತ [illegible] ಲಾಜಪತರ ಗಡಿಪಾರಿನ [illegible] ಕೊಡಿಸಿ ಈ [illegible] ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ—ಪೇತ [illegible] ಹುಮಾನ [illegible] ಲಾಜಪತರು [illegible] ರಾಜ [illegible] ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹೀಗೆ [illegible] ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ [illegible] ಹೆಸರುಗಳ ಒಂದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವದು

ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಮೌಲಿ ಮತ್ತು ಮುಲ್ಲರು ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರೊಳಗೆ ವೈಮನಸ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನೆತ್ತಿದರೆ ಅವರನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಕೈದುಮಾಡಿ ಪೋಲೀಸು ಠಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಳಹಿಸುವರೆ ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳದ ಸರಕಾರದವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಸರದಾರ ಅಜಿತ್‌ಸಿಂಗರನ್ನು ಗ್ಯಾಡೆಂಬ ಹಡಗಿನ ಮೇಲೆ ರಂಗೂನಿಗೆ ಒಯ್ದಿರುವರಂತೆ.

[illegible] ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ಪತ್ರಿಕೆ [illegible]

[illegible] ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಯ [illegible] ಉಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. [illegible]

[illegible] ತಾ. 1—6—07ರಲ್ಲಿ [illegible] ಮಠದ ಶ್ರೀಮದ್ [illegible] ತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳು [illegible] ಎಂಬವರಿಗೆ ಶ್ರೀಮತ್ ರಘುನಾಥ ತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ [illegible] ಮುವನ್ನು ಸಮಾರಂಭದಿಂದ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಶಿಷ್ಯರು ದೀರ್ಘಾಯುರಾರೋಗ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಸ ಲೆಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ತಾ. 1—6—07ರಲ್ಲಿ ಸಿಟಿ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿನ ಬಳಿ ಹಿಂದು ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕ್ಲಬ್ ಎಂಬ ವಾಚನಾಲಯವು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಸಂಘಕ್ಕೆ ರಾ| ಕೇಳ ಭವಾನಿರಾಯರು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿಯೂ ವ ಹೊಸಬೆಟ್ಟು ಸರಾಫ ಗಣಪತಿ ಸೆಟ್ರು ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಾಗಿಯೂ ಆ ದಿವಸ ಕೂಡಿದ ಸುಮಾರು 25 ಮೆಂಬರರಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು. ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ ವುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಸಂಘವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಿ.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ಗೊ. ಸ್ವದೇಶಿ ಪರ್ದಕ್ಷ ಸಾಧನಾಚಾರ್ಯ

ಮಂಗಳೂರು.

TO LET.

ಒಳ್ಳೇ ಸಂದರ್ಭ! ಬಿಡಬೇಡಿರಿ!! ಬಿಡಬೇಡಿರಿ!!!

[illegible] ಕೆನರಾ [illegible] ಕಂಪೆನಿಗೆ ಬುಕ್ ಕೀಪಿಂಗ್ ಮತ್ತು [illegible] ತಿಂಗಳು ಸಂಬಳ 10ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದು. ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ತಿಳಕೊಳ್ಳಬಹುದು [illegible] ಅತ್ಯುತ್ತಮ

ವಿಳಾಸ —

ಮೆನೇಜರ್,

ಕೆನರಾ ವೀವಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ

ಕುಂಬ್ಳೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLAOK INK POWDER

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮೀಶನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮ್ಮೆ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದು

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು

ಸುಗಂಧ[illegible] ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–4–0. 12ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2–4–0ಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಇದು ತಲೆನೋವು ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ **ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ** ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹಾಗಿಸಿ

[illegible] ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–12–0 ಒಂದೇ 6 [illegible] ವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

[illegible]ಮೆಂಟೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1–0–0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0–[illegible] ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣ [illegible] ಶೀಘ್ರವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ. 0–4–0 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ 2–4–0. ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಿ ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–2–0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿ[illegible] ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪಾಲು ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ [illegible] ಯದೆ ಹೊರತು ವಿ. ಪಿ. ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು.

ವಿಳಾಸ:—ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,
ಮುಲ್ಕಿ, ದ. ಕನ್ನಡ

Address —**R. M. Kamath**
Panchamahal
Moolky, S Canara

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ. ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮುಂ[illegible]

ರೂಪಾಯಿ 3,92,999–10–0

ಸಂಘದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧನವು 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೆಂದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾಚಿ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಣ್ಣು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು

ರಾ.ರಾ. ಬಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು,
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,
ಮಂಗಳೂರು

ಮ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಕಾರಭಾರಿ
Oriental Life Office,
Oriental Buildings,
BOMBAY.

[illegible]

ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮಿ। ಮೊರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರವರು, ಕಳೆದ ವಾರ ಬ್ರಿಟಿಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಖರ್ಚಿನ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯಾ ಬಜೆಟನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನವರ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುವರು. ಉಪ್ಪಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬದರ ವಿಷಯು ತನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಖರ್ಚಿನ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ ಸಭಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ದೊಂಬಿ ಗಲಾಟೆಗಳ ಕುರಿತು ಭರತಖಂಡದ ಈಗಿನ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಣ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಭೆ ಕೂಡಿ ತರ್ಕಿಸುವ ಸ್ವತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಬಹಳ ದುರ್ಲಭವೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರನ್ನು ತನಖೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತನಖೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರ ಮತ ಕುರಿತು ವಕೀಲರು ಮಾಡುವ ಭಾಷಣಗಳು ಇನ್ನೂ ಲಾಜಪತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ದೊಂಬಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದರಿಂದ ತನಖೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇವರನ್ನ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತೆಂದೂ ಈ ವಿಷಯವು ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರು

[illegible] ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗಳ [illegible] ಹಿಂದೂಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದೂ, ಇಂಡಿಯಾ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಎಂಬ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಆಲೋಚನಾ ಸಭೆಗೆ [illegible] ಇಬ್ಬರು ನೇಟಿವರನ್ನು ನೇಮಿಸುವದೂ, ಸರಕಾರದವರ ಉದ್ದಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ [illegible] ಕೆಲವು ಜನ ಮಾನ್ಯ [illegible] ಒಂದು ಸಭೆಯನ್ನ ಏರ್ಪಡಿಸುವದೂ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು [illegible] ಕ್ರಮೇಣ [illegible]ವದೂ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು [illegible]ಗಳನ್ನು [illegible]ದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿದರು

[illegible] ರೋಮನ್ [illegible] ಅಂತರೀಕ್ಷದಲ್ಲಿ [illegible] ಬಲೂನ್ [illegible] ಯಂತ್ರಗಳ [illegible] ಆದರಲ್ಲಿದ್ದ [illegible] ಬಗ್ಗೆ ಅಪ್ಪತ್ರಿಗೆ [illegible]

ಬಿಕಾನೀರ ಮಹಾರಾಜರೂ ಅಲ್ವಾರಿನ ಮಹಾರಾಜರವರೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಬಜೆಟನ್ನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ ಸಭೆಯ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು.

ಫೋಲಾ ರ್ಡ ಎಂಬ ಮಿಶನರಿಯನ್ನು ಚೀನಾದೇಶದ ಚೋಟಿಂಗಫ್ಯೂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬರ್ಚಿಯಿಂದ ತಿವಿದಿರುವರು.

[illegible] ಸಹೋದರರಿಗೂ [illegible] ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮತ್ತು ರಶ್ಯನರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂತ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ ಆಲೋಚನಾ ಸಭೆಗೆ ಹೊಸ ಏರ್ಪಾಡುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಿ। ರಮೇಶ ಚಂದ್ರ ದತ್ತ ಮತ್ತು ಅಮೀರ್ ಅಲಿಯವರನ್ನು ನೇಮಿಸುವರಾಗಿ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು ೬ಕ್ಕೆ ಕರಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತುಫಾನು ಎದ್ದು ಬಹಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು.

ಬೊಂಬಾಯಿ [illegible] ಸೀತಾರಾಮ [illegible] ಸಾಧಾರಣ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ [illegible]

[illegible]

[illegible] ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುವದು

[illegible] ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ [illegible] ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 28ಕ್ಕೆ [illegible]ವದು.

ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 'ರೆಡ್ ಪೇಪ್ಲೆಟ' ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಬಹಳ ಗಲಭೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಮುನ್ಸಿಯೆಂಬವನನ್ನು ಮೈಮಾನ ಸಿಂಗಿನ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಹಿಡಿದು ಕೈದು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿದಿಂದ ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರುಷ ವಿದೇಶೀ ಜಿನಸುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವದು. ವಿದೇಶೀ ವಸ್ತ್ರದ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಹೋದ ವರುಷಕ್ಕೂ ಈ ವರುಷಕ್ಕೂ ಸಾಧಾರಣ 2½ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವದು. ವಿದೇಶೀ ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವದು

ಮಿ। ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆಯವರು ಲಾಜಪತರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಪುರಸ್ಕಾರ ಬರ್ಮಾದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇರಾಧೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಗವರ್ನರರ ಸಂದರ್ಶನೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಗುವರಂತೆ.

ಪಂಜಾಬ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಲೊನಿಜೇಶನ್ ಬಿಲ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಹೊಸ ಕಾನೂನು [illegible] ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳಾದ ಮಿಂಟೋ ದೊರೆಗಳು ವಜಾ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ಈ ಕಾನೂನಿನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಷ್ಟವು—ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ತೆಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಲುವೆಗಳ [illegible] ಬೇರೇ [illegible]

[illegible]

[illegible] ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ [illegible]

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಲಾಜಪತರ [illegible] ಈ [illegible]ಗಳನ್ನು [illegible]—ಮಿತ್ರವಿಲ್ಲದೆ [illegible] ಸರಕಾರಿ ಹದ್ದೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಲಾಜಪತರನ್ನು [illegible] ತನಕ ರಾಜೀನಾಮೆಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಯಾ ಯಾರು ಸಿದ್ಧವಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರೆಲ್ಲರ ಹೆಸರುಗಳ ಒಂದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವದು

ಮಹಮ್ಮದೀಯ [illegible] ಮತ್ತು ಮುಲ್ಲರು ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರೊಳಗೆ ವೈಮನಸ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನೆತ್ತಿದರೆ ಅವರನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಕೈದುಮಾಡಿ ಪೋಲೀಸು ಠಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವರೆ ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳದ ಸರಕಾರದವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಸರದಾರ ಅಜಿತ್‌ಸಿಂಗರನ್ನು ಗ್ವಾಡೆಂಬ ಹಡಗಿನ ಮೇಲೆ ರಂಗೂನಿಗೆ ಒಯ್ದಿರುವರಂತೆ.

[illegible] ರಾತ್ರಿ ಸಮಯ ಒಂದು ದೇವವನ್ನು ಕೊಂಡು [illegible] ಹೊಡು ದೇವಸ್ಥಾನದ [illegible] ರೆಂಬದಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಜಮಲಪುರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನಾಯಕತ್ವವು ತಲೆದೋರುವದು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 4ರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನ ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಒಬ್ಬ ಕಾಗದ ಬಟವಾಡೆ ಮಾಡುವ ಪೇದೆಯನ್ನು ಹೊಡದು ಅವನ ಕಾಗದಗಳಿದ್ದ ಚೀಲವನ್ನು ಸೆಳಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ತಾ. ೯ಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದುವಿನ ಮನೆಯನ್ನು ಮಹಮ್ಮದೀಯರು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಒಳನುಗ್ಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕಸಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿಷಯ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳು ಒಂದು [illegible] ಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವರೆಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಹರಣೆ [illegible] ನಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ [illegible] ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿಯೂ [illegible] ಕೆಲವು ದೇಶ [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಲೇ[illegible] ಅನೇಕ ಜಾತಿ [illegible] ಪರಸ್ಪರ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದ [illegible] ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ [illegible] ಸರಕಾರ [illegible] ಕಾನೂನನು [illegible] ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ [illegible] ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ

[illegible] ಕೆಂಪ್ ಸಾಹೇಬರು ಈ [illegible] ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ವೈದ್ಯ [illegible] ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ [illegible] ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಸರ್ಜನರು ಈ ಹುಡುಗನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ [illegible] ಹೋಗುವರೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು

ಈ ಕೆಂಪರ 'ಪುಂಡಾಟದ' ತರುವಾಯ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಜನ ಪುಂಡಾಟಿಗರು ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿ ಕೆಂಪರು ಹೋಗಿರುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಕ್ಲಬನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ 2000 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಕ್ರಯ ಬಾಳುವ ಸಾಮಾಗ್ರಿ [illegible] ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಾದ ಮಿ| ಕಮ್ಮಿಂಗ್ ಸಾಹೇಬರು ಕೆಲವು ಜನ ಕ್ಯಾಲಿನ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಕೂಡ ಕ್ಲಬಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಬಂದು ದೊಂಬಿಯನ್ನು ಶಾಂತಪಡಿಸ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ದೊಂಬಿಗಾರರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಸೋಡಾ ಬಾಟ್ಲಿಯಿಂದ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ತಲೆ ಬಡಿದನಂತೆ.

ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಯಿಂದ ಪೋಲೀಸು ಸುಪರಿಂಟೆಂಡಂಟರು ಬಂದು ಕಲಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಕೈದು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೆಂಪರ ಮುಖಾಂತರ ಉಂಟಾದಂಥಾ ಈ ದೊಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಪುಂಡಾಟಿಗರು ಕಲೆಕ್ಟರ ದೊರೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಡಿಸಿದ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ಅನುಚಿತವಾದದ್ದೆಂತಲೂ, ಈ ವಿಷಯ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಂತಾಪ ಪಡುತ್ತೇವೆಂತಲೂ ಕೋಕನಾಡಿಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜಾಮುಖಂಡರು ಸಭೆ ಕೂಡಿ ಈ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ. 4ರಲ್ಲಿ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನವು ರಾ| ಎಟ್ಕಿನ್‌ಸನ್ ದೊರೆಗಳವರಿಂದ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಟ್ಕಿನ್‌ಸನ್ ದೊರೆಗಳವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕುರುಪ್ಪ ರಾಜರಿಗೆ ತನ್ನ ಧನ್ಯವಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯವರು ತಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಾಜೂಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸಿ ಪದೇ ಪದೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು ಪ್ರಕಟಣೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರವು ಹೆಚ್ಚಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ವೃದ್ಧಿಸುವವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು ೯ರಲ್ಲಿ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊವಿನ್ಸಿಯಲ್ ಕನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಜರಗಿತು ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮಿ| ಎನ್ ಸುಬ್ರಾವ್ [illegible] ಇವರನ್ನು ಬೆಂಡ್ ವಾದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಭಾಸ್ಥಳಕ್ಕೆ [illegible] ಮಿ| [illegible] ತಮ್ಮ [illegible] ಇಂಗ್ಲೀಷು ಸರಕಾರದಿಂದ [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರ [illegible] ಉತ್ತರೋತ್ತರ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ [illegible] ಮದ್ರಾಸು [illegible] ತೆರು [illegible] ಕೊಟ್ಟರು [illegible] ಜನರು [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳು [illegible] ಸರಕಾರದವರು ಅಂಥಾ ಸಂದರ್ಭವು ಈ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಒದಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದು ಯಥಾರ್ಥವಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಸರಕಾರವೂ ಒಂದಾಗಿ ಜನರ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕಲಿತು ನಿಷ್ಕಳಂಕವಾದ ಸ್ವದೇಶಿ ಮತವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಾದಿಸಿದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷ ವಸಾಹತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ಥಿತಿ ನೆಲತೆರಿಗೆ, ಮದ್ರಾಸು ಹೈಕೋರ್ಟು, ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಣೆ, [illegible] ಸಂಬಂಧವಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬೆಸ್ತರಂಥಾ ಜಾತಿಗಳ ವಿಚಾರ, ಲೋಕಲ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯುನ್ಸಿಪಲ್ ಫಂಡುಗಳು ಈ ವಿಷಯಗಳು ಈ ಕನ್ಫರೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಾದಿಸಲ್ಪಡುವವು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಸಮನಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಸಾಗುವಂತೆ ಹುಡುಗರಿಗೂ ಬಾಲಿಕೆಯವರಿಗೂ ತಕ್ಕದಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ದೊರಕುವಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಶನಲ್ ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕೆಂತಲೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮಾನಿನ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಜನರು ಕ್ರಮೇಣ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಲಾರಂಭಿಸುವದಾದ್ದರಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕಾರವು ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂತ ಈ ಸಭೆಯವರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು.

ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ವಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟಾದ ಅನಾಯಕತ್ವದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ನೇಮಿಸುವರೆ ಈ ಸಭೆಯವರು ಮೋರ್ಲಿಯವರನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು ಇನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಾದಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸಭೆಯು ಹಿಂದಿನ [illegible] ಬರುವ ವರುಷದ ಪ್ರೊವಿನ್ಸಿಯಲ್ ಕನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಎಲ್ಲಿ ಜರಗುವದೆಂಬದು ಮದ್ರಾಸು ಮಹಾಜನ ಸಭೆಯಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಡುವದು

ಕೊಂಗ್ರೆಸು ಸಭೆಯು [illegible] ತನ್ನನ್ನು [illegible] ಕೆಲವು ಮದ್ರಾಸು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವವು

[illegible] ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆ [illegible] ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ [illegible] ಹುದೆಂದವಾಗಿ [illegible]

[illegible] ಒಂದು ಸ್ವದೇಶೀ [illegible] ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ವಿವಿಧ [illegible] ಕಾಗದ [illegible] ಪೆನ್ ಮೊದಲಾದ [illegible] ಮೊದಲಾದ [illegible] ಸ್ವದೇಶಿ ಸಾಮಾನುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರಕುವವು [illegible] ತೆರದಂದಿನಿಂದಲೇ ವಿಶೇಷ ವ್ಯಾಪಾರವು ನಡಿಯುವದು

ಉತ್ತರಾಕಾಡಿನ ವಲವಾನ್ನೀರ [illegible] ಕೆಲವು ಸೇಕಂಡುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತ್ಯವಾದ ಒಂದು ಭೂಕಂಪನ ವಿತ್ತು

ಮದ್ರಾಸು ಮಹಾಜನ ಸಭೆಯವರು ಫ್ರಾನ್ಸದೇಶದ ಪೆರೀಸು ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿರುವ ಭಾರತೀಯರು ಜರಗಿದ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರ ಗಡಿಪಾರಿನ ಜಾಹೀರ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜಾಹೀರ ಸಭೆಗಳಂತೆಯೇ ಇವರು ವರ್ತಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಮಿ| ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಏನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೊಂಗ್ರೆಸು ಸಭೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ತಂತೀದ್ವಾರ ತಿಳಿಸಿರುವರು.

[illegible] ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ [illegible] ಕದನುಯ [illegible] ಗಿ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡುವರು.

ಮದ್ರಾಸು ಮಹಾಜನ ಸಭೆಗಳವರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಇತ್ತಲಾಗೆ ಒಂದು ಸಭೆಕೂಡಿ ಈಗಿನ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು.

ಮದ್ರಾಸು ಫ್ರೋರ್ಟ ಸೆಂಟ್ ಜೋರ್ಜ್ ಕೋಟೆಯಿಂದ ಸಾಧಾರಣ ಗೋರಾ ಶಿಪಾಯಿಗಳ ಒಂದು 'ರೆಜಮೆಂಟು' ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ದೊಂಬಿಗಳುಂಟಾಗದಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವದೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಇದೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಮಂಗಳೂರು. ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ. 11ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರ ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊಸ್ಮೊಪೊಲಿಟನ್ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರ ಗಡಿಪಾರಿನ ಮುಂಗ್ಳೂರ ನಿವಾಸಿಗಳ ಜಾಹೀರ ಸಭೆಯು ಕೂಡಿತು ಮ। ರಾ। ರಾ। ಮಾರ್ಟಿನ್ ಪ್ಯಾಸರು ಸಾವಕಾರ, ಯು. ಕೆ. ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರವರು ಬಿ. ಎ ಬಿ. ಎಲ್. ಹೈಕೋರ್ಟ ವಕೀಲ, ಎಂ. ರಂಗಪ್ಪಭಂಡಾರಿಗಳವರು, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಕೋರ್ಟ ಪ್ಲೀಡರ್, ಗಂಗೊಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರವರು ಬಿ ಎ ಎಲ್ ಎಲ್ ಬಿ ವಕೀಲ್, ಅ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಗಳವರು ಬಿ ಎ ಬಿ ಎಲ್ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ ವಕೀಲ, ನಗುಂಗ[illegible] ಪತಿರಾಯರವರು ಬಿ ಎ ಬಿ. ಎಲ್. ವಕೀಲ ಮತ್ತು ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲರು, [illegible] ಕೃಷ್ಣರಾಯರವರು ಬಿ. ಎ ಬಿ ಎಲ್ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ ವಕೀಲರು, ಪೇಜಾವರ ಘೋ[illegible]ರಾಯರವರು, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡು ಮೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲರು, ಎಸ್ ಇ ರೇಗೋ ಸಾವುಕಾರ ಮತ್ತು ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದ್ರಿ ಅಸದಿಯವರು ಸಾವುಕಾರ, ಇವರಿಂದ ಈ ನೋಟೀಸು ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಅನೇಕ [illegible] ಮಾನ್ಯ ಸಾವುಕಾರರೂ ವಕೀಲರೂ ಆ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಈ ಸಭೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು

ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ ವಕೀಲ ಮ। ರಾ। ರಾ। ಅ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯನವರು [illegible] ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರ ಅನುಮತಿ [illegible] ಮ। ರಾ। ರಾ। ಮಾರ್ಟಿನ್ ಪ್ಯಾಸರನ್ನು ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ [illegible] ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರ [illegible] ತಿಸಯಗಳನ್ನೂ, ರಾಜಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ, [illegible] ನ್ನೂ ಸಭಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಸರಕಾರದವರು [illegible] ಶತಮಾನದ ಮೊದಲು ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅನಾಯಕತ್ವವಿದ್ದ ಕಾಲ[illegible] ಇಲ್ಲದೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರದ ಆಧಿಪತ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ದೃಢಮೂಲವಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ನವೀನ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಾಗರೀಕರಾಗಿ ರಾಜಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದದರಿಂದ ಇಂಥಾ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಲಾಜಪತರನ್ನು ತನಿಖೆ ಇಲ್ಲದೆ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿದ್ದು ಕೇವಲ [illegible] ಬಗ್ಗೆ ಕಾವಲ್ಲರೊಡಕೂಡಿ ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಮೊರ್ಲೆ ಧೊರೆಗಳವಾಗ [illegible] ಅವರ ಬಂಧನೆಯಿಂದ ವಿಮೋಚಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಿ ಚಿನ್ನವತ್ತಳಿಕೆ ಯಾ 'ಮೆಮೋರಿಯಲ್' ಬರಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂತ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟರು.

ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನಂತರ ಮ। ರಾ। ರಾ। ಗಂಗೊಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರವರು ಸಭೆಯವರಿಗೆ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರನ್ನು ತನಖಿಯಿಲ್ಲದೆ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿದ್ದು ಬ್ರಿಟಿಷರಂತಹ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಅವಿವೇಕತನದ ರಾಜನೀತಿವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಕೃತ್ಯವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವದು ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಮೊದಲನೇ ಕೃತ್ಯವೆಂಬ ಮೊದಲನೇ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಎಲೆಇಡಬೇಕಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದರು ಈ ನಿರ್ಣಯವು ಮ। ರಾ। ರಾ। ವಕೀಲ ಕೆ ರಂಗರಾಯರವರಿಂದಲೂ ಮ। ರಾ। ರಾ। ಅಬ್ದುಲ್‌ಖಾದರ್ ಅಸದ್ಸಿಯವರಿಂದಲೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸರ್ವ ಸಮ್ಮತವಾಯಿತು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಬ್ದುಲ್‌ಖಾದಿರ್ ಅಸದಿಯವರು ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರೊಳಗಿರಬೇಕಾದ ಐಕಮತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಪರಪಕ್ಷದವರು ಭೇದೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೂ ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮಿತ್ರತ್ವಕ್ಕೆ ಎರಕು ಬಾರದೆಂದು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದರು

ಮ। ರಾ। ರಾ। ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ ವಕೀಲ ಯು. ಸಿ ಕೃಷ್ಣ ಬಟ್ಟರವರು ಲಾಲಾ [illegible] ಪತರವರ [illegible] ಕ್ಕೆ ಲಾಜಪತರವರ ವಿಯೋಗದಿಂದುಂಟಾದ [illegible] ಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರ ನಿವಾಸಿಗಳ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂ[illegible] ಸಭೆಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು ಈ ನಿರ್ಣಯವು [illegible] ಎಸ್ ಇ ರೇಗೊ ಮತ್ತು ಮ। ರಾ। ರಾ। ಸಾವುಕಾರ ಗಣೇಶ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯನವರಿಂದ [illegible] ಕರಿಂದ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಮೊದಲನೇ [illegible] ವನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರೂ ಸ್ಟೇಟ್ ಸೆಕ್ರಟರಿಯವರಾದ ಮೊರ್ಲೆ ದೊರೆಗಳವರೂ [illegible] ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಮ। ರಾ। ರಾ। ವಕೀಲ [illegible] ಸ್ವಾಮಿ [illegible] ಎಲ್ ಇವರ ಸೂಚನೆ [illegible] ಮಂಗಳೂರು ಸುಬ್ರಾಯ[illegible]ದಲೂ, ವಕೀಲ [illegible] ರಾಮರಾಯರವರಿಂದಲೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಯಿ[illegible] ಮ। ರಾ। ರಾ। ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ ವಕೀಲ ಕಲ್ಮಾಡಿ [illegible] ರಾಯರವರು ಸಭಿಕರ ಕಡೆಯಿಂದ [illegible] ಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ, [illegible] ಮಹಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರಿಗೂ, ವಾತ್ಸಭೂ[illegible] ಜಯವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಮಂಗಳದಿಂದ ಸಭೆಯು ಹೀರಿತು ತನ್ಮಧ್ಯೆ ಸಭಿಕರು[illegible]ಸ್ಥಳವನ್ನು ಜನರ ಉಪಯೋಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಅಂದಿನ ಸಭೆಯು ನೆರವೇರುವಂತೆ ಸೇಚಾಟ ಪಟ್ಟ ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ಮಾಲಿಕರಾದ ಮ। ರಾ। ರಾ। ನಾಜರೇತರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿರುವರು.

ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಕೋರ್ಟು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 1'ಕ್ಕೆ ಸುರುವಾಗುವದು. ಉಡುಪಿ ಡಿವಿಜನಿನ ಹೆಡ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರವರಾದ ಮಿ। ಡ್ಯೊಗ್ ಧೊರೆಗಳು ರಾ। ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ಧೊರೆಗಳವರ ಗೈರಹಾಜರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಜಡ್ಜರೆ ಬದಲಿ ನೋಡುವರು.

ಸೀನಿಯರ್ ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರಾದ ಸಿ. ಪಿ. ವರ್ಗಿಸರು ಕುಂದಾಪುರದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಚಾರ್ಜು ನೋಡುವರೆ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ರೈಲ್ವೆ ಗಾಡಿಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವ ತಿಂಗಳ ಒಂದನೇ ತಾರೀಕಿನಿಂದ ಬರಲಾರಂಭಿಸುವವೆಂತ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ ಕಣ್ಣಾನೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಶನ ಆಫೀಸರರಿಗೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿರುವದು.

ಇಲ್ಲಿಯ ಶಾಲಾಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ತಾವು ಈ ಮೊದಲು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಟೋಪಿಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ರುಮಾಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಮೋಟರ್ ಗಾಡಿಗಳು ಬಂಟ್ವಾಳ ಅತ್ತಕಡೆ ಸಂಚರಿಸ ತೊಡಗಿವೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದವರಾದ ರಾ। ಬೆನಗಲ್ ನರಸಿಂಗರಾಯರು ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಲಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂಬಯಿಂದ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತೆರಳಿರುವರು

ಮಂಗಳೂರ ಸಾವಕಾರ ಕಸ್ತೂರಿ ಸುಬ್ರಾಯ ಪೈ [illegible] ರಾಮಚಂದ್ರನಾಯಕ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿಯವರ [illegible] ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಒಂದು ಕರೆನ್ಸಿನೋಟು ಪರಾಮೋಶಿಯು [illegible] 28422—28423 D 17—1—04ರ 2 ತುಂಡುಗಳು 2 ನೋಟಿನದಾಗಿ [illegible] ಅದಸ್ವರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ತುಂಡುಗಳು [illegible] ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು [illegible] ಅರ್ಜಿ ಸಮೇತ ಮ[illegible] ಕರೆನ್ಸಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ರವಾನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ [illegible] ಕಂಡರೆ ಅದು [illegible] ಇದ್ದರೆ, ಮದ್ರಾಸ ಕರೆನ್ಸಿ [illegible] ನೋಟು [illegible] ಅವರವರ ಕೈಸೇರುತ್ತ [illegible]

B V R S

[illegible] ಫೋರ್ಟ [illegible] ಹೋಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ [illegible] ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ [illegible] ವಾರ್ಡುಗಳ [illegible] ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ [illegible] ಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು [illegible] ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಲೆಕ್ಟರರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ [illegible] ನೇಮಿಸುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು [illegible] ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಒಳ್ಳೇದಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪದೇ ಪದೇ ಕಲೆಕ್ಟರಧೊರೆಗಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗಿವೆ

ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವರೆ ಮಿ। ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯ ಎಂ ಎ ಎಂ ವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವರು.

ಮಂಜೇಶ್ವರ. ಮ। ರಾ। ರಾ। ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯ ಎಂ ಎ ಇವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಪಂಡಿತ ಹರಿಭಟ್ಟರ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರಕಾರದವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಈ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಸಹಾಯದ್ರವ್ಯ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವನೆಂಬ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು

ಪತ್ರಾ ಮುದ್ರಾಲಯವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾ ಕುಂದಾಪುರದ ಹಿಂದು ಸಾಬೂನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಏಜಂಟರಾದ ಮೆಸರ್ಸ ಬಿ. ದತ್ತ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ ಇವರು ಕಳುಹಿಸಿದ ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಾಗುವ ಸಾಬೂನಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕ ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆವು.

Messrs. William & Co., 16 Oak Lane Fort Bombay.

[illegible]

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—6—0 ವಿ. ಪಿ. 0—10—0.

ಇದನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಖಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ.

ಗುಣ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ಪರತು ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

ನಿಮ್ಮ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಕೊಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ [illegible] ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ 12 [illegible] ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸಿರಿ

ರಾಮಯ್ಯಂಗಾರ, ಕರ್ನೂಲು

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ತಲೆನೋವು, ಶಿರೋಭಾಧ, ಸಂಧಿವಾತ, ಎದೆನೋವು, [illegible] ಕೆಮ್ಮು ಶೀತ ಜಕಮ್ ಮತ್ತು [illegible] ಈ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವಿಗೆ ಈ **ಅಮೃತಾಂಜನವು** ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಔಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ [illegible]

[illegible] ತೈಲ

ಮೂರು ಔನ್ಸ್ ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 1 ರೂಪಾಯಿ. ವಿ. ಪಿ. 1ರೂ 6ಆ

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಸ್ವತಹಾ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ತೈಲವು [illegible] ಕೂದಲುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ನಯವಾಗಿಯೂ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ [illegible]

ನೀವು ತಯಾರಿಸುವ ಮುಲಾಮಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವೆಂಬ ಹೆಸರು [illegible]

ಆರು ವರುಷ ಪೀಡಿತನಾದ ನನ್ನ [illegible] ಅಮೃತಾಂಜನವು [illegible] ರಾವ್ ಕೊಕನಾಡ

ಅಮೃತಾಂಜನವು ಯಾವ ತರದ ನೋವುಗಳನ್ನಾದರೂ ತ್ವರಿತವಾಗಿ [illegible]

ಅಮೃತಾಂಜನವು ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ [illegible]

ಅಮೃತಾಂಜನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳ [illegible]

ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಹಾ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು [illegible]

ಮೂರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ತಲೆನೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನದಿಂದ [illegible]

ಮೂವತ್ತು ವರುಷದಿಂದ ವಾತಪೀಡಿತನಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು [illegible] ದಯಮಾಡಿ 12 ಬಾಟ್ಲಿ ರವಾನಿಸಿರಿ [illegible] ಕನ್ನಡ

ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು [illegible] ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ [illegible] ತುಮಕೂರ

ನಿಮ್ಮ ಸಂಜೀವನದ [illegible] ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು [illegible] ಬೆಂಗಳೂರ

ಆರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ನನ್ನ ಎದೆನೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನದಿಂದ [illegible] ಕಡೂರು

ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಂದಿಗೂ ಗುಣಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ [illegible] ಕನ್ನಡ

ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

Messrs. William & Co,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ — **ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, ಫೋರ್ಟು, ಮುಂಬಯಿ.**

ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಎಡ್ರೆಸು—"ಅಮೃತಾಂಜನ", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 1ನೇ ಜುಲಾಯಿ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 13.

ವಿಷಯಗಳು.

1 ಮೊರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರ ಬಜೆಟ್ ಉಪನ್ಯಾಸ . . .
2 ಭರತಖಂಡದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಏಳಿಗೆಗಿರುವ ತೊಡಕುಗಳು
3 ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಜರ್ಮನಿಯವರ ಆಮಂತ್ರಣ
4. ಹಿಂದುಗಳ ಕ್ಷೀಣ ಗತಿ . . . . .
5 ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದ ಲಾವಣ್ಯಮಯಿ .
6 ಕರ್ಣಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ. . .
7. ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ . . . .

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪುಟ	ರೂ ೬	ರೂ ೨೩	ರೂ ೪೮	ರೂ ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	೩ ೮	೧೨	೨೪	೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	೨ ೮	೨	೬	೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನ	೮	೫	೩	೨೨

ಅರಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ

	ರೂ	ಅ
ಟಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೦
ಟಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಪ ಮಾಗಿ ತರತಕ್ಕದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು.

ವಿಳಾಸ ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ ಮಂಗಳೂರು

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಜೇಷ್ಠ ಬ ೬ಯು ಚಂದ್ರವಾರದಿಂದಿಟ್ಟು ಆಷಾಢ ಶು ೫ಯು ಚಂದ್ರವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು. 1907ನೇ ಇಸವಿ ಜುಲಾಯಿ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಚಂದ್ರವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	೨೪।	ಪೂಭಾ	೪೮	9	ಕುಜವಾರ	ಚತುರ್ದಶಿ	೩೪	ಮೃಗಶಿರ	೯॥
2	ಕುಜವಾರ	ಸಪ್ತಮಿ	೨೧	ಉಭಾ	೪೭।	10	ಬುಧವಾರ	ಅಮಾ	೩೯।	ಆದ್ರಾ	೧೭
3	ಬುಧವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	೨೦	ರೇವತಿ	೪೭॥	11	ಗುರುವಾರ	ಪಾಡ್ಯ	೪೪	ಪುನ	೨೨।
4	ಗುರುವಾರ	ನವಮಿ	೧೯।	ಅಶ್ವಿನಿ	೫೦	12	ಶುಕ್ರವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	೪೮।	ಪುಷ್ಯ	೨೮।
5	ಶುಕ್ರವಾರ	ದಶಮಿ	೨೦।	ಭರಣಿ	೫೩॥	13	ಶನಿವಾರ	ತದಿಗೆ	೫೧॥	ಆಶ್ಲೇಷ	೩೩।
6	ಶನಿವಾರ	ಏಕಾದಶಿ	೨೬	ಕೃತ್ತಿಕಾ	೫೮	14	ರವಿವಾರ	ಚೌತಿ	೫೩॥	ಮಘಾ	೩೭॥
7	ರವಿವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	೨೫।	ರೋಹಿಣಿ	೬೦	15	ಚಂದ್ರವಾರ	ಪಂಚಮಿ	೫೪॥	ಹುಬ್ಬಾ	೪೦।
8	ಚಂದ್ರವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	೨೯॥	ರೋಹಿಣಿ	೩॥						

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* S. NAGAPPA NAYAK & CO.)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯ್ತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಟೀ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕುಟು, ಸಾಬೂನು, [illegible] ಕಾಗದ ಪತ್ತೆರೆ ಇವುಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ [illegible] [illegible] ವಿಲಾಯತಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ [illegible]ಗಳು, [illegible]ಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, [illegible] ಅಂಗಡಿ [illegible] ಕಯಿಬರಹದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, [illegible] ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. [illegible] ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು [illegible] ಬಯಿಂಡ್ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.
ಮಂಗಳೂರು, [illegible] 1907.

ಮೋರ್ಲೆಸಾಹೇಬರ ಬಜೇಟ್ ಉಪನ್ಯಾಸ.

ಈ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿಯು ಇತ್ತಂಡದ ಪ್ರಜಾನಾಯಕರು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ರಾಜಕಾರ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಒದಗುವ ಇಂತಹ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಂದ ಸರಕಾರದವರು ದೇಶೀಯರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವವನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉದ್ದೀಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಿದ್ದಾರೆಂಬದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಭುಗಳು ಯಥಾರ್ಥವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವರ್ತನಗಳಲ್ಲಿ ದಯಾದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರ (ಮೋಡರೇಟ್ಸ್) ಮತವು ಬಲಗೊಳ್ಳುವದು. ನಮ್ಮ ಪ್ರವರ್ತನಗಳ ಕಡೆಗೆ ಅವರು ವಿಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾದರೆ ನವೀನಪಕ್ಷವು ಮುಂದೆಬರುವದು. ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರ ಈ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹಿಂದೂದೇಶದ ಜನರ ವಿಷಯ ಮೊದಲು ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಸಹಾನುಭೂತಿಯು ಕುಂದಿಹೋಗಿದೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಸಹಾನುಭೂತಿಯೆಂಬ ಅಸ್ತಿವಾರದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ರಾಜ್ಯವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೋದವರುಷ ಇವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಮೊನ್ನೆಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರನ್ನು ತಾನು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ [illegible] ಕರೆಯಬೇಕಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜನರು ವಿದ್ಯಾ[illegible] ಪ್ರವೀಣರು, ಇಂಗ್ಲೀಷ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ 'ರೆಂಗ್ಲರ್' ಪದವಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ[illegible] ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಈ ಸಾಲು ಭಾರತೀಯ [illegible] ಕೌನ್ಸಿಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲವೆಂದರು. ಜನರು ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬ [illegible] ಯಿಂದ ಅವರು ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳೆಂಬ ನಿರ್ಧರಿಸಕೂಡದೆಂದು [illegible] ಬಾಬು ಲಜಪತ್ ರಾಯರ ಗಡಿಪಾರನ್ನು ತನಖಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದರು.

ಈ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮೋರ್ಲೆಸಾಹೇಬರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ ಸಂಗತಿಯೇನಂದರೆ — (ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಂತಹ) ಪ್ರಭುಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಆಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ (ಪರ್ಸನಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್) ಭಾಷಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಸಭಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ (ಜನರು ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಸಭೆಕೂಡಿ ಭಾಷಣಮಾಡುವದು) ಜನರಿಗೀಯುವದು ಅತಿ ಕಷ್ಟಕರ. ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಾವು ಹೀಗೆಂದು ಎಣಿಸುವೆವು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಆಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕೈಯಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ರಾಜ್ಯಕಾರದ ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವರು. ಪ್ರಿ[illegible] ಓಷ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕೆನ್ನುವರು. ಇದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವಾಗುವದು. ಇಂಗ್ಲಾಂಡು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೋಲಾಹಲವಾದರೆ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತವಾದ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳಾಗಿ ಗಲಾಟೆ ನಿಲ್ಲುವದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ರಾಜಭಾರಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಕೋಲಾಹಲದಿಂದ ಜನರಿಗೆ (ಪ್ರಭುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೊರತೆಗಳು ತಿಳಿದು) ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಕುಂದುವವು. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸುಭಿವೃಂಟಾಗದು. ಮೋರ್ಲೆಯವರ ಈ ತರ್ಕವು ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳೋಣ, ಹಾಗಾದರೆ ಇಂತಹ ಅನಿಷ್ಟಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಾರಿಗಳಿವೆ. (1) ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಣಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಭಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಈಗಿರುವ ಪ್ರಭುಸತ್ತಾತ್ಮಕ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವದು. (2) ಪ್ರಜೆಗಳ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟು ಅವರ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚುವದು. ಮೋರ್ಲೆಸಾಹೇಬರ ಖಂಡಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಂದರೆ —ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ರಮವು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪ್ರಭುಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾದದ್ದಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾರ್ಪಡುವದಾದರೆ ಪ್ರಜಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳೇ ಮಾರ್ಪಡಬೇಕೆಂ[illegible] ಆದರೆ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು [illegible] ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು [illegible] ಇಂಗ್ಲೀಷರು [illegible] ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು [illegible] ಮಹಾ[illegible] ಬೆಳೆಸಿದ [illegible]

[illegible] ಠನಾಮೆಯ ವರೆಗೆ [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ ಆಧಿಪತ್ಯದವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಸನ್ನದುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಪ್ರಜೆಗಳಂತೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಕಹುರುಗಳ ಪ್ರಕಾರ [illegible] ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು [illegible] ಸರಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಜನರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಹಕ್ಕು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರುಚಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಈಗ ಆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ನಿಮಗೆ ತಕ್ಕದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆ ಮಾತು ರುಚಿಸದು. ಇಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ ಮೆಕಾಲೇ ಪ್ರಮುಖರು ಈ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿ [illegible] ನವೀನ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳ್ವಾರೆಂದು ಪ್ರವಾದಿಸಿದ್ದರು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಅನೇಕ ಗಂಡಾಂತರಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮೋರ್ಲೆಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಇದ್ದ [illegible] ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಅಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಇವರನ್ನು "ಹಿಂದೂದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹವಿದೆ, ದಂಗೆಯಾಗಲಿಕ್ಕಿದೆ" ಎಂದು ಬೆದರಿಸಿದರೆ ಇವರ ಚಿತ್ತವು [illegible] ಚಂಚಲವಾಗಬೇಕು?

ರಾಜ್ಯ [illegible] ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದ [illegible] ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮೋರ್ಲೆಸಾಹೇಬರು [illegible] ಸೈನ್ಯದ [illegible] ಪರಾಮರ್ಶೆಗೋಸ್ಕರ ಎಂದು [illegible]

[illegible]

[illegible] ಲಾಭವುಂಟೆಂದು [illegible] ಸರಕಾರದ [illegible] ಸಂಭಾವಿತರ ಸಮಿ[illegible] ಸರಕಾರದ ಅಭಿಮತ [illegible] ಪತ್ರಕರ್ತರ [illegible] ಇಂಡಿಯ [illegible] ಕೌನ್ಸಿಲಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಸಮಾಚಾರ [illegible] ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ [illegible] ನಾವು ಉನ್ನತಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಒಂದು [illegible] ಮುಂದಿಟ್ಟೆವೆಂದು ನೆನಸಬೇಕು. [illegible] ಇಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ ಮುಂದರಿಸುವದು?

ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರರ ಕೆಲಸವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಜನರ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಜಾ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಮಯ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರು ಹೇಳಿದ್ದು ವಾಸ್ತವಿಕವೇ. ಈ ಕೇಡನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ನಡಿಯುವದಾಗಿ ಇವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದು ಸಮಾಧಾನಕರವೇ.

ಈ ಬಜೆಟು ಉಪನ್ಯಾಸದಿಂದ ನಾವು ಮುಂದೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಸಂಕಷ್ಟ [illegible] ತಿಳಿದಿದ್ದುದರಿಂದ [illegible] ಜನರು [illegible] ಸರಕಾರದವರು [illegible]

ದ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ... ವಾಗ ನಮಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ... ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ನಾವು ... ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ... ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಯುಕ್ತದಾರಿ ...

... 1001 ...

ಭರತಖಂಡದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಏಳಿಗೆಗಿರುವ ತೊಡಕುಗಳು.

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ... ಗ್ಲೀನ್ ಬಾರ್ಲೊರವರು ಕಣ್ಣಾನೂರ ಎಗ್ಸಿಬಿಶನ್ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಪನ್ಯಾಸವು ಪರಿಶೀಲನೀಯವಾಗಿದೆ. ಗ್ಲೀನ್ ಬಾರ್ಲೊರವರು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು. ಈ ಉಪನ್ಯಾಸವ ನ್ನೋದಿದರೆ ಇವರು ತಿಂದು ... ಮೇಲನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕ ... ವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಬಾರ್ಲೊರವರು ಹೇಳಿದ ಅಭ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆವು.

(1) ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ—ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಹುಡುಗರು ಕಲ ... ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು 'ಪಾಸು ಪರೀಕ್ಷೆ'ಯನ್ನು ತೇರುವರೇ ಹೊರತು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ... ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಬಡಿಗೆಯವನ ಯಾ ಕಮ್ಮಾರನ ಮಗನು ... ಪಾಸಾದನೆಂದರೆ ಅವನು ತಂದೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ತುಚ್ಛವೆಂದು ... ಸಿಕ್ಕಬಹುದಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಲಾಭವನ್ನೂ ... 10 ... ಶಾನುಭೋಗನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ... ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವದಾದರೂ ಇದರ ಸಂಗಡಲೇ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ... ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ ಎಡೆ ಇರುವದರಿಂದ ... ಕಲಿತ ... ಬುದ್ಧಿಬಲವನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರರೀತ್ಯಾ ... ದ್ದರಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ... ದಾರು ... ಲ್ಲರು.

(2) ಫೆಕ್ಟರಿ ಆಕ್ಟ್—ಈ ಆಕ್ಟಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ... ಗಂಟೆ ಕೆಲಸ ನಡಿಯಬೇಕೆಂದೂ, ಕೆಲವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ... ಕೂಡದೆಂದೂ, ಇಂತಿಷ್ಟು ವರುಷಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕದ ಹುಡುಗರನ್ನು ... ಬಾರದೆಂದೂ ನಿಬಂಧನೆಯದೆ. ಇಂಗ್ಲಾಂಡು ಮೊದಲಾದ ... ಇಂಥಾ ಕಾನೂನು ಒಳ್ಳೇದಾದರೂ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಯಿದೆ ... ಕಲಾಗದು. ಯೂರೋಪು, ಅಮೇರಿಕ ... ಉದ್ಯೋಗಶೀಲತೆಯಿಂದ ಅವಿಶ್ರಾಂತ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವರು. ... ಗೆಯವರಾದ್ದರಿಂದ ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ... ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕಾರಖಾನೆಯ ... ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೇರುವರು. ಇಲ್ಲಿ ... ಇರುತ್ತಾರೆ ...

(3) ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿ—ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಊರ್ಜಿತವಿರುವದರಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನನೊಬ್ಬನು ಕುಟುಂಬ ರಕ್ಷಣ ಒಬ್ಬೆಯನ್ನು ... ಅವನ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ದುಡಿಯುವ ಶಕ್ತಿ ... ಇತರರು ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ಬದುಕುವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ... ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಾಂಡು ಮೊದಲಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ತಾನು ಗಳಿಸಬೇಕು ತಿನ್ನಬೇಕು ಎಂಬಂತೆ ಇರುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೇರುವರು.

(4) ಸರಕಾರದ ಉಪೇಕ್ಷೆ—ಸರಕಾರದವರು ಈ ದೇಶದ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಾಗುವ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ ಸುಂಕವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಬಾರ್ಲೊರವರು ಹೇಳಿರುವರು. ಈ ಸುಂಕದಿಂದ ಮೆಂಚೆಸ್ಟರ್ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೂ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಇರುವ ಹೋಟಾಟದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಹಾದಿ ... ಬಾರದು ... ಸರಕಾರದವರು ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ... ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗಿಕ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ... ಅರ್ಥ ... ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ವಿರುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಕೊಡುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಇವರು ಸೂಚಿಸುವರು.

(5) ಅಪ್ರತಿಬದ್ಧ ವ್ಯಾಪಾರ (ಫ್ರಿ ಟ್ರೇಡ್)—ಅರ್ಥ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಯಮಗಳನುಸಾರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸುಂಕಗಳಿಂದ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಕಾಲಕ್ಕೆ ಸುಂಕವಿಟ್ಟು ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಊರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ತರುವದು ಯುಕ್ತ ತೋರುವದು. ಬಾರ್ಲೊರವರು ಗಾಜಿನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಯೂರೋಪ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಹಲವು ವರುಷಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಹು ನಾಜೂಕಾದ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು ಅಗ್ಗವಾಗಿ ತಯಾರಾಗುವವು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿರುವವು. ಆದರೂ ಇದು ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕಿರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಗಾಜು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಗಾಜಿನಷ್ಟು ನಾಜೂಕಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಅಗ್ಗ ಸಿಕ್ಕಲಾರದು. ... ಯುರೋಪಿನ ... ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವೈಯ್ಯಾಪ ... ಸಹಾ ಅಲ್ಪವಾಗಿಯದೆ. ... 10 ... ವೆಂದು ... ಗಾಜಿನ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರದವರು ಸುಂಕವು ... ಇಲ್ಲಿ ... ಗಾಜಿನ ... ಸ್ವದೇಶಿ ... 10 ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ... ನಂತರ ... ಇಲ್ಲಿ ... ಯುರೋಪಿನ ... ಇಲ್ಲಿ ವೈಯ್ಯಾಪ ... ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನ ... ಯಾವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೂ ಈ ರೀತಿ ಬಾಲ್ಯ ... ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪ ... ಬೇಕು ...

(6) ... ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ... ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ... ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ... ಸಂಬಂಧ ... ವ್ಯಾಪಾರವಕ್ಕೆ ... ಹೆಚ್ಚು ... ತರ ... ಇಬ್ಬರೂ ... ಕಾರಖಾನೆ ... ಜನರಿಗೆ ಇವರ ... ಇಬ್ಬರೂ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ... ಬೇಕಾಗುವದು.

(8) ... ಗಳು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ತಂದೆಗೆ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದವನು ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವನು, ಮಧ್ಯಮನು ವಕೀಲನಾಗುವನು, ಏನೂ ಅರಿಯದ ಮಂದಮತಿಯನ್ನು ತಂದೆಯು ಜಪಾನದೇಶಕ್ಕೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವನು. ಇಂತಹವರಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಊರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ಬಂದೀತೇ? ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಬಲ ಬೇಡವೆಂಬುದು ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆ. ಬುದ್ಧಿ ಬಲದಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಊರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ಬಂದವು.

(9) ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಶಕ್ತಿಯು ಕಡಿಮೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲವು ಜೈಂಟ್ ಸ್ಟೋಕ್ ಕಂಪನಿಗಳ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದು ಸಹಕಾರವೇ ಈ ಕಾಲದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಉತ್ಕರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂಲಮಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಉತ್ಸಾಹ ಸಾಹಸಿಗಳಿದ್ದ ಒಬ್ಬನು ... ಇಲ್ಲದೆ ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲನು? ಹಲವು ಜನರು ... ದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ತೆಕ್ಕೊಂಡರೆ ಅವನು ... ಕಾರ್ಯ ... ರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ. ... ಈ ಅವಿಶ್ವಾಸವು ಇನ್ನೂ ಬಲಗೊಂಡಿದೆ. ...

ಕ್ಕೆ [illegible] ಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪತ್ರದಲ್ಲಿಯು ಒಂದು ಲೇಖನವು ನಮ್ಮ [illegible] ಬರುವದು. ಬಂಗಾಳಿಗಳು ಸ್ವದೇಶಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಎಂದು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸ್ವದೇಶಿಯಿಂದ ಲಾಭ ಹೊಂದುವವನು ಮಾರವಾಡಿಯಲ್ಲದೆ ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಲೇಖಕನು ಹೇಳುವನು. ಬಂಗಾಳಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಧೈರ್ಯವೂ ನೆರೆಯವನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿಷಯ ಬಾಲ್ಗೋಯವರು ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಗಿರಾಕಿ ಇರುವದೇ, ಇರುವದಾದರೆ ಈಗಿನಕ್ಕಿಂತ ಕಮ್ಮಿ ದರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸಬಹುದೋ ಎಂದು ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕಿರುವವನು ನೋಡಬೇಕು. ಬಾಲ್ಗೋಯವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಲಬಾರ ದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೊಡೆಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಲಬಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಹವೂ ಬಲು ಬಿಸಿಲು ಇಲ್ಲವೆ ಮಳೆಯಿರುವದು. ಇದರಿಂದ ಕೊಡೆ ಇಡೀ ವರುಷಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವದು. ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವರುಷಂಪ್ರತಿ 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ಕೊಡೆಗಳು ಖರ್ಚಾಗುವವು. ಕೊಡೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ [illegible] ರದ ಕೋಲು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಲಬಾರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸಬಹುದು. [illegible] ಣದ ಸರಳಿನ [illegible] ನ್ನು ಜಪಾನ ದೇಶದಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿದರೂ ಕೊಡೆಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೆ 12 ಆಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾರಬಹುದು, ಅಂದರೆ ಈಗಿನಕ್ಕಿಂತ ಅಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾರಬಹುದು. ಈಗ ಕೊಡೆಗೆ ರೂ. 1—2—0 ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಯವಿರುವದು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಜರ್ಮನಿಯವರ ಆಮಂತ್ರಣ

ಕೆಲವು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಜರ್ಮನ್ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಮಂತ್ರಣವಾಯಿತು. ಈಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ [illegible] ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಆತಣವಾಗುವದು. ಈ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕದ ಉದ್ದೇಶವು [illegible] ಯ ಜನಾಂಗಗಳೊಳಗೆ ಇರಬಹುದಾದ ವೈಷಮ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದು [illegible] ವೃದ್ಧಿಸುವದೇ. ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತೋರಿದವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತೋರಿಗ [illegible] ಷದ ಒಂದು ಗಾದೆಯದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ನೇಹವು ಬೆಳೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಪರಸ್ಪರ [illegible] ಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಬರಬಾರದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಿಂದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಂದ [illegible] ಶಾಸ್ತ್ರ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿರುವರೆಂದೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ [illegible] ಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಆಮಂತ್ರಣ ಸಭೆಯ ವ್ಯಾಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರು [illegible] ಸಗಳಿಂದ ಜರ್ಮನಿಯರು ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಂದ ತಿಳಿದ [illegible] ಜರ್ಮನರಿಂದ ಕಲಿಯತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಉಭಯ ದೇಶದ ಪತ್ರಕರ್ತರು [illegible] ಗಳ ಮೂಲಕ ಜನರ ಮುಂದಿಟ್ಟು ದೇಶದ [illegible] ದರೆ ಸಮರ್ಥರಾದ ಪತ್ರಕರ್ತರು [illegible]

ಹೀಗೆಯೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಹಿಂದು ದೇಶಗಳ ಪತ್ರಕರ್ತರೊಳಗೆ [illegible] ಪರಸ್ಪರ ಲಾಭವುಂಟಾದೀತೆಂದು ರಿವ್ಯು ಆಫ್ ರಿವ್ಯೂಸ್ ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರದ [illegible] ಮಿ। ಡಬ್ಲ್ಯು ಟಿ ಸ್ಟೀಡರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ [illegible] ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಲಭೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಇತ್ತ ಕಡೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಸಮಯ ನೋಡಿ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನವಾದೀತೆಂದು ತೋರುವದು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹವು ಪಸರಿಸಿಯದೆಂದೂ ಪ್ರಜಾಸಮೂಹಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಕಲಿತ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳಕಳವೆಬ್ಬಿಸುವರೆಂದೂ ದೇಶವು ಸಂಪನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವದೆಂದೂ ಇಂಗ್ಲಾಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಪತ್ರಕರ್ತರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣಾರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತುಕೊಂಡರೆ ಉಭಯತರೊಳಗಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ವೈಷಮ್ಯವು ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಳಿಸಿಹೋಗುವದು. ಇಂಗ್ಲಿಷ ಜನಸಮುದಾಯವು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ವಿಷಯ [illegible] ನ್ನು ತೋರುವಂತಾದೀತು, ತನ್ಮೂಲಕ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಎಚ್ಚೆತ್ತು [illegible] ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವದೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಹಿಂದುಗಳ ಕ್ಷೀಣಾಗತಿ.

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು "ಮೈಸೂರು ಸ್ಟಾರ್" ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತವಾದ ಒಂದು ಲೇಖನವು ಈ ತಿಂಗಳ "ನುಡಿಗನ್ನಡಿ"ಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಧೃತವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರಭರಿತವಾದ ಲೇಖನದಿಂದ ಭಾರತೀಯರು ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಬಡವರಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. 1901ನೇ ವರುಷದಲ್ಲಿ 1000ಕ್ಕೆ 29ರಂತೆ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದು ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ 1905ರಲ್ಲಿ 1000ಕ್ಕೆ 36ರಂತೆ ಮೃತರಾಗಿರುವರು. ಈ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮೂರು ಕಾರಣಗಳು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ —(1) ಕ್ಷಾಮ (2) (ಪ್ಲೇಗ್ ಮೊದಲಾದ) ದುಷ್ಟರೋಗ. (3) ಬಡತನ. ಈ ನಷ್ಟಭಾರವು ಹಿಂದುಗಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದದೆ. 1891ರಿಂದ 1901ರ ವರೆಗೆ 10 ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ 5½ ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಹಿಂದುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವಲ್ಲಿ [illegible] 100ಕ್ಕೆ 8ರಂತೆಯೂ ಕ್ರೈಸ್ತರು 100ಕ್ಕೆ 27ರಂತೆಯೂ [illegible]. ಹಿಂದುಗಳ ಈ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸರ್ವ ಜನ [illegible] ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೂರು ಕಾರಣಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. (1) ವಿಧವಾವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ (2) [illegible] ಕೈಸ್ತ [illegible] ಕ್ಕೆ ಸೇರಿಹೋಗುವದು. "1891ನೇ ವರುಷದಿಂದ 1901ನೇ ವರುಷದ ವರೆಗೆ 10 ವರುಷದೊಳಗಾಗಿ 6 ಲಕ್ಷ ಮಂದಿಗಳು ಕ್ರೈ [illegible] ದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವದು." ಹಿಂದುಗಳು [illegible] ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವರು. "ಹಿಂದು ಮತದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಿ[illegible] ಇತರ [illegible] ತಿಗಳಿಗೆ [illegible] ಬೇಕಾಗಿರು [illegible] ತಮ್ಮಲ್ಲಿ [illegible] ಸ್ವಮತವನ್ನು [illegible] ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು [illegible] ದಿಂದ ಮಾಡಿಸು [illegible] ಅನ್ನೆ[illegible] ಇತರರಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿರುವರು. [illegible] ಕ್ರೈಸ್ತ [illegible] ತ್ತಿರುವರು." ಕ್ಷಾಮರೋಗ ಬಾಧೆಗಳ [illegible]

[illegible] ಕೈಕೊಂಡಿರುವರು. ದೇಶ [illegible] ಜನ್ಮನೆತ್ತಿದೆ. ಮತಬ್ರ[illegible] ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ [illegible] ಈ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿ[illegible] ತಮ್ಮ ಭಾರತೀಯರನ್ನು [illegible] ಬೇಕು. ಕ್ರೈಸ್ತರಂತೆ ಇತರರ [illegible] ಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಶೇಷವು ಇವರ [illegible] ಇಲ್ಲ. ಅದಿಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದುದ್ದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳ[illegible] ಮಠಗುರುಗಳಿಗಿ ಇವರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೇನೋ [illegible] ಪರಮತವನ್ನವಲಂಬಿಸುವದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೀಳು ಜಾತಿಯವರಾದ್ದರಿಂದ [illegible] ಆ ಜಾತಿಯವರಿಂದ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ವಸೂಲು [illegible] ಅವರ ಜನರು ಮತಭ್ರಷ್ಟರಾಗದಂತೆ ನೋ[illegible] ಒಂದು ಪ್ರಬಲ [illegible] ದೇಶಾಭಿಮಾನಶಾಲಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಕಂಟಕವನ್ನು ನಿವಾರಿಸ ನೋಡಬೇಕು. ಮತಭ್ರಷ್ಟರನ್ನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮೂಲಕ ಹಿಂದುಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳ [illegible] ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದ [illegible] ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಬೇಕು. "ಅನ್ಯಮತಗಳಿಗೆ ಉರುಳಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದೂಮತದ ಕೇಳ್ಜನಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅನಾಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ನಿಧಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಂತರು ಮರಣಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ದ್ರವ್ಯವನ್ನಾದರೂ, ಇಂತಹ ನಿಧಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಪಾದರಿಗಳು ಮತಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಮತದ ಗುರುಗಳೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತನ್ನು ಬಳೆಯಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಅನ್ಯಮತಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ [illegible] ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. [illegible] ನಡೆಯಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಮಗೆ [illegible] ಅಧಿಕಾರವನ್ನು [illegible] ಳಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. [illegible]

ಅಥವಾ ಗುರುಗಳಿಗೆಯೇ ನಿಯಮಿಸಿದ [illegible] ವಂತೆ ದೇಶಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಪ್ರಭುಗಳೂ [illegible] ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ತೊಲಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದ ಲಾವಣ್ಯವು.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೌಂದರ್ಯವು ಅವರಿಗೂ ಅವರಿಂದ ಮೋಹಿತರಾದ ಪುರುಷರಿಗೂ ಲೋಕಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ತರುವದೆಂಬದು ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಸೀತೆಯ ರೂಪು ಆ ಸಾಧ್ವಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಆ ರೂಪಕ್ಕೆ ಸೋತು ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟ ರಾವಣನಿಗೆ ಮರಣವನ್ನೂ ರಾಕ್ಷಸ ಕುಲಕ್ಕೆ ನಾಶವನ್ನೂ ಬರಮಾಡಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ದ್ರೌಪದಿಯ ನಿಮಿತ್ತ ಕೀಚಕನು ಮೃತ ಪಟ್ಟನು. ಐಗುಪ್ತ ದೇಶದ ರಾಣಿಯಾದ ಕ್ಲಿಯೊಪಾತ್ರಳಿಗಾಗಿ ರೋಮದೇಶದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಯೋಧನೆನಿಸಿದ ಮಾರ್ಕ ಅಂತೋನಿಯು ತನ್ನ ಪದವಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕಳಕೊಂಡನು. ರೂಪ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಹಾನಿಕರವೆಂದು ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಲೋಕವು ಇನ್ನೂ ದೀಪವನ್ನು ಮುತ್ತುವ ಪತಂಗದಂತೆ ಹಾನಿಹೊಂದುವದು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕರಿತಾರದ ಚಮತ್ಕಾರಿಕವಾದ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳುವೆವು.

ಇಟಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಫ್ಲೋರೆನ್ಸ್ ಎಂಬ ರಾಜ್ಯವು ಮಧ್ಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಮೆಡಿಸಿ ಎಂಬ ಕುಲದ ಪ್ರಭುಗಳು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನುಪಮಲಾವಣ್ಯಭರಿತವಾದ ಒಂದು ಕನ್ಯಾರತ್ನವು ರುಸ್ಸಾರಾಯೊಮೆಂಟಲ್ ಬೊನಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಬೀರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸೌಂದರ್ಯರಾಶಿಯ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಆ ಕಾಲದ ಚಿತ್ರಕರ್ತರ ಕೈಲಾಗದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಆ ರೂಪವನ್ನು ಈಗ ನಾವು ಅವಳ ಮಹಿಮೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದಲೇ ಊಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಮೋಹಿನಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಯುರೋಪ ಖಂಡದ ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಜನರು ಬಂದು ಅವಳು ತಿರುಗಾಡ ಹೊರಡುವಸಮಯ ಕಾದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವಳು ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳೆಂದರೆ ಫ್ಲೋರೆನ್ಸ್ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರು ಗುಂಪು ಕೂಡಿ ಅವಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಇವಳ ಉಡುಪಿನ ಅಂಚನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವಳು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಅವಳನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಂದುಮುಂದಾಗಿ ಒತ್ತುವದರಿಂದ ಆರಾಧನೆಯು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮಂತರು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮನೆಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಧನಾಢ್ಯ ಸರಾಫರಿಂದ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಇವಳು ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಪಡಕೊಳ್ಳಲೊಲ್ಲರು. ಹೆಚ್ಚೇನು, ಹೆಂಗಸರೇ ಇವಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

ಈ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿದ ಹಾನಿಯಿಂದಲೂ ರಸ್ಸಾರಾಯೊಳ ಅಪರಿಮಿತ ಲಾವಣ್ಯವು ತಿಳಿದುಬರುವದು. ಪ್ರತ್ಯಹವೂ ಇವಳಿಗೋಸ್ಕರ ಜನರು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವಳಿಂದ ಮೋಹಿತರಾದವರಲ್ಲನೇಕರು ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಫ್ಲೋರೆನ್ಸ್ ಪಟ್ಟಣದ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಮಾನ್ಯ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಹ ಎಲ್ಲರೂ ಇವಳಿಗಾಗಿ ಹತರಾದ ಬಂಧುಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಲವು ಸಾರಿ ಈ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಇವಳ ರೂಪಿನಿಂದ ಪರಾಜಿತರಾಗಿ ಇವಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಫ್ಲೋರೆನ್ಸ್ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಕ್ಷಾಮವುಂಟಾಗಿ ಜನರು ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ರುಸ್ಸಾರಾಯೊಳು ತನ್ನ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಬಿಡಲೊಲ್ಲಳು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇವಳು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರಿಯೋ ಅಷ್ಟೇ ನಿರ್ದಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅನ್ನಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ [illegible] ದ್ರಾಕ್ಷೇರಸಗಳೂ ಅಪರೂಪವಾದ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳೂ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಭರಿತವಾದ ಕ್ಷೀರಭಾಂಡಗಳೂ ಹವಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. [illegible] ಕೆಲಸಗಾರರು [illegible] ಸಾಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಈ ದುಷ್ಟೆಯು ಇಂಥಾ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ 100 ಕುಟುಂಬದ ಆಹಾರವನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವಳೆಂದು ಕಂಡು ಊರಿನ ಜನರು ಇವಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಮನೆಯನ್ನು ನುಗ್ಗಬಂದರು. ಆಗ್ಯೆ ರುಸ್ಸಾರಾಯೊಳು ನಿರ್ಭೀತಳಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಇವಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಜನರು ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಇವಳ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿಹೋದರು. ಆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಭುವೂ ಕೂಡ ಇವಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲಾರದೆ ಉಡುಗೆರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಆದರೆ ಇವನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಫರ್ಡಿನ್ ಎಂಡ್ ಡಿ ಮೆಡಿಸಿಯು ಈ ಮಾರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ ಊರು ಉಳಿಯದೆಂದು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಮುಂದೆ ಇವಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಸಾರಿಯ ಜಡ್ಜರು ಮೋಹಪಾಶಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕದೆ ಇವಳನ್ನು ಜನ್ಮಾಂತರದ ವರೆಗೆ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮುಖಕ್ಕೆ ಎಲುಬಿನ ರುಂಡದಂತೆ ತೋರುವಬೀಭತ್ಸಕರವಾದ ಒಂದು ಕವಚವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿಸಿದರು. ಈ ಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಇವಳು ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವಾಗ "ಮುಖ"ವನ್ನು ನೋಡಿ ಪಹರೆಯವರು ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಇವಳು 40 ವರುಷ ಕಳೆದನಂತರ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದಳು. ಆದರೆ ಕವಚವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಲು ಮುಖವು ನೆರಿಬಿದ್ದು ಸಂಕುಚಿತವಾಗಿ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ತೊಡಿಸಿದ ಕವಚದಷ್ಟೇ ಹೇಸಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. *T B*

ಕರ್ಣಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ.

ಜಾತಿ, ಮತ, ಕುಲ ಭಾಷೆ ಒಂದೇಯಾಗಿರುವದು ಪ್ರಜಾಐಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡಿ ಭಿನ್ನ ಜಾತಿಮತಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುವ ಭರತಖಂಡದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರಲ್ಲಿ ಈ ಐಕ್ಯದ ಭಾವನೆಯು ಇತ್ತಲಾಗ ಮೂಡುತ್ತಲಿದೆ. ಭಿನ್ನ ಜಾತಿ ಮತಕುಲದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಇದರಿಂದ ಬಂದೊದಗುವ ಸುಖದುಃಖಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಸಮಭಾಗಿಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರಜಾಐಕ್ಯವು ದೇಶದ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಾಧಾರವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಸಾಧನೆಗಳು ನಡೆಯುವವು. ಒಂದೇ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರಕಾರಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ನಾಡುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಳಲ್ಪಡುವವು. ವಿಧ ವಿಧವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಮಲಿನವಾಗಿ ನಿರ್ಗತಿಕವಾಗಿರುವ ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ, ಐಕ್ಯ ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳು ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡನಾಡಿಗರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಬಲಿಸುವಂತೆ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವೆಂಬದೊಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 15 ವರುಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿರುವದು.

ಈ ಸಂಘದವರು ಕರ್ಣಾಟಕ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಉಪನ್ಯಾಸಕರನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರನ್ನೂ ಹಲವು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ವಿವಿಧ ಪುಸ್ತಕಾವಳಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾಚೀನಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಛಾಪಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇತ್ತಲಾಗೆ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಲನ ಎಂಬದೊಂದು ಉಪಸಂಘವನ್ನು ಈ ಸಂಘದವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು. ಆಯಾ ಕನ್ನಡ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೂ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೂ ಈ ಸಮ್ಮೇಲನವೆಂಬ ಸಭೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸುವರೆ ಆಮಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಲನವು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದವರ ಕನ್ನಡ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟರರಾದ, ಎಸ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹ ಆಚಾರ್ಯರವರು ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಮುಂಬಯಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಈ ಸಭೆಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು. ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮೆ। ನರಸಿಂಹ ಆಚಾರ್ಯರವರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ನವೀನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಷಯ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಓದಿದ [illegible] ಗಿನ್ನ ರಠಾವುಗಳು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. [illegible]

"ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಕ್ಷರ [illegible]

ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ... ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಸ್ಥೇಯೋಜನೆಯು ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯರಚನೆಯೂ ವ್ಯಾಕರಣ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವಂತೆ ಬರೆಯಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಉಪಸಭೆ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಸಭೆಯ ಛಾಪೆಯಿಂದ ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪಂಡಿತರಿಂದ ಪರಿಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಸಂಘದಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ ಪರಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಈಗ ಬರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಬಂಗಾಲಿ ಮತ್ತು ನಾಗರೀ ಸಭೆಯ ... ಕೆಲಸ ನಡಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದಲೂ ಬರತ ... ವಿಧವಾದ ಪರಭಾಷಾಪದಗಳು ಇರುವುದು ಉತ್ತಮವಾದುದರಿಂದಲೂ ... ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ದೇಶಭಾಷೆಗೆ ಅಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದೆಂತ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಬೊಂಬಾಯಿ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮದರಾಸು ಸರಕಾರದ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪವಾದ ಪದಸರಣಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು."

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಧಾರವಾಡದವರು ಈ ರೀತಿ ಸಾಧಿಸ ಪದ ಬಹು ಶ್ಲಾಘನೀಯವೇ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗರಾದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ವಿಷಯ ಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಧಾರವಾಡಿನ ನಮ್ಮ ಸಹೋದರರ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಹ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಧಾರವಾಡ ಸಂಘದವರ ಉದ್ದಿಶ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವದು

ಎಣ್ಣೆಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು, ಮತ್ತು ಕೆಂಪು, ಬಣ್ಣದ

ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವ

ಸುಪೀರಿಯರ್ ಊಲನ್‌ದಾರಗಳು ಈಗಲೇ ಬಂದಿವೆ,

ನೋಡಿರಿ! ನೋಡಿರಿ!

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ರಂಗಿನ ದಾರಕ್ಕೂ 10 ಟೋಲಿ ತೂಕದ 1 ಬಂಡಲ್ ಊಲನ್‌ದಾರಕ್ಕೆ	3	10	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವ ಕೊಕ್ಕೆಸೂಜಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	1	4	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	13	3	0
ಬಾಲಕಾ ಲಾವಾ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	1	1	0
ಕೂಸುಗಳ ಸುಂದರವಾದ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	0	10	0
ಮೋಜೋಡು 1ಕ್ಕೆ	0	[illegible]	0
ಒಂದು ಹಾಸನ್‌ಟೋಪಿ ಅಗತ್ಯವ ದಾರದ ಕ್ರಯ	0	[illegible]	[illegible]
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	1	4	[illegible]

ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ

ವಿಳಾಸ ಸಿ ರಘುನಾಥ ಕಾಮತ್, ಊಲನ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್
ಬೋಳಾರ, ಮಂಗಳೂರು, ದ ಕನ್ನಡ

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER

ಆರ್ ಯಂ ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಶಿಕ್ಕುವದು ಈ ಶಾಯಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕಯಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಕುವದು

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು

ಸುಗಂಧನಾಶಿಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—4—0. 12ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2—4—0ಗೆ ಶಿಕ್ಕುವವು. ಇದು ತಲೆಪಾಶಿ ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

...ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ... ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ... ತೊರಗಿನಿಂದ ಕಾಗಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡವಾಲಿ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—12—0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪುಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1—0—0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0—8—0 ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ... ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ 0—4—0 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2—4—0 ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—2—0 ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ... ವಿ. ಪಿ. ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು

ವಿಳಾಸ —ಆರ್ ಯಂ ಕಾಮತ್	Address —**R M Kamath**
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,	*Panchamahal*
ಮುಲ್ಕಿ, ದ ಕನ್ನಡ	*Moolky, S Canara*

ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ

ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮುಂಗಡ

ರೂಪಾಯಿ 3,92,999—10—0

ಸಂಘದ ಕಾಪು ದ್ರವ್ಯ 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2 2700 000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೇದಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಪ್ರಾಮಿಸರಿ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾದ ಅಫಿಶಿಯಲ್ ಟ್ರಸ್ಟಿ ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಈ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿದಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳಕೂಡದೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸುದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು

ರಾ. ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.	ಮೆ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಕಾರಭಾರಿ
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,	**Oriental Life Office,**
ಮಂಗಳೂರು.	*Oriental Buildings,*
	BOMBAY

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಜರ್ಮನ್ ದೇಶದ [illegible] ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರಿಗೂ [illegible] ಸಂದರ್ಶನವಾಗುವದೆಂಬ ವದಂತಿಯದೆ.

ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಜಿಯರ್ ದ್ರಾಕ್ಷತೋಟಗಾರರ ಗಲಭೆಯುಂಟಾಗಿರುವದು. ಅನೇಕ ಜನ ಸಿಪಾಯಿಗಳೂ ಸಹಾ ಈ ದಂಗೆಗಾರರನ್ನು ಕೂಡಿ ವಿಶೇಷ [illegible] ಉಂಟಾಗಿರುವದು.

ಚೀನಾದೇಶದ ಷಂಗಹಾಯಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜನರು ಅಫೀಮು ತಿನ್ನುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಯುವದು. ಅಫೀಮಿನ 'ಡೆನ್ಸ್'ಗಳೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿರುವರು.

ಪಂಜಾಬಿನ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ ಗವರ್ನರರಾದ ಇಬ್ಬಟಸನ್ ಸಾಹೇಬರವರು ಶಸ್ತ್ರೋಪಚಾರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವರು.

ಬ್ರಿಟಿಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಹಲವು ಜನ ಆಂಗ್ಲೇಯರು ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರವರ ಗಡಿಪಾರಿನ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಮ. ಮೋರ್ಲೆಯವರನ್ನು ಬಹಳ ಸರ್ತಿ ವಿನಂತಿಸಿದರೂ ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ಯಾವದೊಂದು ಉತ್ತರವೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋಯಿತು

ಪಂಜಾಬಿನ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ ಗವರ್ನರರಾದ ಸರ್ ಡೆನ್ಜಿಲ್ ಇಬ್ಬಟಸನರ ಕೂಡೆ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರ ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಿತ್ ಸಿಂಗರ ಗಡಿಪಾರಿನ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೋಕ್ತಾ ಕೇಳಿರುವದರಿಂದ ಇನ್ನು ಈ ವಿಷಯದ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಉತ್ತರ ಈಯುವದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂತ ಮೋರ್ಲೆಯವರು ಹೇಳಿರುವರು

ಜಪಾನದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಳಕೊಂಡಿರುವ ಅನ್ನಮ ದೇಶದ ಪ್ರಭುಪದವಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರನೆಂದು ಠರಾಯಿಸುವ ರಾಜನೊಬ್ಬನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಫ್ರೆಂಚಸರಕಾರದವರು ಜಪಾನ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿರುವರು.

ಸಿಲೋನಿನಲ್ಲಿ ರಫ್ತಾಗುವ ಅಕ್ಕಿಯ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಸಿಲೋನಿನಲ್ಲಿ [illegible]ಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವ ಕೂಲಿಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾದ ಜೀವನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವೆ[illegible] ಹಿಲ್‌ರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಸುಂಕವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಸಿಲೋನಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕೂಲಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಿಲೋನ ದ್ವೀಪದವರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಹಾಕಿದ ರೈಲ್ವೆಗಳ ಖರ್ಚಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವದರಿಂದ ಸುಂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಲಸಾಧ್ಯವೆಂದರು

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಡ್ವರ್ಡ ಮಹಾಚಕ್ರವರ್ತಿಯರು ವಿಂಡ್ಸರ್ ಕೆಸ್ಸಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾರ್ಡನ್ ಪಾರ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಗಾರ್ಡನ್ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಸಿಯಮ ದೇಶದ ಅರಸರೂ ಪುದುಕೋಟೆ, ಬಿಕಾನೀರ್, ಅಲ್ವಾರ್ ದೇಶಗಳ ಮಹಾರಾಜರುಗಳೂ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು.

ಎಷೆಂಟ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಕೆಡದಿರುವ ಬೆಣ್ಣೆಯು ದೊರಕುವ ಒಂದು ನವೀನ ಜಾತಿಯ ಗಿಡವಿರುವದು.

[illegible] ಸಾಹೇಬರವರು [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ [illegible] ವನ್ನು [illegible] ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿಯೂ ಬ್ರಿಟಿಷ [illegible] ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ [illegible] ಕೊತ್ತಲುಗಳ [illegible] ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲಿರುವರು.

ಜಪಾನದೇಶದ ಬಜೆಟು ಪ್ರಕಾರ ಜಪಾನದೇಶದ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಖರ್ಚು ಕಳೆದು ಸಾಲ ನಿವೃತ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಮಿಲಿಯ ಪವನುಗಳುಳಿದಿರುವವು.

ಚೀನಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ದೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಗೊಂಡು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತ್ವಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳು ಚೀನಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಲಿರುವವು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿಮಾಡಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗದವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳು ನಡಿಸಲ್ಪಡುವವು. ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ಸ್ತ್ರೀವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಂ[illegible]ಗಳು ನಡಿಯುವವು. ಅನೇಕ ಜನ ಚೀನಾ ಸ್ತ್ರೀ[illegible]ರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡುವರೆ ಜಪಾನದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವರು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಾಲಿನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಸಂಕುಚಿತ ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು [illegible] ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ[illegible]. [illegible] ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ [illegible] ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ[illegible]ಗಳನ್ನೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಕಲಿಯುತ್ತಿ[illegible]ರು. [illegible] ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ [illegible] ನಡೆಯುತ್ತಲಿರುವವು. ಚೀನಾದೇಶದ ಶ್ರೀಮಂತರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ತಮ್ಮ [illegible] ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ರೈಲ್ವೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ [illegible]ಗಳನ್ನು ಗಣಿಗಳಿಂದ [illegible] ತೆಗೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವರು. [illegible]ದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ದ್ಯಾರಿಸಲ್ಪಡುವದು. ರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯು ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದು.

ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರವರ ದಿವಸವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಾವುಕಾರರಿಂದಲೂ ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಟೋಕಿಯೋ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನೆರೆದ ಸಭೆಗೆ ಚೀನಾದೇಶದ ರಾಜಭಾರಿಗಳೂ ಜಪಾನೀಯ ವಕೀಲರೂ ಸಾವುಕಾರರೂ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೂ ಅಮೇರಿಕದ ಅನೇಕ ಜನ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೂ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಒಕ[illegible] ಎಂಬುವರು ಈ ಸಭೆಯ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಮಿಂಟೋ ಪ್ರಭುಗಳ ಬೊರೆಸಾನಿಯವರು ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 19ಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿ ಅದೇ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮೈಲ್ ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ಸಿಮ್ಲಾಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವರು

ಮ|| ಮೋರ್ಲೆಯವರು ಸೇನಾಖರ್ಚನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ತೆರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವರು. ಈ ಕಮಿಟಿಯವರು ಸೈನ್ಯದ ಇತರ ಯಾವ ಖರ್ಚನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ ಹೊಸತಾಗಿ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಸಿಪಾಯಿಗಳ [illegible] ಅವರನ್ನು ತರಬೇತು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಖರ್ಚನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರು ತರಬೇಕೆಂದು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸುವರು.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ 'ಸ್ಲೀಪಿಂಗ್ ಸಿಕ್‌ನೆಸ್' ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕ್ಕಾಗದ ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಮೃತಪಡುವ ಒಂದು ಹೊಸ ರೋಗವು ಬಂದಿರುವದು. 'ಕಲಿಕತ್ತ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ' ಒಬ್ಬ ಜಪಾನೀಯಳು ಈ ರೋಗದಿಂದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇತ್ತಲಾಗೆ ಮೃತಪಟ್ಟಳು. ಈ ರೋಗ ತಗಲಿದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರೋಗಿಯು ಇದೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವನು

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ "ಇಂಡಿಯನ್ ಕ್ರಾನಿಕಲ್" ಎಂಬದೊಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಹೊರಡುವದು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವರ ಪ್ರಜಾಮುಖಂಡರು ಇದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವರು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ 7 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ಒಂದು ಫಂಡನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವರು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರೈಲ್ವೆಗಳ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ 'ಒಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ರೈಲ್ವೆಗ್ರಾಫ್' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವು ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಯ್ಯಾರಾಗುವದು.

ಬ್ರಿಟಿಷ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 'ಆಯರ್ಲೆಂಡ್' ಐಗುಪ್ತ, ಮತ್ತು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಈ ಮೂರು ದೇಶಗಳ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದೆ ಏಕತ್ರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಟ್ರಿಪಲ್ ಏಲ್ಯಾಯನ್ಸ್ ಎಂಬ ಆಯಾ ದೇಶದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಒಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕೆಲವು ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಸೂಚಿಸಿರುವವು

ಕಲಿಕತ್ತೆಯ 'ವಂದೇಮಾತರಂ' ಎಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಮುಂದ ನೋಡದೆ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಕೂಡದೆಂದು ತಾಕೀತು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

[illegible] ಸಂಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ವೈಮನಸ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ [illegible] ಹಿಂದೂಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮಿತ್ರ ಸಭೆಯು ಢಾಕ್ಕಾದಲ್ಲಿ [illegible]ದಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಢಾಕ್ಕಾ ನವಾಬರು ಈ ಸಭೆ ಕೂಡುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವರು.

ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ' ಎಂಬ ಉರ್ದು ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯ ಎಡಿಟರರಾದ ಲಾಲಾ ದೀನನಾಥ ಎಂಬುವರನ್ನು ಕೈದು ಮಾಡಿರುವರು.

ಪೂರ್ವಬಂಗಾಳಯಲ್ಲಿ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಇಡಲಿಕ್ಕೆ ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಸಾಲದೆ ಬಂದಿವಾನರನ್ನು ಜೈಲಿನ ಜಗಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜೈಲಿನ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಟ್ಟಿರುವರು. ಹೋದವಾರದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 30 ಕೈದಿಗಳು ಜೈಲಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಹೋಗಿರುವರು.

ಮ|| ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆಯವರು ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರ ವಿಮೋಚನೆ ಬಗ್ಗೆ ಅತೀ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ಮನವಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ದಸ್ಕತು ಮಾಡಿಸುವರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇವರು ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮನವಿಯೊಡನೆ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವರು.

ಮ|| ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ [illegible] ಮಿರಜ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ [illegible]

ಸ್ಥಗಾದರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ [illegible] ತ್ತೇವೆ.

[illegible] ಇಬ್ಬರನ್ನು ಬರುವ ತಿಂಗಳ 22ನೇ ತಾರೀಕಿನೊಳಗೆ [illegible] ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಒಯುವರು.

ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಜಂಗಿಯಲ್ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯ ಒಬ್ಬ ಜಮೀನುದಾರನು ಪ್ಲೇಗಿನಿಂದ ಮೃತಪಟ್ಟವರ ಶವಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ತಗಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸದ್ದರಿಂದ ತಾನೊಬ್ಬನೇ 50 ಶವಗಳನ್ನು ತೆಗದು ಪ್ಲೇಗ್‌ರೋಗಕ್ಕೆ ಆಹುತಿಯಾದನು.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲು ಆದ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇರೆಗೆ 900 ಕಾಗೆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿರುವರು. ಕಾಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಕಲಿಕತ್ತೆ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ವಿಮುಖರಾದ ಕಾರಣವೇನೋ?

ಅಲ್ಲಹಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ರಾಹಾ ಅಮ್ರಾಲ್ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂತಾ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ದಿಯು ಬಂದ, ಬಾಟ್ಲಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ಸತ್ತ ಇಲಿಗಳನ್ನು ಯಾವದೊಂದು ಕಷಾಯ ನಮೂನೆಯ ದ್ರಾವಕವನ್ನೂ ಬಂದು ಬಾವಿಗೆ ಹಾಕುವದನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅತನನ್ನು ಕೈದುಮಾಡಿರುವರು.

ಬಾರಿಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಜನರ ಒಟ್ಟುಕೂಡಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಾರದಾಗಿ ಹುಕುಂ ಹೊರಡಿಸಿರುವರು.

[illegible] ಗಾಜಾಬಾದಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಜನ ಪ್ರಜಾಮುಖಂಡರನ್ನು [illegible] ಮಾಡುವರಾಗಿ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು

ಮಂಡಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರಿಗೆ ಭೇಟಿಗಾಗಿ ಯಾರೂ [illegible] ಇವರು ಕಾಗದಗಳ [illegible]

[illegible] ಗಾಳದ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಗವರ್ನರರ ಅಂಡ್ರೂ ಫ್ರೇಜರರವರ [illegible] ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 21ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರುವರು

ಹೊಸ ನಮೂನೆಯ [illegible] ನೋಟುಗಳ ಇನ್ನು ಬೇಗನೆ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬರುವವು

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ 22ನೇ ರವಿವಾರ ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀಮನ್ ಮಹಾರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಜಿ ಸಿ ಎಸ್ ಐ ಇವರ 24ನೇ ವರುಷದ ಜನ್ಮವರ್ಧಂತಿಯು ಬಹು ಸಂಭ್ರಮದೊಡನೆ ಜರಗಿತು. ಈ ವರ್ಧಂತಿ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ತಗಲಿರುವದು. *M S I S*

ದಿವಾಳಿಹೋದ ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟರವರ ವಿಚಾರಣೆಯು ಮದ್ರಾಸು ಎಸ್ಪ್ಲೋನೇಡ್ ಪೋಲೀಸು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ವರೆಗೆ ನಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಇವರನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟು ಸೆಶ್ಶನಿಗೆ ಕಮಿಟು ಮಾಡಿರುವರು.

ಕೋಕನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ದಂಡನೆ ಬಗ್ಗೆ ನೇಮಕ [illegible] ಪೋಲೀಸು ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರರವರು [illegible] ಮಳೆಕಾಲವಾದ್ದರಿಂದ ಬಿಡಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಪ್ರಾಯಿಜೆಗೆನೇ ತಯಾರಿಸುವರೆ ಅಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರರು ಹೇಳಿದ್ದರಂತೆ. ಈ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟುದಾರರು ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರವರ ಮೇಲೆ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಡಿಪ್ಯೂಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದು ದಾಖಲು ಮಾಡಿರುವರು.

ಕೋಕನಾಡಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಪೋರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರರಾದ ಮಿ| ಪೀಕ ದೊರೆಗಳು ಕರೆದಾಕ್ಷಣವೇ ಬಾರದೇ ಇದ್ದ ಪೇದೆಯೊಬ್ಬನನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದರು. ಈ ಪೇದೆಯು ತಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ತೆಗದು ಬಿಸಾಡಿ ಅಫೀಸರರ ಮೇಲೆ ಫಿರ್ಯಾದು ಕೊಡುವ ಇರಾದೆಯಲ್ಲಿರುವನಂತೆ.

ಕೋಕನಾಡಿನ ದೊಂಬಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಮುದ್ದಯಾಲಿಗಳನ್ನು ಜಾಮೀನಿನಮೇಲೆ ಬಿಡುವದೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಕೋಕನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ ಕೆಂಪಸಾಹೇಬರ ಮೇಲೆ ಇವರಿಂದ ಹಾನಿಹೊಂದಿದ ಕೊಪ್ಪಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣರಾವ ಎಂಬ ಹುಡುಗನು ಫಿರ್ಯಾದು ದಾಖಲುಮಾಡಿರುವನು

ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದ ರೆವಿನ್ಯು ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗಿದ್ದ ಪ್ರೊಸೆಸ್ ಸರ್ವರ್ ಯಾ ಜತ್ತಿ ಪೇದೆಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಹೊಕ್ಕಾರು ಅಗುವಾಗಲು 7 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದ ಹಾಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡಬೇಕೆಂತೆ ಸರಕಾರದವರು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವರು

ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾದ ಮಾರ್ಕ ಹಂಟರರವರು ಪದೇ ಪದೇ [illegible] ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಪದಕಗಳನ್ನು [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನುಚಿತವಾದ [illegible] ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಮಂಗಳೂರು.

ರತನ್ಸಿ ಸೇಟರವರ ಪುತ್ರರಾದ ಖಾಟವ್ ಸೇಟರವರು ತಮ್ಮ ಕಾರಖಾನೆಯ-ಆಡಳಿತೆಯನ್ನು ಮಿ| ರಾ| ರಾ| ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಸೇಟರವರಿಂದ ವಹಕೊಂಡಿರುವರು. ಖಾಟವ ಸೇಟರು ಅಪ್ರಾಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಸೇಟರವರು ಖಾಟವ ಸೇಟರಿಗೆ ಪ್ರಾಯತುಂಬುವ ವರೆಗೆ ರತನ್ಸಿ ಕಾಸ್ಸೆ ಸೇಟರವರ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಬಲವಿಶೇಷತ್ವದಿಂದಲೂ, ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಒಳ್ಳೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದಿರುವರು. ಈ ಕಾರಖಾನೆಯು ಇವರ ಆಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳವರೇಗಿತ್ತು. ರಾ| ಖಾಟವ ಸೇಟರು ನ್ಯಾಯಶೀಲತೆಗೂ ಉದಾರಗುಣಗಳಗೂ ಹೆಸರುವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಮೇಲುಪಂಗ್ತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಾರಖಾನೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ವೈವಾಟಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರುವರೆಂದೂ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬಂಗಸಾಲೆಯನ್ನು ತೆರದಿರುವ ರಾ| ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಸೇಟರ [illegible] ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉಂಟಾಗಲೆಂದೂ ಕೋರುತ್ತೇವೆ

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕ [illegible] ಪೋಸ್ಟ್ [illegible]

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 25ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಷನ್ [illegible] ಮಂಗಳೂರು [illegible]

[illegible] ವೆಂಕಟ [illegible] ಪ್ರಕಟನೆ [illegible] ಮಂಗಳೂರು [illegible] ಮನುಷ್ಯರು ಬಂದಿದ್ದರು

I I H Rau

ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲ್ ಮಂಗಳೂರು ಕಳೆದ ರವಿವಾರ ಈ ಶಾಲೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಓಲ್ಡ್ ಸ್ಟುಡಂಟ್ಸ್ ಯುನಿಯನ್ ಎಂಬ ಇದೇ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಪಸಾರಾಗಿ ಹೋದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಘದ ವರುಷಾವಧಿ ವರ್ಧಂತಿ ಮಹೋತ್ಸವಗಳು ವಿಶೇಷ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಜರಗಿದವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸಭೆಯ ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟು ವಕೀಲ ಮಿ| ರಾ| ರಾ| ಕೆ ನಾರಾಯಣರಾವ ಅವರ್ಗಳವರು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಮುಖ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಮಿ| ಪೆಲಿನ ದೊರೆಗಳೂ ಅವರ ಪತ್ನಿಯರೂ ಬೇರೆ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬ ಯುರೋಪೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸೆಂಟ್ ಎಲೋಸಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಎರಡುಜನ ಜೆಜುಯಿಟ್ ಪಾದ್ರಿಗಳೂ ಅನೇಕ ಸರಕಾರ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರೂ ವಕೀಲರೂ ಸಾವುಕಾರರೂ ಈ ಸಭೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ತರರವರು ಶಾಲೆಯ

[illegible] ಸಭಿಕರಿಗೆ ಓದಿ ಹೇಳಿದ ತರುವಾಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನವಿರುವ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ [illegible] ಪಾರಿತೋಷಿಕಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರ ಮನೋರಂಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಮೊದಲು ಈ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನವೀನ ರಾಣಾರಾಜಸಿಂಹನೆಂಬ ನಾಟಕವು ಅವರಿಂದಲೇ ಬಹಳ ಚಲೋದಾಗಿ ಆಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ನಾಟಕವು ಮುಗಿದನಂತರ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ತಾನು ಸ್ವದೇಶಿವ್ರತ ಅವಲಂಬನವನ್ನು ಮಾಡುವನಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಭೆಯ ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು ವಹಿಸುವದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು, ಶಾಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ 1891 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ವಯಸ್ಸು 16ವರುಷಗಳಾದರೂ ಇದು ಇದರ [illegible] ದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಲ್ಪ ವಯಸ್ಸೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ, ಶಾಲೆಗೆ ಚಿರಕಾಲ ಬಾಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಕೋರಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ಕಾಲೇಜು ಆಗಲಿ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವ [illegible] ನವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಹಿಂದು ಕಾಲೇಜಿನಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಶಾಲಾ ವಾರಗಳೊಳಗೆ [illegible] ವನ್ನೂ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸದೆ ಸರ್ವ ಮತಗಳೂ [illegible] ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ಸನಾತನಧರ್ಮದ ಮೂಲತತ್ತ್ವ[illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವದಲ್ಲದೆ [illegible] ಲಾದ ಕಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಠಗಳನ್ನೂ [illegible] ಡುವ ನ್ಯೂನವಿಲ್ಲದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ[illegible] ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ[illegible] ಶಾಲೆಯು ಏರ್ಪಟ್ಟಂದಿನಿಂದ [illegible] ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಲೆ [illegible] ರು ಎರಡು ಸಲಮಾತ್ರ ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿ [illegible] ಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿ [illegible] ಸಾಗಿ ಹೋಗಿ ತದನಂತರ ಪ್ರತಿ ಪರೀಕ್ಷೆ [illegible] ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದು ಪಾಸಾಗಿ ತಮ್ಮ [illegible] ಯಲ್ಲಿ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ [illegible] ರವರ ಮತ್ತು ಈಚೆಗೆ ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ [illegible] ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿಯವರಲ್ಲಿ ಒಂ[illegible] ರಾಗಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಪ್ರಕೃತ [illegible] ವರ ಮತ್ತು [illegible] ವಿದ್ಯಾ[illegible] ವೇತನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಇಂಡಿಯನ್ ಸಿವಿಲ್ ಪರೀಕ್ಷೆ [illegible] ಹೋಗಿರುವ ಬೆನಗಲ್ ನರಸಿಂಗರಾಯರ [illegible] ಇವರುಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿರುವದೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಹೊಸ್ಟೆಲ್ ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ [illegible] ಲಾದ ಸವಾನುಕೂಲ್ಯಗಳೂ ಈ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಇದ್ದು ಹುಡುಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚುವದಲ್ಲದೆ ಶಾಲೆಯ (ಸಂಪತ್ತಿ) [illegible] ಸ್ಥಿತಿಯು ಸಹಾ [illegible] ಗಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತೀರಿಸಿಹೋದವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯತಮ ವಿದ್ಯಾಪಾತೆಯಾಗ ಈ ಸ್ಕೂಲಿನ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಯೂನಿಯನ್ ಸಂಘವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಈ ಹೈಸ್ಕೂಲನ್ನು ಆಂಗ್ಲಾಳ ದೇಶದ ಕೆಂಬ್ರಿಜ್ ಸಕಲ ಕಲಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಲಿಸಿದರು. ರಾಜನೀತಿಯೂ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಈ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡಿ ಈ ದೇಶದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವಭಾವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಭೆಯವರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಧರ್ಮಬೋಧಭರಿತವಾದ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಓಲ್ಡ್ ಸ್ಟುಡೆಂಟ್ಸ್ ಯೂನಿಯನಿನ ಮೆಂಬರರಿಂದ ತಮ್ಮ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪರದೆಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಮೆ। ಪಾವಂಜೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಯ್ಯರವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದು ಭಂಗಾರದ ಪದಕವು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಮುಖಾಂತರ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೂ ಸಭಿಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದವನ್ನು ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಮೇನೇಜರವರಾದ ಮ। ರಾ। ರಾ। ಸಾ ಕೋರ್ಟ ವಕೀಲ ಅ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯನವರು ಕೊಟ್ಟನಂತರ ಸಭೆಯು ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಯಿತು

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಯ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾದ ಮ ಕೃಷ್ಣ ಉಪೇಂದ್ರ ಭಟ್ಟರವರು ಈಗ ನಾಲ್ಕು ಆದಿತ್ಯವಾರಗಳ ಗಾಯಿತು ಪ್ರತಿ ಆದಿತ್ಯವಾರ ಸ್ತ್ರೀ [illegible] ಸರಸ್ವತೀ ಚರ್ಚ [illegible] ನೀತಿ [illegible], ನಡತೆ, ಸ್ವದೇಶಿ ವಗೈರೆ ಈ ವಿಷಯ [illegible] ಬೋಧಪ್ರದವಾದ [illegible] ಕೊ[illegible] ವಿದ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ [illegible] ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ಥಾನವನ್ನು [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ[illegible] ಪ್ರವಚನ [illegible] ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ಪ್ರವಚನ [illegible] ನಮ್ಮ [illegible] ವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸು[illegible] ಅನ್ನ [illegible] ವಗೈರೆ [illegible] ವನ್ನು [illegible] ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು, [illegible]

A. P. V. P.

ವಿವಿಧ ವಿಷಯ.

ಸ್ವದೇಶಿ ಸಾಬೂನು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕುಂದಾಪುರ [illegible] 2 [illegible] ಸಾಬೂ[illegible] ಹೋಲಿಸಿದರೆ [illegible] ದ್ರವ್ಯ [illegible] ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ರಿಮೊಲ್ಸ್ ಅಥವಾ ಪಿಯರ್ಸ್ ಬ್ರೌನ್ ಸೋಪಿನಂತೆ ಉಂಟು. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯವಿದೆ. ಈ ಸಾಬೂನುಗಳನ್ನು ವಿಲಾಯತಿಯ ಸಾಬೂನುಗಳ ಸಂಗಡ ಹೋಲಿಸುವಾಗ ಅವು ಅನೇಕ ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಲಾಭವನ್ನೂ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಕಂಪೆನಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವವು ಎಂಬದನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯ ಸಾಬೂನಿನ ಕ್ರಯವು ರಿಮೊಲ್ಸ್-ಸಾಬೂನಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಬೂನು ಸಾಧಾರಣ ಜನರು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವಂಥಾದಾದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡದೆ ಸಾಬೂನನ್ನು ಬೇಗ [illegible] ಹಾಗೆ [illegible] ಮತ್ತಷ್ಟು ಒಳ್ಳೇದೂ ಅಗ್ಗವೂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. [illegible] ಸಾಬೂನುಗಳು ಯೋಗ್ಯವೇ. ಸ್ವದೇಶಿಯ ಗಲಭೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕಂಪೆನಿಯು ಕಾರ್ಯತಃ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಭೂಷಣಾವಹವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಬೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಕುಂದುಗಳಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮವರು ಅವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ವರೇಗೆ ಇವರನ್ನೇ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಇವರಿಗೆ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಸ್ವದೇಶಿ ಸ್ಟೋರ್‍ಗಳ ಮಾಲಿಕರು ಇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆದಾಯವ [illegible] ಯುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿಯ "ಇಂಡಿಯನ್ ಸೈಂಟಿಫಿಕ್ ಎಂಡ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್" ಎಂಬ ಭಾರತ ಕಲಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಸಂಘದವರು ಜಪಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ ತರಬೇತು ಆಗಿ ಬಂದ [illegible] ಎ ಪಿ ಘೋಷ ಮತ್ತು ಪಿ ಸಿ ರೋ ಎಂಬವರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಕ್ಕಡಿಯಾಟಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವರು.

ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಿ. ಎಂ ಎಚ್ ಡಿಫೆನ್ ಬೇಕ್ [illegible] ಕಲಾಯಿಯ ಕಚ್ಚಿಣದ ಪಾತ್ರೆಗಳ ವಿಷಯ ಈ [illegible] ಬರೆದಿರುವರ — ಈ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಇವುಗಳ [illegible] ದುರಾತಿನ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಚೂರುಗಳು ನಾವು ಈ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ್ಯೆ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರವಾಗಿ ಆಹಾರದೊಂದಿಗೆ ಅನ್ನಕೋಶವನ್ನು ಸೇರುವವು. ಅಲ್ಲಿ ಇವುಗಳು ಅನ್ನಕೋಶಕ್ಕೂ ಸಣ್ಣ ಕರುಳುಗಳಿಗೂ ಗಾಯಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ವ್ರಣಗಳಾಗುವವು ವ್ರಣಗಳಿಂದ ಆರೋಗ್ಯವು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಅನೇಕ ಜನರು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವರು.

"ಸಿವಿಲ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್, ರೆವೆನ್ಯೂ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಲಾ. ಗಜೆಟ ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಸೂಕ್ತಿ ಎಂಬ ಮಾಸಿಕವಹಿಯನ್ನೂ ಆದರಪೂರ್ವಕ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವೆವು.

ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಾ ಗಜೆಟಿನಂತಹ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಹಳ ವಿರಳವಾಗಿರುವವು. ಇಂಗ್ಲೀಷ ತಿಳಿಯದ ಜನರು ಈ ವರೆಗೆ ಕಾನೂನುಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಾನೂನಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಚಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದು, ಸಿವಿಲ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ವಿಷಯಗಳು ವಿನಾ ಮೈಸೂರು ಕೋರ್ಟುಗಳ ಜಡ್ಜಮೆಂಟುಗಳೂ ಚೀಫ್ ಕೋರ್ಟು ತೀರ್ಮಾನಗಳೂ ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದವರ ರೆವಿನ್ಯೂ ಆರ್ಡರುಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಚಿರಕಾಲ ಬಾಳಲೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

Messrs. William & Co., 16 Oak Lane Fort Bombay.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 0–6–0 ವಿ. ಪಿ. 0 10–0.

ಇದನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಒಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ.

ಗುಣ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ಪರತು ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

ನಿಮ್ಮ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ 12 ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸಿರಿ.

ರಾಮಯ್ಯಂಗಾರ, ಕರ್ನೂಲು

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ತಲೆನೋವು, ಶಿರೋಭಾರ, ಸಂಧಿವಾತ, ಎದೆನೋವು ... ಶೀತ, ಜಕಮ್ ಮತ್ತು ಗಾಯ ಈ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವಿಗೆ ಈ **ಅಮೃತಾಂಜನವು** ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಔಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ ... ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

... ತೈಲ

ಮೂರು ಔನ್ಸ್ ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 1 ರೂಪಾಯಿ. ವಿ. ಪಿ. 1 ರೂ 6 ಆ.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಸ್ವತಹಾ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ತೈಲವು ... ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಕೂದಲುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ನಯವಾಗಿಯೂ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವವು.

ನೀವು ತಯಾರಿಸುವ ಮುಲಾಮಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವೆ ... ನರಸಪ್ಪ, ಕರ್ನೂಲು

ಆರು ವರುಷ ಪೀಡಿತನಾದ ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಆರಾಮ ಕೊಟ್ಟಿತು ... ಚಂದ್ರರಾವ್ ಶೋಲಾಪೂರ

ಅಮೃತಾಂಜನವು ಯಾವ ತರದ ನೋವುಗಳನ್ನಾದರೂ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ ... ಶಿವಮೊಗ

ಅಮೃತಾಂಜನವು ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ ...

ಅಮೃತಾಂಜನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳ ಔಷಧ ... ವಾಜಪೇಯಿ, ಕಲ್ಕತ್ತ

ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಹಾ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆ ...

ಮೂರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ತಲೆನೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನದಿಂದ ಗುಣ ಸಿಕ್ಕಿತು ... ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ಹಾಸನ

ಮೂವತ್ತು ವರುಷದಿಂದ ವಾತಪೀಡಿತನಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ತರಿಸಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಸಿಕ್ಕಿತು. ದಯಮಾಡಿ 12 ಬಾಟ್ಲಿ ರವಾನಿಸಿರಿ ... ರಾಮಭಟ್ಟ ... ವಿಟ್ಲ, ದ. ಕನ್ನಡ

ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆ ಗುಣ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ... ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ, ತುಮಕೂರು

ನಿಮ್ಮ ಸಂಜೀವನದ ಹಾಗಿರುವ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಸದಾಕಾಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ... ಹನುಮಯ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಆರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ನನ್ನ ಎದೆನೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನದಿಂದ ನಿಂತಿತು ... ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಕಡೂರು

ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಗುಣ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ ... ಶಂಕರಪ್ಪ, ಮಲ್ಪೆ, ಉಡುಪಿ, ದ. ಕನ್ನಡ.

ಕಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

Messrs. William & Co.,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort, BOMBAY,

Agent, Mangalore:
N. Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, ಫೋರ್ಟ್, ಮುಂಬಯಿ.

ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ವಿಳಾಸ:—"ಅಮೃತಾಂಜನ", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

Registered No. M. 686.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1 | ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 16ನೇ ಜುಲಾಯಿ 1907 | ಸಂಚಿಕೆ 14.

ವಿಷಯಗಳು

1 ಮಂಗಳೂರು ವೈಶ್ಯ[illegible]
2 ಮಂಗಳೂರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ
3 ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಘಗಳು
4 ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ
5 ಪತ್ರಿಕಾಕಾರರ ಕಳವಳಗಳು
6 ಭರತಖಂಡದ ಮುಂದಿನ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ [illegible] ಸ್ವದೇಶ ಚಳವಳವು
7 ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ
8 ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ ೬	ರೂ ೨೩	ರೂ ೪೮	ರೂ ೩೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	೩ ೮	,, ೨	೨೪	೫೦
ಕಾಲು ಪಾನು	,, ೨ ೮	೮	,, ೧೮	೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	೧ ೮	,, ೫	೩	೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ	ಆ
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೦	೧೩

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆ [illegible] ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ [illegible]

ವಿಳಾಸ —[illegible] ಮಂಗಳೂರು

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಷಾಢ ಶು ೬ಯು ಕುಜವಾರದಾರಭ್ಯ ಆಷಾಢ ಬ ೭ಯು ಬುಧವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ಜುಲಾಯಿ ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ 31ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
16	ಕುಜವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	೫೪	ಉತ್ತರಾ	೪೨
17	ಬುಧವಾರ	ಸಪ್ತಮಿ	೫೬	ಹಸ್ತಾ	೪೨
18	ಗುರುವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	೫೦	ಚಿತ್ರಾ	೪೨
19	ಶುಕ್ರವಾರ	ನವಮಿ	೪೭	ಸ್ವಾತಿ	೪೦|
20	ಶನಿವಾರ	ದಶಮಿ	೪೧	ವಿಶಾಖಾ	೩೭||
21	ರವಿವಾರ	ಏಕಾದಶಿ	೩೭	ಅನೂರಾಧ	೩೪||
22	ಚಂದ್ರವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	೩೦|	ಜ್ಯೇಷ್ಠ	೩೧
23	ಕುಜವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	೨೪|	ಮೂಲ	೨೭

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
24	ಬುಧವಾರ	ಚತುರ್ದಶಿ	೧೭|	ಪೂರ್ವಾಷಾಢ	೨೫|||
25	ಗುರುವಾರ	ಪೂರ್ಣಿಮಿ	೧೩||	ಉತ್ತರಾಷಾಢ	೧೮||||
26	ಶುಕ್ರವಾರ	ಪಾಡ್ಯ	೭	ಶ್ರವಣ	೧೫
27	ಶನಿವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	೧||	ಧನಿಷ್ಠ	೩೧
28	ರವಿವಾರ	ಚೌತಿ	೫೩	ಶತಭಿಷಾ	೯
29	ಚಂದ್ರವಾರ	ಪಂಚಮಿ	೫೦|	ಪೂರ್ವಾಭಾ.	೭||
30	ಕುಜವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	೪೮||	ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರ	೭
31	ಬುಧವಾರ	ಸಪ್ತಮಿ	೪೮	ರೇವತಿ	೭||

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* **S. NAGAPPA NAYAK & CO.**)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕೂಟು, ಸಾಬೂನು, ಹುಡುಗರ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ ಕೊಡಿಯಾಲ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಂಗಡಿ, ಭಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗ ಉಳಿಗೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು [illegible] ಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

[illegible]
ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಖು 16ನೇ ಜುಲಾಯಿ 1907.

ಮಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೇ.

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರು ಅನೇಕಕಾಲದವರೇಗೆ ಹಟಹಿಡಿದು ರೈಲ್ವೆಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಬಿನ್ನ ಭಾಷೆ, ಬಿನ್ನ ಆಧಿಪತ್ಯ ಯೂ ದುರ್ಗಮ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯು [illegible] ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮರದ ಪೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ ನಿರ್ಲೇಪಿಯಾಗಿತ್ತು. ರೈಲ್ವೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ತೆರದು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿತು. ಬರುವ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಂಗ್ಳೂರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾರ್ಪಾಟ ಹೊಂದುವದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಮುಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ರೈಲ್‌ಮಾರ್ಗದಿಂದಾಗುವ ಮುಖ್ಯ ಲಾಭವು ವ್ಯಾಪಾರದ ಕಡೆಗಾಗತಕ್ಕದ್ದಾದರೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನಹೊಂದುವ ಸಂಗತಿ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಪಾರವು ಮೈಸೂರು ಘಟ್ಟದ ಮೇಗಳಿಂದಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಅರಸಿನಕರ ಮಂಗ್ಳೂರು ರೈಲ್ವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೆಳೆಯುವದು. ಮಲಬಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಅಕ್ಕಿಯು ರೈಲ್ವೆಮಾರ್ಗವಾಗಿ ರಫ್ತಾಗಬಹುದು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಅಕ್ಕಿವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಫೀಸಿನ ದರವನ್ನು ತುಸ ತಗ್ಗಿಸಿದರೆ ಈ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಕಂಪೆನಿಗೂ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೂ ಲಾಭಸಿಕ್ಕುವದು.

ರೈಲಿನ ಸಂಬಂಧ ನಮಗೂ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಧಿಪತಿಗಳಿಗೂ ಸಂಪರ್ಕವು ಹೆಚ್ಚಿ ನಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅವರು ತಿಳಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಅವರ ರಾಜ್ಯಭಾರದ [illegible] ಳನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಮಾರ್ಗವಾಗುವದು. ಮದ್ರಾಸು ಮೊದಲಾದ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಹಸನಗಳು [illegible] ಕಾಂಗ್ರೇಸರು ಸ್ವತಃ ಬಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಬಹುದು. ಮದ್ರಾಸು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣವು ಸುಲಭವೂ ಅಗ್ಗವೂ ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರಕುವದು.

ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ವಿಕಾಸವುಂಟಾಗುವದು. ರೈಲ್ವೆಯು ಬಾಂತರ [illegible] ರೀತಿ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೋಲದ ಜನರಿಗೂ ನಮಗೂ ಸಮಾಗಮವು [illegible] ದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಅನುಸರಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೈಕೊಳ್ಳವಂತಾಗುವದು. ಇತರ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಜನರು ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತಿಮಾಡುವದರಿಂದಲೂ ನಾವು ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವದರಿಂದಲೂ ಉತ್ಸಾಹ, ಸಾಹಸ, [illegible] ಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು [illegible] ಕಲಿಯಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಯೋಜನವು ಸದ್ಯ ಗೋಚರವಾಗದಿದ್ದರೂ ಕ್ರಮೇಣ ತಿಳಿಯುದಿರದು.

ಇಷ್ಟು ಗುಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು [illegible] ತೋರುವದ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ತಸ್ಕರರುಗಳು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ [illegible] ಬಿದ್ದ ಚಾಲರು ನಾನಾ ವೇಷಗಳಿಂದ ಬಂದು [illegible] ನಡಿಸಿ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಪಂಚೋರರಿಗೂ ರೈಲ್ವೆಯೆಂಬದು ತಮಗೆ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ತೋರುವದು. ಸರಕಾರದವರು ಈ ವಿಷಯ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದಿರಬೇಕಾಗುವದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತೇವೆ. ರೈಲ್ವೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜೈಲನ್ನು ಸಬ್‌ಜೈಲನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲನ್ನು 1ನೇ ಗ್ರೇಡ್ ಜೈಲಿನ ತರಗತಿಗೆ ಏರಿಸುವರಂತೆ. ಅಂದರೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಜಾ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನು ಕನ್ನಾನೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವರು.

—o—

ಮಂಗಳೂರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ.

ಮಂಗಳೂರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಚೆಯರ್‌ಮೇನರಾಗಿದ್ದ [illegible] ಸಾಹೇಬ ಎನ್. ಸುಬ್ಬರಾಯ ರವರ ಅವಧಿಯು ತೀರಿದ್ದರಿಂದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವೈಸ್ ಚೆಯರ್‌ಮೇನರಾಗಿದ್ದ ಮ|| ರಾ|| ರಾ|| ಎ. ವಾಸುದೇವ [illegible]ರವರಿಗೆ ವಹಿಸಿರುವರು. ಇದೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಖು 30ನೇ ಮಂಗಳವಾರ ಪೂರ್ವಾಹ್ನ 8 ಘಂಟೆಗೆ ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲರರು ಚೆಯರ್‌ಮೇನರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಆಡಳಿತೆ ವಿಷಯ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ.

"ಸ್ವರಾಜ್ಯ"ದ ಗದ್ದಲವು ಈಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಿಸುವದಾದರೂ ಇದರ ವಾಸನೆಯು ಮೆಕಾಲೆ, ರಿಪನ್ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಭುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇತ್ತು. "ಸ್ವರಾಜ್ಯ" ಪದವಿಯ ಓನಾಮವನ್ನಾಗಿ ರಿಪನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಆಡಳಿತೆಯು ಒಟ್ಟಾರೆಯ ಮೇಲೆ ಚಲೋದಾಗಿ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವದು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕೆಲವು ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಪತ್ರಕರ್ತರು "ನೀವು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡಿರಿ. ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೂ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೂ ಅರ್ಹರೆಂದು ಮೊದಲು ತೋರಿಸಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸದೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಗೋಜಿಗೆ ಬರುವದು, ಆ [illegible] ಬಾರದವನು ಅಮರವನ್ನು ಪಠಿಸುವಂತಾಗುವದು" ಎಂದು ಟೀಕೆ ಮಾಡುವರು. ಅವರು ಯಾವ ಉದ್ದಿಶ್ಯದಿಂದಲೇ ಈ ಉದ್ಗಾರಗಳನ್ನು ತೆಗಿಯಲಿ, ನಾವು ಅವರ ವಾದವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ನಿರಾಧಾರವೆನ್ನಲಾರೆವು. ನಾವು ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ತೋರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬದೇನೋ ನಿಜ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ [illegible] ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಯಸುವ [illegible] ಪಕ್ಷ [illegible] ಆಸಕ್ತಿಗೈದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೋಸಪಡಿಸುವ [illegible]

ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಆಡಳಿತೆಯು ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ಮಾರ್ಪಾಟು [illegible] ಸರಕಾರದವರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕುವದನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ [illegible] ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೋಮು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು, ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರವು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ [illegible] ಪ್ರತಿ [illegible] ಮೇಲಧಿಕಾರವನ್ನು [illegible] ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯು ಕೇವಲ ಹೀನವಾಗಿ [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ [illegible]

[illegible] ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಿದೆ [illegible] ಕೌನ್ಸಿಲರರ [illegible] ಯಾವ ತರದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವನ್ನು [illegible] ಅವನು [illegible] ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ [illegible], ಜನರ [illegible] ಕೌನ್ಸಿಲರರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದರೂ [illegible] ಯೋಗ್ಯ [illegible] ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ [illegible] ಸತ್ತಿಸುವೆನೆಂದು ಮಾತು [illegible] ಕೌನ್ಸಿಲರನು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು [illegible] ಪೂರೈಸುವೆನೆಂದು [illegible] ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಕೃತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಪುನಃ ಚುನಾಯಿಸಬಹುದು ಯಾ ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ನೇಮಿಸಬಹುದು.

ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯು 10, 12 ವರುಷಗಳ ಹಿಂದಿನಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವದು. ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್‌ರೋಗವು ನೆಲೆಗೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗ್ರತೆಯು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ವೆಚ್ಚವು ಪ್ಲೇಗ್ ನಿಮಿತ್ತ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂಡಿಯ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಆದಾಯವು ಲಕ್ಷಗಟ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವದು. ಕಳೆದ ಬಜೆಟುಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಗೋಖಲೆಯವರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಿಗೆ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಿಗೆ ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲ ಸಿಕ್ಕಿ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಹವೆಯು ನಿರ್ಮಲವಾದರೆ ಪ್ಲೇಗ್ ಮೊದಲಾದ ಅಂಟುರೋಗಗಳು ನೀಗುವವು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸದ್ಯ ನಮ್ಮ ಗವರ್ನರ ಧೊರೆಗಳ ಸವಾರಿ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತೈಸಿದ್ದಾಗ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ [illegible] ಸರಕಾರದವರೇ ನಮ್ಮ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗೆ ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂದೂ ಜನರೂ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ [illegible] ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. [illegible]

[illegible] ಸಂಘಗಳು.

[illegible] ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ನಾಡು ಜಮೀನು ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಸಲ್ಲುವ [illegible] ವ್ಯವಸಾಯವಾಗಿದೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ವಿಶೇಷ [illegible] ಬಡುಬರತಕ್ಕವರೆಂಬುದ ರೈತರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಸರಕಾ [illegible] ಪ್ರಜಾಹಿತೈಷಿಗಳಾಗಲಿ ಈ ಬಡ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾ [illegible] ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಕೃಷಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೆ ತರುವ [illegible] ನಡಿಸಿದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ರೈತರು ಅನಾದಿಯಿಂದ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ [illegible] ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವರಲ್ಲದೆ ನೂತನ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಯಾಳಿಸುವರು. ನವೀನ ಸುಧಾರಣೆಯು [illegible] ಆ ಜನರಿಗೆ ವೇದಗಳಂತೆ ಅಗಮ್ಯವಾಗಿರಲು ಅವರು ತಾವೇ ಅದನ್ನು [illegible] ಗ್ರಹಿಸುವರು? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ [illegible] ಎಸೋಸಿಯೇಶನುಗಳು ಮನಸ್ಸುಕೊಡುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುವದು. ಆದರೂ ಇವರು [illegible] ಗಳನ್ನು ಶೇಖ ಮಾಡಿದಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಲಾಭವುಂಟಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಈ ಸಂಘಗಳ ಮೆಂಬರರು ಜಮೀನುದಾರರಾದರೂ ರೈತರಲ್ಲ. ಅನುಭವವಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲ, ವಿದ್ಯೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿಲ್ಲ. ರೈತರಿಗೂ ಈ ಸಂಘಗಳಿಗೂ ಸಂಪರ್ಕವಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಐರ್‌ಲಾಂಡ್ ಮತ್ತು ರುಶ್ಯ ದೇಶಗಳ ಸರಕಾರದವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸುಧಾರಣೆಯು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಈ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಸಂಘಗಳಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಬಹುದು. ಐರ್‌ಲಾಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿವರ್ಗದ ಉತ್ಕರ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ [illegible] ಪಂಡಿತರು, ಕೋಳಿ, ಬಾತುಕೋಳಿಗಳ ಗೂಡುಗಳು, ಊಡುವ ಯಂತ್ರಗಳು, ಕೊಬ್ಬೀಯುವ ದೊಡ್ಡಿಗಳು, ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸಮೇತ ಸಂಚರಣೆಗೆ ಹೋಗುವರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ಕಾಮು ಮಾಡಿ ಕೋಳಿ ಸಾಕುವವರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳುವರು. ತಾವು ಕಲಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯತಃ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ರೈತರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಸ್ತುಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ [illegible] ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ವಾಚಕರೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆಯೇ ರುಶ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಸಾಲೆಯೊಂದಿದೆ. ಸರಕಾರದವರು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಅತಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ತೋಟಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೂ ಕಲಾಸಿಗಳಿಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹಡಗವು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಜನರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಿಕವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಬೋಧಿಸುವರು.

ರುಶ್ಯ ಐರ್‌ಲಾಂಡ್ ಸರಕಾರಗಳ ಪ್ರವರ್ತನಗಳಿಂದ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನರಿಯಬಹುದು. (1) ರೈತರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಕಲಿತು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವರೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಅವರಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸೈಯ್ಯುವದು. (2) ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಪುರುಷರು ಬರೇ ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯತಃ ಕೃಷಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಪಂಡಿತರು. ಈ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದವರು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟರೆ ವಿಶೇಷ ಲಾಭ ದೊರೆಯದಿರಲಾರದು.

——o——

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ.

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂದೇಶವು ನಿಕೃಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವದೆಂಬದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಈ ದುಸ್ಸಹವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇ ಸ್ವದೇಶಿಯೆಂದು ಹೆಸರುಹೊಂದಿವೆ. ಸ್ವದೇಶಿಯು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಶುಭವಾಗುವದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಬಲಗೊಂಡರೆ ಇಂಗ್ಲಂಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾನಿ ಬರುವದೆಂಬ ಅನುಮಾನವು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಉಂಟು ಎಂಬ ಊಹನೆಗೆ ಆಸ್ಪದಕೊಡುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ [illegible] ಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರವರು [illegible] ಒಂದು [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು [illegible]

ಜನರಲ್ಲಿ [illegible] ಔದ್ಯೋಗಿಕ [illegible] ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. [illegible] ಮತ್ತು [illegible] ಯೋಜನೆಗೆ ಇದೇ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಎರಡು ವರುಷಗಳಿಗೆ [illegible] ರೂ. 12,000 ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಭಂಡವಾಳ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಎಂಬ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗೆ 8000 ರೂಪಾಯಿ ಮೂಲಧನ ಮಾತ್ರ ಒದಗಿಯದೆ. ಈ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಯುವಕರು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಜಪಾನ್ ಅಮೇರಿಕಗಳಿಗಾಗಲೀ ಮುಂಬಯಿಯ ವಿಕ್ಟೋರಿಯ ಟೆಕನಿಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಅಥವಾ ಬಡೋದೆಯ ಕಲಾಭವನಕ್ಕಾಗಲಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವಿದ್ದರೆ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕಲಾಭವನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಕೂಡದೇ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಬೋರ್ಡುಗಳು ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಬದಲಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಶಾಲೆಗಳನ್ನಿಡುವದು ಲೇಸು. ಯಾಕಂದರೆ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲುಗಳು ಖಾಸಗಿ ಜನರಿಂದ ಏರ್ಪಡುವವು. ಸರಕಾರದವರೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳೂ ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮಹಾನುಭವರು ಆ ಶಾಲೆಗಳ ಶಾಖೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ದರ್ಜೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಹಸ್ತಲಾಘವವೂ ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯವೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆತು ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವೆನಿಸುವದು." ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್‌ರವರ ಈ ಸೂಚನೆಯು ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವೆಂದು ತೋರುವದು. ನೇಯಿಗೆಯನ್ನು ಇಂಥಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವದು ಉತ್ತಮ. ಯಾಕಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ವಿಲಾಯತಿಯ ಉಗಿಯ ಯಂತ್ರಗಳ ಸಂಗಡ ಮೇಲಾಡಬಲ್ಲವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಕೆಲಸವು ಅಗ್ಗ. ಬೇಕಾದ ಹತ್ತಿಯು ಇಲ್ಲಿಯೇ ದೊರಕುವದು. ಇದೇ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿರುವ ಬೇರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಚಲೈಶ್ವರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ನಡೆದರೆ ಒಂದು ತಲಾಂತರದೊಳಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚುವದು. ನಮ್ಮ ಸಕಲ ಕಲಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ (ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ) ಕಲೆಯೇ ಕಾಣಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಲಾಭವನಗಳನ್ನು ತಾವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸದಿದ್ದರೂ [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಪ್ರವೀಣರಾದವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಯೋಗ್ಯತಾ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉತ್ತೇಜನವೀಯಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲಾಂಡ್, ಅಮೇರಿಕ, ಜಪಾನ್‌ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳು ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು. ನಮ್ಮ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇತರ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತರಾದರೂ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯದ ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲದವರಾದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬರೇ ಮಾತಿನಿಂದ ಕೆಲಸವಾಗದು. ತ್ಯಾಗಶೀಲತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್‌ರವರು ಹೇಳುವರು. ಈ ಮಾತು ಯಥಾರ್ಥ "ಸ್ವದೇಶಿಗಳ" ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಟುವದು. ಪ್ರತಿ ಪಟ್ಣ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಸ್ವದೇಶಿ ಭಂಡಸಾಲೆ ಕಾರಖಾನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟು ಯಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವದೇಶಿಭಾವವನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದರೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠವೆನಿಸುವದೇ ?

ಪತ್ತೆಯಾಗದ ಕಳವುಗಳು.

ಪ್ರಮಾಣಿಕತನವು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಕಾದ ಉತ್ತಮ ಗುಣವೆಂಬುದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವು. ಕಳವು, ದಗೆ, ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕಗಳಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ದುಃಖ ಸಂಭವಿಸುವದೆಂಬದು ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರದವರೂ ಕಳವು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಟ್ಟಿನಿಲ್ಲಿಸುವ [illegible] ವರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ಕಳ್ಳರನ್ನು [illegible] ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕಳವುಗಳು [illegible]

ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಘಗಳು.

ಸರಕಾರದವರು ಕಂಡಾಯದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲು ಜಮೀನು ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಸಲ್ಲುವದು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗವು ವ್ಯವಸಾಯವಾಗಿದೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ವಿಶೇಷವಾದ ಕೃಷಿಯು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಓದುಬರಹವರಿಯದ ರೈತರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಸರಕಾರದವರಾಗಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಪ್ರಜಾಹಿತೈಷಿಗಳಾಗಲಿ ಈ ಬಡ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಹೊಸ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಕೃಷಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೆ ತರುವ ಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡಿಸಿದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ರೈತರು ಅನಾದಿಯಿಂದ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವರಲ್ಲದೆ ನೂತನ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಯಾಳಿಸುವರು. ನವೀನ [illegible] ಧಾರಣೆಯೆಂಬುದು ಆ ಜನರಿಗೆ ವೇದಗಳಂತೆ ಅಗವ್ಯವಾಗಿರಲು ಅವರು ತಾವೇ ಅದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಗ್ರಹಿಸುವರು? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನುಗಳು ಮನಸ್ಸುಕೊಡ[ವಂತೆ] ಕ[ಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳು]ವದು. ಆದರೂ ಇವರು ಧನಮನಗಳನ್ನು ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿದಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಲಾಭವುಂಟಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಈ ಸಂಘಗಳ ಮೆಂಬರರು ಜಮೀನುದಾರರಾದರೂ ರೈತರಲ್ಲ. ಅನುಭವವಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲ, ವಿದ್ಯೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿಲ್ಲ. ರೈತರಿಗೂ ಈ ಸಂಘಗಳಿಗೂ ಸಂಪರ್ಕವಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಐರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ರುಶ್ಯ ದೇಶಗಳ ಸರಕಾರದವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸುಧಾರಣೆಯು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಈ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಸಂಘಗಳಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಬಹುದು. ಐರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಕ್ಕುಟವರ್ಗದ ಉತ್ಕರ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು. ಈ ಶಾಲೆಯನ್ನರಿತ ಪಂಡಿತರು, ಕೋಳಿ, ಬಾತುಕೋಳಿಗಳ ಗೂಡುಗಳು, [illegible] ಯಂತ್ರಗಳು, ಕೊಬ್ಬೇರಿಸುವ ದೊಡ್ಡಿಗಳು, ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಧನ [illegible] ಲಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸಮೇತ ಸಂಚರಣೆಗೆ ಹೋಗುವರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ [illegible] ಮಾಡಿ ಕೋಳಿ ಸಾಕುವವರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ [illegible] ಹೇಳುವರು. ತಾವು ಕಲಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾವಧಾನಿಗಳ [illegible] ಕಾರ್ಯಗತಿಗೊಳ[ಿಸು]ವರು. ಹೀಗೆ ರೈತರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ [illegible] [illegible] ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವರು. [illegible] ರುಶ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ಸಾಲೆಯೊಂದಿದೆ. ಸರಕಾರದವರ [illegible] ದೊಂದು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಅತಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ [illegible] ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೂ ಕಲಾಸಿಗಳಿಗೂ ಬೇರೆ [illegible] ಕೊಟ್ಟು ಈ ಹಡಗವು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ [illegible] ವ್ಯವಸಾಯಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಬೋಧಿಸುವರು.

ರುಶ್ಯ ಐರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಸರಕಾರಗಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. (1) ರೈತರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಕಲಿತು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವರೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಅವರಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಒಯ್ಯುವದು. (2) ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಪುರುಷರು ಎಂದರೆ ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದುದರಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯತಃ ಕೃಷಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಪಂಡಿತರು. ಈ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದವರು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟರೆ ವಿಶೇಷ ಲಾಭ ದೊರೆಯದಿರಲಾರದು.

—o—

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ.

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂದೇಶವು ನಿಕೃಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವದೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಈ ದುಸ್ಸಹವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇ ಸ್ವದೇಶಿಯೆಂದು ಹೆಸರುಹೊಂದಿವೆ. ಸ್ವದೇಶಿಯು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಶುಭವಾಗುವದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಬಲಗೊಂಡರೆ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾನಿ ಬರುವದೆಂಬ ಅನುಮಾನವು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಉಂಟು ಎಂಬ ಊಹನೆಗೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ [illegible] ಸೂಚಿಸಿ [illegible] ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರವರು [illegible] ಒಂದು ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು [illegible] ಆದರೆ [illegible]

ಜನರಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಪರಸ್ಪರ ವಿಶ್ವಾಸವೂ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ [illegible] ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನೇಶನಲ್ ಫಂಡ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನಿಗೆ ಇಡೀ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಎರಡು ವರುಷಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ರೂ. 12,000. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಭಂಡವಾಳ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಎಂಬ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗೆ 8000 ರೂಪಾಯಿ ಮೂಲಧನ ಮಾತ್ರ ಒದಗಿಯದೆ. ಈ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಯುವಕರು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಜಪಾನ್, ಅಮೇರಿಕಗಳಿಗಾಗಲೀ ಮುಂಬಯಿಯ ವಿಕ್ಟೋರಿಯ ಟೆಕನಿಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಅಥವಾ ಬರೋಡೆಯ ಕಲಾಭವನಕ್ಕಾಗಲಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವಿದ್ದರೆ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕಲಾಭವನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಕೂಡದೇ? ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡುಗಳು ಸ್ಯಾಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಬದಲಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಶಾಲೆಗಳನ್ನಿಡುವದು ಲೇಸು. ಯಾಕಂದರೆ ಸ್ಯಾಸ್ಕೂಲುಗಳು ಖಾಸಗಿ ಜನರಿಂದ ಏರ್ಪಡುವವು. ಸರಕಾರದವರೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳೂ ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆ ಕೊಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮಹಾನುಭವರು ಆ ಶಾಲೆಗಳ ಶಾಖೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ದರ್ಜೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಹಸ್ತಲಾಘವವೂ ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯವೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆತು ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ [illegible] ವದು" ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರವರ ಈ ಸೂಚನೆಯು ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವೆಂದು ತೋರುವದು. ನೇಯಿಗೆಯನ್ನು ಇಂಥಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವದು ಉತ್ತಮ. ಯಾಕಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ವಿಲಾಯತಿಯ ಉಗಿಯ ಯಂತ್ರಗಳ ಸಂಗಡ ಪ್ರೈಲಾಗಲಾರವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೂರಿಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹತ್ತಿಯು ಇಲ್ಲಿಯೇ ದೊರಕುವದು. ಇದೇ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿರುವ ಬೇರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚಶ್ರೇಣಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ನಡೆದರೆ ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನೊಳಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚುವದು. ನಮ್ಮ ಸಕಲ ಕಲಾ[ಭವನ]ದಲ್ಲಿ (ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ) ಕಲೆಯೇ ಕಾಣಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಕಲಾಭವನಗಳನ್ನು [illegible]ವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸದಿದ್ದರೂ [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು [illegible] ಪ್ರವೀಣರಾದವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಯೋಗ್ಯತಾಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉತ್ತೇಜನವೀಯಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲಾಂಡ್, ಅಮೇರಿಕ, ಜಪಾನ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳು ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವವು. ನಮ್ಮ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇತರ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತರಾದರೂ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯದ ವಾಸನೆಯಿಲ್ಲದವರಾದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

[illegible] ಮಾತಿನಿಂದ ಕೆಲಸವಾಗದು. ತ್ಯಾಗಶೀಲತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್‌ರವರು ಹೇಳುವರು. ಈ ಮಾತು ಯಥಾರ್ಥ "ಸ್ವದೇಶಿಗಳ" ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಟುವದು. ಪ್ರತಿ ಪಟ್ಟಣ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಸ್ವದೇಶಿ ಬಂಡಸಾಲೆ ಕಾರಖಾನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟು ಯಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದರೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠವೆನಿಸುವದೇ?

ಪತ್ತೆಯಾಗದ ಕಳವುಗಳು.

—o—

ಪ್ರಮಾಣಿಕತನವು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಕಾದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಗುಣವೆಂಬುದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವು. ಕಳವು, ದಗ, ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕಗಳಿಂದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಡು ಸಂಭವಿಸುವದೆಂಬುದು ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರದವರೂ ಕಳವು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನಾ ತರದ ಪೋಲೀಸಿನವರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕಳವುಗಳು ಪತ್ತೆಯಾಗದ [illegible] [illegible]

[illegible] ಸಂಘಟಿಸಿರುವ ಪತ್ರಿಯಾಗೆದ ಕೆಲವು ಧೀರತನದ ಕಳವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ [illegible] ಕಳ್ಳರಲ್ಲಿಯೂ ಚೋರನಾಗಿ ಬಂದನೇ ತರಗತಿಯವನಾಗ [illegible] ಚಮತ್ಕಾರಗಳೂ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಇವುಗಳಿಂದ [illegible]

ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು 7 ಘಂಟೆ ಸಮಯ ಬಂದಾನೊಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ [illegible] ಜವಾನರು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದವರ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ದೊಡ್ಡದೊಂದು [illegible] ಯ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಬಳಿಸಾರಿ ತಮ್ಮ ಹತ್ತರವಿರುವ ಬೀಗದಕೈಯಿಂದ ಬೀಗತೆಗೆದು ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಇವರು ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಬಳಹೊಕ್ಕುತ್ತಲೇ ಸರಕುಗಳನ್ನೊಯ್ಯುವ ಒಂದು ಗಾಡಿಯು ಬಂದು ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು ಭಂಡಸಾಲೆಯ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯು ಬಾಗಲು ತೆರಯಲ್ಪಟ್ಟು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸುವ ಯಂತ್ರದಿಂದ ಮೂರು ಅಂಡಿಗೆ ಉಣ್ಣೆಯು ಸಾಮಾನಗಾಡಿಗೆ ಇಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಜನರು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಏನೂ ಅವಸರವನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಈ ಸರಕು ಹತ್ತಿಸಿದ ಗಾಡಿಯು ಭಂಡಸಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದಾಕ್ಷಣವೇ ಜವಾನರು ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಬೀಗಹಾಕಿ ಗಾಡಿಹೋಗಿರುವ ಇದರಿನ ಮಾರ್ಗ [illegible] ಹಿಡಿದ ಹೋದರು. ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಭಂಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೈಯ್ಯುವವರ [illegible] ಗೆ ಬಂದು ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಬಂದು ತಾಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ [illegible] ಚೋರಿಯ [illegible] ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬಂತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಕಳವನ್ನು ಪೋಲಿಸಿನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರ [illegible] ಯ ಅಂಡಿಗೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ರೈಲುಗಾಡಿಗಳ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚೋರವೃತ್ತಿಯ ಸಹ ಬಹಳ 'ಸುಧಾರಣೆ'ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದು ಮಾಲಿಕರಿಂದ ಹೀಗೆ ಕಳವು ಮಾಡಿದ ಸಾಮಾನುಗಳು ತುಸ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ನೂರಾರು ಮೈಲಗಳ ದೂರ ಎದ್ದು [illegible] ಡುವವು ಲಂಡನ್ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆಭಂಡಿಗಳ ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥರ ಸಾಮಾನಿನ ಕಳವಿನ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಚಾರವು ವಾಚಕರನ್ನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಳಿಸುವುದು

ಲಂಡನಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮೂವರು ರೈಲ್ವೆ ಭಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೆಕೆಂಡ್ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಇವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಔಸ್ಟ್ರೇಲ್ಯದಿಂದ [illegible] ದಿವನಾಗಿದ್ದನು [illegible] ಲಂಡನಿನ ದರ್ಜಿಕೆಲಸದವ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಏನೂ ಅರಿಯದವನ [illegible] ವಾತನಾಡದೆ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರ [illegible] ದೃಷ್ಟಿ [illegible] ದ್ದನು ಔಸ್ಟ್ರೇಲ್ಯದವನು ದರ್ಜಿಯ ಪೂರ್ವಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದನು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಇತರಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾ ಔಸ್ಟ್ರೇ [illegible] ತಾನು ಔಸ್ಟ್ರೇಲ್ಯದಿಂದ ತಂದಿರುವ ಹಲವು ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳ ತನ್ನ [illegible] ಕಪ್ಪು ಪಾಕೀಟಿನಲ್ಲಿರುವವೆಂದೂ ತಾನು ಡೋವರೆ ಒಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ನ ಒಬ್ಬ [illegible] ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನೆಂದೂ ಕಳ್ಳರ ಭೀತಿಯ [illegible] ಟನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ರೈಲ್ವೆ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಭದ್ರತೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಮಾನತ ಇಡವೆ [illegible] ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಚರ್ಮದ ತನ್ನ ಪಾಕೆಟನ್ನು ರೈಲ್ವೆ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಅಮಾನತ ಇಟ್ಟು [illegible] 543ನೇ ರಶೀದಿಯನ್ನು ಪಡಕೊಂಡು ಡೋವರ ಟ್ರೇನಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು [illegible] ಲ್ಲಿಯೇ ಇವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೋದುತ್ತಿದ್ದವನು ತನ್ನ ಹತ್ತರವಿದ್ದ ಒಂದು ಕೊಡೆಯನ್ನು ಅಮಾನತು ಇಟ್ಟು 41ನೇ [illegible] ರಶೀದಿ ಪಡೆದನು [illegible] ಡು ತಾಸಿನನಂತರ ಒಬ್ಬ ಯುವಕನು ಔಸ್ಟ್ರೇಲ್ಯದವನು ಅಮಾನತಿಟ್ಟ ಕಪ್ಪು [illegible] ಪಾಕೇಟಿನಂತಹ ಇನ್ನೊಂದು ಹಳೆ ಪಾಕೆಟನ್ನು ಅಮಾನತಿಟ್ಟು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ರಶೀದಿ ಪಡೆದನು ಮಾರನೇ ದಿವಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಯುವಕನು ಶ್ರೀಮಂತರ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು [illegible] ಕುದುರೆಗಳ ರಥವನ್ನೇರಿ ಬಹಳ ಆಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಈ ರೈಲ್ವೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದು ನಂಬ್ರ 543ನೇ ರಶೀದಿಯನ್ನು ಆಫೀಸಿನವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಔಸ್ಟ್ರೇಲ್ಯದವನಿಟ್ಟ ಪಾಕೆಟನ್ನು ಪಡೆದು ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಗಾಡಿಯೇರಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದನು ಈತನ ಕೊಟ್ಟ ರಶೀದಿಯು ಪೋಲಿ [illegible] ಯಾ ಕಲ್ಪಿತವಾದದ್ದೆಂತ ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂತಿಲ್ಲ ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳಿರುವ ಪಾಕೆಟಿನ ನಂಬ್ರವು ಕೊಡೆಯನ್ನು ಅಮಾನತಿಟ್ಟು ತಿಳಿದು ಕಪ್ಪು ಚರ್ಮದ ಪಾಕೆಟಿಗೆ ರಶೀದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿ ಬರೆದಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅಂಥಾ ಪಾಕೆಟನ್ನು ಇಟ್ಟು ತಿಳಕೊಂಡು ಸರಿಯಾದ 543ನೇ ನಂಬ್ರದ ರಶೀದಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಈ ಪೋಲಿ [illegible] ರೈಲ್ವೆ ಆಫೀಸಿನವರಿಗೆ ತಿಳಿದುಬಂತ ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ರಶೀದಿಯನ್ನೂ ಎರಡನೇ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ರಶೀದಿಯನ್ನೂ ಸರಿಹೋಲಿಸಲು ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ ಕದ್ದುಹೋದ ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ

ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಾಗುವ ಕಳವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಊಹಿಸಲೂ ಆಗದು. ಪಿಕ್‌ಪೊಕೆಟ್ಸ ಯಾ ಕಿಸೆಗಳ್ಳರ ವರ್ತನೆಗಳಾದರೋ ಬಹಳ ನೂತನವಾಗಿವೆ ಸಾವುಕಾರರಲ್ಲಿ ಹಣವಸೂಲಿಗೆ ಇರುವವರು ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಬೇಕು. ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಾನೊಂದು ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಹಳ ವಿಚಕ್ಷಣನಾದ ಹಣವಸೂಲಿಯವ ಯಾ ಕಲೆಕ್ಟರನಿದ್ದನು. ಆತನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ವಸೂಲಿಯಾದ ಹಣವನ್ನು ಕೆನ್ನೆ ಅಂಗಿಕಿಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕದೆ [illegible] ಯಾ ಷರಾಯಿಯ ಎಡಕಡೆಯ ಜೋಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಎಡಕೈಯನ್ನು ಆ ಜೋಬಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೇ ಎಡಕೈಯನ್ನು ಆ ಜೋಬಿನಲ್ಲಿಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವು ಇವನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಆತನ ಎಡಕೈಯು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇಜಾರಿನ ಎಡಜೋಬಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು ಬಂದು ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲ ಈತನು ತನ್ನ ವಸೂಲಿಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ 500 ರುಪಾಯಿಗಳ ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟುಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವು ಬೇಂಕಿನ ಹುಂಡಿಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಜೋಬಿನಲ್ಲಿರಿಸಿ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಎಡಕೈಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಂಪನಿಯವರ ಭಂಡಸಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅರ್ಧಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹಣದ ಲೆಕ್ಕವು ಸರಿಯುಂಟೋ ಎಂತ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಜೋಬಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಡಕೈಯಿಂದ ನೋಟುಗಳನ್ನೂ ಹುಂಡಿಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆಯಹೋಗಲು ಅದರಲ್ಲೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಕಲೆಕ್ಟರನು ತನಗೇನು ಭ್ರಮೆಯೋ ಅಥವಾ ಸ್ವಪ್ನ ಕಂಡೆನೋ ಏನೆಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಊಹಿಸಲಾಗದೆ ಕ್ಷೋಭ್ರವಣೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಾರದೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಕೂತು [illegible] ಪುನಹ ನೋಟುಗಳನ್ನೂ ಬೇಂಕುಹುಂಡಿಗಳನ್ನೂ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಲು ಅವುಗಳ ಜೋಬಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋದವು ಈ ಕಳವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಕಳವಿನ ಕುರುಹುಗಳ ಸಹಾ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ತದನಂತರ ಆ ಕಲೆಕ್ಟರನು ನಿರಾಶನಾಗಿ ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟುಗಳು ನಷ್ಟವಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೆಣಿಸಿ ಯಾರಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆಬೀಳದ ಮಾಲಿಕರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹುಂಡಿಗಳನ್ನಾದರೂ ತಂದು ಕೊಟ್ಟವಗೆ [illegible] ರುಪಾಯಿ ಇನಾಮು ಸಿಕ್ಕುವದೆಂದೂ ಹುಂಡಿಗಳನ್ನು ತಂದವರಿಂದ ನಷ್ಟವಾದ ನೋಟುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದೂ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು

ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಎರಡು ಮೂರು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಸಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಒಬ್ಬ ಜವಾನನು ರಾತ್ರಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಲೆಕ್ಟರನ ಮನೆಗೆ [illegible] ಹುಂಡಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಈತನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ 20 ರೂಪಾಯಿ ಇನಾಮನ್ನು ಪಡೆದು ಹೋಗುವದರಲ್ಲಿ ಆ ಕಲೆಕ್ಟರನು ಈ ಸೋಜಿಗವಾದ ಕಳವಿನ ವಿಧವನ್ನು ತ[illegible] ಕೇಳಲು ಆ ಮುಸುಕಿಯವನಿಂತೆಂದನು —ನೀನು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರವಾಗ ನನ್ನ ಜತೆಯವನೊಬ್ಬನು ಬಂದು [illegible] ನಿನ್ನ ಎಡಕಿವಿಯ ಹಿಂಭಾಗವನ್ನು [illegible] ಎಡಕೈಯನ್ನು ಜೋಬಿನಿಂದ ತೆಗದು ಕಿವಿಯನ್ನು ಪರಚ [illegible] ರಲ್ಲಿ [illegible] ಸರ್ವಸ್ವವೂ ನನ್ನ ಕೈಸೇರಿತೆಂದು ಕಲೆಕ್ಟರನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ತನ್ನ ಠಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು

ಭರತಖಂಡದ ಮುಂದಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೂ ವಿದೇಶಿ ಭಂಡವಾಳವೂ

[illegible] ಸ್ವೀ [illegible] ರಾಮಾನ್ [illegible] ವಿ [illegible] ಪ್ರೊಫೆಸರ್ [illegible] ವ್ಯಾಧಿ [illegible] ಪ್ರ [illegible] ವಾಗಿರುವದು ಈಗಿನ ಸರ [illegible] ತ್ತಿಪರವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇದ [illegible] ಪ್ರ [illegible] ಬೇಕಾದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರತತ್ವಗಳನ್ನೂ [illegible] ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವೆವು

[illegible] 1[illegible] ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರು [illegible] ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿತು ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ [illegible] ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವರಕಮುಂಡದಲ್ಲಿ ಕಯಮ್ಯಾ [illegible] ವಿಲಾಯತಿಗೂ ಇತರ ಅನ್ಯದೇಶಕ್ಕೂ ಮಯ್ಯ [illegible] ಸಕ್ಕರೆಯು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ [illegible] ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಈ ದೇಶ [illegible] ಇದ್ದಿಯು [illegible] ಪ್ರಸ್ತುತ ನಮ್ಮ ದೇಶವು [illegible] ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವದು [illegible] ಎಲ್ಲಾ [illegible] ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಈಗ ವಿದೇಶೀವಸ್ತ್ರಗಳ ಹೊರತು ಬೇರೆಗತಿ ಕಾಣದು ಸಾಧಾರಣ 39ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವಿದೇಶಿ ಜವಳಿಯು ಕಳೆದ ವರುಷದ ಆಚೆವರುಷ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಫ್ತಾಗಿತ್ತು ಆದರೂ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರನೇಯುವ ಕೈಮಗ್ಗಗಳೂ ಯಂತ್ರಗಳೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ 9 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯ ಬಾಳುವ ಜವಳಿಯು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ರಫ್ತಾಗುತ್ತದೆ ವಿದೇಶಿ ಸಕ್ಕರೆಯು ಎಲುಬಿನ ಚೂರು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಸ್ವದೇಶೀ ಚಳವಳದ ಸಹಾಯಕ್ಕಿದ್ದರೂ ವಿದೇಶೀ ಸಕ್ಕರೆಯು ಇದೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಫ್ತಾಗುವದು

ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿ, ನಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರಕೈಗಾರಿಕೆಯು ನಾಶಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ಕಾರಣ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಹದಿನೆಂಟನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ವಿದ್ಯೆಯು ಬಹಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡು ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅತಿಸುಲಭದಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಯಂತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಭಾರತೀಯರು ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗಾಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗದ್ದರಿಂದಲೂ ಕೈಗಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನನುಸರಿಸುವವರಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಹಣಸಹಾಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ವಸ್ತ್ರಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಸ್ತ್ರಕೈಗಾರಿಕೆ ನಾಶಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಚರಿತ್ರಕರ್ತರುಗಳಾದ ಮೆಕಾಲೆ ಪ್ರಭುಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಲ್‌ಸಾಹೇಬರು ರಚಿಸಿದ ಚರಿತ್ರೆಗಳಾಧಾರದಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವರು. ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಂಚೆಸ್ಟರ್ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವಸ್ತ್ರನೇಯುವ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಪೋಟಾಪೋಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸದೊರೆಯುವದೆ ಅಸದಳವಾಗಲು ಇಂಗ್ಲಾಂಡದ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರದವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ರಫ್ತಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸೇಕಡಾ 90ರ ಸುಂಕವನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿದೇಶೀ ಜವಳಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಅವುಗಳು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವರೆ ಪರದೇಶ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಸುಂಕವು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಯಂತ್ರ ಮುಖೇನ ತಯಾರಿಸಿದ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಅಗ್ಗ ದರದಿಂದ ಸಿಕ್ಕುವದರಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತ್ರ ನೇಯಿಗೆಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಅವಸಾನಕಾಲ ಬಂದೊದಗಿತು.

ಭಾರತೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೀಗ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ನಿವಾಸಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿರುವ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕುರಿತು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದೇನಂದರೆ—ದಿನನಿತ್ಯವೂ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅನ್ಯದೇಶಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರಕಿಸುವದರಿಂದ ಕಷ್ಟಗೆಲಸದವರೂ ನೇಯಿಗಾರರೂ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ತರದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವವರೂ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಈ ಕಸಬನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವ್ಯವಸಾಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುವರು. ಈ ವೃತ್ತಿಯವರು ನಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80 ರಷ್ಟಿರುವರು. ವ್ಯವಸಾಯವು ಮಳೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿರುವದರಿಂದ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕ್ಷಾಮ ಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ [illegible] ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕೆಲವು [illegible] ಯಾಗುತ್ತಾ ಇಂದಿರುವರು. ವ್ಯವಸಾಯ ವೃತ್ತಿಯ ವಿನಹಾ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಹಾ ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವದು ರಾಜನೀತಿ ವಿಶಾರದರ ಮತ್ತು ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಮೊದಲನೇ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವದು. ವ್ಯವಸಾಯವೃತ್ತಿಯು ಇಲ್ಲದೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಡಬಗ್ಗರ ಕಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನೂ ಅವರ ದುರ್ದಶೆಗಳನ್ನೂ ಸಭಿಕರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮೆಂಚೆಸ್ಟರಿನ ಎರಡಷ್ಟು ಪಾಲು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸಿದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ 6 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವೃತ್ತಿ ದೊರಕುವದರಿಂದಲೂ ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೊದಗದೆಂದೂ ವಾದಿಸಿ, ವ್ಯವಸಾಯದೊಂದಿಗೆ ಇತರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಗಿನ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದು ಈಗ ವ್ಯವಸಾಯ ಉದ್ದಿಮೆಯಲ್ಲಿರುವವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಈ ನವೀನ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯದವರಿಗೂ ಇತರ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳವರಿಗೂ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಕೈಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಭೂಖಂಡವೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಖನಿಜಗಳೂ ಇತರ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದೆ ದೊರೆಯುವವು. ಕೂಲಿಕೆಲಸವೂ ಬಹಳ ಅಗ್ಗವಾಗಿದೆ. ಮೂಲಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡುವೆವೆಂಬ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಕೂಲಿಕೆಲಸದವರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೆಲಸವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಚಲೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದು. ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ತಕ್ಕುದಾದ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಮಾಜಿ ವ್ಯಾಸರಾಯರಾದ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯ ಹಿಕ್ಕೆಯಂತೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಲಾರದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಊರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ವೃತ್ತಿ

[illegible] ಬಹಳ ಅಪಾಯ[illegible] [illegible] ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ [illegible] ನಂತರವೇ ರೈಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು [illegible]ಕ ಬಹುದೆಂದು ಕಾದು ಕೊಡುಕೊಂಡರೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈ ವರೆಗೆ ರೈಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳು ಬಹಳ ಅಪರೂಪವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ರೈಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೆಲವು ಸಮಯದವರೆಗೆ ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಲಾಭವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಕೊನೆಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿ ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪೆನಿಗಳು ವಿಶೇಷ ಲಾಭವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಪಡೆಯುವರೋ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಪಡೆದವರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದವರೆಗೆ ವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಇರಬಹುದು. ದೇಶೀಯ ಧಂಡವಾಳಿಕರಿಗೆ ಇವರ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಕಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ದೊರಕೊಡನೆಯೇ ಇವರಿಗೆ ವೃತ್ತಿಯು ದೊರಕುವದು.

ಸಕೇಷ

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.

ಅಯ್ಯಾ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರೇ,

ಇದೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 9ನೇ ಮಂಗಳವಾರ ದಿವಸ ಮಂಗಳೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿನ ಬೋಧಕಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಹರ್ಬರ್ಟ ಮಾಲಿಮ್ ದೊರೆಗಳವರಿಗೂ ಅವರ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರವರಿಗೂ "ಕಡೇ ವಂದನೋಪಚಾರವನ್ನು" ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಈ ಶಾಲೆಗೆ ನೂತನವಾಗಿ ಕೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು "ಮಾಲಿಮ್ ಹೊಲ್" ಎಂಬ ಅಭಿದಾನದಿಂದ ರಂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಜ್ಜನರೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಈ ಪಡಸಾಲೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧದ ಪುಷ್ಪ, ಪತಾಕಾತೋರಣಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಶೃಂಗರಿಸಿದರು.

ಇಂಥಾ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆ ದೊರೆಗಳವರಿಗೂ ಅವರಪತ್ನಿಯವರಿಗೂ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ನಾಲ್ಕಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಅನೇಕರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಈ ದೊರೆಗಳು ವೃದ್ಧ ಗುರುವಾದರೂ, ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಧೈರ್ಯಸ್ಥೈರ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ವಿನಯ ವಿಜ್ಞಾನಸೌಜನ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಮತಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ, ವಿವೇಕಿಯಾಗಿ, ತಾವು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗರನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರುತ್ತ, ದೀನಾನಾಥರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೈಲಾದವಷ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನೀಯುತ್ತಿದ್ದರು. ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಭ್ಯಾಸಿಕರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದು ಭೋಜನಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವರು ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಕಲ್ಪವು ಕೊಂಚಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನೆರವೇರುವುದೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಸವವು ಇವರಿಂದಲೇ ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು ಮನೋರಂಜಕವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡುವಂತೆ ತಾನಾಗಿದೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಜಿಮುಖಾನಾ ಪೋಟಾಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ, ಅವರಿಂದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಆಟಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತನ್ನನ್ನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ ಶಿಷ್ಯರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿರುವ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಕನಿಕರಪಟ್ಟು, ಕರುಣಾವಲೋಕನದಿಂದ ಈ ವೃದ್ಧಗುರುವು ಈ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಅವರ ನಡತೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅನೇಕತರದ ಹಿತವನ್ನು ಕೋರಿ ತನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟಾಂಟ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತದ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಕೀರ್ತನೆ" (National Anthem)ಯನ್ನು ಘನಘೋಷದಿಂದ ಹಾಡಿದರು. ಆ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಸಹ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಗೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನೀತ್ತು ಸಂತೋಷಾತಿಶಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಬಂಗಲೆಯನ್ನೈದಿದರು.

U V & B R.

ಜ್ಞಾನೋಕ್ತಿ.

ಜರೆಯಬೇಡನ್ಯರನು ಗುಣದಲಿ
ಬೆರೆಯಬೇ[illegible] ಹೆಸಗದಿರು ದಂತೋ
ತ್ಕರುಷವನೆನೀನಾಗಿ ನಿನ್ನನು [illegible]
ಕರುಬಲಾಗದು ಪರರ ಸಿರಿಗೆ
ಚರಿಸಲಾಗದು ಪರರಿಗ ಹಿತವ
ನೆಸಗುತದುಷ್ಟನಲಿ [illegible] ॥

THE HINDU SOAP MANUFACTURING CO.

ಹಿಂದೂ ಸೋಪ್ ಮೆನ್ಯುಫೆಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪನಿ.

ಕುಂದಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ,

ಈ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧದ ಸಾಬೂನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ ಸಾಬೂನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಕ್ರಯ ಕುಲಭ, ಚರಬಿ ವಿರಹಿತವಾದದ್ದು. ಮಾದರಿಗಳೂ, ವಿಶೇಷವಾಹಿತಿಯೂ ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟರಿಂದ ದೊರಕುವವು. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಏಜಂಟರಾಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಬಿ. ದತ್ತ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್,

ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟ್ಸ್

To Let

ಎಣ್ಣೆಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು, ಮತ್ತು ಕೆಂಪು, ಒಣ್ಣದ

ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವ

ಸುಪೀರಿಯರ್ ಊಲನ್‌ದಾರಗಳು ಈಗಲೇ ಬಂದಿವೆ,

ನೋಡಿರಿ' ನೋಡಿರಿ

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ರಂಗಿನ ದಾರಕ್ಕೂ 10 ಟೋಪಿಗಳ-			
ವ 1 ಬಂಡಲ್ ಊಲನ್‌ದಾರಕ್ಕೆ	3	10	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವ ಕೂಕ್ಕಸೂಜಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	1	4	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	13	3	0
ಬಾಲಕರ ಲಾವಾ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	1	1	0
ಕೂಸುಗಳ ಸುಂದರವಾದ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	0	10	0
ಮೇಜೋಡು 1ಕ್ಕೆ	0	5	0
ಒಂದು ಹಾಸನ್‌ಟೋಪಿ ಆಗುವ ದಾರದ ಕ್ರಯ	0	8	
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	1	4	0

ವಿ ಪಿ ಯಿಂದಲೂ ರವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ

ವಿಳಾಸ – ಸಿ. ರಘುನಾಥ ಕಾಮತ್, ಊಲನ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್

ಬೋಳಾರ, ಮಂಗಳೂರು, ದ. ಕನ್ನಡ

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER

ಅರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಕಮಿಶನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು ಈ ಶಾಯಿಯು ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕಯಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಕುವದು

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು

ಸುಗಂಧನಾಶಿಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–4–0. 12ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ 2–4–0ಗೆ ಶಿಕ್ಕುವವು ಇದು ತಲೆಪಾಶಿ ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ **ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು - ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹಾಗಿಸಿಕೊಂಡದಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–12–0. ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.**

ಪುಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1–0–0. ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0–8–0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರಹ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ— ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ. 0–4–0. 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2–4–0 ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸ್ನಾನಕ್ಕೂ, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ— ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–2–0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ಹೊರತು ವಿ ಪಿ ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು.

ವಿಳಾಸ — ಆರ್ ಯಂ ಕಾಮತ್	Address —**R. M. Kamath**
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,	*Panchamahal*
ಮುಲ್ಕಿ, ದ ಕನ್ನಡ	*Moolky, S. Canara*

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲ್ಯಾಫ್ ಎಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ

ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಬೋನಸುಗಳ ನಿಮಿತ್ತ ಕೊಟ್ಟ ರೂಪಾಯಿ

ರೂಪಾಯಿ 3,92,999–10–0

ಸಂಘದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ದನವು 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೆದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು

ರಾ.ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮುಗಂದಿರು.	**ಮ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,**
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಕಾರಭಾರಿ
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,	**Oriental Life Office,**
ಮಂಗಳೂರು.	*Oriental Buildings,*
	BOMBAY

ವಿದೇಶವೃತ್ತಾಂತ.

ಅಮೇರಿಕಾಖಂಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವ ಮ॥ ಗೋಕರ್ಣ ಸುಬ್ಬರಾಯರವರು ಕಲಿಕೋಟೆಯ ವೆಸ್ಟಕೋಸ್ಟ್ ಸ್ಪೆಕ್ಟೇಟರ್ ಎಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಅಮೇರಿಕ ಖಂಡದವರಿಗೆ ಹಿಂದುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಇರುವದೆಂತಲೂ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಕಾಡು ಮನುಷ್ಯರ ದೇಶವೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಲ್ಲಿರುವದೆಂತಲೂ ಬರೆದಿರುವರು.

ಇಂಗ್ಲಾಂಡದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿಷಯವಿರುವ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವು ತೊಲಗುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವದು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಆಂಗ್ಲೇಯರು ಗಮನ ಕೊಡತೊಡಗಿರುವರು. ಲಂಡನಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿಷಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಕೊಂಡು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿರುವದೊಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಭೆಯು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವದೆಂದು ಕೆಲವು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

ಮೆ॥ ಅಮೀರಾಲಿಯವರನ್ನೂ ರಮೇಶ ಚಂದ್ರದತ್ತರನ್ನೂ ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ಟೇಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಾದ ಮೋರ್ಲೆಯವರ ಆಲೋಚನಾಸಭೆಗೆ ಮೆಂಬರರಾಗಿ ನಿಯಮಿಸುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು

ಸೆನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊದಲ್ಲಿರುವ ಜಪಾನೀಯರ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಮೇರಿಕದವರು ಹೋಗಲಾಡಿಸದಿದ್ದರೆ ಜಪಾನೀಯರು ಅಮೇರಿಕದ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆ ಜಪಾನದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರವಿಡುವೆವೆಂಬದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವರು

ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿಯೂ ಜಪಾನೀಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನುಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡುವರೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಕೊರೇಯದವರು ಹೇಗ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿರುವರು.

ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಯುರೋಪೀಯ ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಯಿಡ್ಡಿಷ್ ಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರೂ ಬಡತನದಿಂದ ಪರರ ಊರವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬದುಕುವವರೂ ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಳಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು.

ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯ ಬೆಳೆಯು ಹಾಳಾದ್ದರಿಂದ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಬೆಲೆಯು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿರುವದು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಗಲಭೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶಾಂತವಾಗದೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಇವನ್ನು ಶಾಂತಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಫ್ರೆಂಚ ಸರಕಾರವು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದೆಂದೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ವಿಮುಖವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುದ್ರಾಲಯಗಳನ್ನು ಫ್ರೆಂಚ ಸ್ವಾಧೀನವಾದ ಚಂದ್ರನಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸ ಹೋದವರನ್ನು ಫ್ರೆಂಚ ಸರಕಾರದವರು ಆ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಕೆಲವು ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

ಟಿಬೆಟಿನ ಸ್ವರಾಜ್ಯವರ್ಧನಾರ್ಥ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುವಿನ ಆಲೋಚನೆಯು ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಮಹಾಚಕ್ರವರ್ತಿಯರಿಂದ ಮನ್ನಿಸಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಆಲೋಚನೆಯು ನೆರವೇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು.

ಲಾಲಾ ಲಜಪತರಾಯರವರಿಗೂ ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೂ ಬಂಧುಗಳಿಗೂ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡಿಯಬಹುದೋ ಯಾ ಅವರನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಸಂದರ್ಶಿಸ ಹೋಗಬಹುದೋ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ರಾ॥ ಮೋರ್ಲೆಯವರಿಗೆ ಕೇಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಫೀಸರರ ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಲಜಪತರು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿಯೂ ಕಾವಲಿನವರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೂಡೆ ಮಾತಾಡಬಹುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿರುವರು

ಜಪಾನೀಯರು ಅಮೇರಿಕದ ಚಿಕಾಗೋ ಪಟ್ಟಣದ ಮಾಂಸದ ಕಾರಖಾನೆಗೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಾಂಸದ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಇಂತಹ ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹವು ಯಾವ ಬಗ್ಗೆ ಯಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಸಂಶಯವು ಅಮೇರಿಕದವರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವದು

ಮೆಂಚೆಸ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಲಂಕೆಶಾಯಿರಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಪ್ತೆಗಳ ತನಕ ಹತ್ತಿಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸಿದ ಮಾಲು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿರುವದರಿಂದ ಕೂಲಿಕೆಲಸದವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯದು. ಸಾಧಾರಣ ಒಂದುವರೆ ಲಕ್ಷ ಜನರು ೧೫ ದಿವಸಗಳ ತನಕ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವರು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಉಪ್ಪಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಮ್ಮಿಮಾಡಿದ ಪ್ರಯೋಜನವು ಬದಪ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದೊರಕುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದವರ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ರೈತ್ವಿಗಳ ಉಪ್ಪಿನ ಮಯ್ಯೋಗ ಫೀಸನ್ನು ಸೇಕಡಾ 30ರಂತೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿರುವದು

ರಮೇಶ ಚಂದ್ರದತ್ತರು ಬರೋಡೆಯ ಸೈಯಕ್ಸ್ಯಾರರಿಂದ ರಜೆ ಪಡೆದು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ತೆರಳಿರುವರು

ಇಂಡಿಯನ್ ಮ್ಯುಟಿನಿ ಎಂಬ 1857ನೇ ಇಸವಿಯ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ದಂಗೆಯ ಹಳೇ ಅಪರಾಧಿಯಾದ ಮುಸಯ್ಯಾಸಿಂಗ್ ಎಂಬವನನ್ನು 1869ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಾಗಿದ್ದ ಜನ್ಮ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ವಿಮೋಚಿಸಿ ಅಂದಮಾನ ದ್ವೀಪದಿಂದ ರಂಗೂನಿನಲ್ಲಿ ತಂದಿಳಿಸಿರುವರು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಒಂದನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ಈತನು ಪೋಲೀಸು ಕಮಿಶನರ ಎದುರಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಬೇಕಾಗಿ ಇವನಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಾಶ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದದರಿಂದಲೂ ಪೈರು ಬೆಳಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ಲೇಗಿನ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಜನರಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ಪಂಜಾಬು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಕಿಂಗಿಯಲ್ಲಿ 18 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವದು.

ರಾ॥ ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ 60 ವರುಷ ಪ್ರಾಯ ತುಂಬುವದು. ಬಾರಿಸಾಲಿನ ಬರಗಾಲ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಇತರ ದುಃಸ್ಥಿತಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಬೆನರ್ಜಿಯವರ 60ನೇ ವರುಷದ ಡಾಯಮಂಡ್ ಜುಬಿಲಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು. ತಾನು ಇನ್ನು 20 ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಬದುಕುವೆನೆಂದು ಬೆನರ್ಜಿಯವರು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನೊಬ್ಬನ ಹತ್ತರ ಹೇಳಿರುವರಂತೆ.

ಬೆಪಿನ್ ಚಂದ್ರಪಾಲರಿಗೆ 48 ವರುಷ ಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವದು.

ಕೆಪ್ಟನ್ ಬ್ಲೈನ್ ಎಂಬವರು ಸಿಮ್ಲಾದಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆಯ ಮೊದಲನೇ ತರಗತಿಯವರ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಲೋರೆನ್ಸಪುರದಿಂದ ಕೆಂಬೆಲ್‌ಪುರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇಬ್ಬರು ಪಠಾಣರು ಇವರಿಗೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ರೈಲ್ವೆಬಂಡಿಯು ಓಡುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಇವರಿರುವ ಬಂಡಿಗೆ ಬಂದು ಇವರ ಆಫೀಸು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವರು.

ಲೇಡಿ ಮಿಂಟೋರವರು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ 4ರಲ್ಲಿ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ತೆರಳಿರುವರು.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮ. ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಶನರಿ ಸಂಘದವರು ಮೂಲ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡುವದು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಹೀಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಮಿಶನರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರೈಮೆರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗುವದೆಂದೂ ಸರಕಾರದವರು ಮೂಲಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯ ಯಾವ ಏರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಾದರೂ ಮಿಶನರಿಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ ಮನವಿಮಾಡಿರುವರು.

ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರ ಅಳಿಯ ದಾದೀನರವರನ್ನು ಕಾಶ್ಮೀರದ ಜಿಮ್ಮು ಕೊಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುವರು.

ಮುಂಬಯಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮತ್ತು ಲೋಕಲ್ ಬೋರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸುಗ 7 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಹಾಯದ್ರವ್ಯವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ, ಆಹಾರಗಳ ವಿಷಯ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮುಂಬಯಿ, ಬಂಗಾಳ, ಪಂಜಾಬು ಸಂಯುಕ್ತಸೀಮೆಗಳ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲುಗಳ ಒಂದು ಸಭೆ ಕೂಡುವದು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಕ ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವದರಿಂದ [illegible] ಕಾರಖಾನೆಗಳ [illegible]

[illegible] ಸಮಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಸಂಭವವಿರುವದು.

[illegible] ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಜರುಗಲಿಕ್ಕಿರುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನವು ನೆರೆವೇರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಹೋದ ವರುಷ ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವರುಷದ ಸಮಯ ತಗಲಿರುವದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರುಷವೂ ನೆರವೇರಿಸುವದು ಶಕ್ಯ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವರು.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಸಾಯಂಟಿಫಿಕ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸಂಘದವರ ಸಹಾಯ ಹೊಂದಿ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿದ್ಯಾ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಕೆ. ಸಿ. ನಂದಿ ಎಂಬವರು ಬೋಗ್ರದ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಇಂಜನಿಯರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು. ನಂದಿಯವರು ಈ ಸಂಘದವರಿಗೆ ಅವರು ತನಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಸೆಂಕಡಾ 2ರಂತೆ ಕೊಡುವರು.

ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಒಂದು ಕಾಗದ ಕಾರಖಾನೆಯು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವದು.

ದರ್ಭಂಗದ ಮಹಾರಾಜರವರು ತಮ್ಮ ಪರಲೋಕವನ್ನೈದಿದ ರಮೇಶ್ವರ ಲತಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸ್ವದೇಶಿಗಳ ವಿಷಯ 40 ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವರುಷಪ್ರತಿಯೂ ಮಾಡುವಂತೆ ಬಾಬು ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರಪಾಲರಿಗೆ ದೇಶಭಕ್ತಸಭಾ ಎಂಬ ಸಂಘದವರು ವರುಷ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆರುವರು.

ಸೆರಂಪುರ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೇಯಿಗೆಯ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವರೆ ಮೊನ್ನೆಯವರು ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿರುವರು. ಯುರೋಪದಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ತರಿಸುವರು.

ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರು ಬರ್ಮಿಂಗ್‌ಹಾಮ್ ಮತ್ತು ಮೆಂಚಸ್ಟರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನೋಡುವದು ಕಲಿತುಬರುವರೆ 150 ಪವನುಗಳ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭಂಡವಾಳವಿಲ್ಲದೆ ನೌಕರಿಗೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ದೊರಕವು. ಅಂಗ್ಲಾಂಡದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಈ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವಾದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭಂಡವಾಳದಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರ ನಡಿಸಲ್ಲು ಸಮರ್ಥರಾದವರಿಗೆ ದೊರಕುವವು.

ಸೈಂಟಿಫಿಕ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬರುವ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾ [illegible] ಈ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗುವರು.

ಒಂದಾಣೆಯ ಬಾಬತು ನಿಕಲಿನ ನಾಣ್ಯಗಳು ಆಗೋಸ್ತು ಒಂದನೇ ತಾರೀಕಿನಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟ ದೊಡ್ಡ ಟ್ರೆಜರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರಕುವವು. ಈ ನಾಣ್ಯವು ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಪಾವಲಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು ಅದರಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದಪ್ಪವಾಗಿರುವದು.

ಫರಿದಪುರ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಕೂಡಬಾರದಾಗಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಕಳೆದ ತಾರೀಕು 12ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಇಲಿಗಳಿಂದ ಪ್ಲೇಗು ಮರಣಗಳಿದ್ದವು. ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ [illegible], ಮದ್ರಾಸು [illegible], ಬಂಗಾಳ [illegible], ಸಂಯುಕ್ತ ಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ [illegible], ಮಧ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ [illegible], ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ [illegible], ಬರ್ಮಾ [illegible], ಮೈಸೂರು [illegible], ಕಾಶ್ಮೀರ [illegible], ರಾಜಪುತಾನಾ [illegible], ಹಾಯುನ್ನ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ [illegible].

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಸರ್ ಆರ್ನೋಲ್ಡ್ ವೈಟ್ ರವರು ರಜೆಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ಸರ್ ಎಸ್ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯನವರು ಮದ್ರಾಸು ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಚೀಫ್ ಜಸ್ಟೀಸರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು.

ಮದ್ರಾಸು ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪನಿಯ ಸರಕಾರದವರು [illegible] S I R ರೈಲ್ವೆ [illegible] G I P [illegible] S M R [illegible] S M R ರೈಲ್ವೆ ಆಫೀಸನ್ನು ಮದ್ರಾಸಿನ [illegible].

[illegible] ಮೆಡಿಕಲ್ [illegible] ವಿಸಿಂಟ ದೊರೆಸಾನಿ [illegible].

ಮೈಸೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರಿ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ತರಬೇತು ಮಾಡುವರು ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವರೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಬರೆಯುವ ಮಾಹಿತಿಯುಳ್ಳ ಸಬೋರ್ಡಿನೇಟ್ ಆಫೀಸರರಿಗೆ ಸಹಾ ಬರೆಯುವರೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಇಂತಹ ಲೇಖನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜನರಲ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರ ಮುಖಾಂತರ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಸ್ಥಳೀಯ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವರೆ ಇದೊಂದು ಚಳಿಯ ಉಪಾಯವೆಂದು ಒಂದು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ [illegible] ಉತ್ತರ [illegible] ದಕ್ಷಿಣ ಸರ್ಕಲ್ [illegible] ಎಂಬ ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ [illegible] ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಸರ್ಕಲ್ಲಿಗೆ [illegible] ನೇಮಿಸಿರುವರು. ಚೆಂಗಲ್ಪಟ್ಟು, ದಕ್ಷಿಣ ಆರ್ಕಾಡು, ಉತ್ತರ ಆರ್ಕಾಡು, ತಂಜಾವೂರು, [illegible], ಮಧುರೆ, ತಿನ್ನೆವೆಲ್ಲಿ, [illegible], ಕೊಯಮುತ್ತೂರು, ನೀಲಗಿರಿ, ಮಲಬಾರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಇವುಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಸರ್ಕಲಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು; ಬಾಕಿ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಉತ್ತರ ಸರ್ಕಲಿಗೆ ಸೇರಿರುತ್ತವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಸರ್ಕಲಿನ ಆಫೀಸು ತಿರುಚಿನಾಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಾಗುವದು.

ಆರ್ಬತ್‌ನೋಟರನ್ನು ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇವರ ಮೇಲಿನ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ತನಿಖಿ ನಡಿಯುತ್ತದೆ. ಇವರ ಕಡೆ ವಕೀಲರು ಇವರನ್ನು ಜಾಮೀನಿನಮೇಲೆ ಬಿಡಬೇಕೆಂದಾಗ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಛಾರ್ಜಿಗೆ ಎರಡುವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ಜಾಮೀನನ್ನೂ ಅವರಿಗೇನೇ ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಜಾಮೀನನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡಬಹುದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಆರ್ಬತ್‌ನೋಟರಿಗೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಜಾಮೀನು ಸಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಬಿಡುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ.

ಕೊಚನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಸಾಹೇಬರ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಿಂದ ಮಾನನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದ ದಾವೆಯು ನಡಿಯುತ್ತಿರುವದು. ತಾ 11ನೇಗೆ ಕೆಂಪರು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ತಾರೀಕು 12ರಲ್ಲಿ ಕೊಚನಾಡದ ಮುನ್ಸೀಫರು ತನಿಖಿ ನಡಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಗಬೇಕಾದ ವಿವಾದಾಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವರು. ಕೆಂಪರ ವಕೀಲರು ಈ ವಾದಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳ ಇದೇ ವಿಷಯದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವ ವರೆಗೆ ಈ ದಾವೆ [illegible] ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವಭಾವದ್ದಾದ ಕಾರಣ ದಾವೆಯನ್ನು ಸವರ [illegible] ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಬಾಕಿ ಇಡುವದು [illegible] ದಾವೆಯನ್ನು ಕಡೆ ತನಿಖಿ ಬಗ್ಗೆ ಇದೇ ತಿಂಗಳ ತಾ. 30ಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿರುವರು.

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ 1906—1907ನೇ ಇಸವಿಯ ಸ್ಟಾಂಪುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ. ಜುಡಿಸಿಯಲ್ ಸ್ಟಾಂಪುಗಳ ವಿಕ್ರಯದ ರೂ. 60,94,773, ನೊನ್ ಜುಡಿಸಿಯಲ್ ಸ್ಟಾಂಪುಗಳ ವಿಕ್ರಯದ ರೂ 34,60,723, ಜುಮಲಾ ರೂ 95 55,496 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸ್ಟಾಂಪು ವಿಕ್ರಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ವೆಂಡರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಮಿಶನ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಬಂಧಿ ಖರ್ಚು ರೂ 2,11,657 ದಿ[illegible] ಫಂಡಾದ ಸ್ಟಾಂಪುಗಳು ರೂ 103834 ಸ್ಟಾಂಪುಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸಿಹಾಕಿಸಿದ ಖರ್ಚು ರೂ 1,16,214 ಬೇರೆ ಖರ್ಚು ರೂ 5383 ಜುಮಲಾ ಸ್ಟಾಂಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಖರ್ಚು ರೂ 4,37088 ಈ ಖರ್ಚು ಕಳೆದು ಸ್ಟಾಂಪುಗಳಿಂದ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರೂ. 91,18408 ಆದಾಯವಿರುವದು.

ಮದ್ರಾಸಿನ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ವಕೀಲರಾದ ಮಿ| ಶಂಕರನ್ನಾಯರವರನ್ನು ಮದ್ರಾಸ ಎಡ್ವೋಕೇಟ ಜನರಲರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಲಬಾರಿಗೆ ಮದ್ರಾಸಿನ ಗವರ್ನರರವರು ಬರುವ ಸಪ್ಟೆಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದಯಮಾಡಿಸುವರಾಗಿ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

[illegible]
[illegible] ನ್ನು [illegible] ಗಳಿಂದ ನಷ್ಟ ಹೊಂದಿದವು.

ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಇಲಾಖೆಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ ಒಂದು ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವು ಬರುವ ತಿಂಗಳ 24ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲ್ಪಡುವದು. ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವು ಮದ್ರಾಸಿನ ಸೆನಟ ಹಾಸಿನಲ್ಲಿ ಜರಗುವದು. ವಿದ್ಯಾಇಲಾಖೆಯ ಡಿರೆಕ್ಟರವರು ಈ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಬಗ್ಗೆ ೨೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. [illegible]

ಮದ್ರಾಸು ಬೇಂಕಿನವರಿಗೆ 1907ನೇ ಇಸವಿ ಜೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ಅರ್ಧವರುಷಕ್ಕೆ ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಶೇರ್ ಹೊಲ್ಡರಿಗೆ ಸೇಕಡಾ [illegible] ಸಿಕ್ಕುವದು.

[illegible]

ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಬಾಲಭಾರತ ಸಮಿತಿ ಎಂಬದೊಂದು ಸಂಘವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ಈ ಸಂಘದವರ ಮುಖ್ಯಉದ್ದಿಶ್ಯಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ—ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವದು ಸತ್ಕಾರ, ತ್ಯಾಗ, ಶೀಲತೆ, ಸ್ವಾವಲಂಭನ, ಈ ಗುಣಗಳು ಸರ್ವರಲ್ಲಿಯೂ ದೃಢಮೂಲವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ತತ್ವಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವದು. ದೇಶದ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ವ್ಯಾಯಾಮಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದೃಢಕಾಯರಾಗುವದು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ ಶಿಕ್ಷಣೆಬಗ್ಗೆ ರಾತ್ರೆ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದು. ಒಂದು ವಾಚನಾ ಮಂದಿರವನ್ನೂ ಪುಸ್ತಕಾಲಯವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರವನ್ನೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಯುವದು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ದಿಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಸಂಘದವರು ದೇಶಭಕ್ತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟಿರುವರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

—0—

ಮಂಗಳೂರು.

ಮದ್ರಾಸ್ ಗವರ್ನರರು ಬರುವ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸುವರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಗಳೂರ [illegible] ಚೇಯರ್‌ಮೇನರು ಈ ತಿಂಗಳ 8ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಕರೆದರು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಂದಾ ಮೊಬಲಗು ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಮದ್ರಾಸ್ ಗವರ್ನರರು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೭ ದಿವಸಗಳ ತನಕ ಇದ್ದು [illegible] ಮೂಡಬಿದ್ರೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುತ್ತದೆ.

ಮಂಗಳೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲರಾದ ಮಾರಿಸ್ ಧೊರೆಗಳಿಗೆ ಮದ್ರಾಸಿನ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಕೊಲೇಜಿನ ಪ್ರೊಫೆಸರರ ಕೆಲಸವು ನೇಮಕ [illegible] ಕಳೆದ 10ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಗಿರುವರು.

ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜಡ್ಜರಾದ ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ಧೊರೆಗಳು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ. 17ಕ್ಕೆ ಛಾರ್ಜು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

[illegible] ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ [illegible] ಎಸ್. [illegible] ಇವರಿಗೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ ಜನ್ಮದಿನದ ವರ್ಧಂತಿ [illegible] ಬಹಾದೂರ್ [illegible] ಎಂಬ ಬಿರುದಿನ ಪದಕ ಯಾ ಮೆಡಲ್ ದೊರಕಿರುವದು. ಮ। ರಾ। ರಾ। ಮುನಿಸಿಪಾಲ ಚೇಯರಮೇನರಾಗಿದ್ದ ನಲ್ಲೂರು [illegible] ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಇವರಿಗೆ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ಎಂಬ ಬಿರುದು ದೊರಕಿರುವದು.

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ದಾಖಿಲಾದ 22 ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ 8 ಜನರು ಪ್ರಥಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ 5 ಜನರು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಸಾಗಿರುವರು.

ಮಂಗಳೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟ ಕೊಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಿ। ಸ್ವಾರ್ಟ ಎಂಬವರು ಮೊಕ್ರೂರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವರು.

ಪ್ರಾನ್ಸಿಸ್ [illegible] ಕ್ರೈಸ್ತರಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಮೃತಪಟ್ಟ [illegible] ಎಸ್ ಐಮನರ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ [illegible] ರಲ್ಲಿ ನೀರೇಶ್ವಾಲ್ಯದ ಮಿಶನ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಭೆ ಕೂಡಿ [illegible] ಒಂದು [illegible] ಕ್ರೈಸ್ತ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಒಂದು [illegible] ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ [illegible] ಮೇನರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವರು.

ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ನೀಲೇಶ್ವರ ವರೆಗಿನ ರೈಲ್ವೇ ದರಗಳು

	೧ನೇ ವರ್ಗ			೨ನೇ ವರ್ಗ			೩ನೇ ವರ್ಗ		
	ರೂ	ಆ	ಪೈ	ರೂ	ಆ	ಪೈ	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಉಳ್ಳಾಲ	೦	[illegible]	[illegible]	೦	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಮಂಜೇಶ್ವರ	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಕುಂಬಳೆ	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	೦	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಕಾಸರಗೋಡ	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಪಳ್ಳಿಕೆರೆ	[illegible]	[illegible]	೦	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಹೊಸದುರ್ಗ	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ನೀಲೇಶ್ವರ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]

ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ [illegible] ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಅವನ [illegible] ಯನ್ನೂ ಬೇರೆ ನಾಲ್ಕು [illegible] ನವರು ಬಿಟ್ಟಿರುವರು. [illegible] ಕಾಯಂ ಆಗಿರುತದೆ.

ಕುಂದಾಪುರದ ಸಬ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಾಗಿರುವ ಮಿ। [illegible] ರವರಿಗೆ ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿರುವದು. ರಾ। ಕೆ. ರಘುನಾಥಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ ನಿಲೇಶ್ವರಕ್ಕೂ, ನಿಲೇಶ್ವರದಲ್ಲಿದ್ದ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ತಹಸಿಲ್ದಾರರಾದ ಮಿ। ಪಿ. ಎಚ್. ಸುಲ್ತಾಂಖಾನರಿಗೆ ಕುಂದಾಪುರಕ್ಕೂ ವರ್ಗವಾಗಿರುವದು. ಕೆ. ರಘುನಾಥಯ್ಯನವರು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಪ್ರಿವಿಲೆಜ್ ರಜೆಯನ್ನು ಪಡಿಯುವದರಿಂದ ಹಜೂರು ಕಛೇರಿಯ [illegible] ಎಸ್. ಎಸ್. ಸಾಲ್ದಾಂಞರವರು ನಿಲೇಶ್ವರ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ತಹಶಿಲ್ದಾರರವರ ಛಾರ್ಜು ನೋಡುವರು. ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರು ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸಲೇಟರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು.

ಗವರ್ನರವರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬರೋಣದ ಸಮಯ ಇವರಿಗೆ [illegible]

ವರು.

[illegible] ಲಿಸುವ ರೀತಿ. ಇತ್ತಲಾಗೆ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನೇಟೀವ ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರು ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಸ್ಪತ್ರೆ ತನಿಖಿ ಬಗ್ಗೆಯೋ ಯಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೊ ಒಬ್ಬ ಯುರೋಪಿಯ ಆಫೀಸರರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಂದರು. ಬಂದವರು ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆಯವರಂತೆ. ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರು ಆ ದಿನ [illegible] ಗಳನ್ನು ಹಾಕದೆ ಬರೇ [illegible] ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಸಾಹೇಬರು ಆಫೀಸು ಒಳಹೊಕ್ಕ ಕೂಡಲೇ ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರನ್ನು ನೋಡಿ [illegible] ಗಳಿಲ್ಲದೆ [illegible] ಹಾಕಕೂಡದೆಂದು [illegible] ಕಾಲಿನಿಂದ ಕೂಡಲೇ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ರೋಗಿಗಳ [illegible] ಕೊಂಡರೆ [illegible] ದಿಂದ [illegible] ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರು [illegible] ಆಫೀಸರರು ಕೂಡಲೇ ಈ ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ [illegible] ಮೇಲೆ [illegible] ಗಳ [illegible] ಹೋಗಿ [illegible] ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಂದು ವೈದ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ [illegible] ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರಿಗೆ ಬೂಟಸು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿ ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರು [illegible] ತೆಗದಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಯುರೋಪಿಯ ಆಫೀಸರರು ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತರಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ತೆರಳಿದರು.

[illegible] ತೆಂಲಾರ ಗ್ರಾಮದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವರು. ತೆಂಲಾರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳ ಕಾಟವು ಬಹಳ [illegible] ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ 30ರಲ್ಲಿ [illegible] ಒಬ್ಬ [illegible] ಹುಲಿಗಳನ್ನು ನೆರೆಯ [illegible] ಕಾಡಿನಿಂದ ಓಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೋವಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು [illegible] ಕೊಂಡರು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹುಲಿಯು [illegible] ದ ಗೋಪಾಲನೆಂಬವನೆದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಈತನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕೋವಿಯಿಂದ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿ [illegible] ಹುಲಿಯು ಪೆಟ್ಟುತಗಲಿ ಒಂದು ಪೊದೆಯನ್ನು ಸೇರಿತು. ಹುಲಿ ಮೃತಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಎಣಿಸಿ ಗೋಪಾಲನು ಪೊದೆಹತ್ತಿರ ಹೋಗಲು ಹುಲಿಯು ಪೊದೆಯಿಂದ ಹಾರಿ ಗೋಪಾಲನ ಮೈಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಓಡಿಬಂದು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಗೋಪಾಲನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ತಿಂಗಳ 3ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈತನು ಮೃತಪಟ್ಟನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಉಡುಪಿ. ಮ। ರಾ। ರಾ। ಹಾಂಗಾಳ ವೈಕುಂಠನಾಯಕರನ್ನು ಸ್ಪೆಶ್ಯಿಯಲ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವೀಕಾರ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯ ಬಿ. ಜನಾರ್ಧನರಾವ್ ಇವರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಚಿತ್ರ ಚಾತುರ್ಯಚಿಂತಾಮಣಿ ನವೀನ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ವಂದನಾಪೂರ್ವಕ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುತ್ತೇವೆ.

Messrs. William & Co. 16 Oak Lane Fort Bombay.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 0—6—0 ವಿ. ಪಿ. 0—10—0.

ಇದನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಕಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ.

SAFE ★ EFFICACIOUS ★ SURE ★ WILLIAM & Co. BOMBAY ★ PILLS ★ OINTMENTS ★ POWDERS

ಗುಣ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ಮರಳು ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

ನಿಮ್ಮ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ 12 ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸಿರಿ

ರಾಮಯ್ಯಂಗಾರ, ಕರ್ನೂಲು

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ತಲೆನೋವು, ಶಿರೋಭಾರ, ಸಂಧಿವಾತ, ಎದೆನೋವು, ಗಂಟ್ಲುನೋವು, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ, ವಾತ, ಕೆಮ್ಮು, ಶೀತ, ಜ್ವರ ಮತ್ತು ಘಾಯ ಈ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವಿಗೆ ಈ **ಅಮೃತಾಂಜನವು** ಒಂದು **ದಿವ್ಯ ಔಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.** ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ

ಮೂರು ಔನ್ಸ್ ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 1 ರೂಪಾಯಿ, ವಿ. ಪಿ. 1ರೂ. 6ಆ.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಸ್ವತಹಾ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ತೈಲ್ಯವು ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದೂ ತಂಪಾದದ್ದೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಕೂದಲುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ನಯವಾಗಿಯೂ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವವು.

ನೀವು ತಯಾರಿಸುವ ಮುಲಾಮಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವೆಂಬ ಹೆಸರು ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಎನ್. ನರಸಯ್ಯ, ಕರ್ನೂಲು.

ಆರು ವರುಷ ಪೀಡಿತನಾದ ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಜೀವದಾನ ಕೊಟ್ಟಿತು. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಕೋಲಾರ.

ಅಮೃತಾಂಜನವು ಯಾವ ತರದ ನೋವುಗಳನ್ನಾದರೂ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಅಮೃತಾಂಜನವು ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ದಪ್ಪ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಅಮೃತಾಂಜನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳ ಮುಲಾಮು ಬೇರೆ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ. ಗಂಗಾಸೇವಕ ವಾಜಪೇಯಾ, ಕಲ್ಕತ್ತ

ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಹಾ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸುರಾಜಪ್ರಸಾದ, ಪಂಜಾಬು

ಮೂರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ತಲೆನೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನದಿಂದ ಗುಣ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ಹಾಸನ

ಮೂವತ್ತು ವರುಷದಿಂದ ವಾತಪೀಡಿತನಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ತರಿಸಿ ಹಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಸಿಕ್ಕಿತು. ದಯಮಾಡಿ 12 ಬಾಟ್ಲಿ ರವಾನಿಸಿರಿ. ರಾಮಭಟ್ಟ ಶರ್ಮಾಯಿ, ವಿಟ್ಲ, ದ. ಕನ್ನಡ.

ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಹುವಿದಾರು ಜನರಿಗೆ ಗುಣ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ, ತುಮಕೂರು

ನಿಮ್ಮ ಸಂಜೀವನದ ಹಾಗಿರುವ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಸದಾಕಾಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಹನುಮಯ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಆರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ನನ್ನ ಎದೆನೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನದಿಂದ ನಿಂತಿತು. ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಕಡೂರು.

ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಗುಣ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ. ಶಂಕರಪ್ಪ, ಮುಲ್ಕಿ, ಉಡುಪಿ, ದ. ಕನ್ನಡ.

ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

Messrs. William & Co.,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N. Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ:— **ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, ಫೋರ್ಟು, ಮುಂಬಯಿ.**

ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಎಡ್ರೆಸ್ "ಅಮೃತಾಂಜನ್", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada" Press.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು ತಾರೀಕು 1ನೇ ಅಗೋಸ್ತು 1907 ಸಂಚಿಕೆ 15.

ವಿಷಯಗಳು.

1 ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ನವೀನ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷಗಳ

2. ಬರಗಾಲಗಳೂ ಜಮೀನಾತೆರಿಗೆಯೂ

3 ನೆಲಕಡಲೆಕಾಯಿ

4 ಭರತಖಂಡದ ಮುಂದಿನ ಕೃಗಾರಿಕೆ [illegible]

5 ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪೀಲು [illegible]

6 ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮ

7 ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ

	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಇಡೀ ಪುಟ	ರೂ [illegible]	ರೂ [illegible]	ರೂ [illegible]	ರೂ [illegible]
ಅರ್ಧ ಪುಟ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಕಾಲ್ ಪುಟ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಅರ್ಕಾಲ ಪುಟ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ಅರ್ಕಾಲ [illegible] ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ

ರೂ [illegible]

[illegible] ವರ್ಷಕ್ಕೆ [illegible]

[illegible] ಸಹಿತ ವರ್ಷಕ್ಕೆ [illegible]

ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ [illegible]

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು [illegible] ತರತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು.

ವಿಳಾಸ [illegible]

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ [illegible] ಗುರುವಾರದಿಂದ [illegible] ಗುರುವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ಅಗೋಸ್ತು ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಗುರುವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	[illegible]	ಅಶ್ವಿನಿ	
2	ಶುಕ್ರವಾರ	ನವಮಿ	[illegible]	ಭರಣಿ	[illegible]
3	ಶನಿವಾರ	ದಶಮಿ	[illegible]	ಕೃತ್ತಿಕಾ	[illegible]
4	ರವಿವಾರ	ಏಕಾದಶಿ	[illegible]	ರೋಹಿಣಿ	[illegible]
5	ಸೋಮವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	[illegible]	ಮೃಗಶಿರಾ	[illegible]
6	ಮಂಗಳವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	[illegible]	ಆರ್ದ್ರಾ	[illegible]
7	ಬುಧವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	[illegible]	ಪುನರ್ವಸು	[illegible]
8	ಗುರುವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	[illegible]	ಪುಷ್ಯ	[illegible]
[illegible]	ಶುಕ್ರವಾರ	ಅಮಾ	[illegible]	ಆಶ್ಲೇಷ	[illegible]
10	ಶನಿವಾರ	ಪಾಡ್ಯ	[illegible]	ಮಘಾ	[illegible]
11	ರವಿವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	[illegible]	ಹುಬ್ಬಾ	[illegible]
12	ಸೋಮವಾರ	ತದಿಗೆ	[illegible]	ಉತ್ತರಾ	[illegible]
13	ಮಂಗಳವಾರ	ಚೌತಿ	[illegible]	ಉತ್ತರಾ	[illegible]
14	ಬುಧವಾರ	ಪಂಚಮಿ	[illegible]	ಹಸ್ತಾ	[illegible]
15	ಗುರುವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	[illegible]	ಚಿತ್ರಾ	[illegible]

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* **S. NAGAPPA NAYAK & CO.**)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನಾಯ್ಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕೀಟು, ಸಾಬೂನು, ಚುರುಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟಿದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಂಗಡಿ, ಭಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗ್ಗ ಉಳಿಗಢ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಚಲೋ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಡಿಸೋಣಾಗುತ್ತದೆ.

Messrs. William & Co. 16 Oak Lane Fort Bombay.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 0-6-0 ವಿ. ಪಿ. 0-10-0.

ಇದನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಬಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ. ಗುಣ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ಮರಳು ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

ನಿಮ್ಮ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ 12 ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸಿರಿ

ರಾಮಯ್ಯಂಗಾರ, ಕರ್ನೂಲು

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 0-8-0 ವಿ. ಪಿ. 0-12-0.

ತಲೆನೋವು, ಶಿರೋಭಾರ, ಸಂಧಿವಾತ, ಎದೆನೋವು, ಗಂಟಲುನೋವು, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ, ವಾತ, ಕೆಮ್ಮು, ಶೀತ, ಜಖಮ್ ಮತ್ತು ಘಾಯ ಈ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವಿಗೆ ಈ **ಅಮೃತಾಂಜನವು** ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಔಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. [illegible] ಗುಣ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಣವು ತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ

ಮೂರು ಔನ್ಸ್ ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು 1 ರೂಪಾಯಿ, ವಿ. ಪಿ. 1ರೂ 6ಆ

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಸ್ವತಃ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ತೈಲವು [illegible] ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಕೂದಲುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ನಯವಾಗಿಯೂ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವವು

ನೀವು ತಯಾರಿಸುವ ಮುಲಾಮಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವೆಂಬ ಹೆಸರು ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಎನ್. ನರಸಯ್ಯ, ಕರ್ನೂಲು

ಆರು ವರುಷ ಪೀಡಿತನಾದ ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಜೀವದಾನ ಕೊಟ್ಟಿತು. ರಾವ ಚಂದ್ರರಾವ್, ಕೊಕನಾಡ.

ಅಮೃತಾಂಜನವು ಯಾವ ತರದ ನೋವುಗಳನ್ನಾದರೂ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಅಮೃತಾಂಜನವು ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ. [illegible]ಪ್ಪ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಅಮೃತಾಂಜನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳ ಮುಲಾಮು ಬೇರೆ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ. ಗ. ಗಾ. ಸೇವಕ ವಾಜಪೇಯೀ, ಕಲ್ಕತ್ತ

ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಹಾ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸ. ರಾಜಪ್ರಸಾದ, ಪಂಜಾಬು

ಮೂರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ತಲೆನೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನದಿಂದ ಗುಣ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕ್ರಿಷ್ಣಪ್ಪ, ಹಾಸನ

ಮೂವತ್ತು ವರುಷದಿಂದ ವಾತಪೀಡಿತನಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ತರಿಸಿ ಹಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಸಿಕ್ಕಿತು. ದಯಮಾಡಿ 12 ಬಾಟ್ಲಿ ರವಾನಿಸಿರಿ. ವಿ. ರಾಮಭಟ್ಟ ಶರ್ಮಾಯಿ, ವಿಟ್ಲ, ದ. ಕನ್ನಡ

ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ನೂರಾರು ಜನರಿಗೆ ಗುಣ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ, ತುಮಕೂರು.

ನಿಮ್ಮ ಸಂಜೀವನದ ಹಾಗಿರುವ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಸದಾಕಾಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಹನುಮಯ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಆರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ನನ್ನ ಎದೆನೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನದಿಂದ ನಿಂತಿತು. ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಕಡೂರು

ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಗುಣ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ. ಶಂಕರಪ್ಪ, ಮಲ್ಪೆ, ಉಡುಪಿ, ದ. ಕನ್ನಡ

ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

Messrs. William & Co.,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N. Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ.—ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, ಫೋರ್ಟ, ಮುಂಬಯಿ.

ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಎಡ್ರೆಸು—"ಅಮೃತಾಂಜನ್", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 1ನೇ ಅಗೋಸ್ತು 1907. ಸಂಚಿಕೆ 15.

ವಿಷಯಗಳು.

1. ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ನವೀನ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷಗಳು . . . . .
2. ಬರಗಾಲಗಳೂ ಜಮಾನತೆರಿಗೆಯೂ . . . . .
3. ನೆಲಕಡಲೆಕಾಯಿ . . . . . .
4. ಭರತಖಂಡದ ಮುಂದಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆ [illegible]
5. ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪೀಲು [illegible] . .
6. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮ . . . . .
7. ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ . . . . . .

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೩ ಸಾರಿ	೨೬ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ [illegible]	ರೂ [illegible]	ರೂ [illegible]	ರೂ [illegible]
ಅರ್ಧ ಪಾನು	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಕಾಲು ಪಾನು	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನಿಗಿಂತ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ [illegible]
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು [illegible] ವರ್ಷಕ್ಕೆ . .	[illegible]
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ [illegible] ವರ್ಷಕ್ಕೆ .	[illegible]
„ „ [illegible] ವರ್ಷಕ್ಕೆ	[illegible]

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು [illegible] ತೆರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬೇಕು.

ವಿಳಾಸ [illegible] ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ ಮಂಗಳೂರು.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಷಾಢ [illegible] ಗುರುವಾರದಿಂದ ಶ್ರಾವಣ [illegible] ಗುರುವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು. 1907ನೇ ಇಸವಿ ಅಗೋಸ್ತು ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ

ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಗುರುವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	[illegible]	ಅಶ್ವಿನಿ	[illegible]	9	ಶುಕ್ರವಾರ	ಚತುರ್ದಶಿ	[illegible]	ಆಶ್ಲೇಷ	[illegible]
2	ಶುಕ್ರವಾರ	ನವಮಿ	[illegible]	ಭರಣಿ	[illegible]	10	ಶನಿವಾರ	ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ	[illegible]	ಮಘಾ	[illegible]
3	ಶನಿವಾರ	ದಶಮಿ	[illegible]	ಕೃತ್ತಿಕಾ	[illegible]	11	ರವಿವಾರ	ಪಾಡ್ಯ	[illegible]	ಪುಬ್ಬಾ	[illegible]
4	ರವಿವಾರ	ಏಕಾದಶಿ	[illegible]	ರೋಹಿಣಿ	[illegible]	12	ಚಂದ್ರವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	[illegible]	ಉತ್ತರಾ	[illegible]
5	ಚಂದ್ರವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	[illegible]	ಮೃಗಶಿರಾ	[illegible]	13	ಮಂಗಳವಾರ	ತೃತೀಯ	[illegible]	ಉತ್ತರಾ	[illegible]
6	ಕುಜವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	[illegible]	ಆರ್ದ್ರಾ	[illegible]	14	ಬುಧವಾರ	ಪಂಚಮಿ	[illegible]	ಹಸ್ತಾ	[illegible]
7	ಬುಧವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	[illegible]	ಪುನರ್ವಸು	[illegible]	15	ಗುರುವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	೨೦	ಚಿತ್ರಾ	[illegible]
8	ಗುರುವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	[illegible]	ಪುಷ್ಯ	[illegible]						

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* **S. NAGAPPA NAYAK & CO.**)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನಾಯಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕುಟು, ಸಾಬೂನು, ಚುರುಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಂಗಡಿ, ಭಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗ ಉಳಿಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಚಲೋ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಬೆಂಗಳೂರು, ತಾರೀಖು 1ನೇ ಆಗೋಸ್ಟು 1907.

—o—

ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ನವೀನ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷಗಳು.

—o—

ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಇತ್ತಂಡಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಉಂಟಾದವೆಂದೂ ಇವುಗಳೊಳಗಿನ ಅಂತಃಕಲಹಗಳನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ನಿವಾರಿಸಬಹುದೆಂದೂ ಮೆ| ನರೇಶ್ ಚಂದರ್ ಸೇನ್ ಗುಪ್ತ ಎಮ್. ಎ, ಬಿ ಎಲ್, ಇವರು ವಿವರವಾಗಿ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವರು. ಈ ಪಕ್ಷಗಳು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಂಗಾಳಿ ಗೃಹಸ್ಥರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಬೋಧಪ್ರದವಾಗಿದೆ

ಮೊದಲು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗಳು ಕೆಲಕಾಲ ಅರ್ಜಿ, ಬಿನ್ನವತ್ತಲೆ, ಮೆಮೊರಿಯಲುಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಕ್ರಮೇಣ ಕೆಲವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ನಮ್ಮ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುವದರ ಬದಲಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನದಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸ್ಥಿರ [illegible] ಸಾಗುವದೆಂದು ನೋಡುವದು ಲೇಸೆಂದು ತೋರಿತು ಈ ಪಕ್ಷದವರು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ "ಮೆಮೊರಿಯಲ್" ರೀತಿಗಳನ್ನು ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹಿಯ್ಯಾಳಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಪೂರ್ವಪಕ್ಷದವರು ಈ ನಿಂದೆಯಿಂದ ಕೋಪಿಷ್ಠರಾಗಿ ಇವರ ಉಪಾಸನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಾಸ್ತವಿಕವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಇವರನ್ನು ಸಾಗ್ರವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು ಇದರಿಂದ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷದವರು ಸ್ವಾವಲಂಬನಕ್ಕೆ ವಿರೂ [illegible] ಪಕ್ಷದವರು ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವರೆಂದೂ [illegible] ಈ ತಪ್ಪುಗ್ರಹಿಕೆ (ಇದು ತಪ್ಪುಗ್ರಹಿಕೆ ಯಾಕಂದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರು ಸ್ವಾವಲಂಬನವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ) ಯು ಹಬ್ಬುತ್ತಾ ನವೀನ ಪಕ್ಷವು ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು

ತಾವು ಸರಕಾರವನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುವವರಲ್ಲವೆಂ [illegible] ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದವರು ಜನರ ತಪ್ಪುಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕಿತ್ತು ಆದರೆ ಅವರು ಹೊಸ ತಂಡವನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿ [illegible] ಸಾಧಿಸಹೋಗಿದರು ನವೀನ ಪಕ್ಷದವರಾದರೋ [illegible] ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ [illegible] ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ [illegible] ಸಂಶಯಪಟ್ಟರು ಇದರಿಂದ ಈ ಭೇದವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿತು ಈ ಕಲಹ [illegible] ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಕುತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೆ ಬಂದವರು ವಿವಾದ [illegible] ಹೊರತು [illegible]

ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯವೇನು? ಆದರು ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು [illegible] ಮಾತ್ರವಲ್ಲ [illegible] ಶಿಕ್ಷಿತ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ, ಸ್ವಾವಲಂಬ [illegible] ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು [illegible] ಸರಕಾರದ ಕೈಯಿಂದ [illegible] ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು [illegible] ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೂ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತರೂ ಆಗುವಂತೆಯೂ ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಕ್ರಮಗಳು ಸುಧಾರಿಸುವಂತೆಯೂ ಯತ್ನ ನಡಿಸಬೇಕು [illegible] ಜನರಿಗೆ [illegible] ನಂಬಿಕೆ [illegible] "ಸ್ವಾವಲಂಬನ"ವೆಂದು [illegible] ಕೆಲಸಕ್ಕೆ [illegible] ಅಧಿಪತ್ಯಾಂಗವನ್ನು ದೋಡಿಸುವ ನವೀನ ಪಕ್ಷದ [illegible] ನವೀನ ಪಕ್ಷದವರು ಬೋಧಿಸುವ ವಿಪರೀತ ಉಪಾಯಗಳು ಸೌವ್ಯೋಪಾಯಗಳು ನಿಷ್ಫಲವಾದರೆ [illegible] ತಕ್ಕವುಗಳೆಂದೂ, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತರಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ ನಾವು ಸೌವ್ಯೋಪಾಯಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಾಚೀನಪಕ್ಷದವರು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು

ಕೊಂಗ್ರೆಸ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಮತಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಭಿನ್ನಪಕ್ಷಗಳು ಜನಿಸಿದ್ದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಚೇತನವಡೆಯೆಂದೂ ಪ್ರಜಾನಾಯಕರು ಋಜುವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಸೂಚಿಸುವದು. ಆದರೂ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ [illegible] ತಂಡಗಳನ್ನು ಬೆಳಸು ವೈರವನ್ನು ಬಿತ್ತುವದು ಅತಿ ಶೋಚನೀಯವಾದ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಮಹಾಜನಗಳು ಯಾವ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವರೋ ಅದೇ ಪ್ರಬಲವಾಗುವದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನಪಕ್ಷದವರು ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮತದ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು [illegible] ತಾವು ಸ್ವಾವಲಂಬನದ ವಿರೋಧಿಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು [illegible] ಗುಪ್ತರು ಸೂಚಿಸುವರು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪಕ್ಷಗಳಿದ್ದರೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಒಡೆದುಹೋಗದೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಪತ್ಯವು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೊಂಗ್ರೆಸ ಪಕ್ಷಗಳು ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವು ಒಂದೇ ಎಂಬದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಭೇದಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆತು ಒಟ್ಟಿಗೆ ವರ್ತಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ ನಾವು ಸ್ವರಾಜ್ಯಪದವಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರೋ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಇದರಿಂದಲೇ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುವದು

ಸುಮಾರು 22 ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಲಾಭವೂ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಇಲ್ಲ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಯವರು ಪ್ರಜಾಸಮೂಹದ ಕಡೆಗೆ ಉದಾಸೀನರಾಗಿದ್ದದ್ದೇ ಇನ್ನಾದರೂ ನವೀನರಾಗಲೀ ಪ್ರಾಚೀನರಾಗಲೀ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಕಂಕಣರಾಗಿ ಪ್ರಜಾಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಜಾವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ [illegible] ನಡೆವ ಆಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದು ಬಿಡುವದು ಯಥಾರ್ಥವಾದ ದೇಶಭಕ್ತಿ [illegible] ಜನರೆಲ್ಲಾ ಒಕ್ಕಟ್ಟಾದರೆ ಯಾವ ಹಾನಿಕರವಾದ ಕಟ್ಟುಗಳೂ [illegible] ಬಾಧಿಸವು, ಸಂಘಶಕ್ತಿ ಕಲಿಯುಗೇ ಎಂಬಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ [illegible] ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ಸಾಧಿ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ನಾವೂ ಯಾಕೆ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬಾರದು?

— —

ಬರಗಾಲಗಳೂ, ಜಮೀನುತೆರಿಗೆಯೂ.

—

[illegible] ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮಧ್ಯಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ (Central Provinces) ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿಯೂ, ರಾಜಪುತಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಮಳೆ [illegible] ದೊಡ್ಡ ಕ್ಷಾಮ [illegible] ವರ್ತಮಾನ [illegible] 1890 [illegible] 1881ರಿಂದ 1891ರ [illegible] 11ರಷ್ಟು [illegible] ಇದು [illegible] ಜನಸಂಖ್ಯೆ [illegible] ಲೆಕ್ಕಸ್ಥಿತಿ [illegible] 1891ರಿಂದ 1901ರ ವರೆಗೆ ಶೇಕಡಾ 1¼ ಮಾತ್ರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು [illegible] ಕೆ [illegible] ವರೆಗೆ ಶೇಕಡಾ 10, [illegible] ಶೇಕಡಾ 15 [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 1891ರಲ್ಲಿ [illegible] ನಾವು [illegible] ಹೇಳಿದ [illegible] ಗಳಿಂದ [illegible] ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು [illegible], ಹಿಂದೂದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ಇಲ್ಲದೆ [illegible] ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ 2 ಕೋಟಿ ಜನ 10 ವರುಷದೊಳಗೆ [illegible]

ಕ್ಷಾಮ [illegible] ಹಿಂದೂದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೈರು ಹಾಳಾದರೆ ಧಾನ್ಯದವಸಗಳ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವವೋ? ಭೂಲೋಕದ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹಡಗುಗಳು ಧಾನ್ಯ ತುಂಬಿ ಬಂದು, ಪೈರಿನ [illegible] ಕ್ಷಾಮ [illegible] ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುವವು ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಸಾಯುವದು ಧಾನ್ಯವಿಲ್ಲದೆ [illegible] ರಿಂದಲ್ಲ, ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ ಎಂಬದು ಸ್ಪಷ್ಟ, ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಒಂದು ಸರ್ತಿ ನಟ್ಟ ಪೈರು ಮಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಂದುಹೋದರೆ, ಮಳೆಬಂದೊಡನೆಯೇ ತಿರಿಗಿ ನಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೀಜತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಹೀಗೆ ರೈತರು ಬಡಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ?

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರೈತರ ಬುದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವದೇ ಇದ್ದ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕಳೆದು, ಮದುವೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾಹುಕಾರರಿಂದ ಬಹಳಹೆಚ್ಚು ಬಡ್ಡಿಗೆ ಸಾಲ ತಕ್ಕೊಂಡು, ಪರಾಪಂಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಸಾಹುಕಾರರ ಸಾಲತೀರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಲಾವದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ರೈತನ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂಬದಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ಹೇಳುವರು

[illegible] ಮುಂದಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು [illegible] ಕಮಿಷನ್ ನೆರದು, ಮಡೀವ ತೂದಲಾದ [illegible] ಇದೇ ಅವರ ಸೋಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂಬದಕ್ಕೆ ನಾವು ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ಹಿಂ[illegible]ನದ ಜನರು ಇಷ್ಟು ಕೆಡಕು ಬುದ್ಧಿಯವರಾದರೆ, ಹೊರಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ? ಮೋರಿಶ್ಯಸ್, ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್, ನೇಟಲ್, ಫಿಜಿ (Mauritius, Trinidad, Natal, Fiji) ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ್ಯೂ ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಕೂಲಿಗಳು ಬೇಗನೇ ತಮ್ಮ ಅಲ್ಪ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಹಣ ಒಟ್ಟಿ ನಾಡಿ ಅಂಗಡಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ, ಅಥವಾ ಭೂಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್, ಫಿಜಿ, ಮೊರಿಶ್ಯಸ್ ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗಳು ಯುರೋಪಿಯನ್, ಯುರೇಶಿಯನ್ ಜಾತಿಗಳ ಕೈಯಿಂದ ಬೇಗನೆ ಹಿಂದೂಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾವೆ. ಹಿಂದೂದೇಶದ ಅಂಗಡಿಗಾರರು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ಅವರು ಅಲ್ಪಲಾಭದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವದರಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮ ಅನ್ನವು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಡಿಯನ್ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಡಲಿಕ್ಕಾಗದು ಎಂಬದಾಗಿ ನೇಟಲದವರು ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. [illegible]ದಲ್ಲಿ (British Guiana) ಸ್ವಲ್ಪ ವಜ್ರದ ಖನಿಜಗಳು ಸಹ, ಕೂಲಿಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯುದಯ ಹೊಂದುವ ಜನರು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಾಗ ಕೆಡುಕು ಬುದ್ಧಿಯವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂಬದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತಾನೇ ನಂಬುವದು?

1896ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮವಾದಾಗ ರೋಮೆಷ್ ಚಂದರ್ ದತ್ ಎಂಬವರು ಒರಿಸ್ಸಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಮಿಷನರಾಗಿದ್ದರು. ಕಮಿಷನರ್ ಅಂದರೆ ಐದಾರು ಕಲೆಕ್ಟರರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರ ನೋಡುವ ಅಧಿಕಾರರು. ಇಂಥಾ ಉನ್ನತ ಪದವಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವ ಇಂಡಿಯನರೂ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಈ ಉನ್ನತ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಕೆಲಸ ನೋಡಿದ್ದರು. ಇವರು [illegible] ಬಂದ ಕೂಡಲೆ, "ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಎಂಡ್ ಇಂಡಿಯಾ" ಎಂಬ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆದದ್ದೇನಂದರೆ:—'ಸರಕಾರದವರು ಆಗಾಗ್ಯೆ ಕಂದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೃತಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಾಮಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ಮಾಡುವ ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟುಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ [illegible] ಕ್ಷಾಮವಿಲ್ಲ; ಹೀಗೆಯೇ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಯಂ ಕಂದಾಯವು [illegible] ಮನ್ನು ತಗ್ಗುವದು. ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಪದವಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಜನರಿಗೆ ಇಡುವದರಿಂದ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಹೇರಳ ದ್ರವ್ಯ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಕ್ಷಾಮಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ'. ಹೀಗೆ ಅವರು ಬರೆಯಲು, ಸರಕಾರದವರು ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಮುಂಚಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ತಕ್ಷಣ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸವೇ ಬೇಡವೆಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜಿಕೊಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿಗೆ ತೆರಳಿಹೋದರು. ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಪೆನ್ಶನ್ ತಕ್ಕೊಂಡು [illegible] ಕೋರ್ಟಿನ ಚೀಫ್ ಜಸ್ಟೀಸರಾಗಿದ್ದ ಸರ್ [illegible] ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖರ ದಸ್ತಕತು ಹಾಕಿಸಿ ಒಂದು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನಂದರೆ:—'ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟ್ 30 ವರುಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಮುಂಚಿನ ಸುಮಾರು 20 ವರುಷಗಳ ಸರಾಸರಿ ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಧಾನ್ಯದ ದರ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು. ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಮೀನನ್ನು ಅದರ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತಿಯನನುಸರಿಸಿ ಮೇಲುಕೀಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು'. ಇದು ಹೊರತು ರೋಮೇಶ ಚಂದ್ರರೇ ಕರ್ಜನ ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸರ್ವಗೋಚರ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಸುಮಾರು 1860ನೆ ಇಸವಿ ವರೆಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಿಂದೂದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಯಮ್ ಕಂದಾಯ ಮಾಡುವ ಆಲೋಚನೆ ಇತ್ತು. ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸೇಲಮ್, ಮಲಬಾರ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಜನರಿಗೆ ಮಾತು ಸಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಜನರ ಕಳಕಳ ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲ, ಇವರು ಎಂದೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿರುವರೆಂದು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಈ ಕಾಯಂ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಆಲೋಚನೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ದಯಾತ್ಮರಾದ ರಿಪನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಧಾನ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ದರವು ಹೆಚ್ಚಿದ ಹೊರತು ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಾರದೆಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೂ ಅಂದಿನ ಸ್ಟೇಟ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ'. ಜನರು ವಿಧೇಯರಾಗಿದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಉಚಿತವು ಇದುವೋ ಎಂದು ರೋಮೇಶ್ ಚಂದ್ರದತ್ತರು ಕೇಳಿದರು. ಇವರು ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಪ್ರತೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟುಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಬರೆದರು. ಇಂಥಾ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮರು ಪುಣ್ಯಗಂಗೆಯಿಂದ ಫಲಿತವಾದ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಬೇರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಬಹಳ ಕಠಿಣ. (ಮುಂದೆಸಾಗುವದು.)

ನೆಲಕಡಲೆಕಾಯಿ.

ಮಂಗಳೂರು ತಹಶಿಲ್ದಾರರವರು ಕಳುಹಿಸಿದ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಷನಿನವರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೆಲಕಡಲೆಕಾಯಿಯ ವಿಷಯದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪೂರ್ವಕ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವೆವು. ಇದರಿಂದ ವಾಚಕರ ಈ ವಿಷಯದ ಅನುಭವದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನೆಲಕಡಲೆಕಾಯಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಗುಣದಿಂದಲೂ ಇದೊಂದು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹೊಸತಾದ ನೂತನ ವಸ್ತುವಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಇದರ ಹೆಸರು ವರ್ಣನೆಗಳ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಟಿಸ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಬೆಳೆಸುವ ಕಾಲ, ನೀರು ಬಿಡುವಿಕೆ. ಈ ಪೈರನ್ನು ಇತರ ಸಮಯ ಬಿಟ್ಟು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನೀರು ಬಿಡುವದು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಏನೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಬೊಂಬಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೂನ್ ಮತ್ತು ಜುಲಾಯಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆಗಾಲದ ಪೈರು ನೆಲದಲ್ಲಿ 6 ಯಾ 7 ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಇಲ್ಲದಾಗ್ಯೆ ನೆಲವನ್ನು ಯಾತ ಮೊದಲಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಸಾಧನಗಳಿಂದಾದರೂ ಒದ್ದೆಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಬಿತ್ತಿದ 2 ಯಾ 4 ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ 2-3 ಯಾ 4 ಸಾರಿ ನೀರು ಬಿಡುವದು ಸಾಕೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ ನೀರು ಬಿಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಳಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿಗಾರರು ತಮಗೆ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ನೀರು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನೀರು ಬಿಡುವದು ಸುಲಭವಾದರೆ, [illegible] ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ವಿಷಯ. ನೆಲಕಡಲೆ ಬೆಳೆಸುವದಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಭೂಮಿಯು ಸಮುದ್ರತೀರದ ಹೊಯಿಗೆ ಮಿಶ್ರವಿರುವ ಮಣ್ಣಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೆಲಕಡಲೆಗೆ ಅದರ ಲಘುವಾದ ಮಣ್ಣು ಹೊಯಿಗೆ ಮಿಶ್ರವಾದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಲಘುವಾದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಜಾನುವಾರುಗಳ ಮೇವು ಲಭಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾದರೆ ಮಾತ್ರ, ಫಲವತ್ತಾದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಈ ಪೈರನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದು. ನೆಲಕಡಲೆಯು ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪೈರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವದು. ನೆಲವನ್ನು ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿ ಆ ನಂತರ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಸಾಲುಗಳಾಗಿ ಹೂಡಿ, ನೇಗಲು ಹೋದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೀಜದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಬೀಜಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯ ಒಂಭತ್ತು ಇಂಚು ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕು. ನೇಗಿಲು ಎರಡನೇ ಸಾರಿ ಹೂಡಿ ಬರುವಾಗ್ಯೆ ಮೊದಲು ನೆಟ್ಟ ಬೀಜವು ಮಣ್ಣಡಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅನಂತರವೂ ನೇಗಲು ಬರುವದರಿಂದ ಪುನಃ ಬೀಜ ಹಾಕುವರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯ ಒಂದೊಂದು ಫೂಟು ಸ್ಥಳ ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಒಂದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಎಷ್ಟು ದೂರವಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮವೋ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಇರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಗೊಬ್ಬರ. ಬೇಸಿಗೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಡುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕುರಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಹಾಕಿ ಯಾ ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಸಿಕ್ಕುವ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಂಥಾದ್ದು ಅತಿ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೆಂತ ತಿಳಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಎಕ್ರೆಗೆ 25 ಹೊರೆಯಂತೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಚಳ್ಳೆದಾಗಿ ಕೊಳತು [illegible] ಹಕ್ಕಿಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಗದ್ದೆಗೆ ಹಾಕಿ ಪ್ರಥಮದ ಮಳೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಸಮ

[illegible] ಗದ್ದೆಯು [illegible]. ನೆಲಕಡಲೆ ಪೈರನ್ನು ಬೆಳಸುವದಕ್ಕೆ ಪೊಟ್ಯಾಷ ಎಂಬ [illegible] ಹೆಚ್ಚು ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪೊಟ್ಯಾಷ ಎಂಬ ವಸ್ತುವು [illegible] ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, ಹೆಚ್ಚು ಬೂದಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಈ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕಳೆ ಕಿತ್ತು ತೆಗೆಯುವದು. ಈ ಪೈರಿಗೆ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಕಳೆ ಕಿತ್ತುತೆಗೆಯುವಂಥಾದ್ದು ಅವಶ್ಯವುಂಟು. ಈ ಗಿಡವು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಪಸರಿಸಿ ನೆರಳು ನೆಲವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನಂತರ, ಅದರ ಜಾಗ್ರತೆ ಏನೂ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪೈರು ನಾಶಮಾಡುವ ಜಂತುಗಳು. ಇಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಂದಿಗಳು ನೆಲಕಡಲೆಯ ಪೈರನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕೋಡುಗಳು ಆದಾಗ್ಯೆ ನರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಗೆಗಳು ಸಹ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೆಡಿಸುವಂಥಾದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪೈರು ಕಟಾವು ಮಾಡುವಿಕೆ. ಈ ಪೈರನ್ನು ಕೆಲವು ಸಾರಿ ನೇಗಿಲಿಂದ ಕಟಾಯಿಸಿ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಸರ್ತಿ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಹಗುರವಾದ ದೇಶೀಯ ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ ಅಗಿಯುತ್ತಾರೆ; ಅಗಿಯುವಿಕೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಮೊದಲೆ ಕೊಯಿದು ತೆಗದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕಟಾವಿನ ಮೊದಲು ಗದ್ದೆಯನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಸಿದರೆ, ಅಗಿಯುವದು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ನೆಲಕಡಲೆಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗ್ರತೆ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳು ಒಣಹೊಯಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ನೀರು ಬಿಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲಾ. ಬೀಜ ಯಾವಾಗ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಏನೊಂದು ನಿಬಂಧನೆಯಿಲ್ಲಾ. ಅದೇ ರೀತಿ ಯಾವಾಗ್ಯೆ ಬೆಳೆ ಕೊಯ್ಯಬೇಕೆಂಬದಕ್ಕೂ ನಿಬಂಧನೆಯಿಲ್ಲಾ. ಧಾನ್ಯ ಕಟಾವಿನ ಸಮಯವಾದನಂತರ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚಂಗಲ್ಪೆಟ್ಟು, ದಕ್ಷಿಣ ಆರ್ಕಾಡ, ಮತ್ತು ತಂಜಾವೂರ ವ ತಿರುಚಿನಾಪಳ್ಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಕಡಲೆ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಾರ [illegible] ಬಿತ್ತುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ಪತ್ತಿ. ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಗೊಬ್ಬರ ವಗೈರೆ ಹಾಕಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಒಟ್ಟಾರೇ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಎಕ್ರೆಗೆ 3,200ರಿಂದ 3,500 ರಾತ್ಲ ವರೆಗಿನ ಭಾರದ ಸಿಪ್ಪೆ ತೆಗೆಯದ ಕಾಯಿಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಸಿಪ್ಪೆ ತೆಗೆಯದ ಕಾಯಿ ಭಾರದಲ್ಲಿ 4 ಪಾಲು ಆದರೆ, ಸಿಪ್ಪೆ ತೆಗೆದನಂತರ ಅದು ಸಿಪ್ಪೆ ಇದ್ದವಾಗಿನ ಭಾರದ ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು ಭಾರ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದೀತು.

ಉಪಯೋಗಗಳು. ನೆಲಕಡಲೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿದರೆ [illegible] ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಗೆ ಆರಿಹೋಗದ ಎಣ್ಣೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ [illegible] ವಾಸನೆ ವ ರುಚಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಿಂಡುವ ಮೊದಲು ಬೀಜವನ್ನು ಬಿಸಿಮಾಡಿ ಬಿಸಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಆದರೆ ಬಿಸಿಮಾಡದೇನೇ ಹಿಂಡಿ ತೆಗೆದ ಎಣ್ಣೆಯು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗುಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲಕಡಲೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಊರ [illegible] ಬೆರೆಸುವದಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನುಣ್ಣಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ವಿಲಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಬೂನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ನುಣ್ಣಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೆಲಕಡಲೆಯು ಒಳ್ಳೆ ಆಹಾರದ ವಸ್ತು. ಮೂಲಸ್ಥಾನ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ನೆಲಕಡಲೆಗಿಡಗಳ ಎಲೆ ಮತ್ತು ಗೆಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಜಾನವಾರುಗಳು ಅತಿ ಆತುರದಿಂದ ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಆದರ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಒಣಗಿಸಿ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅವು ಬಹಳ ಪುಷ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ದನಗಳ ಹಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ನೆಲಕಡಲೆಯು ಜಾನುವಾರಗಳ ಮೇವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವದಾದರೆ, ಆವೆಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಅದನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರೆ, ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಳೆಯ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ವರುಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬೆಳೆಯುವಂಥಾ ಮತ್ತು ಕೋಡುಳ್ಳ ಪೈರಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದರ ಹಿಂಡಿಯನ್ನು ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಜಾನುವಾರಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಎತ್ತುಗಳಿಗೂ ಮಿಶವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಉತ್ತಮ ಆಹಾರವಾಗಿರುವದು. ಆದರೆ ಈ ಆಹಾರವನ್ನು ಜಾನುವಾರಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವಾಗ್ಯೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಈ ಸ್ವಭಾವದ ಬೇರೆ ಆಹಾರಗಳ ಸಂಗಡ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯವದೆ. ಸಿಪ್ಪೆ ತೆಗೆಯದ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಆಯಾಯ ಸ್ಥಳ ವ ಕಾಲ ಸ್ಥಿತೀ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಗೆ 30ರಿಂದ 45 ರಾತಲು ವರೆಗೆ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದರು. ಫ್ರಾನ್ಸದೇಶಕ್ಕೆನೇ ವರುಷ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಟನ್ (4 ಲಕ್ಷ ಖಂಡಿ) ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪೈಕಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಏಳು ಸಾವಿರ ಟನ್ (28 ಸಾವಿರ ಖಂಡಿ) ಮಾತ್ರ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವರುಷದಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, 37,65,462 ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯದ 7,12,954 ಹಂಡ್ರುಡವೇಟ (1,42,591 ಖಂಡಿ) ನೆಲಕಡಲೆ ರಫ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಂಗಳೂರು ಪೈಕಿ ಉರ್ವ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಸಂಘದವರು ಸಾಗುವಳಿಯ ರೀತಿ ವ ಫಲವನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ತೋರಿಸುವರೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷಿಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮ ರಾ ರಾ ಎಸ್ ಇ ರೇಗೊ ಪ್ರಭುಗಳವರಿಂದ 1906 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನೆಲಕಡಲೇ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಎಕ್ರೆಗೆ 109 ರೂಪಾಯಿ ಐವಜು ಆದಾಯ ಸಿಕ್ಕಿರುವದು.

ಭರತಖಂಡದ ಮುಂದಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೂ ವಿದೇಶಿ ಭಂಡವಾಳವೂ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ವ್ಯವಸಾಯವೇ ಮುಖ್ಯ ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿರುವ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಇತರ ಉದ್ಯಮಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನೂ ದೇಶದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಇದ್ದ [illegible] ದೊರೆಯುವ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೆವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಂಡವಾಳವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವದೋ ಯಾ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದು ಉಚಿತವೋ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮ. ರಾ. ರಾ. ಮಾಧವರಾಯರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ [illegible].

ಪ್ರಕೃತ [illegible] ಸರಕಾರಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯ [illegible] ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ವಿದೇಶಿ ಸಾಮಾನುಗಳ [illegible] ಸರಕಾರದವರು ವಿಧಿಸ ವದುಂಟು. ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಈ [illegible] ತಮ್ಮ [illegible] ಅವಲಂಬಿ [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆ [illegible] ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪತ್ರಿಕಾ [illegible]. ಬ್ರಿಟಿಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ [illegible] ಕಾರಣ [illegible] ಸಾರ್ವಕಾರ [illegible] ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಈ ಸಾವ್ರಕಾರರ ಕೈಗಾರಿಕೆ [illegible] ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರವು [illegible] ಸರಿ.

[illegible] ಕಂಡಿರುವ ಕ್ಷೋಭ [illegible] ಮುಂತಾದ ನಮ್ಮ ಈ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯು [illegible] ಉದೋ?

ಭರತಖಂಡ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸರಕಾರದವರ ಆಧಾರವನ್ನು ಎಷ್ಟು [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂಡವಾಳವು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ಸರಕಾರವು ಈ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಬಂದು ಮೇಲ್ಕೆ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳದಿಂದಲೇ [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದರೆ ಯುರೋಪಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಿ ದೇಶವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಇವರ ಕೈಸೇರುವದು. ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುವು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದಲೇ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ವಿದೇಶಿ ಭಂಡವಾಳದ ವಿನಹಾ ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿದೇಶಿ ಶ್ರೀಮಂತರುಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅಮಿತ ಧನವನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವರೆ ಸರ್ವಾನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಭಂಡವಾಳಿಕರಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸಾಹಸವೂ, ಉತ್ಸಾಹವೂ, ನವೀನ ರೀತಿಗಳನ್ನನುಸರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನಷ್ಟಕಾರಿಯಾಗುವದು ವಿನಹಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೂ ಬೀಳದು ಎನ್ನುವರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಿಂದೀಚೆಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳವು ಈ

ಅಂಗ್ಲೋ-ಇಂಡಿಯನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದು ವರುಷದೊಳಗೆ ಎಂಟ್ಟೆಂಟ ಹೊಸ ನಾಲ್ಕೈದು ಕಾರಖಾನೆಗಳೂ ಗರಿ ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಕಾರಖಾನೆಗಳೂ ಮೋಣದ ಬತ್ತಿ, ಗಾಜಿನ ಸಾಮಾನು ಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಭಂಡಸ್ಸಾಲೆಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರು ವವು. ಹೀಗೆಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಭಂಡವಾಳಿಕರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಸಾಹಸಗಳಿಲ್ಲವೇ? ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನರಳುವರು.

ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಏಳ್ಗೆಯು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರುವರೆ ತಕ್ಕದಾದ ಭಂಡವಾಳವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಧನ ವ್ಯಯವು ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬಡಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಧನ ವ್ಯಯದಿಂದ ಯಾವನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸಲು ಅಂಜುವರು. ಇತರ ದೇಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ದೇಶದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅಪರಿಮಿತ ಖರ್ಚು ತಗಲುವದರಿಂದಲೂ, ಈ ಬಡತನವು ನಮಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿರುವದು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ರಾಜ್ಯಾಳುವಿಕೆಯ ಅಂದಿನಿಂದ 900 ಮಿಲಿಯ ಪವನುಗಳ ಮೌಲ್ಯದ ಭಂಡವಾಳವು ಭರತಖಂಡದಿಂದ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ವಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದೆಂದು ಮೆ। ದಾದಾಭಾಯಿ ನವುರೋಜಿಯವರು ಹೇಳಿರುವರು. ಸರಕಾರದ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ವಿಲಾಯತಿವರನ್ನೇ ನೇಮಿಸುವದರಿಂದ ದೇಶದಿಂದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಧನವು ವಯ್ಯಲ್ಪಡುವದು. ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳವಿರುವ ಕಂಪೆನಿಗಳ [illegible] ದಿನೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾವುಕಾರರೂ, ಕೆಲವು ಸರಕಾರಿ [illegible] ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಜವಿಾನುದಾರರ ವಿನಹ ತಮ್ಮ ಉದರಪೋಷಣೆ [illegible] ಬಹು ಕೃತವೇಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದರೂ ಗತಿಕಾಣದಿರುವ ಜೆಲ್ಲರೆ [illegible] ವ ಚಿಕ್ಕ ಬೇಸಾಯಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರಕೊಳ್ಳ [illegible] ರೂ ವ ಕೂಲಿಕೆಲಸದವರಿಂದಲೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಈ ನಮ್ಮ [illegible] ನಮ್ಮ ಈ ಬಡಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವದು. ಸಿವಿಲ್ ಹುದ್ದೆಗಳ [illegible] ರುವ 6500 ಜನ ಯುರೋಪಿಯರಲ್ಲಿ ಸಮ ಅರ್ಧ ಪಾಲು [illegible] ಸಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಯಾವ ಅಪಾಯವೂ ಸಂಭವಿಸದೆ [illegible] ಸರಗಳಿಗೆ ಈ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳವಿರುವದರಿಂದ ಲಾಭವು ದೊರೆಯುವದು. ಹೀಗೆ ಉಳಿಸಿದಂಥ ಹಣವನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರಜೆಗಳ [illegible] ಶಾಲಾ [illegible] ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ [illegible] ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಮೆ। ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರೇ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಭಾರತೀಯರು [illegible] ಪಾಲನೆಗೆ ಅಸಮರ್ಥರೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟ ಮೇಲೆ [illegible] ಒಂದು [illegible]ರಾಗಿರುವವು.

[illegible] ಕೈ ದೊರೆ ಬಂಡವಾಳವು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ [illegible] [illegible] ಸರಕಾರದವರು [illegible] [illegible] ದೇಶ [illegible] ಉಂಟಾ [illegible] [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆ [illegible] [illegible] ಕಾರಖಾನೆ, [illegible] ಕಾರಖಾನೆ, [illegible] ವ ಮೈಸೂರು ಕೋಲಾರ [illegible] ಹೊರಗಿನ [illegible] ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳದ ಸಹಾಯವು ನಮ್ಮನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ನಿರ್ಗತಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದೆಂಬದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿರುವರು. ವಿದೇಶಿ ಭಂಡವಾಳಿಕರು ತಮ್ಮ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಲಾಭವನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ತಮಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಲಾಭದೊರಕುವಲ್ಲಿಗೆ ವಯ್ಯುವರು. ಕೆಲಸಗಳ ಅರುಹುಗಳನ್ನು ಕಲಿತ್ಯಾರೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದೇಶಿ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೇಟಿವರನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸದೆ ಚಿಕ್ಕ ಗುಮಾಸ್ತ ವ ಹೇಡಿಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸುವದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯವೂ ಕ್ರಮೇಣ ನೊಂದುಹೋಗಿ ಹೇಡಿ ಮತ್ತು ಗುಮಾಸ್ತರ ಕೆಲಸಗಳು ವಿನಹಾ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನಾವು ಅಯೋಗ್ಯರಾಗುವೆವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟೂ ಇದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಸರಕಾರಿ ಹುದ್ದೆದಾರರೂ ಅವರ ಕೈಸೇರಿರುವದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲದಕಷ್ಟ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ನೇಟಿವರು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನವನ್ನೈದ ಕೂಡದಾಗಿಯೂ ಮಾಡುವರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು ಈ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸುವರೆಂಬದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಮಯ ಇಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಊರೆಲ್ಲಾ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳಿಕರಿಂದ ತುಂಬಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ವಿದೇಶಿ ಭಂಡವಾಳವು ನಮಗೆಂದೂ ಸಲ್ಲದು.

ದೇಶೀಯ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೆ [illegible] ರುವರೆ ನಾವು ಕಾಯಬೇಕೆಂತಲೂ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳ [illegible] ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯವು ನೆರವೇರುವದೆಂದೂ ಹೇಳಿ 'ಸ್ವದೇಶಿಯು' [illegible] ಅದರ ಈ [illegible] ನಿರೂಪಿಸಿ, ದೇಶ [illegible] ಕಾರ್ಯತ [illegible] [illegible] ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ತಮ್ಮ [illegible]

ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅಮೇರಿಕ [illegible] ಮಾರಿ.

[illegible] ವಿದ್ಯೆ [illegible] ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ [illegible] ನೋಡಿದರೂ [illegible] ಧನಸಂಪತ್ತೂ ಈ ವಿದ್ಯೆ [illegible] ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ [illegible] ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ [illegible] ರಾಜರಾ [illegible] ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು [illegible] ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು [illegible] ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ [illegible] ಈಗಿನ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೈ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳ ಕೈಸೇರ [illegible] ಮೇರೆ [illegible] ವಿದ್ಯಾ [illegible] ನಾವು [illegible] ಮೇಲೆಗೆ ಏನೂ [illegible] ಈ ಕತ ವ್ಯವನ್ನು ದೇ [illegible] ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮಂತರೆಲ್ಲ [illegible] ಸಂದರ್ಭವು ಒಂದೊದಗಿರುವದು. ದೇಶ [illegible] ಲೋಕೋಪಕಾರ [illegible] ಪರೋಪಕಾರಾರ್ಥ ವಿದ್ಯಾ [illegible] ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ [illegible] ಕಾರ್ನೀಜಿಯವರ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿರುವದು. ದ್ರವ್ಯದ ಸದುಪಯೋಗದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಒಲಿಯುವಳು.

ನಮ್ಮ [illegible] ವರುಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಕನರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿಗೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲತೆಯು ಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಪಾಸಾಗಿ ಹೋದವರ "ಓಲ್ಡ್ ಸ್ಟುಡೆಂಟ್ಸ್ ಯುನಿಯನ್" ಎಂಬ ಸಂಘದವರು ತಮ್ಮಿಂದಾಗುವಷ್ಟು ಸಹಾಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಮಾತೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ, ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಖಾಸಗಿ ಸರ್ಕಿಲಾರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವರು. ಈ ಸರ್ಕಿಲಾರು ಮೇರೆಗೆ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರೆಲ್ಲರೂ ಈಚೆಗೆ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆನರಾ ಹಿಂದು ಪರ್ಮನೆಂಟ ಫಂಡಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ರೂಪಾಯಿ 500 [illegible] ದು ಯಾ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ ಯಾ ತಿಂಗಳು ಕಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಾಯಿ

[illegible] ತಿಗದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಫಂಡಿನ ರೂಲು [illegible] ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳಲಾಗದವರು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯ [illegible] ತಗದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಫಂಡಿನ ಸಾಲುಗಳಿಗೆಂತೂ ಸೇ [illegible] ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲು [illegible] ಯುವಕರ ಅಭಿಮಾನವು ಬಹಳ ಶ್ಲಾಘ್ಯನೀಯವೇ. ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸರಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ಸಾವುಕಾರರಾಗಿಯೂ ಜಮೀನುದಾರರಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಇರುವರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಹಸ್ರ ರೂಪಾಯಿ ಜಮೆಯಾಗುವವು. ಹದಿನಾರು ವರುಷಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಶಾಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಾಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಈ ಯುವಕರ ಸಹಾಯವೂ ಬಹಳ ನೆರವಾಗುವದು ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಪಾಸಾಗಿ ಹೊದವರೆಲ್ಲರೂ, ಅಮೇರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಚಾರಗೋಸುಗ ಒಂಭತ್ತು ಕೋಟಿ 60 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆತ್ತ ಮಿ ರೊಕಫೆಲರ್‌ರ ಮೇಲು ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವರಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮ.

ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳನ್ನು ಒಕ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಛಾನ್ಸಲರರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಹಾನುಭವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಂದರೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಆವರಿಗೆ ಈ ಬಿರುದು ಕೊಟ್ಟ [illegible] ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಾಜಿ ವೈಸರಾಯ ದೊರೆಗಳ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಕ್ಷೀಣಗತಿಗೆ ಬರುವಂತಾಯಿತೆಂದು ಜನರು ತಿಳಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. [illegible] ಜನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲೋಸುಗ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ [illegible] ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೇ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಖರ್ಚನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ [illegible] ವರಾದ ಹುಡುಗರು ಸಾಲೆ ಬಿಡಬೇಕಾಗುವದು ಸಾವಿರ [illegible] ಲಾರದ ಕೊಲೇಜುಗಳು ಮುಚಿ ಹೋಗುವ ದುರ್ದಸೆ ಬಂದದೆ

ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅವಶ್ಯವೆಂದು [illegible] ಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಇತರ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳಂತೆ ಹಿಂದುಳಿದ [illegible] ಒಂದೇ ತಲಾಂತರದೊಳಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ನವೀನ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು [illegible] ವಾಗಿ ಒಳಕೊಂಡು ದುರ್ಜಯವೆನಿಸಿದ ರುಶ್ಯವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ [illegible] ಜಪಾನೀಯರು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಜಪಾನ್ ರಾಜನು [illegible] ತೃಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಯುವಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದನು ಜಪಾನ್ ದೇಶದ [illegible] ಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ತಾವು ಲೋಕದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ [illegible] ಸರಿಸಿದೆವೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ಪ್ರಭುವು ಉತ್ತರವಿತ್ತನು. [illegible] ವಿದ್ಯೆ ಇಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಲೀ ಜನಾಂಗವಾಗಲೀ ಪಶುವಿನಂತೆ ಪರಾಧೀನವಾಗಿರುವದು.

ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೊರತೆಗಳು ಕಾಣ ಬರುವವು. ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿ ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಾಸವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಹಸ್ತಕೌಶಲ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮೆದುಳಿಗೂ ಅವಯವಗಳಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಬೇಕೆಂದು ಇತ್ತಲಾಗೆ ಪಂಡಿತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವರು ವಯಸ್ಸು ಬಂದಾಗ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸೇರುವವನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹಸ್ತಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿರಬೇಕು ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಮೂಲಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೆರಡು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ದರ್ಜೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಯು[illegible] ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಎಡೆ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳನ್ನು ಒಕ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ್, ಕೇಂಬ್ರಿಜ್ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳ [illegible] ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನ ಇತ್ತಲಾಗಿನ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳ [illegible] ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೋರದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಇದರ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಲೋಕದ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಿಂದೆ ಬೀಳದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತವಾದ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು.

ಇನ್ನೊಂದು ಕೊರತೆ ಏನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಬೋಧವನು [illegible] ವಾಗಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯ ಮುಖ್ಯವಾದ [illegible] ಹುಡುಗರ ಬುದ್ಧಿಯು ವಿಕಸಿತವಾದಂತೆ [illegible] ಉದಾತ್ತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು [illegible] ಬೇಕು [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಆದರ್ಶಗಳು [illegible] ಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಅದ್ದರಿಂದ ಸನಾತನಧರ್ಮವನ್ನು [illegible] ವಿದ್ಯೆಯು ಕೇವಲ ಅಪೂರ್ಣ ಆದರೆ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತಬೋಧೆಗೆ [illegible] ಸರಕಾರದ ರಾಜನೀತಿಗೆ ವಿರೋಧ

ಈ ಕಾರಣ [illegible] ವಲೋಸುಗ ಪ್ರಜಾಹಿತೈಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ [illegible] ಲಾಹೋರಿನ ಆರ್ಯಸಮಾಜದ ಕೊಲೇಜು, ಅಲಿಗ[illegible] ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ [illegible] ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೊಲೇಜು, ಸಾಲೆಗಳು ಇದೆ [illegible]

[illegible] ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ [illegible] ತಂದರು. ಹಿಂದು [illegible] ತರದಿಕ್ಕೆ [illegible] ಮಾಡುವ ಸಾಧನದ [illegible] ಕಾಶಿಯ [illegible] ನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಇವರು ಈಗ ವಿಲಾ[illegible] ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ [illegible] ನಮ್ಮ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು [illegible] ಕೂಡಿಸುವರು ಇಂಥಾ [illegible] ದೇವರು [illegible] ಇವರಿಗೆ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯವನ್ನು [illegible] ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆವು

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಕೊರೇಯದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಜಪಾನೀಯರ ಅಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಮುಖವಾಗಿ ಆಗಾಗ್ಯ ಕೊರೇಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಗಲಭೆಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ರಾಜಭ್ರಷ್ಟರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇವರ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಇವರು ಜಪಾನೀಯ ರೆಸಿಡೆಂಟ ಜನರಲ್ ಮುಖಾಂತರ ಜಾರಿ ನಡಿಸಬೇಕೆಂ ಜಪಾನ ಸರಕಾರದವರು ಏರ್ಪಡಿಸುವರೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಕೊರೇಯದ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಸ್ಯುಯೋಲ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜಪಾನೀಯ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿಸುವರೆ ಖಾಸಗಿ ನೋಟೀಸುಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ ಎಂದೂ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು.

ಜಪಾನದಿಂದ ಹಯಾಶಿ [illegible] ಮಂತ್ರಿಯು [illegible] ಯೋಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವನು ಕೊರೇಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆಲೋಚನೆ ಮೇರೆಗೆ ತನ್ನ ಯುವರಾಜನನ್ನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಜಪಾನ ಆಧಿಪತ್ಯದವರ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಡಿಯುವರೆ ಒಪ್ಪಿರುವನೆಂದು ಕೊರೇಯದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡಿಸಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೊರೇಯದವರೆಲ್ಲರೂ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನರ್ಪಿಸ ಸಿದ್ಧವಿದ್ದಾರೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಜಪಾನೀಯರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಈ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಜಪಾನಿಗೆ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿ ಇವರನ್ನು ಮರಣಾಂತ್ಯದವರೆಗೂ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿರುವರು.

ಕೊರೇಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿಗೂ ಈ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನು ರಾಜಭ್ರಷ್ಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ವರ್ತಮಾನವು ತಿಳಿದು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಂಗಗಳು ಎದ್ದಿರುವವು. ಕೊರೇಯದವರ ಒಂದು ಟೋಳಿ ಒಂದು ಪೋಲೀಸ ಸ್ಟೇಶನನ್ನು ಕೋವಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹಾರಿಸಿ ಜಪಾನೀಯರನ್ನು ಮುತ್ತಿರುವರೆಂ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು.

ಕೊರೇಯದ ಯುವರಾಜನನ್ನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿರುವರು ಹೊಸ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯರ ಒಡ್ಡೋಲಗಕ್ಕೆ ಜಪಾನೀಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು.

ಸರಕಾರಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಮೊಕ್ತೆದಾರಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ್ದ ವ್ಯವಸಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಅಂಗ್ಲೇಯರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ದೇಶಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಪಾಸಾಗಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವದು.

[illegible] ಘೋರಕೆಲಸವನ್ನು ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ವ್ರೇಶಿಸಕೂಡದೆಂಬ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿರುವರು.

ಅಮೇರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತಸಂಸ್ಥಾನದವರು ಶಾಂತ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಜಪಾನತ್ತಕಡೆ ತಮ್ಮ ನೌಕಾಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವದೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾದ ರೋಸವೆಲ್ಟರು ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಸಿರುವರು

ಮಿ॥ ಮೋರ್ಲೆಯವರು ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯ [illegible] ತ್‌ಸಿಂಗರಿಗೂ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳ ಕೂಡ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಡಿಸಬಹುದಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿರುವದಾಗಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು ವ್ಯಾಸರಾಯರಿಗೂ ಲಾಜಪತರಿಗೂ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡದಿರುವದು ಇದು ಏನಾಗಿತ್ತೆಂಬದನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮೋರ್ಲೆಯವರು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿರುವರು

ಮಿ ಒ ಗ್ರೆಡಿ ಎಂಬವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ [illegible] ಯಾ ಸ್ಪೀಕರೆಂಬವರನ್ನು ಮೋರ್ಲೆಯವರು [illegible] ದಲ್ಯ್ಯಾಂಡ ಗಡಿಪಾರಿನ ವ ತ್ತು ಅಕ್ರಮ [illegible] ಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಂತೆ [illegible] ಡಿಸಬೇಕೆಂತ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಈ ಕಾರಣಗಳನ್ನು [illegible] ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವು ಮೋರ್ಲೆಯವರಿಗಿದೆ ಎಂದರು

ಮಿ॥ ಮೋರ್ಲೆಯವರು ತನ್ನ ಆಲೋಚನಾ ಸಭೆಗೆ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಸೇರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ [illegible] ನೂನು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿ [illegible] ಡಾರ್ಡ್ಸ್ ಸಭೆಯ [illegible] ಪಡಿಸಿರುವರು

ಹೇಗ ಕೊನ್ಸರೆನ್ಸಿ [illegible] ಕಾರ್ಯದ [illegible] ಗಳು ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಅಮೇರಿಕದ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ರೂಜವೆಲ್ಟರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುವದು ಹೋಗಿರುವರು

ಈ ತಿಂಗಳ 14ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಕೈಸರರನ್ನು ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಯವರು ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶಿಸುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 26ನೇಗೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗು ಮರಣದ ಸಂಖ್ಯೆಯು 2760, ಪ್ಲೇಗು ತಗಲಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು 3411 ಆಗಿತ್ತು

ರಾಜದ್ರೋಹಪರವಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಯುಗಾಂತರವೆಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಪತ್ರದ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಒಂದು ವರುಷದ [illegible] ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಪೊಲೀಸು ಕೋರ್ಟಿನವರಿಂದ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪತ್ರಸಂಪಾದಕರಾದ ಭೂಪೇಂದ್ರನಾಥ ದತ್ತರು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕನಂದರ ಸಹೋದರರಾಗಿದ್ದು [illegible] ನೋಕದಮೆಯು ಸುರುವಿನಲ್ಲಿ ಸಿನ್ಯರ್ ನಿವೇದಿತಮ್ಮನವರು [illegible] ಜಾಮೀನು ನಿಲ್ಲುವರೆ ಸಿದ್ಧವಿದ್ದರು. ಭೂಪೇಂದ್ರನಾಥ ದತ್ತರು ತಾನು ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವೆನೆಂದೂ, ಇಂತಹ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೂ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಸಾಬೀತು ಮಾಡುವರೆ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಪೇಚಾಡುವದು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಹೇಳಿ ತಾನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಒಪ್ಪಿದರು. ನಮ್ಮ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭೂಮಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಏನೂ ಅಂಜದೆ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ತಮ್ಮ ಮೂಲಮಂತ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು [illegible] ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಭೂಪೇಂದ್ರನಾಥ ದತ್ತರ ಈ ಮೊಕದಮೆಯು ಇಂತಹ [illegible] ಮೊಕದಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆದಾಗಿರುವದು.

[illegible] ಪತ್ರವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದ ಛಾಪಖಾನೆಯನ್ನು [illegible] ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿ [illegible] ಅಪಹರಿಸುವರೆ ಲಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿ [illegible]

[illegible] ತಮ್ಮ [illegible] ಉಪಕಾರಿಯನ್ನು [illegible] ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ [illegible] ಇದರಿಂದ ಇವರ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸರಕಾರದವರು ಈ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮೇರೆ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡುವರಂತೆ

ಈ ವರುಷ ಕಲಿಕತ್ತಾ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಬಂಗಾರದ ಪದಕು [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಗೆ ದೊರಕಿರುವದು

[illegible] ರೋಮನ್ ಕೆಥೋಲಿಕರ [illegible] ಮಾಡಿದ್ದರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಹಿರಂಗವಾದ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದವನ್ನು [illegible] ಒಂದು ರೋಮನ್ ಕೆಥೋಲಿಕರ ಸಭೆ ನೆರದಿತ್ತು. ಕಲಿಕತ್ತೆಯಿಂದ [illegible] ಬಿಷೋಪರೂ [illegible] ಬಿಷೋಪರೂ ಈ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸತೊಂದು ವಸ್ತ್ರನೇಯುವ ಜಪಾನೀಯ ಮಗ್ಗಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿರುವದು. ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯವರು 90—200 ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರಿಗೆ ಕ್ರಯ ಬಾಳುವ ಒಂದು ಮಗ್ಗವನ್ನು ಇವರಿಂದ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಪಡಕೊಂಡರೆ, ಈ ಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರನೇಯುವದನ್ನೂ ಇನ್ನು ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಡುವರು ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಮಾಲಿಕರು ಜಪಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ವಿಷಯವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಲಿತು ಬಂದಿರುವರು. ಇವರ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು ಘಂಟೆಗೆ 20-54 ಇಂಚು ಅಗಲ 3½ ಯಾರ್ಡು ಉದ್ದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೇಯಬಲ್ಲನು.

ಬ್ರೋಚ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾರಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ವರಿಗೆ ಅಮಾನತು ಇಟ್ಟಿರುವರು.

[illegible] ತಮ್ಮ ಪತ್ನೀಯರ ಕಾಹಿಲೆಯು ದೆಶೆಯಿಂದ ಗವರ್ನರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ27ರಲ್ಲಿ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವರು. ಇವರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸರ್ ಜೋನ್ ಸಿಂಕ್ಲೈರ್ ಕ್ಲಾರ್ಕರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಯಲಕೋಟಿನ ಒಂದು ಉರ್ದು ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಒಂದು ನವೀನ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು. 70 ವರುಷ ಪ್ರಾಯದ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧಳು ಕರಾಚಿಯ ಕಾಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವಳು ಇವಳು ವೃದ್ಧಳಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುವಳು ನಮ್ಮ ಮಾಜಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯವರಾದ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ರಾಣಿಯವರ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಬರೆದಂಥಾ ಒಂದು ಕಾಗದವು ಈ ವೃದ್ಧಳ ಹತ್ತರವಿರುವದು [illegible] ತನಗೆ [illegible] ಅಪ್ಪನವಿಲ್ಲದ [illegible] ಯದಲ್ಲಿ [illegible] ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ [illegible] ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯು [illegible], ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯು ಲಂಡನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಈ ಮನವಿಯನ್ನು ರಾಣಿಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಳು ರಾಣಿಯವರು ಈ [illegible] ಯನ್ನು [illegible] ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು [illegible] ಪತ್ರದಲ್ಲಿ [illegible] ಸರಕಾರ [illegible] ಮೇಲೆ ಕರಾಚಿಗೆ [illegible] ಕೊಟ್ಟರು. ಈ [illegible] ವೃದ್ಧಳ [illegible] ಕೃತ [illegible] ತನ್ನ [illegible] ಈ ಕಾಗದವನ್ನು [illegible] ಇನ್ನೂ ಜೋಪಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವಳು.

[illegible] ತಮ್ಮ [illegible] ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗುವರೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ತಮ್ಮ ನವೀನ ಕಥೋದೆಯನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ಸರಕಾರದವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುವರೆಂಬದಾಗಿಯೂ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು

ಪಂಜಾಬಿನ ಗವರ್ನರರಾದ ಸರ್ ಡೆಂಜಿಲ್ ಇಬ್ಬೆಟ್ಸನರು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 2ಕ್ಕೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪುವರು.

ಅಫ್‌ಘಾನ ಅಮೀರರ ಸಹೋದರರಾದ ಸರದಾರ ನಸ್ರಲ್ಲಾ ಖಾನರು ಮಕ್ಕಾ ಮತ್ತು ಮದೀನಕ್ಕೆ ಯಾತ್ರಸ್ಥರಾಗಿ ಹೊರಡಿರುವರು.

ಮಿ. ಗೋಖಲೆಯವರನ್ನು ಬೊಂಬಾಯಿ ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯ ಮೆಂಬರರನ್ನಾಗಿ ತಿರಿಗಿ ಚುನಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಕೋಕನಾಡದಲ್ಲಿಯ ಗಲಭೆಗಳ ಮೊಕದಮೆಗಳು ಇನ್ನೂ ತೀರಲಿಲ್ಲ. ಕೈದಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನು [illegible] ಎಚ್ಚರಿಸುವರು. [illegible] ಎಂಬವರ

...ದಂಡದ ಬದಲಾಗಿ ... ಬಿಟ್ಟಿರುವರು.

ಇಲ್ಲಿಯ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲರರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಭೆಗಳು ಕೂಡಿ ಪ್ಯುನಿಟೀವ್ ಪ ದಂಡವನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರನ್ನಿಡ ಬಾರದಾಗಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರು

ತಿರುಚಿನಾಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಫ್., ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗದ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಎಫ್., ಎ., ಸ ರ್ಟಿಫಿಕೇಟು ಬಿಸಾಡಿ ಹೋಗಿದೆ ಎಂಬ ನೆವನದಿಂದ ತನಗ ಒಂದು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಮದ್ರಾಸು ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಈತನನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಕೈದುಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕೊತ್ತ ದಿವಾನರಾದ ಮಿ. ಆರ್. ಬೆನರ್ಜಿಯವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನು ಅವರ ವಿದ್ಯಾ ನೈಪುಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ರೊ ಯಲ್ ಏಶಿಯಾಟಿಕ್ ಸಂಘದ ಮೆಂಬರರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುವರು. ಹಿಂದೂದೇಶದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಈ ವರೆಗೆ ಇಂತಹ ಸನ್ಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿರುವದಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನೆ ಹೋದ ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟ ಕಂಪೆನಿಯ ಉಪ ... ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೆಕಫೀಡನ್ ಎಂಬ ... ಈಗ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡಿಸುತ್ತಿರುವ ... ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟರು ಈ ಕಂಪನಿಯು ದಿವಾಳಿ ... ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ ಇವರ ... ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟ ಕಂಪನಿಯ ಲೇಣೆದಾರರಿಗೆ ... ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ

... ಮದ್ರಾಸು ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನ ... ಸರ್ ಚಾರ್ಲ್ಸ ಅರ್ನಲ್ಡ್ ವ್ಹೈಟರು ... ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ... ನೇ ಸೋಮವಾರ ಚಾರ್ಜು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

M S Pal

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಮಂಗಳೂರು

ಇದೇ ಕಳೆದ ಶುಕ್ರವಾರ ತಾರೀಕು 19ನೇ ಸಾಯಂಕಾಲ ... 6ಕ್ಕೆ ಮಂಗಳೂರು ಮಿಶ್ಯನ್ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ... ಮಂಜುನಾಥ ಪ್ರಭುಗಳವರು "ಎವೊಲ್ಯೂಶನ್" ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಕೊಟ್ಟರು. ಮ ರಾ ರಾ ಹೆಡ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಅನಂತಪದ್ಮನಾಭ ಅಯ್ಯರ್ ಬಿ ಎ., ಎಲ್. ಟಿ. ಇವರು ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಮ ರಾ ಪ್ರಭುಗಳು ಒಂದು ತಾಸು ವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಭಾಷೆಯ ... ಧರ್ಮೋತ್ಪತ್ತಿ, ಮತಸ್ಥಾಪನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಭಾಷಣ ಕೊಟ್ಟರು

ಅಗ್ರಾಸನರು ಭಾಷಣಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಇಂಥಾ ತಾತ್ವಿಕವಿಷಯವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕವರು ಕೂಡಾ ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಶಿಥಿಲ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ವಂದಿಸಿ ಇಂಥಾ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಲು ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತೇವೆಂದು ನೆರೆದ ಸಭಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಇಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಸರ್ಜನರು ೭ ದಿವಸಗಳ ರಜೆಮೇಲೆ ಕಳೆದ ಆದಿತ್ಯವಾರ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಗಿರುವರು.

ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ಎನ್. ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಇವರು ಮಂ... ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ... ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ...

...ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಹೋಲ್ ಎಂಬ ಕಟ್ಟಡದ ಬಗ್ಗೆ ಚಂದಾ ಕೂಡಿಸುವರೆ ಮ! ರಾ! ರಾ! ಅ. ನಾ ... ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ಎನ್. ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಮತ್ತು ಮ! ಎ. ಜೆ. ಟ್ರೋಭರರವರು ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿನ ಹೋಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಭೆ ಕರೆದರು. ಸಭೆಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ೮೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಚಂದಾ ಹಾಕಿರುವರು. ಈ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೭೫೦೦೦ ತಗಲುವದೆಂದೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಈ ನೂರ ಲು ಕೂಡಿಸಿದ ಸುಮಾರು ೫೦೦೦೦ ಇರುವದೆಂದೂ, ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನರರಾದ ಸರ್ ಆರ್ಥರ್ ಲೋಲಿಯವರು ದಯ್ಯುಮಾಡಿದಾಗ ಈ ಕಟ್ಟಡದ ಅಸ್ತಿವಾರದ ಶುಭಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಇವರಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುವರೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟು ಶುರುವಾದಂದಿನಿಂದ ಕಳೆದ ಶನಿವಾರದ ವರೇಗೂ ಸೆಶ್ಯನ್ಸ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳಿದ್ದವು. ಕಳೆದ ಸೋಮವಾರದಿಂದ ಸಿವಿಲ್ ನಂಬರುಗಳ ವಗ್ಗೆರೆ ಇತರ ಕೆಲಸವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವದು. ಈ ತಿಂಗಳ ೭ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಸೆಶ್ಯನ್ಸ್ ಶುರುವಾಗುವದು

ಕುಂದಾಪುರದ ಗೋವಿಂದರಾಯಿ ಕೊಡ್ಗಿಯ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನವರು ಪುನಃ ವಿಚಾರಣೆಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಸೆಶ್ಯನ್ಸ್ ಜಡ್ಜರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವರು

ಮ! ರಾ! ರಾ! ಕಾರ್ಕಳ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಜಂಟ ರಿಕಾರ್ಡ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಕವಾದ್ದರಿಂದ ಮ! ಅಚ್ಯುತಯ್ಯನವರಿಗೆ ಸಬ್ ರೇಜಿಸ್ತ್ರೇಟರ ಕೆಲಸ ಕಾಯಂ ಆಗಿರುವದು

ಹಜೂರು, ತಾಲೂಕು ಆಫೀಸುಗಳ ... ವನ್ನು ನೋರ್ಡಿನವರಿಗೂ, ಕೋರ್ಟುಗಳ ... ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನವರಿಗೂ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳ ... ಪರೀತ ಹೆಚ್ಚಾದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಂಬಳಗಳಲ್ಲಿ ... ಕೆಂದು ಮನವಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಈ ... ನೌಕರರುಗಳಿಗೆ ಇವರ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವು ಫಲಿಸಲೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ

ಇಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜೈಲು ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲರಿಂದ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮುಂಚೆ ತನಖೆಯಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜೈಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಣ್ಣಾನೂರು ಜೈಲಿಗೆ ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ವಿಚಾರಿಸುವರು. ಇಲ್ಲಿಯ ಈಗಿನ ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸ್ ಲಾಕಪ್ಪುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಸಬ್ ಜೈಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವರೆಂದು ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು.

ರೈಲ್ವೆ ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥರಿಗೆ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ... ಒಬ್ಬ ಧನಿಕ ಸಾವುಕಾರರು ಇತ್ತಲಾಗೆ ... ಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ್ಯೆ ಗುಂಟೂರು ಸ್ಟೇಶನಿನಲ್ಲಿ ಇವ ... ಸಂಗಾತಿಯು ಸಿಕ್ಕಿದನು. ಈತನು ಈ ಸಾವುಕಾರರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಇವರಿಗೆ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸೇಟಿನ ಹೆಸರನ್ನೂ ಇವರ ಹೆಸರನ್ನೂ ಮಾತಾ ಡುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ಈ ಸಾವುಕಾರರು ಗುಂಟೂರ ಸ್ಟೇಶನ ಬಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ಈ ಸಂಗಾತಿಯು ಸಾವುಕಾರರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇವರ ಸೇಟಿಗೆ ತನ್ನ ಹತ್ತರವಿರುವ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳು ಕಳವಾಗಿ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸುವದೆ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ತಂತೀದ್ವಾರ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಸಿದನು. ಈ ಸಾವುಕಾರರ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಹಣ ತಂತೀದ್ವಾರಾ ಗುಂಟೂರು ಸ್ಟೇಶನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಸಾವುಕಾರರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಪ್ಪಿ ತಾನು ಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಲ್ಪಿದೆನೆಂತ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ತಂತೀದ್ವಾರಾ ತಿಳಿಸಲು ಅವರು ತಾವು ಕಳುಹಿಸಿದ ಹಣ ಸಿಕ್ಕಿತೋ ಎಂತ ಜವಾಬು ಕೊಟ್ಟರು. ಹಣ ಯಾರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತುವದೆಂಯ ಮೇಲಿನ ವರ್ತಮಾನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಹಜೂರು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಹೆಡ್ ಎಕೌಂಟೆಂಟರಾದ ಮ! ರಾ! ರಾ! ಬಿ. ಮಂಗೇಶರಾಯರವರು ೫೫ ದಿವಸದ ರಜೆ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವರು. ಇವರ ಗೈರುಹಾಜರಿನಲ್ಲಿ ರಿಕಾರ್ಡುಕೀಪರಾಗಿರುವ ಮಿ! ಮಸ್ಕರೇನ್ಹಸ್‌ನವರು ಇವರ ಬದಲಿ ಕೆಲಸ ನೋಡುವರು.

ಟ್ರೆಜರಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಕಲೆಕ್ಟರರಾದ ಮ! ರಾ! ರಾ! ವಸಂತರಾಯರು ತಾಲೂಕು ಟ್ರೆಜರಿಗಳ ತನಖೆ ಬಗ್ಗೆ ಸದ್ಯ ಹೊರಡುವರು. ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರರಾದ ಮ! ರಾ! ರಾ! ನಾರಾಯಣ ಮೆನನರು ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಟ್ರೆಜರಿ ಚಾರ್ಜು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಮಂಗಳೂರು ಉಡುಪಿ ಜಟ್ಕ. ಇತ್ತಲಾಗೆ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಉಡ್ಪಿಗೆ ಹೋಗುವ ಟ್ರೇನ್ಸಿಟ ಬ್ಯಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಏನೂ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳು ಒಂದೊದಗದಂತೆ ಉಡ್ಪಿಯಲ್ಲಿನ್ನ ... ಮಾಲಿಕರು ಒಳ್ಳೇ ಜಾಗ್ರತೆ ತಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ... ಮಾಲಿಕರು ಈಗ ಉಡ್ಪಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉಡ್ಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇವರ ನೌಕರರು ... ಸಾರ ನಡಿಯುವರೆ ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೇ ಸಂಗತಿ ... ವದು. ಈ ನೌಕರರು ತಮ್ಮ ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ... ಗಾಡಿಗಳು ... ರೇಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವರೆ ಟಿಕೀಟುಗಳನ್ನು ... ರ್ತಗಳನ್ನ ... ತಿಗಳ ... ಸಹಾಯದಿಂದ ... ಸ್ವಭಾವನ್ನೆಲ್ಲಾ ... [illegible]

... ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥರಿಗೆ ಇಂಥಾ ತೊಂದರೆಗಳ ... ಇವುಗಳು ... ಮುಂದೆ ಇಂಥಾ ... ಗಳು ಒದಗದೆ ... ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥ ...

... ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ... ಕಲೆಕ್ಟರರವರು ಈ ಹೊತ್ತು ನಾಳೆ ಹೋಗಿ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ... ರುವರು. ... ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಚಾರ್ಜು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು ... ವರೂ, ಎಲೋಸಿಯಸ್ ಕೊಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ ... ಡರ್ ಸೆನೆಟಿನವರೂ ಈ ಸರ್ತಿಯ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಸನೆಟ್ ಸಭೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಗಿರುವರು. ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿ ಕೊಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ವಿಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಡುವದು

ಸ್ವೀಕಾರ. ಮೈಸೂರು ಸ್ಟಾರ ಪತ್ರಿಕೆ

ಚಾತ್ರೀಯರಾರರಿಗೆ ಸೂಚನೆ. ಡಾ! ಬಿ ... ಧವರಾಯರು ಮತ್ತು 'ಲೋಕಹಿತೈಷಿ'-ಡಾ! ಸಿ. ಎಚ್ ... ರಾಮಯ್ಯ ಇವರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರುವ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು.

THE HINDU SOAP MANUFACTURING CO.

ಹಿಂದೂ ಸೋಪ್ ಮ್ಯಾನ್ಯುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪನಿ.

ಕುಂದಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧಧ ಸಾಬೂನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಬೂನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಕ್ರಯ ಸುಲಭ, ಚರಬಿ ವಿರಹಿತವಾದ ವು. ಮಾದರಿಗಳೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿತಿಯೂ ಮನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟರಿಂದ ದೊರಕುವವು. ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಏಜಂಟರಾಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರೆಯಬಹುದು.

ಬಿ. ದತ್ತ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್,
ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟ್ಸ್.

ಒಳ್ಳೇ ಸಂದರ್ಭ! ಬಿಡಬೇಡಿರಿ!! ಬಿಡಬೇಡಿರಿ!!!

ಮಂಗ್ಳೂರ ಸಾವುಕಾರ ರತಂಸಿ ಕಾಂಜಿ ಶೇಟರ ಛಾಪಸಾಲೆಗೆ ಬುಕ್ ಕೀಪಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಕರೆಸ್‌ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ನಡಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಗುಮಾಸ್ತನು ಅವಶ್ಯವಿರುವನು. ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ತಿಳಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಿಂದುಗಳೇ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವರು.

ವಿಳಾಸ:— **Ratansee Kanjee Shet**
Merchant,
MANGALORE

ಎಣ್ಣೆಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು, ಮತ್ತು ಕೆಂಪು, ಬಣ್ಣದ

ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವ

ಸುಪೀರಿಯರ್ ಊಲನ್ ದಾರಗಳು ಈಗಲೇ ಬಂದಿವೆ.

ನೋಡಿರಿ! ನೋಡಿರಿ!

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಬಣ್ಣದ ದಾರಕ್ಕೂ 10 ತೊಲೆ ತೂಕದ 1 ಬಂಡಲ್ ಊಲನ್ ದಾರಕ್ಕೆ		10	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವ ಕೊಕ್ಕೆ ಸೂಜಿ ಸೆಟ್ 1ಕ್ಕೆ	1	4	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	1		0
ಬಾಲಕರ ಲಾವಾ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	1	1	0
ಕೂಸುಗಳ ಸುಂದರವಾದ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	0	10	0
ಮೇಜೋಡು 1ಕ್ಕೆ	0	5	0
ಒಂದು ಹಾಸನ್‌ಟೋಪಿ ಆಗುವ ದಾರದ ಕ್ರಯ	0	5	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	1	1	0

ವಿ. ಪಿ. ಯಿಂದಲೂ ರವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಿಳಾಸ - ಸಿ. ರಘುನಾಥ ಕಾಮತ, ಊಲನ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್
ಬೋಳಾರ, ಮಂಗಳೂರು, ದ. ಕನ್ನಡ.

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುವದು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿ ಹುಡಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾಗುವದು.

ಸುಗಂಧನಾಶಿಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–4–0 12ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2—4—0ಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಇದು ತಲೆನೋವು ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಷ್ಟಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೆ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವರೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–12–0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪುಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1–0–0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0–8–0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ 0–4–0 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2—4—0 ಇದು ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಬಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0 2–0 ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ಹೊರತು ವಿ. ಪಿ. ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು.

ವಿಳಾಸ — ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ, ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್, ಮುಲ್ಕಿ, ದ. ಕನ್ನಡ

Address — **R. M Kamath**
Panchamahal
Moolky, S. Canara

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ. ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಈ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ಸ್ವದೇಶಿ

ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

ಕಳೆದ ವರುಷ ಶ್ರೀ [illegible] ಸಂಘದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮೊಬಲಗು ರೂಪಾಯಿ [illegible]92,9[illegible]-10-0

ಸಂಘದ ಶಿಲ್ಕು ಹಣವು 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2 27000000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೇದಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗೋಸ್ಕರ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಘದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು. ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ. ರಾ. ಡಿ. ದಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,
ಮಂಗಳೂರು.

ಮು. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಕಾರಭಾರಿ.
Oriental Life Office,
Oriental Buildings,
BOMBAY.

Messrs. William & Co., 16 Oak Lane Fort Bombay.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0–6–0 ವಿ. ಪಿ. 0–10–0.

ಇದನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರಥ ಖಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ.

ಗುಣ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ಪರತು ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

ನಿಮ್ಮ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ದಯ … 1 … ವಿ ಪಿ ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸಿರಿ.

ರಾಮಯ್ಯಂಗಾರ, ಕರ್ನೂಲು

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0 ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ತಲೆಸೋವು, ಶಿರೋಭಾರ, ಸಂಧಿವಾತ, ಎದೆಸೋವು, ಗಂಟ್ಲಸೋವು, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ, ವಾತ, ಕೆಮ್ಮು, ಶೀತ, ಜ್ವರ ಮತ್ತು ಹಾವು ಈ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವಿಗೆ ಈ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಔಷದಿವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಶಿಕ್ಕವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ತಿರಿಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು

ಕೇಶವರ್ಧನೀ ತೈಲ

ಮೂರು ಔನ್ಸ ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 1 ರೂಪಾಯಿ. ವಿ ಪಿ 1ರೂ 6ಆ

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಸ್ವತಹಾ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ತೈಲ್ಯವು ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದೂ … ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದಲಿ ಕೂದಲುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ನೆಯವಾಗಿಯೂ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವವು

ನೀವು ತಯಾರಿಸುವ ಮುಲಾಮಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವೆಂಬ ಹೆಸರು ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ … ಕರ್ನೂಲ

ಆರು ವರುಷ ಪೀಡಿತನಾದ ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವು … ಕೊಟ್ಟಿತು … ಕೋಕನಾಡ

ಅಮೃತಾಂಜನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳ ಮುಲಾಮು ಬೇರೆ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲ … ಗಾಸೀಪುರ … ಕಲ್ಕತ್ತ

ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಹಾ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆ … ಜಾಬ

ಮೂರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ತಲೆಸೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನದಿಂದ ಗುಣ ಶಿಕ್ಕಿತ … ಮದ್ರಾಸ

ಮೂವತ್ತು ವರುಷದಿಂದ ವಾತಪೀಡಿತನಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ತರಿಸಿ ಹಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಶಿಕ್ಕಿತು. ದಯಮಾಡಿ 12 ಬಾಟ್ಲಿ ರವಾನಿಸಿರಿ … ರಾಮಚಟ್ಟ ಪರ್ಯಾಯ … ದ ಕನ್ನಡ

ಪ್ರಿಯ ಅಯ್ಯನವರೆ

ತಾವು ನಮ್ಮಲ್ಲೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಅಮೃತಾಂಜನದ ಪೈಕಿ ಒಂದು ಬಾಟ್ಲಿ ನಾನು ತೆಗದು ಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದೇ ಸೈ. ನನಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ತಲೆಸೋವನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಎಲ್ಲಾ ತರದ ವಾತ, ನೋವು, ಘಾಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಇಂತಿ ಸಲಾಂ 18—6—07

(sd) ಥೋಮಸ್ ಬಿ. ಸಾಂತ್ಮಾನ್,
ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಹ್ಯಾಸ್ಟೆಲ್, ಉಡುಪಿ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ

Dear Sir,

Your Amrutanjan is a good remedy for Colds, Cough and pain in the body. So please send by V. P. 3 Bottles Amrutanjan and 2 Bottles best Ringworm Ointment. (*Sd*) R D SOUZA,
Manager Modur Estate
Mercara Coorg

ಕಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

Messrs. William & Co.,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N. Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ:— ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, 16 ಓಕ್ ಲೇನ್, ಫೋರ್ಟ, ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

[illegible]

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. | ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 16ನೇ ಅಗೋಸ್ತು 1907. | ಸಂಚಿಕೆ 1೬.

ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆ.

1. ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ, ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಹಾಲ್, ಮಂಗಳೂರು .
2. ಬರಗಾಲವೂ, ಜವಿಸು ತೆರಿಗೆಯೂ. . . .
3. ಕೊಬ್ಬರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ . . . .
4. ಮುಂಬಯಿ ಹೊಸ ಗವರ್ನರ ಸರ್. ಜಿ. ಕ್ಲಾರ್ಕರು . .
5 ಮೈಸೂರು ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆ . . .
6. ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ . . . . .
7 ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ . . . . . .

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ. ೬	ರೂ. ೨೩	ರೂ. ೪೦	ರೂ. ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	,, ೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	,, ೨ ೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧ ೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೩

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟನೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮನೇಜರರಿಗೆ ಬರದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ.	ಆ.
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಅಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
,, ,, ,, ಆರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ .	೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯ ಬೇಕು.

ವಿಳಾಸ ಮೆನೇಜರ್ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಆಫೀಸು, ಮಂಗಳೂರು

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಶ್ರಾವಣ ಶು. ೭ ಯು ಶುಕ್ರವಾರದಾರಭ್ಯ ಶ್ರಾವಣ ಬ. ೮ಯು ಶನಿವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು. 1907ನೇ ಇಸವಿ ಅಗೋಸ್ತು ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ 31ರ ವರೆಗೆ

ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
16	ಶುಕ್ರವಾರ	ಸಪ್ತಮಿ	[illegible]	ಸ್ವಾತಿ	[illegible]	24	ಶನಿವಾರ	[illegible]	[illegible]	ಶತಭಿಷಾ	[illegible]
17	ಶನಿವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	[illegible]	ಅನೂರಾಧ	[illegible]	25	ರವಿವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	[illegible]	ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರ	[illegible]
18	ರವಿವಾರ	ನವಮಿ	[illegible]	ಜ್ಯೇಷ್ಠ	[illegible]	26	ಚಂದ್ರವಾರ	ತದಿಗೆ	[illegible]	ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರ	[illegible]
19	ಚಂದ್ರವಾರ	ದಶಮಿ	[illegible]	ಮೂಲಾ	[illegible]	27	ಕುಜವಾರ	ಚೌತಿ	[illegible]	ರೇವತಿ	[illegible]
20	ಕುಜವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	[illegible]	ಪೂರ್ವಾಷಾಢ	[illegible]	28	ಬುಧವಾರ	ಪಂಚಮಿ	[illegible]	ಅಶ್ವಿನಿ	[illegible]
21	ಬುಧವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	[illegible]	ಉತ್ತರಾಷಾಢ	[illegible]	29	ಗುರುವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	[illegible]	ಭರಣಿ	[illegible]
22	ಗುರುವಾರ	ಚತುರ್ದಶಿ	[illegible]	ಶ್ರವಣ	[illegible]	30	ಶುಕ್ರವಾರ	ಸಪ್ತಮಿ	[illegible]	ಕೃತ್ತಿಕಾ	[illegible]
23	ಶುಕ್ರವಾರ	ಪೂರ್ಣಿಮಾ	[illegible]	ಧನಿಷ್ಠಾ	[illegible]	31	ಶನಿವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	[illegible]	ರೋಹಿಣಿ	[illegible]

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* **S. NAGAPPA NAYAK & CO.**)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ [illegible], [illegible] ದ್ರವ್ಯಗಳು, [illegible], [illegible], ಬಿಸ್ಕತ್ತು, [illegible], [illegible] ಕಾಗದ ಪತ್ರಕ್ಕೆ [illegible] ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ [illegible] [illegible] ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ಪುಸ್ತಕಗಳು, [illegible] ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು [illegible] [illegible].

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, [illegible] 1907.

ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಹೋಲ್, ಮಂಗಳೂರು.

ಈ ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಭೆಯು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 29ನೇ ತಾರೀಕು ಸೋಮವಾರ ಕೆನರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಭುವನೇಂದ್ರ ಸಭಾಸದನದಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಜಿಲ್ಲಾಜಡ್ಜರಾದ ನಮ್ಮ ಜಡ್ಜ ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ಧೊರೆಗಳು ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರು. ಕಲೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರೂ ಊರಿನ ಇತರ ಸಂಭಾವಿತ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಚೆಯರ್‌ಮೆನರಾದ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಎನ್. ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಸಭೆ ಕೂಡಿದ ಉದ್ದಿಶ್ಯವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯ ನಾವು ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವೆವು. ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಪಟ್ಟಣದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಗೃಹಸ್ಥರು ಕೂಡಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ ಐಕಮತ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಸುವದಕ್ಕೂ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೂ ಯುನಿಯನ್ ಕ್ಲಬ್ ಎಂಬ ಒಂದು ಕ್ಲಬ್ಬ (ಸಂಘ)ನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಸಲ್ರುಂತ್ಯದ ಹವೆಯು [illegible]ಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಸಿಯು ಕೆಲವು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಹೋಗಿ ಆ ವ್ಯವಸಾಯದ ಸ್ಮಾರಕ ಚಿನ್ಹೆಯಾಗಿ ಸುಮಾರು 1000 ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿಯಿತು. ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯರಾದ ಕೀರ್ತಿಶೇಷ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಪರಮಪದವನ್ನೈದಲು ಆ ಪ್ರಜಾಮಾತೆಯ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದು ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕೆ "ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಹೋಲ್" ಎಂದು ಹೆಸರಿಡಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ಯೆ ಕೂಡಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡಿದ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ 1000 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು.

ಈ ಮೊಬಲಗು ಸಾಲದ್ದರಿಂದ ಕಳೆದ 29ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ಸಭೆ ಕೂಡಿತು. ಈ [illegible] ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಎನ್. ಸುಬ್ಬರಾವ್, ರಾ| ಎ. ಜೆ. ಲೋಬೋ, ರಾ| ಎ. [illegible] ರಾ| [illegible] ರಾವ್, [illegible] ಮಾಉದ್ದೀನ್ ಸಾಹೇಬ್, ಖಾನ್ [illegible] [illegible] ಕರ್ ಸಾಹೇಬ್ ಇವರನ್ನು (ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು [illegible]) [illegible] ಸಂಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿದರು. ಇವರೊಳಗೆ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ [illegible] ಈ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಮೊದಲು [illegible] [illegible] [illegible] ಹಾದ [illegible] ಕೊಡಬೇಕೆಂದಾಯಿತು. [illegible] 1000 ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ ನಂತರ ಕೂಡಿಸಿದ ಹಣವನ್ನೂ ಹಿಡಿದು [illegible] ಎಣಿಸಿದರೆ ಸುಮಾರು 3000 ರೂಪಾಯಿ ಈಗ [illegible] [illegible] ಕಟ್ಟೋಣಕ್ಕೆ [illegible] [illegible] ತೋರುತ್ತದೆ. [illegible] [illegible] [illegible] ನಮಗೆ [illegible] ಕೇಳಿದ [illegible] ದೊರಕುವದು. [illegible] ಸಭೆ [illegible] [illegible] ಉಪನ್ಯಾಸ [illegible] [illegible] ಈ [illegible] ಒಂದು [illegible] ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ವಾಚನಗೃಹವನ್ನೂ [illegible] [illegible] ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿಯ [illegible] ಕಾರಣದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ದೊರಕುವದರಿಂದಲೂ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದಲ್ಲಿ [illegible] [illegible] ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ವಾಚನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ್ಯ ಕನ್ನಡ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಇಡುವದೆ ಏರ್ಪಾಡಾಗುವದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಇತರ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಇಂಥಾ ಒಂದು ಮಂದಿರವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಜನರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದು ಸ್ವಭಾವ ಸಹಜವೇ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊತಸ್ಥಾನ ಚಾವಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕಟ್ಟಳೆಯು ಅಳಿದು ಹೋದ ಈ ಜನರಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾವವು ಮಾಜಿಹೋಗದೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ನಡೆಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಟೌನ್ ಹೋಲುಗಳು ಹುಟ್ಟಿರುವವು. ಈ ಮಂದಿರಗಳು ಜನರು ಸಭೆ ಕೂಡಿ ಪಟ್ಟಣಿಗರ ಸೌಖ್ಯದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವದಕ್ಕೂ ರೀಡಿಂಗ್ ರೂಮ್,

ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರ [illegible] ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಶೋಚನೀಯವಾದ [illegible] [illegible] ಇಂಥಾ ಉತ್ತಮವಾದ ಉದ್ದಿಶ್ಯಗಳು [illegible] ವಿಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. [illegible] ಕೃಪನವಾಗಿ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ಬೆರಸಿಹೋಗಿ [illegible] [illegible] ವಾಗುವದು. ನಾವು ಇದನ್ನು ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇ ಹೊರತು ದೂಷಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ.

ರೈಲ್ವೆ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮದ್ರಾಸು ಮೊದಲಾದ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಜಾಹಿತೈಷಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಜನರಿಗೆ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾದ್ದೊಂದು ಮಂದಿರವು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವೇ. ಇದಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮತ್ತು ಡಿವಿಜನಿನ ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನುಗಳ ಸಭೆಗಳು ಈ ಕಟ್ಟೋಣದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದರೆ ಮೇಲು [illegible] ಇತರ [illegible] ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಲಾಭವುಂಟಾಗುವದು.

ಇದರ [illegible] ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಇದರಿಂದ [illegible] [illegible] ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಸರಕಾರದ ನ್ಯಾ[illegible] [illegible] ಈ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಒಂದು [illegible] [illegible] [illegible] ಈ ಸಭಾಸದನವನ್ನು ವಹಿಸಿದರೆ ಈ ಸಂಧಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಕೂಡದು.

— —

ಕೊಬ್ಬರಿ ವ್ಯಾಪಾರ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ತಪ್ಪಿಸಿರುವರು [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಕ್ಕೆ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ತೆಂಗಿನ [illegible] ತಯ್ಯಾರಿಸುವ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ದಿಂದ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಈ ಕಾರ[illegible] ಮುಚ್ಚಬೇಕೆಂದು [illegible] [illegible] ಸಾಕ್ಷಾತ್ತರ ಪ್ರಯತ್ನವು [illegible] [illegible].

ಕೊಬ್ಬರಿ [illegible] ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆಯ ಕ್ರಯವು [illegible] ವರುಷದ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಇಂಗ್ಲಂಡ್ ಮತ್ತು [illegible] ಈ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಕೆಲವು ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇವರಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸಿದ ಎಣ್ಣೆಯು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಕೊಬ್ಬರಿಯೇ ಬೇಕಾಗಿರುವದು. [illegible] ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಎಣ್ಣೆಯು [illegible] ದಂತೆ ಈ ಎಣ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಂಕವನ್ನು ವಿಧಿಸಿರುವರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತಿರುವಾಂಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಏಜಂಟರ ಮುಖಾಂತರ ಕೊಬ್ಬರಿಯನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳುವರು. 1906ನೇ ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಕೊಬ್ಬರಿಯ ಖಂಡಿ [illegible] ೭೦ ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿತ್ತು. ಈಗ ಕೊಬ್ಬರಿಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ೧೧ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರಯವಿರುವದು. ಕೊಬ್ಬರಿಯ ಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರವು ಪರದೇಶಸ್ಥರ ಕೈಸೇರಿರುವದು. ತಿರುವಾಂಕೋಡು ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ 1904-1905 ವರುಷಗಳಿಂದ ೧೧ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮೌಲ್ಯದ ಕೊಬ್ಬರಿಯು ರಪ್ತಾಗಿತ್ತು. ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೩೧ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿರುವದು. ತಿರುವಾಂಕೋಡುಸಂಸ್ಥಾನದ ಎಣ್ಣೆಯ ಕಾರಖಾನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದವು. ತಿರುವಾಂಕೋಡು ಮಹಾರಾಜರವರು [illegible] ವರುಷಗಳಿಂದ [illegible] [illegible] ಗಳ [illegible] ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿರುವ ಈ ಕಾರಖಾನೆಗಳು [illegible] [illegible] ಕೋಡುಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ವಿಶೇಷ [illegible] [illegible]

[illegible] ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು; ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆ [illegible] ತಮ್ಮ [illegible] ಯಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸುಂಕ [illegible] ದಾರುವ ಸರ್ಕಾರದ [illegible], ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರು ರಾಜರು ವಿಧಿಸಿದ [illegible] ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ [illegible] ರಾಜರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರು. [illegible] ಇದು ನೆರವೇರದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಂದ [illegible] ಗಿರುವರು. ಶುದ್ಧ ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವನೆಯಿಂದ [illegible] ಹೀಗೆ ವಿಧಿಸಿದ ಈ ಸುಂಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕದೆ, ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ [illegible] ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಈ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ಎದೆಗೆಡದೆ ಪ್ರಜಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವರಾಗಿ ನಂಬಿರುವೆವು.

—o—

ಖಿರಗಾಲಗಳೂ, ಜಮೀನ ತೆರಿಗೆಯೂ

(15ನೇ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಿದ)

ಪೆನಶ್ಶನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ [illegible] ಪ್ರಮುಖ ಸರದಾರರು ಮಾಡಿದ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ರೋಮೇಶ [illegible] ಪತ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆಳಗಿರುವ [illegible] ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ನಮೂನೆಯ [illegible] ದರು. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ "ಮನುಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ [illegible] ಹುಟ್ಟುವಳಿಯ ಆರನೆಯ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು [illegible] ದಾರದು ಎಂದು ರೋಮೇಶ ಚಂದ್ರದತ್ತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ [illegible] ದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಸೂಲುಮಾಡುವ ಕಂದಾಯ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ [illegible] ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಷಯ ಏನಾದರೂ ನಿಯಮಮಾಡಿದರೆ [illegible] ವ ಹಾಗಾಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾದೀತು. ([illegible] ಕಂದಾಯಮಾಡಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ 4ಕೋಟಿ [illegible] ವಾಗಿದೆ.) ನಮ್ಮ ಕಂದಾಯದಿಂದ ಕ್ಷಾಮ ಹೆಚ್ಚುವದು [illegible] ಮುಂಚೆ ಇಂಡಿಯನ್ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಮೆಂಬರರಾಗಿದ್ದ [illegible] ಅವಿಚಾರವಾಗಿ ಬರೆಯುವದು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ [illegible] ನದಲ್ಲಿ ಎಫ್. ಎ. ನಿಕ್ಸನ್ ಸಾಹೇಬರು ರೈತರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ [illegible] ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಇವರು ಸಹ ಹೀಗೆಯೇ ಬರೆದು [illegible] ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೆಂದರೆ ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ಕೊಡುವ [illegible] ಕಂದಾಯ ಕೊಡುವ [illegible] ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸರಾಸರಿ [illegible] ಅಂಶದಲ್ಲಿ 1 ಅಂಶವಾಗಿದೆ [illegible] ಭೂಮಿಗಳ [illegible] ಕಂದಾಯವು [illegible] ಭೂಮಿಗಳ [illegible] ಕಂದಾ [illegible] ಕಂದಾಯ [illegible] 10 [illegible] ದಲ್ಲಿ 1 [illegible] ಸರಕಾರದವರು [illegible] ಗೂರ್ಖಸ್ಕರ [illegible] ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾ [illegible] ಎಂತ [illegible] ಕಾಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. [illegible] ಇದೆಲ್ಲಾ [illegible] ವನ್ನು [illegible] ಪ್ರಭುಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, "ನಾವು ವಸೂಲುಮಾಡುವ ಕಂದಾಯವು ಹೆಚ್ಚೆಂದು [illegible] ಪಂಜಾಬ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಂದಾಯ [illegible] ಕಡಿಮೆ [illegible] ಮಾಡಬೇಕು," ಎಂದು ಬರೆದರು. ([illegible] ಪ್ರಕಾರ ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿಯ [illegible] ದೊಂಬಿ [illegible]), [illegible] "[illegible] ಕಂದಾಯವಾಗಲೀ, ಸರಕಾರದವರಿಗೆ [illegible] ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಷಯ ಇರುವ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಬಂಧಿಸುವ [illegible] ನಿಯಮಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡುವದು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಹುಚ್ಚೆಂದು ಕಾಣುವದು" ಎಂದು ಬರೆದರು.

ಹೀಗೆ ರೋಮೇಶ ಚಂದ್ರದತ್ತರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ, [illegible] ಗಿಸಿದ [illegible] ಆದರೂ [illegible] ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ [illegible]

[illegible] ಗೌಜಿಗೆ ಏನೂ ಹೆದರಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲ; ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಅಲ್ಪ [illegible] ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕ್ಲೇಶ [illegible] ಹಾಕಿ [illegible] ಎಂದು ಸರಕಾರದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಈಗ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಮಾತಿಗೆ ಜನರು ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ, ಎಲ್ಲಾ ಕಸಬುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಜನರು ಒಟ್ಟಾಗಿ, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಎಂಬ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಜಮೀನು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ತಮಗೆ [illegible] ಹಾಗೆ [illegible] ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಷಯ [illegible] ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ, [illegible] ಸರಕಾರದವರಿಗೆ [illegible]

[illegible] ಜನರಲ್ಲಿ [illegible] ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದವರ ದೇಶ ವೆಲ್ಲಿ [illegible] ಕಂದಾಯದ [illegible] ಎಂದು [illegible] ಮೂರು [illegible] ಮದ್ರಾಸು [illegible] ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅಯ್ಯ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ [illegible] ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ [illegible] ಇವರು [illegible] ಪ್ರಾತಃಕಾಲ [illegible] ಅ [illegible] ನಾವು ತೆಗೆಯ [illegible] ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು [illegible] ಸಾಕೆಂದು ಹಾಗಾಯಿತು. [illegible] ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು [illegible] ನಾವು ತೆರಿಗೆ ಹಾಕ ಬೇಕಿಲ್ಲ [illegible] ನಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಪ್ರಕಾರ [illegible] ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು [illegible] ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಿ [illegible] ಶ್ರೀನಿವಾಸ [illegible] ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ [illegible] ಮದ್ರಾಸ್ ಸಂಸ್ಥಾನ [illegible] 40 ವರುಷದ [illegible] ಆಧಾರವಾಗಿ [illegible] ಅಭಿಪ್ರಾಯ [illegible] ಸರಕಾರ ಕಂದಾಯ [illegible] ವಾಗಿ [illegible] ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದ [illegible] ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು [illegible] ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ [illegible] ಇವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. [illegible] ಮಾತ್ರ ಕಂದಾಯ [illegible] ಬೇಕು ಎಂದು [illegible] ಪ್ರಭುಗಳು [illegible] ಸರಕಾರದವರು ಮುಂದೆ [illegible] ಎಂದು ಶ್ರೀನಿವಾಸ [illegible] ಅಯ್ಯಂಗಾರರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಮಿಸ್ಟರ್ [illegible] ಎಂಬವರು ಜಮೀನು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಶ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ: ಬೊಂಬಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಮರಾಠರ ಆಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅದರ ಕಂದಾಯವು 80ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿತ್ತು ಎಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರರು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದವರು ಆಡಳಿತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಒಂದು ವರುಷದೊಳಗೆ ಜಮೀನು ಕಂದಾಯವು 115ಲಕ್ಷವಾಯಿತು (ಇದು [illegible] 1819ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ), 1823ರಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯವು 150ಲಕ್ಷವಾಯಿತು; 1855ರಲ್ಲಿ 280ಲಕ್ಷವಾಯಿತು; 1875ರಲ್ಲಿ 375ಲಕ್ಷವಾಯಿತು; 1895ರಲ್ಲಿ 485ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿತು; ಇದರಲ್ಲಿ 1905–6ರಲ್ಲಿ 422 ಲಕ್ಷ ಮಾತ್ರ [illegible] ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದಷ್ಟು ಭಾರವಾದ [illegible] ಹಾಕಿದರೆ [illegible]? [illegible] ಗವರ್ನ [illegible]

ಲಕ್ಷ್ಯ [illegible] ಭೂಮಿಯ [illegible] ಸರಕಾರದವರು ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು [illegible] ಇದು ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲ್ಲ, ಸರಕಾರದವರಿಗೆ [illegible] ಕಂದಾಯ ಕಾಕ ಪದು ಒಂದೇ ಹಕ್ಕು. "ಅವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೇಲಗೇ ಣಿಗೆ ಕೊಡುವದು ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ, ಅದು ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಎಂದು ಸರ್ ಫೆರೋಜಶಾ ಮೆಹೆತರವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಇವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಏನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದಿರಲು, ಮೆಹೆತನವರೂ, ಗೋಖಲೆಯವರೂ, ಮುಂತಾದವರೂ ತತ್ಕ್ಷಣ ಎದ್ದು ಹೋದರು

ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲ ಆಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೇನು? ಸರಕಾರದವರು ತಾವು ಹಾಕಿದ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಲೀ ಕ್ಷಾಮವಾಗಲೀ ಒಂದೇ ತರಹ ವಸೂಲು ಮಾಡುವರು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪೈರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ರೈತರು ಕಂದಾಯ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಸಾಹುಕಾರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಲತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲ. ಇದು ರೈತರ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವೆಂದು ಸರಕಾರಿ ಆಫೀಸರರು ಅನೇಕರು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ರೈತನು ಚನ್ನಾಗಿ ಪೈರಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಬರ ಪೈರಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆ ಜಮಾ ಮಾಡಿದ ಹಣದಿಂದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ತೀರಿಸ ಬೇಕು ಎಂದು ಸರಕಾರದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದಾಯದ ಅರ್ಧವನ್ನು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ, ಉಳಿದದ್ದರಿಂದ ಏನು ಜಮೆ ಮಾಡಬಹುದೀತು?

"ನೀವು ನಮಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಈಗ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಆದರೆ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲು ಮಾಡುವದು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡ ಬೇಕು, ಒಪಿಯಂ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ನಿಗದಿ ಇಡ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವಿರಿ. ಇದು ಹ್ಯಾಗೆ ತಾನೇ ಸಾಧ್ಯ" ಎಂದು ಸರಕಾರದವರು ಕೇಳ ಬಹುದು. ಕಂದಾಯವನ್ನು ಒಂದು ಕಾಸು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡದೆ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರು ಕೇಳುವ ಉದ್ದೇಶ್ಯಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಹಣ ಹ್ಯಾಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಇನ್ನು ಯಾವದಾದರೂ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುವೆವು. *M M R*

ಮುಂಬಯಿ ಹೊಸ ಗವರ್ನರರಾದ ಸರ್. ಜಿ. ಕ್ಲಾರ್ಕರು

ಮುಂಬಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನೇಮಕರಾದ ಸರ್ ಜೋರ್ಜ ಸಿಡ್ನಿ ಕ್ಲಾರ್ಕರು 1848ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ ಇವರು ಗಣಿತವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರವೀಣರಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದರು. ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಸೈನ್ಯ ವಿಷಯ ಬೇಕಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮೂರು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದರು. ತರುವಾಯ ಒಂಬತ್ತು ವರುಷಗಳ ಪರಿಯಂತ ಕೂಪರ್ಸಹಿಲ್ಲ ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಯಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಕೆಲಸ ನೋಡಿದರು. 1880ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಪ್ಟನ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಕರಾದ್ದರಿಂದ ಈ ರೋಯಲ್ ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆ [illegible] ಎಂಬಲ್ಲಿ ರೆಜಿಮೆಂಟ ಆಫೀಸರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿ, [illegible] ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಇದೇ ಕೆಲಸ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಸೈನ್ಯವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗೆ ಸಮ್ಬಂಧಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ವಿನಹಾ, ಈ ವಿಷಯ ಹಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. 1880 ರಲ್ಲಿ ರಾಯೋಲ ಕ್ಲಾರ್ಕರವರು ಕೋಟೆಗಳನ್ನು [illegible] ಮೊದಲಾದ [illegible] ಗಳ ವಿಷಯ ಬರೆದ [illegible] ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಜನಾನೀಯರು ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ [illegible] ಪುಸ್ತಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. [illegible] ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಿ 1894ರಲ್ಲಿ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1893ರಲ್ಲಿ ಇವರು ಸರ್ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದರು. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ಅನೇಕ ಸುಲಭವಾದ ವಿಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಾರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವಿಯಮ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವರೆ ಬಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಈ ವಿಷಯ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು. 1901ರಿಂದ 1904ರ ವರೆಗೆ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಗವರ್ನರರಾಗಿದ್ದರು. 1871ರಲ್ಲಿ ಕೆರೋಲಿನಾ ಎಮಿಲಿ ಎಂಬವರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕ್ಲಾರ್ಕರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರುವಳು.

ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ಸರ್ ಜಿ ಕ್ಲಾರ್ಕರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಚಳವಳವು ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮಗಳಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪಡುವವೆಂಬುದು ಇನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಪ್ರಕೃತ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದ [illegible] ಪ್ರಭುಗಳವರ ಆಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಸರಕಾರವು ಇತರ [illegible] ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸರಕಾರಗಳಂತೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರ [illegible] ದೇಶಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಗ್ಗಲು ಒಡದೆ ಶಾಂತ ಚಿತ್ತದಿಂದಿರುವದು. [illegible] [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಭಾರತೀಯ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಿನ್ಸ [illegible] ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು [illegible] [illegible] [illegible] ಮಾಡಿದ್ದರೂ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ನೋಡಿ [illegible] ಉಪದ್ರವಿಸುವದಾದರೂ [illegible] ಸಂಸ್ಥಾನದ [illegible] ಅನೇಕರಿಗೆ [illegible] [illegible] [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದವರ [illegible] [illegible] ಕೊಡುತ್ತೇವೆ

ಮೈಸೂರು ಲೆಜಿಸ್ಲೆಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಸಭೆ

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 24ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯು ಬೆಂಗಳೂರು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು ದಿವಾನರಾದ ವಿ. ಪಿ. ಮಾಧವರಾಯರು ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಆಫೀಸಿಯಲ್ (ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ) ಐದು ಮಂದಿ ನೋನ್ ಆಫೀಸಿಯಲ್ (ಖಾಸಗಿ) ಮೆಂಬರರೂ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಮಿ। ಮಾಧವರಾಯರು, ತಮ್ಮ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಕೌನ್ಸಿಲಿನ ನಿರ್ಮಾಣವು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯೇ. 25 ವರುಷಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಂತೆ ಈ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ದಿವಾನ ಸಾಹೇಬರು ವಿವರಿಸಿದ ಈ ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು ಮೂರು. 1) ಜನರು ತಮ್ಮ ಕೊರತೆಗಳನ್ನೂ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸರಕಾರದ ಮುಂದಿಡುವಂತೆ ಮಾಡುವದು. 2) ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ (ಮುಂಚೆಸಂತೆ) ಮೂವರು ಮಾತ್ರವಿರುವ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನಾ ಸಭೆಯಿಂದ ಆಗುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾದ ಆಫೀಸಿಯಲ್ ಮತ್ತು ನೋನ್ ಆಫೀಸಿಯಲ್ ಮೆಂಬರುಗಳ ವಿವಿಧ ಜ್ಞಾನಸಹಿತವಾದ ತರ್ಕದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸು. 3) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಯಿದೆಯ ಮಸೂದೆಯು ಜನಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಸಲಹೆಯಿಂದ ವಿವರವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವದು.

ಸಭೆಯ ಪ್ರಕೃತದ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಉದ್ದೇಶ್ಯಗಳು ಕೈಗೂಡುವವೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆವು. ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಈ ಕೌನ್ಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ರೂಲು ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಭೆಗೆ ಮೆಂಬರರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಇಷ್ಟು ಅಲ್ಲ, ನೋನ್ ಆಫೀಸಿಯಲ್ ಮೆಂಬರರ ಸಂಖ್ಯೆಯು 5ಕ್ಕೆ 2ರಂತೆ ಇದ್ದು 15 [illegible] [illegible] [illegible] 12 [illegible] 6 [illegible] [illegible]

[illegible] ಮೆಂಬರರಾಗಿ ಪೆನ್‌ಶನ್ ಪಡೆದ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುತ್ತ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ತರದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಭೆಮೆಂಬರರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಕೊಟ್ಟರೆ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸದಸ್ಸುವೇ ಕಪ್ಪುಟ್ಟಿ [illegible] ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗುವದು. ಎಷ್ಟು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ರಾಜ್ಯಭಾರವಾದರೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಸರಿಬಾರದೆಂದು ಇಂಗ್ಲಂಡಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಸರ್. ಎಚ್. ಕೇಂಬೆಲ್ ಬೆನರ್‌ಮೆನ್ ಧೊರೆಯ ವಾಕ್ಯವು ನಮ್ಮ ಸ್ಮೃತಿಪಥಕ್ಕೆ ಬರುವದು.

ಈ ಕೌನ್ಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಕೊರತೆಗಳು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಸರಕಾರದ ಜಮಾಖರ್ಚಿನ ಪಟ್ಟಿ ಯಾ ಬಜೆಟನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಹಕ್ಕೂ ಈ ಸಭೆಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಕಂದಾಯ ದ್ರವ್ಯವು ನ್ಯಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಕೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೋ ಆ ದ್ರವ್ಯವು ಪ್ರಜೆಗಳ ಒಳ್ಳೇದಕ್ಕೇನೇ ವೆಚ್ಚವಾಗುವದೋ [illegible] ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳು ಬಯಸುವದು ಉಚಿತವೇ. ಮೈಸೂರು ಕೌನ್ಸಿಲಿಗೆ ಈ ಹಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ [illegible] ಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಆ ಸಭೆಗಿಲ್ಲ. [illegible] ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೇಳುವ ಹಕ್ಕು ಸಭಾಸದರಿಗಿಲ್ಲ. ಈ ವರವನ್ನು ಕೌನ್ಸಿಲಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾದರೆ [illegible] ಆಫೀಸರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಕೃತ್ಯಗಳು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದುವೆಂಬ [illegible] ಯಿದ್ದು ಆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ [illegible] ಸರಕಾರದವರು ಅನ್ಯಾಯ ನಡಿಸಿದರೆಂದು ವೃಥಾಜನರಲ್ಲಿ [illegible] ಉಂಟು. ಅಂಥಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಮೂಲಕ [illegible] ಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದು.

ಈ ಎರಡು ವಿಶೇಷವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಭೆಯು [illegible] ರುವದರಿಂದ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ದಿವಾನರು ಅಪ್ಪಣೆ [illegible] ರನ್ನು ಸರಕಾರದವರೇ ನೇಮಿಸುವದಕ್ಕೂ ಅವರನ್ನು [illegible] ಳಿಗೆ ಮಾತು ಇಲ್ಲದಿರುವದಕ್ಕೂ ಇದೇ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. [illegible] ಸರಕಾರವು ಇಂಥಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ (ಪ್ರಜಾಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ [illegible]) ಬ್ರಿಟಿಷ ಸರಕಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು [illegible] ಚಿಸಿದರು. ಇದು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜ.

ನಾವು ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಕೊರತೆಗಳಿದ್ದರೂ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು [illegible] ಮೈಸೂರು ಪ್ರಜೆಗಳು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಸಭೆಯು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಭೆಯಂತೆಯೇ ರೂಢಮೂಲವಾದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆ ಪ್ರಕಾರ ಈ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಅದ್ದರಿಂದ ಮೈಸೂರಿನವರು ಈ ಕೌನ್ಸಿಲನ್ನು ಉನ್ನತಿಪಥಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಲಾಗಿ ಎಣಿಸಿ ಮುಂದರಿಸಬೇಕು. ಸ್ವತ್ರಾಂತ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಮಾಧವರಾಯರು ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ್ದರಿಂದ ಸಭೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಸಭೆಯು ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದೀತೆಂದು ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ, "ಮಾಧವರಾಯರಿಗೆ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಹತವಾದ ಅಭಿಮಾನ ಇರುವದು. ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕ ದಿವಾನರಲ್ಲಿ ನಿರಂಕುಶಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಮಹಾನುಭವರು ಯಾರಾದರೂ [illegible] ಬಹುದು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲಿನ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ರಕ್ತಬಿಂದುಗಳು, [illegible] ಒಲ್ಲಾ ಬರಬಹುದು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗದೇ ಹೋದರೂ ಮುಂದೆ ಹಾಗಾದರೂ [illegible] ಸಂಭವವು ಇರುವದರಿಂದ ಈ ಕೌನ್ಸಿಲನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ದಿವಾನರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ." ದಿವಾನಗಿರೀ ಮಾಡುವವರು ಬರುವದೂ ಹೋಗುವದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಇಂಥಾ ಕೌನ್ಸಿಲುಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಾಮಮಾತ್ರಾವಶೇಷವಾಗಿರತಕ್ಕ ಈ ಕೌನ್ಸಿಲು ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಲೆಂದು ನಾವು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.

ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ.

[illegible] ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂಬ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು:

ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಎಲ್ಲಾ ಪತ್ರಗಳು ಬಹಳ ಧಾರಾಂಬೀಯರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸುವವು. ಸ್ವದೇಶೀ ಕೋಲಾಹಲದ ವರ್ತಮಾನವೇ ಯಾವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವದು. ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಭಾಷಣಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವವು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶುಭಸೂಚಕ ಚಿನ್ಹೆಗಳೇ. ಆದರೆ ಆಡುವದೂ ಮಾಡುವದೂ ಭಿನ್ನಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಿರುವವೆಂದು ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷು ಗಾದೆಯಿರುವದು. 'ಸ್ವದೇಶಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಗಾಬರಿಯಾಗುವದರಿಂದ ಇದರ ಬದಲಿಗೆ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಅನೇಕ ಅರ್ಥಗಳುಳ್ಳ ಶಬ್ದವನ್ನಾದರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲೂ ಬಹುದು. 'ಸ್ವದೇಶಿ'ಯೇ ಧರ್ಮ, ಧರ್ಮವೇ ಸ್ವದೇಶಿ ಎನ್ನಲೂ ಬಹುದು. ಧರ್ಮದಿಂದ [illegible] ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಇಂತಹ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಅರ್ಥ ನಷ್ಟವಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವದೂ ಇಂತಹ ದಾನ ಸಿರತೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ನಡೆಯುವದು ದೃಢವಾಗಿ [illegible] ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದೂ [illegible] ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಕೆಲಸ. ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಸ್ವದೇಶಿಯ ಬೀಜ.

ಮಕ್ಕಳನ್ನು [illegible] ವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ಸಾಕಿ [illegible] ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ [illegible] ಅಭ್ಯಾಸಿಸದ್ದರಿಂದ [illegible] ಶಿಕ್ಷಣವಲ್ಲ. [illegible] ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆಯ [illegible] ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಯ [illegible] ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವ [illegible] ವಯಸ್ಸು ತುಂಬುವ ವರೆಗೆ ತಾಯಿಯೇ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಭಾವ [illegible] ರವಾಗಿರುವಳು. ಈ ಸಮಯ [illegible] ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಭಾವ [illegible] ಸಂಸ್ಕಾರ [illegible] ನ್ನು ಸಮಾ [illegible] ಅವರ [illegible] ತಮ್ಮ ಕೈವಶವಾದಂತೆ [illegible]

ಮಕ್ಕಳ [illegible] ಪ್ರಾಯ ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ಇವರ [illegible] ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು [illegible] ವರು. ಆಗಲೆ ಮು [illegible] ಇವರು [illegible] ಗಮನ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ [illegible] ಶಾಲಾ ನಿಯ [illegible] ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ದುರಭ್ಯಾಸಗಳು [illegible] ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರ ನಡೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಅವರ [illegible] ತಿದ್ದದೆ ಇರುವದು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೂ ಹೆತ್ತವರೂ ತಮ್ಮ ಸಹ [illegible] ದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ [illegible] ವಿಷಯ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಮಾತಾಡುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಹೆತ್ತವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯೆಯ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ವೀರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ತರಬೇತು ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಹ್ಯಾಗೆ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವಿಕವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗುತ್ತದೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಹಾ ಬಹಳ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಕಲಿಯುವರು.

ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರೂ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರುವ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವಿರುವದು. ಆರ್ಯಕುಲೋತ್ಪನ್ನರಾದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯು ಪರಿಚಿತವು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಸಕಲ ಹಿಂದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ತಿಳಿವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯಿಸುತ್ತ ಬರುವದು. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಾಚಾರಗಳ ಅರ್ಥಗಳು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಲೋಪಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವೆವು. ದೇವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪವಾಗುತ್ತಾ ಬರುವದು. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಭಕ್ತಿಯೂ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಶಕ್ತಿಯೂ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಕಾಣೇ [illegible]

[illegible] ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಂ [illegible] ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು [illegible] ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವು [illegible] ನಮ್ಮ ಸಕಲ ಮನಸಾಭೀಷ್ಟಗಳು ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಲಭಿಸುವವು.

ಅಭಿಮಾನ.

ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೋದುವದು.

ನಮ್ಮ ಈ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ದೇಶೋನ್ನತಿಗೆ ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನವೇ ಸರಿ. ಇಂಥಾ ವೃತ್ತಾಂತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಓದುವರೂ ಅನೇಕಾನೇಕ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆಯಾಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶವೇನು, ಓದುವವರಿಂದ ನಮಗಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಇವುಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಬಳಿಕ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೇನು ಎಂಬದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಯಾವ ಯಾವ ಹೊಸ ಶೋಧಗಳೂ, ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಗಳೂ, ಹೊಸ ಯುಕ್ತಿಗಳೂ ಉದ್ಭವಿಸಿದವೆಂಬದನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಹಳೇ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೂ ಹಳೇ ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ನಿರುಪಯೋಗವಾದವುಗಳೆಂಬದನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಪ್ರಪಂಚದ ಸುಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಸೌಖ್ಯವನ್ನೂ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ "ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆ" ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೂ, ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೂ, ಇದು ಅತ್ಯುಪಯೋಗವಾದದ್ದು. ನಾವು ಒಂದೆ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದತೊಡಗಿದರೆ ಅದರಿಂದ [illegible] ತಿಯಾಗಲಿ, ಸೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದರ್ಯವಾಗಲೀ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಜ್ಞಾನವಾಗಲೀ, ನಾನಾ ತರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೃತಿಯಾಗಲಿ, ರೋಗದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ, ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗಗಳ ಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ [illegible] ಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಜ್ಞಾನವು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ಸಕಲ ಸಂಗತಿಗಳೂ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವು ಅರಿತು ಸದಾಚಾರಿಯೂ, ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯೂ, ಆಗಿ ಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾದಾಗೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ವೇಳೆಯನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡದೆ ಇಂಥಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಆಗತ್ಯವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಚಿತ್ತಗೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ೧೦-೨೦ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಂತೂ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದರೇನು? ಅದರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಹಿತ ಯಾವದು. ನಮ್ಮನ್ನು ದರಿದ್ರದಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಲು ಯಾವ ಯಾವ ದೇಶೋದ್ಧಾರಕರು ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬದು ಏನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೇ ಭೂಲೋಕದ ಜನರೆಂತಲೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪೃಥ್ವಿಯು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಯಿತೆಂತಲೂ, ಅರಿತವರೇ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತಾರೆ.

ಓ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ನೀವು ದೇಶಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಓದಿರಿ. ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶ ಭಕ್ತಿಯೂ, ದೇವರ ದಯೆಯೂ ಸ್ವಾವಲಂಬನವೂ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆವಿರಿ. ಅದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೇ ನೀವು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆ ಎಂಬ ಸನ್ಮಿತ್ರನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸದಾಚಾರಿಗಳೂ, ಸದುದ್ಯೋಗಿಗಳೂ, ಆಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳಿರಿ. ಇದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ.

ಲೋಕಹಿತೈಷಿ.

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಅಮೇರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ [illegible] ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಭಾರತೀಯರು ವ್ಯವಸಾಯ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಎಂ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಲಂಡನಿನ [illegible] ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಸ್ಪೆನ್ಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳಾದ ಮಿಂಟೋ ಪ್ರಭುಗಳ ವಿಷಯ ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿರುವದು:—ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ 'ರಾಡಿಕಲ್' ಪಕ್ಷದವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇತ್ತಲಾಗ ನಡದ ವೃತ್ತಾಂತ [illegible] ಕೇಳಿ ಮಿಂಟೋ ಪ್ರಭುಗಳನ್ನು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಗ ಆಂಗ್ಲ [illegible] ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪತ್ರಾಯಿಸುವರು.

ಈ ಸರ್ತಿಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಮಿ. ಮೋರ್ಲೆಯವರು ತಮ್ಮ ಬಜೇಟ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮುಂದಿಡುವದಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮೋರ್ಲೆಯವರ ಆಲೋಚನಾ ಸಭೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ನೇಟಿವರನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೇಕಾದ ಕಾನೂನು ಏರ್ಪಡಿಸುವರೆ ಇಂಡಿಯಾ ಕೌನ್ಸಿಲಿನ ಬಿಲ್ಲು ಮುಸೂದೆಯು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಸಲ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿರುವರು.

ಎಡ್ವರ್ಡ ಮಹಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರು 'ಕ್ಲ್ಯಾವ್ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಫಂಡಿಗೆ 105 ಪವನುಗಳನ್ನು ಚಂದಾ ಹಣವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಮಿ। ಕಾರ್ನಿಜಿಯವರು ಕಿಂಗ್ಸ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ ಫಂಡಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಪವನನ್ನು ಸಹಾಯ [illegible] ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

[illegible] ದೇಶದ [illegible] ಯನ್ನು [illegible] ತನ್ನ [illegible] ಕಲ್ಪ [illegible]

[illegible]

ಅಮೇರಿಕದ [illegible] ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವರು, ತಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ [illegible] ಮುಂದೆ [illegible] ಪವನಿನ ಮುಂಡ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ವಜಾ ಮಾಡುವರು.

ನ್ಯೂಯೋರ್ಕನಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಪೋಲೀಸು ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡಿಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು.

ಸನ್‌ಲ್ಯಾಟ ಸೋಪನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಲಿವರ ಬ್ರದರ ಎಂಬ ಕಂಪೆನಿಯವರಿಗೆ ಡೈಲಿನ್ಯೂಸ್ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಪತ್ರವು ಈ ಕಂಪನಿಯವರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಸೋಪು ಕಂಪನಿಯವರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ನಷ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ 50,000 ಪವನುಗಳನ್ನು ಈ ಪತ್ರ ಸಂಪಾದಕರು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಕರ್ಜನ ಪ್ರಭುಗಳು ಅಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಕೆಲವು ಸಮಯದವರೆಗೆ ಇವರು ಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು [illegible] ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಡಾಕ್ಟರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವರು.

ಉತ್ತರಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಭೂಪೇಂದ್ರನಾಥ ದತ್ತರ ಯುಗಾಂತರವನ್ನು ಛಾಪಿಸಿದ ಸಾಧನಾ ಎಂಬ ಛಾಪಖಾನೆಯನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡುವದ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಈ ಛಾಪಖಾನೆಯನ್ನು ಪುನಹ ಅದರ ಮಾಲಿಕರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಕಲಕತ್ತೆಯ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟು ಜಡ್ಜರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿರುವರು.

ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಚಾರಗಳು ಬರ್ಮವನ್ನೂ ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಸಂದರ್ಶಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಬರುವ ನವಂಬರ ತಿಂಗಳ 6ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಮ್ಲಾದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಡುವರು.

ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಈ ವರುಷ ಆಗ್ಲಿ ನೆರೆಯುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸು ಸಭೆಗೆ ಲಗಾವಾಗದ ಒಂದು ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುವಗೋಸುಗ ನಾಗಪುರದ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಶನರ್ ಮತ್ತು ಡಿಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಶನರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಸಭೆ ಕೂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಮಯವು ಬಹಳ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಇರುವದರಿಂದಲೂ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವದೆ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬರುವ ವರುಷದ ಆದಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವರು.

ಫಾಶನ್ ಅಮೋ [illegible]

ಲಾಲಾ ಲಜಪತರಾಯರವರು [illegible] ಸುವರೆಂ [illegible] ಸಹಾಯದಿಂದ [illegible]

[illegible] ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೆಲವು ಆಂಗ್ಲೇಯ ಪತ್ರಗಳ ಬಾತ್ಮೀದಾರರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರಂತೆ.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಚ[illegible] ಮಳೆಯಾದ್ದರಿಂದ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳ ಕ್ರಯವು ತಗ್ಗುವ ಸಂಭವವಿರುವದು.

ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇಲೆ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ ಎಮ್. ಎಂಡ್ ಎಸ್ ಎಂಬ ವೈದ್ಯಪರೀಕ್ಷೆ [illegible] ಮುಂಬಯಿಯ ಕಮಾಲಾಕೆ ಎಂಬವರಿಗೆ 250 [illegible]ಗಳ ಗ್ರೇಂಟನ್ನು ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. [illegible] ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ [illegible] [illegible]ಲಾಯಿತಿಗೆ ಹೋಗುವಳು.

50,000 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅಪಮಾನ [illegible] ಹಾಪೂಜರ ಸಂತತಿಯವರ [illegible] ವೆಂಬ ವಜ್ರವು ಕೆಲವು ವಿವಾದಗಳ [illegible] ಪಿಂಡಿಯ ಟ್ರೆಜರಿಯಲ್ಲಿರುವದು. ಈ ವಜ್ರಕ್ಕೆ [illegible] 30,000 ಪವನುಗಳು [illegible] ವನ್ನು ಅದರ ಅಸಂಖ್ಯಾತ [illegible] ಎಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಶನ್ [illegible] ಅವಿೂರರಿಗೆ ಕೊಡುವದಾಗಿ [illegible] ವರು ಹೇಳಿರುವರು.

ಬಂಗಾಳ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ [illegible] ರೂಪಾಯಿ 16ರಿಂದ 30ರ ವರೆಗೆ [illegible] ಲ್ಲರಿಗೂ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳ ಕ್ರಯವೇ [illegible] 3 ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ [illegible] 16 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ [illegible] ದಲೆ ಈ ಎಲೋವನ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. [illegible] ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಸಹ ತಮ್ಮ [illegible] ತರದ ಎಲೋವನ್ಸನ್ನು ಇತ್ತಲಾಗ [illegible] ವರು. ಸರ್ ಆರ್ಥರ್ [illegible] ಮೆಂಟು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [illegible] ಬಹಳ [illegible] ನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಇನ್ನೂ [illegible]

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಇನ್ನು [illegible] ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ 'ಬೋಯಿಕೋಟ್' ಯಾ ಬಹಿ[illegible] ವರುಷಾವಧಿ ವರ್ಧಂತಿ ಉತ್ಸವಗಳು ಬಹಳ [illegible] ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಉ[illegible]ಕ್ಕೆ 10,000ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ನೆರೆದಿದ್ದರು. [illegible] ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಂಡವಾಳದ ಒಂದು ಸ್ವದೇಶೀ [illegible]ಂಕನ್ನು ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಯವಾ[illegible]ತು. ನೆರೆದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿ ದೇವರ ಸಮ[illegible]ಮದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ವೆಂದೂ ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವದೇಶಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನೇ [illegible]ತ್ಸಾಹಿಸುವೆವೆಂದೂ ಆಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು.

ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರೊವಿಡೆಂಟ್ ಫಂಡನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯು ಇಂಡಿಯ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗಿರುವದು.

ಬೊಂಬಾಯಿ ಹೊಸ ಗವರ್ನರರಾದ ಸರ್ ಜಿ. ಕ್ಲಾರ್ಕರು ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳ 2ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಹೊರಡುವರು. ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಅದೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 18ಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲಪುವರು.

[illegible] 'ಬಹಿಷ್ಕಾರದ' ವರುಷಾವಧಿ ವರ್ಧಂತಿ ಉತ್ಸವದ [illegible] ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಾಗ [illegible] ಸರಕಾರದವರ [illegible]ಇಚ್ಛೆಯಿರುವದರಿಂದ, [illegible] ಅನೇಕ [illegible] ಬಿಲ್ಲಿಂಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಸಭೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಈಚೆಗೆ ಸರಕಾರದವರು [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಗಳ [illegible] ಹೊಸ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು [illegible] ಪತ್ರಿಕಾ[illegible] ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸನ್ನು [illegible] ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ [illegible]

[illegible] ದಿನಪಾಲರು [illegible] ಒಂದು [illegible] ಒಂದು ವರುಷದ [illegible] ಸೇವಾಚಾಕರಿ [illegible] ಈ ಗೋಪಾಲನ [illegible] ವರು ತನಗೆ ಹಾಲನ್ನು [illegible] ಸಲ್ಮಾನನ ಹತ್ತಿರ [illegible] ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ಸಲ್ಮಾನನು ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ದಿನಪಾಲರು ತಮ್ಮ ವಾದದ [illegible] ದಿವಸ [illegible] ಮಾಡಿದರು. [illegible] ತೆಗದು ಹಾಕಿ [illegible] ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಒಂದ ಪ್ರವಾಹಿಯನ್ನು [illegible] ದಿನಪಾಲರು ಅಪಮಾನ [illegible] ಇವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ [illegible] ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೆ [illegible] ಕಮೀಶನರು ಈ ದಿನಪಾಲರನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಕತ್ತದಲ್ಲಿಯ ರಿಪನ್ ಕೊಲೇಜ ಮಾಲಿಕರಾದ ಮೆ। ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬೆನರ್ಜಿಯವರು ಲೆಬರೆಟರಿ ಬಗ್ಗೆ 10,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸರಕಾರಿ ಗ್ರೇಂಟನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿನಿಂದಲೇ ಲೆಬರೆಟರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ದರ್ಭಂಗಾ ಮಹಾರಾಜರವರಿಗೆ ಮಹಾರಾಜ ಬಹದೂರ ಎಂಬ ತನ್ನ ಕುಲದವರ ಬಿರುದು ಸಿಕ್ಕಿರುವದು.

ಮುಂಬಯಿಯ [illegible] ದೇವನ್‌ದಾಸ [illegible] 30,000 ಮತ್ತು [illegible] ರು 25,000 ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ [illegible]ದು ಬನಿಯಾ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಗೋಸುಗ [illegible]ಟ್ಟಿರುವರು.

ಮಧ್ಯಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಬೆಟೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದರಿಮಾಗ್ಯಕ್ ಎಂಬವನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ರೋಗಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದಳು. ಈತನು ಈ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತೊಲಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಈತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ [illegible] ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಮಾರ್ಗ[illegible] ಹೋಗಿ [illegible] ಅಗಸನಲ್ಲಿ ಇವಳನ್ನು [illegible] ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು [illegible] ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿವಸ[illegible] ಮೂರು ದಿನಗಳು [illegible] ಈ ಅಗ[illegible]ಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿ [illegible] ಕಾರಣದಿಂದ [illegible] ಅಗಸನ ಹತ್ತಿರ [illegible] ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ [illegible] ವರನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಅದ್ಭುತವನ್ನು [illegible] ತಿಳಿಸಿದರು. [illegible] ಕೆಲವು ಜನ [illegible] ಅಗಳಿ [illegible] ಸಾಯುದೆ [illegible] ಮಾತ್ರ [illegible] ಕೊ[illegible] ಕಲ್ಲು [illegible] ಹೆಂಗಸನ್ನು ಆ ಅಗಳಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದ್ದರು. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಇವನ ಸಮ್ಮೇದಿಕಳಿಗೆ ಕರೆಕಳುಹಿಸಿ ಅವರ ಅಪ್ಪೇಕ್ಕೆ [illegible] ಇವಳನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಶಮನದ ಬಗ್ಗೆ [illegible] ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ 13 ದಿವಸಗಳ ವರೆಗಿದ್ದು [illegible] ಮೃತ ಪಟ್ಟಳು. ಇವಳ ಗಂಡನಾದ್ದ[illegible] ಪೋಲೀಸಿನವರು ಕೈದು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

[illegible] ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರ ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿಯು ಬಹಳ ಕೆಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವದು. ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ತೆರಳುವರೆಂಬರಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಮದ್ರಾಸು ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರಾದ ಮೆ। ಪಿಟರನರು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಮದ್ರಾಸು ಎಕೌಂಟಾಂಟ ಜನರಲ್ ಮೆ। ಯು. ಡೊದಿಯರು ಬರುವ ನವೆಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪೆನ್ಶನ್ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಮೆ। ರಾ। ಎ. [illegible] ಎಂಬವರು ಇವರ ಬದಲಿಗೆ ನೇಮಕರಾಗುವರಂತೆ.

[illegible] ಧರಿಸಿರುವ ವಿದೇಶಿ [illegible] ಯಲ್ಲಿ ಮುಣುಗಿಸಿ [illegible] ಬಿಟ್ಟಿರುವರು.

ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯದ ಬಗ್ಯೆ ಒಂದು ಸಭೆ ನೆರೆದಿತ್ತು.

ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಕಳೆದ ವರುಷ (1906—07) 27,12520 ರೂಪಾಯಿ ಇನ್‌ಕಮ್‌ಟೇಕ್ಸ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಲಭಿಸಿರುವದು. 1905—06ನೇ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಈ ತೆರಿಗೆಯು ರೂ. 25,68,229 ಆಗಿತ್ತು.

ತಿರುವಾಂಕೋಡು ಮಹಾರಾಜರ ದಿವಾನರನ್ನಾಗಿ ಕೋಅಪರೇಟಿವ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸೊಸ್ಸೈಟಿಗಳ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರಾಗಿರುವ ಮೆ। ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನೇಮಿಸಿರುವರು.

ಅರ್ಬತ್‌ನೋಟರ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಗಳು ಕಳೆದ ಶನಿವಾರ ಹರಾಜ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿವು ಹಾಜಿ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಎಂಬವರು 75000 ರೂಪಾಯಿ ವರೆಗ ದರಕಾಸ್ತಿಗೆ ನಿಂತಿರುವರು. ತಾ. 12ರ ವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಈ ಮೊಬಲಗಿಗಿಂತ ದರಕಾಸ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹರಾಜು ಮರು ವಾರಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಕಾಯಂ ಆಗಲಿಲ್ಲ

ಮದ್ರಾಸು ಬೇಂಕಿನವರು ತಮ್ಮ ಸಿಬಂದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನೌಕರರಿಗೂ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು ಈ ಬಗ್ಯೆ ಇವರಿಗೆ 45 000 ರೂಪಾಯಿ ತಗಲಿರುವದು

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಬಾತಮಿದಾರರಿಗೆ ನೋಟೀಸು. ಮಿ। ರಾಮ ನಿಮ್ಮ ಬಾತಮಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಜ ಹೆಸರಿನ ಸಹಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾರೆವು

ಬಾತಮಿದಾರರು ಬರೆಯುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೂ ವರ್ತಮಾನಗಳಿಗೆ ನಾವು ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ *Ed*

ಜಾಹೀರಾತು. ಈ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ 'ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ'ಗೆ ಬಾತಮಿದಾರರು ಬೇಕು ಪ್ರತಿಫಲದ ಕುರಿತು ಎಡಿಟರಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬಾತಮಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬರೆಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಬಂಟ್ವಾಳ, ಕಾರ್ಕಳ, ಕುಂದಾಪುರ, ಉಡುಪಿ, ಹೊಸದುರ್ಗ ಕಾಸರಗೋಡು, ಪುತ್ತೂರು

— o—

ಮಂಗಳೂರು. ಶರನೂರ ಹತ್ತಿರ [illegible] ಮತ್ತು ರೈಲ್ವೆಮಾರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಮಣ್ಣು ಮಾರ್ಗಗಳು ನಂ ತುಂಬಿ 60 ಅಡಿಗಳ ವರೆಗೆ ಕೊರೆದು ಹೋದ್ದರಿಂದ ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಸೀದಾ ಟ್ರೈನು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪವದಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಟ್ರೈನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವದು

ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸೆಶನ್ಸ್ ಮೊಕದಮೆಗಳ ತನಖೆಯು ಇನ್ನು ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಗೋವಿಂದ ಕೊಡ್ಗಿಯರ ಮೊಕದಮೆಯ ಪುನರ್ವಿಚಾರಣೆಯು ನಡಿಯುತ್ತಿರುವದು ಮೆ। ಜೋನ್ಸ್ ಎಡಾಮ್ಸ್, ಬಾರಿಷ್ಟರರು ಈ ಮೊಕದಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡ್ಗಿಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಬಗ್ಯೆ ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಬಂದಿರುವರು.

ಮಂಗಳೂರಿನ ರೋಮನ್ ಕೆಥೋಲಿಕರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಗವರ್ನರರು ಬರುವಾಗ ಅವರನ್ನು ಸೆಂಟ್ ಎಲೋಸಿಯಸ್ ಕೋಲೇಜು ಹೋಲಿನಲ್ಲಿ ಉಪಚರಿಸುವ ಬಗ್ಯೆ ಬಹಳ ಸನ್ನಾಹಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವರೆಂದೂ ಗವರ್ನರರ ಕೂಡೆ ತಮ್ಮ ಕೆಥೋಲಿಕ ಕೂಟದ ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೂ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಮನವಿ ಮಾಡಿ ಡಿಪ್ಯುಟೇಶನ್ ಮುಖಾಂತರ ಮಾತಾಡುವರಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಬಾತ್ಮೀದಾರರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವರ ಮನವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ —

ನೇಟಿವ ಕೆಥೋಲಿಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ನಾಮಾಂಕಿತ ಮೊದಲು ಬಹುಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ M R Ry (ಮ। ರಾ। ರಾ।) ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಬದಲಿಗ ಯುರೋಪಿಯನ ಯುರೇಸಿಯನರ ಹೆಸರುಗಳ ನಂತರ Esq (ಎಸ್ಕ್ವೈರ್) ಎಂಬದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಾಗ ಅಪ್ಪಣೆ ಸಡೆಯುವುದು

ಇತರ [illegible] ದೊರಕದ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ದ್ಯೋಗನ್ನು ಸಹಾ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಯುರೇಸಿಯನರಂತೆಯೇ ಇವರಿಗೆ [illegible]

[illegible]

ಪುತ್ತೂರು ಸಬ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ತನಖಿಮಾಡಿ [illegible] ಟ್ಟಿರುವ ಒಂದು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆ [illegible] ನಮ್ಮ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಾದ [illegible] ಜಡ್ಜೀನ್ ಸಾಹೇಬರು ನೋಡಿ ತಾನು [illegible] ಈ ಮೊಕದಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡಿಸಿ ಸೆಶನ್ಸಿಗ [illegible] ಮಾಡಿರುವರು ಈ ಮೊದಲು [illegible] ವ ಒಂದು ಸೆಶನ್ಸ ಮೊಕದಮೆಯನ್ನು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪುನಹಾ ರಿವಿಜನ್ ಮಾಡಿಸಿದರು ಕೊಲೆಪಾತಕಿಯಾದ ಕೈದಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಮರಣ ದಂಡನೆಯು ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬಹಳ ಸಮಯದ ವರೆಗೆ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯದ ವಿಷಯ ನಾವು ಬೇರೆ ಬರಯು ಬೇಕೆಂತಿಲ್ಲ

ಪುತ್ತೂರು ವಕೀಲ್ ರಾ। ಮೃತ್ಯುಂಜಯರಾಯರು ನಮ್ಮ ಆಗೋಸ್ತು ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 1ರ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನೆ ಬಗ್ಯೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಬಾತ್ಮಿಯು ಆ ಸರ್ತಿಯ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟನಾನಂತರ ಬಂದು ತಲ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೇವೆ—

[illegible] ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 28ರಲ್ಲು ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಜಮೀನದಾರರ ಒಂದು ಸಭೆಯು ಪುತ್ತೂರ ಟೌನ್‌ಹೋಲಿನಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಫೋರೆಸ್ಟ ಸಮ್ಮಂಧವಾದ ಮ ಇತರ ಜಮೀನುದಾರರ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳ ತಾ. 24ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸುವ ಗವರ್ನರ ಧೊರೆಗಳವರಿಗೆ ವೇದ್ಯಪಡಿಸುವರೆ ಒಂದು ಡಿಪ್ಯುಟೇಶನ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿದರು ಈ ಸಭೆಗೆ ವಿಟ್ಲ ಅರಸರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು

ಕಲೆಕ್ಟರ ದೊರೆಗಳು ಮಂಗಳೂರು ತಹಶಿಲ್‌ದಾರರೊಡನೆ ಮೂಡಬಿದ್ರೆಗೆ ಸರ್ಕೀಟಿಗೆ ಹೋಗಿರುವರು ಬರುವ ಒಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ ಸಾಹೇಬರ ಸವಾರಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿದಾಗ ಮೂಡಬಿದ್ರೆಯ ಬಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ನೋಡುವದಿ ವಿಜಯಗೈಯ್ಯುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯುಬರುವದು

ಅಯ್ಯಾ ಪತ್ರಕರ್ತರೇ, ಬೆಳ್ಳರೆ ನೆಂಬೊಬ್ಬ ಬಿಲ್ಲರವನು ತನ್ನಿಂದ ಸಲತಕ್ಕ ಗೇಣಿ ಬತ್ತವನ್ನು ಸುಬ್ರಾಯರಾಮಪ್ಪ ಮ್ಯಸಿ [illegible] ಕೊಟ್ಟು ರಶೀದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ [illegible] ರಾಮಪ್ಪನು ಇಂದು ನಾಳೆ ಎಂದು ದಿನಹರಣ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ಬಿಲ್ಲರವನು ಇಂಥ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ [illegible] ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಮುಂಗೆಳಿಗೆ ಹಿನ್ನ ಶಿಕ್ಷ್ಯಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಸಬ್ರಾಯರಾಮಪ್ಪ [illegible] ಅವನ ಹೆಂಡತಿ (ಲಕ್ಷ್ಮಿ) [illegible] ಮಕ್ಕಳ (ಮಂಜ [illegible], ಶಿಂತ್ರಾ ರಾಮು) [illegible] ಮತ್ತು [illegible]

[illegible] ಪಿಡಿಸಿದರು

ಈ [illegible] ಸುದ್ದಿಯನ್ನು [illegible] ಕೂಡಿಸಿ ಹೊ [illegible] ಉಪಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ [illegible] ಕಳೆದ ವರುಷ ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ *H V K* ಹೊಸದುರ್ಗ

ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು. ಇಲ್ಲ ತಾ 7ಕ್ಕೆ ಭಾರೀ ನೆರೆ ಈ [illegible] ಕಳೆದ 1876ನೆ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು ಅನಂತರ ಈ ವರುಷವೇ ಬಂದದ್ದು ಹೊರತು ಮಧ್ಯ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಬಂಟ್ವಾಳದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಜಾಗರ ಮನೆಯ [illegible] ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಬಂಡ್ಸಾಲೆ ವರೆಗೂ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹತ್ರ ಹೂಡೆ ಹತ್ರವಿರುವ ಜಗಲಿಗಳು ಮುಳುಗಿ ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ನೀರು ಇತ್ತು ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ [illegible] ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮುಳುಗಿದವು ಸೈಕಿಲ ಅಂಗಡಿಗಳು ಕೆಲವು ಮನೆಗಳು ಕೂಡಾ ಬಿದ್ದು ಹೋದವು ಹೊಳೆಯ ಹತ್ತರ ಗೊಬ್ಬಪಂಸ್ಯನವರ ಬಂಡಸಾಲೆ ಎದುರು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಇತ್ತು ನಾನು ಈ ನೆರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅತಿ ಅಗತ್ಯ ಕೆಲಸದ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಬಂಟ್ವಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ದೋಣಿಯು ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಮನೆ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿದ್ದು. *P. V. S.*

ಸುಗಂಧನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0-4-0. 12ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2-4-0ಗೆ ಕೊಡುವವು. ... ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹಾಗಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0-12-0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಫುಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1-0-0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0-8-0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾದ ಮದ್ದು. ... ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ 0-4-0 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2-4-0 ಇದು ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ... ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ... ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0-2-0 ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ...

... ಮಾರಾಟಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ... ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ... ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಮಿಷನು ...

ವಿಳಾಸ ಆರ್ ಎಂ ಕಾಮತ್, ಪಂಚಮಹಾಲ್, ಮುಲ್ಕಿ, ದ ಕನ್ನಡ

Address—**R M Kamath**
Panchamahal
Moolky, S Canara

[illegible]

ಎಣ್ಣೆ ಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು, ಮತ್ತು ಕೆಂಪು, ಬಣ್ಣದ

ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವ

ಸುಪೀರಿಯರ್ ಊಲನ್‌ದಾರಗಳು ಈಗಲೇ ಬಂದಿವೆ.

ನೋಡಿರಿ! ನೋಡಿರಿ!

	ರೂ	ಅ	ಪೈ
ಸೀಲ್ ಒದಗ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ರಂಗಿನ ದಾರಕ್ಕೂ 10 ತೊಲೆ ...			
ವ 1 ... ಊಲನ್‌ದಾರಕ್ಕೆ		10	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವ ಕೊಕ್ಕೆ ... 1ಕ್ಕೆ	1	4	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ... 1ಕ್ಕೆ	1	8	0
... ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	1	1	0
... ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	0	10	0
... 1ಕ್ಕೆ	0	...	0
...	0	...	0
ಹಾಸನ್ ... 1ಕ್ಕೆ	1	1	...

... ದಾರವಾಗಿ ...

ವಿಳಾಸ ಸಿ ರಘುನಾಥ ಕಾಮತ್, ಊಲನ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್
ಬೋಳಾರ, ಮಂಗಳೂರು, ದ ಕನ್ನಡ.

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER

ಆರ್. ಎಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶೀ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮಿಷನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದು.

... ಕ್ರಯದಲ್ಲಿ ... ಉಪಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ತರದ್ದಾಗಿ ... ಖರೀದಿಮಾಡುವ ... ಡಜನ್ ... 4 ಆಣೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದಂತೆ ಅದು ... ಪ್ರಕಟಿಸ ಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. *CHR*.

[ಮೆ ... ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕ ಇತರ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಮದ್ರಾಸಿನ ... ಸಾಮುವೇಲ್ ಎಂಡ್ ಕೊ ಎಂಬವರಲ್ಲಿ ದೊರಕುವವು. *Ed*

THE HINDU SOAP MANUFACTURING CO.

ಹಿಂದೂ ಸೋಪ್ ಮೆನ್ಯುಫೆಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ.

ಕುಂದಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧಧ ಸಾಬೂನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಬೂನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಕ್ರಯ ಕುಲಭ, ಚರಬಿ ವಿರಹಿತವಾದದ್ದು. ಮಾದರಿಗಳೂ ವಿಶೇಷವಾಹಿತಿಯೂ ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟರಿಂದ ದೊರಕುವವು. ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಏಜಂಟರಾಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರೆಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಬಿ. ದತ್ತ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟ್ಸ್.

LOOK HERE
SLEEVE LINKS AND STUDS.

Finest Make, Most Charming Appearance Very Fashionable Best Jointless Nickle, Sterling Silver Gilt Numerous Designs, Worth Seeing and Having, Price per set As. 10 only.

Fashionable hats, each Rs 1-1-0 Doz Rs 11-12-0
Balaclave caps, each 1-1-0 per doz 11-12-0
Hassan caps, each 0-14-0, per doz 9-0-0

Will be sent by V P P

APPLY SHARP TO
C RAGNATH CAMATH
WOOL & HABERDASHERY MERCHANT
BOLAR MANGALORE S C

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶೀ

ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

ಕಳೆದ ವರುಷ ... ಹೊಸದಾಗಿ ... ಕೇಳಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮುಂಗಡ ... 3,92,199-10-0

... ಫಂಡು 2 ಕೋಟಿ ... ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಿರುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ... ವಿಮೇ ... ಸಹಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚಿ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತುಗಳನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದ್ರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು. ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ.ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,
ಮಂಗಳೂರು.

ಮ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಕಾರಭಾರಿ.
Oriental Life Office,
Oriental Buildings,
BOMBAY.

Messrs. William & Co., 16 Oak Lane Fort Bombay.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—6—0 ವಿ. ಪಿ 0—10—0

ಇದನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಬಚ್ಚೆಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ. ಗುಣ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ವರತು ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

ನಿಮ್ಮ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ 12 ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸಿರಿ.

ರಾಮಯ್ಯಂಗಾರ ಕರ್ನೂಲು

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0 ವಿ ಪಿ 0—12—0

ತಲೆನೋವು ... ಶೀತ ಜ್ವರ ... ಮೊದಲಾದ ... ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವುಗಳ ಈ ಅಮೃತಾಂಜನವು ... ಗುಣ ತಿಕ್ಕವಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

... ತೈಲ

ಮೂರು ಔನ್ಸ್ ಬಾ.. ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 1 ರೂಪಾಯಿ, ವಿ ಪಿ 1ರೂ 6ಆ

... ನಿಯಮವಾಗಿ ...

ನೀವು ತಯಾರಿಸುವ ... ಅಮೃತಾ ...

... ಅಮೃತಾಂಜನಕ್ಕಿಂತ ... ರೋಗವುಳ್ಳ ...

ನಾನು ನನ್ನ ... ಅಮೃತಾಂಜನ ...

ಮೂರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ತಲೆನೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನ ...

ಮೂವತ್ತು ವರುಷದಿಂದ ವಾತಪೀಡಿತನಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ... ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ... ದಯಮಾಡಿ 12 ಬಾಟ್ಲಿ ರವಾನಿಸಿರಿ. ... ಕನ್ನಡ

ಪ್ರಿಯ ಅಯ್ಯನವರೇ,

ತಾವು ನಮ್ಮಲ್ಲೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಅಮೃತಾಂಜನದ ಪೈಕಿ ಒಂದು ಬಾಟ್ಲಿ ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದೇ ಸೈ. ನನಗೆ ... ತಲೆನೋವನ್ನು ... ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ... ಈ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಎಲ್ಲಾ ತರದ ವಾತ, ನೋವು ಘಾಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಇಂತಿ ಸಲಾಂ ...

(ಸಹಿ) ಥೋಮಸ್ ಡಿ ಸಾಂತ್ವಾನ್

ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಸ್ಕೂಲ್, ...

Dear Sir,

Your Amrutanjan is a good remedy for Colds Co... pain in the body. So please send by V P 3 Bottles Amrutanjan and 2 Bottles best Ringworm Ointment.

(*Sd*) R D SOUZA

Manager Modur Estate

Mercara Coorg

ಕಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು

Messrs. William & Co,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ — ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, 16 ಓಕ್ ಲೇನ್, ಫೋರ್ಟ, ಮುಂಬಯಿ,

ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ವಿಳಾಸ — "ಅಮೃತಾಂಜನ್", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. | ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 1ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ 1907 | ಸಂಚಿಕೆ 17.

ವಿಷಯಗಳು.

1. ಗವರ್ನರ್ ದೊರೆಗಳ ಆಗಮನ
2. ಕಂದಾಯಗಳೂ ಸರಕಾರದವರ ಖರ್ಚೂ
3. ಗುರುತ್ವ ಮತ್ತು ಭಾವನೆ .
4. ಅಮೇರಿಕದ ಸ್ವದೇಶಿ
5. ಪ್ಲೇಗಿನ ಕುರಿತು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ [illegible]
6 ಮಿ। ಟಾಟಾರವರ ಕಬ್ಬಿಣ ಖನಿಗಳನ್ನು [illegible]
7 ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ
8 ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ ೬	ರೂ ೨೩	ರೂ ೪೮	ರೂ ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	೨ ೮	೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧ ೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ

	ರೂ	ಆ
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೦
ಟಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೦	೧೨

ಈ ಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು

ವಿಳಾಸ — [illegible] ಮಂಗಳೂರು

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರ ಶ್ರಾವಣ [illegible] ಭಾದ್ರಪದ ಶು ೫ಯು ರವಿವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ಸಪ್ಟಂಬರ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ರವಿವಾರ	ನವಮಿ	೨೮	ಮೃಗಶಿರಾ	೪೪	9	ಚಂದ್ರವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	೫೪	ಉತ್ತರಾ	೨೦
2	ಚಂದ್ರವಾರ	ದಶಮಿ	೩೨|	ಆರ್ದ್ರಾ	[illegible]	10	ಕುಜವಾರ	ತದಿಗೆ	೫೨||	ಹಸ್ತಾ	೨೧
3	ಕುಜವಾರ	ಏಕಾದಶಿ	[illegible]	ಪುನರ್ವಸು	೫೭	11	ಬುಧವಾರ	ಚೌತಿ	೫೦	ಚಿತ್ರಾ	೨೧
4	ಬುಧವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	೪೨|	ಪುಷ್ಯ	೬೦	12	ಗುರುವಾರ	ಪಂಚಮಿ	೪೬|	ಸ್ವಾತಿ	೧೯|||
5	ಗುರುವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	೪೭	ಪುಷ್ಯ	೪	13	ಶುಕ್ರವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	೪೨|	ವಿಶಾಖಾ	೧೭||
6	ಶುಕ್ರವಾರ	ಚತುರ್ದಶಿ	೫೦||	ಆಶ್ಲೇಷಾ	—	14	ಶನಿವಾರ	ಸಪ್ತಮಿ	೩೭	ಅನುರಾಧ	೧೪|||
7	ಶನಿವಾರ	ಅಮವಾಸೆ	೪೩	ಮಘಾ	೧೪||	15	ರವಿವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	೩೧	ಜ್ಯೇಷ್ಠ	೧೧
8	ರವಿವಾರ	ಪಾಡ್ಯ	೫೪	ಹುಬ್ಬಾ	೧೭|||						

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* **S. NAGAPPA NAYAK & CO.**)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕೂಟು, ಸಾಬೂನು, ಚುರುಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಛಂದಶ್ಶಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗ [illegible] ಪುಸ್ತಕಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. [illegible] ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು [illegible] ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಬಾಯಿಂಡು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 1ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ 1907.

ಗವರ್ನರ್ ದೊರೆಗಳ ಆಗಮನ.

ಬರುವ ಒಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳ ಸವಾರಿಯು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಚಿತ್ತೈಸುವ ಸಂಗತಿಯು ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಮದ್ರಾಸು ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಎಡ್ವರ್ಡ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆನಿಸುವ ಸರ್ ಆರ್ತರ್ ಲೋಲಿಯವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸ್ವಾಗತವೀಯುವ ಬಗ್ಯೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮುಖರು ಹಲವು ತರದ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಒಂದು ಕಮ್ಮಿಟಿಯೂ ಕೆಲವು ಸಬ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಗಳೂ ಏರ್ಪಟ್ಟು [illegible] ಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡವು ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹಿಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಹಣ ಕೂಡಿಸುವವು. ಇಷ್ಟು ಹಣದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾಂಶ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುವದೆಂದು ಯಾರೂ ಎಣಿಸಲಾಗದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜಭಕ್ತಿಯು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ನಾವು ಸರಕಾರದ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತೇವಲ್ಲಾ? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳು ಬಿರುದು ದಯಪಾಲಿಸಿದರೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯಿತು.

ಗವರ್ನರ್ ಸಾಹೇಬರ ಸ್ಪೆಶಿಯಲ್ ಟ್ರೈನ್ ಒಕ್ಟೋಬರ 24ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ತಲಪುವದು. ಇವರ ಪ್ರವಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಷಯ ನಾವು ತಿಳಿದ ಅಂಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವೆವು. ಇದು ಪೂರ್ತಾ [illegible] ವಾದ ಆಧಾರವು ದೊರಕಿಲ್ಲ. [illegible] ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು [illegible] ಯುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ 5 ದಿವಸ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿಯೂ 1 [illegible] ಯೂ 1 ದಿವಸ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವರು. [illegible] ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಚೇರ್ಮನ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲೇಗ್ ಆಫಿಸರರಾ [illegible] ರಿಗೆ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ಬಿರುದಿನ ಸನ್ನದನ್ನೂ [illegible] ಳಿಗೆ ಕೇಸರ್ ಹಿಂದ್ ಪದಕವನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸುವರು. [illegible] ಲ್ಲರ್ ದೊರೆಗಳ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನೂ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ [illegible] ನೆಯನ್ನೂ ಭೇಟಿಮಾಡುವರು. 26ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ [illegible] ನೆಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಬಲ್ಮಠದ ನೇಯಿಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ [illegible] ಗಳನ್ನು ನೋಡುವರು. ಅದೇ ದಿನ ವೆನ್ಲೋಕ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೂ [illegible] ಸವಾರಿ ಚಿತ್ತೈಸುವದು. ಮತ್ತು ಎಲೋಸಿಯಸ್ ಕೊಲೇಜಿಗೂ [illegible] ಆನ್ಸ ಕ್ಯಾಸ್ಕೊಲ್ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿಯರ ಶಾಲೆಗೂ ಭೇಟಿ ಇರುವದು. 26ನೇ ತಾರೀಕಿನ ಸಂಜೆಗೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜೈಲನ್ನು ನೋಡಿ [illegible] ಕದ್ರಿ ಗುಡ್ಡೆಗಳಿಗೆ ದಿಜಯಗೈಯುವರು. ಸ್ಯೆಂಟ್ ಎಲೋಸಿಯುಸ್ ಕೊ [illegible] 27ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ವಿನೋದಗಳು ಇರುವವು. ಮರುದಿನ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ದೊರೆ [illegible] ತ್ರಣವಾಗಿ ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ವೈದಾಪಿನಲ್ಲಿ ದೀಪಾವಳಿ ಮೊದಲಾದ ತಮಾಶೆ [illegible] ವದು. 28ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಫಲವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವೂ ಕಲೆಕ್ಟರ ಕಚೇರಿಗೆ ಭೇಟಿಯೂ ಆಗಿ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ಸುಬ್ರಾಯರ ಉದ್ಯಾನವಿನೋದ ಜರಗುತ್ತದೆ. ಮರುದಿನ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳು ಮೂಡಬಿದ್ರೆಗೆ ಸವಾರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಬಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನಂತರ ಕಾರ್ಕಳಕ್ಕೆ ಮುಂದರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಗೌತಮ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ ಚತುರ್ಮುಖ ಬಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಮಾಡುವರು. 30ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ತಲಪಿ ಟ್ರೈನ್ ಹತ್ತುವರು. ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಟೌನ್ ಹೋಲಿನ ಅಸ್ತಿವಾರಕಲ್ಲನ್ನು ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳು ಇಡುವ ಸಂಭವವಿದೆ.

ಪ್ರಜೆಗಳ ಸುಖವೇ ರಾಜನಿಗೆ ಯಶಸ್ಸು, ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ರಾಜ್ಯದ ಅಭ್ಯುದಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ವಶಕೊಟ್ಟ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹ್ಯಾಗಿದೆ, ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ತರದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿವೆ, ಅವರ ಸುಖಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ನಿರ್ಧರಿಸುವಲೋಸುಗವೆಂದು ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳು ಹೊರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸುವದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಎದುರು ತೋರಣಗಳೂ ವಾದ್ಯಘೋಷಗಳೂ ಅಂದವಾದ ಕಟ್ಟಿದಗಳೂ [illegible] ಫಲಪುಷ್ಪಗಳೂ ಬರುವವಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ನರಳುವ ಬಡಜನರ [illegible] ದವು ಕೇಳಿಸದು. ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟು ತೀರ್ವೆಯೂ ಧಾನ್ಯದವಸಗಳ ಕ್ರಯವೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಪ್ಲೇಗು, ಕೊಲೇರ, ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳೂ ಫೋರೆಸ್ಟ್ ಕಾನೂನುಗಳೂ ಜನರನ್ನು ಬಾಧಿಸುವವು. ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ಗವರ್ನರ ಸಾಹೇಬರ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿಯೇ ಇರುವವು. ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕೊಲೇಜು ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾವಂದರವರು ಒಂದು ತಾಸು ಶುಮಾರು ಇರಬಹುದು. ಇಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನು ವಿಮರ್ಶೆ ನಡಿಸಬಹುದು? ಗವರ್ನರ್ ದೊರೆಗಳ ಸರ್ಕೀಟು ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿಯ ಉಪನಯನ; ಶಾಂತಿ ಮೊದಲಾದ ಆಚಾರಗಳಂತೆ ಒಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬರೇ ಆಚಾರವಾಗಿದೆ.

ಈ ಸರ್ತಿ ಕೆಲವು ಡೆಪುಟೇಶನುಗಳು ಇರುವವೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಫೋರೆಸ್ಟ್ ಕಾನೂನುಗಳಿಂದ ಜನರು ಪಡುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ, [illegible] ಕೃಷ್ಣ ಬಟ್ಟರು ಮೊದಲಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂಭಾವಿತರು ರೈತರ ಕ್ಲೇಷಗಳನ್ನೂ, ರೋಮನ್ ಕೆಥೋಲಿಕರು ತಮಗೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮತ್ತು [illegible] ಶಿಯನ್ [illegible] ಇರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸ ಬೇಕೆಂಬದನ್ನೂ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಫಲಿಸುವವೆಂಬದು [illegible] ಅನುಮಾನಕರ. ಹೀಗೆ ಹಲವು ಡೆಪುಟೇಶನುಗಳು ಏರ್ಪಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ವಿದ್ಯಾ [illegible] ಸಂಪನ್ನರಾದ ಕೆಲವರನ್ನು ಆರಿಸಿ ಒಂದೇ ಡೆಪುಟೇಶನ್ [illegible] ದ್ದರೆ [illegible] ಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಡೆಪುಟೇಶನುಗಳು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವ ವಿಷಯಗಳ ತಪಸೀಲು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಫೋರೆಸ್ಟ್ ಕಾನೂನುಗಳ ಬಾಧೆಯು ನಿಜವಾದ ಸಂಕಷ್ಟವೇ. ಇದಕ್ಕೆ ಗವರ್ನರ್ ದೊರೆಗಳು ಗಮನ ಕೊಡುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ರೈತರ ಕ್ಲೇಶಗಳ [illegible] ಪಡಿಸುವವರು ಒಂದು ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಎಂಬ ವ್ಯವಸಾಯದ [illegible] ರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ನೇಮಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬಹುದು. ಈ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತವಾದ ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ರಮ [illegible] ಬೋಧಿಸಿದರೆ ಸೆಟ್ಲಮೆಂಟ ತೀರ್ವೆಯು ಭಾರವು ಕಡಿಮೆಯಾದೀತು. ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಅರಸಿಕೆರೆ [illegible] [illegible] ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯು [illegible] ಪ್ಲೇಗು [illegible] ನಿವಾರಿಸುವದಕ್ಕೂ ಪಟ್ಟಣದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು [illegible] ಪ್ರಾವಿನ್ಸಿಯಲ್ ಫಂಡಿನಿಂದ ದಯಪಾಲಿಸ [illegible] ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

— —

ಕಂದಾಯಗಳೂ, ಸರಕಾರದವರ ಖರ್ಚೂ.

———o———

ಕಂದಾಯಗಳನ್ನು [illegible] ಹೆಚ್ಚಿಸದೆ ಸರಕಾರದವರು ಭಾರತೀಯರು ಕೇಳುವ [illegible] ಹಣ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬದನ್ನು ಮುಂದೆ ಸೂಚಿಸುವೆವೆಂದು ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವಷ್ಟೆ.

ಸರಕಾರದವರು ವರ್ಷ [illegible] ಮಾಡುವ ಜಮೀನು ಕಂದಾಯವು ಶುಮಾರು 30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಆದೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. [illegible] ಕುಟ್ಟುವಳಿಗೂ ಆದಕ್ಕೆ ಕಾವಲಿಗಿಟ್ಟ ಪಾರೆಯ ಖರ್ಚಿಗೂ ಸರಿಬೀಳಬೇಕು, ಹಿಂಗೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಟ್ಟ ಸೈನ್ಯದ ಖರ್ಚು ಆ ದೇಶದ ಬಡಜನರಿಂದ ಹೊರುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ಎಂಬದಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಡಿರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಒಫ್ ಸ್ಟೆಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ (Director General of Statistics) ಆಗಿದ್ದ ಓ ಕೊನರ್ ಸಾಹೇಬರು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರಕಾರದವರ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಶುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 44ನ್ನು ಅವರು ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಮಗಿಂತ ಹೇರಳ ಅಭ್ಯುದಯ ಹೊಂದಿದ ಯುರೋಪ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸಹ, ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಬಲರಾಜ್ಯಗಳಿದ್ದು ಶತ್ರುಗಳ ಗಂಡಾಂತರವು ಯುರೋಪಖಂಡದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗಿಂತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ, ಯಾವ ದೇಶದವರೂ ಹೀಗೆ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿಗೂ ಯುರೋಪಿನ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಗೂ 18 ಮೈಲು ಮಾತ್ರ ಅಗಲವಾಗಿರುವ ಜಲಸಂಧುವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನಾವೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಶತ್ರುಗಳು ಅತಿವೇಗದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಿನಾರೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸುವದು [illegible]

ಥ್ಯವಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಳಿಸಿದರೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ದ್ರವ್ಯಚಲಾವಣೆಗೂ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನವಾದ, ಲಂಡನ್ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅತಿಗಂಡಾಂತರ ಬರುವದು. ಹೀಗೆ ಇರುವದರಿಂದ ಲಂಡನ್ ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಕೋಟೆಕೊತ್ತಳಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಯುದ್ಧಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದ ಅನೇಕರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜನರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ 'ಹೀಗೆ ನಾವು ಖರ್ಚುಮಾಡುವದು ಅನಾವಶ್ಯಕ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖವಾದ ನಾವೆಯು ನಮ್ಮ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಎಂದೂ ರಕ್ಷಿಸಿ ಇರುವದರಿಂದ, ನಾವು ಬೇರೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಏನಾದರೂ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯವಿಲ,' ಎಂದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನವರು ಹೇಳುವರು. ಈ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನಾವು ತಂದ ಉದ್ದಿಶ್ಯವೇನಂದರೆ:— ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಆದಾಯ ವೆಚ್ಚದ ವಿಷಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವದರಿಂದ, ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಕಾಸಿನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚುಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯಾದರೋ ಮಿಲಿಟರೀ (Military) ಡಿಪಾರ್ಟಮೆಂಟಿನವರು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಬರುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಸೈನ್ಯವಿದ್ದರೂ ಸಾಲದು, ತಾವು ಮಾಡುವ ಖರ್ಚಿನ ವಿಷಯ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲರಿಗೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಇರಬಾರದೆಂದು ಈಗಿನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಕಿಚ್ನರ್ ಸಾಹೇಬರು ಸೆಣಸಾಡಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ದೊಡ್ಡವರೆಂದೆಣಿಸಿದ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳಿಂದ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ರುಶ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಹಿಂದೂ ದೇಶಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಹಿಮಭರಿತವಾಗಿ ಅತಿ ದುರ್ಘಟವಾದ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ರುಶ್ಯದವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಗಡಿಯನ್ನು ಬಲವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನೆವನದಿಂದ, ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಫಘಾನಿಸ್ಥಾನದ ಅಮೀರರಿಗೆ ಯಾವ ತರದಲ್ಲಾದರೂ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಕಂಧಾರದ ವರೆಗೆ ರೈಲು ಮಾರ್ಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಿಚ್ನರ್ ಸಾಹೇಬರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಆದ ಗಡಿಬಿಡಿಯ ಕಾರಣ, ಈ ಆಲೋಚನೆಯು ಮುಂದೆ ಸಾಗುವದೆಂ[illegible]ದಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವದು. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಗಡಿಯನ್ನು ಘಟ್ಟಿಮಾಡುವದರ ಬದಲು, ರುಶ್ಯದೇಶದವರಿಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸುಲಭಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಹಾಗಾಗುವದು ಎಂದು ಸಾಧಾರಣ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನಮಗೆ ತೋರುವದು. ನಮ್ಮ ಖರ್ಚಿನ ವಿಷಯ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ ಆಗುವ ಅಮಿತವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ತಿಬೆತಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ದಂಡು ಒಂದು ಆಧಾರವಾದ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಿಬೇತ ದೇಶವೆಂದರೆ ಹಿಮಾಲಯದ ಆಚೆ ಇರುವದು. ಇಲ್ಲಿ ರಶ್ಯದವರು ಒಳಸಂಚು ನಡಿಸುವರೆಂಬ ನೆವನದಿಂದ ಕರ್ಜನರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಸುಮಾರು $2\frac{1}{2}$ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದರು. ತಿಬೇತಿಗೂ ರುಶ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಜನನಿವಾಸವೇನಾದರೂ ಇರದ ಹಿಮದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂಜರು ಪ್ರದೇಶವಿರುವದು, ತಿಬೇತಕ್ಕೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಹಿಮಾಲಯಗಳಿರುವವು. ಇನ್ನೆರಡು ದುರ್ಘಟವಾದ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ರುಶ್ಯದೇಶದವರು ಪ್ರಬಲವಾದ ದಂಡನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತಾವೇ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರಲಾದೀತು? ನಾವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಲಂಡನ್ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶತ್ರುಗಳು ಹಾವಳಿಮಾಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ, ಅದರ ವಿಷಯ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದವರು ಏನೂ ಚಿಂತೆಮಾಡುವದಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನೆವನದಿಂದ ಹೇರಳ ದ್ರವ್ಯ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಖರ್ಚಿನ ವಿಷಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರ ಉಂಟು, ಇಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಅಂಥಾ ಮೇಲ್ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯರಿಂದ ಒಟ್ಟುಮಾಡಿದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಏನೂ ಜಾಗರೂಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮಿಂದ ಒಟ್ಟುಮಾಡಿದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಮಮತೆಯಿದ್ದರೂ, ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗರೂಕತೆ ಇಲ್ಲನೆಂಬುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.

ಸರಕಾರದವರು ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಿಕ್ಕುವದೋ? ಸರಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚುಮಾಡುವದು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ. ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸೋಲ್ಜರ್ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗುವದು. ಹೀಗೆ 75000 ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸೋಲ್ಜರರಿಗೆ ಸಹಿತ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ [illegible] ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ [illegible]ಖರ್ಚಾಗುವದು. ಈ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ [illegible] ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಿಕ್ಕದೆ [illegible] 16-18 ವರುಷಗಳ ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗರನ್ನು ಸೇರಿಸುವರು. ಈ ಎಳೇ ಹುಡುಗರಿಂದ ಯುದ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಆದೀತೋ? ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಮೇಹಾದಿರೋಗಗಳುಂಟೆಂತ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಿದರ್ಶಿಸಿದ್ದು ಹೇಗಂದರೆ:—1897ರಲ್ಲಿ ಸೈರಾಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಹೋದ ದಂಡಿನಲ್ಲಿ 16,600 ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಿಪಾಯರಿದ್ದರು; ಇವರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1500 ಅಂದರೆ 10ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ಎಂಬಂತೆ ಮೇಹಾದಿರೋಗಗಳಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಅವರನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯನ್ ನೇಟಿವ ಸೈನ್ಯವೂ, ಇಂಡಿಯನ್ ರಾಜರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಸೈನ್ಯವೂ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ 240000 ಅಂದರೆ $2\frac{1}{2}$ ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾರೆ. ರುಶ್ಯಾ ಜಪಾನದೇಶಗಳಿಗೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆದ ಎರಡು ಕಾಳಗಗಳಾದರೆ, ಈ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಪಾಲು ಮುಲಗುವದು. ಮತ್ತೆ ಸೈನ್ಯ ಬೇಕಾದರೆ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಿಂದ ತರಬೇಕು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ನಡಿಯುವಾಗ್ಯೆ ಯುರೋಪಖಂಡದಲ್ಲಿಯೂ ಯುದ್ಧ ನಡೆದರೆ, ಇಂಡಿಯನ್ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಿಂದ ತರುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಹಿಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಷ್ಟ ಸಂಪಾದಿತ ಹಣದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪಾಲನ್ನು ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದು ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾಗುವದು. ಹಿಂದು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಭೂಮಿಯ ಏನು ಉತ್ಪನ್ನವಿದೆಯೋ ಅರ್ಧವನ್ನು (ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಕಂದಾಯದ ಏನು ಉತ್ಪನ್ನವಿದೆಯೋ ಅರ್ಧವಿರಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರದವರ ನಿರ್ಣಯವುಂಟು) ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿಯೂ ದೇಶವನ್ನು ಶತ್ರುಗಳ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಸರ್ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಡಿಲ್ಕ್ ಸಾಹೇಬರು 9 10 ವರುಷ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿಸಿದ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ ಈವರೆಗಿನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಯುದ್ಧಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನಾಗಿ ತರಬೇತಾದ 10 ಲಕ್ಷ ಜನ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಈ ಸೂಚನೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಗೋಖಲೆಯವರು ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ ಕೌನ್ಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಭಾಷಣಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅಂಥ ಯುದ್ಧಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಾದ ಜನರು ಕೆಟ್ಟ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದಂಗೆ ಮಾಡ್ಯಾರು ಎಂಬ ಭಯ ಸರಕಾರದವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಾವು ಜನರಿಗೆ ಶಾಂತತೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸಲಿಸಿದರೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವಿದ್ದರೆ ಇಂಥಾ ಹೆದರಿಕೆ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಯಾಕೆ ಇರಬೇಕು? ರುಶ್ಯದವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದರೆ, ಜಪಾನದವರು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಸೈನ್ಯ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬದಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ಜಪಾನದವರಿಗೂ 2 ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆದ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಶರ್ತವಾಗಿದೆಯಂತೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಲೋಕಪ್ರಖ್ಯಾತಿಪಟ್ಟ ಪೌರುಷವುಳ್ಳ, ಸಿಖ್, ಜಾಟ್, ರಾಜಪುತ್, ಮೊದಲಾದ ಜನರಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಇವರು ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ವರುಷಂಪ್ರತಿ 30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿಯೂ, ಇವರಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿನವರ ಸಹಾಯ ಬೇಕೆಂಬುವದು ತನಗೆ ಬಹಳ ಅವಮಾನಕರವೂ, ದುಃಖಕರವೂ ಆಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಾ. ರಾ. ಗೋಖಲೆಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. (ಸಶೇಷ)

———o———

ಗುರುತ್ವ ಮತ್ತು ಭಾವನೆ.

ಅಕ್ಬರ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಒಂದು ದಿವಸ ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಓಲಗಂಗೊಂಡು ಬಡ ಒಗ್ಗರಿಗೆ ದಾನಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತಿರುವಾಗ ಆತನ ಗುರುವು ಸಭೆಗೆ ಬಂದನು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ವಿನಯಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಗುರುವಿನ ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಧನಕನಕಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಕುಶಲಬುದ್ಧಿಯಾದ ಬೀರಬಲನೆಂಬ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು "ಗುರುವು ದೊಡ್ಡವನೋ? ವಿಶ್ವಾಸವು ದೊಡ್ಡದೋ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದನು. ಮಂತ್ರಿಯು—ಪ್ರಭುವೇ! ಗುರುವಿಗಿಂತ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ದೊಡ್ಡದು ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. [illegible] ಯಾದರೋ—ಅದು ತಪ್ಪು, ನಾನದನ್ನು ನಂಬುವದಿಲ್ಲ. ಗುರುವಿ[illegible] ಕುರಿತು ಗುರುವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಿಶ್ವಾಸವೆಲ್ಲಿಬಂದೀತು? ಎಂದು [illegible]

[illegible]—ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ; ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳಿಗೆ [illegible] ಸಲ್ಲುವುದು ಏನಲು; ಪ್ರಭುವು—ಹಾಗಲ್ಲ, ಅನಾದೃಷ್ಟ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ [illegible] ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಸರಿಯೆಂದು ನುಡಿದನು. ಮಂತ್ರಿಯು ಸಮಯ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದು, ದೊರೆಯು ಒಂದು ಕಾಲಿನ ಕೆರವನ್ನು ಕಾಲ್ಚಿನಿಂದ್ರ ಸುತ್ತಿ ಯಾರಿಗೂ [illegible] ದಿದ್ದ, ಊರಿಗೆ ದೂರವಾದ, ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಅದನ್ನು ಹೂಳಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಮಾಧಿಯಂತೆ ಮಾಡಿ ಮೂರು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಒಬ್ಬ ತಿರುಕ ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಪೂಜಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿ, "ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ, ಈದು ವಿಶ್ವಸನೀಯರಾದ ಗುರುಗಳ ಗೋರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಅನೇಕರು ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನೂ ಮುಡುಪನ್ನೂ ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಹೋದನು. ಮರುದಿನದಿಂದ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿದ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅದರ ಸುದ್ದಿಯು ಹಬ್ಬಿ ಊರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅದು ಮಹಾತ್ಮರ ಗೋರಿ ಎಂಬ ಪ್ರವಾದವು ಪ್ರಬಲಿಸಿ, ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿ, ಹರಕೆ ಕಾಣಿಕೆ ಮುಡುಪು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅನಂತವಾಗಿ ಸಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿ ದರು. ಕೆಲದಿನಗಳ ನಂತರ ಈ ಸಮಾಧಿಯ ಮಹತ್ವದ ವಾರ್ತೆಯು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕಿವಿಗೂ ಬಿದ್ದಿತು. ಹಲವರು ಹಲವು ಬಗೆಯಿಂದ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ದೊ [illegible] ಮುಂದೆ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು "ಪ್ರಭುವೆ! ಇದು ನಿಮ್ಮ [illegible] ಹುಮಾಯೂನರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಗೋರಿ" ಎಂತಲೂ ನುಡಿದನು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಮಹಮ್ಮದೀಯರೂ ಹಿಂದುಗಳೂ ತಂಡತಂಡವಾಗಿ [illegible] ಕೂಡಿದರು. ಪ್ರಭುವು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗೋರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಒಂದು [illegible] ಮಾಡಿದನು. ಪರಿವಾರ ವೆಲ್ಲವೂ ವಂದಿಸಿತು. ವೀರ [illegible] ಅವನು ಮಾತ್ರ ನಮಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅದೇಕೆ ನಮಸ್ಕ[illegible] ಎಂದು [illegible] ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಮಂತ್ರಿಯಾದ [illegible] ಪ್ರಭುವೆ! [illegible] ಅಧಿಕವಾದುದೆಂದು ನೀವು ಒಪ್ಪು [illegible] ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿ[illegible] ಎಂದ[illegible] ಅದರೂ ದೊರೆಯು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕಿಂ [illegible] ದೊಡ್ಡ[illegible]ಂದು ನಂಬಿಯುತ್ತ, "ನಾನು ವಿಚಾರ ಸಂಸ್ಕಾರದ [illegible] ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು [illegible] ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ [illegible] "ಪ್ರ [illegible] ಎಂದು [illegible] ಎಂದು [illegible] ಪ್ರಭುವೇ! ತಮ, ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದುದರಿಂದ [illegible] ಫಲವು ದೊರೆಯಿತು. [illegible] ಹರಕೆಯನ್ನು [illegible] ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಪ್ರಭುವಾದರೂ—[illegible] ಬಿದ್ದಿರಲಿ, ನಿನದನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. [illegible] ವಿಶ್ವಾಸವು ದೊಡ್ಡದೆಂಬ [illegible] ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತೋರಿಸದಿದ್ದರೆ [illegible] ದೃಷ್ಟಾಂತಪಡಿಸಿ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಮರಣ ದಂಡನೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು ಎಂದು ಹೇಳಿ ದನು. "ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ದೃಷ್ಟಾಂತ ನನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೂ [illegible] ಲಿಲ್ಲ, ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?" ಎಂದು ವೀರಬಲನು ವಿನ್ನವಿಸಿದನು. ಅದರ ಮೇಲೆ ದೊರೆಯು ಕೋಪಗೊಂಡು "ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಸಾವು ತಪ್ಪದು, ಅದಾರೋ ತಳಾರ ನನ್ನು ಕರೆ" ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಇನ್ನು ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಮಂತ್ರಿಯು ಯೋಚಿಸಿ, ಎಲೈ ವಿಶ್ವಾಸವೇ, ಎಂದು ಸಮಾಧಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಕೂಗಿ "ಈ ದಿನ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗೋರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಕಪಟದ ಹರಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಲೆವಾಗಿದನು. ಅದನ್ನು ದೊರೆಯು ಕೇಳಿ ನಕ್ಕು, "ನಿಜವೇ; ಈಗಲಾದರೂ ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದು ದಿತೆ? ನೀನಷ್ಟು ಹೇಂಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸ ಬೇಕಾಯಿತೋ? ಇಲ್ಲವೋ?" ಎಂದು ಕೇಳಿ ದನು. ಮಂತ್ರಿಯು—ಪ್ರಭುಚಿತ್ತ! ಎಂದು ನುಡಿದು, ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂ ತೆಯೇ ಆ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲಣ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ರುಳಿಸಿ, ಮಣ್ಣನ್ನು ತೋಡಿ, ಅದ ರೊಳಗೆ ಅಡಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಗಂಟನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಅಕ್ಷ ಯ್ಯ ಪಟ್ಟು ಇದೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಮಂತ್ರಿಯಾದರೋ—ಪ್ರಭುವೆ! ತಾವು ಅದ್ದ ದಿದ್ದು ಹರಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗುರುಗಳ ಸಮಾಧಿ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ನೆಲಾಗಿ ಒಳಗೆ ತನ್ನ ಕಾಲಿನ ಒಂಟಿಕೆರವು ಕಂಡಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಭುವು ನಾಚಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು—ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ! ಗುರುವು ದೊಡ್ಡವನೋ? ವಿಶ್ವಾಸವು ದೊಡ್ಡದೋ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಆತನು ತಲೆಬಾಗಿಸಿ ದನಂತೆ.

(ಮೈಸೂರು ಸ್ಟಾರ್)

ನದೇವೋವಿದ್ಯತೇಕಾಷ್ಠೇನಪಾಷಾಣೇನಮೃಣ್ಮಯೇ।
ಭಾವೇಹಿವಿದ್ಯತೇದೇವಃ ತಸ್ಮಾದ್ಭಾವೋಹಿಕಾರಣಂ॥

(ದೇವರು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಭಾವನೆ ಯಲ್ಲಿರುವನೆಯಾದ ಕಾರಣ ಭಾವನೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದು.)

ಕನ್ನಡ ಮುಡಿಗಪ್ಪ ಡಿ.

ಅಮೇರಿಕದ ಸ್ವದೇಶಿ.

—o—

ಭೂತಕಾಲವು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿಗೆ ಬೆಳಕು. ಅನುಭವದಿಂದ ನಡತೆಯನ್ನು ತಿದ್ದು ತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವದೇಶಿ ವಿಷಯ ಒಬ್ಬ [illegible] ಅಮೇರಿ ಕ ಗೃಹಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಸಾಮ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿ ಕೆಲವು [illegible] ನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ನಾವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿರುವದೆಂದೂ [illegible] ಕಾಯಿದೆ ಶೀರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷರು [illegible] ನಮ ಗೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದಿರರೆಂದೂ ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಇವ ರು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ—

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರವರನ್ನು [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷರ [illegible] ಒಂದು ಕಲೆ. ಇದರಿಂದ ಪರದೇಶ[illegible] ಭ[illegible] ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಐಕ್ಯವೂ [illegible] ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ದಲಾದ ಸಂಪತ್ತಿಕ ವಿಷಯ [illegible] ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲಾಗಿ [illegible] ನಾಸ್ತ್ಯಗಳನ್ನು [illegible] ಆಮೇರಿಕನ್ [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕೈಕೆಳಗಿದ್ದ [illegible] ಗಾಂಪೆನಿ [illegible] ವಸ್ತುಗಳನ್ನು [illegible] ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂತಲೂ ತಿಳಿ [illegible] ಬೇಕಾದ [illegible] ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂತಲೂ ಶಾಸ ನಗಳನ್ನು [illegible] ಈ ಸಂಪತ್ತಿಕ ಬಂಧನಗಳು [illegible] ಮೇಲಿನವರು [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ [illegible] ತಮ್ಮ [illegible] ಸರಕಾರವೇ ಹೊರಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಹೊರಿಸುವದಾದರೆ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂತಲೂ ಅಮೇರಿಕನರು ಹಟಹಿಡಿದರು. ಈ [illegible]ಗಳವು ಬೆಳೆಯಿತು. ಅಮೇರಿ ಕನರು ಸ್ವದೇಶಿ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಚಾ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕಾರವಿಟ್ಟು ಲೆಬ್ರೆಡೋರ್ ಚಾ ಎಂಬ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಾ ಕುಡಿದರು. ವಿಲಾಯತಿಯ ರೇಶ್ಮೆ, ಗೋಷಿ, ವೀಣೆ, ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಯಾವತ್ತು ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋ ಗಿಸುವೆವೆಂದು ಆಣೆ ಇಟ್ಟರು. ಈ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಊರೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರೊಸ್ಪಾಂಡೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಗಳೆಂಬ ಸಮಿತಿಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟವು. ಇವರು ಜನರಿಗೆ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ತ್ಯಾ ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ನೆರಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಜನರು ತಾವು ಸ್ವದೇಶಿಯನ್ನೇ ಕೈಕೊಳ್ಳುವೆವೆಂದು ಕನ್ನೊಳಗೆ ನ್ಯೂನ್ ಇಂಪೋರ್ಟೇಶನ್

...ಗ್ರಿಮೆಂಟ್ಸ್ ಎಂಬ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. [illegible] ...ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾನ ಫಲಗಳಿದ್ದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಿತ...
...ಗಾಡುವವರನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕಾರವಿಟ್ಟು, ಅವರ ಸಂಗಡ ಲೇವಾದೇವಿಯನ್ನು [illegible] ...ಇಂಥವರನ್ನು ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳೆಂದು ಕರೆದು ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ... ಅವರಿಗೆ ಲೋಕನಿಂದೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದರು. ಇಂಥವರನ್ನೇ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ "ಕಮಿಟೀಸ್ ಆಫ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಷನ್" ಎಂಬ ಕೂಟಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು. [illegible] ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಅಮೇರಿಕನರ ಮೇಲೆ ಕರಗಳನ್ನು [illegible] ಕಾನೂನನ್ನೇ ವಜಾಮಾಡಿದರು.

[illegible] ...ಬಹಿಷ್ಕಾರದಿಂದ [illegible] ...ಬೇರೆ ಬಯಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಲಾಗದು. ಅವರನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಲೂ ನಯದಿಂದಲೂ ದ್ವೇಷಶೂನ್ಯರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಅವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಬಹುದೆಂದೂ ನಂಬಲಾಗದು.

ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಎರಡು ತರದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತು. ಅಮೇರಿಕನರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರಶಕ್ತಿಯೂ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ ಬೇರುಗೊಂಡವು. ತನ್ನ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಈ ಅಮೇರಿಕೆ ಗೃಹಸ್ಥರು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಹೇಳುವ ಬುದ್ಧಿವಾದವೇನಂದರೆ, "ನೀವು ಒಕ್ಕಟ್ಟನ್ನೂ ಸಹಕಾರ, ದೇಶಾನುರಾಗಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಯಿರಿ. ಇವು ನಿಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಹಿಂದುಗಳೂ ಮುಹಮ್ಮದೀಯರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕೈಕೊಟ್ಟು ಬಲಗೊಳ್ಳಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ಬೇರೆಯಾದರೂ ಧರ್ಮವು ಒಂದೇ, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ತಂದೆಯಾದ ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ. ನೀವು ಒಂದಾದರೆ ನಿಮಗೆ ಯಾವ ತರದ ಹಿಂಸೆಯೂ ಸೋಕದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಭ್ರಾತೃಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬೆಳಸಲಿಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸು ಕೊಡಿರಿ."

——o——

ಪ್ಲೇಗಿನ ಕುರಿತು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರ ಲೇಖನ.

ಇತ್ತಲಾಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂತಾಪವನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಷಮ್ಯವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾಧಾನವು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವಾಗ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರು ಪ್ಲೇಗು ರೋಗದ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವ್ಯಾಸರಾಯ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಕಾಗದವು ಸಮಯೋಚಿತವಾದದ್ದು. ನಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರು ತಾನು ಬಿಜೆಯುಗೈದ ರಾಜ್ಯಗಳ ದೊರೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನ ಕಡೆಗೆ ಇದ್ದ ವೈಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಸ್ನೇಹ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವರು. ಇವರ ಜನರಂಜಕತೆಯು ಮರ್ಮವು ಸೋಜಿಗ ಹೇಳಿದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ಭೂಷಣವಾಯಿಯೇ. "ನನ್ನ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಕಾಂಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆನು. * * * * ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ ಅವಕ್ತರೂ ಆದ ಕುದ್ದೇದಾರರ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ನೀವು ರೋಗನಿವಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧನಗಳಿಗೆ ದಯಾಸಿಂಧುವು ಜಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸಲೆಂದು ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಕೋರಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು" ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿರುವರು.

ವ್ಯಾಸರಾಯ ದೊರೆಗಳು ಈ ಕುರಿತು ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಅಧಿಪತಿಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರವೂ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಮಾಶೀಲರಾದ ಪ್ರತಿಗಳು ಈ ರೋಗದ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಶೌರ್ಯದಿಂದ ತಾಳಿದ್ದನ್ನೂ ಸರಕಾರವು ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ಈ ವ್ಯಾಧಿಯ ಶಮನಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟಕ್ಕೂ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೂ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನೋಯುವದೆಂದು ಹೇಳುವರು. "ಪ್ಲೇಗ್ ಕಮಿಶನೆಂಬ" ಪ್ಲೇಗ್ ಪರಿಶೋಧಕ ಸಂಘದ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಮೊದಲನೇ ಭಾಗವು ತೀರಿತು. ಇದರಿಂದ ಬೇನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕುವ ಉಪಾಯವು ಇನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಜಯಹೊಂದುವಂತೆ ಯಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇಷ್ಟುಕಾಲ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತೊಂದರೆಗೂ ಖರ್ಚಿಗೂ ಆಸ್ಪದವಾದ ಅನೇಕ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಖಚಿತವಾಯಿತು." ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೇನಂದರೆ, "ನಾವು ಯಾರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸ ನೋಡುತ್ತೇವೋ ಆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಏರ್ಪಾಡೂ ಫಲಿಸಲಾರದು". ಈ ಬುದ್ಧಿಮಾರ್ಗವು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ಲೇಗ್ ಆಫೀಸರರು ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಿ ಅವರನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಸಫಲವಾಗದು. "ಭಾರತೀಯರು ಆರೋಗ್ಯಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅನೇಕ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ (ಜಾತಿ) ನಿಯಮಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಜನರು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾವು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗೇ ಹಾನಿಕರ.

ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಅಧಿಪತ್ಯಗಳಿಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗವನ್ನು ಕಾದಾಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆಂಬ ವಿಷಯ ಪ್ಲೇಗ್ ಕಮಿಶನಿನ ಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಒಂದು ಸರ್ಕ್ಯುಲಾರನ್ನು ಕಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಳಸಂಕೋಚನಿಮಿತ್ತ ಇದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಬರುವ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವೆವು.

ಮೆ. ಟಾಟಾರವರ ಕಬ್ಬಿಣ ಖನಿಗಳನ್ನಗೆಯುವ ಕಂಪನಿ.

ಕಲ್ಕತ್ತ ಬಂದರಕ್ಕೆ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಬರುವ ಜವಳಿ 1906ನೇ ಎಪ್ರಿಲಿನಿಂದ 1907ನೇ ಎಪ್ರಿಲ ವರೆಗೆ 18 ಕೋಟಿ 62 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಮುಂಚಿನ ವರ್ಷ 21 ಕೋಟಿ 41 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಜವಳಿ ಕಲ್ಕತ್ತ ಬಂದರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗೆ 3 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯ ಜವಳಿಯು ಬರುವದು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಇದರ ಕಾರಣವು, ಧಾನ್ಯವವಸಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೂದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕ್ರಯ ಹೆಚ್ಚಿರುವದೆಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಸೂಚಿಸಿರುವರು. ಆದರೆ ಧಾನ್ಯದವಸಗಳ ಕ್ರಯ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭವಾಗಿ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಜವಳಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವರು. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚಿನ ವರುಷ ನೆರೆ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳ ಕಾಟದಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಪೈರನ್ನು ಬೆಳಿಸುವ ರೈತರಿಂದ ಅಷ್ಟು ಜವಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಣಿಸೋಣ, ಆದರೆ ಸೆಣಬಿನ (Jute) ಬೆಳೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕ್ರಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೆಳಸುವ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚು ಜವಳಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಧಾನ್ಯದವಸಗಳ ಕ್ರಯ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಜವಳಿ ಬರುವದು ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಂದರುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗ ಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬಂದರುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವರುಷ ಹೋದ ವರುಷಕ್ಕಿಂತ 53 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಳಿ ಬಂದಿದೆ. ಕರಾಚಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಬರುವ ಜವಳಿ 17 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಮುಂಬಾಯಿಯಿಂದ ಬರುವ ಜವಳಿ 11 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿದು ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಂಗಾಳ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಬರುವ ಜವಳಿ ಕಡಿಮೆಯಾದದ್ದು ಸ್ವದೇಶೀಯರ ಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಎಂದು ಹೇಳ ಬೇಕು.

ವಿಲಾಯತಿಯವರ ಜವಳಿ ಕಾರಕಾನೆಗಳು ತಗ್ಗಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಯಾರದೂ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಆಶೆ. ಸುಮಾರು 3, ಯಾ 4 ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವ ಕಾರಕಾನೆಗಳು ಬಹಳ ದೀನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಒಂದೇ ವರುಷದಲ್ಲಿ 12 ಕಾರಕಾನೆಗಳು ದಿವಾಳಿ ತೆಗೆದು, ಅವುಗಳ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಪ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಮಾರಿಹೋದವು. ಆದರೆ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಈ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವ ಕಾರಕಾನೆಯವರು ಬಹಳ ಅಭ್ಯುದಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ಕಾರಕಾನೆಗಳು ಯುರೋಪಿಯನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವ ಕಾರಕಾನೆಗಳು ಪೂರ್ಣ ಎಂಬಂತೆ ಇಂಡಿಯನ್ ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಲಾಭವು ಹಿಂದೂದೇಶದಲ್ಲೇ ಉಳಿಯುತ್ತೆ. ಮುಂಬಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಜನರು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ನಿಪುಣರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾರಕಾನೆಗಳಾಗಲೀ, ಅಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಾಪಾರದ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನಗಳಾಗಲೀ, ಇಂಡಿಯನ್ ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಂಟು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಮುಂಬಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತಾದರೂ, ಆ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಜೇಮ್‌ಶೇಡ್ಜಿ ಟಾಟಾ ಎಂಬ ಪಾರ್ಸೀ ಮಹಾನುಭಾವರ ಹೆಸರು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರ ಬೇಕು. ಇವರು 3 ವರುಷಗಳ ಈಚೆಗೆ ತೀರಿಹೋದರು. ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಒಂದು ಫಂಡನ್ನು ಏರ್ಪಡು ಮಾಡಿದರು; ಈ ಫಂಡಿನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಈಗ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರರಾದ ಮಿ. ಡಾ. ಬಂಢಕ್ಕೇರಿ ಪಾಂಡುರಂಗ ರಾಯರು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋಗಿ, [illegible]

[illegible] ಎರಡನೇದಾಗಿ [illegible] ಸಾಯುವ [illegible] ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ [illegible] ಲದ ಶ್ಯಗ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ [illegible] ಒಂದು ಕಲಾಭವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸ ಬೇಕೆಂದು 30 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೂಪಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ತಾವು ಈ ಕಲಾಭವನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರದವರು ದೀರ್ಘಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಇದಕ್ಕೆ ತಾವು 2½ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕಮ್ಮೀಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ವರುಷಂಪ್ರತಿ 80000 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವದು ಎಂತ ಮೊನ್ನೆ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಕಮ್ಮೀಣಕ್ಕೆ 5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಟಾಟಾರವರಿಗೆ ಇದರಷ್ಟೇ ಆತ್ತುರ ಬೇರೆ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇತ್ತು. ಮಧ್ಯಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಖನಿಜಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅಗಿಯುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಂಪೆನಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಅವರು ಬಹಳ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟರು. ಅವರ [illegible] ಈ ಕೆಲಸ ನೆರವೇರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಗನು ಹಿಂದೂದೇಶ [illegible] ಇನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ತಿ [illegible] ಶಿಕ್ಕದೆಂದು ನಿರಾಶಿತನಾಗಿ ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಹೋದರು [illegible] ಈಗ [illegible] ಇದ್ದದರಿಂದ ಈ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಪಾಲುಗಳು [illegible] ತಡವಾಯಿತು. ಕಂಪೆನಿಗೆ 1¼ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯು ಬೇಕಿತ್ತು. ಹಿಂದೂದೇಶದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ¼ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒಟ್ಟಾಯಿತು [illegible] ಸಾವುಕಾರರು, ಟಾಟರ ಮಗನು ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ [illegible] ಒಟ್ಟು ಮಾಡುವೆನೆಂಬದಾಗಿ ಕೇಳಿ, ಒಟ್ಟುಕೂಡಿ, ಕೂತಿದ್ದವರು ಸಭೆಯಿಂದ [illegible] ಮುಂಚೆ 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ತೆಕ್ಕೊಂಡರು ಮತ್ತು [illegible] ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪಾಲುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಲುಗಳು [illegible] ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. [illegible] ಆ ಸಭೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಹೊಸ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು [illegible] ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು [illegible] ಕಂಪೆನಿಯು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ [illegible] ಹೇರಳ ದ್ರವ್ಯವು ಪರಊರಿಗೆ [illegible] ಲಂಡನ್ ಕಂಪೆನಿಗೆ [illegible] 1½ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭವಾಗಿದೆ [illegible] ನಾವೆ ಆಗಿವೆ [illegible]

⟶⟵

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ

ಸ್ವದೇಶಿ ಸಮಸ್ಯೆ

[illegible]

ನಮ್ಮ ಈ ಭಾರತಭೂಮಿ [illegible] ಕಲಿತವರ [illegible] ಸಹಾಯಕ್ಕಿಲ್ಲದ [illegible] ಪತ್ರಿಕೆಗಳ [illegible] ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ [illegible] ಊರಲ್ಲಿ [illegible] ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು [illegible] ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇಲ್ಲವಾದರೆ [illegible] ಹತ್ತಿರ ಸಾಲಮಾಡಿಯಾಗಲಿ [illegible] ಇದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಅಗಾತ್ರವಾದ [illegible] ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಿಡ [illegible] ನಾವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದುವದರಿಂದ ದೇಶದ ಕಾರುಭಾರ ಹ್ಯಾಗೆ ನಡಿಯುತ್ತವೆ ನಾವು ಕೊಡುವ [illegible] ಯಾವದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ [illegible] ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೂ ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಐಕಮತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಸಹೋದರಭಾವದಿಂದಲಿರುವದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಕೆಲವರು [illegible] ಆದಿ ಸಮಯ ಧನಮಾನ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಂಥಾ ಸಮಯವನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳನ್ನು ಓದುವದರಲ್ಲಿ ಕಳೆದರೆ ಜ್ಞಾನವೂ ವೈಮನಸ್ಯವೂ [illegible] ಕಡಿಮೆಯಾಗುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಮುಂತಾದ ಕೆಲ ಸುಜ್ಞ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದುವದು ಒಳ್ಳೇದು. "ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ದೇಶಭಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ಶಾರೀರಕ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ದೇವರ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಯಾರದೂ ಭಿಕ್ಷೆಯಾಗ [illegible] ನಿಲ್ಲಲಾರದು.

[illegible]

ಅಯ್ಯಾ,

ಉಡುಪಿ ತಾ 26-9-07.

ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮಠಗಳ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರು ದ್ರಾವಿಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾಲಕರ ಉಪಯೋಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಳದ ಕ್ರೋಧಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಪ್ರಬೋಧಿನೀ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಶಾಲಾ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು. ಇದರ ಮೂರನೆ ವರ್ಷ ವರ್ಧಂತಿಯು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೆ ಬಹು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಜರಗಿತು. ಶ್ರೀ ಪುತ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ವ್ಯಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ನೆರಸಿದರು. ಪರ್ಯಾಯ ಶ್ರೀ ಫಲಿಮಾರು ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರೂ, ಶ್ರೀ ಅಧಮಾರು ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಪುರ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರೂ, ಶ್ರೀ ಸೀರೂರು ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರೂ ಬಹುಮಂದಿ ವೈದಿಕ ಲೌಕಿಕ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ದಯಮಾಡಿದ್ದರು. ಭಾಗವತರ ದೇವರನಾಮ ವೇದಘೋಷಗಳಿಂದ [illegible] ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆಲ್ಲ ಮಾಲಿಕೆ ಮಂಗಳಾರತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಇತರರಿಗೆ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತ ತಾಂಬೂಲ ದಕ್ಷಿಣೆ, ಗಂಧಪುಷ್ಪ ಪಚ್ಚಾಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸೋಣವಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದಿಯಾದನಂತರ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಬಹುಮಾನ ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಶಾಲಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ [illegible] ಶ್ರೀಗಳವರ ಕೊಡಿಸಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಸಮಯೋಚಿತ [illegible] ಕೊಡಿಸಿದರು. ಈ ದಿವಸ ಎಲ್ಲಾ [illegible] ಪುತ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರೊಬ್ಬರೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ [illegible] ತಮ್ಮ [illegible] ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಮಠಗಳಿಂದ [illegible] ರೂಪಾಯಿಯಂತೆಯೂ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀ [illegible] ವಕೀಲ [illegible] ರಾಯರವರು 24 ರೂಪಾಯಿಯ [illegible] 12 ರೂಪಾಯಿಯಂತೆಯೂ [illegible] ಸರಕಾರದಿಂದ [illegible] ರೂಪಾಯಿಯೂ ಈ ವರುಷ [illegible] ರೂಪಾಯಿಯೂ [illegible] ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ [illegible] ಸರಕಾರದವರ [illegible] ಸಂತೋಷಕರವೆ.

ಪ್ರಕೃತ ಈ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೂ [illegible] ತರಗತಿಗಳೂ [illegible] 70 [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ತಿರುಪತಿ [illegible] ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ [illegible] ಶ್ರೀ [illegible] ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರ [illegible] ಅವರ [illegible] ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ [illegible] ತಾವು ಪ್ರತಿ ವರುಷ [illegible] ಜೊತೆಗೆ [illegible] ಈ [illegible] ಸಭೆಗೆ [illegible] ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ [illegible] ತೋರುವದು [illegible]

ಈ [illegible] ಮಿಷನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಇರುವದಷ್ಟೆ. ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಕಲಿಸುವದು ಅವರ [illegible] ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಕಥೊಲಿಕ್ [illegible] ಮುಸಲ್ಮಾನ [illegible] ಗೃಹಸ್ಥರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಪ್ರಕೃತ ಈ [illegible] ಸ್ಕೂಲಿಗೆ [illegible] ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಮುಲ್ [illegible] ಮಾಧ್ಯಾಯನನ್ನು [illegible] ಸರಕಾರದವರು ಕೊಡುವ 40 ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ 20 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವರೆ ಈ ಊರಿನ ಗೃಹಸ್ಥರ ಒಂದು ಫಂಡನ್ನು [illegible] ವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರ್ಯರ [illegible] ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಾಗಿಯೂ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು. ಈ ಫಂಡಿಗೆ ಅಧಮಾರ ಶ್ರೀಗಳವರು ರೂಪಾಯಿ 500, ಸೋದೆ ಶ್ರೀಗಳವರು ರೂಪಾಯಿ 300, ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಸಾಹೇಬರು 250 ವಕೀಲ [illegible] ರಾಯರು 200 ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಗೃಹಸ್ಥರು ಚಂದಾ ಹಾಕಿರುವದಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಂತಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಾಗಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಗೃಹಸ್ಥರು ಒಪ್ಪಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆ, ಈ ಮ [illegible] ಸಂವರ್ಧಿನೀ ಸಭೆ, ಈ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುವಾಗ ಈ ಉಡುಪಿಯ ಜನರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 8 ಜನ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜನರನ್ನು ವೈದಿಕ ಲೌಕಿಕ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಚ್ಚಿದ್ದು ಈ ಊರಿನವರ ಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಫಲವಾಗಲೆಂತ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸದಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವೆನು.

P. G. R.

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಫ್ರೆನ್ಸಮಾಲದವರು ತಮ್ಮ ರಾಜಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದು ಕಲಿವನ್ ಎಂಬ ಪತ್ರವನ್ನು ಎಡ್ವರ್ಡ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಚೆಂಟಮಿಸೆ ಎಂಬ ಫ್ರೆಂಚ ದೇಶದ ಡಾಕ್ತರರು ಟ್ಯಾಫೈಡ್ ಫೀವರ್ ಯಾ ಸನ್ನಿಪಾತ ಜ್ವರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸೀರಂ ಯಾ ದ್ರಾವಕವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಕಂಡು ಹಿಡಿದದ್ದು ವಿನಹಾ ಈ ರೋಗದ ಜ್ವರವು ಬಂದಕೂಡಲೇ ಈ ಜ್ವರವು ಸನ್ನಿಪಾತ ಜ್ವರವೋ ಯಾ ಇತರ ಸ್ವಭಾವದ್ದೋ ಎಂಬದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವರೆ ಕಣ್ಣುಗಳ ರೆಪ್ಪೆಗಳ ಕೆಳಗಣ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚುವ 'ಟ್ಯೂಬಿಕ್' ಎಪ್ಲಿಕೇಶನ್' ಎಂಬ ಒಂದು ಔಷಧಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವರು

ಇಕ್ಲೇರ್ ಎಂಬ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನವೀನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವೆವು ಹಾಯರ್ಸ್ ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು ಏಳೆಂಟು ವರುಷ ಪ್ರಾಯದ ಒಬ್ಬ ಇಟೆಲಿಯನ್ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳ ಗೊಂಬೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಗಡಿಯಾರುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ರೋಮನ್ ಅಂಕೆಗಳು ಇರುವವೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ

ಸೆನ ಫ್ರಂಚಿಸ್ಕೊದಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಚೂರಿಯದ ದಕ್ಷಿಣ [illegible] ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ಲೇಗು ರೋಗವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವದ

ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳ ಕುವರಿ ಲೇಡಿ ರುಬಿ [illegible] [illegible] ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ [illegible] ಎಂಬವರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತ್ರಾಯರವರು ತನಗ ಯಾವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿರುವರೆಂಬ ವಿಷಯ [illegible] [illegible] ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳ [illegible] ಯವರಿಗೂ ವಿನ್ನವಿಸಿ ತನ್ನ ಮನವಿಯನ್ನು [illegible] [illegible] [illegible] ಮುಂದಿಡಬೇಕಾಗಿ [illegible] [illegible] ಮನವಿಯನ್ನು [illegible] ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರಿಗೆ [illegible] ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವ [illegible] ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರು ತಾನು ತಿಳಿಸಿರುವೆನೆಂದು ಮೋರ್ಲೆಯವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ 2ನಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಮೊಬೂಫು ಆಗಿರುವದು

ಉತ್ತರಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಪತ್ರವು ಮುದ್ರಾಲಯವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾ ಮಿ। ಮೊರ್ಲೆಯವರು ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಕ್ರಮಗಳ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳ ವೃತ್ತಾಂತವು ನಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿರುವದು. ಇವುಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿ ಈ ವಿಷಯದ ಮುಂದಿನ ವಿವರವನ್ನು ಬರುವ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು.

ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಉದ್ದಿಶ್ಯಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೋಗಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ, ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಆಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ತಿಳಿಯುವರೆಯೂ 'ಎಡ್ವೈಸರಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್' ಯಾ ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಜಮೀನುದಾರ ಸಾವುಕಾರರ ಸಭೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವದು. ಗವರ್ನರ ಜನರಲರ ಈ ಸಭೆಗೆ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಎಡ್ವೈಸರಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಎಂತ ಹೆಸರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ್ಯೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ವಿನಹಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸ್ವತಂತ್ರವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಸಭೆಗೆ ವ್ಯಾಸರಾಯರಿಂದ ನೇಮಕವಾಗತಕ್ಕ [illegible] ಮೆಂಬರರಿರುವರು ಇವರಲ್ಲಿ [illegible] ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಆಗಿರುವ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಅಥವಾ ಇವರಿಂದ ನೇಮಕವಾಗುವ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥರು ಇವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದ [illegible] [illegible] ಇತರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ತಮಗೆ ಯುಕ್ತ ತೋರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸ [illegible] [illegible] ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದು ಈ ವಿಧದ ಸಭೆಗಳು ಆಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ವಿದ್ಯಮಾನ [illegible] [illegible] ಏರ್ಪಡಿಸುವರು [illegible] [illegible] ವಿಧಾಯಕವ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲ [illegible] [illegible] ಧವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ

ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಪ್ರತಿ [illegible] [illegible] ದ್ದರಿಂದಲೂ, ಈ ವರೆಗೆ [illegible] ಸಂಖ್ಯೆ [illegible] ದ್ದು ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ [illegible] [illegible] ರಿಂದಲೂ ಈ ನ್ಯಾಯವಿಧಿ [illegible] [illegible] ಕೆಲವು ಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ [illegible] ರರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ವ್ಯಾಸರಾಯರು [illegible] ಲಿಂಗರ ವಮ ಬಂಗಾಳ ಯಾ ಪಂಜಾಬಿನ [illegible] ರರೂ, ಸೇನಾಧಿಪತಿ [illegible] ವತ್ತು ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲಿನ ಮೆಂಬರರು ಕೂಡಿ [illegible] ಅಫಿಸಿಯಲ್ ಮೆಂಬರರು 20 ವ್ಯಾಸರಾಯರಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಡುವ [illegible] ಆದರಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಅಧಿಸ್ಟೂಟ್ಯ ವೆಂಬ [illegible] ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಮತ್ತು ಮುಂಬಯಿಯ ಚೆಂಬರ್ಸ [illegible] ಕೊಮರ್ಸ ಇವರಿಂದ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವರು 2 ಮದ್ರಾಸ ಮುಂಬಯಿ, ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಮ ಸಂಯುಕ್ತ ದೇಶಗಳು ಪಂಜಾಬು ಮತ್ತು ಬರ್ಮಾ ಇವುಗಳ ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಗಳ ನೊನ್ ಆಫೀಸಿಯಲ್ ಮೆಂಬರುಗಳಿಂದ ಆರಿಸಲ್ಪಡುವವರು 7. ಮದ್ರಾಸು, ಮುಂಬಯಿ, ಬಂಗಾಳ, ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಆಸ್ಸಾಮು, ಸಂಯುಕ್ತ ದೇಶಗಳು, ಪಂಜಾಬು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಶ್ರೀಮಂತರಿಂದಲೂ ಜಮೀನುದಾರರಿಂದಲೂ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಡುವವರು 7. ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಂದ ಇಬ್ಬರು, ನೊನ್ ಆಫೀಸಿಯಲರಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದವರಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಜನರನ್ನು ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳು ನೇಮಿಸುವರು, ಇವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮುಸಲ್ಮಾನರಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ವಿನಹಾ ವಿಶೇಷ ಮಾಹಿತಿಯುಳ್ಳ, ಇಬ್ಬರು ನಿಪುಣರನ್ನು ವ್ಯಾಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳು ನೇಮಿಸುವರು; ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಕೂಡಿ 54 ಜನ ಮೆಂಬರರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಇರುವರು. ಈ ಮೊದರಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಆಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವರು.

ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಮೆಂಬರರನ್ನು ಆಯಾ ಜಾತಿಯ ಸಂಖ್ಯೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿರುವರು. ಜಾತಿ, ಕುಲ, ಮತ ಭೇದಗಳಿಂದ ಸೀರ್ಣವಾಗಿರುವ ಈ ದೇಶದ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಈಗಿನ ಸಮಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಹದಗೆಡಿಸುತ್ತಾರೆ

ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಮಿ। [illegible] ವಿಂದ ಘೋಷರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹಪರವಾದ [illegible] ನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕೈ [illegible] ಇವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದು ಘೋಷರನ್ನು ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವರು

ಈ ಮೊಕದಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಿ। ಬಿಪಿನ ಚಂದ್ರಪಾಲರ ಸಾಕ್ಷಿ [illegible] ಬೇಕಾಗಿ [illegible] ದಿಂದು ಕಂಡದ್ದರಿಂದ, ಇವರನ್ನು [illegible] ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇವರು ಈ ವ್ಯವಹರಣೆ [illegible] ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ [illegible] [illegible] ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು [illegible] [illegible], ಕೋರ್ಟಿನವರು ಇವರನ್ನು [illegible] ಪೀನಲ ಕೋಡಿನ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆ [illegible] [illegible].

ಮಿ। ರಮೇಶ ಚಂದ್ರದತ್ತರನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ಕೌನ್ಸಿಲ [illegible] ಮೆಂಬರರನ್ನಾಗಿ [illegible] ತಿಳಿದು [illegible]ರುತ್ತದೆ.

ಟಪ್ಪಾಲ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ನೌಕರರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಬಳವು ಹೆಚ್ಚಿಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವದು

ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಿಲ ದರಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ಬದಲಾವಣೆಯು ಬರುವ [illegible] ತಿಂಗಳಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವದು.

ಕೊಮಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಯಾದ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಹತಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಜಡ್ಜರಿಂದ ಹೊಂದಿದ ಮುದ್ದಯಾಲಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಕತ್ತಾ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಕೋಕನಾಡದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ತರ ಕೆಂಪರ ಮೇಲೆ ನಡಿಸಿದ ಸಿವಿಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಮುನ್ಸಿಫರಾದ ಮಿ। ಮುಕ್ಕರಂಜನವರು ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಎಂದು ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿರುವದನ್ನು ಓದಿದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹೊಡೆದದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಂಪರವರು 100 ರೂಪಾಯಿ ನಷ್ಟ ತೆರಬೇಕಾಯಿತು. ಹುಡುಗರು [illegible] ಭಾಷುಗಳು ವಿಶೇಷವಾದ್ದೆಂತಲೂ, [illegible]

[illegible] ಪೋಲೀಸಿನವರ ಸಾಕ್ಷಿಯೂ [illegible] ತಲ್ಲೂ, ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಅವಿವೇಕದಲ್ಲಿ [illegible] ಪ್ರಾಯ ಬಾರದ ಬುದ್ಧಿ ಶೂನ್ಯ ಹುಡುಗನನ್ನು [illegible] ದ್ದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ತೀರ್ಮಾನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕೋಕನಾಡಿನ ದಂಗೆಯ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಒಂದನೇ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿರುವರು. ಮುದ್ದಯಾಳಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಪೀಲು ಮಾಡುವರು.

ಉತ್ತರ ಅರ್ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ. 24ಕ್ಕೆ ಜರಗಿತು. ಮೆ| ಜಿ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಯ್ಯರನವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಮೆ| ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಯ್ಯರನವರು ರೈಲುಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ ಒಬ್ಬ ಪೋಲೀಸು ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರೂ ಇಬ್ಬರು ಪೋಲೀಸು ಪೇದೆಗಳೂ ಅದೇ ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲಿ ಮೆ| ಅಯ್ಯರವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವರು. ಅಯ್ಯರವರ ಟ್ರೈನು ಚಿತ್ತೂರಿಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರ ವರಾದ ಮೆ| ಎಸ್.ಪಿ. ರ್‍ಯಾಸರವರು ಪೋಲೀಸು ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರೂ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಶನಿಗೆ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ [illegible]ದ್ದರು. ಚಿತ್ತೂರಿನ ಪ್ರಜಾಮುಖಂಡರೆಲ್ಲರೂ ಮೆ| ಅಯ್ಯರವರನ್ನು ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದ [illegible] ವಾದ್ಯಘೋಷದೊಡನೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯ [illegible] ಅಯ್ಯರವರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಸತ್ಕರಿಸಿರುವರು. ಕನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಸಭೆಯು ಅದೇ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಜರಗಿತು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಮಂಗಳೂರು.

ಇಲ್ಲಿಯ [illegible] ಅತ್ತಾವರಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವ [illegible] ನಂಬ್ರ 73ನೇ [illegible]ವನ್ನು [illegible]ತ್ತಾರೆ. ಅಂ[illegible] ಈ [illegible] ಬಾವುಟ [illegible] ತಹಸಿಲ್ದಾರ [illegible] ಮನೆಯ [illegible] ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಮೂರು [illegible] ಬಳಿಯಲ್ಲಿರು[illegible]. [illegible] ಬೇಗನೆ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ [illegible] ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

[illegible] ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಮತ್ತು [illegible] ಮೋಲಾಪಿ[illegible] ಮಾರ್ಷ[illegible] ಬೆಂಕ್ [illegible] ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಕಳ[illegible] ತಾಲೂಕುಗಳಿಗೆ ತನಿಖೆ [illegible] ಬರುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವಿದೆ.

ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು [illegible] ಹತ್ತರವಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಕೊಲೆರಾ ರೋಗದ [illegible]ಣೆಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ 15 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದ [illegible] ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ [illegible] ಕಳುಹಿಸಿರುವರು.

ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ. 17ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಕೂಟವು ಜರಗಿತು. ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರಾದ ಮೆ| ರಾಜಾಚಾರ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಇಲ್ಲಿಯ ಶಾಲಾ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರಾಗಿರುವ ಮ| ರಾ| ರಾ| ಯು. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರಿಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಪ್ರಿವಿಲೇಜ್ ರಜೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವದು.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಸೆಶ್ಯನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತನಖಿಯಾಗಿ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನವರಿಗೆ ತೀರ್ಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಗೋವಿಂದ ಕೊಡಗಿಯವರ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಪರಿಣಾಮವು ಏನೆಂದು ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ.

[illegible] ಬೆನ್ನು[illegible] ಯೂ ವಿಷಮ ಜ್ವರವೂ, ಅ[illegible] ಇದ್ದು [illegible] ಹವಾ[illegible]ತಿಯು ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವದು.

ಕೆನರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಮೆಗಜೇನ್ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರವನ್ನು ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದ ಮೆ| ಎಂ. ಮಾಧವರಾಯರು ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಎಲ್. ಇವರೂ ಪಿ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣಪೈಗಳೂ ಬರುವ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸುವರು. ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಪಾಸಾಗಿ ಹೋಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ಈ ವಿದ್ಯಾಮಾತೆಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆಯೂ, ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆಯೂ ಈ ಮಾಸಿಕವ [illegible] ಹಿಯನ್ನು ಚಲೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವರು. ಪತ್ರಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಅವರ ಈ ವಿಷಯದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಜಯ ಉಂಟಾಗಲೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 21ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಸೆಂಟ್ ಎಲೊಸಿಯಸ್ ಕೊಲೇಜಿನ ಪರ[illegible] [illegible] ಚರಣೆಯು ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. ರೆವರೆಂಡ್ ಫಾದರ್ ಪಿರಿಸಿ ದೊರೆಗಳು ಈ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲರಾದಂದಿನಿಂದ ಕೊಲೇಜು ಬಹಳ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದು. [illegible] ಯುವರಿಗೆ ಈ ವರೆಗೆ ಚರಿತ್ರಶಾಖೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಗಣಿತ ಮತ್ತು ತ[illegible]ಶಾಸ್ತ್ರ[illegible]ನ್ನು ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಯಬಹುದು. ಈ ವರುಷದ ಪರ[illegible]ವು ಇತರ ವರುಷಗಳಿಗಿಂತ ಒಂದೇರೀತಿ [illegible] ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವದು. ಇತ್ತಲಾಗೆ ಈ ವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಪರವೂರಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ[illegible] ಕೊಲೇಜು ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಟಾನಿಸ್ಲಾಸ್ ಹೋಸ್ಟೆಲ್ [illegible] ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ [illegible] 125 ಮಂದಿ ನೇಟಿವ್ [illegible] ಕೆಥೋಲಿಕ್ [illegible] ಕೊಲೇಜಿನ [illegible] [illegible] ಕೊಲೇಜಿನ ಇತರ ಜಾತಿ[illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಇಲ್ಲಿಂದ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಇನ್ನು ಅನೇಕ [illegible] ವದ ಅವಶ್ಯವಿತ್ತು.

ಇಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಸರ್ಜನರು ಉಪ್ಪಿ[illegible] ತ್ರಿಗಳ [illegible] ಹೋಗಿರುವರು. ಈ ತಿಂಗಳ ಒಂದನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ [illegible] ಬರುವರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಉಡುಪಿ. ಮಘಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಮಳೆಯೂ ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿ ಬಂತು. ಬಹಳ ತಗ್ಗಿನ ಬೈಲುಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ [illegible], ಅಪಾಯವಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕುಳಿದ ಗದ್ದೆಗಳ ಬೆಳೆಯು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ದವಸಗಳ, ಎಣ್ಣೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳ ಕ್ರಯವು ವಿಪರೀತಿಯಾಗಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಹೊಗೆಬಂಡಿ ಬಂದರೆ ಅನ್ಯದೇಶಗಳಿಂದ ಧಾನ್ಯಗಳು ಬಂದು ಬೆಲೆಯು ಇಳಿತರವಾಗಬಹುದೆಂತ ಬಡಜನರು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರಿಣಾಮವು ವಿಪರೀತವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯ ಹೊಸ ತಾಲೂಕು ಕಚೇರಿಯ ಕೆಲಸ, ಉದಿಯಾವರ ಇಗರ್ಜಿಯ ಕೆಲಸ, ಅಧಮಾರು ಶ್ರೀಗಳವರು ಮಾಡಿಸಿದ ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಕೆಲಸ, ಈ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಗಳು ದೊರೆತದರಿಂದ ಬಹು ಮಂದಿ ಬಡ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಗೈದು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳಿಂದಲೂ, ಬರುವ ಪರ್ಯಾಯದ ಖರ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಮಾರು ಸ್ವಾಮಿಯವರು [illegible] ಕಟ್ಟಿಗೆ [illegible] ಈ ಕೆಲಸಗಳಿಂದಲೂ ಸಾವಿರಾರು ಬಡಜನರಿಗೆ ಕರ್ಕಟಕ ಸಿಂಹ ಈ 2 ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅತಿ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.

ಈ ಉಡುಪಿ ಕಸಬೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಸುಪಾಸುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಮಶಂಕೆಯ ರೋಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಈಗ ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಂದ ಬಹು ಮಂದಿ ಈ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದರು

ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ದೇಶ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಕಳೆದ ಪರಾಭವ ಸಂ. ಚೈತ್ರ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಕಳೆದ ಚಾತುರ್ಮಾಸ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ತುಮಕೂರಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ ತಿರುಪತಿ ಘಟಿಕಾಚಲ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಚಾತುರ್ಮಾಸ ವ್ರತವನ್ನು ಪೂರೈಸುವದಕ್ಕೆ ಉಡುಪಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಪಿ. ಕೆ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಡಾಕ್ಟರ್ ಯು. ರಾಮರಾವ್ ಇವರುಗಳ ಆದರದಿಂದ ಮದ್ರಾಸ್ ತಿರುವಲ್ಲಿಕೇಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತರಾದಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಕೂತಿರುತ್ತಾರೆ

ಈಗ ಸುಮಾರು 2 ತಿಂಗಳಿಂದ ಈ ಉಡುಪಿ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಬಿಲ್ಲೆ ಕರ್ಪೂರ, ಪಚ್ಚೆ ಕರ್ಪೂರ, ಕುಂಕುಮ, ಕೇಸರಿ ಈ [illegible] ಬಗೆಯನ್ನೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭೋಜ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾಗುತ್ತವೆಂಬದರಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರ ಪಂಚಾಮೃತಕ್ಕೆ ಕೂಡಾ ಬೆಲ್ಲವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮ. ರಾ. ಪಿ. ಕಾಳಿಂಗ ರಾಯರು ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದೇನೆ ಬರೇ ಬೆಲ್ಲದಿಂದ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವರೆ ಎರಡು ಯಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನೂ ಮೈಸೂರು ಅತ್ತಕಡೆಯಿಂದ ತರಿಸಿ ಸಕ್ಕರೆ ತಯಾರಿಸುವರೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಕೇವಲ ನಿಸ್ಪೃಹತೆಯಿಂದ, ದೇಶೋನ್ನತಿಗೋಸ್ಕರ ಸಾಹಸ ಪಡುವ ಈ ರಾಯರಿಗೆ ಶ್ರೀಶನು ಜಯವನ್ನೂ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಲಿ.

P. G. R

ಕಾರ್ಕಳ. [illegible] ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೊಂಡಿರುವ [illegible] [illegible] ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ [illegible] ಸಹಾಯಕಾರರು [illegible] [illegible] 1ಕ್ಕೆ 1 [illegible] [illegible] ಇದರ ಕೆಲಸವು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು.

ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಅನೇಕರು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ [illegible] [illegible] ಮಾಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ [illegible] 12 ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಕೆಲಸವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 13ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರು, ಹೆಡ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರವರು, ತಾಲೂಕು ತಹಸಿಲ್ದಾರರವರು, ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಹುಕಾರರು, ಸರಕಾರಿ [illegible] ಎಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿಯ [illegible] [illegible] ಕೂಡಿ ಬಹುಮಾನ [illegible] ಗವರ್ನರವರ [illegible] ನಾರ್ಥವಾಗಿ ರೂಪಾಯಿ 300ನ್ನು ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಇಲ್ಲಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಉಪ್ಪಿಗೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಹಣ ಒಟ್ಟು ಮಾಡುವರಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ನಮ್ಮ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ಪೆರಡೂರಿನ ಹತ್ತರವಿರುವ ಶಿವಪುರ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಏಳೆಂಟು ವರುಷ ಪ್ರಾಯದ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸುವಾಗ ಒಂದು ಮೊಸಳೆಯು ಬಂದು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತೆಂತ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

[illegible] K. [illegible] B.

ಏಲಂ! ಏಲಂ!! ಏಲಂ!!!

ಸಪ್ಟೆಂಬರ 1ನೇ ತಾರೀಕು [illegible] ಫಂಟ್ ಕೊಲೇಜಿನ ಎದುರಿರುವ ರೈಲ್ವೆ ಹೊಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿ ರುವ ಸಾಮಾನುಗಳು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಏಲಂ ಮಾಡಲ್ಪಡುವವು:— ಖುರ್ಚಿ, ಮೇಜು, ಮಂಚ, ಕಪಾಟು, ಮುಂತಾದ ಮರದ ಸಾಮಾನುಗಳು ಮತ್ತು ಮೆಸರ್ಸ್ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಎಲಿಯಾಸರವರ ವಸ್ತ್ರ, ಘಡಿಯಾರ, ಸಾಬೂನು, ಚಿತ್ರಗಳು, ಕೊಡೆಗಳು, ಸ್ಪೋಕಿಂಗ್ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ, ಟನ್ನಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಗಳು, ಲೆವೆಂಡರ್, ಪಾಮಾಸು, ಬೂಟ್ಸು, ಯನಮಲ್ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಮುಂ ತಾದ ಅನೇಕ ಸಾಮಾನುಗಳು.

ಏಲಮಿನಲ್ಲಿ ಪಡಕೊಂಡ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಕ್ರಯವನ್ನು ನಗದಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ವಿನಹಾ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಲಾರೆವು.

ಏಲಂ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9 ಘಂಟೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು.

ಮಂಗಳೂರು,
24ನೇ ಆಗೋಸ್ಟು 1907. } ಬಿ. ಬಾಬು ರಾವ್ ಎಂಡ್ ಸನ್.

THE HINDU SOAP MANUFACTURING CO.

ಹಿಂದೂ ಸೋಪ್‌ಮೆನ್ಯುಫೆಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ.

ಕುಂದಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧಧ ಸಾಬೂನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಬೂನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಕ್ರಯ ಸುಲಭ, ಚರಬಿ ವಿರಹಿತವಾದ ದ್ದು. ಮಾದರಿಗಳೂ ವಿಶೇಷವಾಹಿತಿಯೂ ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟರಿಂದ ದೊರಕುವವು. ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಏಜಂಟರಾಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರಕೊ ಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಬಿ. ದತ್ತ್ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟ್ಸ್.

ಎಣ್ಣೆ ಕೆಂಪು ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ
[illegible] ಹೊರಿಯುವ

ಸುಪೀರಿಯರ್ ಊಲನ್ ದಾರಗಳು ಈಗಲೇ ಬಂದಿವೆ.

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
[illegible] 10 [illegible]			
[illegible]	10	0	
[illegible] 1ಕ್ಕೆ	1	4	0
[illegible] 1ಕ್ಕೆ	13	8	0
[illegible] 1—	1	1	0
[illegible] 1ಕ್ಕೆ	0	10	0
[illegible] 1ಕ್ಕೆ	0		0
[illegible] ಕ್ಕೆ	0	8	0
[illegible] 1ಕ್ಕೆ	1	4	0

[illegible]

ವಿಳಾಸ:— ಸಿ. ರಘುನಾಥ ಕಾಮತ್, ಊಲನ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್,
ಬೋಳಾರ, ಮಂಗಳೂರು, ದ. ಕನ್ನಡ.

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗು ತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿ ಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರವಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು.

[illegible] ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—4—0. 12ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ [illegible] ರೂ. 2—4—0ಗೆ ಸಿಕ್ಕುವವು. ಇದು ಕಲಿಸಾಕಿ ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಅತಿ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ. ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ತಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—12—0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪ್ಲುಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1—0—0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0—8—0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತೆರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇ ತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ— ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ 0—4—0 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2—4—0. ಇದು ಒಳ್ಳೆ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ [illegible].

ಕಜ್ಜನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—2—0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ [illegible].

[illegible] ಯದ ಹೊರತು [illegible]

ವಿಳಾಸ—ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್, ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್, ಮುಲ್ಕಿ, ದ. ಕನ್ನಡ.

Address—R M Kamath, *Panchamahal*, *Mulky S Canara*.

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಸ್ವದೇಶಿ ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಟ್ಟಿತು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು. ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ [illegible] ವಿಮೇ ಮೊಬಲಗು ರೂಪಾಯಿ 392,999—10—0.

[illegible] ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ [illegible] ವಿಮೇ ದಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಾಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚಿ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ [illegible] ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆ [illegible] ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇಲಿಗೆ ಮೊಬಲ [illegible] ಸರಕಾರದ ಪ್ರಾಮಿಸರಿಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿ ಮಾಡಿಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ [illegible] ಟ್ರಸ್ಟಿ ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದ [illegible] ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ [illegible] ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು. ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂ ದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾ ಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ. ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು,
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,
ಮಂಗಳೂರು.

ಮಿ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಕಾರ್ಭಾರಿ.
Oriental Life Office,
Oriental Buildings,
BOMBAY.

Messrs. William & Co., 16 Oak Lane Fort Bombay.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0-6-0 ವಿ. ಪಿ. 0-10-0.

ಇದನ್ನು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಖಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಉರಿಯು ಬರುವದಿಲ್ಲ, ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿರಿ. ಗುಣ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ಮರತು ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

ನಿಮ್ಮ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಒಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ದಯವಾಗಿ 12 ಡಬಿಗಳನ್ನು ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸಿರಿ.

ರಾಮಯ್ಯಂಗಾರ, ಕರ್ನೂಲು

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0-[illegible]-0 ವಿ. ಪಿ. 0-12-0

ತಲೆನೋವು, ಶಿರೋಭಾರ, ಸಂಧಿವಾತ, ಎದೆನೋವು, [illegible] ನೋವು, [illegible] ಕೆಮ್ಮು, ಶೀತ, ಏಕಮ್ ಮತ್ತು ಹಾವು ಈ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವಿಗೆ ಈ **ಅಮೃತಾಂಜನವು** ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಔಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. [illegible] ಶೀಘ್ರ ಗುಣ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು.

[illegible] ತ್ರೈಲ್ಯ

ಮೂರು ಔನ್ಸ್ ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 1 ರೂಪಾಯಿ. ವಿ. ಪಿ. 1ರೂ 6ಆ.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಸ್ವತಹಾ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ತ್ರೈಲ್ಯವು [illegible] ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು [illegible] ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ನಯವಾಗಿಯೂ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವವು.

ನೀವು ತಯಾರಿಸುವ ಮುಲಾಮಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವೆ [illegible]

ಆರು ವರುಷ ಪೀಡಿತನಾದ ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ ಅಮೃತಾಂಜನವು [illegible] ಕೊಕನಾಡ

ಅಮೃತಾಂಜನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗವುಳ್ಳ [illegible] ಕಲ್ಕತ್ತ

ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಹಾ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ [illegible]

ಮೂರು ವರುಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ತಲೆನೋವು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನದಿಂದ [illegible]

ಮೂವತ್ತು ವರುಷದಿಂದ ವಾತಪೀಡಿತನಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು [illegible] ದಯಮಾಡಿ 12 ಬಾಟ್ಲಿ ರವಾನಿಸಿರಿ. [illegible] ವಿಟ್ಲ, ದ ಕನ್ನಡ

ಪ್ರಿಯ ಅಯ್ಯನವರೆ,

ತಾವು ನಮ್ಮಲ್ಲೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಅಮೃತಾಂಜನದ [illegible] ಬಾಟ್ಲಿ ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆ. ಇದೆ ಬಹಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದೇ ಸೈ. ನನಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ತಲೆನೋವನ್ನು ಉಪಶಮನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ [illegible] ಈ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಎಲ್ಲಾ ತರದ ವಾತ ನೋವು ಘಾಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಇಂತಿ ಸಲಾಂ. 18-[illegible]-[illegible]7

(Sd.) ಥೋಮಸ್ ಡಿ ಸಾಂತ್ವಾನ್.

ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಹ್ಯಾಸ್ಟೆಲ್, ಉಡುಪಿ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ

Dear Sir,

Your Amrutanjan is a good remedy for Colds, Cough and pain in the body. So please send by V. P. 3 Bottles Amrutanjan and 2 Bottles best Ringworm Ointment. (Sd) R. D. SOUZA,

Manager Modur Estate,

Mercara Coorg

ಕೆಟಲಾಗು ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

Messrs. William & Co,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N. Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ:— ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, 16 ಓಕ್ ಲೇನ್, ಫೋರ್ಟ್, ಮುಂಬಯಿ,

ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಎಡ್ರೆಸ್ಸು "ಅಮೃತಾಂಜನ", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. | ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 1ನೇ ಒಕ್ಟೋಬರ 1907. | ಸಂಚಿಕೆ 19.

ವಿಷಯಗಳು.

1. ಕ್ರೈಸ್ತರೂ ಫ್ಲೋರೆನ್ಸ್ ಆಕ್ಟ್ಸೂ . . . . . .
2. ಸ್ವದೇಶೀ ಧಾಮವು. . . . .
3. "ಕರ್ಣ್ಣ" . . . .
4. ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ. . . . . .
5. ಚಿತ್ರಪ್ರದರ್ಶನವು (ನಾನು ಮದುವೆಗೆ ಹೋದದ್ದು) . .
6. ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ . . . .
7. ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ . . . .

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ಧರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು ..	ರೂ. ೬	ರೂ. ೨೩	ರೂ. ೪೮	ರೂ. ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು ..	,, ೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು .	,, ೨.೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧.೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಧರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ.	ಆ.
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ.	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
,, ,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆರತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು.

ವಿಳಾಸ:—ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಭಾದ್ರಪದ ಬ ೯ಯು ಕುಜವಾರದಾರಭ್ಯ ಆಶ್ವೀಜ ಶು ೯ಯು ಕುಜವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು. 1907ನೇ ಇಸವಿ ಒಕ್ಟೋಬರ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 16ರ ವರೆಗೆ

ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಕುಜವಾರ	ನವಮಿ	೯॥	ಪುನರ್ವಸು	೫೫॥	9	ಬುಧವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	೨೩।	ಸ್ವಾತಿ	೩೯।
2	ಬುಧವಾರ	ದಶಮಿ	೧೪।॥	ಪುಷ್ಯ	೨೧।	10	ಗುರುವಾರ	ತದಿಗೆ	೧೯।	ವಿಶಾಖಾ	೩೬।
3	ಗುರುವಾರ	ಏಕಾದಶಿ	೧೯	ಆಶ್ಲೇಷಾ	೨೭॥	11	ಶುಕ್ರವಾರ	ಚೌತಿ	೧೫	ಅನುರಾಧಾ	೩೪॥
4	ಶುಕ್ರವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	೨೨।	ಮಘಾ	೩೨॥	12	ಶನಿವಾರ	ಪಂಚಮಿ	೧೦	ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ	೩೧
5	ಶನಿವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	೨೫	ಪುಬ್ಬಾ	೩೬।	13	ರವಿವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	೪॥	ಮೂಲ	೨೭।
6	ರವಿವಾರ	ಚತುರ್ದಶಿ	೨೬।	ಉತ್ತರಾ	೩೮।॥	14	ಚಂದ್ರವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	೫೮	ಪೂರ್ವಾಷಾಢ	೨೩।
7	ಚಂದ್ರವಾರ	ಅಮಾ	೨೬।	ಹಸ್ತಾ	೪೦	15	ಕುಜವಾರ	ನವಮಿ	೫೬।॥	ಉತ್ತರಾಷಾಢ	೧೯
8	ಕುಜವಾರ	ಪಾಡ್ಯ	೨೫	ಚಿತ್ರಾ	೪೦						

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* **S. NAGAPPA NAYAK & CO.**)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಟೀ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕೀಟು, ಸಾಬೂನು, ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಗದ ಪಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಂಗಡಿ, ಛಾಪಖಾನೆ ಪಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗಿಬುಳೆಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, [illegible] 1907.

ರೈತರೂ ಫೋರೆಸ್ಟ ಆಕ್ಟೂ.

—o—

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯವೇ ಜನರ ಮುಖ್ಯ ಜೀವನೋಪಾಯವೆಂಬದು ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮವು ನಿರಂತರ ಬಾಧಿಸುತ್ತಾ ಇರುವುದೆಂಬದೂ ತಿಳಿದೇ ಇರುವುದು. ಸುಭಿಕ್ಷವಿರುವಾಗ ಬೆಳದ ಧಾನ್ಯವು ಪರದೇಶವನ್ನು ಸೇರುವದರಿಂದಲೂ ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟಿನವರ ದರಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೂ ಈ ಬರಗಳು ಮುಂಚೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಠಿಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು ಜನರು ಊಹಿಸುವರು. ಆದರೆ ಸರಕಾರದ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು, ಕ್ಷಾಮಗಳು ದೈವಕೃತವೆಂದೂ ಸೂರ್ಯ ಬಿಂಬದ ಕಲೆಗಳು (Sun spots) ವಾರ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಇವು ತಲೆದೋರುವವದೆಂದೂ ಇವನ್ನು ಮಾನುಷ ಯತ್ನಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡ ತೀರದೆಂದೂ ವಾದಿಸುವರು. ಇಂದ್ರನ ಕೋಪದಿಂದಲೋ ಸೂರ್ಯನ ತಾಪದಿಂದಲೋ ಪ್ರಜೆಗಳು ರೂಪಗೆಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಹಾಳು ಬೀಳುವವೆಂಬದೆಂತೂ ನಿಜ. ಈ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವದಕ್ಕಾಗಿ ದಯಾವಂತರಾದ ಸರಕಾರದವರು ಫೋರೆಸ್ಟ ಆಕ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಕಾಡುಗಳು ನಿಬಿಡವಾಗಿದ್ದ ಕಡೆ ಮಳೆ ಇರುವದಂತೆ. ಮಳೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಇರುವದು, ಕಾಡುಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು, ಎಲೆಗಳಿರುವವು, ಎಲೆಗಳಿಂದ ಗೊಬ್ಬರವಾಗುವದು, ಹುಲ್ಲು ಉಳುವ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ತಿಂಡಿಯಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿತಪಡಿಸಿದರೆ ಬೇಸಾಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂತಾಗುವದು. ಹೀಗೆಂದೆಣಿಸಿ ಸರಕಾರದವರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಆಕ್ಟನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಅಹಹಾ! ತಾನೊಂದೆಣಿಸಿದರೆ ದೈವವು ಬೇರೊಂದೆಣಿಸಿತು. ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿಟ್ಟ ಬೇಲಿಯೇ ಹೊಲವೆಲ್ಲ ಮೇಯಿತು. ಫೋರೆಸ್ಟ ಆಕ್ಟ ಕಾಡನ್ನೂ ಹುಲಿ, ಹಂದಿ, ಕಾಡ್ಕೋಣ ಮೊದಲಾದ ಹಿಂಸ್ರ ಜಂತುಗಳನ್ನೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜಾನುವಾರುಗಳೂ ಬಡ ರೈತರೂ [illegible] ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಬೀಳುವವು. ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಇದೊಂದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಲ್ಲ. "ಸಂರಕ್ಷಿತ"ವಾಗಿಟ್ಟ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲೆ ಕಡ್ಡಿಗಳು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೂ ದೊರೆಯುವು. [illegible] ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ರತಿ ಜಾನುವಾರಿಗೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಫೀಸು ಕೊಡಬೇಕು. [illegible] ಸರಕಾರವು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಏಲಂ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನಂತರ ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಏನು [illegible] ಉಳಿಯುವದೆಂಬದನ್ನು ವಾಚಕರೇ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಂದ [illegible] ಹುಟ್ಟುವದು ಎಂದು ಕ್ರೈಸ್ತರ ವಾಕ್ಯವದೆ. ಈ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ [illegible] ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ದೊರಕುವ ಕಂದಾಯ ದ್ರವ್ಯವೇ [illegible] ಫೋರೆಸ್ಟ ಆಕ್ಟಿನ ಸಂಕಷ್ಟ ಪಡುವ ಮುಖ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು [illegible], ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ [illegible], ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಘಟ್ಟಗಳ ಎಳೆ [illegible] ಇವುಗಳ [illegible] ದೊಡ್ಡ [illegible] ಜನರು. ಮಳೆಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಕಾಡುಜಂತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನವಾದ ವ್ಯಾಪಾರ [illegible] [illegible] ಮಾಡುವ [illegible] ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿ ಶಿಕಾರಿ ಮಾಡುವ [illegible] ಕೊಟ್ಟ ಬಡ ರೈತನು ಕೊಂಡ ಕೋವಿ [illegible] ವರೆಯೂ ಇದ್ದ ಲೈಸನ್ಸ [illegible] ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕಾಡು[illegible]) ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಹೋಗುವದೇ [illegible]. ಇದಲ್ಲದೆ ದೊರತು ಇದ್ದ ಲೈಸನ್ಸಗಳೇ ಕಡಿಮೆ [illegible] ಅನೇಕ [illegible] ಅಲ್ಪ ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪೋಲೀಸು ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲರಿಗೆ ವರುಷಂಪ್ರತಿ [illegible] ಕೊಡುವರೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮರೆತು ಹಾಗೆ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದ ರೈತರಿಗೆ ಲೈಸನ್ಸು ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂತಾಗಲೀ ಅವನು ಕಡಿಕ, ಯಾ ದಂಗೆ ಖೋರನೆಂತಾಗಲೀ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವರಂತೆ. ಕೂಡಲೆ ಬಡವನ ಲೈಸೆನ್ಸು ರದ್ದಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಫೋರೆಸ್ಟ ಆಕ್ಟ ಆರ್ಮ್ಸ ಆಕ್ಟುಗಳಿಂದ ರೈತರಿಗಾದ ಕಕ್ಕುಲಾತಿ ಅತಿಶೋಚನೀಯವಾದದ್ದು.

ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಲೆಸೀಮೆಯಾಗಿದ್ದು ಫೋರೆಸ್ಟ ಆಕ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವದು. ಈ ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಗವರ್ನರ್ ಸಾಹೇಬರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಜಮೀನುದಾರರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವರು. ಇದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಡೆಪ್ಯುಟೇಶನ್ (ನಿಯೋಗಿಗಳು) ಇವರಿಂದ ಮುಂದೆ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬಿನ್ನೈಸುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳಿರುವರು.

(1) ಪ್ರತಿಫಲ ತೆರುವ ಶರ್ತದ ಮೇಲೆ ಸಹಾ ಸುರಕ್ಷಿತ ಪಡಿಸಿದ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲೆ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯ್ಯಲಿಕ್ಕೆ ಫೋರೆಸ್ಟ ಇಲಾಖೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.

(2) ಬೇಸಾಯದ ಜಮೀನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತ ಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಕಾಡು ಮೃಗಗಳು ನಾಶ ಮಾಡುವವು.

(3) ಕಾಡುಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಇನಾಮು ಅಲ್ಪವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯ ಸಾಲದು. ಕೋವಿ ಲೈಸನ್ಸಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮರ್ಜಿಯು ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

(4) ಕುಮರಿಯನ್ನು ಬೇಲಿ ಯಾ ಗೋಡೆಗಳಿಂದ ಆವರಿಸ ಬಾರದೆಂಬದೂ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ದುರುಸ್ತು ಮಾಡಬಾರದೆಂಬದೂ ಸಂಕಷ್ಟಕರ.

(5) (ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗುರೋಗವಿದ್ದ ನಿಮಿತ್ತ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ) ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಕಾಲ ಕಾಲದ ಕುಲ [illegible] ಜಾನುವಾರು ಸಂತೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ಲೇಗುರೋಗವು ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕನ್ನು ಸೇರದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡಿಸಬೇಕು.

(6) ಸುರಕ್ಷಿತ ಮಾಡಿದ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಛಾವಣಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಏಲಂ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ [illegible]ಗಳು ಮೇಯುವದಕ್ಕೆ ಲೈಸನ್ಸ ಕೊಟ್ಟು ಫೀಸು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಸೂಲುಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಅಂಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯವಾದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಇವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವದು ಉಚಿತವೆಂದೂ [illegible] ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. [illegible] ಜಾನುವಾರುಗಳು ಒರುವದು ತಪ್ಪಿಸ್ತರಿಂದ ಬೇಸಾಯಗಾರರಿಗೂ [illegible] ಆದ ತುಟ್ಟಿಯನ್ನು [illegible] ಊಹಿಸಬಹುದು. [illegible] ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಹುಲ್ಲು [illegible] ಹಾಕುವದರಿಂದ "[illegible]" ಕೇಳಿದಂತಾಯಿತು ಮತ್ತು [illegible]?

ಪುತ್ತೂರಿನ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ [illegible] ತಾಲೂಕಿನ ಡೆಪ್ಯುಟೇಶನ್ ಕೊಡುವ [illegible] ಗೌರವ [illegible]. ಈ [illegible] ಡೆಪ್ಯುಟೇಶನ್ ಮುಂದೆ ತರಬೇಕು. ಈ [illegible] ಡೆಪ್ಯುಟೇಶನ್ [illegible] ಮಾರ್ಗವು [illegible] ಇವರ ಉಪಕಾರವೆಸಗುತ್ತೇವೆ.

—o—

ಸ್ವದೇಶೀ ಭಾವವು.

(1ನೇ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದರಿಸಿದ್ದು)

—

ನಾವು ಇಂಗ್ಲಾಂಡು, ಅಮೇರಿಕ, ಜಪಾನ ದೇಶದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗುತ್ತೇವೆ. ಮೊನ್ನೆಯ ರಾಜ್ಯವಾದ ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ ಜಪಾನವು ಎರಡು ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿರುವ ರುಶ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸೋಲಿಸಿ ದೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದಿತು. ಕಾರಣವೇನು? ರುಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕಲಹಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ ರಾಜ್ಯವು ದುರ್ಬಲವಾಯಿತು. ಜಪಾನದಲ್ಲಿ ಯಾದರೋ ಹೆಂಗಸರು ಗಂಡಸರೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರೂ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಒಂದೇ ಭಾವದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಜಪಾನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ರಸ್ಯನ ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯದ್ರೋಹಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಶತ್ರುವಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಇಡಬೇಕಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಜನಾಂಗದ ಮನಃಶಕ್ತಿಯು ಒಂದಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುವಾಗ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ವಾಸ್ತವಿಕ ದೇಶ ಮೈತ್ರಿಯೇ ಸಮಾಜಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೂಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ

[illegible] ಬಂದು ಎಂಬವನು ಕಾಯುವಾಗ ಅಧಿದೆ [illegible] ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ದೀನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲುವೆ [illegible] ರಾಜ್ಯದ ಚರಿತ್ರದಂತೆಯೇ ಹಿಂದೆ ಗ್ರೀಕ್ ಪಾರ್ಷಿ ದೇಶದವರಿಗೆ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಆಗ್ಗೆ ಸಹಾ ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಶರವಾದ ಗ್ರೀಕರು ಪಾರ್ಷಿಗಳ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟರು. ಪಾರ್ಷಿ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶದ್ರೋಹಿಯಾದ ಪೋಸಾನಿಯಸ್ ಎಂಬವನು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಲಿಂದ್ಲ ತಂದು ಕೊಲ್ಲ ಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿದ ಗ್ರೀಕರು ಆ ದೇವಾಲಯದ ಬಾಗಲನ್ನು ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚ ತೊಡಗಲು ಮೊದಲನೇ ಕಲ್ಲನ್ನು ರಾಜ್ಯದ್ರೋಹಿಯ ತಾಯಿಯೇ ತಂದಿಟ್ಟಳಂತೆ. ಮಹತ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಾಂಗದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಗಿನ ಏಳಿಗೆಯು ಜನರ ದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯ ಭಾವದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಆ ಭಾವವು ಕುಂದಿದೊಡನೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಬೆನ್ನು ಹಾಕಿದಳೆಂತ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಜನರು ಜನಾಂಗವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡ ಬೇಕಾದರೆ ಅವರೊಳಗೆ ಭಾಷೆ, ಮತ, ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಿರ ಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯಾದರೋ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೇವಲ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ಭೇದಗಳಿರುವವು. ಆದರೂ ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಿಗಿಹಾಕಿದರೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದು, ಮಹಮ್ಮದಿ, ಪಾರ್ಶಿ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಕುಲಗಳು ಈ ಭಾವದಲ್ಲಿ [illegible] ಕೀಭವಿಸಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟು ಒಂದೇ ಜನಾಂಗವಾಗಿ ಏತಕ್ಕೆ ಪರಿಣಮಿಸ ಕೂಡದು? ಒಂದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಈ ಭಿನ್ನ ಕುಲಗಳು ಒಂದು ತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಮಾತೃ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಒಟ್ಟುಕೂಡಲಾರರು? ಇಂಗ್ಲೀಷರು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರನ್ನು ಒಂದೇ ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಹೊಗೆಭಂಡಿ ಜಹಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸುಲಭ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯು ಸಂಸ್ಥಾನಾಂತರ ದೇಶದ ಭಿನ್ನಭಾಷೆಗಳ ಅಭ್ಯಂತರ ನಾಶವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸೀಮೆಗಳ ಜನರೊಳಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವವು [illegible] ಗುತ್ತಾ ಬಂದದೆ.

ದೇಶಹಿತಕಾರಿಯಾದ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಎಂಬ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘವು ಈ ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವದ ಗುರುತಾಗಿದೆ. ಇದು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯು ಒಂದು ಭೂಷಣವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸರ್ವೆಂಟ್ಸ್ ಒಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸೊಸೈಟಿ (ಭಾರತ ಸೇವಾಸಂಘ) ವೆಂಬ [illegible] ವನ್ನು ಮಿ। ಗೋಖಲೆಯವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕಾಲವು ಕಾರ್ಯಸಾಧಿಸತಕ್ಕ ಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯ, ಯಂತ್ರಬಲ, ಸೈನ್ಯಬಲ, ನೌಕಾಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜನಾಂಗಗಳೊಳಗಿನ ಪೈಪೋಟಿ ಭೀಕರವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಮಹತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವರು. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯದ ಭಾರವು ಏರೇ ಏರೇ ಹೆಚ್ಚುವದು. ಇಂಥಾ ವಿದ್ಯಮಾನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇತರ ಜನಾಂಗಳ ಸಮಬಲಗಳಾಗ ಯತ್ನಿಸ ಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ದೇಶಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ನಡೆಯುವದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಪ್ರವರ್ತಿಸ ಬೇಕು. ತನ್ನ ವೃತ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಅಲ್ಪವಾದರೂ ಈ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಗಾಂಭೀರ್ಯವಿರುವದು.

ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿಯ ಸೀಲ ನದಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಗಂಗಾ ನದಿ ಮುಂತಾದ ಮಹಾನದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆ ಬಂದಾಗ ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣು ಇಳಿದು ಬಂದು ನೆರೆ ಇಳಿದು ಹೋದಾಗ ಮಣ್ಣು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇಗ ಪೈರು ಬಹು ಫಲಭರಿತವಾಗುವದು. ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ಜನ್ ದೊರೆ ಮಾಡಿದ ವಂಗ ವಿಭಾಗ ಫುಲ್ಲರ್ ದೊರೆಯ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಿಂದ ಸ್ವದೇಶಿ ಎಂಬ ನೆರೆ ಬಂತು. ಈ ನೆರೆ ಕ್ರಮೇಣ ಇಳಿಯುವದು, ಆದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಸಂಘಗಳು, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಮುಂತಾದ ಪ್ರವರ್ತನೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವವು ನೆಲೆಗೊಂಡರೆ ಬಂಗಾಳದಿಂದ ಪ್ರವಹಿಸಿದ ಈ ಭಾವದಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯೋಜನ ಹುಟ್ಟದಿರದು. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಸ್ವದೇಶೀ ಭಾವವು ಯಾವನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗಿರುವದೋ ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ ಜೀವನವು ಪವಿತ್ರವೂ ಸಾರ್ಥಕವೂ ಆಗುವದು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭಾರತ ವರ್ಷವನ್ನು ಕವಿದ ಕತ್ತಲೆಯು ಸರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯುದಯ ಮಾರ್ತಾಂಡ [illegible] ಬರುವವು. ಏಳುವಾ, ಗೈಯುವಾ, ನಾವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಫಲ ಹೊಂದುವರು.

——o——

ಕರ್ಣ.

ಒಡೆಯಂ ಕುರುಭೂಮಿಪನೆಂ ।
ಡೆಡೆವಿಡದೆಯೆ ಸೇವೆಗೆಯ್ಯುತನವರತಂ ತಾಂ ॥
ದೃಢಚಿತ್ತದಿಂದೆ ನೆಗಳ್ದಾ ।
ಕಡು ಚಾಗಿಯೆ ಕರ್ಣನುಳಿದ ಚಾಗಿಗಳೇ? ॥ ೧ ॥

"ಪಾಳ್ದಿರು ಪಾಂಡವರಂ ಭೂ-।
ಪಾಲಂ ನೀನಪ್ಪೆ ನಿನಗೆ [illegible] ದಾಸ್ಯಂ ॥
ಕಾಲ್ಗೆರಗುವರಾ ಬಾರೆಂ-[illegible]
ತ್ರಿಲೋಕನ ಗಣನಾಶ್ರಮನೆ ಸೇವಿಸಿದಂ ॥ ೨ ॥

[illegible] ।
ನೆಲಗ್ಗಿಪ [illegible] ಕರ್ಣ ತನ್ನ ಕುವರಂ [illegible] ॥
[illegible] ।
ಕಾವಲೆಮಂ ಕಳೆದು [illegible] ॥ ೩ ॥

ಕುರುಪ್ರಭುವೊಳ್ ನಗೆನುಡಿಯಾ ।
[illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ತ್ರಿಂಗೆ [illegible] ॥ ೪ ॥

ಜನನೆಲ್ಲಂ ಸೊಕ್ಕಿನಂ ।
ದಿನುಕಿರೆಯುಂ ಕೌರವೇಶ್ವರಂ ಸೋದರನೆಂ ।
ಬನ [illegible] ಪ್ರೀತಿಸಿದಂ ।
ಮನವೊಪ್ಪಿದ [illegible] ಧನುಂ [illegible] ॥ ೫ ॥

ವಿನೋದಿನಿ.

ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ.

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನವೀನವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲಾ ನಿರ್ಮಾಣಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮಿ। ರಾ। ರಾ। ವಿ. ವಿ. ಮಹಾದೇವಯ್ಯನವರ ದಿವಾನಗಿರಿಯನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವದು. ಆ ಮಹಾನ ಧೀಮಂತರ ಸಾಹಸದಿಂದ ಇದೇ ಬರುವ ನವರಾತ್ರಿ ಸಮಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವು ನಡೆಗುವದು. ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಕಮೀಷನರ್ ಅವರಿಂದಾಗಿ ಸಭಿಕರ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ಸರಕಾರ [illegible] ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಈ ಕಾಲವೂ ದಸರಾ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವದು. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯವು ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ದಿವಾನರಿಗೂ ಭೂಷಣಾವಹವೇ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಉಪಯುಕ್ತ ಅಂಶಗಳು ವಾಚಕರಿಗೆ ಮನೋರಂಜಕವಾಗದಿರವು. "ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದೂ, ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಯಂತ್ರಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ಕೃಷಿಕರಿಗೂ ಕಸಬುದಾರರಿಗೂ ತೋರಿಸುವುದೂ, ಅವುಗಳನ್ನು "ತಯಾರು" ಮಾಡುವುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದೂ, ಆ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶಗಳಾಗಿರುವವು." ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಷಯ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ನಡಿಯುವವು.

ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿದ ಕಾಲವೂ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅತ್ಯುಚಿತವಾದದ್ದು. "ದೇಶದೊಳಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಲು ನವರಾತ್ರಿಯಂತಹ ಸಮಯವು ದೊರೆಯಲಾರದು" ಇದಲ್ಲದೆ ದಸರಾ ಹಬ್ಬವೆಂಬದೇ ಒಂದು ವಿಧದ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿರುವದು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ [illegible]

ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೂ, ಕೈಗಾರಿಕೆಯವರೂ ಕುಶಲವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವವರೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಉಪಕರಣಗಳಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪುಸ್ತಕರೂಪವಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯೂ ಕೂಡುವದು.

ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಈ ಪ್ರದರ್ಶನವು ಕಾಲಚಿಹ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವದು. ನಾವು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರೀಕತೆಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯೇ. ಈ ಕಾಲವು ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಕಾಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ "ಸ್ವದೇಶಿ"ಯ ಉದ್ಯೋಗವು ಕೇಳಿಸುವದು. ನೇಷನಲ್ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದರ್ಶನವು [illegible] ಭವವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವುದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದವರು [illegible] ಪ್ರದರ್ಶನವು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕಾಲೋಚಿತ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದು. [illegible] ಗುವಂತೆ ಎರಡು ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಗಳಿರುವವು. (1) ಕೈಗಾರಿಕೆಯವರೂ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರೂ ದಸರಾವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ [illegible] ಸನ್ಮಾನವನ್ನು [illegible] ವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು (2) ಸರಕಾರದಿಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟ [illegible] ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ [illegible] ಗಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು [illegible] ಆಯರ್‌ಲೆಂಡ್‌ದಲ್ಲಿ [illegible] ನಾವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ [illegible] "[illegible]" [illegible] ವಂತದಲ್ಲಿ [illegible] ಉತ್ತರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡು[illegible] "[illegible]" [illegible] 'ಹಿಂದು' ಪತ್ರಿಕೆಯೋದೆತ್ತು "[illegible] ವರ್ಗ, ದೈವಕೃತ" [illegible] ರಿಂದ ನಾವು [illegible] "[illegible] ಮಂದೈವಚಿಂತನಂ" [illegible]

ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ [illegible] ದವೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಭೌತಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು [illegible] ದಿಂದ ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು [illegible] ಕೋಚದಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯವು "[illegible]" [illegible] ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಜನರ [illegible] ಲಾಭಕರವಾಗಿಯೂ ಮಾಡು[illegible] ಕೃಷಿ[illegible] ಕೆಳಗಿನ ಏರ್ಪಾಡುಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. 1) [illegible] ಶಿಕ್ಷೆಯ [illegible] ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷೆಗೂ ಅವಕಾಶವಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. 2) [illegible] ಉಪಯೋಗವಾದ ವ್ಯವಸಾಯಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕು. 3) [illegible] ಮಾಡತಕ್ಕ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನೂ, ಹೊಲಗಳನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸುವಾದಿ [illegible] ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆಗಳನ್ನೂ ನಡಿಸಲು [illegible] ಲವಾದ ಆಲಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. 4) ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. 5) ರೈತರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಸಂಚಿಕೆಗಳೂ ಪ್ರಚುರವಾಗಬೇಕು. 6) ಸುಲಭದ ಬಡ್ಡಿಗೆ ರೈತರು ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ (Credit Banks) ಬೇಂಕುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. 7) ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರೈತರೇ ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು (Co-operative societies) ಏರ್ಪಡು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು."

ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವು ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುವದೇ ಹೊರತು ಅವಯವ ಪಾಟವವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವದಿಲ್ಲ. "ಕರಣಕಳೇಬರಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಅಂಗಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಾಷ್ಟವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಉಳಿದ ಅಂಗಗಳು ವಿಕಲಗಳಾಗಿರಕೂಡದು." ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದುಬರಹಗಳ ಸಂಗಡ ಕಲಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಹುಡುಗರ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಹಾನಿ ಬರದೀತೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗದು. ಯಾಕೆಂದರೆ "ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು 'ತಯಾರು' ಮಾಡುವ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು ಮನುಷ್ಯನು ಮುಖ್ಯನಲ್ಲ. ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಹುಡುಗರು ಮುಖ್ಯರೇ ಹೊರತು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ." ಮತ್ತು ಅನೇಕಸಾರಿ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯಿಲ್ಲದ ಹುಡುಗನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ತೋರುವನು. ಅಂಥವನು ಈ [illegible] ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಶಾಲೆಯ ಪಾಠಗಳು [illegible] ದತ್ತನೆನ್ನಿಸಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕನೆನಿಸುವನು. ಇಂಥವರೆಷ್ಟು [illegible] ಯಾರು ಹೇಳಬಲ್ಲರು. ಹಸ್ತ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೂ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತು[illegible] ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕೆಂದೂ ಬೆಳದ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಹಸ್ತ [illegible] ಶ್ರೀಮಾನ್ [illegible] ನಾಯಕವಾದ ಮಹಾರಾಜರು ಹೇಳಿದವಾಕ್ಯವು [illegible] ಇಂತಹ ಶಾಲೆಗಳ ಬೋಧಕರು ಕೈಗಾರಿಕೆಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು [illegible] ಅದನ್ನು ಹುಡುಗರಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಹೇಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವವರೂ [illegible] ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ [illegible] ಅಗಿರಬೇಕು.

[illegible] ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದವರು ಇಂತಹ ಸಾಲೆಗಳನ್ನು [illegible] ಸಂಪಿದ್ದೇವೆ. [illegible] ನಾಯಕವಾದ ಮಹಾರಾಜರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂ [illegible] ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರ [illegible] ಹಾಗೆಯೇ ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರವು ಕೈಗಾರಿಕೆ ವ್ಯವಸಾಯ [illegible] ಕೊಡುವಂಥ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ ಇಂಡಿಯದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಪಡೆ[illegible] ವಂತೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರು [illegible] ನೇಟಿವ್ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರವು ಹಿಂದೆ ಬೀಳದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂದೂ ಭಾವಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರಪ್ರದರ್ಶನವು.

ನಾನು ಮದುವೆಗೆ ಹೋದದ್ದು. [illegible] ಡಿಪ್ಯುಟಿ ತಹಸಿಲ್ದಾರ [illegible] 1 [illegible] ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದ ಗುಮಾಸ್ತನಾಗಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯೂ, ಅಕ್ಕನೂ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೂ, ಮತ್ತು 6 ವರುಷದ [illegible] ನನ್ನ ಮಗ [illegible], ಹೀಗೆ 5 ಜನರು ಇದ್ದೆವು. ಸಂಬಳವು ಜೀವನದ [illegible] ಸಾಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನ್ಯ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ನನ್ನ [illegible] ಉಡಿಪಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಾಗುವ [illegible] ರವರ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಕುಟುಂಬ ಸಮೇತ ಬರಬೇಕೆಂತ ನನಗೆ [illegible] ನನ್ನ ಬಡತನದ ಸಂಬಂಧ ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು [illegible] ಮಾಡಿದೆನು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ, ನೆರೆಮನೆಯ [illegible] ಬಳಿ [illegible]. ನಾರಾಯಣಪ್ಪಯ್ಯನವರಿಂದ ಪಟ್ಟೆ ಶಾಲು ನನಗೆ ಎರವಾಗಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ನೆರೆಮನೆಯ ಕಾವೇರಿಯಮ್ಮನ ಮಗನ ಚಿನ್ನದ ಒಳೆಯ ಜೋಡು ಮತ್ತು ಉಂಗುರವನ್ನೂ ಜೋಡು ಸಹಾ ತಂದು ನನ್ನ ಮಗನ ಕೈಗೆ ಇಟ್ಟರು. ನಾನು ಮಗನನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಉಡಿಪಿಗೆ ಹೋದೆ. ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತಪ್ಪಿದೆ. ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮೇಳದವರನ್ನು ತರಬೇಕೋ? ಬೇಡವೋ? ಮೆರವಣಿಗೆ ಹಗಲು ಮಾಡಬೇಕೋ? ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೋ? ಎಂಬ ಚರ್ಚೆ ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಇಂಗ್ಲೀಷು ಕಲಿತ ಕೆಲವು ತರುಣರು ಮೇಳದವರನ್ನು ತರಿಸ ಕೂಡದೆಂತ ಹೇಳಿದರು. ಹಿರಿಯರು ಮಾಡಿದ ಕಟ್ಟಳೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಭಾರಂಜನೆಗೆ ಮೇಳದವರು ಅಗತ್ಯ ಬೇಕೆಂತಲೂ ಮೆರವಣಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗ ಬೇಕೆಂತಲೂ, ಇಂಗ್ಲೀಷು ಕಲಿತು ಆಚಾರ ಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಮಂಗಳೂರ ಸುಧಾರಕರ ದೃಷ್ಟಾಂತ ನಮಗೆ ಬೇಡ, ಎಂತಲೂ ನಾನು ವಿವಾದಿಸಿ ಮೇಳದವರನ್ನು ತರಿಸ ಬೇಕೆಂತ ಹಟ ಮಾಡಿದೆನು. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ದೊಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಒಪ್ಪಿ ಖಾನಸ್ಕೆ ದುರ್ಗಿ,

ಎಂಬುವರ ಮೇಳವನ್ನು ರೂಪಾಯಿ 50 ವೀಳ್ಯ ಸಲ್ಲಿಸಿ ತರಿಸಿದರು. ಸಂಧ್ಯೆಯಿಂದ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ರಾತ್ರಿ 11 ಗಂಟೆಗೆ ಶುರು ಆಯಿತು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಗಳ ಮುಂದೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಐದಾರು ನಿಮಿಷ ತಡೆಯುತ್ತಾ ಗಾಯನವೂ ನಾಟ್ಯವೂ ಆಯಿತು. ಜಾನಕಿಯು ಚಲೋದಾದ ಬನಾರಸಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಜರಿಯ ಕುಪ್ಪಸವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಮುಖ ಸೌಂದರ್ಯವೂ ಮಧುರಸ್ವರವೂ ವಿವಿಧ ಆಶೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿತು. "ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ಬಡತನವೇ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ" ಎಂತ ನಾನು ದುಃಖಪಟ್ಟು ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪ್ಪೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸದೆ ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಿಲಾಲು ಹಿಡಕೊಂಡ ಬೋಯಿಯ ಎಡ ಭುಜವು ನನ್ನ ಬಲ ಭುಜಕ್ಕೆ ತಾಗಿ ಹಿಲಾಲಿನಿಂದ ಸುಡುವ ಹರಳೆಣ್ಣೆ ನನ್ನ ತಲೆ ರುಮಾಲಿನ ಮೇಲೂ ಶಾಲಿನ ಮೇಲೂ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೂ ಬಿತ್ತು. ಮೆರವಣಿಗೆ ಅಂತ್ಯವಾಗಿ ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ನನ್ನ ಮಗ ರಾಮನನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ [illegible] ಕೊಂಡಿದ್ದ [illegible] ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು "ಹುಡುಗನ ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೂತಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ತಲೆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಮಲಗಿದ್ದ. ಯಾರೋ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಎಡಕೈಯಿಂದ [illegible] ನ್ನು ಮುಂಗೈ ಸರಪಣಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೇ ತೆಗೆದರು" ಎಂದನು. ಎಷ್ಟು ತನಿಖೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕಳ್ಳನು ಯಾರು ಎಂತ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನವರು ನನಗ 16 ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಮಾಡಿದರು. ಆಗಬೋಟು ಹತ್ತಿ ನಾನು ರಾಮನ ಸಮೇತ [illegible] ಬಂದೆ. ಸೀದಾ ಭಾಗವ್ವನ ಹೋಟೇಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, "ರಾಮನಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ [illegible] ಹಾಕಿರಿ. ನನಗೆ ಏಕಾದಶಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಫಲಾಹಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಿರಿ" ಎಂತ ಅಜ್ಜಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಟೇಲಿನ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತೆನು. "ವಸ್ತ್ರದ ಗಂಟು, ಅಂಗಿ, ಮತ್ತು ಕೊಡೆಯು ಒಳಗೆ ತಂದು ಇಡ. ಬೇಗನೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬಾ" ಎಂದು ಅಜ್ಜಮ ಹೇಳಿದಳು. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯರೂ ಶೂದ್ರರೂ ಮುಟ್ಟಿದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೆ ಇಡುವದು ಬೇಡವೆಂತ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ನಾನು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದೆನು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ನಾನು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮತ್ತು ಜಪ, ತೀರಿಸುತ್ತಲೇ ಅಜ್ಜಮ್ಮನು ಫಲಾಹಾರ ಇಟ್ಟಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ತಿನ್ನುತ್ತಲೇ "ಇದೇನಮ್ಮಾ ಅವಲಕ್ಕಿ ಉಪ್ಪುಕರಿಗಿಂತಲೂ ರುಚಿಯುಂಟು" ಎಂತ ನಾನು ಕೇಳಿದೆನು. "ಅಪ್ಪಾ ಅದ ಹಿಂತರ [illegible] ಕಾಖಾನೆಯಿಂದ ತಂದ ಬ್ರೆಡ್ಡು [illegible] ಮೇಲೆ [illegible] ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು [illegible] ಹಾಕಿ [illegible] ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು" ಎಂತ ಆಕೆಯು ಹೇಳಿದಳು. ನಾನು ಬೆರಗಾಗಿ "ನೀನು ಯಾಕೆ ಸಂದೇಹಪಡುತ್ತೀ? ಹಿಂತರಲ್ಲಿ ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸೀತ ಪದಾರ್ಥ [illegible] ಬ್ರೆಡ್ಡು [illegible] ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ನೌಕರರು ಎಲ್ಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ. ಅವರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಡ್ಡು ತಂದು ಕೊಡುವವನು ಸಹಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ" ಎಂತ ಆಕೆಯು ಹೇಳಿದಳು. ನಾನು ಶಿಟ್ಟಾಗಿ "ತನಗೆ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥ ತಿಂದರೂ ಆದೀತು [illegible] ನಂಬಿದ [illegible] ಫಲಾಹಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂತ ಆಕೆಯು [illegible] ಈ ಮಡಿಯುಂಟೇ ಹುಚ್ಚು ಎಂತ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ [illegible] ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ವಾಂತಿಮಾಡುವ [illegible] ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸಿ [illegible] ಹಾಕಿಕೊಂಡೆನು. [illegible] ಹತ್ತಿ [illegible] ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಿದ ಬ್ರೆಡ್ಡು [illegible] ಹೊರಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ದೋಣಿಗಳು ಒಂದೂ ವಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಸಮಯವಾಯಿತೆಂತ ನಾನು ಚಾವಡಿಗೆ ಹೋದೆನು. ವಸ್ತ್ರದ ಗಂಟು ಇರಲಿಲ್ಲ. "ಅಯ್ಯೋ! ಮದುವೆಗೆ ತಂದ ರುಮಾಲೂ, ಶಾಲೂ, [illegible] ಉಳಿದ, ಒಳೆಯೂ ಸರಪಣಿಯೂ ಉಡಿಗೆರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ರೊಕ್ಕವೂ, ಹೋಯಿತಲ್ಲಾ ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ ಎಂತ ನಾನು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತೆನು. "ಅಪ್ಪಾ ಗಂಟು ಒಳಗಿಡದೇನೇ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರ ಉಪದ್ರ ಹೆಚ್ಚು ಎಂತ ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೆಯಷ್ಟೆ" ಎಂತ ಅಜ್ಜಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು. ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟವೆಂತ ನಾನು ಹೇಳಿ ಅಂಗಿಯನ್ನೂ, ಕೊಡೆಯನ್ನೂ, ತೆಗದುಕೊಂಡು ರಾಮನ ಸಮೇತ ಬಂದರಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಂಗಡಿಗಳು ಸಿಕ್ಕದ್ದರಿಂದ ಅರ್ಧಾಣೆಯ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಪೈಸೆಯ ಮುಳ್ಳು ಸೌತೆಕಾಯಿಗಳನ್ನೂ ತೆಗದುಕೊಂಡು ದೋಣಿ ಹತ್ತಿ ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಸೌತೆಕಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಫಲಾಹಾರಮಾಡಿದೆನು. ಬ್ರಹ್ಮರಕುಟಿಲಕ್ಕೆ ದೋಣಿ ಮುಟ್ಟುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೊರಕಡೆ ಶುರುವಾಯಿತು. ದೋಣಿಯು ಬಕ್ಕೆಕಟ್ಟೆಗೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ನಾನು ಇಳಿದು "ರಾಮನನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹಿಡಕೊಂಡು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಾ" ಎಂತ ದೋಣಿಯ ನಖುದನ ಬ್ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಸಟ ಸಟನೆ ಮುಂದಾಗಿ ಹೋದೆನು. [illegible] ಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; [illegible] ಕುತ್ತಲೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖವಿದ್ದ ಕಾರಣ ಸಹಜವಾಗಿ ರಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯು ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಬಂತು. "ಏ ರಾಮಾ" ಎಂತ ನಾನು ಒದರುವದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾನಕ್ಕ ಹೆಂಗಸರು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಓಡಿಬಂದು ನನ್ನ ದುಃಖದ ಮುಖ ನೋಡಿ "ಅಯ್ಯೋ ನಮ್ಮ ರಾಮನಿಗೆ ಏನಾಯಿತು" ಎಂತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆಹಾಕಿದರು. ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹೋಯಿತು. ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಬೊಬ್ಬೆ ಕೇಳಿ ನೆರೆಕರೆಯಿಂದ ಹೆಂಗಸರೂ ಗಂಡಸರೂ ಓಡಿಬಂದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹಿಡಕೊಂಡು ನಖುದನೆ ಬ್ಯಾರಿಯು ಬಂದನು. ಇದೇನು ಚೋದ್ಯವೆಂತ ಎಲ್ಲರೂ ನಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಶುರುಮಾಡಿ, "ನಿನ್ನ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಹುಣ್ಣು ಏನಪ್ಪಾ" ಎಂತ ಕೇಳಿದರು. ಏನು ಹೇಳಲಿ?

ದಾಸ ಭಟ್ಟ

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಎಡಿಟರವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ—

[illegible] ದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರುಷಗಳಿಂದ ನಿಸ್ತೇಜವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಯು ಪುನಹಾ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ್ದು ಕಣ್ಣುತ್ತೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯೋದಯವೇ ಸರಿ. ಸದರಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ವೈದಿಕ ಮಂಡಲಿಯ ಕೆಲವು ಗೃಹಸ್ಥರು [illegible] ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಮಣ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಎದುರು ಇರುವ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಖಾಸ [illegible] ಗಿಯೂ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ನಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಇವರು ಬಿಡದೆ ನಡಿಸಿದರೆ ವಿದ್ಯಾಸಾಧನವೂ ಊರಿಗೆ ಹಿತವೂ ಆಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಮ ರಾ ರಾ ಸಾಹುಕಾರ ಯಸ್ ಯಲ್ ಮಹಾಶಯರವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಬೋರ್ಡು ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯ ಪಾವಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕೋಣೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ [illegible] ದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಡರೋಗಿಗಳ ಅಶನದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಜಮೀನನ್ನು ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವರೆಂತಲೂ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥಾ ಉದಾರ ಆಶ್ರಯದಾತರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ವೃದ್ಧಿಸಲೆಂದು ಶ್ರೀ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದು ಹಿಂದೂ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಯೊಂದಿರದಿರುವದೇ ವಿಷಾದಕರವು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ದಿನೇ ದಿನೇ ಕ್ಷೀಣಗತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹಿಂದುಗಳು ಅಂತೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ಕನ್ಯಾಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಿಶ್ಯನ್ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವದರಿಂದ ಮತಪ್ರ [illegible] ದುರ್ಲಭವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದು. ಮಿಶ್ಯನ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಹೊಂದಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾಲಿಕೆಯರು ಅಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರಹ, ಬೈಬಿಲ್ ಪಾಠ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ "[illegible] ವಿದ್ಯಾ ಮಹಾ [illegible]" ಎಂಬಂತೆ ತಮ್ಮ ಹೆತ್ತವರನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಬರಹ ಕಲಿಯದ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ, ತಾಯಿತಂದೆ, ಮತ, ದೇವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ಪತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಗೃಹಿಣಿಯರಾದ ಮೇಲೆ "ಭಾರ್ಯಾಮೂಲಮಿದಂ ಗೃಹಂ" ಹೆಂಡತಿಯೇ ಇಡೀ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಯಜಮಾನಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಕೆಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಅನ್ಯಮತಾಚರಣೆಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. "ನಾರೀಣಾಂಚ ನದೀನಾಂಚ ಸ್ವಚ್ಛಂದಾ ಲಲಿತಾಗತಿಃ ನದೀಪಾತಯತೇ ಕೂಲಂ ನಾರೀಪಾತಯತೇ ಕುಲಂ" ಸ್ತ್ರೀಯೂ ನದಿಯೂ ವಕ್ರತೆಯಿಂದೆ ನಡಕೊಂಡರೆ ಅಂಥಾ ನದಿಯ ವಕ್ರಶೀಲವಿನಿಂದ ದಡವೂ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅನಾಚರಣೆಯಿಂದ ಕುಲವೂ ಕೆಡುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಸೂಕ್ತಿ ಉಂಟು. ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಮತಾಚರಣೆಯು ಹುಟ್ಟಿ ಕ್ರಮೇಣ ನಮ್ಮ ಮತವೇ ನಾಶವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದೀತು. ಅಂದರೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವೇದಪಾರಾಯಣ ಪಾರಂಗತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕನ್ನಡ ಅಥವಾ ಮರಾಠಿ ಬರಹ, ಗೃಹಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಗಣಿತ, ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ, ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಕೆಲಸ ತೀರಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವಾಗ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯಾಸ ಹೊಂದದೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇಷ್ಟನ್ನು ಕಲಿಸಿದರೆ ಇದನ್ನು ಕಲಿತು ಗೃಹಿಣಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇರುವ ಗೃಹಕೃತ್ಯವು [illegible] ಸುಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಸಾಗುವದೆಂದು [illegible] ಹೇಳಲೇಕೆ. ಇದು [illegible] ಅಂಶವಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮುಂಚೆ [illegible] ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆಂತಲೂ, ತನು, ಧನ ಮನಗಳೊಡನೆ [illegible]

[illegible] ... ಪಡೆಯಬಹುದಲ್ಲವೆ?

ವಿ. ರಾಮ.

[illegible] ತಾ 9-9-07

ಅಯ್ಯಾ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರೇ,

ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಸಂಗತಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸ್ಪದ [illegible] ರೋಗ [illegible] ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಾನುವಾರುಗಳ [illegible] ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವದು. ಈ ರೋಗ [illegible] ಅಥವಾ [illegible] ರೋಗ ಅಥವಾ [illegible]

ರೋಗದ ಕಾರಣಗಳು [illegible] ಮೇಯುತ್ತಾ [illegible] ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಈ ರೋಗವು [illegible]

ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ [illegible] ಬರುವದು, (2) [illegible] (3) [illegible] ನಡುಗುವದು ಮತ್ತು [illegible] ರೋಗವಾಗಿದೆ (4) ಕೆಮ್ಮು, (5) ಮೂಗಿನಿಂದ [illegible] ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವದು (6) ಕಿವಿ, ಕೈಕಾಲುಗಳು ಬಾಲ ಸಹ ತಣ್ಣಗಾಗುವದು, (7) [illegible] (8) [illegible] ಇರುವದು, (9) [illegible] [illegible]

ಇದಕ್ಕೆ ಮದ್ದು. (1) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] ... (8) [illegible] (9) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible]

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 1ನೆ 2ನೆಯವು ಎರಡೆರಡು ಮುಷ್ಟಿ 3ನೇ [illegible] 11ನೇ ವರೆಗಿನವು ಸಮಭಾಗ ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸುಮಾರು ಎರಡೆರಡು ರೂಪಾಯಿ ತೂಕ ತೆಗೆದು ಅದಕ್ಕೆ 12ನೇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ [illegible] ಜಜ್ಜಿ [illegible] ಅರೆದು ಆಡಿಕೆ ಪರಿಮಾಣದ 7 ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ [illegible] ದಿನಕ್ಕೆ 1ರಂತೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ [illegible] ಬರುವದು [illegible] ಅನಾನುಕೂಲವಾದರೆ 1ನೆ 2ನೇಯವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಮುಷ್ಟಿ ತೆಗೆದು [illegible] ಕೂಡಿಸಿ ಬಾಕಿಯವುಗಳೆಲ್ಲಾ [illegible] ಅರೆದು ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿ [illegible] ಬಿಸಿ [illegible] ಇಂದ 10ರಿಂದ 12 [illegible] ವರೆಗೆ ಜ್ವರ ಬಿಡುವ ದಿವದ ಪರಿಯಂತ ದಿನಾಲು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ [illegible] ಬರಬೇಕು. [illegible] ಪಶುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕರುಗಳಿಗೆ [illegible] ಕೊಡುವದು ಉತ್ತಮವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ [illegible] ನಂತರ [illegible] ಉಪ್ಪು [illegible] ಉತ್ತಮ [illegible] ಔಷಧಿಯ ಪರಿಮಾಣಗಳನ್ನು [illegible] ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 7—8 ದಿವಸಗಳ [illegible] ... 10 12 ದಿನದಲ್ಲಿ [illegible]

[illegible] ಈ ರೋಗಕ್ಕೆ [illegible]

ಈ [illegible] ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗ [illegible]

ಪಿ ಯನ್. ಮಾಧವ ಭಟ್ಟ

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

[illegible] 116 ಮಂದಿ ಶ್ರೀಮಂತರು ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿ 'ಪೀಪಲ್ಸ್ ಪಾರ್ಟಿ' [illegible] ಎಂಬ ಸಂಘವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು 'ಸುಪ್ರೀಮ್ ಲೀಗಸ್ [illegible]' [illegible] ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರು ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯವಸಾಯ, ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವರೆ ಜನರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಣ [illegible] ಕ್ರಮೇಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದೂ ಈ ಸಂಘದವರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ

77 ಜನ ಜಪಾನೀಯರನ್ನು ಕೆನಡಾದೇಶದ [illegible] ಎಂಬಲ್ಲಿ 300 ಜನ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಬಿಳೇ ಜನರು ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ಒಂದು ಹಡಗದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಅಮೇರಿಕದ ಇತರ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ [illegible] ಕೊಲಂಬಿಯದ ಸರಕಾರದವರು ಬಿಳೇಜನರ ಇಂತಹ ನೀಚಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಿರುವರು [illegible]

ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಪರ್ಶಿಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾದ್ದು ವಾಚಕರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವದು ಈ ಸಭೆ [illegible] ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯಭಾರದ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಭೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಿಕ್ಕುವ ವರೆಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಂಗೆಗಳೂ [illegible] ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಿರುವವು. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಂದಿನಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಾಯಕತ್ವವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿರುವದು

[illegible] ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಭಂಡಸಾಲೆಯ ಮಾಲೀಕನನ್ನು ಒಳಸಂಚಿನಿಂದ ಕೊಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಏಳು ಜನ ಕೆಲಸದವರನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೂ ತನಿಖೆ ಮಾಡದೆ ಗುಂಡು ಹಾಕಿ ಕೊಂದರು

ಕಪ್ಪು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಉದರಪೋಷಣೆಯನ್ನು [illegible] ದಕ್ಷಿಣ [illegible] ದೇಶಗಳಿಗೆ [illegible]

[illegible] ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯತ್ನ [illegible] ನಡೆಯುತ್ತಿರುವವು. ಅಮೇರಿಕದ [illegible] ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು [illegible] ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದವರ ಪ್ರಯತ್ನವಿತ್ತು. [illegible] ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬಾರದೆಂದೂ [illegible] ಮೇಲೆ ಮಂಡೆ ತೆರಿಗೆ ಹೊರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಕೆಲವು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಿರುವದು.

ಜೋಹನ್ಸ್ ಬರ್ಗ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಚೀನಾದೇಶದ ಕೆಲಸದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ತಮ್ಮನ್ನು ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ [illegible] ನೆಯ ಮೊಕೇಜರುಗಳಿಗೆ-4000 ಸಾವಿರ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವರಂತೆ.

ಮಿ ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರು ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ [illegible] ನೆಲ್ಲರಿಗೆ [illegible] ಸಭೆ [illegible]

ಒರಿಸ್ಸಾ ದೇಶದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕೆಂ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಿ| ಎಮ್ ಎಸ್. ದಾಸ ಎಂಬವರು ವಿ[illegible]ಯತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊರ್ಲೆಯವರಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮೊರ್ಲೆಯವರು ಆ ವಿಷಯ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನ[illegible]ಂಟಿನವರಿಗೆ [illegible]ರೆದಿರುವರು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗು ರೋಗವು ಕ[illegible]ರುವದು. ಕಳೆದ ವಾರದಲ್ಲಿ [illegible] ಪ್ಲೇಗ್ನಿ[illegible] ಳಿದ್ದವು. ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ಳಿದ್ದವು. ಮದ್ರಾಸು [illegible], [illegible] ಸಂಸ್ಥಾನ[illegible] [illegible] ಮಧ್ಯಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಸ್ಥಾನ [illegible], ರಾಜಪುತಾನ [illegible]

'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಪತ್ರದ ಮೊಕದಮೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಯಾಲೀನಾಥ ಅರವಿಂದ ಘೋಷರ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಸಾ[illegible] [illegible] ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವರು. ದೇಶವನ್ನೆ[illegible] ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು [illegible] ಅರವಿಂದ ಘೋಷರು ಕೇಂಬ್ರಿಜ್ [illegible] ಸಾಸಾದವರು. ಇವರು [illegible] ಸರ್ವಿಸ್ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ದೊರೆಯುವ [illegible] [illegible] ಸಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಪತ್ರದ [illegible] [illegible] ಲೋಕೋಪಕಾರ[illegible] [illegible] ಮೊಕದಮೆಯಿಂ[illegible] [illegible] ದೇಶದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಸಭೆ ಕೂಡುವವು

ಬ್ರಿಟಿಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮೆಂಬರಾದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಿ. ಕೇ[illegible] ಎಂಬವರು ಬರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಈಗ [illegible] ಸ್ಥಾನದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ[illegible] ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದಿರುವರು. ಇವರು ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವರು. ಜನರು ಈ ರೀತಿ[illegible] ಬೇಕೆನ್ನುವರು. ವಂಗವಿಭಾಗದ [illegible] ವಿಷಯ ಜನರ ಮನೋಭಾವವು ಹ್ಯಾಗೆ ಇರುವದೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದವರ ಮೇಲೆ ಇವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿ. ಕೆಲವು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದವರು ಸಾಯಂಕಾಲ ಒಂದು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿನೋದದಿಂದಿರುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಕಿಸೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿನೋದಿಸಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗಿರುವರು. ಇವರು ಪೂರ್ವಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವರು

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಯುರೋಪಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಲಿಯುವರೆ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ವಿದ್ಯಾವೇತನವನ್ನು ಪಡೆ[illegible] ವಿದ್ಯಾ[illegible] ಕಳೆದ ತಿಂಗ[illegible] [illegible]ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಗೆ [illegible]

[illegible] ಶಿಕ್ಷೆ[illegible] [illegible] ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ರೂಪಾಯಿ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು

[illegible] ತೆಗದ [illegible] ಕಂಪನಿಯ [illegible] [illegible] ಒಂದು ವರುಷ ಆರು ತಿಂಗ[illegible] ಕಠಿಣ ಸಜಾವನ್ನು ವಿಧಿಸಿರುವರು.

ಮದ್ರಾಸು ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಿ| ವಿಲಸನ್ ದೊರೆಗಳು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೆನಶನು ತೆಕ್ಕೊಂಡಿರುವರು. ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸ ತೊಡಗಿದವರಲ್ಲಿ ಇವರು ಮೊದಲನೇಯವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಲಟಿನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಕವಾಗಿದ್ದರು.

ಕೊಕನಾಡದ ಸೆಶ್ಯನ್ಸ 'ಕೋರ್ಟ'ನಲ್ಲಿ ಕೊಕನಾಡದ ದಂಗೆಯ ಮೊಕದಮೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಹೊಂದಿದವರ ಅಪೀಲು ನಡಿಯುತ್ತಿರುವದು. ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೆಂಪ ಸಾಹೇಬರ ಮೇಲೆ ಕೊಪ್ಪಾಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಎಂಬ ಹುಡುಗನ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದಮೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಡಿವಿಜನಲ್ ಅಫೀಸರರು ತನಖಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವರು.

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ.

ಜಾಹಿರಾತು. ಈ [illegible] ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗೆ [illegible] ಬೇಕು. ಪ್ರತಿ[illegible] ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಬಾಕಿಯ[illegible] ಕಳುಹಿಸಿ [illegible] ಬೇಕು. ಬಂಟ್ವಾಳ, [illegible], [illegible], [illegible], ಪುತ್ತೂರು.

ಮಂಗಳೂರು. ಪ್ಲೇಗಿನ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಿಂದ ಮಿ. [illegible] [illegible] [illegible] ಕೊಟ್ಟರು.

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಇಂಗ್ಲೀಷು [illegible] [illegible] [illegible] ಇವರು [illegible] ದೇಶಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ [illegible] ಕೊಟ್ಟಿರುವರು

ಕಳೆದ ತಿಂಗ[illegible] ತಾ [illegible]ನೇ ಸೋಮವಾರ ರಿಟಯರ್ಡ್ ಸಬ್ [illegible] ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ವಿಷಾದಪಡುತ್ತೇವೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ [illegible]ತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆದರವನ್ನಿಟ್ಟವರು. ಕೆಲಕಾಲ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದು ಇವರು ವಕೀಲ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾದ ನಂತರ ವ್ಯವಹರಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇವರಿಗೆ ಮುನಸೀಫರ ಉದ್ಯೋಗವು ದೊರಕಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಬ್ ಜಡ್ಜಿಗೆ ಬಡತಿಯಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಜಡ್ಜಗಿರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಊರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ತರುವ ನಿಮಿತ್ತವೂ, ಇಂಗ್ಲೀಷು ಅರಿಯದವರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ "ಸುದರ್ಶನ"ವೆಂಬ ಕನ್ನಡ ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇವರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಚಂದ್ರಹಾಸ ನಾಟಕವನ್ನು ಆ ಕಾಲದ ಆಸ್ಥಾನಕವಿ ಟೆನ್ನಿಸನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಇವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ನಹ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವೆವು.

[illegible] ರಾವ್ ಸಾಹೇಬು ಎನ್. ಸುಬ್ರಾಯ [illegible] ಮದ್ರಾಸ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲಿಗೆ ಮೆಂಬರರಾಗಿ [illegible]ಯಿಸಲ್ಪಡುವರೆ ಒಬ್ಬ ಉಮೇದ್ವಾರರಾಗಿ ನಿಂತಿರುವರು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಈ ಕೌನ್ಸಿಲಿಗೆ ಈ ವರೇಗೆ ಮೆಂಬರರು ಯಾರೂ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಶೇಷ ಮಾಹಿತಿಯುಳ್ಳ ಇವರಿಗೆ ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸುಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಲೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

— — —

ಅಯ್ಯಾ ವಿಟ್ಲ

ತಮ್ಮ ತಾ 16ನೇಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಲ್ ಫಂಡಿನವರು ವಿಟ್ಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಸ್ಪತ್ರಿಯು [illegible] ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿ ಮ. ರಾ. ರಾ ವಿಟ್ಲ [illegible] ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. [illegible] ವರ್ತಮಾನ [illegible] ವಿಟ್ಲ ಕಸಬೆಯವರು ಆಸ್ಪತ್ರಿ [illegible] ಲೋಕಲ್ ಫಂಡಿನವರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. ಮ. ರಾ. ರಾ. [illegible] ಸುಗಳವರು ಹಾಗೆ ವ ಗ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. ವಿಟ್ಲ ಲೋಕಲ್‌ಫಂಡ್ ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನು ಅದರ [illegible] ಕರಿಂದ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ [illegible] ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನು ಮಾಜಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಹೆಸರ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಲೋಕಲ್ ಫಂಡಿಗೆ [illegible] ತವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಇರಾಧೆಯ [illegible] A [illegible]

[ಬಾತಮಿದಾರರು ನಿಜ ವರ್ತಮಾನ [illegible] ಬೇಕಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ [illegible]]

— —

[illegible]ವಾಳ, 29-9-07

ಅಯ್ಯಾ ಪತ್ರಕರ್ತರೇ,

ನಮ್ಮ ಬಂಟವಾಳ ಊರು ನಿವಾಸಿಕರಾದ ನಾವು ಹೊಸಾ ವಗೈರೆ ಊರಿನವರ [illegible] ದೇಶಹಿತದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡಿಸುವಗೋಸ್ಕರ [illegible] ಒಂದು ಫಂಡನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವರೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ "ಪೈಸಾ ಫಂಡ್" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಫಂಡು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ವಿವರ ಏನೆಂದರೆ ಈ ಫಂಡಿಗೆ [illegible] ಸಾಹುಕಾರರು ಮುಂದಾಗಿ ಡೊನೇಶನ್ (ವಂತಿಗೆ) ಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಸೋಮವಾರ ಯಾ ಶನಿವಾರ 3 ಪೈ ಕೊಡುವುದು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎಂಟು ದಿವಸ ಒಳಗೆ ಸುಮಾರು 200 ರೂಪಾಯಿ ವಂತಿಗೆ ಒದಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತು ವಾರ ವಂತಿಗೆ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಪೈಸೆ 1ರ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡುವದಾಗಿ ಈ ಊರು ನಿವಾಸಿಕರು ಜಾತಿ ಮತ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಫಂಡಿಗೆ ಮ। ರಾ। ಸಾವಕಾರ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭುಗಳವರು ರೂಪಾಯಿ 25 ರಾ। ರಾ। ವಕೀಲ್ ಆಳಿಕೆಲ್ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ರೂಪಾಯಿ 15 ರಾ। ರಾ। ಸಾವಕಾರ ಗಣಪತಿ ಪ್ರಭುಗಳು 15 ಕಂಪೆನಿ ಅಂಗಡಿಯವರು ರೂಪಾಯಿ 9 ರಾ। ರಾ। ಪದ್ಮನಾಭ ದಾಳಿಗರು ರೂ. 5 ಈ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಜನರು ಡೊನೇಶನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಜನರು ಕೊಡುವದೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಮೆ ಆದ ಹಣ ಪ್ರಕೃತ ರಾ। ರಾ। ಗಣಪತಿ ಪ್ರಭುಗಳ ಸ್ವಾಧೀನ ಇರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಾ ಸೆತ್ತಾ ಭದ್ರವಾಗಿ ಮುಂಗಳೂರಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವದೇಶಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಡುವರು. ಈ ಫಂಡು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಜಮ್ಮೆ ಹಣ ಆದ ಮೇಲೆ ಈ ಹಣದಿಂದ ಯಾವದಾದರು ಒಂದು ಯಾ ಎರಡು ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು ನೆರವೇರುವದೆ ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಊರಿನವರ ಸಹಾಯ ದೊರಕಿದರೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಊರಿನವರ ಸಹಾಯ ದೊರಕದೆ ಈ ಕಾರ್ಯ ನಡಿಯುವದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಲ್ಲವೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸದರಿ ಫಂಡಿಗೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರು ಮನಸ್ಸುಕೊಟ್ಟು ಡೊನೇಶನ್ ಮತ್ತು ವಾರವಂತಿಗೆ ಸಹಾ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ತಾವು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸ ಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಆ. ರಾಮರಾವ್

———

ಉಡುಪಿ. [illegible] ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವದೆ [illegible] ಧಾರಣೆಯು [illegible] ಇಳಿತರವಾಗಿರುವದೆ. ಅಮರಿಕಾ [illegible]ವಾದ ಉಪದ್ರವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ.

[illegible] ಕಾರ್ಕಳಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ [illegible], ತೋರಣ ವೊದಲಾದ್ದುಗಳ ಅಲಂಕಾರ [illegible] ಈ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಮಾರು 500 ರೂಪಾಯಿ ವಂತಿಗೆಯಾಗಿಯದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದ ಕಾಸನ್ನಾದರೂ ವಿನಕ್ಕೆ [illegible] ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಹೆಸರಲ್ಲಿ [illegible] ಊಟ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ [illegible] ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ [illegible] ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಾಹೇ[illegible]

[illegible] ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗೋಪುರದ [illegible]

ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಕಟುಕರಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾರೆಂಬ ವಾರ್ತೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದೆ. ಲೋಕವಿರುದ್ಧವೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವೂ ಆದ ಈ ಗೋಹತ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಯಾರಾದರೂ ಮಹಾನುಭಾವರು ಒಂದು ಗೋರಕ್ಷಣಾ ಸಭೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಯೂ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತವೂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ ಊರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲ್ ಇದ್ದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಬೇಕೆಂತ ಕೆಲವರು ಸಾಹಸ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅಷ್ಟು ಅಗತ್ಯ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಯೋ, ಒಂದು ವಿಧವಾ ಗೃಹವೋ, ಒಂದು ಅನಾಥಾಲಯವೋ, ಒಂದು ಗೋರಕ್ಷಣಾ ಸಭೆಯೋ, ಈ ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲೂ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನಾದರೂ ಸ್ಥಾಪಿಸುವದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತಿ[illegible] ಆರಣ್ಯರೋದನ ಕೇಳುವವರ್ಯಾರು!

ಇಲ್ಲಿಯ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿನಿಂದ ಈ ವರುಷ ಏರಿ[illegible]ಗರಲ್ಲಿ [illegible] ಹುಡುಗರನ್ನು ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಾರ್ಕಳ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳ ಕಾಟವು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಹುಲಿಯು ಒಂದು ದನವನ್ನು ಕೊಂದದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ದನದ ದಾಖಿಸದಾರನು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನರನ್ನು [illegible] ದನವನ್ನು ಕೊಂದ ಸ್ಥಳದ ಹತ್ತಿರವೇ [illegible] ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೊರೆಗಳಿರುವ ಪೈರಾಸಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಅಡಿದು ಹುದುಕಿ ಕಡೆಗೆ ಅದೇ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪಂಜಿಗೆ ಆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಬೊದೆಗಳಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮ। ರಾ। ರಾ। ದಾದಾಪಯ್ಯ ಸಾಹೇಬರ ಸಾಹಸಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಈಗ ಸವಿನಯರು ಇನ್ನೊಂದು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಲುಮರದ ಪೇಟೆಯ ಹತ್ತರ [illegible] ಯೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ [illegible] ತ್ರರು ಅನೇಕ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಪೈಕಿ ದುರ್ಗದ ಅಡಿಕೆ ಮರದ ತೋಟದಿಂದ [illegible] ಅಡಿಕೆ ಮರಗಳನ್ನು ಅದರ ಬುಡ ತಲೆ ಸಮೇತ ಕಿತ್ತು [illegible] ದುರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ನಮೂನೆಯ ಅಡಿಕೆ ಮರ [illegible] ತೋಟವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಡಿಸಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿ [illegible] ಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಯಾರಾಗುವದೆ ನಮ್ಮ [illegible] ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್ದಾರರು, ಸುಪರ್‌ವೈಸರರು, ಓವರ್‌ಸೀಯರರು ವಗೈರೆರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸದರಿ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಾಗುವ ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕವ[illegible] ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಹುಡುಗರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ [illegible] ವಂತಿಗೆಯಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಳೆ ಸೇರದ ಹತ್ತರ ನಡದ ಖೂನಿ ಸಂಬಂಧ ಮುದ್ದೈಮಾರರನ್ನು ಜಾಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಸೆಶನ್ಸ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕಮಿಟು ಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿದೆ. A A I

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ [illegible]ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಹನುಮಂತ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬೀಗಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಒಳಗೆ ಇದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿ ಹರಿವಾಣಗಳು ತಾಂಬೂಲ ಹರಿವಾಣ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇಕಾದ ಚಿನ್ನಗಳು ಚೋರಿಯಾಗಿರುವದು. ಕಳ್ಳರ ಇನ್ನೂ ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಊರ ಹೊರಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ನಾವು ಈ ವರೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವ ನವನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ತಲೆದೋರುತ್ತಿರುವದು. ಕೆಲವು ಸಾಹುಕಾರರ ಮಕ್ಕಳು [illegible] ಫೋಟೋಗ್ರಫ್ ಯಂತ್ರವನ್ನು ತರಿಸಿದರು. [illegible] ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ [illegible]

Please Patronise Indigenous Industry.

DIARIES FOR 1908

IN TWO SIZES.

Note-Book Size As 8

4 × [illegible] Size As 6

Containing various practical information of ready reference specially useful to lawyers clerk

FOR COPIES APPLY TO—

THE MANAGER

Shuddi Press Mangalore

THE HINDU SOAP MANUFACTURING CO.

ಹಿಂದೂ ಸೋಪ್ ಮ್ಯಾನ್ಯುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ.

ಕುಂದಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧದ ಸಾಬೂನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ ಸಾಬೂನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದದ್ದು ಕ್ರಯ [illegible] ಮಿತವಾದದ್ದು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿಯೂ [illegible] ಏಜಂಟರಿಂದ ದೊರಕುವವು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಏಜಂಟರಾಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರಕೊಳ್ಳಬಹುದು

ಬಿ ದತ್ತ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್ [illegible]

ಬಣ್ಣ ಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ

ಹಾಸನ ಬೋಪಿ [illegible]

ಸುಪೀರಿಯರ್ ಊಲನ್ ದಾರಗಳು ಈಗಲೇ ಬಂದಿವೆ.

ಸೋಡಿ [illegible]

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಸೋಲಿ [illegible] ಪ್ರತಿ [illegible] ದಾರಕ್ಕೂ 10 [illegible]			
ವ 1 [illegible] ನ್ ವಾರಕ್ಕೆ	[illegible]	10	0
ಹಾಸನ್ [illegible] ತುನ್ 1ಕ್ಕೆ	1	4	0
ಹಾಸನ್ [illegible] ನ್ 1ಕ್ಕೆ	1	3	0
[illegible] ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	1	1	0
[illegible] ಸುಂದರವಾದ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	0	1[illegible]	0
[illegible] 1ಕ್ಕೆ	0	5	0
[illegible] ಹಾಸನ್ [illegible] ಕ್ರಮ	0	8	0
ಹಾಸನ್ [illegible] 1ಕ್ಕೆ	1	4	0

ವಿ ಪಿ [illegible] ರವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ

ವಿಳಾಸ ಸಿ. ರಘುನಾಥ ಕಾಮತ್, ಊಲನ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್

ಬೋಳಾರ, ಮಂಗಳೂರು, ದ ಕನ್ನಡ

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER

ಆರ್. ಎಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿ ಹುಡಿ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ [illegible] ಸಿಕ್ಕುವದು.

[illegible]

[illegible] ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–4–0. 12ಸೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2–4–0ಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಇದು [illegible] ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹಾಗಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–12–0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು

ಫ್ರುಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1–0–0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0–8–0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ಹಾವಿನ ಕಡಿತ, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—[illegible] 1ಕ್ಕೆ ರೂ 0–4–0 12 ದಪ್ಪಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2–4–0 ಇದು ಬಹು ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಕೆಂಡಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ವಸ್ತ್ರ [illegible] ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–2–0 ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಗಡ

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು [illegible] ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಕ[illegible] ವಿ ಪಿ [illegible] ಪ್ರತ್ಯೇಕ [illegible]

ವಿಳಾಸ —ಆರ್ ಯಂ ಕಾಮತ್
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,
ಮುಲ್ಕಿ, ದ ಕನ್ನಡ

Address —**R M Kamath**
Panchamahal
Moolky S Canara

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ. ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವದೇಶಿ
ಜೀವ ವಿಮೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮೊಬಲಗು ರೂಪಾಯಿ 3 92,999–10–0

ಸಂಘದ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ದಸ್ತು 2 ಕೋಟಿ 7 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೆದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ. 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇಲೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ,ರಾ, ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
[illegible] ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,
[illegible]

ಮ. ಆರ್, ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
Oriental Life Office,
Oriental [illegible],
BOMBAY.

Messrs. WILLIAM & Co. BOMBAY.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಈ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ತಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಒಜ್ಜಿಯು [illegible]ಶವಾಗಿ ಹೋ[illegible]ವದು ಮೂರು ಸಾರಿ ತಾಗಿಸುವದರೊಳ[illegible] ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು [illegible] ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು [illegible] ದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಪರತು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜ[illegible] ನಮ್ಮ ಈ ಗಜಕರ್ಣವು ಜೀವದಾನ ಕೊ[illegible] ಬಿಡ ಬೇಡಿರಿ! ಇಂಥಾ ಸಮಯ [illegible] ದೊರಕಲಾರದು ತ್ವರೆ ಮಾಡಿರಿ!

ಡಬ್ಬಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—6—0 [illegible] 0—10—0 12 ಡಬ್ಬಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಒಂದು ಡಬ್ಬಿ ಉಚಿತ

ಸಂದರೀತ್ಯೈಲ 0-8-0 [illegible] 1 [illegible] ರಸಾಯ[illegible] 1-4 [illegible] ಒಜ್ಜಿಯ ಲಾವ [illegible] ದ ತಮಂಜನ 0-2-0 ಕೇಶವರ್ಧಿನಿ ತೈಲ 1-0 [illegible] 1-4 [illegible] 12-0 [illegible] ತೈಲ 0-4-0 [illegible] ಮಾತ್ರೆ [illegible]

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಹೆಚ್ಚು ನಮೂನೆಯ ಓಷದಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವದರಿಂದ ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಕ್ಯಟಲಾಗು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು

ವಂದೇ ಮಾತರಂ

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0. [illegible] 0—12—0

ಅಮೃತಾಂಜನ [illegible]
ಅಮೃತಾಂಜನ [illegible]
ಅಮೃತಾಂಜನ [illegible]
ಅಮೃತಾಂಜನ ಸಂಜೀ[illegible]
ಅಮೃತಾಂಜನ ಶೀತಭಂಜನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ ಅಪೂರ್ವದರ್ಜಿನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ ಭಂಜಿನಿ [illegible]

[illegible] ಮತ್ತು [illegible] ವಾತ ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು [illegible] ದಿಂದ [illegible] ವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ [illegible]

[illegible] ಶಿರೋವೇದನ, [illegible] ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು [illegible] ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿ[illegible] ಈ ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಪ್ರತಿ [illegible] ವಿರಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ

Messrs William & Co,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore
N Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE

ವಿಳಾಸ—ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, 16 ಓಕ್ ಲೇನ್, ಫೋರ್ಟ, ಮುಂಬಯಿ.

ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಎಡ್ರೆಸು—"ಅಮೃತಾಂಜನ", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1 | ಮಂಗಳೂರು ತಾರೀಕು 16ನೇ ಒಕ್ಟೋಬರ 1907 | ಸಂಚಿಕೆ 20.

ವಿಷಯಗಳು

1 ಆಂಗ್ಲೋ ರಸ್ಸಿಯನರ ಒಡಂಬಡಿಕೆ
2 ಸಮಾಜಸಂಸ್ಕರಣ
3 ಕೋಯಮುತ್ತೂರಿನ ಥಾ[illegible]
4 ಚಿತ್ರಪ್ರದರ್ಶನವು (ನನ್ನ ಬಾವನ)
5 ಮ. ಕೀಯರ್ ಹಾರ್ಡಿಯ ಪರಲೋಕಗಮನ
6 ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ
7. ವರ್ತಮಾನ ಸಂಗ್ರಹ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ ೬	ರೂ ೨೩	ರೂ ೪೮	ರೂ ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	,, ೩ ೮	,, ೧೨	೨೪	, ೪೦
ಕಾಲ ಪಾನು	, ೨ ೮	,, ೮	, ೧೬	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	೧ ೮	, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ	ಆ
ಟಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೦
ಟಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಚಂದಾಹಣ ವನ್ನೂ ಇತ್ಯಾದಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯತಕ್ಕದು.

ವಿಳಾಸ — ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ ಮಂಗಳೂರು.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ [illegible] ೩೦ ಬುಧವಾರದಿಂದ ಆಶ್ವೀಜ ಬ ೧೦ಯು ಗುರುವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ಒಕ್ಟೋಬರ ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ 31ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
16	ಬುಧವಾರ	ದಶಮಿ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	24	ಗುರುವಾರ	ತದಿಗೆ	[illegible]	ಕೃತ್ತಿಕಾ	೧೦॥
17	ಗುರುವಾರ	ಏಕಾದಶಿ	[illegible]	ಧನಿಷ್ಠಾ	[illegible]	25	ಶುಕ್ರವಾರ	ಚೌತಿ	[illegible]	ರೋಹಿಣಿ	[illegible]
18	ಶುಕ್ರವಾರ	ದ್ವಾದಶಿ	[illegible]	ಶತಭಿಷ	[illegible]	26	ಶನಿವಾರ	ಪಂಚಮಿ	[illegible]	ಮೃಗಶಿರಾ	೨೦॥
19	ಶನಿವಾರ	ತ್ರಯೋದಶಿ	[illegible]	ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರ	[illegible]	27	ರವಿವಾರ	ಷಷ್ಠಿ	[illegible]	ಆರ್ದ್ರಾ	[illegible]
20	ರವಿವಾರ	ಚತುರ್ದಶಿ	[illegible]	ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರ	[illegible]	28	ಚಂದ್ರವಾರ	ಸಪ್ತಮಿ	[illegible]	ಪುನರ್ವಸು	[illegible]
21	ಚಂದ್ರವಾರ	ಪೂರ್ಣಿಮಾ	[illegible]	ರೇವತಿ	[illegible]	29	ಕುಜವಾರ	ಅಷ್ಟಮಿ	[illegible]	ಪುಷ್ಯ	[illegible]
22	ಕುಜವಾರ	ಪಾಡ್ಯ	[illegible]	ಅಶ್ವಿನಿ	[illegible]	30	ಬುಧವಾರ	ನವಮಿ	[illegible]	ಆಶ್ಲೇಷಾ	[illegible]
23	ಬುಧವಾರ	ಬಿದಿಗೆ	[illegible]	ಭರಣಿ	[illegible]	31	ಗುರುವಾರ	ದಶಮಿ	[illegible]	ಮಘಾ	[illegible]

THE MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

(*Formerly* **S. NAGAPPA NAYAK & CO.**)

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

(ಮೊದಲು ಸುಜೀರ ನಾಗಪ್ಪ ನ್ಯಾಕ ಎಂಡ್ ಕೊ.)

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕುಟು, ಸಾಬೂನು, ಚುರುಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟಿದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ಅಂಗಡಿ, ಭಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗಊಳಿಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. [illegible] ಯಲ್ಲಿ [illegible]ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 16ನೇ ಒಕ್ಟೋಬರ 1907.

ಅಂಗ್ಲೋ ರಸ್ಸೀಯನರ ಒಡಂಬಡಿಕೆ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಾಂಡು ರುಸ್ಯಗಳೊಳಗೆ ನಡೆದ ಒಪ್ಪಂದವು ಗುರುತರ ಪರಿಣಾಮವುಳ್ಳದ್ದು. ಯುರೋಪೀಯ ರಾಜಕಾರಸ್ಥರು ಆಸ್ಯಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿ ಕ್ರಮೇಣ ಇಲ್ಲಿಯ ದೇಶಗಳನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಜಕಾರ್ಯ ಪ್ರವಾಹದ ಸ[illegible]ಲ್ಲಿ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಯುರೋಪೀಯ ಜನಾಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ನಿಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಆಸ್ಯಾ "ಸ್ವತಂತ್ರ" ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸರ್ವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು [illegible] ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವರು. ಯುರೋಪೀಯ ಜನಾಂಗಗಳ [illegible] ಕಾಲದಲ್ಲಿ [illegible] ರಾಜ್ಯಗಳು ಪೆಚ್ಚೆಚ್ಚಾಗಿ [illegible]. [illegible]ದ ಒಪ್ಪಂದವು ಆಸ್ಯದ ಹಲವು ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು [illegible] ಸೋಕುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ[illegible] ದೇಶವನ್ನು ರುಸ್ಯ ಇಂಗ್ಲಾಂಡು ರಾಜ್ಯಗಳು ವ್ಯಾಪಾರ ವಸ್ತ್ರೆ ಸಾಂಪತ್ತಿಕ [illegible] ಮೂರು ಪಾಲುಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿರುವರು. ಉತ್ತರ [illegible] ಪಾರ್ಶ್ವವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. [illegible] ಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅದು ಅಯುಕ್ತ ಕಂಡರೆ [illegible] ಪರಸ್ಪರ [illegible] ನಡೆಯಬೇಕು. ಪರ್ಶಿಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ [illegible] ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಇನ್ನೂ [illegible] ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ [illegible] ಸಿಕರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ. [illegible] ದಲ್ಲಿಡುವಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ [illegible] ಬಿಟ್ಟುಕಳೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು [illegible] ಪ್ರ[illegible] ತ್ತರ ದೇಶವು ರುಸ್ಯರ ಕೈಸೇರಿದ್ದರಿಂದ [illegible] ವಿಮುಖವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಇನ್ನೂ [illegible] ಮುಂದೆ ಮುಂಟಿಗೆ ಕೆಡಕಾಗ ಬಹುದೆಂದು [illegible].

ಅಫಘಾನಿಸ್ಥಾನದ ಒಳಗಣ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಪ್ರವೇಶಿ[illegible] ಆ ರಾಜ್ಯವು ರುಸ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಮುಖವಾಗುವಂತೆ [illegible] ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಅಫಘಾನ ಪ್ರದೇಶವು ತಮ್ಮ [illegible] (sphere of influence) ದ ಹೊರಗಿರುವದೆಂದೂ [illegible] ಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಮುಖಾಂತರ ವರ್ತಿಸುವೆವೆಂದೂ ರುಸ್ಯರು ಒಪ್ಪಿರುವರು. [illegible] ಪ್ಪಂದದ ಈ ಅಂಶವು ಅಫಘಾನ ಅಮೀರರ ಒಪ್ಪಿಗೆ [illegible] ದು. ನಮ್ಮ ಸರಕಾರವು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ [illegible] ಕಾರಣವಾಗಿ ರುಸ್ಯದ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. [illegible] ಹಾಯದಿಂದ ಇಂಡ್ಯಾವನ್ನು ನುಗ್ಗಬಹುದು [illegible] ಕೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲಾದರೋ ಈ ಬೆದರಿಕೆಯು ಹೋಯಿತು. ಇನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ರುಸ್ಯದ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ನಿದ್ದೆಹೋಗಬಹುದು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ರುಸ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಬೇಕಿಲ್ಲ. [illegible] ಕಂಡರೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿನ ಕಂದಾಯ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಉಪಯುಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯುವಂತೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿಗೂ ಜಪಾನಕ್ಕೂ ಈ ಮುಂಚೆಯೇ ಒಪ್ಪಂದ ನಡೆದಿರುವದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಾಂಡು ರುಸ್ಯಗಳೊಳಗೆ ವೈಷಮ್ಯ ನಡೆದರೆ ಜಪಾನಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಹೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಿಂದ ಜಪಾನದ ಹೊರೆಯು ತಗ್ಗಿತು. ತಿಬೇತಿನಲ್ಲಿ ಚೀನದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಇತ್ತಂಡವೂ ಮನ್ನಿಸುವರು. ತಿಬೇತು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಿರಬೇಕೆಂದು ಉಭಯತರೂ ಇಚ್ಛಿಸುವರು. ಆ ದೇಶದ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಕೈಹಾಕರು. ಅಲ್ಲಿಯ ತಮ್ಮ ವಹಿವಾಟವನ್ನು ಚೀನ ಅಧಿಪತ್ಯದ ಮುಖಾಂತರ ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿರುವರು. [illegible] ಪಕ್ಷವೂ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಲೀ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಲೀ ತಿಬೇತಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲೂ ಅಲ್ಲಿ ರೆಲ್ವೆ, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಯಾ ಖನಿಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೂಡದು. ಬ್ರಿಟಿಷ ವರ್ತಕರು [illegible] ಚೀನರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ತಿಬೇತದ ಸಂಗಡ ವಹಿವಾಟ ನಡಿಸಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯ ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಮೊದಲು ವ್ಯಾಪಾರದ ನೆವನದಿಂದ ಅಡಿಯಿಟ್ಟು ಕ್ರಮೇಣ ರಾಜ್ಯಲಾಭದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗುವರು.

ಇದೇ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಇನ್ನೂ ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ, ಯುರೋಪಿಯ ಜನಾಂಗಗಳೊಳಗೆ [illegible] ಊರ್ಜಿತವಿರುವ ತನಕ ಬಲಹೀನರಾದ ಇತರ ರಾಜರು [illegible]. ಜರ್ಮನಿಯು ಒಂದಡಿ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರೆ ಇಂಗ್ಲಾಂಡೂ ಇಂ[illegible] ರುಸ್ಯಕ್ಕೂ ಸಂಶಯಹುಟ್ಟಿ ವಿಪರೀತ ಪರಿಣಾಮವಾದೀತೆಂಬ [illegible] ಈ ಪರಸ್ಪರ ಅವಿಶ್ವಾಸವು ಹೋ[illegible] ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ [illegible].

[illegible] ಈ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸಿದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊರ್ಲೆ [illegible] ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ (ಈ ಒಪ್ಪಂದ[illegible] ಇದ್ದರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸು[illegible] ಉತ್ತರ [illegible] ಬಹುವು ಅಫಘಾನ [illegible] ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಿಂದ ಅದು [illegible] ಸರಕಾರದ[illegible] ವ[illegible] ಬೇಕು.

ಸಮಾಜಸಂಸ್ಕರಣ.

[illegible] ಪ್ರದೇಶದಿಂದ [illegible] ಈಗಿನ [illegible] ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವ [illegible] ಕೊಂಡವರು, [illegible] ಜನಾಂಗಗಳು [illegible] ಈ ಹೋರಾ[illegible] ಆಗಲಿ ಬೇರೆ [illegible] ತಿರುಗಿ ಆಸ್ಯಖಂಡದ ಕಡೆ[illegible] ಪ್ರತಿ[illegible] ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳೊಳಗೆ [illegible] ಈ ಗೋಳಾರ್ಧದ [illegible] ರಾಜ್ಯಗಳು [illegible] ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಯುರೋಪ ಖಂಡದಲ್ಲಿ [illegible] ಪ್ರಯತ್ನ [illegible] ದ್ವಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವಲ್ಲಿ ಆಸ್ಯದ ಜನಾಂಗಗಳು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ [illegible] ತ್ರವೇ ತೋರುವದು. ನಾವೂ ಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು ಮುಂದೆ ನೂಕದಿದ್ದರೆ ಪರರು ನಮ್ಮನ್ನು ದೂಡಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸದಿರರು. ಆದರೆ ನಾವೂ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗಗಳಂತೆ ಮುಂದರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂದೆಳೆಯುವ ಆಭ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲವಮಾಡಬೇಕು.

ಆದರೆ ಸಮಾಜಸಂಸ್ಕಾರವು ಬಹು ಜಾಗರೂಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಡಿಯಬೇಕು. ಸಮಾಜದ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸದೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ಪರಿಣಾಮವು ವಿಪರೀತವಾಗಬಹುದು. ನಮಗೆ ಪರದೇಶಗಳ ಪರಿಚಿತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಿಷ್ಟಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದವೆಂದು ನೆನೆ

ವು. ಆದರೆ [illegible] ಸಂಗತಿ ಬೇರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸುಧಾರಣೆ [illegible]ನುಸಾರವಾಗಿ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ವರ್ಗಗಳುಂಟಾಗಿವೆ. ಇಂದ್ರಿಯ ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ [illegible]ನುಭವ ಮಾಗೆಗಳಿರುವದರಿಂದ ಭೋಗಾಸಕ್ತ ಭಂಡವಾಳಶಕರು [illegible] ಕಟ್ಟಿಗಳ [illegible] ತಮ್ಮ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೈಯುವ ಆಳುಗಳನ್ನು ಬರೇ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಹಾ ಸಾಕಾಗ[illegible]ಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿಯಿಂದ ಸುದಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉಪವಾಸದ ಭಯದಿಂದ ಅಷ್ಟು ನಿಕೃಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಾದರೂ ಆಳುಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಡಜನರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರೆ ಇವರ ಉದರನಿರ್ವಾಹಕ್ಕೆ ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ 'ಸ್ಲಮ್ಸ್' ಎಂಬ ಕುಟೀರಗಳಿಗೆ ಸೇರುವರು (ಸ್ಲಮ್ಸ್ ಎಂಬವು ಹೊಲೆಯರ ಹಡಸಲಿಗಿಂತಲೂ ನಿಕೃಷ್ಟ ಮತ್ತು ಹೊಲಸಂತೆ. ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಕುಟುಂಬಗಳು ಜೀವಿಸುವವೆಂದರೆ ಇವರ ಜೀವನವು ಎಂಥಾದ್ದಾಗಬೇಕು?) "[illegible] [illegible] ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟು ಮುಂಚೆ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುವಿನ [illegible] ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕೆಲವು ಆಳುಗಳು ಕೆಲಸ ಕಳೆದು ಕುಟೀರ ಸೇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ [illegible] ಕಾನವು ಕೆಲವರನ್ನು ಆ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವದು. ಇಂಥಾ [illegible] ಯು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನ ಜನರ ಮೂರನೆ ಒಂದು ಪಾಲಿನಂತೆ [illegible] ಚನೀಯವಾದದ್ದು. ಇವರಲ್ಲಿ ನಿಕೃಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯವರಿಗೆ [illegible] ಸಮಾಜಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ಕಾಡು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಜೀವಿಸುವರಂತೆ [illegible] ಏಕ ಧನಾಢ್ಯನಾದರೋ ತನ್ನ ನೆರೆಯವನು ಯಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನಂತೆ [illegible] ಥವನು ಈ ಬಡಬಗ್ಗರ ಸ್ಥಿತಿ ಏನು ಬಲ್ಲನು? ಆದರೂ ಕೆಲವು [illegible] ಆ ಕುಟೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯುವರಿಗೆ ಅನ್ನ, ವಸ್ತ್ರ, [illegible] ಧಾರಿಸ ಯತ್ನಿಸುವರು. ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೂ [illegible] ವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರು ಎಷ್ಟೆಗುಂದಕಾರರಾಗಿ [illegible] ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಕುಂದು ಕಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಹರ ಪ್ರಯತ್ನ [illegible] ಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ [illegible] ತಕ್ಕೆ ಬರುವದು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಆಕ್ಷೇಪಕರ ಆಚಾರಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ [illegible] ಸಿದರೆ ಧರ್ಮಚ್ಯುತರಾದೇವೆಂದೂ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ನನಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆ. ಪ್ರೌಢವಿವಾಹ, ವಿಧವಾವಿವಾಹ, ಮುಂತಾದ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಐಹಿಕವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಧರ್ಮವು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ [illegible] ವು ನಿತ್ಯವಾಗಿದೆ; ಆಚಾರಗಳು ಸಮಯಾನುಸಾರ [illegible] ದಲ್ಲಿ ವರ್ಣ ಭೇದದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲೇಸ [illegible] ದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೈಶ್ಯವೃತ್ತಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ [illegible] ಯುವದುಂಟು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಉಪಜಾತಿಗಳು [illegible] ವು. ಇದರಿಂದ ಐಕ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಗವೇ ಬಂದಿತು [illegible] ದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮಾರ್ಪಾಟು [illegible] ಆದು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ [illegible] ದ [illegible] ಮತ್ತು ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಸಮಾಜಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಧರ್ಮ [illegible] ದೆಂದು ಜನರು ತಿಳಿದರೆ ವಿರೋಧವು ಕಡಿಮೆಯಾದೀತೆಂದು ನೆನಸುವೆನು.

ಸಮಾಜ ಹಿತಕಾರಿಗಳು [illegible] ಜಾಗ್ರತೆಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗಿದೆ [illegible] [illegible] ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವ ದೋ ಆ ಆಕ್ಷೇಪಕರ [illegible] ಜನರನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಆ ವಿಷಯದ [illegible] ಸಮಾಜವನ್ನು [illegible] ಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸಿದರೆ ಜಯಸಿಕ್ಕುವದು. ರಾಜಪುತ್ರಾ [illegible] ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ [illegible] ಒಂದು ಸಂಘವು ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿ [illegible] ಬಯುಹೊಂದಿತು. ಸಭೆಗೆ ಸೇರಿದ ರಾಜಪುತ್ರರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಮದುವೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಂತಿಷ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಟ್ಟುಮಾಡಿದರು. ತಾವೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಿನಿಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ಹಣ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ತಿಳಿದಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂಘದ ಕಟ್ಟು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯವೆಂದು ಕಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಭೆಗೆ ಸೇರಿ ಈಗ ಆ ವೈಪರೀತ್ಯವು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಮೂಲವಾದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜಹಿತೈಷಿಗಳು ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮತವು ಪ್ರಜಾಹಿತಕಾರಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ತಂದರೆಂದರೆ ಮಾರ್ಗವು ನೆಟ್ಟಗಾಯಿತು. (ಸಶೇಷ.)

ಕೋಯಮುತ್ತೂರಿನ ಭಾವಿ ಫಸ್ಟ್‌ಗ್ರೇಡ್ ಕೊಲೇಜು.

ಒಂದು ಹಿಡಿ ತುಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ೩೦ ಕೋಟಿ ಜನರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಆಳುವದು ಅಮಾನುಷಕೃತ್ಯವೆಂದು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದರ ಮರ್ಮವು ಅವರು ತೋರುವ ಪೌರುಷದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನು ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆಯಿಂದಲೇ ನೂರಾರು ಕಾಗೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಬಲ್ಲನು. ಆದರೆ ಕಾಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೌರುಷವಿದ್ದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅವು ಒಂದಾಗಿ ನಿಂತು ಒಂದೇಸಾರಿ ಹುಡುಗನ ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಲ್ಲಲೂ ಸಲ್ಲುವವು. ನೆಟ್ಟಗಾದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಅವರ ಗುಣವನ್ನು ತಿದ್ದಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಕ್ರಮೇಣ ಇಡೀ ಜನಾಂಗವು ಏಳಿಗೆಗೆ ಬರುವದು. ಈ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದಿಶ್ಯದಿಂದ ಮದ್ರಾಸು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ [illegible] ಕೊಯಮುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫಸ್ಟ್‌ಗ್ರೇಡ್ ಕೊಲೇಜನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸ [illegible] ಮಾಡಿರುವರು. ಈ ಕೊಲೇಜನ್ನು ಪೂನೆಯ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಫರ್ಗ್ಯುಸನ್ ಕೊ[illegible] ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪನ್ನವಾಗಿ ಕೊಲೇಜನ್ನು [illegible] ಸುವದರ 12 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತಗಲುವದು. ಅದರೆ 11 [illegible] ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪೂನೆಯ [illegible] ತಾವು [illegible] ಕ್ಕೆ (75 ರೂಪಾಯಿ) [illegible] ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿರುವದರಿಂದಲೂ [illegible] ಕಟ್ಟಡ [illegible] ಮುಂದರಿಸಿದ್ದ [illegible] 4 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಯಮುತ್ತೂರಿನವರು [illegible] ಲಕ್ಷ [illegible] ಪ್ರತಿ 4 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊ[illegible]ವರು. ಕೊಯಮುತ್ತೂರು ನಾಲ್ಕು [illegible] ಬರುವದಕ್ಕೆ ಮ[illegible] ಆರೋಗ್ಯಕರವೆಂದೂ ಆ ಊರನ್ನು [illegible]

ಈ ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಪಾಠಗಳು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಧರ್ಮ[illegible] ಕಲಿ[illegible]ವರು. ಕೊಲೇಜು ಮದ್ರಾಸು ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗೆ [illegible] ವದು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಮ್ಯಾನುಕೂಲವಿದ್ದರೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು [illegible] ವರು. ಇದರ [illegible] ನವ 'ವಿದ್ಯಾ[illegible] ಸಂಘ' [illegible] ವದು. ಇದರಲ್ಲಿ 5000 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟವರು ರಕ್ಷಕರೂ 2500 ಕೊಟ್ಟವರು ಉಪರಕ್ಷಕರೂ 1000 ಕೊಟ್ಟವರು [illegible] 500 ಕೊಟ್ಟವರು ಸದಸ್ಯರೂ ಎನ್ನಿಸುವರು. 100 ರೂ [illegible] ಕೊಟ್ಟವರು [illegible] 25 ಕೊಟ್ಟವರನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಪರ[illegible] ವರು. [illegible] ರರು, ಅನುಯೊಯಿಗಳು, ಸಹಾನುಭೂತಿಪರ[illegible] ರಕ್ಷಕ ಉಪರಕ್ಷಕರೂ ಸೇರಿ ಆದ ಒಂದು ಕೌನ್ಸಿಲಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ [illegible] ಇರುವದು.

ಇಂಥಾ ಕೊಲೇಜಿನ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಮ॥ ರಾ॥ ಜಿ. ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಅಯ್ಯರರು [illegible] ಆಕ್ಷೇಪ[illegible] ತೆಗೆಯುವರು. ಇದರ ಆಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಜನ ಸಹಾ[illegible] ಕೈಯಿಟ್ಟ [illegible] ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಬಹುದು. (2) ಡೆನ್‌ಮಾರ್ಕ, ಜಪಾನು, ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸ್ವದೇಶದ ಚರಿತ್ರವನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಕಲೆಗಳನ್ನೂ, ವಾಙ್ಮಯವನ್ನೂ, ಭಾಷೆಯನ್ನೂ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯವೂ ಗೌರವವೂ ಹುಟ್ಟುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವರು. ಇಂಥಾ ಏರ್ಪಾಡು ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. (3) ಕೊಲೇಜು ಪಾಠಗಳು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿಟ್ಟ ಧರ್ಮಬೋಧೆಯು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗದು. (4) ಈ ಕೊಲೇಜಿನವರು ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಕ್ಲಾರ್ಕರು, ವಕೀಲರು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹೆಚ್ಚುವರಲ್ಲದೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದದು.

(5) ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಆದಂತೆ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೊಲೇಜು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದರೇನೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಾದೀತು. ಈ ಉದ್ಗಾರಗಳು ಪೂರ್ಣ ನಿರಾಧಾರವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಆದರೆ ಹಿಂದು ಪತ್ರಿಕರ್ತರು ಹೇಳುವಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದಂಥ ಪ್ರಖ್ಯಾತರೂ ತ್ಯಾಗಿಗಳೂ ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ [illegible] ದ್ಧತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಮ್ಮಿಂದೀಮ್ಮೆ ಸ್ಥಾಪಿಸ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸರಕಾರ [illegible] ರಹಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕೊಲೇಜು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಮೂಲವಾಯಿತು [illegible]

ದಷ್ಟು ಕಾಲ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ [illegible] ದೇಶಿ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದು ವಿಹಿತವಲ್ಲ. [illegible] ಒಂದು ಸಂಘದಿಂದ ಕೊಲೇಜು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ಹೋದರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಮಾತೆಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಿತು? ಆದರೆ ಈ ಕೊಲೇಜಿನಿಂದ ದೇಶದ ಪ್ರಕೃತದ ಮುಖ್ಯ ಕೊರತೆಯಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಾವಕ್ಕೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗದೆ ಕ್ಲಾರ್ಕರು ಲಾಯರು ಮಾಸ್ತರರು ಹೆಚ್ಚುವದೆಂಬದೇನೋ ನಿಜ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರು ಬಡದೇಶದ ಇಷ್ಟು ಹೇರಳ ದ್ರವ್ಯದ ಒಂದು ಪಾಲನ್ನು ಕಲಾಭವನವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದರಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಬಳ್ಳಾರಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಜಪಾನಕ್ಕೆ ಗಾಜು, ಪೆನ್ಸಿಲು, ಮೊದಲಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದು ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಅವನು ವಿದ್ಯೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಉತ್ತೇಜನವಿಲ್ಲದೆ ವೃಥಾ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವನಂತೆ. ಇಂಥಾ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗೆ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಲಿಯುವ ಸಾಹಸವೆಲ್ಲಿ ಬಂದೀತು. ಅಂಥಾ ಯುವಕರಿಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದವರಿಗೂ ಸಹಾಯಪಡೆದವರಿಗೂ ದೇಶಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲವೇ? "ಹಿಂದೂ" ಪತ್ರದ ಕೊಯಮುತ್ತೂರು ಬಾತಮಿದಾರರು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಈ ಫಂಡಿಗೆ ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯಮಾಡುವವರು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವದು ಉತ್ತಮ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸೂಚನೆಯೇನಂದರೆ, ಕೊಲೇಜಿನ ಪಾಠಗಳ ಸಂಗಡಲೇ ಧರ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂಥಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಐಚ್ಛಿಕವೆಂದು ಮಾಡಿದರೆ ಹುಡುಗರು ಆ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ವಿಡುವದು ದುರ್ಲಭ. ಇದಲ್ಲದೆ 'ಇಂದು ಪ್ರಕಾಶಪತ್ರ' ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವದೇನಂದರೆ, ಸ್ವದೇಶಿಯು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವು ಅಂಕುರಿಸಿರುವಾಗ ಸ್ವಧರ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿಟ್ಟರೆ ಹುಡುಗರು ಅಸಮ್ಮತಿಪಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ದೇಶೀಯರನ್ನೇ ಇಡುವ ಅಭಿಮತವು ಸ್ತುತ್ಯವೇ. ಇದರಿಂದ ದೇಶೀಯರು ಯುರೋಪಿಯರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಲೇಜು ನಡಿಸಬಲ್ಲರೆಂದು ತೋರಿಸಲಾಗುವದು.

——o——

ಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನವು.

ವನ್ನ ಭಾಷಣ.

——o——

ನಾನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಶಿದ್ದಲಿಂಗ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ. ನೆರ ಮನೆಯ ಭೀಮಣ್ಣನಿಗೂ ನನಗೂ ಬಹಳ ಸ್ನೇಹವಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸ ಪೂಪಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೇನೆಂತ ನಾನು ಚಿಂತಿಸುವಾಗ್ಗೆ "ಇಗೋ! ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗು [illegible] ಕೇಜನರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇರಳ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ" ಎಂತ ಭೀಮಣ್ಣನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು. "ಅದು! ಭೀಮಣ್ಣಾ! ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗೆಂತ ನೀನು ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ, ಅದು ಬಹಳ ದಿನದ ಊರು. ಅಲ್ಲಿ ಇದು ವರೆಗೂ ಅನಾಥಾಬಲಾಶ್ರಮ, ಅನಾದ ಬಾಲಿಕಾಶ್ರಮ, ಕನ್ಯಾ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿ ವಾಗ್ರೆಸ, ಸ್ವದೇಶೀವಸ್ತು ಪ್ರಚಾರಿಣೀ ಸಂಘ, ಸ್ವದೇಶಾಭ್ಯುಧಯಸಭಾ, ವಿಧವಾವಿವಾಹ ಸಂಘ, ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳು, ಯಾ ದೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಊರಿಗೆ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕೆಂತ ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ" ಎಂತ ನಾನು ಕೇಳಿದೆನು. "ಎಲೋ ಪಾಪಿ! ನೀನು [illegible] ಪರೋಪಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳು ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಖರೆ. ಆದರೆ ಮಂಗಳೂರು ನಿವಾಸಿಕರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣ ಉಂಟು. ಆದದರಿಂದ ಪರಕೀಜನರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೇರಳ ಸಂಪಾದನೆಯು ಆಗುತ್ತದೆ. ಬಿಜಾಪುರ, ಶೋಲಾಪುರ, ಕೋಲಾಪುರ, ಬಸವಪುರ, ಮೊದಲಾದ ಊರುಗಳ ನಾಟಕ ಮಂಡಲಿಯವರೂ, ಗಾಯನ ಮಾಡುವ ಸೂಳೆಯರೂ, ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತುಂಬಾ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೀ ಭೂಲೋಕವನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿದ ಸರ್ಕಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಛತ್ರೆಯವರು ಮಂಗಳೂರು ಚಿಕ್ಕ ಶಹರು ಆದಾಗ್ಯೂ ಸರ್ಕಸಿನವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹಣ ಶಿಕ್ಕುತ್ತೆ ಎಂತ ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಮಾತು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನೀನು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗು" ಎಂತ ಭೀಮಣ್ಣನು ನನಗೆ [illegible] ಮಾಡಿದನು. ನಾನು ನಾಟಕದ ವೇಷಧಾರಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ನನಗೆ ಗಾಯನವೂ [illegible] ನಾನು ಹೇಗೆ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಲಿ" ಎಂತ ಮರುಗಿದೆನು. "ಇಗೋ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆರ್ಯಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಲೆಕ್ಚರು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂತ ಇಸ್ತಿಹಾರು ಪ್ರಕಟಿಸು. ದೊಡ್ಡ ಸಭೆಯು ಕೂಡುವದು. ಲೆಕ್ಚರು ಕೊಡು [illegible] ಎಂತ ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಜನರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಗಳು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನೂ ಶುದ್ಧಾಚಾರಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಗಳು. ಶಹಬಾಸ! ಶಹಬಾಸ್ ಎಂತ ಹೇಳಿ ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಫಾಟ್ ಫಾಟ್ [illegible] ಕೈ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಭಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಿನಗೆ ಧನ್ಯವಾದ ಕೊಡುವರು. ಮರುದಿನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ಉಡುಗರೆ ಕೊಡುವರು. ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್; ಎಫ್. ಎ.; ಬಿ. ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೆಲ್ಲದ ಮುದ್ದೆಗೆ ಇರುವೆಗಳು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ನಿನಗೆ ಸುತ್ತು [illegible] ಆದರೆ ಇಗೋ ಆರ್ಯಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ನೀನು ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂತ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರೂ ಆರ್ಯಧರ್ಮ [illegible] ಎಂತ ವಿವರಿಸಬೇಡ, ವಿವರಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ [illegible] ಮೋಸ ಬಂದೀತು" ಎಂದನು. ಭೀಮಣ್ಣನ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತು ನಾನು [illegible] ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಅಂಬೋಡಿಗಾಗಿ ಉಡುಪಿಗೆ ಬಂದು [illegible] ಕೋಟ [illegible] ಮರುದಿನವೇ [illegible]

"ಶ್ರೀಯುತ [illegible] ಪಂಡಿತ [illegible] ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಚಿತ್ತಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. [illegible] ಆರ್ಯಧರ್ಮದ ಕುರಿತು [illegible] ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ, [illegible] ಎಂತ [illegible] ಕೆಂಪು [illegible] ನೇಮಿತಕಾಲದ [illegible] ದೊಡ್ಡ ಸಭೆ ಕೂಡಿತು. [illegible] ಕೋ [illegible] ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು [illegible] ನಾನು [illegible] "ಮಾನ್ಯ [illegible]! ನಾನು ಆರ್ಯಧರ್ಮದ ಕುರಿತು [illegible] ತಮಗೆ [illegible] ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳಿರಿ. ಇಗೋ! [illegible] ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಭೂಲೋಕದ [illegible] ಮಾನ [illegible] ಶ್ರೇಷ್ಠ [illegible] ತಿಳಿಕೊಂಡು [illegible] ಶಿಷ್ಟರೆಂತ ತಿಳಕೊಂಡು [illegible] ಸೃಷ್ಟಿಯ [illegible] ಸ್ವಾತ್ಮ [illegible] ಬ್ರಹ್ಮ [illegible] ಶ್ರೇಷ್ಟ [illegible] ಕೆ [illegible] ದೇಶಗಳ [illegible] ಅಮೆರಿಕಾ, ಮೊದಲಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ [illegible] ಗಳಿಗೂ ಹೋದರೆ [illegible] ಜನರು ನಮ್ಮನ್ನು [illegible] ಎಂತ [illegible] ಆದಾಗ್ಯೂ ನಾವು ಪೂರ್ವಜರು [illegible] ಕೂಡ [illegible] ಇದ್ದಾರೆ? ಇಗೋ [illegible]! [illegible] 1891ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ [illegible] ನಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತು ತೋರಿಸುವ [illegible] ಇಂಗ್ಲೆಂಡು, ವೇಲ್ಸ, ಸ್ಕಾಟ್ಲೆಂಡು ಆಯರ್ಲೆಂಡು, ಜರ್ಮನಿ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯ, ಸ್ವೀಡನ್ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ವರುಷದ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆ ಒಬ್ಬಳಾದರೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ೬೦ ಯಾ ೭೦ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ವಿಧವೆಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಗೋ, ನಮ್ಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಲ್ಯಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ವಿಧವೆಗಳಾಗುತ್ತಾವೆ. ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆಯರು ೭೨೦೫. ನಾಲ್ಕು ವರುಷದ ಮೇಲೆ ಒಂಭತ್ತು ವರುಷದ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆಯರು ೩೬೪೪೯ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಗೋ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪದ್ಧತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದದ್ದು. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಪತಿಗ ಹೆಣಗಳೊಡನೆ ಸಜೀವ ದಹನಮಾಡುವ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಕ್ರಮವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಮ್ಲೇಂಛರಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷ

ಜನರ ಕೈವಶವಾಗುತ್ತಲೇ ರಾಜಾರಾಮ ಮೋಹನ ರಾಯ್ ಎಂಬವರ ಚಳವಳಿಯಿಂದ ಈ ಪರಿಶುದ್ಧ ಆಚಾರವು ನಿಂತೇ ಹೋಯಿತು. ಈಗ ಯಾರು ವಿಧವೆಗೆ ಹಿಡಿಯು ಶವದೊಡನೇ ಸುಟ್ಟರೆ ಸರಕಾರದವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವರು. ನೋಡಿರಿ! ನಾವು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ನಮಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ನಿಂತು ಹೋದ ಈ ಉತ್ತಮ ಆಚಾರವನ್ನು ನಾವು ಪುನಹಾ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು," ಎಂತ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ "ಶಹಬಾಸ್ ಶಹಬಾಸ್" ಎಂತ ಎಲ್ಲಾ ಸಭಾಸಕರು ಹೇಳಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೈಚಪ್ಪಳೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. "ಇಗೋ ನಮ್ಮ ವೈದಿಕರು" ಎಂತ ನಾನು ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಭಾಸಕರೆಲ್ಲರೂ ನಿಂತು ಶ್ಯಾಮರಾಯರ ಅಂಗಳದ ಗೇಟಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮೀ! ಯಾರೋ ಕೆಂಪು ರುಮಾಲಿನವನೊಬ್ಬನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಲೆಕ್ಚರು ಈಗ ಬೇಡ," ಎಂದರು. ನಾನು ಗಣ್ಯಮಾಡದೆ "ಇಗೋ ನಮ್ಮ ವೈದಿಕರು"—ಎಂತ ಪುನಹಾ ಹೇಳಿ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಂದರಿಸುತ್ತಲೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಿಂತು "ದಮ್ಮಯ್ಯ ಪಂಡಿತರೇ ಭಾಷಣ ಮಾಡಬೇಡಿ, ಪೋಲೀಸು ಆಫೀಸರನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನೋಟು ಬುಕಿನಲ್ಲಿ ಬರಕೊಂಡು ಕಲೆಕ್ಟರ್ ದೊರೆಗಳಿಗೂ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ದೊರೆಗಳಿಗೂ ರಿಪೋರ್ಟು ಮಾಡುವನು. ನಮಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವದು" ಎಂತ ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಭೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು ೪೦೦ ಜನರು ಮೊಲಗಳಂತೆ ಶಬ್ದಮಾಡದೆ ಹಿಂದಿನ ಬಾಗಲುಗಳಿಂದ ಓಡಿಹೋದರು. ಕೆಲವರು ಕೊಡೆಗಳನ್ನೂ ಟುವಾಲುಗಳನ್ನೂ ಪಾಪಾಸುಗಳನ್ನೂ ಲೆಕ್ಚರ ಹೋಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು. ಕೆಂಪು ರುಮಾಲಿನವನು ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಉಳಿದ ಸಭಾಸಕರು 'ಖೋ' ಎಂದು ನಗಾಡಿದರು. ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಗೋವಿಂದರಾಯರು ಬೂಟ್ಸು, ಬಿಳೀ ಇಜಾರು, ಜಾಕೇಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೆಂಪು ರುಮಾಲು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಬರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಪೋಲೀಸು ಆಪೀಸರನೆಂತ ನಾವು ಭಾವಿಸಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಘಾಬರಿಯಾದೆವಷ್ಟೇ ಅಹ! ಬಹು ಜನರು ಓಡಿ ಹೋದರಷ್ಟೇ! ಈ ಚಲೋದಾದ ಲೆಕ್ಚರು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳಬಹುದಿತ್ತಷ್ಟೇ! ಎಂತ ನಗಾಡಿ ಕೊಂಡರು. "ಸ್ವಾಮೀ ಪಂಡಿತ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರೇ! ತಾವು ಆರ್ಯಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವು ಬಹಳ ಚಲೋದಾದ್ದು. ಎಲ್ಲವರೂ ಕೇಳಬೇಕಾದ್ದು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಯಸುವ ಸ್ವದೇಶಿ ಧೀಕ್ಷಾಧಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಆರ್ಯ ಧರ್ಮವೇನೆಂಬುವದು ನಮಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು. ಈಗ ಸಾಯಂಕಾಲವಾಯಿತು. ಓಡಿಹೋದ ಧೀಕ್ಷಾಧಾರಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಳೆ ೩ ಘಂಟೆಗೆನೇ ಇಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಕೂಡುವೆವು" ಎಂದರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಎದ್ದು ನಿಂತು ನನ್ನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ನನಗೆ ಧನ್ಯವಾದ ಕೊಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಎರಡನೇ ದಿವಸದ ಭಾಷಣವು ಸಭಿಕರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮರುವಾರಕ್ಕೆ ಇರಲಿ.

ದಾಸಭಟ್ಟ.

ಮಿ. ಕೀಯರ ಹಾರ್ಡಿಯವರ ಆಗಮನ.

ಇಂಗ್ಲಾಂಡದ ಮಂತ್ರಿ ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಜವಾನ ಜಾಲ ತಿಳಿಯದ ಪವಾದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಮ್ಮೆಗಿದ ಪ್ರಕ್ಕತ ನವ ರೀತಿಗೆ ನು ... ಕಾರಣಗಳು ಅನೇಕ ... ಭಾರತದ ರು. ಈ ಜಬ್ಬಾರ ... ನಿಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತ ... ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಕೊಂಗ್ರಸದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಿ. ಸ್ಟೇಡರವರ ಸಹಿತ ... ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಅವ್ರ "ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಬಿಲ" ಎಂಬ "ವಿದ್ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ"ಯ ಕಾನೂನಿನ ವಿಷಯ ಅತಿ ಕಠಿಣವಾದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಉದ್ದಿಶ್ಯದಿಂದ ಕೊಂಗ್ರಸ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಿ। ಗೋಖಲೆಯವರೂ ಲಾಜಪತರಾಯರೂ 1905ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಭಾಷಣಕೊಟ್ಟರು. ಮಾಲಿಕನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೇಲಾಗುವದೆಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾದೆಯುಂಟು. ಆದಕಾರಣ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಅಧಿಪತಿಗಳೂ ಮಾನ್ಯಗೃಹಸ್ಥರೂ ಆಗಾಗ್ಯೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ತಿಳಿದರೆ ಪರಸ್ಪರ ವೈಷಮ್ಯವು ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ನೀಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಲಾಭವಾಗುವದು. ಈಗ "ಸ್ಥಳಿಕ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರು" (Men on the spot) ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಂಬಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಗಣಪನಿರುವನೆಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದವನೊಬ್ಬನು ಹೇಳಿದರೆ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನೋಡದವರು ಅದನ್ನು ನಂಬುವರು. ಆದರೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ ಮೆಂಬರರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ "ಸ್ಥಳಿಕ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ"ರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ಕುಂದುವದು. ಇವರು ಹಾನುಭಾವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಕಳಕಳವೇನು ಅದರ ಕಾರಣವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಇಲಿ ಓಡಿದರೆ ಹುಲಿ ಓಡಿತೆಂದು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿಗೆ ತಂತಿಬರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಇಂಥಾ ವರ್ತಮಾನಗಳು ನಿರಾಧಾರವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸ್ವತಹಾ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವರಂತೆ. ಇವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಒಂದು ತಿಂಗಳಿದ್ದು ಬಂಗಾಳ, ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಮತ್ತು ಮದರಾಸ ಸೀಮೆಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸುವರು; ನಂತರ ಅಫ್ರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಇವರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಅಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾರತೀಯರು ಅನುಭವಿಸುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಭರತಖಂಡದಿಂದಲೂ ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲದಿಂದಲೂ ಕೇಳಿಸುವ ಮೊರೆಯು ಬರೇ ಗುಲ್ಲೋ ಯಾ ಸಂತಾಪದ ಗೋಳಾಟವೋ ಎಂದು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಿ.

ಕೀಯರ್ ಹಾರ್ಡಿಯವರು 1856ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಎಂಭತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ 25ನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ವರೆಗೆ ವೇಲ್ಸ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದೀನಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೂ ಜಾಣತನದಿಂದಲೂ ಮೇಲಕ್ಕೇರಿ ಲಂಕಾಶಾಯರ್ ಗಣಿಯವರ ಸಂಘಗಳ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದರು. 1882ರಲ್ಲಿ ಕಮ್ನೋಕ್ ನ್ಯೂಸ್ ಎಂಬ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಸಿದರು. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸೌತ್ ವೆಸ್ಟ್ ಹಾಮ್ ಪಟ್ಟಣದ ಕಡೆಯಿಂದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಮೆಂಬರರಾದರು. 1895ನೇ ವರ್ಷದ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಆಸನವು ತಪ್ಪಿತು. ಆದರೂ ಲೇಬರ್ ಲೀಡರ್ ಎಂಬ ಪತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಕಳೆದ ಸಾರಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರ್ಡಿಯವರು ಮರ್ತ್ಯರ್ ಟಿಡ್‌ವಿಲ್ ಕಡೆಯಿಂದ ತಿರುಗಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಪ್ರಕೃತ ಇವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಲೇಬರ್ ಪಾರ್ಟಿ (ಮಜೂರುಗಾರರ ಪಂಗಡ)ಯ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವರು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಹಿತೈಷಿಯೂ ಇಂಡಿಯನ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಕಮಿಟಿಯ ಮೆಂಬರರೂ ಆಗಿರುವರು. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಬಜೆಟ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಂಡ್ಯಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯ ಸಂಬಳವು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ ಖಜಾನೆಯಿಂದ ಸಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸಿದರು.

ಕೀಯರ್ ಹಾರ್ಡಿಯವರು ಈಗ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವರು. ಇವರ ಸಂಚರಣೆಯು ಮುಗಿಯದ್ದರಿಂದಲೂ ಈ ಸಲದ ಸಂಚಿಕೆಯ ಸ್ಥಳ ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೂ ಈ ವಿಷಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು

ಹತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ.

(ಪುತ್ತೂರ ಬಾತ್ಮಿದಾರರಿಂದ)

ಅಕ್ಟೋಬರ 1ನೇಯ ತಮ್ಮ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ವರ್ತಕರು ... ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರ ಮುಂದೆ ಹಾಲ ಹವಾಲ್ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದರ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನಿರ್ಣಯದ ಸಂಗತಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವಿರಿ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಗ್ಯೆ ಈ ಕೆಳಗಣ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಳೆದ ಜುಲಾಯಿ 28ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಮಾ। ನರಸಿಂಹ ರಾಜರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೂಡಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರ ಮುಂದೆ ಹಾಲ ಹವಾಲ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಯೆ ಐದು ವರ್ತಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಐದು ಮಂದಿಗೆ ಮೀರದಷ್ಟು ಗೃಹಸ್ಥರು ಡೆಪ್ಯುಟೇಶನಿನಲ್ಲಿರಕೂಡದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರ ದೊರೆಗಳವರ ಹುಕುಂ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಆ ಡೆಪ್ಯುಟೇಶನಿಗೆ ಸೇರಿ ತಮ್ಮಿಂದ ಕೂಡಿದಷ್ಟು ಸಾಹಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಆತುರವಿದ್ದ ಅನೇಕರಿಗೆ ಈ ವರ್ತಮಾನವು ವಿಷಾದ ಉಂಟುಮಾಡುವದು. ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಐದು ಜನರು ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರ ಕೂಡೆ ತಾಲೂಕಿನ ರೈತರ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಾಲ ಹವಾಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಬರುವರೆಂತ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿಯದೆ.

೧ ಮ ರಾ ರಾ. ಎಡ್ಮಕ್ಟೋಡಿ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಬಂಟರು.
೨ ,, ಅಂಬೇಕಲ್ಲು ಲಿಂಗಪ್ಪ ಗೌಡರು.
೩. ,, ಕೆಯ್ಯೂರ ಸುಬ್ರಾಯರು.
೪. ,, ನೆಟ್ಟಾರ ನರಸಿಂಗರಾಯರು.
೫. ,, ಸವಣೂರು ಶಿವರಾಯರು.

... ದಿಕರಿಗಳವರು ಇದೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು ... ಕೊಡುವದಾಗಿ ಹುಕುಂ ಬಂದಿರುವದು.

ಒಕ್ಕಲತನವು

—o—

"ಉತ್ತಮ ಶೇತ್ರಿ, ಮಧ್ಯಮ ಬೇಪಾರ, ಕನಿಷ್ಟ ನೌಕರಿ," ಎಂಬ ಲೋಕೋಕ್ತಿಯು ಒಕ್ಕಲತನದ ಗೌರವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಕ್ಕಲತನವೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಉದ್ಯೋಗವೆಂದು ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಬೈಬಲಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುವದಾದರೂ ಆದಿ ಮನುಷ್ಯನ ಹೊಚ್ಚಲ ಮಗನೇ ಒಕ್ಕಲಿಗನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಬರೆಯುವದೇನಂದರೆ — "ಬೇಕಾದಂಥಾ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯದ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬೆಳದಾಗ್ಯೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಖ್ಯವು ಒಂದು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಒಕ್ಕಲತನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಮಾತ್ರ ದೊರಿಯುವದು" ಇವನ ಮಾತು ನಿಜವೇ. ಒಬ್ಬನು ಎಷ್ಟು ... ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿದರೂ, ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲಾದರೂ ಜೋಳ, ಗೋದಿ, ರಾಗಿ ಬೆಳಿಸುವವರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾಯಬೇಕು. ಚೀನಾದೇಶದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ತಾನು ಸ್ವತಃ ನೇಗಿಲು ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯರು ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟಾರು. ಯಾಕಂದರೆ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ತರುಣರು ವ್ಯವಸಾಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿ ಪಡಿಯುವದೇ ... ಅಮೇರಿಕದೊಳಗಿನ ಕೆಂಪು ಇಂಡಿಯನ್ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನೊಬ್ಬನು ... ಜನರನ್ನು ಬಹು ಮನೋವೇದಕವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ... —

"ನಾವು ಕಂಡ (ಮಾಂಸ) ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಈ ... (ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಾಗಿರುವ ಯುರೋಪದ ಜನರು) ಕಾಳು ... ಬದುಕುತ್ತವೆ. ನೀವು ನೋಡುವದಿಲ್ಲವೇ. ಕಂಡ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ... ಬೇಕು ಆದರೂ ಅದು ಅಪರೂಪವೇ. ಅವರಾದರೋ ಆ ... ಗಳನ್ನು ನೆಲದೊಳಗೆ ಬಿತ್ತಿ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಕಾಳುಗಳು ... ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಕಂಡವು ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ... ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ನಮಗ ... ಆದರೆ ಬಿಳೇ ಮೋರೆಗಳು ಆ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ... ಬೆಳಿಯುತ್ತವೆ, ಎಂಥಾ ಚೋದ್ಯ! ... ಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಗುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಆ ... ಕೈಕಾಲು ... ವರಗುವ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ದಣುವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತವೆ. ... ಇಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಾಗುವದೂ, ಅವರು ನಮಗಿಂತ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಿಗಳಾಗುವದೂ, ಅಲ್ಲದಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಯೋಚಿಸಿ ನಾನು ... ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅಲ್ಪೈಸಿರಿ, ... ನಾವು ನಮ್ಮ ... ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಕ್ಕಲತನವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ಹೊರತು, ಈ ನಮ್ಮ ... ದಿನ ಹರಿವಾಳದ ಮರಗಳು ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ಸಾಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಈ ಕಾಳು ತಿನ್ನುವ ಸಂತಾನದವರು ಕಂಡ ತಿನ್ನುವ ನಮ್ಮ ಸಂತಾನದವರನ್ನು ನುಂಗಿ ಗಟಗಲು ಆರಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುವರು" ಈ ಕೆಂಪು ಇಂಡಿಯಾನನ ಮಾತು ನಮ್ಮ ಕಪ್ಪು ಇಂಡಿಯಾನರಿಗೂ ತಾಗುವ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಅನೇಕರು ಕೂತು ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವರು. ಹಲವರು ನೌಕರಿ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೋಸರ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಆಫೀಸಿಗೆ ಓಡ್ಯಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಕಾಳು ಬಿತ್ತ ಬೇಕು, ಕಾಳೇ ನಮ್ಮ ಆಹಾರವೆಂದೆನಿಸುವವರು ಬಹಳ ಕಮಿ; ಹಲವು ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಒಕ್ಕಲಿಗರಾಗಿರುವರು. ಇವರಾದರೂ ಸಹಾ ಏನೂ ಕಲಿಯದೆ "ಹಿರಿಯರುಕ್ತಿಯು ಕೇಳಿ ನಡೆವ ಮನುಜನತಿ ಜಾಣಾ" ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೈರುಗಳ ಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಹಿಂದಿನವರು ನಡಿಸಿದಂತೆಯೇ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದದರಿಂದ ಪಶುಗಳ ಕೆಲಸದಂತೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಿದ ಒಂದು ಕತ್ತೆಗೆ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿಂದ ಮನೆಗೂ ಮನೆಯಿಂದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿರುವದು. ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ... ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ... ನೋಡುವ ಕಾಂಕ್ಷೆಯೇ ಅದರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸ್ಥಿತಿ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ತೋರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ನಡಿಯುವದರಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭ್ಯಾಸವು ಅವರ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಸಹ ... ಆಗ ತಕ್ಕಂಥಾ ಲಾಭಗಳು ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕಾಲವು ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯು ಎಣ್ಣೆ ತೀರಿದ ದೀಪದಂತೆ ನಿಸ್ತೇಜವಾಗಿ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ... ತುಂಬಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ... ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಮಹನೀಯರು ಬಡ ರೈತರಿಗೆ ಆದಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೊಸರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡುವಂತೆಯೂ ... ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆಳಸ ತಕ್ಕಂಥಾ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ... (...) ಉತ್ತಮ ತರದ ನಾನಾ ಗೊಬ್ಬರ ವಿಧಗಳನ್ನು ... ಕಲಿಸುವದು ಉತ್ತಮ. ಹಿರಿಯರ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ... ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಅಧೋಗತಿ ... ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗದಾರರು ಕೂಡಾ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯ ... ನಾನಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಧಾನ್ಯ ... ತಾವು ಕೂಡಾ ನೌಕರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕದೆ ಬಡ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಭರತಖಂಡವು ಬೇಗನೇ ಊರ್ಜಿತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದೀತು.

ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳೇ! ... ದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಉನ್ನತಿಯು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ... ಕವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮೊದಲಾದದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಿರಿ.

ದೇಶವತ್ಸಲ.

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

ನಾವು ಕಳದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಂತೆ ಮಿ| ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರಿಗೆ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಹೊರಡುವರೆ ದೇಹದ ಅಸೌಖ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು ೧೧ಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿರುವರು. ಇವರು ಮಾರಸೈಲ್ಸನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸ ನಿಂತು ತದನಂತರ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ತೆರಳುವರು.

ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲ ಬರುವ ನವಂಬರ ತಾ. ೩೦ರ ಒಳಗೆ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಗೆ ದಾಖಲಾಗದವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡುವರು.

... ಕೊಲಂಬಿಯದ ... ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ... ಯುವರು.

ಜಪಾನದೇಶದಿಂದ ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಕೂಲಿಕೆಲಸದವರನ್ನು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಡಬಾರದಾಗಿಯೂ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅಮೇರಿಕನ್ ಕೊಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಜಪಾನೀಯರನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುವ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾದೀತೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜಪಾನೀಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವರೆ ಮಿ| ಟಿಫ್ಟ್ ಎಂಬವರು ಜಪಾನಿಗೆ ಬಂದಿರುವದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

ಮರದ ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಕಂಭಗಳು ಉಷ್ಣಪ್ರದೇಶದ ಮಣ್ಣಿನ ಉಷ್ಣದಿಂದ ಬೇಗನೆ ಗೆದ್ದಲುಹಿಡಿದು ಹೋಗುವಗ ... ಅಮೇರಿಕದವನೊಬ್ಬನು ಸರಿಗೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಗಾಜಿನ ಕಂಭಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿರುವನು.

ಮುಂಬಯಿಯ ಗವರ್ನರರಾದ ಸರ್ ಜೋರ್ಜ್ ಕ್ಲಾರ್ಕರು ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಹೊರಟಿರುವರು.

ಭಾರತೀಯರಿಗೂ ವ ಏಸ್ಯಾಖಂಡದ ಇತರ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೂ ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದೊದಗಿರುವ ಸಂಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಎಮ್ಪಹಿಲ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಸರಕಾರದವರ ಕೂಡ

ಆಕ್ಷೇಪ ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಟ್ರಾನ್ಸವಾಲ್ ನಿರೋಗಿಗಳ ಸಭೆಯೂ ಜರಗಿತ್ತು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು ೫ಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ೯,೬೪೩ ಮರಣಗಳಿದ್ದವು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ೭,೩೦೧, ಮದ್ರಾಸು ೧೬೮, ಬಂಗಾಳ ೫೯, ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ೧೧೮, ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ೩೧೧, ಬರ್ಮ ೬೩, ಮಧ್ಯಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ೬೯೯ ಮೈಸೂರು ೫೪೭, ಮಧ್ಯಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ೫೯೧, ರಾಜಪುತಾನ ೧೭೪,

ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಾದ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ 200 ಜನ ಪೋಲೀಸು ಪ್ಯಾದೆಗಳಿಗೆ ಜಖಮವಾಗಿರುವದು, ಇವರಲ್ಲಿ 50 ಜನರು ಆಸ್ಪತ್ರಿಯಲ್ಲಿರುವರು ಶಾಯಪಟ್ಟ ಬಂಗಾಳದವರು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಬಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗದೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಕಾದ ಉಪಶಮನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು

ಬಂಗಾಳದವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಳಕಳದ ಗೆರೆಯಿಂದಲೂ ಬಹಿಷ್ಕಾರದಿಂದಲೂ ಮಿಂತಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ 17 ಪಟ್ಟಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು [illegible] ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕಲವು ಜನ ಸಾಹುಕಾರರು ತರಿಸಿದ ವಿಲಾಯತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಗಂಟ್ಲುಗಳು [illegible] ಹಾಗೆಯೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವವೆಂತಲೂ ಬಂಗಾಳದ "ನವಶಕ್ತಿ" ಎಂಬ ಪತ್ರದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ

ಉತ್ತರಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾ[illegible] [illegible] [illegible] ಹರಡಿರುವ ಅಸಮಾಧಾನದ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ [illegible] ಪ್ರಜಾನಾಯಕರೂ ಅಲ್ಲಿ [illegible] ಗಲಭೆಗಳು ಕಾರಣವೆಂದು [illegible] ಪತ್ರ [illegible] ದಕರಲ್ಲಿ [illegible] ಕರಿಗೆ ಬಂಧನದ [illegible] ಪ್ರಜಾಪ್ರೇಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು [illegible] ತನಿಖೆ ಮಾಡಿಯೂ [illegible] ಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವರು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಾಲದೆಂಬಹಾಗೆ ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು ೧೬ರಲ್ಲಿ ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಪರಿಯಂತ ಯಾವತರದ ಸಭೆಯೂ ಕೂಡಬಾರದಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿರುವದು ನವಾಬ್ಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ತಿಂಗಳ ೧೬ಕ್ಕೆ ಆಚರಿಸಲಿಕ್ಕಿರುವ ವಂಗವಿಭಾಗದ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳು ಕೂಡದಂತೆ ಈ ಸರ್ಕ್ಯೂಲರನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವರೆಂತ ಕೆಲವು ಆಂಗ್ಲೇಯ ಪತ್ರಕರ್ತರು ಸೂಚಿಸಿರುವರು

ಈ ಸರ್ಕ್ಯೂಲರನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ದಿವಸವೇ ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ಹೊರಗಿದ್ದು ನೆರೆಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಳಿಘಾಟ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕಲಿಕತ್ತೆಯವರ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಒಂದು ಸಭೆಯು ಕೂಡಿತು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಈ ಹೊಸ ಸರ್ಕ್ಯೂಲಾರಿನ ಅಯೋಗ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಿದರು. ಪೋಲೀಸಿನವರು ದಂಗೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವದೆಂದು ಊಹಿಸಿ ಬಹಳ ಜತನದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಯಾವ ತರದ ಗಲಭೆಯೂ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಡಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ನಮೂನೆಯ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಂಪನಿಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ವಿಲಾಯತಿ [illegible] ವವರೆಲ್ಲರ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಪ್ರತಿ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನಿಡುವರು ಪ್ರತಿ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಆಯಾ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿವಾಸಿಗಳ ಕಮಿಟಿಗಳಿರುವವು

'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೊಕದಮೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರವನ್ನು [illegible] ದವರಿಗೆ ಆದ ಶಿಕ್ಷೆಯ ವಿಷಯ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಪೀಲು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ ಜಡ್ಜರು ಮೊದಲಿನ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಯಾಕೆ ಬಿಡಬಾರದೆಂಬ [illegible] ಚೀಫ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಈ ತೀರ್ಮಾನವು ಯಾಕೆ ವಜಾ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು [illegible] ಕಾರಣ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟಿರುವರು

ನಾಗಪುರದ ಈ ವರುಷದ ಕೊಂಗ್ರೆಸು ಸಭೆಯು ಜರಗುವದು ಬಹು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ [illegible] ಕೆಮಿಟಿಯವರ [illegible] ಕೂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ [illegible] ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಿಪರೀತ ಪಕ್ಷದವರೊಳಗೆ [illegible] [illegible] ಸಂಭವಿಸಿರುವವು ಈ ಎರಡು ಪಕ್ಷದವರ ಐಕ್ಯವು ಸೇರಿಸಲ್ಪಡದಲ್ಲಿ ಕೊಂಗ್ರೆಸು ಸಭೆಯು ಜರಗುವದು

ಮಿ ಕೀಯರ್ [illegible] ಯವರು [illegible] [illegible] ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಸ್ಪಾದಕರೊಡನೆ [illegible] ರಾಯ ಶ್ರೀಯುತ ಬಿಪಿನ ಚಂದ್ರಪಾಲರೊಡನೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡ [illegible]

[illegible] ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ [illegible] [illegible] [illegible] ಸರ್ ಹೆನ್ರಿ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ಉತ್ತರ [illegible] [illegible] ರವರು [illegible] [illegible] ಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ ವರು

[illegible] ಈ ತಿಂಗಳ [illegible] ಕ್ಕೆ [illegible] ಪ್ರಜಾಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೂ ಇತರ [illegible] ಸರದಾರರಿಗೂ ಒಂದು ಊಟವನ್ನು ಕೊಡುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ

ಲಾಲಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಚಂದ ಎಂಬವರು ಢೇರಾಡನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನಾಥ ಬಾಲಕಾಗ್ರಹವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು

ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹದಮಾಡಿ ರಂಗುಕೊಟ್ಟು ನಾನಾ ತರದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಮಿ|| ಜಹರ್ ಬಿ. ಎ. ಎಂಬ ಮಹಮ್ಮದೀಯರೊಬ್ಬರು ಕಲಿಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದಿರುವರು. ಇವರು ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ 2½ ವರುಷಗಳಿದ್ದು ಚರ್ಮದ ಕೆಲಸದ ಮರ್ಮವೆಲ್ಲವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿತು ಬಂದಿರುವರು. ಇವರು ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃ

[illegible]
[illegible]
ಪತ್ರಿಯ [illegible] [illegible]
ಮೆ|| ಡಿ. ಸಿ. ಸೇನ್ ಎಂ. ಎ. ಬಿ. ಎಲ್. ಇವರು [illegible] ಈ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನ ಹೊಂದಿ [illegible] ಗೆ ಬಂದಿರುವರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಮದ್ರಾಸ ಹ್ಯಕೋರ್ಟ ಜಡ್ಜ ಸರ್ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಯ್ಯರವರ ಗೈರುಹಾಜರಿನಲ್ಲಿ ಎಡ್ವೊಕೇಟ್ ಜನರಲರಾಗಿದ್ದ ಮಿ ಸಿ ಶಂಕರನ್ನಾಯರರನ್ನು ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ ಜಡ್ಜ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿರುವರು ಮಿ|| ಶಿವಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ಬಿ. ಎ ಬಿ ಎಲ್ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ ವಕೀಲ ಇವರನ್ನು ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಎಡ್ವೊಕೇಟ್ ಜನರಲರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುವರು.

ಕೋಕನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕೆಂಪರ ಮೇಲೆ ಕೋಪಾಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಎಂಬ ಹುಡುಗನು ನಡಿಸಿದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಪ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ೩೦ ರೂಪಾಯಿ ಜುಲುಮಾನೆ ಇಲ್ಲವೆ ಮೂರು ದಿವಸದ ಸಾಧಾರಣ ಸಜಾ ವನ್ನು ವಿಧಿಸಿರುವರು.

ರಮೇಶ ಚಂದ್ರ ದತ್ತರವರು ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವರು ಇವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷಣಗಳ [illegible] ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು ಇವರು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಬರುವರು

ಕೋಕನಾಡದ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಂಗೆಗಳ ಮೊಕದಮೆಯ ಅಪೀಲು ತನಖಿಯ [illegible] ಸೆಶನ್ಸ್ ಜಡ್ಜರು ಸ್ವದೇಶಿ ಸ್ಟೋರಿನ ಮನೆ ಜಡತಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿನರಸಯ್ಯ ಬಿ [illegible] ಇವರನ್ನೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಪೋರೆಸ್ಟ ಆಫೀಸಿನ 'ಕ್ಲಾರ್ಕ'ರಾದ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಎಂಬವರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವರು

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ದಸರಾವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನೋತ್ಸವವು ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಜರಗಿತು ಪ್ಲೇಗಿನ ಉಪದ್ರವವು ಇದ್ದದರಿಂದ ಪರಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಜನರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಬರಲಿಲ್ಲ ಈ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ೨೦,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ತಗಲಿಯದಂತೆ

ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ವಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರವರು ತನ್ನ ತಂದೆಯವರಾದ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಆಯುರ್ವೇದೋಕ್ತ ಔಷಧಾಲಯದ ವರುಷಾಧಿ ವರ್ಧಂತಿಯು ಇತ್ತಲಾಗೆ ನೆರವೇರಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ದೊರೆಯುವದು. ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನಡಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವರು. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಂಗಳು ೧ಕ್ಕೆ ೧೦ ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ ಜಡ್ಜರಾದ ಸರ್ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಯ್ಯರವರು [illegible] [illegible] [illegible] ಗ್ರಹಸ್ಥರು [illegible] ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸುತ್ತಿರುವರು.

[illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಲಿಯು [illegible] ಕಳುಹಿಸುವರು

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ.

[illegible]ಹಿರಾತು. ಈ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗೆ ಬಾತ್ಮೀದಾರರು ಬೇಕು. ಪ್ರತಿಫಲದ ಕುರಿತು ಎಡಿಟರರಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಾತಮಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬರೆಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಬಂಟ್ವಾಳ ಕುಂದಾಪುರ, ಹೊಸದುರ್ಗ, ಕಾಸರಗೋಡು, ಪುತ್ತೂರು

—o—

ಮಂಗ್ಳೂರು. ನಮ್ಮ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರ ಸವಾರಿಯು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 24ಕ್ಕೆ ಬರುವದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಸಮಯವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮಂಗಳೂರು ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೋರಣಗಳ ಕೆಲಸವು ಅರವಾ[illegible] ಗಾರ್ಡನ್ ಪಾರ್ಟಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದೊರೆಗಳನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಲವು ಶ್ರೀಮಂತರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರುಗಳಿಗೆ ನಾನಾ ತರದ ತಿಂಡಿ [illegible] ತರಿಸುವರೆ ಒರ್ಡರ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು [illegible] ದೊರೆಸಾನಿಯವರ ಸಂಬಂಧಿಕರಾದ [illegible] ಲೇತಮ್ ಎಂಬವರು 11ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ [illegible] ದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬರೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಯಿತು

ಮೆ। ಗೋರ್ಡನ್ ಲೇತಮ ರು ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರ 'ಪ್ರೈವಿಕೊಂಗ್'ರಾಗಿದ್ದರು [illegible] ವಾಂಕೋವಿನ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಅಲ್ಲಿ ಮಲೆ ಜ್ವರ ಹಿಡಿದು [illegible] 11ರಲ್ಲಿ [illegible] ವಿಟ್ಟಿರು ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರು [illegible] ಸಂಭವವಿಲ್ಲ

ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರ ವಿನೋದಕ್ಕೋಸ್ಕರ [illegible] ರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಪ್ರದವಿಲ್ಲದ [illegible] ರಾರು ಅಡಿಕೆ ಮರಗಳನ್ನು ತೋಟಗಳಿಂದ [illegible] ತಂದು ಗುಡ್ಡೆ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟಾ ನೀರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಡಿಕೆ ಮರಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ [illegible] ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯಭೂಮಿಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತೋರಿಸು [illegible] ಕಾರ್ಕಳದ ಮಹಾನುಭಾವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಗೆ ಕೊನೆಗಾಣುವವೋ? [illegible] ಮಿತಿಮೀರಿ ಹೆಚ್ಚಿಯದೆ ಎಂದು [illegible] ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಮನವಿಯಾದ್ದ [illegible]?

ಉಳ್ಳಾಲ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಶನಕ್ಕೆ ಕಾಲುದಾರಿ ಇಡಬೇಕಾಗಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಇದನ್ನು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಹಣವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವು ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರಾಕರಿಸಿರುವರು

ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಾನೂರಿನ ಮತ್ತು ಮಂಗ್ಳೂರ (ಯುರೋಪಿಯ-ನ್ನವ ನೇಟಿವ) ಯುವಕರೊಳಗೆ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಮೆಚ್ [illegible] ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿಯದೆ [illegible] ದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಮೆ। ಎಮ್. ವಿ. ದಳಿ [illegible]

[illegible]ಹೇನವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ ವಿಷಯ ಸಮ್ಮಾ[illegible] ಕೆಲ್ಲರಿಗಸ್ನು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವರು ದೇಶಹಿತಕಾರಿಣಿ ಸಭಾ ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯವು ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತರ್ಕಿಸುವದಲ್ಲ. ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಹಿಸುವರೆ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವದು ಸಾಧಾರಣ ೨೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಚಂದಾವನ್ನು ಈ ಸಂಘದವರು ಕೂಡಿಸಿರುವರು ಮೆ। ಶೇಷಭಟ್ಟ ಬಿ ಎ ಬಿ ಎಲ್ ಇವರು ಈ [illegible]ದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೂ ಮೆ। ಎ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪೈ ಹೈಕೋರ್ಟು ವಕೀಲ ಇವರು ಸಂಘದ [illegible] [illegible] ಕಮಿಟಿ ಇರುವದ

ಮೆ। [illegible] ಇಲ್ಲೇ [illegible] ವರು

ಇಲ್ಲಿ ಮಾಜಿ ಸಬ್‌ಜಡ್ಜಿ[illegible] ವರ ಪುತ್ರ [illegible] ಫೋದ [illegible] ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿರುವರು

ಇಲ್ಲಿಯ [illegible] ಮೋಡಿ[illegible] [illegible]

[illegible] ತಾರೀಕು [illegible] ಇಲ್ಲಿ [illegible] [illegible]

ಬಹುದೆಂಬದನ್ನು [illegible]

ಸರ್ಕೀಲಾರು

[illegible] ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಶಾಲೆಗಳ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರ 1907ನೇ ಇಸವಿ ಸಪ್ಟಂಬರ ತಾರೀಕು 25ರ [illegible] ಸ್ಕೂಲು 3ನೇ ಸರ್ಕೀಲಾರ ಮೇರೆಗೆ ಮಂಗಳೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಶಾಲೆಗೆ ಲಕ್ತವಾಗಿರುವ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ (Elementary) ಯೂ ಮೊಡಲ್ ಶಾಲೆಯ (Model school) ವಿವಿಧ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ತರ್ಬೇತಾದ ಕಾಯಂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಸದ್ರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಬಾಲಕ ಬಾಲಕಿಯರಿಂದ 1907ನೇ ಇಸವಿ ಆಕ್ಟೋಬರ ತಾರೀಕು 18 ಲಾಗಾಯ್ತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದರದಿ [illegible] ಸಂಬಳವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಲಾದೀತು.

[illegible]	[illegible]	[illegible]
ಬಾಲಕ	0–1–0	[illegible]
ಮೊದಲನೆ	0–2–0	0–1–0
ಎರಡನೆ	0–3–0	0–1–0
ಮೂರನೆ	0–4–0	0–1–0
ನಾಲ್ಕನೆ	0–6–0	0–1–0

Government Training School Mangalore Dated 1st October '07 } *(Sd)* **K. Rama Rau.** *Headmaster*

ಬಂಟ್ವಾಳ ನಮ್ಮ ಊರು ಹೊರ ಊರುಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಗಮನಕೊಡದೆ ದೇಶಹಿತದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕುಳಿದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತಷ್ಟೇ ಈಗ ಆ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗುವ ಭಾವವು ತಲೆದೋರುತ್ತಿರುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಪೈಸಾ ಫಂಡು ವಾರವಂತಿಗೆ ವ ಡೊನೇಶ್ಯನ್ ವಂತಿಗೆ ದಿನೆ ದಿನೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುವದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇನೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಬಟ್ಟೆನೇಯುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವರು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಮಗ್ಗಗಳಿದ್ದವು ಈಗ ಎಂಟು ಮಗ್ಗಗಳಿರುವವು ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಮಗ್ಗಗಳು ಹೆಚ್ಚುವದಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ

ಬೇರೂರು [illegible] ಒಂದು ಸೋಡಾ ಫೌಂಟೆನ್ ಯಂತ್ರವನ್ನು ತರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸೋಡಾ [illegible] ತಯಾರಿಸುತ್ತಿರುವರು [illegible] ಸೋಡಾ ಫೌಂಟೆನ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ನೀರು [illegible] ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ [illegible] ಸೋಡಾ ಫೌಂಟೆನ ಮ [illegible] ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡು [illegible]

ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ [illegible] ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಸಮೀಪ [illegible] [illegible]

[illegible] ಇನ್ನೂ ಪತ್ತೆ ಯಾಗಲಿಲ್ಲ

B K I

ಕಾಸರಗೋಡು ತಾ 4 10 07

ಕಾಸರಗೋಡು [illegible] ಮೈಲು ದೂರವಿರುವ ಕುಂಬಡಾಜೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೦ ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯದ [illegible] ಮಾಣಿಯನ್ನು ಕೆಲವು ದ್ರೋಹಿಗಳು ಕೊಂದು ಸಮೀಪದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಕೊಲಪಾತಕಿಗ [illegible] ತಲಾಶಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಲ್ಲಿಯ ಸಬ್ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಮುಂದೆ ಹಾಜರು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ

M P K

ಸ್ವೀಕಾರ — ಮ ರಾ ರಾ ಮುಳ್ಳಿ ತಲಜೇರಿ ವಾಸುದೇವ ಶ್ಯಾನಭಾಗರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಗೌಡಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಖ್ಯಾನ. ವಿಮರ್ಶೆ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು.

Please Patronise Indigenous Industry.

DIARIES FOR 1908

IN TWO SIZES.

Note-Book Size As. 8.

4 × 5½ Size As. 6.

Containing various practical information of ready reference specially useful to lawyer's clerk.

FOR COPIES APPLY TO—

THE MANAGER,

Sharada Press, Mangalore.

THE HINDU SOAP MANUFACTURING CO.

ಹಿಂದೂ ಸೋಪ್ ಮೆನ್ಯುಫೆಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ.

ಕುಂದಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧದ ಸಾಬೂನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಬೂನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಕ್ರಯ ಸುಲಭ, ಚರಬಿ ವಿರಹಿತವಾದದ್ದು. ಮಾದರಿಗಳೂ, ವಿಶೇಷವಾಹಿತಿಯೂ ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟರಿಂದ ದೊರಕುವವು. ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಏಜಂಟರಾಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಬಿ. ದತ್ತ್ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟ್

ಎಣ್ಣೆಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು, ಮತ್ತು ಕೆಂಪು, ಬಣ್ಣದ

ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವ

ಸುಪೀರಿಯರ್ ಊಲನ್‌ದಾರಗಳು ಈಗಲೇ ಬಂದಿವೆ,

ನೋಡಿರಿ! ನೋಡಿರಿ!

	ರೂ.	ಆ.	ಪೈ.
ಟೋಪಿ ಹೊಲಿವ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ರಂಗಿನ ದಾರಕ್ಕೂ 10 ಟೋಪಿ ಆಗು			
ವ 1 ಪೌಂಡ್ ಊಲನ್‌ದಾರಕ್ಕೆ	3	10	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವ ಕೊಕ್ಕೆಸೂಜಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ ...	1	[illegible]	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	13	3	0
ಬಾಲಕಾ ಲಾವಾ ಟೋ. 1ಕ್ಕೆ	1	1	0
ಕೂಸುಗಳ ಸುಂದರವಾದ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	0	10	0
ಮೇಜೋಡು 1ಕ್ಕೆ	0	5	0
ಒಂದು ಹಾಸನ್‌ಟೋಪಿ ಹಿಗಿಸ ದಾರದ ಕ್ರಯ	0	8	0
ಹಾಸನ್ ಟೋಪಿ 1ಕ್ಕೆ	1	4	0

ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕವೂ ರವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಿಳಾಸ – ಸಿ. ರಘುನಾಥ ಕಾಮತ್, ಊಲನ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್

ಬೋಳಾರ, ಮಂಗಳೂರು, ದ. ಕನ್ನಡ.

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER.

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಸಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಕೃಯದ ವಿವರ [illegible].

[illegible] ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2–4–0ಗೆ [illegible]

[illegible]

ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ [illegible] ಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–12–0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪೂಮಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1–0–0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0–8–0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ಶರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ. 0–4–0. 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2–4–0. ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕೂ, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–2–0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ಹೊರತು ವಿ. ಪಿ. ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು.

ವಿಳಾಸ:—ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,
ಮುಲ್ಕಿ, ದ. ಕನ್ನಡ.

Address:—**R. M. Kamath**
Panchamahal
Moolky, S. Canara.

ಒರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ. ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ

ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮುಂಗಡ ರೂಪಾಯಿ 3,92,999–10–0.

ಸಂಘದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧನವು 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೇದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ. 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು. ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮುಂತಾದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ. ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,
ಮಂಗಳೂರು.

ಮ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ [illegible]
ಕಾರಭಾರಿ.
Oriental Life Office
Oriental [illegible]

Messrs. [illegible] & Co. BOMBAY.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಈ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಖಜ್ಜಿಯ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಉರಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಪರತು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಈ ಗಜಕರ್ಣವು ಜೀವದಾನ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಬಿಡ ಬೇಡಿರಿ! ಇಂಥಾ ಸಮಯ ಎಂದಿಗೂ ದೊರಕಲಾರದು. ತ್ವರೆ ಮಾಡಿರಿ!

ಡಬ್ಬಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—6—0. ವಿ. ಪಿ. 0—10—0. 12 ಡಬ್ಬಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಒಂದು ಡಬ್ಬಿ ಉಚಿತ.

ಸುಂದರೀತೈಲ 0-8-0. ವಜ್ರಗುಟಿಕ 1-0-0. ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ 1-4-0. ಜ್ವರಹಾರಿ 0-12-0. ಖಜ್ಜಿಮುಲಾಮು 0-3-0. ದಂತಮಂಜನ 0-2-0. ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ 1-0-0. ಬಾಳುಕಡಕದ ಮದ್ದು 0-8-0. ಕಫಹಾರಿ 1-4-0. ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ 0-8-0. ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ ತೈಲ 0-12-0. ಹೇನುನಾಶಕ ತೈಲ 0-4-0. ಜಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ 0-8-0. ವಿರೇಚನ ಗುಟಿಕ 0-8-0. ಕಸುಮಾರಿ ಗುಟಿಕ 1-0-0. ಮೇಹದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ 1-0-0.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಹೆಚ್ಚು ನಮೂನೆಯ ಔಷಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವದರಿಂದ ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಪಟ್ಟಿಯು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0. ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ

[illegible]

ಅಮೃತಾಂಜನ ಶೀತಭಂಜನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ ಅಪೂರ್ವದರ್ಶಿನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ ಭಂಜಿನಿ ವಿಮರ್ಧಿನಿ

ಜಕಮ್ ಮತ್ತು ಘಾಯ, ವಾತ, ಎದೆನೋವು, ಗಂಟ್ಲುನೋವು, ಸಂಧಿವಾತ, ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು, ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಈ ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ! ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು. ಬಿಡ ಬೇಡಿರಿ!

ತಲೆನೋವು, ಶಿರೋಭಾರ, ಅರ್ಧಾಂಗವಾಯು, ಶಿರೋವೇಧನ, ಅನೇಕ ... ರೋಗಗಳಿಗೆ ಇದು ಒಂದು ಸಂಜೀವನ ಎಂಬುದಾಗಿ ... ಕ್ರಮ ಕಮ್ಮಿ ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ... ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ... ಈ ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

Messrs. William & Co.,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N. Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, 16 ಓಕ್ ಲೇನ್, ಫೋರ್ಟು, ಮುಂಬಯಿ.
ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಎಡ್ರೆಸು—"[illegible]", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. [illegible] Mangalore Trading Association's Shop [illegible]

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1 | ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 1ನೇ ನವೆಂಬರ 1907 | ಸಂಚಿಕೆ 21.

THE

MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಅಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

- ✲ -

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳ ಒಳ್ಳೆ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕೂಟ ಸಾಬೂನ ಆರಟ ವ ತಾವಪ್ರಗಳ ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟದ ಸಾಮಾನಗಳ ಕೋಟ ನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋಮ ಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರಂಗಳ ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳ, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಅಂಗಡಿ, ಖಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಒಳ್ಳೆ ತಯಾರಿಸಿದ ಪಗಡೆ ಲೆಖ್ಖದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಚರ್ಮೋನಲ್ಲೂ ಬುಕ್ಕ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ ೬	ರೂ ೨೩	ರೂ ೪೮	ರೂ ೩೨
ಅರೆ ಪಾನು	,, ೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	,, ೨ ೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧ ೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ.	ಆ
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ..	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯ ಬೇಕು.

ವಿಳಾಸ — ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಅವತಾರ ಬರುತ್ತವೆ | ಎಚ್ಚರ!

ಪ್ರಪಂಚವೇ ಬೆರಗಾಗಿದೆ.

ಇಂದ್ಯದ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕಟಣೆ ಹೊಂದಿ ತುಂಬಿದೆ. ಕೆಲವು ಗ್ರಾಹಕರು ಕೆಲ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದ ಮೋಸ ಹೋಗಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೇ ಕೇಳ್ವ ಕಷ್ಟ ... ಆದರೆ ನಾವು ... ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಲೋಕವು ಪ್ರಮಾಣಿಕರನ್ನೂ ನಂಬುವದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ... ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಂತೆ ... ಔಷಧದ ಬಾಟ್ಲಿ ಮಡಚಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವು.

ಮಹಾರಾಜ ... ಈ ಜಾಹೀರಾತು ಅಪೂರ್ವವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೂ ಆಗಿದೆ. ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ 511 ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ... ತಿಂಗಳಿಗೆ 30 ತಾಸು ನಡೆಯುವ ಒಂದು ಚಲೋ ಬಲವಾದ ಎಂದಿಗೂ ಕೆಡದ ಹಿಂದೆ ಎರಡು ಮುಚ್ಚಳವುಳ್ಳ ಲಿವರ್ ವಾಚನ್ನೂ (5 ವರುಷದ ಜಾಮೀನ ಸಹಿತ) ... ವಾಚಿನ ... ಬಲವಾದ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಅಂಕೆಗಳು.

ಈ ನೋಟೀಸಿನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ... ಕಂಪೆನಿಗೆ ಹೆಸರು ಬರಬೇಕೆಂಬುದೇ. ಒಂದು ಸಾರಿ ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಚಲೋ ವಾಚಿನ ... ಕೋಯಿನ ... ಮೇಲೆ ಹಾಕುವ ಚಲೋ ವಾಚ್, ಇದಕ್ಕೆ ಸೊಗಸಾದ ಸರಪಣಿ ಮತ್ತು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಬಣ್ಣಗಳಿರುವ ಅಂದವಾದ ಬಲವಾದ ಬೀಗದ ಇಂಗ್ಲಿಷ ... ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಇಜಾರು, ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಅಂಗಿ, ಒಂದು ಆಣೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಉರಿಯುವ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಬಲವಾದ ದೀಪ, ಒಂದು ಸಾರಿ ಶಾಯಿ ತುಂಬಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ಬರೆಯ ... ಉಡಾದ ಉತ್ತಮ ಫೌಂಟನ್ ಪೆನ್, ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕಾಲುಚೀಲದ ಜೋಡು, ದಂತದ ಹಿಡಿಯ ಒಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಚೂರಿ, ಚಲೋದಾದ ಕತ್ತರಿ, ಚರ್ಮದ ದೊಡ್ಡ ಹೂದ ಚೀಲ, ಚಲೋ ಬಾಚಣಿಕೆ, ದಂತದ ಚಲ್ಲೋ ಕನ್ನಡಿ, ಕೂದಲು ಬಾಚುವ ಬುರುಸು, ಶರ್ಟ ಗುಂಡಿಗಳ ಸೆಟ್, ಚಲೋ ಕನ್ನಡಕ, ಸಾಬೂನು, ಸಾಬೂನು ಡಬ್ಬಿ, ಒಂದು ಚಲೋ ಟುವಾಲ್, ಎಂದೂ ಮಸಕಾಗದ ದೊಡ್ಡ ಚವ್ಲ, ರಬ್ಬರು, ಅಂದವಾಗ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಶಾಯಿ ಬಾಟ್ಲಿ, ಚೊಕದಾದ ಒಂದು ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಕಟ್ಟರ್, 12 ಲೇಖಣಿಗಳು, ಆರು ಸೀಸದ ಕಡ್ಡಿ, 150 ಚಲೋ ಲಕೋಟೆಗಳು 150 ಲೆಟರ್ ಪೇಪರು, (ಪೋಸ್ಟ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ) 100 ಪೋಸ್ಟು ಕಾರ್ಡು, 73 ಸ್ಟೀಲ್‌ಪೇನುಗಳು. **ಕ್ರಯ ರೂ. 7-8-0.**

ಅರ್ಧ ಕ್ರಯವನ್ನು ಮನಿಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿ ಮುಂಗಡ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಬಾಕಿ ಹಣ ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ವಸೂಲು ಕೊಡುವದು.

ವಿಳಾಸ:— ಎಮ್. ಎ. ಘಟಲಾ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ. ಚಿತ್ತೂರು, ಉತ್ತರ ಅರ್ಕಾಡು.

ನಾಖುಷಿ ಪಟ್ಟರೆ ಹಣ ವಾಪಾಸು ಮಾಡಲಾಗುವದು.

ಇದನ್ನೋದಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅರಿಷ್ಟ ನಾಶವಾಗುವದು, ಸುಖಿಯಾಗುವಿರಿ.

ಹ್ಯಾರಿಸ್ಸನವರ ಟೋನಿಕ್ (ಬಲಕಾರಿ) ಗುಳಿಗೆಗಳು

(ವೀರ್ಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆ).

ಸ್ವಪ್ನೇಂದ್ರಿಯ, ವೀರ್ಯಪಾತ, ಮತ್ತು ಯುವಕರ ಇತರ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದೇ ಔಷಧವೆಂದು ಹೆಸರ್ಗೊಂಡಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಮೆದುಳಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಕ್ಷೀಣವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಬಲ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದು ವಾತ, ಸೊಂಟ ನೋವು, ತಲೆ ತಿರುಗುವಿಕೆ, ವಾಯು, ಕೈಕಾಲು ಮರಕಟ್ಟುವದು, ಇದೇ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನೂ ವಾಸಿ ಮಾಡುವದು. ಮೆದುಳುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುಪಯೋಗಕರವಾದದ್ದು. ಈ ಗುಳಿಗೆಗಳು ಹೆಂಗಸರ ದೌರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಗರ್ಭಕೋಶವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಬಂಜೆಯೆನಿಸಿದವಳಿಗೆ ಗರ್ಭದಾನ ಮಾಡುವವು. ಇವುಗಳಿಂದ ಅಸ್ಥಿಜ್ವರ, ಕ್ಷಯರೋಗಗಳು ಗುಣವಾಗುವವು.

ಚಿಕಿತ್ಸೆ. ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಒಂದು ಯಾ ಎರಡು ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಲು ಯಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವದು. ಆಹಾರವು ಆರೋಗ್ಯಕರವೂ ಪುಷ್ಟಿಕರವೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

ಕ್ರಯ—[illegible] ಗುಳಿಗೆಗಳ ಒಂದು ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ರೂ 1-0-0 [illegible] ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವದು.

ಏಜೆಂಟರು—ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೊ,

ವಿನರ ಸುವರ್ಣ ಬಿಂದುಗಳು.

ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಮೂತ್ರವ್ಯಾಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಗುಣ ನಾಡುವವು.

ಸೇವನಾಕ್ರಮ. ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರಾವರ್ತಿ [illegible] ಹನಿಗಳನ್ನು ಹಾಲು ಯಾ [illegible]ನಲ್ಲಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು. ಕ್ರಯ ರೂ 1 8 0.

ವಿಕ್ರಯ—ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೊ.

[illegible]

ಸರ್ವ ಜ್ವರ ವಿನಾಶಕ

ಅಗ್ನಿಮಾಂದ್ಯ, ಪಿತ್ತ, [illegible] ಕಾರಣಗಳಿಂದ [illegible] ಜ್ವರವಿದ್ದಾದರೂ ಒಂದೇ ಸೇವನೆಯಿಂದ [illegible] ನಾಶವಾಗ ದಿರುವದಿಲ್ಲ [illegible]

ಶೀತಜ್ವರ [illegible] ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ [illegible] ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ವರಗಳೂ, ತತ್ಕ್ಷಣವೇ [illegible] ಗುಣವಾಗುವದು. ಮಲೆನಾಡುಗಳಲ್ಲಿರ [illegible] ಕರವಾದ [illegible]

ಕ್ರಯ 12 ಆಣೆ. ಎಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

ಏಜೆಂಟರ:—ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೋ.

ವಿನ್ಸ್ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು [illegible]

ಗಜಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧೌಷಧ. ರೋಗ [illegible] ಹಚ್ಚಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮರಳಿ ಬೊಕ್ಕೆ ಏಳುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಜ್ವಾಲೆ ಇಲ್ಲ. ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ಷಪ್ರತಿ ಸಾವಿರಾರು ಪೆಕೇಟು ವಿಕರಿಯಾಗುತ್ತದೆ; ತಯಾರು ಮಾಡುವವರು ಒಂದೇ ಕಾರ್ಖಾನೆ.

ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೋ, ಮುಂಬಯಿ

ಏಜೆಂಟರು. **Mangalore Trading Association, Mangalore.**

ಮೆಸರ್ಸ್ **ಕೂಬಾಜಿ ಭೋಜಾ ಎಂಡ್ ಕೊ. ಬಾರಾಬಜಾರ್ ಕಲ್ಕತ್ತ**

ಬಹಿರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಿನ್ಸರ ಎಂಬ್ರೋಕೇಶನ

ವಾತ, ನರಗಳ ಬೇನೆ, ಸಂದುವಾತ, ಉಳುಕು, ಘಾಯ, ಸೊಂಟ ನೋವು, ಮೈಬೇನೆ, ಕೈಕಾಲು ನೋವು, ಎದೆ ನೋವು, ಶೀತ, ಗಂಟು ಹಿಡಿಯುವದು, ಮುಂತಾದ ಶರೀರದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವುಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧೌಷಧ. ನೋವಿದ್ದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಯಾ ಎರಡು ಸಾರಿ ಹಚ್ಚುವದು. ಕ್ರಯ 8 ಆಣೆ.

ಏಸ್ಪರ:—**Vasanjee Nathu & Co.**

111—113 Market Bombay.

ಲಕ್ಷ್ಮೀನ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಜೀವ ವಿಮೆ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸು—ವಿಶಾಖ ಪಟ್ಣ, ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನ.

ಶುದ್ಧ ದೇಶೀಯ ಸಂಘ.

ಫಂಡು ರೂಪಾಯಿ 100,000.

ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಕಂಪೆನಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತರದ ಕಂಪನಿ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ನಡುತರದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ [illegible] ಕೇಳದ ಪ್ರಯೋಜನವಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು [illegible] ಸಬ್ ಏಜೆಂಟರೂ ಫೀಲ್ಡ್ ಮಾಡುವವರೂ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಬೇಕು.

ಕಂಪೆನಿಯು ಅದಕ್ಕೂ ಕಮ್ಮಿ ದರದಲ್ಲಿ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಜೀವ ಉತ್ತರಾಯಿಸುವದು. ಕಮಿಶನ್ [illegible] ದೊರಕುವದು. ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರೂ ವಿಮೇದಾರರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವರು.

ಬರುವ ಜನ್ಮ ದಿನಕ್ಕಾಗುವ ಪ್ರಾಯ	ಲಾಭ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಮೆಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿಯ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಕಂತು ದರ: ಮರಣಾಂತ	ಲಾಭ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಮೆಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿಯ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಕಂತು ದರ: ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುವದು	ಲಾಭ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಮೆಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿ ಮೇಲಿನ ವರ್ಷಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ಪೆಶಲ್ ದರಗಳು: ಮರಣಾಂತ	ಲಾಭ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಮೆಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿ ಮೇಲಿನ ವರ್ಷಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ಪೆಶಲ್ ದರಗಳು: ಹತ್ತು ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುವದು
20	2 8-0	[illegible] 1 0	21 8-6	99- 0-0
25	2 13 0	10- 4 0	24 0-0	99 8-0
30	3 4 0	10 -9 0	27 2-0	100 1-0
35	3 10 0	10 14 0	31 4-0	100 15-0
40	4 2-0	11 3 0	36 10 0	102 5 0
45	4 14 0	11- [illegible] 0	45 12 0	104 7 0
50	6 [illegible] 0	11 13 0	50 10 0	107 12-0

200 ರೂಪಾಯಿ ಯಾ 900ರ [illegible] 100 ರೂಪಾಯಿ [illegible] 9ರ [illegible] ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವದು. ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ತಪಸೀಲುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಕೊಳ್ಳುವದು.

ಪಿ. ರಾಮರಾವ್,
ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜನರಲ್ ಏಜೆಂಟ್
[illegible]
ಕಾಸರಗೋಡು, ದ ಕನ್ನಡ

ಜೆ. ಎಸ್. ಸೋಜ ಎಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ

ದೃಷ್ಟಿ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಮಾರಿ [illegible] ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಫರ್ಮಿನ ಏಜೆಂಟರು.

[illegible] ಕನ್ನಡಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ [illegible] ದೃಷ್ಟಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ [illegible] ದೃಷ್ಟಿಯ [illegible] ಅನ್ನಸ್ತ ಮಾಡಿ [illegible] ಕಣ್ಣಿಗೆ [illegible] ಉಪಯೋಗಿಸುವದರಿಂದ ಕಣ್ಣಿನ [illegible] ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನೇಕ ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಮ ಇಲ್ಲದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗಿಯುವಂಥಾದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಜಾರಿನಲ್ಲಿ [illegible] ದೃಷ್ಟಿ ಚಕ್ರಗಳು ನಿಜವಾದ ಪೆಬ್ಲ್ [illegible], ದೃಷ್ಟಿಯ ತಾರತಮ್ಯ ಅನುಭವ ಮಾಡಿ ಆರಿಸಿಕೊಡುವರೆ ತಿಳಿಯದವರಾದರಿಂದಲೂ, ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕೆಡಕು ಉಂಟು ಮಾಡುವದು.

ಶರ್ತ:—ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಘಂಟೆ 2ರಿಂದ ಸ್ಯಾಮ ಘಂಟೆ 6ರ ವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಜು ಇಲ್ಲದೆ ದೃಷ್ಟಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳಲಾಗುವದು. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯೊಳಗೆ ಗಿರ್ಹ್ಯಾಕಿಯವರ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಸಾರಿ ರೂ. 1 ಫೀಸು ಕೊಡಬೇಕಾದೀತು.

ಜೆ. ಎಸ್. ಸೋಜ ಎಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ,
ಮೂಲ ಬಾಬಾ ಬುಡಾನ್ಗಿರಿ ಕಾಫಿ ಪುಡಿ ತಯಾರಿಸುವವರು,
ಕಂಪನಕಟ್ಟೆ ಮಂಗಳೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಖು 1ನೇ ನವಂಬರ 1907.

ಸಿಡಿಸಿಯಸ ಮಿಟಿಂಗ್ಸ ಬಿಲ ಯಾನೆ ರಾಜದ್ರೋಹ ಕೂಟದ ಆಕ್ಟು.

ಲಿಬರಲ್‌ಗಳ (ಉದಾರ) ಪಕ್ಷದವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ನಾಯಕನ್ನನ್ನು [illegible] ಕೈಸೇರಿ [illegible] ಬರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಸದಿನ ಉದಯಿಸಿತೆಂದು ಜನರು [illegible] ಕೊಂಡ[illegible] ಘಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ [illegible] ಲಿಬರಲ್ ಪಕ್ಷದಿಂದ [illegible] ಟಾಗುವದೆಂದೂ ಆ ತನಕ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಿರಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿ [illegible] ಪಕ್ಷವನ್ನು ಶಾಂತ ಪಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ [illegible] ಪತ್ರಕರ್ತರು [illegible] ಹಿಂದೆ [illegible] ವಕೀಲರು [illegible] ದೇಶಭಕ್ತರನಾಗು [illegible] ಕಾರದವರು ಒಂದು ಶಾಸನವನ್ನು (ordinance) [illegible] ವಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು [illegible] ಇದೇ [illegible] ತಾರೀಖಿಗೆ [illegible] ದಿಂದ [illegible] ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಭಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿದುವದ [illegible] ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿದ್ದಂತೆ ಈ [illegible] ಗುಣ [illegible] ಆದನ್ನು [illegible] ಸಭೆ [illegible] ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ [illegible]

ಈ ಕಾನೂನು [illegible] ಅನುಮತಿ ದೊರಕಿದೆ ಇಂಥಾ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ [illegible] ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ [illegible] ಇರಬೇಕೆಂದೂ ಇವರು [illegible] (ಮೊರ್ಲಿ [illegible]) ಅಭಿಪ್ರಾಯ [illegible] ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು [illegible] ಮುಂತೆ [illegible] ಪ್ರಿಟಿಷರು [illegible] ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು [illegible] ತಮ್ಮ ಉದಾರತತ್ವಗಳು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿಗೆ [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕಲ್ಲವೆಂದು ಮೊರ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರು ಈ ಮೊದಲೇ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ

ಈ ಆಕ್ಟು ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವದು. ಆದರೆ ಇದು ಜ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ವೈಸರಾಯ ದೊರೆಗಳು ಆಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ಇಂಡಿಯಾ ಗೆಜಿಟ ಮೂಲಕ ನಮೂದಿಸುವರು. ಈ ಆಕ್ಟಿನ 3ನೇ ಸೆಕ್ಷನ ಪ್ರಕಾರ ಸದರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸರಕಾರದವರು ಸರಕಾರಿ ಗಜೆಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಜಾಹಿರಾತು ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಯಾ ಅದರ ಅಂಶವನ್ನು "ಪ್ರಕಟಿತ ಸ್ಥಳ"ವೆಂದು ನಮೂದಿಸಬಹುದು. ಮೂರನೆ ಸೆಕ್ಷನು ವಿಶೇಷ ತರವಾದದ್ದು. ಜಾಹೀರ ಸಭೆಯೆಂಬ ಪದವು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದೆ. ಸಮಸ್ತ ಜನರಿಗಾಗಲೀ ಮಹಾಜನರ ಒಂದು ಅಂಶಕ್ಕಾಗಲೀ ಪ್ರವೇಶವಿದ್ದು ಯಾವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗಲಭೆ ಯಾ ವೈಮನಸ್ಸು ಉಂಟು ಮಾಡಬಹುದಾದ ವಿಷಯವಾಗಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯವಾಗಲಿ ಒಬ್ಬ ಯಾ ಹಲವರಿಂದ ತರ್ಕಿಸಲ್ಪಡುವದೋ ಅಥವಾ ಯಾವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ವಿಷಯಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಛಾಪೆಯ್ಯಾ ಯಾ ಕೈಬರಹದ ಪತ್ರಗಳು ಹಂಚಲ್ಪಡುವವೋ ಯಾ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಡುವವೋ ಅದೇ ಜಾಹೀರ ಸಭೆಯೆನ್ನಿಸುವದು. [illegible] ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ [illegible] ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ [illegible] ದ್ದರೂ ಅದು ಜಾಹೀರ ಸಭೆಯೇ. ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿದ್ದರೂ ಅದು ಜಾಹೀರ ಸಭೆಯೆನಿಸುವದು.. ಈ ಕಾನೂನಿನ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು ರಾಜದ್ರೋಹತನವನ್ನು ಅಡಗಿಸುವದೆಂದು ಸರಕಾರದವರು ಹೇಳುವರು. ಹಾಗಾದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಗಳನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇತರ ಕೂಟಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಸಮಾಜೋನ್ನತಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಭೆ ಕೂಡಿ ತರ್ಕವಾಗುವಾಗ ಗಲಭೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಶಾಲಾ ಹುಡುಗರು ಸಭೆ ಕೂಡಿ ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ವೈಮನಸ್ಸು ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಷಿದ್ಧವೆಂದಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೂಟಗಳಲ್ಲದೆ ಇತರ ~~ಕೂಟಗಳನ್ನು ಈ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ಸ್ವದೇಶಿ ಪ್ರವರ್ತನವನ್ನು ಅಡಗಿಸಲಿ~~ಕ್ಕೆಂದು ಭಾವಿಸತ್ತೇವೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಸೆಕ್ಷನು ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಜಾಹೀರ ಸಭೆ ಕೂಡಬೇಕಾದರೂ 7 ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಪೋಲಿಸು ಕಮಿಶನರ ಯಾ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡಂಟರಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೆ ಅವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯ ಬೇಕು. [illegible] ಪೋಲೀಸು ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರನಾಗಲಿ ಅವನ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಯವನಾಗಲಿ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಭೆ [illegible] ಅಲ್ಲಿ ನಡದ ಸಂಗತಿಗಳ ರಿಪೋರ್ಟು ತರಿಸಬಹುದು. [illegible] ಪೋಲೀಸ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಎಂಥಾ ಅಧಿಕಾರ ದೊರಕಿತೆಂದು ವಾಚಕರೇ ಊಹಿಸ ಬಹುದು. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಇತ್ತಲಾಗೆ ಪಂಜಾಬ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆ[illegible] ಇಂಥಾ ಕಾನೂನು ರಚಿಸಿದ ಸರಕಾರ [illegible] ಈ ಆಕ್ಟಿಂದ [illegible] ದಾರಿಯಾಯಿತೆಂದು [illegible] ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ

[illegible] ಆಕ್ಟಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೈ ಕಟ್ಟಿಸಿಟ್ಟಂತೆ ಈ ಆಕ್ಟಿಂದ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿಟ್ಟಿತೆಂದ [illegible] ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ಹೇಳುವರು. ಯಾಕಂದರೆ [illegible] ಪೋಲೀಸು ಕಮಿಶನರಾಗಲಿ ಯುಕ್ತ ಕಂಡರೆ ನೋಟೀಸು ಮೂಲಕ ಸಭೆಯನ್ನು [illegible] ಈ ಆಕ್ಟನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದವರಿಗೆ 6 ತಿಂ[illegible] ಈ ಆಕ್ಟಿನಿಂದ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ [illegible] ಭಾರತೀಯರು ಹಲವು [illegible] ವರಲ್ಲದೆ ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳಲ್ಲ ಮೂಲವಲ್ಲಿ [illegible] ಅನಂತ ಸ್ಥಿತಿಯ [illegible] ಕರ [illegible] ಹೊರಹೊಮ್ಮುವದು [illegible] ಜನರ ಭಾವನನ್ನು ತಿಳಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸರಕಾರವು ಮುಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು [illegible] ಜನರ ಮನಸ್ಸು ನಷ್ಟವಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಕಾನೂನು [illegible] ಪಕ್ಷದವರು ಜನರನ್ನು [illegible] ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವರು. ಇದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವೇ? ಆನೇಕರು ಸಭಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಕಾನೂನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿ ಕಾರಾಗೃಹವನ್ನು ಸೇರುವರು. ಅದರಿಂದ ಸಡೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವದು

(ಸರಕಾರದವರು ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ನಂದಿಸ ನೋಡುವರು. ಜನರ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಯಾವವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದರೆ ಇಂಥಾ ಕಾನೂನಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಈ ಕಾಯಿದೆಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾನೂನಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೊಂಗ್ರೆಸ ಸಭೆಯನ್ನೂ ಸರಕಾರದವರು ನಿಲ್ಲಿಸ ಬಹುದು.

ಇದರಿಂದ ನಾವು ಒಂದು ಪಾಠಕಲಿಯಲಿದೆ. ರಾತ್ರಿಯು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಮೀರಿದಂತೆ ದಿನವೂ ಹತ್ತರ ಬರುವದು. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಹಾನಿಕರವೆಂದು ತೋರಿದರೂ ನಿಜವಾಗಿ ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ವಾಗಾಡಂಬರದಿಂದ ವಿಮೋಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಉದ್ಯುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ನಾವೂ ಒಂದು ಜನಾಂಗ, ಆಯ- ಸಂತತಿಯ ಜನಾಂಗವೆನ್ನಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ಬರೇ ಗುಲ್ಲು ವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೇಡು)

ಮಿ. ಕೀಯರ ಹಾರ್ಡಿಯವರ ಆಗಮನ.

ಇಂಗ್ಲೀಷರು ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವ(ಬೈಬಲ್)ನ್ನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ [illegible] ದು ಒಬ್ಬ ಮಹಾನುಭಾವ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಗೃಹಸ್ಥನು ಹೇಳಿದ್ದ[illegible]

ಇದು ಹಲಗೆಗಳು ಕೈಯುರ ಹಾರ್ಡಿಯವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಇವರು ಸಿರಾಜಗಂಜದ ಸಬ್ ಡಿವಿಜನಲ್ ಆಫೀಸರ (ಹೆ। ಅ।ಕಲೆಕ್ಟರ)ರಾದ ಮಿ। ಐನ್ಸ್ಲಿಯವರ ಭೇಟಿ ಸಮಯ ಅಲ್ಲಿಯ ಜೈಲನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಪಡಕೊಂಡರು. ಬಂಗಾಳದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ ಚೌಧುರಿ ಮೊದಲಾದ ಹಿಂದು ಜನರ ಸಂಗಡದೊಡನೆ ಹಾರ್ಡಿಯವರು ಜೈಲಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಜೈಲ್ ಆಫೀಸರರ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲು ಮಿ। ಐನ್ಸ್ಲಿಯವರು ಅಲ್ಲಿ ತಲುಪಿದರು. ಹಾರ್ಡಿಯವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗಡವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಕರ್ಕಶವಾಣಿಯಿಂದ ತೊಲಗಲಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಆಗ್ಗೆ ಚೌಧುರಿಯವರು ಇಂಥಾ ದುರ್ನಯವು ಸಲ್ಲದೆಂದು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರದಿಂದ ಸಾಹೇಬರು ಮತ್ತಷ್ಟು [illegible] "ಹೊರಗೆ ಹೋಗು, ನಿನ್ನ ಸ್ಥಳವು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದೆ" ಎಂದರು. ಇಂಥಾ ನಡತೆಯು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಕಳಂಕವೆಂದು ಹಾರ್ಡಿಯವರು ಸಾಹೇಬರಿಗೆ [illegible] ನಿಮಗೆ ಜೈಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಕ್ಕೆ [illegible] ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಉಪಕಾರ [illegible] ದರು. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಋಣಿಯಾಗಲೊಲ್ಲೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹಾರ್ಡಿಯವರು ಜೈಲಿನ ಅಂಗಳದಿಂದಲೇ ಹಿಂದಿರಿದರು. ಮೈಮಾನಸಿಂಗ ಪುರದಲ್ಲಿ [illegible] ಪೋಲೀಸು ಪಡೆಯನ್ನೂ ಸಭಾನಿರ್ಬಂಧ ಮೊದಲಾದ [illegible] ಕಂಡು ಅಲ್ಲಿಯ ಆಡಳಿತೆಯು ರಸ್ಸಿಯದ ರಾಜ್ಯಭಾರದಂತಿರುವದೆಂದರು. [illegible] ಹಾರ್ಡಿಯವರು ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲೆಂದು [illegible] ಯಾಕೆಂದರೆ ಇವರ ಭಾಷಣಗಳು ವಿಪರೀತ [illegible] ಬ್ರಿಟಿಷ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಗಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ತಾನು [illegible] ವರು. ಆದರೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು [illegible] ಭೇಟಿ [illegible] ಯ ನೆವದಿಂದ ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಕೊಂಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸುವರು. [illegible] ಬ್ಬ ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಪತ್ರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದ ಹಲವು ಜನಾಂಗಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲು ಹಾರ್ಡಿಯವರು [illegible] ತಡೆದು ಇಂಡಿಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲ ಒಂದೇ ಜನಾಂಗವಿರುವದೆಂದರು. [illegible] ದುಸ್ಥಾನದ ಮತ ಜಾತಿಭೇದಗಳ [illegible] ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯಾನರು ಇದನ್ನು [illegible] ಹಾರ್ಡಿಯವರು [illegible] ಮುಸಲ್ಮಾನರಿರುವ ಒಂದು [illegible] ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ [illegible] ಲ್ಮಾನರೂ ಐಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವದನ್ನು [illegible] "ವಂದೇ ಮಾತರಂ" [illegible] ಸುವದನ್ನೂ ಕಂಡರು. ಇಷ್ಟರಿಂದಿವರು ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ತ್ತು ಮಾಡಿದರು. ಇಲ್ಲಿಯ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು [illegible] ತೀಯರು ಕೇಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ನ್ಯಾಯವಾದವೆಂದು [illegible] ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದೊರಕುವಂತೆ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ [illegible] ದರು. ಯೂರೋಪದಲ್ಲಿ [illegible] ದ್ರೋಹವೆನಿಸುವದೆಂದರು. ಇವರ ಇಂಥಾ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ವ ಬ್ರಿಟಿಷ ಪತ್ರಗಳು ಇವರನ್ನು ದೂಷಿಸುವವು. [illegible] ಊರಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಅಂಗಡಿಗಾರನ [illegible] ಡಿ ಇಟ್ಟ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರಕುವದೆಂದು [illegible] ಹಾರ್ಡಿಯವರು ಇಂಗ್ಲಂಡಿಗೆ ಹೋದ ನಂತರ ಭಾರತ ಹಿತೈಷಿಗಳಾದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ ಮೆಂಬರರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ತನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಅವರ ಮುಂದಿಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಈಗ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿರುವ ದೇಶವತ್ಸಲ ಬಿಪಿನ ಚಂದ್ರಪಾಲರನ್ನು ಹಾರ್ಡಿಯವರು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ದೇಶಸೇವಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟರು. ಸರಕಾರದವರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು [illegible] ವೃದ್ಧಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದೂ ಮೂಲಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿಯೂ ವಿಧಾಯಕವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಹಾರ್ಡಿಯವರ ಅಭಿಮತವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಜಮೀನುದಾರರ ಸಂಘದ ಕಡೆಯಿಂದ ಮೈಮಾನಸಿಂಗದ ಮಹಾರಾಜರು ಹಾರ್ಡಿಯವರಿಗೆ ಚಾದಾನಿ, ಪಂಚಪಾತ್ರೆ, ಚಮಚಾ ಮುಂತಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಉಡುಗಿರೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಬಂಗಾಳದಿಂದ ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮುಖ್ಯಪಟ್ಟಣಗಳಾದ ಕಾಶಿ, ಆಗ್ರ, ಡಿಲ್ಲಿ, ಲಕ್ನೌ ಮೊದಲಾದ ನಗರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿ ಸಿಮ್ಲಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವ್ಹೈಸರಾಯರ ಭೇಟಿ ಪಡಕೊಂಡು ಬರೋಡಾ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿರುವರು. ಮುಂಬಯಿಂದ ಮೈಸೂರು [illegible] ಹೋಗುವರು.

ಮೈಸೂರು ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಭೆ.

—o—

ದಸರಾ ದಿನಗಳು ಇಡೀ ಭರತ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಉತ್ಸವ ಕಾಲವಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದುರ್ಗೆಯ ಆಸ್ಥಾನವಾದ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿಯೂ ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಭ್ರಮ ನಡೆಯುವದು. ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಇದೇ ಉಚಿತ ಕಾಲವೆಂದೆಣಿಸಿದ್ದು, ಆಗ್ಗೆ ನೆರೆದ ಸಭೆಗೆ [illegible] ವರುಷದ ಆಡಳಿತೆ, ಆದಾಯವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು [illegible] ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ದಿವಾನ ಸಾಹೇಬರು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರುವರು. ~~ರಾಜ್ಯಭಾರದ ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಗಳ ಆಲೋಚನೆಯು~~ ಆಗಲೇ ಆಗುವದು. ಮುನ್ನಡೆಯುವ ಮೈಸೂರೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ವರುಷ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ [illegible] ಸಭೆ, ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಜಾಹಿತಕಾರಿಗಳಾದ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜರುಗುವವು.

ಈ ವರುಷದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ 10ನೇ ತಾರೀಖು ಶನಿವಾರ ಕೂಡಿತು. [illegible] ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ [illegible] 1906ನೇ ವರುಷದ [illegible] ದಿವಾನ ಮಿ। [illegible] ವರುಷದ [illegible] ಕೇಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆವು. [illegible] ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ತರುವಾಯ [illegible] ನಿವೇದಿಸಿದರು. [illegible] [illegible] ಇದರಿಂದ ಮೈಸೂರು [illegible] [illegible] ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಿಂದ [illegible] [illegible] ಕ್ರಿಮಿ [illegible] [illegible] ಈ ಮೊದಲು [illegible] [illegible] ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ [illegible] ಕೊಡು [illegible] [illegible] ಈ [illegible] ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದಿರುವ ಈ ಮುಖ್ಯಾಂಶವನ್ನು [illegible] ಈ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು [illegible] ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ದಿವಾನ ಸಾಹೇಬರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಪ್ರಕಾರ 1906–'07ನೇ ವರುಷಕ್ಕೆ 3,67,400 ರೂಪಾಯಿ ಶಿಲ್ಕು ಉಳಿಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಾವೇರಿ ಜಲಪಾತದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ 15,54,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು [illegible] ಗಿಯೂ ಬೇರೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷವನ್ನು (ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದಾದ) ಕ್ಷಾಮ ನಿವಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಎತ್ತಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಎರಡು ಲಕ್ಷವನ್ನು ಕ್ಷಾಮ ನಿವಾರಣ ಫಂಡಿಗೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡುವ ಹಣದಲ್ಲಿ 10 ಲಕ್ಷವನ್ನು ರಿಜರ್ವ ಫಂಡಿಗೂ ತೆಗದಿಡುವರು. 1907–'08ನೇ ಇಸವಿಗೆ 2,44,40,000 ರೂಪಾಯಿ ಜಮೆಯನ್ನೂ 2,44,00,000 ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚನ್ನೂ ಅಂದಾಜು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ 40,000 ರೂಪಾಯಿ ಶಿಲ್ಕು ಉಳಿಯುವದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ರಿಜರ್ವ ಫಂಡಿಗೂ ಕ್ಷಾಮ ಫಂಡಿಗೂ ತೆಗದಿಡುವ 12 ಲಕ್ಷವು ಕೂಡಿಯದೆ. ಅಂತು 12,40,000 ಶಿಲ್ಕು ಬರುವದು. ಆದರೆ ಕಳೆದ ವರುಷ ಒಟ್ಟಾರೆ 21,41,000 ರೂಪಾಯಿ ಉಳದಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಶಿಲ್ಕು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ (1) ಸರಕಾರದವರು ಸುಪಾರಿಕಳಾಕ್ ಎಂಬ ಅಡಿಕೆಯ ಸುಂಕವನ್ನು ತೆಗದು ಹಾಕಿ

೩. ಈ ಮೂಲಕ ಪರ್ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ 3,68,000 ರೂಪಾಯಿ ಕಂದಾಯ ಕಡಿಮೆ ಯಾಯಿತು. 2) ಖನಿಗಳಿಂದಲೂ ಕಾವೇರಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಬರುವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ವರಮಾನವು ಕೆಳಗಿಳಿದದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಸರಕಾರದವರು ತಾತ್ಕಾಲವದ ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ 2 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾದ ಮಹಾರಾಜರ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಸಲ್ಲುವದು. 41,000 ರೂ [illegible] ಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ [illegible] ಹಸ್ತಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವದೇ ಮುಖ್ಯ [illegible] ಹಸ್ತಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವದು [illegible] ನಾವು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿದ್ದ ವಾಚಕರ [illegible] ಸಂತೋಷಕರವೇ [illegible]

[illegible] ಸಂತೋಷಕರವಾದ ಸಂಗತಿ [illegible] ಕೋರದ [illegible] ಉದ್ದೇಶವು [illegible] 10 [illegible] ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ [illegible] ಕ್ರಿಮಿನಲ್ [illegible] ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ [illegible]

[illegible]

[illegible] ಮಹಾರಾಜರ [illegible]

[illegible] ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದವರು [illegible] ಮಹಾರಾಜ [illegible] ತಂದು ದಿವಾನರು ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಚಿತ್ರಸ್ವಪ್ನದರ್ಶನವು.

(ನನ್ನ ಭಾಷಣ)

ಮಾರುದಿನ ೩ ಘಂಟೆಗೆ ಲೆಕ್ಚರು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆಂತ ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ನಾನು ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಮರಾಯರು ರಾತ್ರಿಯ ಊಟ ತೀರಿಸಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕೋಣೆಗೆ ಮಲಗುವದಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ನನಗೆ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚಿಂತೆ ಹಿಡಿಯಿತು. "ಆರ್ಯಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಲೆಕ್ಚರು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂತ ಸಭೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಏಕೆ ಯಾವ ತದ್ವಾ ಮಾತಾಡಿದೆ. ಆರ್ಯಧರ್ಮ ಯಾವದು? ಸನಾತನಧರ್ಮ ಅಂದರೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹನೀಯರಾದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಸುಮಾರು ೩೦೦೦ ವರುಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮವೋ? ಅಥವಾ ಅಂಥಾ ಪೂರ್ವಜರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಳಕೊಂಡು ದಿನೇ ದಿನೇ ಕೀಳುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿದಿರುವ ಇತ್ತಲಾಗಿನ ಜನರ ಆಚಾರವು ಧರ್ಮವೋ? ಎಂಬದು ನೀನು ಈ ಸಭೆಗೆ ವಿವರಿಸಲಿಲ್ಲ." ನಾನು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಲಿ? ಔದಾರ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಲಾಯತಿಯ ದೊರೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರವಿಟ್ಟು ನಾವು ಪೂರ್ವಜರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಳಕೊಂಡು ಕೀಳುಸ್ಥಿತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದರೆ ಅಂಥಾ ದೊರೆಗಳು ನಮ್ಮ ಹಿತಚಿಂತಕರೆಂದು ತಮ್ಮ ಜನರು ಭಾವಿಸದೆ ಅವರನ್ನು ದೂರುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ನಮ್ಮ ಕೀಳುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ [illegible] ಆಚಾರಗಳೇ ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವೆಂತ ಹೇಳಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾರೋ ಅಂಥಾ [illegible] ನಮ್ಮ ಜನರು ದೇವತೆಗಳೆಂತ ಭಾವಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇನು? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲವೇ?" ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ವರೆಗೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ನನಗೆ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮರುದಿನ ಮಧ್ಯಾನ್ಹಕ್ಕೆ [illegible] ಶುರು ಆಯಿತು. ಹತ್ತು ಮೂವತ್ತು [illegible] ಒಂದು ಕೂಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ [illegible] ಪೋಲೀಸು ಆಫೀಸರನು ಬಂದು ಸಭೆ [illegible] ಆತನು ಒಂದು [illegible] ಅನಂತರ [illegible] ಹೋದರು. ಎಷ್ಟು ಸಮಯ [illegible] ಪೋಲೀಸು ಆಫೀಸರ [illegible] ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ [illegible]

[illegible]

[illegible] ವರುಷ [illegible] ಸಂಗತಿ ಇಲ್ಲದೆ [illegible] ದೇವರ [illegible] ತನ್ನ [illegible] ನನ್ನ ಅಜ್ಜನು ಹೆದರಿ [illegible] ಸಂಪತ್ತು [illegible] ನನ್ನ ತಂದೆ ರಾಮಭಟ್ಟನಿಗೆ ಕನ್ಯಾದಾನಮಾಡಿ ಕೊಡುವದೇ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆಂತ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನನ್ನ ತಂದೆ ರಾಮಭಟ್ಟನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ವಿವಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಪದಿಯಾಗಿ ಲಾಜಾಹೋಮವಾಗುತ್ತಲೇ [illegible] ಕಾಲಿತೆಯು ಅರ್ಧಾಂಶವನ್ನು ತಂದೆಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಆತನ [illegible] ಉಳಿದ ಪಾಲು ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ [illegible] ಒಂದು ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಇದು ನಿಮಿಷಗಳೊಳಗೆ ಹೆಂಗಸರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ವಧೂವರರು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಸಹಾ ಕಸಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದರು. ಪಿಂಡಾರಿಗಳು ಬರುತ್ತಲೇ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರು ಘಾಬರಿಯಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆಹಾಕಿದರು. ಇಬ್ಬರು ಪಿಂಡಾರಿಗಳು ವಧೂವರರ ಮಂಟಪದೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಮದುಮಗಳು ಧರಿಸಿಕೊಂಡ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವಾಗ ಮದುಮಗನು ಪಿಂಡಾರಿಗಳಿಗೆ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ [illegible] ವಧು ಅಯುಕ್ತವೆಂತ ವೈರಾಗ್ಯ ಬೋಧಿಸಿದನು. ಪಿಂಡಾರಿಗಳು [illegible] ಕೈಯನ್ನು ಕಡಿಗೆ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದರು. [illegible] ಪಿಂಡಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ವೈರಾಗ್ಯಸಿಂಧು [illegible] ಗಳ ಗ್ರಂಥಮಾಡಿ ಛಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ [illegible] ತಾಯಿಯು [illegible] ಹಾಲು ಕುಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದ [illegible] ಗಳು ಆಗುತ್ತಲೇ ನನ್ನ ಅಜ್ಜನು ನನ್ನ [illegible]

ಮಗಳೇ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಗಂಡು ಶಿಶುವನ್ನು ಹೆರುವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿಚಾರ ಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದಂತೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿಚಾರ ಬುದ್ಧಿ ಇರುವದಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಶಿಶುವಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ "ಧನಂಜಯನ ಧರ್ಮಪರೀಕ್ಷೆ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಓದಿಸು. ನಿನ್ನ ಮಗನು ವಿಶೇಷ ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗುವನು" ಎಂತ ಹೇಳಿ ಹೋದನ. ಅಜ್ಜನ ಈ ಮಾತು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಬಹಳ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ ಗರ್ಭಕೋಶದಲ್ಲಿ ಕೂತಲ್ಲೇ ಛಕ್ಕನೆ ನನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಕೈಬೆರಳುಗಳು ತಾಯಿಯ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕಡೆಗೆ ಚಾಚಿ ಆಕೆಯ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿದವು. ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ವಾಂತಿಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಧರಣೀ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದಳು" ಎಂತ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ಕೂಡಲೇ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಕಲಿತ ಕೆಲವು ಗೃಹಸ್ಥರು ಶಿಟ್ಟಾಗಿ ಛೀ! ಛೀ! ಛಿ! ಪಂಡಿತರೇ ಇಂಥಾ ಸುಳ್ಳು ಏಕೆ ಆಡುತ್ತೀರಿ, ತಾವು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಿ ಇಂಥಾ ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳಾಡಬಹುದೇ" ಅಂದರು. ಒಬ್ಬ ಬಿ. ಎ ಪಾಸಾದವನು ಎದ್ದು ನಿಂತು "ಸ್ವಾಮಿ! ಪಿಂಡಾರಿಗಳು ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡುವಾಗ ಅಂಬಾಗಲೀ ಬಿಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಂದೆ ವೈರಾಗ್ಯ [illegible] ಹೇಗೆ? ಮಗನನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಮಾಡಿ ಕೇಳಿದರು ಯಾರು? ಎರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥ ಬರಕೊಂಡರು ಯಾರು? ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗುವ ಮೊದಲೇ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಎಂಜಲು ತಿಂದ ಹಾಲು ಕುಡಿದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಆಕೆಯು ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಲು ಹೇಗೆ? ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತರ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನೀವು ಗರ್ಭಕೋಶದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಿರಿ [illegible] ನಾವು ಹೇಗೆ ನಂಬಲಿ? ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯು ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಯಿಂದ ನಿಮಗೆ [illegible] ಎಂಬುದು ಹೇಗೆ ನಾವು ನಂಬಲಿ? ಇಂತಹ [illegible] ನೀವು [illegible] ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ನಂಬಲಿ?" ಅಂದನು. ನಾನು ಪುನಹ ಎದ್ದು ನಿಂತು "ಪ್ರಾಜ್ಞ ಬಯಸುವ ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರೇ! ನಾನು ಸ್ವಾನುಭವನ್ನೇ ಸುಳ್ಳಾಗಿ [illegible] ಎಂದು ನಿಮಗೆ ದೃಢವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಸುಳ್ಳು ಎಂತ ಏಕೆ ನೀವು ನನ್ನ [illegible] ಕೌರವರು [illegible] ಕೃಷ್ಣನೇ [illegible] ಸಂಸ್ಕೃತ [illegible] ಪ್ರಾರಂಭಿಸ [illegible] ಎಂಬ [illegible] ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು [illegible] ಕಾಲದಲ್ಲಿ [illegible] ಕೇಳಿದ್ದು ಹೇಗೆ? [illegible] ಸತ್ಯ [illegible] ಕೃಷ್ಣ [illegible] ಕೇಳಿ [illegible] ಸತ್ತ [illegible] ಬದುಕಿ [illegible] ಕೇಳಿ [illegible] ಹೇಳುವ [illegible] ಹೊಸಿರು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ [illegible] ಅದನ್ನು [illegible] ಮನ್ನಾವನರನು ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲವೇ? ಕೃಷ್ಣನು ಕಥೆ ಹೇಳುವಾಗ ಅಭಿಮನ್ಯು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭಕೋಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೇಳಿ ಹುಂ! ಹುಂ! ಎಂತ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಹುಂ ಎಂತ ಅಜ್ಜನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಅಜ್ಜ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿದ್ದು ಕುಂತಿಯು ತನ್ನ ಕಿವಿರಂಧ್ರದಿಂದ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಜನನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೇ? ಕುಂತಿಯು ಕಿವಿರಂಧ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಾಯಿಯ ಹಂ ಲವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ನಾನು ಯಾವುದೂ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ಏಕೆ ನನ್ನನ್ನು ನಂಬುವದಿಲ್ಲ? ನಾನು ಸುಳ್ಳುಗಾರನೆಂತ ನೀವು ನನಗೆ ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಅಂದೆನು. ಕೆಲವರು ನನಗೆ ಛೀ ಛೀ ಎಂದರು. ಕೆಲವರು ಶಹಬಾಸ್ ಎಂತ ಹೇಳಿ ಕೈ ಚಪ್ಪಳ ಮಾಡಿದರು. ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟು ವಕೀಲ ಗಣೇಶರಾಯರು "ಅಯ್ಯಾ ಪಂಡಿತರೇ! ನೀವು ಈಗ ಡೆಲಿವರ ಮಾಡಿದ ಸ್ಪೀಚು ನಾವು ಚನ್ನಾಗಿ ಹೀಯರ್ ಮಾಡಿದ್ವು" ಎಂತ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ನಾನು ಎದ್ದು ನಿಂತು "ಸ್ವಾಮಿ ಗಣೇಶರಾಯರೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವದೇಶಿ ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡ ಮಾತಾಡುವಾಗ್ಯೆ ವಿದೇಶಿ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಜನರ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೀರಿ" ಎಂದೆನು. ಕೂಡಲೇ ಪೋಲೀಸು ಆಫೀಸರನು ಎದ್ದು "ಧರ್ಮ ಸಂಬಂಧವಾದ ಲೆಕ್ಚರು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಜನರನ್ನು ಸಭೆ ಮುಂದೆ ದೂಷಿಸಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದ ಲೆಕ್ಚರು ಮಾಡುತ್ತೀಯಾದದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಛಾರ್ಜು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ರಿಪೋರ್ಟು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಗದರಿಸಿದನು. ವಕೀಲ ಶ್ಯಾಮರಾಯರೂ ಗಣೇಶರಾಯರೂ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಣೆಯಾದರು. ನಾನು ಕೆಳಗೆ ಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತೆ.

ಹಾಸಭಟ್ಟ.

ಸಮಾಜಸಂಸ್ಕರಣ.

(ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದರಿಸಿದ್ದು.)

ಈಗ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ನಡಿಯುವಂತೆ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕಲಿಸುವ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ನಡೆದರೆ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವು ಬೇಗನೆ ನೆರವೇರುವದು. ದೇಶಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಗಳೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಬಹುದು. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ವಂಗಭಂಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರು ನಡೆಸಿದ ಸ್ವದೇಶಿ ಪ್ರವರ್ತನೆಯು ವಿಸ್ಮಯಜನಕವಾದದ್ದು. ಇಂಗ್ಲೀಷು ವಿದ್ಯೆ ಹೊಂದಿದವರು ಮಾತ್ರವೇ ಕೂಡಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಚಳೊತ್ಸಾಹಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಸಮಾಜವೇ ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಜಾನಾಯಕ ಗಣದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸ್ವದೇಶಿಯು ಮೆರೆಯಿತೆಂದೂ ಹೀಗಾಗಲಿಕ್ಕೆ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಸಂಗಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂದೂ ಒಬ್ಬ ಬಂಗಾಳಿ ಲೇಖಕರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾಜ ಹಿತಚಿಂತಕರು ಬೋಧನೆಯಿಂದ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನಾಕರ್ಷಿಸ ನೋಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ನಿಂದೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸಲಾರರು. ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬೆತ್ತದಿಂದ ನಾರ ಕಲಿಸಿದಂತೆ [illegible] ನಡಿಸಿ [illegible] ಕೈ ಕರ ನೋಡಿದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ [illegible] ವಿರೋಧ ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಲಸವು ದುರ್ಲಭವಾಗುವದು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ [illegible] ಕ್ರಿಸ್ತ ಮುಂತಾದ ಮತಸ್ಥಾಪಕರು ಪತಿತರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ದಯಾವನ್ನು [illegible] ಭಾವದಿಂದಲೂ ನಮ್ರತೆಯಿಂದಲೂ ಸಾರಿದರು. ಆದರಿಂದ ದೃಢಿಯಾಗಿ ನಡೆವರ [illegible] ನನ್ನ [illegible] ಈ ಪ್ರಕಾರ ವುದು ಪರ ಉದ್ದೇಶವು ಕೈಕೂಡಿತು. ಈ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟು ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಸಾಕು. ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದಾಯಿತೆಂಬ ಯುಕ್ತಿಯ ಬಲದಿಂದ ತಿಳಿಸಿ ಇದರ ಕಾರ್ಯತ ಹೋಧನೆ ಪ್ರಕಾರ ಚರ್ಚೆ ಸಹಾ ಇದ್ದರೆ ಅಂಥಾ ಮಾರ್ಗವು ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವದು. ಇಂಥವರಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಲಾಭಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಮಾಜೋನ್ನತಿಯೇ ಇವರ ಮುಖ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಎಂದೂ ಜನಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು. ಹಾಗೆ ತಿಳಿದವರು ಇವರನ್ನು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಸೇರುವರು. ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಾದರೂ ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಮೇಲ್ಮೆಗೆ ರವಷ್ಟಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ನಡಿಯುವವನೆಂದು ಎನ್ನಿ ಬಿಸೆಂಟ ಅಮ್ಮನವರನ್ನು ಜನರು ತಿಳಿದ್ದರಿಂದ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಹಿಂದು ಕೊಲೇಜ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆತವು. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಮಗೆ ಬೋಧಿಸುವ ಉಪಾಯವಾಯಿತು. ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕೊಲೇಜ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಸನಾತನಧರ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವರು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಾರ್ಯತಃ ಪರಂಪರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯುದಯವು ಕೈಸೇರುವದು

ಉಗಿಯ ಯಂತ್ರದಿಂದ ನಡೆಯುವ ಸಣ್ಣ ದೋಣಿಯನ್ನು ನೂಕಬೇಕಾದರೆ ಉಗಿಯ ಬಲ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಾಕು. ಆದರೆ 60 ಯಾ 70 ಭಂಡಿಗಳು ಕಟ್ಟಿದ ಹೊಗೆ ಗಾಡಿಗಳ ಒಂದು ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ನೂಕಬೇಕಾದರೆ ಉಗಿಯ ಬಲವು ಎಷ್ಟೋ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕಾಗುವದು. ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರಲಿಕ್ಕೆನೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಒಂದು ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನೇ ಸಂಸ್ಕರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಗುವದು? ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಕಾಯಬೇಕಾಗುವದು? ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕಾರ ನಿರತರು ಧೈರ್ಯಗುಂದದೆ ಒಳ್ಳೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳು ಕೈಕೂಡುವದು. ಯಾಕಂದರೆ ಸತ್ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ದೇವರು ಆಶೀರ್ವದಿಸುವನು.

ಶ್ರೀ ಬಹುಮಾನ್ಯ ಪಟ್ಟ ಗವರ್ನರರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಬಾಬಿನ ಪ್ರೋಗ್ರ್ಯಾಮ್ ಯಾನೆ ಸೂಚನೆ ಪಟ್ಟಿ

ನವಂಬರ 4 ಸೋಮವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 2 ಘಂಟೆಗೆ ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಆಗಮನ. 3 ಘಂಟೆಗೆ ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ ಪ್ರಯಾಣ. 4 ಘಂಟೆಗೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಆಗಮನ, ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ರವರ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರ ಎಡ್ರೆಸ್ ಯಾನೆ ಬಿನ್ನಹಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡೋಣ; ಮ ರಾ ರಾ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಎನ್ ಸುಬ್ಬರಾಯರಿಗೆ ಸನದ, ಮತ್ತು ರೆವೆರೆಂಡ್ ಫಾದರ್ ಅಗೊಸ್ಟಿನ್ ಮುಲ್ಲರ್‌ರವರಿಗೆ ಕೈಸರ್-ಇ-ಹಿಂದ್ ಮೆಡಲ್ ಕೊಡೋಣ. ಸಾಯಂಕಾಲ 9.30 ಲಾಗಾಯ್ತು 11 ಘಂಟೆ ವರೇಗೆ ಜೆಪ್ಪು ಪ್ರಿಟೊ ಕಟ್ಟೋಣದಲ್ಲಿ ಅಬ್ದುಲ್ಲ ಹಾಜಿ ಕಾಸಿಮ್ ಸಾಹೇಬ್ ಬಹದೂರ್‌ರವರ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೋಣ.

ನವಂಬರ 5, ಮಂಗಳವಾರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ [illegible] 3ನೇ ಲಾಗಾಯ್ತು 9 [illegible] ವರೇಗೆ ಫಾದರ್ ಮುಲ್ಲರ್‌ರವರ ಕುಷ್ಠರೋಗಿಗಳ ವಸತಿ ಶಾಲೆ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 8.10ನೇ ಲಾಗಾಯ್ತು 8.3[illegible] ರ ವರೇಗೆ ಸೈಂಟ್ ಜೋಸೆಫ ಅನಾಥರ ಗೃಹ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 8.40ನೇ ಲಾಗಾಯ್ತು 9.10 ವರೆಗೆ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಬಾಬತ ಜೆಪ್ಪುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಂಚ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 2.3[illegible] ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 4.3[illegible] ರ ವರೇಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠರು, ಕುಂದಾಪುರ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಲೆಕ್ಟರರ ಬಂಗ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಕೊಡೋಣ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 6.15ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 7.30 ರ ವರೆಗೆ ಸೈಂಟ್ ಅಲ್ಲೋಸಿಯಸ್ ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ರೋಮನ್ ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಮತಸ್ಥರ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೋಣ. ಸಾಯಂಕಾಲ 8.1[illegible] ಘಂಟೆಗೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್ ಹಾಡಿಂಗ್ ದೊರೆಗಳವರಲ್ಲಿ ಭೋಜನ.

ನವಂಬರ 6, ಬುಧವಾರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 7.[illegible]ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 7.45ರ ವರೇಗೆ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಛಾಪಖಾನೆ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 7.5[illegible] ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 8.1 ರ ವರೇಗೆ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಮೆಕೆನಿಕಲ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 8.15ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 8.4 ರ ವರೇಗೆ ವೆನ್‌ಲೊಕ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ [illegible].4[illegible]ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 9ರ ವರೇಗೆ ಹೆಂಗಸರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸಂದರ್ಶನೆ. [illegible]ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 9.2[illegible]ರ ವರೇಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕೊಲೇಜ್ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 11ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 1 ಘಂಟೆ ವರೆಗೆ ಮಹಮ್ಮದೀಯ, ಹಿಂದು, ರೋಮನ್ ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಮತಸ್ಥ [illegible] ಪ್ರತಿನಿಧಿಯವರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡೋಣ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ [illegible].1ರ ಲಾಗಾಯ್ತು [illegible].1ರ ವರೇಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಜೈಲ್ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 4.2[illegible]ರ ಲಾಗಾಯ್ತು [illegible]ರ ವರೇಗೆ ಸೈಂಟ್ ಅಲ್ಲೋಸಿಯಸ್ ಕೊಲೇಜ್ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ [illegible]ರ ಲಾಗಾಯ್ತು [illegible] ನಗರ ಸಂಚಾರ. ಸಾಯಂಕಾಲ [illegible]ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 9.2[illegible]ರ [illegible] ಕಲ್ಲೆಕ್ಟರರವರ ಭೋಜನ. ಸಾಯಂಕಾಲ 9.30ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 11ರ ವರೇಗೆ [illegible] ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಹೋತ್ಸಾಹದ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೋಣ.

ನವಂಬರ 7 ಗುರುವಾರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 8ರಿಂದ 9ರ ವರೇಗೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕೊಲೇಜಿನ ಹೋಲ್ ಯಾನೆ ದೊಡ್ಡ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶೀಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 9.[illegible]ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 9.4 ರ ವರೇಗೆ ಸೈಂಟ್ ಆನ್ಸ್ ಹುಡುಗಿಯರ ಶಾಲೆ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 9.4 ರ ಲಾಗಾಯ್ತು [illegible] ರ ವರೇಗೆ ಕಲ್ಲೆಕ್ಟರರ ಕಚೇರಿ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 10 [illegible] ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 1 ಘಂಟೆ ವರೆಗೆ ಏಕಾಂತ ಭೇಟಿ ಕೊಡೋಣ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 3.[illegible]0ರ ಲಾಗಾಯ್ತು [illegible].45ರ ವರೇಗೆ ಪರ್ದಾ ಪಾರ್ಟಿ ಯಾನೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡೋಣ ಮತ್ತು ಅವರ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫ್ ನಕ್ಷೆ ತೆಗಿಯೋಣ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 5.[illegible]ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 7.2 ರ ವರೇಗೆ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಎನ್ ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾರ್ಡನ್ ಪಾರ್ಟಿ.

ನವಂಬರ 8, ಶುಕ್ರವಾರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 7 [illegible] ಘಂಟೆಗೆ ಮೂಡಬಿದ್ರೆಗೆ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ [illegible] ಘಂಟೆಗೆ ಮೂಡಬಿದ್ರೆಗೆ ತಲ್ಪುವಣ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 10.20 ರ ಲಾಗಾಯ್ತು 11.[illegible]ರ ವರೇಗೆ ಜೈನರ ಬಸ್ತಿಗಳ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 4.30ಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಕಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 5.30ಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಕಳಕ್ಕೆ ತಲ್ಪುವಣ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 7 ಘಂಟೆಗೆ ಭೂತದ ವೇಷ ನೋಡೋಣ. ಸಾಯಂಕಾಲ 9.30ರಿಂದ 10.15ರ ವರೇಗೆ ಪಟ್ಣ ಸಂಚರಣೆ.

ನವಂಬ್ರ 9 ಶನಿವಾರ ಕಾರ್ಕಳ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 7.35 ರಿಂದ 7.5 ರ ವರೇಗೆ ಚತುರ್ಮುಖ ಬಸ್ತಿ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 7.55ರಿಂದ 8.1 ರ ವರೇಗೆ ಗುಮ್ಮಟಶಿಲಾಮೂರ್ತಿ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 9 ಘಂಟೆಗೆ ಹಳೆಯಂಗಡಿ ಸ್ತಂಭ ಸಂದರ್ಶನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ 10.30 ಘಂಟೆಗೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ. ಮಂಗಳೂರು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆ 1.30ಕ್ಕೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ತಲ್ಪುವಣ ವ ಅಲ್ಲಿಂದ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ.

ಒಂದು ರೋಗ.

ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿಯು ಆಂಗ್ಲೇಯರಿಗೆ ವಶವಾದಂದಿನಿಂದ ದೇಶೀಯರೆಲ್ಲಾ ಅವರ ರೀತಿಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಒಂದು ವಿದೇಶೀಯರು ದೇಶೀಯ ತರುಣ ತರುಣಿಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂದೂ ದೇಶದವರುಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ [illegible] ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೀಯಾಳಿಸುವ ಕಾಲವು ನಮಗೆ [illegible]. [illegible] ಹೀಗೆಲ್ಲೀಗಂಜೀಯರಿನ ಬದಲಿಗೆ ಅವರು ಕುಡಿಯುವ ಕಾಫಿ ಚಾ ಪಾನಗಳನ್ನೂ, ಬ್ರಾಂಡಿ ವಿಸ್ಕಿ ಮೊದಲಾದ ಗಮಗಮಿಸುವ ಮದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪಾನಮಾಡುತ್ತಾ, ತಲೆರುಮಾಲನ್ನೂ (ಕಚ್ಚೆಯನ್ನೂ) ಧೋತ್ರವನ್ನೂ ಊರ ಮೆಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ವಿಲಾತಿಯವರ ಚಲ್ಲಣ, ಬೂಟೂಸು, ದೊಡ್ಡ ಟೊಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸ ಹತ್ತಿದರು. ಆದರೆ ಈಗೀಗ್ಯೆ ಕರ್ಜನ್ ಗೊರೆಗಳ ವಂಗಭಂಗದ ನಂತರ ನಾವು ವಿಲಾತಿಯವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವದು ಬೇಡ. ಅವರ ಜಾತಿಯು ನಮಗೆ ವಿನಾಶಕರವೆಂಬದಾಗಿ ಬಾಯಲ್ಲಾದರೂ ಹೇಳುವ ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿತು. ಅನೇಕ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಂತೂ ತಲೆಗೆ ರುಮಾಲು ಸುತ್ತಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಯಲ್ಲಿ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಎಂಬ ನುಡಿಯು ಕೇಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ.

ಆದರೆ ದೇಶೀಯರಾದ ಅನೇಕ ಕ್ರೈಸ್ತರು ಫಿರಂಗಿಗಳಂತೆ ನಟಿಸಿ ಚಪ್ಪಿಕಾರರೆಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅವರು ದೇಶದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯ [illegible] ಗುಣಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. [illegible] ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಹಾ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕದೆ ತಮ್ಮ ಖರ್ಚನ್ನು ಇಷ್ಟಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಮಾಡುವ ಈ [illegible] ರೀತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದೋ? ಕ್ರೈಸ್ತರು ವಿಲಾಯತಿಯವರ ಬಾಹ್ಯ ರೀತಿಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಕ್ರೈಸ್ತ ಭಕ್ತನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಚಲ್ಲಣ ಬೂಟು [illegible] ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ನಮ್ಮ ಹಿಂದು ಬಂಧುಗಳ ಸಹ [illegible] ಕಳಕೊಂಡು ವಿಲಾಯತಿಯವರ ನಿಂದೆಗೆ ಪಾತ್ರ ಗುರಿಯಾಗುವೆವು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳಾದ ಹಿಂದು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಮತಸ್ಥರೆಲ್ಲರೂ ಐಕ್ಯಭಾವದಿಂದ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾವು ಈ ವಿಲಾತಿ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾವು ದೇಶೀಯರಲ್ಲ, ಯುರೋಪಿಯನರು ಎಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಹಸಮಾಡುತ್ತಿರುವದು ಅಹಾ ನಮ್ಮ ದೇಶಾಭಿಮಾನ!

ಬಾಂಧವರೇ! ಅನೇಕ ಸಂಸಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿ ಪಡೆಯುವ ಹಿಂದ [illegible] 10 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಪಾದಿಸುವ ದೇಶೀಯ ಕ್ರೈಸ್ತನನ್ನೂ ನೋಡುವಾ. ಹಿಂದ [illegible] ಬೂಟೂಸು ಕಲ್ಲರ್ ನೆಕ್ಟೈ ಉಪಯೋಗಿಸುವದು ಕಡಿಮೆ. [illegible] ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವದು. 10 ರೂಪಾಯಿ ಗಳಿಸುವ ಬಡ ದೇಶೀಯ ಕ್ರೈಸ್ತನನ್ನು ಅಥವಾ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಬಡ ದೇಶೀಯ ಕ್ರೈಸ್ತನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಾ. [illegible] ಬೂಟೂಸು, ಕಾಲ್ಗೆರದಷ್ಟು ಬಿಗಿಯುವ ಎರಡು ಚೇಲಗಳು, ಕತ್ತರಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸ ಕೂದಲು ಒಂದು ಕಲ್ಲರ್, ಇವರ ಫಲವೇನು? ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿ ಸಾಲ, ಬಿಟ್ಟ ಅಂಗಡಿ ಸಾಹೇಬರ? [illegible] ಇವನ ದೊಡ್ಡ [illegible] ನೋಡಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಸಾಲಕೊಡುವನು. ಮರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಟೊಪ್ಪಿಯವನು ಅಂಗಡಿಯವನಿಗೆ ಟೊಪ್ಪಿಹಾಕಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಗಡಿಗೆ ನಡಿಯುವನು. ಬೂಟೂಸು ಇಜಾರಿನವನನ್ನು ಅಂಗಡಿಯವನು ದೂರುವನು, ಹೊಟೇಲಿನವ [illegible] ವಿಲಾತಿಯವರಾದರೋ ಇಂಥವನಿಗೆ ಅರ್ಧ ರೂಪಾಯಿಯ ದೊರೆ ಎಂಬದಾಗಿ ನಕಲಿ ಮಾಡುವರು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ನಾಚಿಕೆ ಮತ್ತೊಂದೇನದೆ? ಅಹಾ ನಮ್ಮ ಬಾಳು

ಕ್ರೈಸ್ತ ದೇಶವತ್ಸಲ.

(ನಮ್ಮ ಕಾಸರಗೋಡು ಬಾತ್ಮಿದಾರರಿಂದ)

ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾದ ಮದ್ರಾಸ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಪಾರ್ಕ್ ಎಂಬ ಮೃಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತೈಸುವ ಮದ್ರಾಸ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕರಿಪುಳ್ಳಿ ಹುಲಿ ಮರಿಯು [illegible] ನಮ್ಮ ತಹಶೀಲದಾರರು ತಲಾಷಿ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿದ್ದರು. ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಒಂದು ಕಾಡು ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಂದು ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹುಲಿಮರಿ ಎಂಬದಾಗಿ ತಹಶೀಲದಾರರಿಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಅದು ಸಣ್ಣ ತರದ ನಾಯಿಯಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಹಾರ ಶಿಕ್ಕದೆ ಇದ್ದದರಿಂದ ಆ ಬೆಕ್ಕು ಬಲೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ್ಯೆ ಹಸಿವು ರೋಷದಿಂದ [illegible] ರು ಎನ್ನುತ್ತಾ ತನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದವರ ಕಡೆಗೆ ಹಾರಿಬೀಳುತ್ತಾ [illegible] ರೋಷವನ್ನೂ ಭಯಂಕರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ [illegible]

[illegible] ಹೊಸ ಮನೆಯೊಂದು ತಹಶೀಲುದಾರರು [illegible] ಅದನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮರದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾ[illegible] ಕಂಡುಬಂದು ಅದು ಕುಡುಬಿಕ್ಕಿನ ಮರಿಯೆಂಬದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ಹೊರದು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಇಂಥಾ ಮೋಸದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ ತಹಶೀಲುದಾರರು ಬಹಳ ಬೇಜಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಮತವನ್ನು ಮತಸ್ಥರು ಇತ್ತಲಾಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅಜೀಜಿಯಾ ಮಸ್ಲಿಮ್ ವಿದ್ಯಾಸಂಘವು ದಿನೇದಿನೇ ಕ್ಷಯಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದಂತೆ. ಕಳೆದ [illegible] ಗಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 6 ಜನರೇ ಇದ್ದರಂತೆ. ಊ ವಂತಿಗೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ವಸೂಲಾ[illegible] ಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಸದರೀ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಜೀಜಿಯಾ ಮಸ್ಲಿಮ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಎಂಬ ಶಾಲೆಯು ವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು [illegible] 40ರ ವರೆಗೆ [illegible] ಟ್ರೇನ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರೆ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗ[illegible] ಸದ್ರಿ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೇಯಿಗೆಯ ಮರ್ಮವನ್ನು [illegible] ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 2 ವಸ್ತ್ರದ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ವಿಷಯ[illegible] ಪಾಠಕಲಿಸುವ ಹಾಗೆಯೇ ನೇಯಿಗೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ದಿವಸಕ್ಕೆ [illegible] ಪಾಠಕೊಡಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮದ್ರಾಸ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ [illegible] ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಪೆಶಲ್ ಇಲ್ಲಿಯ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಶನಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಒಂದು ಘಂಟೆ ತನಕ ತಾಮಸಮಾಡಿ ಈ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ತಾಲೂಕಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಪಟ್ಟಿರುವರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಆಫೀಸರರೂ ವಕೀಲರೂ ಕೂಡಿ ಕೆಳಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಕೆಲವು ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು.

(1) ಸುಂದರವಾದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಸವಾರಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ರಾಜಭಕ್ತಿ ಪರವಾದ ಒಂದು ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಿರುವರು.

(2) 60 ಜನ ಉಪಾಧ್ಯಾಗಳಿಗೆ ಪೋಲೀಸರ ಹಾಗೆಯೇ "ಯೂನಿಫಾರ್ಮ್" ಅಂದರೆ ಪಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದ ಉಡಿಗೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಅಪ್ಪಾರಿ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಹತ್ತರ ಇರುವ ಕೋವಿಯಂತೆ ಒಂದೊಂದು ಕೋವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಗಾರ್ಡ್ ಕೊಡಿಸುವರು. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ [illegible] 2 ತಿಂಗಳ [illegible] 60 [illegible]

(3) [illegible]

[illegible]

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಧಿ ಬೆಳೆಯು ಹಾಳಾದ್ದರಿಂದ ಗೋಧಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಬೆಲೆ ಏರಿರುವದು. ಜರ್ಮನಿಯವರು ವಿಲಾಯತಿ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಗೋಧಿಯನ್ನು ರಫ್ತುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವರುಷ ಇಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಬೆಳೆಯು ಹಾಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಾವುಕಾರರು ವಿಲಾಯತಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಗೋಧಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು.

ತಾಮ್ರಕ್ಕೆ ಕ್ರಯ ತಗ್ಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಈ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕಂಪಿನಿಗಳು ದಿವಾಳಿ ತೆಗೆದಿರುವರು. ಈ ದಿವಾಳಿಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಲೆಟಿತೆನೋಟಿರ ದಿವಾಳಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಗಲಿಬಿಲಿಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಬೇಂಕುಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಹಣಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ ವಾಪಸು ಪಡಿಯುತ್ತಿರುವರು.

ಕೆನಡಾ ಗವರ್ನರ್ಮೆಂಟಿನವರು ಹಿಂದೂಗಳು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಊಳಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಪಂಜಾಬಿನ ಕೆನಾಲ್ ಲೆಗಿಸ್ಲೇಶನನ್ನು ವಜಾಮಾಡಿ, ಅಜೀತ್‌ಸಿಂಗರನ್ನೂ ಲಾಲಾ ಲಜಪತರಾಯರನ್ನೂ ಕೈದು ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ತಾನು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುವೆನೆಂದು, ಕಿಚ್ಚನರ್ ಸಾಹೇಬರು ಛಲ ಹಿಡಿದದ್ದರಿಂದ ಮಿಂಟೊ ಪ್ರಭುಗಳು ಆ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವು ನಂಬತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದಾಗಿ ಇಂಡಿಯಾ ಆಫೀಸಿನವರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಸಿಕ್ಕ್ [illegible] ಯೂ ಪಾಕ್ಕಾ [illegible] ಮಂಜೂರು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ [illegible] ತಿದ್ದಿ ಅವರಲ್ಲಿ [illegible] ಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು.

ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ [illegible] ಬೇಂಕಿನ [illegible] ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ [illegible] ಗ್ರಸಿ [illegible] ಜಾಮೀ[illegible] ಲೆಂದೂ [illegible]

ಕಲಿಕತ್ತೆಯ [illegible] ವಾನ ಬ್ರಹ್ಮಬಾಂಧವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ [illegible] ರಾದರೆಂ [illegible] ನೀಲಿ ಬಾರಿ [illegible] ವ ಹೊಕನಿಯ [illegible] ನ್ನು ತೆಗೆದು [illegible]

ಸಿ. ಕೆ. ಯರ್ [illegible] ವರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿರುವರು.

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಬೆನಾರಸಿನ ಮುಸಾಫಿರ [illegible] ತ್ರಿಭುವನ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ [illegible] ರೂಪಾಯಿ ಕ್ರಯದ ಆಭರಣಗಳು ಕಳವಾಗಿ ಕಳ್ಳರು ಯಾರೆಂದು ಇದುವರೆಗೂ ಪತ್ತೆ ಯಾಗಲಿಲ್ಲವಿತ್ತು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಆ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಂದೆರಡು ಉಂಗುರಗಳ ಹೊರತು ಬಾಕಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಭರಣಗಳೂ ಸಿಕ್ಕಿರುವವು.

ದಾವ [illegible] ಅವರ [illegible] ಆಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವ [illegible] ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲ ಸ್ಯಾಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮದ್ರಾಸು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೆಷನ್ಸ್ [illegible] ಅಡ್ವೊಕೇಟ್ ಜನರಲ್ [illegible] ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ [illegible] ಮಿಸ್ಟರ್ [illegible] ದೊರೆಯವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿ [illegible] ಇವರು [illegible] 20 [illegible]

[illegible]

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ.

ಬಾಕ್ಕಿದಾರರಿಗೆ ನೋಟೀಸು—[illegible] ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಕ[illegible]

ಮಂಗಳೂರು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ [illegible] ಸಾಯಿ ಪನ್ನದಲ್ಲ [illegible] ಬಂದರ [illegible] ಇವರು [illegible] ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಂದ ತೋರಿಸಿದ ಒಂದು ಆಸಾಮಿಯು [illegible] ಗೆಯಿಂದ ಪತ್ತೆಪಟ್ಟಿರುವನು.

ನಮ್ಮ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ದೊರೆಗಳವರು ಗವರ್ನರರ [illegible] ನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಸರ್ವವೂ ತಯ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿರುವದೋ ಎಂಬದನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವರು. ಈ ಮೊದಲು ಮಂಗಳೂರು ತಹಸಿಲ್ದಾರರವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಡಬಿದ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಸಿಡಿಸಿಯಸ್ ಮೀಟಿಂಗ್ಸ ಬಿಲ್ ಯಾನೆ ರಾಜದ್ರೋಹಕರವಾದ ಸಭೆಗಳ ಕುರಿತು ಮೀಟಿಂಗನ್ನು ಈ ತಿಂಗಳ [illegible] ದಿವಸ [illegible] ಇಟ್ಟಿರುವರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದವರು ಜಿಯಾಲೊಜಿಕಲ್ ಎಕ್ಸಿಬಿಶನ್ ಹೊಳೆಂಬ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಗಿದು ಸಿಕ್ಕಬಹು

ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಇತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿದೇಶಿ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನೂ ಕರ್ಪೂರವನ್ನೂ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿರುವರು.

ಇಲ್ಲಿ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ವದೇಶಿ ಸಾಬೂನುಗಳನ್ನೂ ತಯ್ಯಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿತು ಬಂದ ಮ| ಶೇಷಗಿರಿ ಮಲ್ಯ ಎಂಬವರು ಈ ಎರಡನ್ನೂ ತಯ್ಯಾರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರಖಾನೆ ಇಡುವದಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ

ದೇಶ ಹಿತಕಾ[illegible] ಸಭೆಯು ವಿಷಯ ಈ ಮೊದಲು ಒದಗಿದೆವು. ಈ ಸಂಘದವರು ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ[illegible] ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಂದ [illegible]

[illegible]

ಹಲವು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ [illegible] ಹಿಂದೆ [illegible] ಗೌರವಾರ್ಥ [illegible] ಈ ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಯಸ್ಕೂಲ್ [illegible]

ಈ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜನರ ಯಾ ಹೊಸ್ಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಈಗಿರುವ ಈ ಕಟ್ಟೋಣಗಳಿಗೆ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯುಳ್ಳವರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಈ ಜನವಸತಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರ ವರುದರಿಂದ ಜನವಸದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಂತಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಶಾಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಭಾವದಿಂದಿರುವಂತೆ ಈ ಹೊಸ್ಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಘವಿರುವದು. ಈ ಸಂಘದ ಎರಡನೇ ವರ್ಧಂತಿಯು ನಾಳೆ ದಿನ ನೆರವೇರುವದಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಕುಂದಾಪುರದ ಹೆಡ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ ಕಲೆಕ್ಟರಾದ ಮೇ ಡೊಮಿಂಗ್ ದೊರೆಗಳು ತನ್ನ ಛಾರ್ಜಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಡಿವಿಜನಲ್ ಆಫೀಸರರಾದ ನಾರಾಯಣ ಮೇನನವರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಮಲಬಾರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಹೆಡ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ ಕಲೆಕ್ಟರೊಂದಿಗೆ, ಅಮಿನ್ ದೀವಿ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವರು

ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಮದ್ರಾಸ ಆದಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಲೋಕಲ ಫಂಡ್ ಬೋರ್ಡಿನವರಿಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡ[illegible] ರೂ. 1380,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು [illegible] ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿರುವರು. ಈ ಮೊತ್ತ [illegible]

[illegible]

ಈ ವರ್ಷ [illegible] ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ [illegible] ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಯಸ್ಕೂಲ್ ಜುಬಿಲೀ [illegible] ಡಿವಿಜನಲ್ ಆಫೀಸರರಾದ [illegible] ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಯಸ್ಕೂಲಿನವರು

ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರು ಪ್ಲೇಗು ರೋಗದ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವರೆ ಪ್ಲೇಗಿಗೆ ದಾಕು ಹಾಕುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವರು. ಇದರಿಂದ ಪ್ಲೇಗು ರೋಗದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಬಿಡುಗಡೆ [illegible] ದಾಕು ಹಾಕಿಸದಿರುವವರಿಗೆ ರೋಗ ತಗಲುವ ಸಂಭವವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗೆ ತಗಲಿದರೂ ದಾಕು ಇದ್ದವರು ಮೃತಪಡುವದು ಕಡಿಮೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ [illegible] ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾದವರನ್ನು ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಮೇಲೆ ನೇಮಕಮಾಡುವರು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೂ ತಲಚೇರಿಗೂ ಇಬ್ಬರು ಮೊಕ್ತೆಸರಾಗಿ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವರು

"ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಯಸ್ಕೂಲ್ ಮೆಗಜೀನ್" ಎಂಬ ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಯಸ್ಕೂಲಿನವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ಇತರರಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವದು.

[illegible] ಮದ್ರಾಸ ಕಲಾಶಾಲೆಯ [illegible] ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಾಹಸದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ವರ್ಗ [illegible] ಲೆಯಿಂದ ಪಾಸಾಗಿ ಹೋದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ, ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಯಸ್ಕೂಲೆಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದಿಂದಲೂ ಪರಾರ್ಥ ಪರತೆಯಿಂದಲೂ ಹ್ಯಾಗ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ತಮ್ಮ ಪ್ರನಮ ಸಂಚಿಕೆಯಂತೆಯೇ ಸಾರ್ಥಕವೆಣಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರಾಗಿ ಕೋರುತ್ತೇವೆ. ಇದು ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಬಾಳಲಿ ಎಂಬದು ನಮ್ಮ ಕಾಂಕ್ಷೆ

— —

ಹೊಸದುರ್ಗ ಬೆಳ್ಳಂಗನೆಬೊಟ್ಟು ಬಿಲ್ಲರವನು ಮುಂಚಿನ ದಾನಪ್ಪಯ್ಯ ನವ್ವೆರ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಪಿರ್ಯಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದುರ್ಗ ಸಬ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು [illegible] ದಂಡನೆ ವಿಧಿಸಿದರೆಂದು ಈ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೆವು. ಈ ತೀರ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಮುದ್ದೈಯಾಳು [illegible] ಅಪೀಲು [illegible] ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ

ಈ ಮೊದಲು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದ ಶಾಂತಿಜ್ವರ ರೋಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ಶಾಂತವಾಯಿತೆಂದು ನಾವು ಧೈರ್ಯಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ವ್ಯಾಧಿಯು ಕಳೆದೋರಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದೆ

ಈ [illegible] ಕಾಸರಗೋಡು [illegible] ಹೊಸದುರ್ಗ [illegible] ನರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು [illegible] ಈ ಕಾಯ[illegible] ಹೊಸದುರ್ಗ ಮಿಷನ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಭೆಯು ಕೂಡಿ ರೂಪಾಯಿ [illegible] ವಂತಿಗೆ ಕೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

M T K

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವದೇಶಿ ಸಾಬೂನು ಕಂಪೆನಿಯು "ಕೆನರಾ ಸೋಪವರ್ಕ್ಸ ಹೊಸದುರ್ಗ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಶುರು ಆಗಿಯದೆ. ಅದನ್ನು ಮ ರಾ ರಾ ಗಣೇಶರಾಯರು ಶುರುಮಾಡಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಬೂನು ನಾಜೂಕ ತರದ್ದಾಗಿರುವದು. ಇದಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಡಲಿ.

ಇಲ್ಲಿಯ ಪೋಸ್ಟ ಆಫೀಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸದುರ್ಗ ಸಾಹುಕಾರ ಮ ರಾ. ರಾ. ನಾರಾಯಣ ಭಂಡಾರಿ ಎಂಬವರು ಹೊಸ ಕಟ್ಟೋಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವರೆ ಒಪ್ಪಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಟ್ಟೋಣವು ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮೀಪ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿಂದ ಮಂಗಳೂರು ವರೇಗೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಸ್ಟೆಂಡಾರ್ಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಚಂದಾಹಣ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಕೊಡುವರೆ ಮ ರಾ. ರಾ. ಯಲ್ಲೂರ ರಾಮರಾಯರನ್ನು ಏಜಂಟರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ತಾರೀಕು 24-10-07.

ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕು ಓವರ್ಸಿಯರರವರು [illegible] ಆಫೀಸಿನ ಪ್ಯಾದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಒಂದು [illegible] ಹಣವನ್ನೂ ತರುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ [illegible] ಫಂಡ್ ಇಂಜಿನಿಯರ ಆಫೀಸ [illegible]

[illegible] ನಮಗೆ [illegible] ಸ್ಟೇಶನಿಗೆ ಕಂದು [illegible] ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಚಾರ್ಜು ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯ ರಶೀದಿಯನ್ನು ಸಹ ಈತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಸದರೀ ರಶೀದಿಯನ್ನು ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ೮ ಅಣೆಯ ಅಂಕೆಯನ್ನು ಶೇರಿಸಿ ಫೋರ್ಜರಿ ಮಾಡಿ ಓವರ್ಶಿಯರರು ಈ ರಶೀದಿಯು ನಿಜವಾದ ರಶೀದಿ ಎಂದು ನೆನಸಿ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಇತರ ಲೆಖ್ಖಗಳ ಮತ್ತು ರಶೀದಿಗಳ ಸಂಗಡ ಇಂಜಿನಿಯರರ ಆಫೀಸಿಗೆ ಎಂದಿನಂತೆ ರವಾನಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಈ ರಶೀದಿಯು ಫೋರ್ಜರಿ ರಶೀದಿ ಎಂದು ಹ್ಯಾಗೋ ಕಂಡ ಹಿಡಿದು ಸದರೀ ಪ್ಯೂನಿನ ಮೇಲೆ ಫೋರ್ಜರಿ ಚಾರ್ಜು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಮುಂದೆ ಈತನನ್ನು ಹಾಜರುಪಡಿಸಬೇಕೆಂತ ಇಂಜಿನಿಯರರು ಹುಕುಂ ಓವರ್ಶಿಯರಿಗೆ ತಲ್ಪಿದ ಮೇರೆಗೆ ಸದರೀ ಸಂಗ್ರವು ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಮುಂದೆ [illegible] ಕ್ಲಾಸು ಪುತ್ತೂರು ಡಿವಿಜನು ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಬಳಿಗೆ ರವಾನಿಸಿರುತ್ತಾರೆ

ಇಚ್ಲಂಪಾಡಿ ದೊಡ್ಡವನೆ [illegible] ಇದೇ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು [illegible] ಮಾಡಿದ ಮಾಪಿಳೆಯನ್ನು [illegible] ದಿನ [illegible] ಒಂದನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಮುಂದೆ ಹಾಜರುಪಡಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಪೋಲೀಸಿನವರು [illegible] ಈ ತಸ್ಕೀರನ್ನು [illegible] ಇದಲ್ಲದೆ [illegible] ಸದರಿ ಮಾಪಿಳೆಯನ್ನು ತಸ್ಕೀರಿ [illegible] ದಲು ಸದರಿ [illegible] ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡಿಸಿ [illegible] ಜನಜನಿತವಾ [illegible] ರದೆ ಎಲೆ ಪಂದಾದ ನದೇ? [illegible] ವರೂ, ಹೆರಲುನವರೂ, [illegible] ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ [illegible] ಬರುತ್ತದೆ

ಕಾಸ್ರಗೋಡು [illegible] ದೂರ [illegible] ಲಿಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ [illegible] ದಾಗಿ ಸಗ್ಗಿ ಬೇಸಾಯದ [illegible] ದು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಸಿದ್ದರು. ಇವರ [illegible] ನು ತಾನು [illegible] ವಡಿಸಿ ನಡುವ [illegible] ಹಿರೇ [illegible] ಕೂಡಿ ಹಿರೇ [illegible] ಕುಡಿಯನ್ನು ಕತ್ತಿ [illegible] ಗುಡಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ ಇತ್ತಂಡಿನವರು [illegible] ಹೊಡಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಖಂ ಪಟ್ಟವನು [illegible] ವರ ಮೇಲೆ ಪಿರ್ಯಾದು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಬೇಸಾಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜಗಳಗಳುಂಟಾಗಿ ಮರಣಗಳ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ

ಸದರೀ ಬೇವಿಂಜೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಕಳವು ನಡಿಯುವ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸದ ಮೊದಲು ಮತ್ತೊಂದು ಭಾರಿ ಕಳವು ನಡದಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೮೦೦ ರೂಪಾಯಿ ವರೇಗಿನ ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳೂ ನಗದಿ ಹಣವೂ ಕಳವಾಗಿಯದಂತೆ. ಈ ತಸ್ಕೀರು ನಡಿಸಿದವರು ಇನ್ನೂ ಪತ್ತೆಯಾಗದಿದ್ದದ್ದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ.

ಕಾಸರಗೋಡು ಕಸಬೆಯಲ್ಲಿ ಕಂತೇಕೋರ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಬಿಲ್ಲವನು ತನ್ನ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩ ವರುಷ ಪ್ರಾಯದ ತೆಂಗಿನ ಸಶಿಗಳು ೨೫ನ್ನು ೩ ಜನ ಕಳ್ಳರು ಒಂದು ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಕದ್ದು ಒಬ್ಬ ಮಾಪಿಳೆಗೆ ಮಾರಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಗ್ರವು ಕೆಲವು ಕಾಲದಿಂದ ಪೋಲಿಸಿನವರ ಹತ್ತರಲೂ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಖಚೇರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ತನಿಖಿಯಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ಇದರ ವಿಚಾರಣೆಯು ಈಚೆಗೆ ತೀರಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಇಬ್ಬರು ಮಾಪ್ಪಿಳೆಯಾಳಿಗೆ ಎರಡೆರಡು ತಿಂಗಳ ಕಠಿಣ ಸಜವನ್ನು ವಿಧಿಸಿದರು. 3ನೇ ಮಾಪ್ಪಿಳೆಯಾಳಿಯು ಪರಾರಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಶಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

ಮುಲ್ಕಿ—ಮುಲ್ಕಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ [illegible] ಕ್ರಮ ವರಿ [illegible] ದಿನ ತೆ [illegible] [illegible] ದರಿಂದ [illegible] ಬಹಳ [illegible] ಕೊಡುವ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ದಿನಕರಣೆ [illegible] ಆದರೆ [illegible] ನೌಕರರ ಗತಿ [illegible] ಅನೇಕ ನೌಕರರಿಗೆ [illegible] ಈಗ ಕಡ [illegible] ಕೇಳ [illegible] ಪ್ರತೀತಿ [illegible]

ಇದೇ [illegible] ಮುಲ್ಕಿ [illegible] ದೊಡ್ಡ [illegible] ತಮ್ಮ [illegible] ಆ ದಿನ [illegible] ಒಂದು [illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ [illegible] ಕೂಡಿದ [illegible] ಪ್ರಸ್ತಾಪ [illegible] ಸ್ಥಾಪನ [illegible] ಸನ್ನಿವೇಶ [illegible] ಸ್ನ ಬದ್ಧ [illegible] ಮಾಡಿದರು [illegible] ರಾತ್ರಿ 11-0 ಗಂಟೆ [illegible] [illegible] ಲೋಕದ [illegible] ಒಂದು ದೊಡ್ಡ [illegible] ದರಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ [illegible] ಕೆಲವು [illegible] ಇದೆ [illegible] ಹೇಳುವವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಂಗ [illegible] ಹರಿಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ಉಡುಪಿ. ಚಿತ್ತಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಮಳೆಯು ವರ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಕಡಿವಿಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಉಪದ್ರವಾದರೂ ಸುಗ್ಗಿ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಅಕ್ಕಿಗೂ ಎಣ್ಣೆಗೂ ಕ್ರಯವು ಇಳಿತರವಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಳೆದ ತಾ 5ರಂದು ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸಂಘವು ಜರಗಿತು. ಆಕ್ಟಿಂಗ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ್ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರಾದ ಮ ರಾ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾಯರವರು ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರು

ಮಂಗಳೂರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ವೇ ಮ ರಾ ರಾಮಚಂದ್ರಾಚಾರ್ಯರವರ ನವರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ [illegible] ಕಟ್ಟೆ [illegible] ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಐದು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ "ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಲ್ಯಾಣ" ಹರಿಕಥೆಯನ್ನು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ರಸವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು [illegible] ತತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಬೋಧಿಸ [illegible] ತ್ತು.

ಇಲ್ಲಿಯ ವೆಂಕಟರಮಣ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ನಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ವೇದ ಪಾಠಶಾಲೆಯು ಈಗ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವಂತೆ ತಿಳಿದು ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ

ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಕೂತಿದ್ದ ಇಲ್ಲಿಯ ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರು ಈ ತಿಂಗಳು ತಾ ೫ಕ್ಕೆ ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಕುಂಭಕೋಣದ [illegible] ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿದರು.

[illegible] ಹಳ್ಳಿ [illegible] ಸೂಳೆ [illegible] ಮಂದ [illegible] ಕಳವಾದ್ದು. [illegible] ಇನ್ನೂ ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ

ಈ ತಾಲೂಕಿನ ಕೃಷಿ [illegible] ಸಬ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ [illegible] ಕಲ್ಲೋಳಿ [illegible] ರವರು [illegible] ಪರಡು ಕಾವಲು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ [illegible] ಸ್ಥಾಪನೆ [illegible] ಇದರಿಂದ [illegible] ವಿಷಯ [illegible] ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದು

ಕೃಷಿ ಸಂಘದವರು ಈ ತಾಲೂಕಿನಿಂದ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕೃಷಿ ಅಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಲೂರು ಮಾದರಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರಾಗಿ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಶ್ವೀಜ ಬ ೧೧ಯು ಶುಕ್ರವಾರದಾರಭ್ಯ ಕಾರ್ತಿಕ ಶು ೧೦ಯು ಶುಕ್ರವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ನವಂಬರ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 16ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ಶುಕ್ರ	೧೧	೫೯॥	ಹುಬ್ಬಾ	೫೪॥	9	ಶನಿ	೪	೬೯	ಮೂಲಾ	೯೭
2	ಶನಿ	೧೨	೬೦	ಉತ್ತರಾ	೫೭॥	10	ರವಿ	೫	೩೩॥	ಪೂ।ಷಾ	೪೩
3	ರವಿ	೧೨	೧!	ಹಸ್ತಾ	೫೯	11	ಚಂದ್ರ	೬	೨೭॥	ಉ।ಷಾ	೩೯
4	ಚಂದ್ರ	೧೩	೧೧	ಸ್ವಾತಿ	೫೦।	12	ಕುಜ	೭	೨೨	ಶ್ರವಣ	೩೫
5	ಕುಜ	೩೦	೫೭॥	ಸ್ವಾತಿ	೫೮॥	13	ಬುಧ	೮	೧೬।	ಧನಿಷ್ಠಾ	೩೧
6	ಬುಧ	೧	೫೪।	ವಿಶಾಖಾ	೫೭	14	ಗುರು	೯	೧೧।	ಶತಭಿಷಾ	೨೬।
7	ಗುರು	೨	೫೦	ಅನುರಾಧಾ	೫೫	15	ಶುಕ್ರ	೧೦	೬	ಪೂ।ಭಾ	೨೬
8	ಶುಕ್ರ	೩	೪೪॥	ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ	೫೧						

Please Patronise Indigenous Industry.

DIARIES FOR 1908

IN TWO SIZES.

Note-Book Size As. 8.

4 × $5\frac{3}{4}$ Size As. 6.

Containing various practical information of ready reference specially useful to lawyer's clerk.

FOR COPIES APPLY TO—

THE MANAGER,

Sharada Press, Mangalore

THE HINDU SOAP MANUFACTURING CO.

ಹಿಂದೂ ಸೋಪ್‌ಮೆನ್ಯುಫೆಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ.

ಕುಂದಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧಧ ಸಾಬೂನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಬೂನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಕ್ರಯ ಸುಲಭ, ಚರಬಿ ವಿರಹಿತವಾದದ್ದು. ಮಾದರಿಗಳೂ, ವಿಶೇಷಮಾಹಿತಿಯೂ ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟರಿಂದ ದೊರಕುವವು. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಏಜಂಟರಾಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಬಿ. ದತ್ತ್ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟ್ಸ್.

ಈಗಲೇ ಸೀಮೆಯಿಂದ S. S. ಕ್ರೊಸ್ಟಪೆಲ್ಸ್ ಸ್ಟೀಮರಿನಲ್ಲಿ

ಎಣ್ಣೆಕೆಂಪು, ಮತ್ತು ಕಾಜು ಕಪ್ಪು ಸುಪೀರಿಯರ್

ಹಾಸನ್ ವೂಲನ್ ದಾರಗಳು

ಬಂದಿವೆ, ನೋಡಿರಿ,

	ರೂ.	ಆ.	ಪೈ.
ಒಂದು ಪೌಂಡು ವೂಲನ್ ದಾರಕ್ಕೆ W. W.	3	0	0
ಹತ್ತು ಟೋಪಿಯಾಗುವ ಬಂಡಲ್ S. W.	3	9	0
ಒಂದು ಟೋಪಿಯಾಗುವ ದಾರಕ್ಕೆ	0	8	0
ಈ ದಾರದಲ್ಲಿ ಆದ ಟೋಪಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	13	2	0
ಕೊಕ್ಕೆಸೂಜಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	0	14	0
,, ,, 1ಕ್ಕೆ	0	1	6
30 ಇಂಚಿನ ಬನಿಯನ್ 1ಕ್ಕೆ	0	9	0
ಪೇನ್ಸಿ ಪೋಸ್ಟ್‌ಕಾರ್ಡ್ 100ಕ್ಕೆ	0	4	0

ವಿ. ಪಿ. ಯಿಂದಲೂ ರವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಿಳಾಸ:— ದಿ ವೂಲನ್ ಮಾರ್ಟ್, ಬೋಳಾರ, ಮಂಗಳೂರು.

N. B, ಬೇಕು ಉತ್ತಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸನ್‌ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವವರು.

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER.

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಶಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಕುವದು.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು.

ಸುಗಂಧನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–4–0. 12 ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2–4–0ಗೆ ಶಿಕ್ಕುವವು. ಇದು ತಲೆಪಾಕಿ ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹಾಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–12–0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪುಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1–0–0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0–8–0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು.

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ. 0–4–0. 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2–4–0. ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–2–0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪಾಲಿನ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ಹೊರತು ವಿ. ಪಿ. ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು.

ವಿಳಾಸ:—ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,
ಮುಲ್ಕಿ, ದ. ಕನ್ನಡ.

Address:—**R. M. Kamath**
Panchamahal
Moolky, S. Canara.

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ

ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮುಂಗಡ

ರೂಪಾಯಿ 3,92,999–10–0.

ಸಂಘದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧನವು 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಾರಿರುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೇದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ. 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚಿ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು. ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ. ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,
ಮಂಗಳೂರು.

ಮಿ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಕಾರಭಾರಿ.
Oriental Life Office,
Oriental Buildings,
[illegible]

Messrs. WILLIAM & Co., BOMBAY.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಈ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಖಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಉರಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಪರತು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಈ ಗಜಕರ್ಣವು ಜೀವದಾನ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಬಿಡ ಬೇಡಿರಿ! ಇಂಥಾ ಸಮಯ ಎಂದಿಗೂ ದೊರಕಲಾರದು. ತ್ವರೆ ಮಾಡಿರಿ!

SAFE ★ EFFICACIOUS ★ SURE ★ POWDERS ★ OINTMENTS ★ PILLS
WILLIAM & Co.
BOMBAY

ಡಬ್ಬಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—6—0. ವಿ. ಪಿ. 0—10—0. 12 ಡಬ್ಬಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಒಂದು ಡಬ್ಬಿ ಉಚಿತ.

ಸುಂದರೀತೈಲ್ಯ 0-8-0. ವಜ್ರಗುಟಿಕ 1-0-0. ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ 1-4-0. ಜ್ವರಹಾರಿ 0-12-0. ಖಜ್ಜಿಮುಲಾಮು 0-3-0. ದಂತಮಂಜನ 0-2-0. ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ 1-0-0. ಜೇಳುಕಡತದ ಮದ್ದು 0-8-0. ಕಫಹಾರಿ 1-4-0. ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ 0-8-0. ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ ತೈಲ್ಯ 0-12-0. ಹೇನುನಾಶಕ ತೈಲ 0-4-0. ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ 0-8-0. ವಿರೇಚನ ಗುಟಿಕೆ 0-8-0. ಕುಸುಮಾರಿ ಗುಟಿಕ 1-0-0. ಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ 1-0-0.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಹೆಚ್ಚು ನಮೂನೆಯ ಔಷಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವದರಿಂದ ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಕೆಟಲಾಗು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0. ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ.

ಜಖಮ್ ಮತ್ತು ಘಾಯ, ವಾತ, ಎದೆನೋವು, ಗಂಟ್ಲುನೋವು, ಸಂಧಿವಾತ, ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು, ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಈ ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜವವು ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ! ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ತಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು. ಬಿಡ ಬೇಡಿರಿ!

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶೀತಭಂಜನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅಪೂರ್ವದರ್ಜಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಭಂಜಿನಿ ವಿಮರ್ಧಿನಿ.

ತಲೆನೋವು, ಶಿರೋಭಾರ, ಅರ್ಧಾಂಗವಾಯು, ಶಿರೋವೇಧನ, ಆನೆಗಾಲು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಇದು ಒಂದು ಸಂಜೀವನ ಎಂಬದಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವದು. ಕೃಪು ಕಮ್ಮಿ ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಗುಣಕೊಟ್ಟ ಈ ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

Messrs. William & Co.,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N. Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, 16 ಓಕ್ ಲೇನ್, ಫೋರ್ಟು, ಮುಂಬಯಿ.

ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಎಡ್ರೆಸು—"ಅಮೃತಾಂಜನ", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press".

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 10ನೇ ನವೆಂಬರ 1907. ಸಂಚಿಕೆ 22.

THE

MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕೂಟು, ಸಾಬೂನು, ಚುರುಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ, ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಅಂಗಡಿ, ಧಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗಊಳಿಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಚಲೋನಮೂಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್‌ಮಾಡಿಸೋಣಾಗುತ್ತದೆ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು ..	ರೂ. ೬	ರೂ. ೨೩	ರೂ. ೪೮	ರೂ. ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು ..	,, ೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು ...	,, ೨.೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧.೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೩

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ.	ಆ
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ..	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
,, ,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು.

ವಿಳಾಸ —ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ಲೆಖ್ಖವಿಲ್ಲದ ಆರ್ಡರ ಬರುತ್ತವೆ ಎಚ್ಚರ!

ಪ್ರಪಂಚವೇ ಬೆರಗಾಗಿದೆ.

ಇಂಡ್ಯದ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕಟಣೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದೆ ಕೆಲವು ಗ್ರಹಸ್ಥರು ಕೆಲ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದ ಮೋಸ ಹೋಗಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೇ ಹೀನ್ಯೆಸಿಕಸದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವರು ಆದರೆ ದೇವರು 5 ಬೆರಳುಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಲೋಕವು ಪ್ರಮಾಣಿಕರನ್ನೂ ನಂಬುವದಿಲ್ಲ ಅಂಥವರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳೂ ಇತರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಂತೆ ಮದ್ದಿನ ಶಾಪಿಗೆ ಔಷಧದ ಬಾಟ್ಲು ಮಡಚಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವು.

ಮಹಾಶಯರೇ! ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನ್ನ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಈ ಜಾಹೀರಾತು ಅಪೂರ್ವವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೂ ಆಗಿದೆ. ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ 514 ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಸಾರಿ ತಿರುಗಿಸಿದರೆ 30 ತಾಸು ನಡಿಯುವ ಒಂದು ಚಲೋ ಬಲವಾದ ಎಂದಿಗೂ ಕೆಡದ ಹಿಂದಗಡೆ ಎರಡು ಮುಚ್ಚಳವುಳ್ಳ ಲಿವರ್, ವಾಚನ್ನೂ (5 ವರುಷದ ಜಾಮೀನು ಸಹಿತ) ಕಳುಹಿಸುವೆವು. ವಾಚಿಗೆ ಎನೆಮಲ್ ಡಾಯಲ್, ಬಲವಾದ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಅಂಕೆಗಳು.

ಈ ನೋಟೀಸಿನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯವು. ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಹೆಸರು ಬರಬೇಕೆಂಬದೇ ಒಂದು ಸಾರಿ ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು ನಮ್ಮ ಚಲೋ ವಾಚಿನ ಸಂಗಡ ಕಳುಹಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಚಲೋ ವಾಚ್, ಇದಕ್ಕೆ ಸೊಗಸಾದ ಸರಪಣಿ ಮತ್ತು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಖಣಗಳಿರುವ ಅಂದವಾದ ಬಲವಾದ ವೀಳದ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಖಜಾನೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಇಜಾರು, ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಅಂಗಿ, ಒಂದು ಆಣೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ವರೆಗೆ ಉರಿಯುವ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಬಲವಾದ ದೀಪ, ಒಂದು ಸಾರಿ ಶಾಯಿ ತುಂಬಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ಬರೆಯ ಬಹುದಾದ ಊಟು ಫೌಂಟನ್ ಪೆನ್, ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕಾಲುಚೀಲದ ಜೋಡು, ದಂತದ ಹಿಡಿಯ ಒಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಚೂರಿ, ಚಲೋದಾದ ಕತ್ತರಿ, ಚರ್ಮದ ದೊಡ್ಡ ಹಣದ ಚೀಲ, ಚಲೋ ಬಾಚಣಿಗೆ, ದಂತದ [illegible] ಕನ್ನಡಿ, ಕೂದಲು ಬಾಚುವ ಬುರುಸು, ಶರ್ಟ ಗುಂಡಿಗಳ ಸೆಟ್, ಚಲೋ ಕನ್ನಡಕ, ಸಾಬೂನು, ಸಾಬೂನು ಡಬ್ಬಿ, ಒಂದು ಚಲೋ ಟುವಾಲ್, ಎರಡು ಮಸಿಯಾಗದ ದೊಡ್ಡ ಚಪ್ಪು, ರಬ್ಬರು, ಅಂದವಾದ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಶಾಯಿ ಬಾಟ್ಲಿ, ಚೊಕ್ಕದಾದ ಒಂದು ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಕಟ್ಟರ್, 12 ಲೇಖಣಿಗಳು, ಅರು ಸೀಸದ ಕಡ್ಡಿ, 150 ಚಲೋ [illegible], 150 ಲೆಟರ್ ಪೇಪರು, (ಪೋಸ್ಟು ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ) 100 ಪೋಸ್ಟು ಕಾರ್ಡು, 73 ಸ್ಟೀಲ್‌ಪೆನುಗಳು. ಕ್ರಯ ರೂ. 7—[illegible].

ಅರ್ಧಕ್ರಯವನ್ನು ಮನಿಆರ್ಡರ್ ಮೂಲಕ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಬಾಕಿ ಹಣ ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ವಸೂಲು ಮಾಡುವೆವು.

ವಿಳಾಸ:— ಎಮ್. ಎ. [illegible] ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ. [illegible]

[illegible]

[illegible] ಪುದು, ಸುಖಿಯಾಗುವಿರಿ.

[illegible]ಯುವರ ಟೋನಿಕ್ (ಬಲಕಾರಿ) ಗುಳಿಗೆಗಳು

(ವೀರ್ಯದುರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆ).

ಸ್ವಪ್ನೇಂದ್ರಿಯ, ವೀರ್ಯಪಾತ, ಮತ್ತು ಯುವಕರ ಇತರ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದೇ ಸಿದ್ಧೌಷಧವೆಂದು ಹೆಸರ್ಗೊಂಡಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಮೆದುಳಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಕ್ಷೀಣವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದು ವಾತ, ಸೊಂಟ ನೋವು, ತಲೆ ತಿರುಗುವಿಕೆ, ವಾಯು, ಕೈಕಾಲು ಮರಕಟ್ಟುವದು, ಇದೇ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನೂ ವಾಸಿ ಮಾಡುವದು. ಮೆದುಳುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುಪಯೋಗಕರವಾದದ್ದು. ಈ ಗುಳಿಗೆಗಳು ಹೆಂಗಸರ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಗರ್ಭಕೋಶವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಬಂಜೆಯೆನಿಸಿದವರಿಗೆ ಗರ್ಭದಾನ ಮಾಡುವವು. ಇವುಗಳಿಂದ ಅಸ್ಥಿಜ್ವರ, ಕ್ಷಯರೋಗಗಳು ಗುಣವಾಗುವವು.

ಚಿಕಿತ್ಸೆ. ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಒಂದು ಯಾ ಎರಡು ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಲು ಯಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವದು. ಆಹಾರವು ಆರೋಗ್ಯಕರವೂ ಪುಷ್ಟಿಕರವೂ ಆಗಿರಬೇಕು

ಕ್ರಯ—೩೭ ಗುಳಿಗೆಗಳ ಒಂದು ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ರೂ. 1–0–0 ಎಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವದು.

ಏಜೆಂಟರು:—**ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೊ,**

ವಿನ್ಸರ ಸುವರ್ಣ ಬಿಂದುಗಳು.

ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಮೂತ್ರವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಗುಣ ಮಾಡುವವು

ಸೇವನಾಕ್ರಮ, ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರಾವರ್ತಿ ಒಂದು ಟೀಸ್ಪೂನ (ಸಣ್ಣ ಚಮ್ಚ)ನ್ನು ಹಾಲು ಯಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು. ಕ್ರಯ ರೂ 1—8—0,

ವಿಕ್ರಯಿ—**ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೊ**

ಮಾಣಿಕ ಎಗ್ಯೂ ಮಿಕ್ಸ್ಚರ

ಸರ್ವ ಜ್ವರ ವಿನಾಶಕ

ಅಗ್ನಿಮಾಂದ್ಯ, ಪಿತ್ತ, ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದುಂಟಾದ ಯಾವ ಜ್ವರವನ್ನಾದರೂ ಒಂದೇ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಇಳಿಸುವದು, ಮೂರು ಸಾರಿ ಸೇವಿಸಿದನಂತರ ಜ್ವರವು ಪೂರ್ಣ ನಾಶವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಎಂದಿಗೂ ಮರಳದು

ಶೀತಜ್ವರ, ಉಷ್ಣಜ್ವರ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಜ್ವರ ಗಟ್ಟಿದಜ್ವರ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ವರಗಳೂ, ತತ್ಕಾಲವೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವದರಿಂದ ಪ್ಲೇಗುಜ್ವರವೂ ಕೂಡ ಗುಣವಾಗುವದು, ಮಲೆನಾಡುಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೂ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೂ ಆವಶ್ಯಕರವಾದ್ದು ಕ್ರಯ 12 ಆಣೆ. ಎಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ

ಏಜೆಂಟರು:—**ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೋ.**

ವಿನ್ಸ್ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ ನಂಬ್ರ 106/1895

ಗಜಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧೌಷಧ ರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲವಾಗುವದು, ಮೂರೇ ಸಲ ಹಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮರಳಿ ಮೊಳೆಯುವದೇ ಇಲ್ಲ ಜ್ವಾಲೆ ಇಲ್ಲ ಇಂಡ್ಯಾದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಸಾವಿರಾರು ಪೆಕೇಟು ಬಿಕರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಒಂದೇ ಕಾರ್ಖಾನೆ

ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೋ, ಮುಂಬಯಿ

ಏಜೆಂಟರು. **Mangalore Trading Association, Mangalore.**

ಮೆಸರ್ಸ್. **ಕೂಬಾಜಿ ಭೋಜಾ ಎಂಡ್ ಕೊ, ಬಾರಾಬಜಾರ್ ಕಲ್ಕತ್ತ**

ಬಹಿರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಿನ್ಸರ ಎಂಬ್ರೋಕೇಶನ

ವಾತ, ನರಗಳ ಬೇನೆ, ಸಂದುವಾತ, ಉಳುಕು, ಘಾಯ, ಸೊಂಟ ನೋವು, ಮೈಬೇನೆ, ಕೈಕಾಲು ನೋವು, ಎದೆ ನೋವು, ಶೀತ, ಗಂಟು ಹಿಡಿಯುವದು, ಮುಂತಾದ ಶರೀರದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವುಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧೌಷಧ. ನೋವಿದ್ದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಯಾ ಎರಡು ಸಾರಿ ಹಚ್ಚುವದು. ಕ್ರಯ 8 ಆಣೆ.

ವಿಕ್ರಯಿಕರು:—**Vasanjee Nathu & Co.**

111—113 Market Bom[illegible]

ಅಶ್ವಿನಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಜೀವ ವಿಮೇ ಕಂಪೆನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸು—ವಿಶಾಖ ಪಟ್ಣ, ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನ.

ಫಕ್ತ ದೇಶೀಯ ಸಂಘ.

ಮಂಡು ರೂಪಾಯಿ 100,000.

ಪ್ರೊವಿಡೆಂಡ್ ಕಂಪೆನಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತರದ ಕಂಪೆನಿ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ನಡುತರದವರಿಗೂ ಬಡವರಿಗೂ ಎಂದೂ ಕೇಳದ ಪ್ರಯೋಜನವೀಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಬಲರೂ ಸಾಹಸಿಕರೂ ಆದ ಸಬ್ ಏಜೆಂಟರೂ ಫಾಯಿಷ್ ಮಾಡುವವರೂ **ಕಂಪೆನಿಗೆ ಬೇಕು.**

ಕಂಪೆನಿಯು ಆದಷ್ಟು ಕಮ್ಮಿ ದರದಲ್ಲಿ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ವರೇಗಿನ ಮೊಬಲಗುಗಳಿಗೆ ಜೀವ ಉತ್ತರಾಯಿಸುವದು ಕಮಿಶನ್ ಧಾರಾಳ ದೊರಕುವದು ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರೂ ವಿಮೇದಾರರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು

ಬರುವ ಜನ್ಮ ದಿನಕ್ಕಾಗುವ ಪ್ರಾಯ	ಲಾಭ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಮೇಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿಯ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಕಂತು ದರ		ಲಾಭ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಮೇಗೆ 1000 ರೂಪಾಯಿ ಮೇಲಿನ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಸ್ಕೇಲ್ ದರಗಳು	
	ಮರಣಾಂತ	ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುವದು	ಮರಣಾಂತ	ಹತ್ತು ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುವದು
20	2– 8 0	9–15–0	21– 8–6	99– 0 0
25	2–13 0	10– 4 0	24– 0–0	99– 8–0
30	3- 4–0	10 –9 0	27– 2–0	100– 1–0
35	3 10–0	10–14–0	31 4–0	100 15 0
40	4– 2–0	11– 3–0	36 10–0	102 5–0
45	4 14–0	11 8–0	43–12 0	104– 7–0
50	6– 8–0	11–13–0	50 10–0	107–12–0

200ರೂಪಾಯಿ ಯಾ 900ರ ವರೇಗಿನ ಮೊಬಲಗಿನ ದರಗಳು 100 ರೂಪಾಯಿಯ ದರಗಳನ್ನು 2ರಿಂದ ಮುಂತಾಗಿ 9ರ ವರೇಗೆ ಗುಣಿಸಿ, ದಾಮಾಶಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ತಪಸೀಲುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.

ಎಲ್ಲೂರ ರಾಮರಾವ್,
ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜನರಲ್ ಏಜೆಂಟ್,
ಅಶ್ವಿನಿ ಲ್ಯಾಪ್ ಎಸ್ಸೂರನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿ
ಕಾಸರಗೋಡು, ದ ಕನ್ನಡ

ಜೆ. ಎಸ್. ಸೋಜ ಎಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ

ದೃಷ್ಟಿಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಕ್ರಯಿಸುವ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಫರ್ಮಿನ ಏಜೆಂಟರು.

ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಪಟ್ಟ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪೆಬ್ಲ್ ಎಂಬ ಗುರುಸು ಕಲ್ಲು ಕನ್ನಡಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗ್ರಹವಿಟ್ಟು, ದೃಷ್ಟಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ವಿಕ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ ದೃಷ್ಟಿಯ ಅಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಗೆ ಆಸಡ್ಡ ಮಾಡಿ ಬಾಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕುವ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯದ ಕನ್ನಡಕಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಕಣ್ಣಿನ ತ್ರಾಣವು ಕುಂದಿಹೋಗುವಂಥಾ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನೇಕ ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸರಿ ಇಲ್ಲದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾದದನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗಿಯುವಂಥಾದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಬಾಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕುವ ದೃಷ್ಟಿಚಕ್ರಗಳು ನಿಜವಾದ ಪೆಬ್ಲ್ ಅಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ದೃಷ್ಟಿಯ ತಾರತಮ್ಯ ಅನುಭವ ಮಾಡಿ ಆರಿಸಿಕೊಡುವರೆ ತಿಳಿಯದವರಾದರಿಂದಲೂ, ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕೆಡಕು ಉಂಟು ಮಾಡುವದು.

ಶರ್ತ:—ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಮಧ್ಯಾನ್ಹ ಘಂಟೆ 2ರಿಂದ ಶ್ಯಾಮ ಘಂಟೆ 6ರ ವರೇಗೆ ನಮ್ಮ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಜು ಇಲ್ಲದೆ ದೃಷ್ಟಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳಲಾಗುವದು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯೊಳಗೆ ಗಿರ್ಹಾಕಿಯವರ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಸಾರಿ ರೂ. 1 ಫೀಸು ಕೊಡಬೇಕಾದೀತು.

ಜೆ. ಎಸ್ ಸೋಜ ಎಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ,
ಮೂಲ ಬಾಬು ಬುಡಾನ್ಗಿರಿ ಕಾಫಿ ಪುಡಿ ತಯಾರಿಸುವವರು,
ಗಂಪನಕಟ್ಟೆ ಮಂಗಳೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 10ನೇ ನವಂಬರ 1907.

ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರ ಆಗಮನ.

ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದಂತೆ ಚಂದ್ರವಾರ ತಾ 4ಕ್ಕೆ ಬಹುಮಾನಪಟ್ಟ ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನರ ಸರ್ ಆರ್ಥರ್ ಲೋಲೆಯವರೂ ಅವರ ಪತ್ನಿಯವರೂ ಕುಮಾರಿಯರಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿದರು. ನಮ್ಮ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯವರಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣರೂ, ಹಲವು ಶ್ರೀಮಂತ ಜನರೂ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನಿತ್ತರೆಂಬದನ್ನೂ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣ ಒಪ್ಪೈ ಮಾಡಿದ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗಳೂ, ಇದೇ ಉದ್ದಿಶ್ಯದ ದೊರೆಗಳವರಿಂದ ಪಡದ ಭೇಟಿಗಳು ಯಾ ಡಿಪ್ಯುಟೇಶನುಗಳೂ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವೆಂಬದನ್ನೂ ಈ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರೊಗ್ರೆಮ್ ಯಾ ಸೂಚನೆಯ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವೆವು

ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರ ಸಾಲಂಕೃತವಾದ ರೈಲ್ವೆಯ ಗಾಡಿಯು ಮಲಬಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ 8 ಮೈಲು ದೂರಕ್ಕಿರುವ ಬೇಕಲಿಂಬ ಊರಿನ ಹತ್ತಿರವಾಗಲು, ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ 1625 1670 ಇಸವಿಗಳ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ನೂರ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕ ಎಂಬವನಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟು ಈಗ ಜೀರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೋಟೆಯಿಂದ 17 ತೋಪುಗಳನ್ನು ಬಹುಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಹಾರಿಸಿದರು. ಗವರ್ನರರ ರೈಲ್ವೆಯ ಗಾಡಿಯು ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2 ಘಂಟೆಗೆ ಬಂದು ತಪ್ಪಿತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಇಲ್ಲಿ ಇವರ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮ|ರಾ| ದಿವಾನ ಬಹದೂರ ಆ ವೆಂಕಟರಮಣ ಶೈ ಮ|ರಾ|ರಾ| ರಗತೆ ರಾಮರಾವ್, ತಹಸೀಲ್ದಾರರಾದ ಮ| ರಾ| ನೋ ಟಿ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಗೂ, ಮ| ರಾ| ರಾ| ಕೆ ಉಚ್ಚುತ್ತಯ್ಯ ರಾ| ಪಡಕೋಣ ದೇವರಾವ್ ಮೊದಲಾದ ವಕೀಲರಿಗೂ, ಸಾಹುಕಾರ ಮಂಜೇಶ್ವರ ನಸ್ಸಿಶ್ಯ ಶ್ಯಾನುಭಾಗರವರಿಗೂ, ವೈಕುಂಠ ಜಸ್ತರವರೇ ಮೊದಲಾದ ಜಮೀನುದಾರರಿಗೂ ಭೇಟಿಕೊಡಿಸಿದರು ದೊರಗಳವರ ಆಗಮನವನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ, ಮದ್ರಾಸ್ ನ ಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೆಗಳನ್ನಿತ್ತ ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆಯನ್ನೂ ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕಿನ ಪುರಾತನ ಕೆಲವು ಚರಿತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿದ್ದ ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನರರವರ ಭೇಟಿಯು ಇದೇ ಪ್ರಥಮವೆಂಬದಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮ ರಾಜಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಈ ತಾಲೂಕಿನವರ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು ಖಾವಂದರವರು ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಿಲುಕಾಲವು ಅತಿಸ್ವಲ್ಪವಾದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ನವೀನ ಪ್ರಾಚೀನ ಸುಧಾರಣಾ ಸ್ಮಾರಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬಿಕರನ್ನೂ ಕಂಡು ಸಂತೋಷಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಕೈತಪ್ಪಿತೆಂದೂ ಹೊಸ ರೈಲ್ವೆಯಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐಶ್ವರ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯಾದೀತೆಂದೂ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ಜನರು ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಇತರ ಯಾವ ಜನರಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟರು

ರೈಲ್‌ಗಾಡಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ತಲ್ಪುತ್ತಲೇ ಬಹುಮಾನದ (17) ತುಪಾಕಿಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿದರು ತದುದ್ದಿಶ್ಯ ಜಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪ್ಲಾಟ್ ಫೋರ್ಮಿನಲ್ಲಿ (ಜಗಲಿ) ಪಟ್ಟಣದ ಮಾನ್ಯಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಖಾವಂದರವರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿದರು. ನಂತರ ಇಡೀ ಪಂಗಡವು ಅಲ್ಲಿಯ ದರ್ಬಾರ್ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಸೇರಲು ಮಂಗ್ಳೂರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಚೆಯರ್ಮೆನರಾದ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ಸುಬ್ಬಾರಾಯರೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ಕಡೆಯಿಂದ ವೈಸ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ ಕೆ| ವಸಂತರಾಯರೂ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗಳನ್ನೋದಿದರು ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲರಿಗೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮೆಂಬರರಿಗೂ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಖಾವಂದರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿದರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರೂ, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ವಿಜ್ಞಾಪನಾ ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅವೆರಡಕ್ಕೂ ಖಾವಂದರು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಚಪ್ಪರದ ಪಡು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಗಲಿಯು ಏರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಖಾವಂದರ ಆಸನವು ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮೂರು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಭಾವಿತ ಗೃಹಸ್ಥರು ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳುವಂತೆ ಗವರ್ನರ್ ಸಾಹೇಬರು [illegible]

ಮೋಹಕ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮ| ರಾ| ರಾ| [illegible] ಸಾಹೇಬ್ ಶಕ್ಷದನ್ನು ಪೆವರೆಂಡ ಫಾದರ್ ಮುಲ್ಲರ್ ದೊರೆಗಳ [illegible] ಪದಕವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವಾಗ ಖಾವಂದರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನೂ ದಯಾ ಭಾವವನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿ ಸಭಿಕರಲ್ಲಿ ಪರೋಪಕಾರ ಭಾವವನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸುವಂಥಾದ್ದಾಗಿದ್ದವು. ರಾವ್ ಸಾಹೇಬರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ ಸ್ವಾರ್ಥ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಫಾದರ್ ಮುಲ್ಲರವರು ಕುಷ್ಟರೋಗಿಗಳ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಅಸಾಧಾರಣ ದಯಾರ್ದ್ರ ಚಿತ್ತವನ್ನೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಈ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವೆವು ಸಾಯಂಕಾಲ ಖಾವಂದರವರು ಆಡಕಲ್ ಮಂಗ್ಳೂರ ರೈಲ್ವೆಯ ಮಂಗಲೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಉಳ್ಳಾಲ ಸಂಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮೊಳೆಯನ್ನು ಸಂಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರು ಸಂಕದ ಬಳಿ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರ ತೊಮಸರವರು ಖಾವಂದರನ್ನು ಎದುರ್ಗೊಂಡು ಮಂಗಲಕಾರ್ಯವು ಕೊನೆ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ನೇತ್ರಾವತಿ ನದಿಯ ಪಾಯರ್ ವ ಅದರ ಅಡಿಯ ಅಷ್ಟಕೋಣಾಕಾರವಾದ ಭಾವಿಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸಿದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಶಾಯಿ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಖಾವಂದರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು ಖಾವಂದರು ಮದ್ರಾಸು ರೈಲ್ವೆ ಕಂಪೆನಿಯವರ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಆಡಳಿತೆಯನ್ನು ತೊಮ್ಸನ ಸಾಹೇಬರೇ ಮೊದಲಾದ ಇಂಜಿನೀಯರ ಇಲಾಖೆಯವರ ಸಾಹಸವನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಈ ರೈಲ್ವೆಯಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಪತ್ತಿಯು ವರ್ಷಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು ರಾತ್ರೆ 9 30 ಲಾಗಾಯಿತು 11ರ ವರೆಗೆ ಜಪ್ಪು ಬ್ರಿಟಿಷ ಕಚ್ಚೋಣದಲ್ಲಿ ಅಬ್ದುಲ್ಲ ಹಾಜಿಕಾಸಿಮ್ ಸಾಹೇಬ್ ಬಹದ್ದೂರವರ ಸತ್ಕಾರಗಳು ನಡೆದವು ಹೆಬ್ಬಾಗಲಿನ ಮುಂದೆ ಬಹು ಸುಂದರವಾದ ಒಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ ಲಾಂದ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಬುರುಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಹೇಳುವ ಮನೋಹರವಾದ ಎರಡು ಕಂಬಗಳು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು ಒಳಗಡೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಉದ್ಯಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದೀಪಾವಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಆ ಬಂಗಲೆಯು ತರತರದ ಪುಷ್ಪವಲ್ಲರಿಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಮೆಟ್ಲುಕಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ರೇಷ್ಮೆಯ ಪರದೆಗಳಿರುವ ಬಾಗಲುಗಳಿಂದಲೂ ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಯ ಜ್ವಾಲಾ ಗೋಲಗಳಿಂದಲೂ ಇಂದ್ರ ಭವನದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಡು ಕೋಣೆಯನ್ನು ಖಾವಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜುಮಾಡಿತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೀಮಂತ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ತಕ್ಕ ವಿಲೆವಾರಿ ಮಾಡಿತ್ತು ಆ ವೇಳೆಯ ಸನ್ಮಾನ ಸತ್ಕಾರಗಳು ಮೊಗಲಸಾಮ್ರಾಜರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದವು ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ವಿಚಿತ್ರನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಸಭಾನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನವು ಸಭೆಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿತು ರಾಜನಿಷ್ಠೆಗೆ ಹೆಸರುಗೊಂಡ ನಮ್ಮ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಭ್ರಾತೃಗಳು ಗವರ್ನರ್ ಸಾಹೇಬರ ವಾಹನದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹೆಬ್ಬಾಗಲಿಂದ ಬಂಗ್ಲೆಗೆ ತಾವೇ ಎಳದರು ಆನಂದವಿಸ್ಮಯಜನಕವಾದ ಮದ್ದಿನ ಸಾಮಾನುಗಳು ಅಗ್ನಿ ಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದವು ಅಗಲುವಾಗಲೂ Good Night ಶುಭರಾತ್ರೆ ಇರಲಿ ಎಂಬ ವಚನವನ್ನು ಮದ್ದಿಯಿಂದಲೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಆನಂದೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಖಾವಂದರಿಗೆ ಈ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ನವೀನ ಆಹ್ಲಾದವಾಗದಿರದು

ಮಂಗಳವಾರ ತಾ. 5ನೇ ನವಂಬರ ಈ ದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಯೆ 7·50ಕ್ಕೆ ಫಾದರ್ ಮುಲ್ಲರವರ ಕುಷ್ಟರೋಗಿಗಳ ಧರ್ಮಾಸ್ಪತ್ರೆ ಸಂದರ್ಶನೆಯಾಯಿತು. ಫಾದರ್ ಮುಲ್ಲರವರು ಖಾವಂದರವರ ಸವಾರಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಸಹಕಾರಿಯಾದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಫರ್ನಾಂದಿಸರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಕುಷ್ಟರೋಗಿಗಳ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಿರುವ ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಥಮತಾ ತೋರಿಸಿ ಗಂಡಸರ ಕೋಣೆಗಳಿಗೂ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ಚಿಕ್ಕ ದೇವ ಮಂದಿರದಿಂದ ಗಂಡಸರಿರುವ ಕೋಣೆಗಳಿಗೆ ಗವರ್ನರರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರರ ಸಂದರ್ಶನೆಯ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಮ| ರಾ| ರಾ| ನಮ್ಮ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಟ್ಟ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಪ್ಯಾಯಸರು ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವರೆ ತಕ್ಕ ಉಡಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಬಿಚ್ಚಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರು. ದೊರೆಗಳವರೂ ದೊರೆಸಾನಿಯರೂ ಪ್ಯಾಯಸರವರ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಮಾರ್ಟಿನ್ ಪ್ಯಾಯಸರಿಗೂ ಅವರ ಪತ್ನಿಯರಿಗೂ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟರು. [illegible] ನಂತರ ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ಲೇಗು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಹೆಂಗಸರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ [illegible] ರಿಸಿ ಈ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆನೆ ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನು [illegible] [illegible]

ರಿಯವರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಸೀಯರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ದೇವಪೀಠಸ್ಥಾನದಿಂದ ಗಂಡಸರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಖಾವಂದರವರು ಚಿತ್ತೈಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಕಾರಖಾನೆಯೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಪರವೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳೂ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಈ ಕುಷ್ಟರೋಗಿಗಳ ಧರ್ಮಾಸ್ಪತ್ರೆಯು ಮೊದಲು ಜಪ್ಪು ಅನಾಥಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು. 1890ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಫಾದರ್ ಮುಲ್ಲರವರು ಇದರ ಆಡಳಿತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಜಪ್ಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸ್ಥಳವು ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಮಾರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ಇದ್ದು ಕುಷ್ಟರೋಗಿಗಳಿರುವರೆ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಳವಲ್ಲವೆಂದರಿತು 1892ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಹೊಸ ಕುಷ್ಟರೋಗಿಗಳ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ರೋಗಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಿ ಸ್ಥಳ ಸಾಲದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ 1896ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಮೇಲೆ ದಿವಸ ಒಂದಕ್ಕೆ 32 ಜನ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ದೊರೆಯುವದು. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರ ಪ್ರೊಸಿಡಿಂಗ್ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ದೊರಕದು. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು ವರುಷಾವಧಿಗೆ 250 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ತಿಂಗಳಿಗೆ 15 ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಧರ್ಮಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವರು.

ಜಪ್ಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಅನಾಥಗೃಹ ಸಂದರ್ಶನೆಯು ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಘನವುಳ್ಳ ಬಿಷೋಪ ಕವಿಯಸಿ ಪ್ರಭುಗಳು ಖಾವಂದರವರನ್ನು ಈ ಆಲಯದ ದೇವಮಂದಿರ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಉಪಚರಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿಯ ರೆಕ್ಟರರಾದ ಫಾದರ್ ಬುಜ್ಜೊನಿಯವರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಫಾದರ್ ಬುಜ್ಜೊನಿಯವರು ಗವರ್ನರ್ ದೊರೆಗಳವರಿಗೆ ಈ ಸೊಗಸಾದ ದೇವಮಂದಿರವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಸೈಂಟ್ ಗ್ರಿಷಿಯಾನಸ್ ಎಂಬ ದೇವಭಕ್ತನ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಈ ದೇವಭಕ್ತನು ತನ್ನ ಒಬ್ಬೇ 15 ವರುಷ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ಮೂರನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಈ ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅಂದವಾದ ಗಾಜಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಈತನನ್ನು ಸರಿಹೋಲುವ ಒಬ್ಬ ಯುವಕನ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಪವಡಿಸಿರುವದು.

ಅನಾಥಗೃಹದ ಬಾಲ ಬಾಲಕಿಯರಿಂದಲೂ ಇತರರಿಂದಲೂ ತಯ್ಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯವು ಖಾವಂದರವರಿಗೆ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿಟ್ಟ ಹಲವು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆವೆಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ವಿಟ್ಟೋರಿ, ಸರ್ ಆರ್ಥರ್ ಲೋಲಿ, ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಅಜೀಜುದ್ದೀನ್ ಸಾಹೇಬ ಬಹದೂರ, ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಮಹಾಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪೋಪ ಸಾಹೇಬ ಇವರ ಎದೆವರೆಗಿನ ಪ್ರತಿರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ನೋಡುವರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು. ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವ ಬಾಲಕರ ಚಿತ್ರಪಟಗಳೂ ಇದೇ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸಿದ ಚರ್ಮದ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳೂ, ಒಳ್ಳೇ ಉಲ್ಲನಿನ ನಾಜೂಕು ವಸ್ತುಗಳೂ ಈ ಚಿಕ್ಕ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿದವು.

ಜಪ್ಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಅನಾಥಗೃಹದ ಸಿಸ್ಟರ್ಸ್ ಆಫ್ ಚೆರಿಟಿ ಯಾ ಸರ್ವತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ವೈರಾಗಿಗಳಾಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಸಹೋದರಿಯರ ಆಲಯವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಮದರ್ ಇಷ್ಟರವರಿಗೂ ಇವರ ಸಹಕಾರಿಣಿಯವರಿಗೂ ದೊರೆಗಳವರ ಭೇಟಿಯಾಯಿತು. ಅನಾಥ ಹುಡುಗಿಯರ ಹೊಲಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಉಲ್ಲನಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವದನ್ನೂ ಗೋಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದನ್ನೂ ಅವಲೋಕಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕೂಡಿದ ಜನರ ವಂದನೋಕ್ತಿಗಳ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಅನಾಥಗೃಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜಪ್ಪು ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಹಂಚು ಕಾರಖಾನೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಈ ಅನಾಥಗೃಹವು 1878ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಥಮತಾ ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನರೇ ಇದ್ದು ಈ ದಿವಸ ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು 688 ಆಗಿರುವದು. ಈ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ರೋಗಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು ತಮ್ಮ ಅವಸಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಈ ಅನಾಥಗೃಹದ ಮಾಲಿಕರಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವದರಿಂದ ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವೆಸಗಲು ಇಲ್ಲಿ ಹಲವು ತರದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ಜೆಸುಯಿಟ್ ಮಿಶನರಿಗಳ ಕೆಲಸವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವೂ ಸರ್ವಜಾತಿಮತಸ್ಥರಿಂದ ಅನುಸರಣೀಯವೂ ಆಗಿರುವದು.

ಜಪ್ಪು ಹಂಚಿನ ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನಿನ ಹಿರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಮಿ| ಅಲ್ಬನ್ ಮುಲ್ಲರ್ ದೊರೆಗಳವರು ಖಾವಂದರವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯ ಇಬ್ಬರು ಮೇನೇಜರರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡಿಸಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಗವರ್ನರವರನ್ನು ಅವರ ಪತ್ನಿ ವ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಕಾರಖಾನೆಯ ಕೆಲಸ ನಡಿಯುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಮತಾ ರಂಗಿನ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಕ್ರಮವು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ತದನಂತರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆವೆಮಣ್ಣನ್ನು ಹದಮಾಡುವ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹಂಚುಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಣಗಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಕುಲಾಲ ಚಕ್ರಗಳ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅನೇಕ ವಿಧ ವಿಧದ ಮಣ್ಣಿನ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಪಂಚಪಾತ್ರೆ ಮೊದಲಾದ ಮನೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ತಯ್ಯಾರಿಸುವದು ಈ ಕಾರಖಾನೆಯ ಆಸ್ಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಖಾವಂದರವರು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾಗಿ ಕಾರಖಾನೆಯ ಮೇನೇಜರರನ್ನೂ ಆಲ್ಬನ್ ಮುಲ್ಲರ್ ದೊರೆಗಳನ್ನೂ ವಂದಿಸಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಬಂಗ್ಲೆಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ 2 30ರಿಂದ 4 30ರ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಪ್ಯುಟೇಶನುಗಳಿಗೆ ಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಯಾ ತಾಲೂಕಿನ ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದೊರೆಗಳ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುವದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಡಿಪ್ಯುಟೇಶನುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತಗಲಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಡಿಪ್ಯುಟೇಶನುಗಳು ಈ ದಿವಸವೇ ಪೂರ್ಣ ಮುಗಿಯದೆ ಮಾರಣೆ ದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಯೆ ಘಂಟೆ 11ಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟರು. ಡಿಪ್ಯುಟೇಶನುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ನಡೆದದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ಖಾವಂದರ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸುವರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸಾಯಂಕಾಲ ಗವರ್ನರ ಸಾಹೇಬರು ಪತ್ನಿಸಮೇತ ಅಲೋಸಿಯಸ್ ಕೋಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕಥೋಲಿಕರ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಅವಾದಮುಕ್ತಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ವರ್ಣಗಳ ದೀಪಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ವಿಶಾಲವಾದ ಕೋಲೇಜ ಕಟ್ಟೋಣವು ಆ ಎತ್ತರವಾದ ಗುಡ್ಡೆಯಿಂದ ಬಹು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ನಾಟಕಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸಭೆಗೆ ಇಂಪಾಗುವಂತೆ ಹುಡುಗರ ಮೇಳವೂ ಎರಡು ಇಂಗ್ಲೀಷು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿತು. ನಂತರ ಮ| ರಾ| ರಾ| ಎ ಪಿ ಪಿ ಸಾಲ್ಡಾಂಞರು ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಓದಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮಗೆ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದ ರಾಜನಿಷ್ಠೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಖಾವಂದರವರು ಉಚಿತವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಥೋಲಿಕರನ್ನು ಅವರ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೂ ರಾಜಭಕ್ತಿಗಾಗಿಯೂ ಅಭಿವಂದಿಸಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೋಮನ್ ಕಥೋಲಿಕರು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಬಿನ್ನಹ ಪತ್ರ ಯಾ ಖಾವಂದರವರ ಉತ್ತರದ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಲ್ಲ. "ಲೋಂಬಿ" ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷು ವಿನೋದಕರ ನಾಟಕವನ್ನು ಆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ ನಾಟಕಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ತರುವಾಯ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಸಭೆ ವಿಸರ್ಜಿಸುವಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತವು ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜಷ್ಟಿಯವರಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಭೋಜನವಾಯಿತು.

ನವಂಬರ 6ನೇ ಬುಧವಾರ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ತವರುಮನೆಯಾದ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಇವರ ಮುದ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಖಾವಂದರವರ ಸವಾರಿ ಬೆಳಿಗ್ಯೆ ಘಂಟೆ 7 30ಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿತು. ಕಲೆಕ್ಟರ್ ದೊರೆಗಳವರು ಮಿಶನಿನ ಸೀನಿಯರ್ ಯಾ ಹಿರೇ ಮಿಶನರಿಗಳಾದ ಘನವುಳ್ಳ ರಿಟ್ಟರ್ ದೊರೆಗಳವರಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡಿಸಿದರು. ರಿಟ್ಟರ್ ದೊರೆಗಳು ಮುದ್ರಾಲಯದ ಮೇನೇಜರರಾದ ಬಾಯಿಂ ಬೇಗ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡಿಸಿ ಗವರ್ನರವರನ್ನು ಮುದ್ರಾಲಯದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಛಾಪಾ ಯಂತ್ರಗಳು ಇರುವ ಕೋಣೆಗೆ ಒಯ್ದರು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಯಂತ್ರಗಳು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಇವರ ಸುಂದರವಾದ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಭೂತಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸವೂ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ನಡಿಯುವ ಉಗಿಯಂತ್ರದಿಂದ ನಡಿಯುತ್ತಿರುವದು. ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಾದಿಗಳ ಭಾವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮೂರು ತರದ ರಂಗಿನ ಶಾಯಿಯಿಂದ ಮುದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಹೊಯ್ಯುವ ಕೋಣೆಯು ನಂತರ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಮೂನೆಯ ಅಕ್ಷರ ಹೊಯ್ಯುವ ಐದಾರು ಯಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡಿಯುತಿತ್ತು. ಖಾವಂದರವರಿಗೆ ಛಾಪಖಾನೆ ಮೇನೇಜರವರು ಸ್ಟೀರಿಯೋ ಟೈಪ್ ಯಾ ಅಕ್ಷರಗಳು ಜೋಡಿಸಿದ ಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊಯ್ಯುವ ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಛಾಪಖಾನೆಯ ಆಫೀಸು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಬ್ಯಾಂಡರ್ ಜೋಕ್ಸ್‌ರವರಿಂದ ಬ್ಯಾಂಡಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿ,

...ಶನ ಹರ್ಮೆಲಿಂಕ್ ದೊರೆಗಳವರ ವಂದನೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಿತ್ತು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮಿಶನಿನವರ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೊರಟರು.

ದೊರೆಗಳವರ ಮೋಟರ್ ಭಂಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನಿಗೆ ಮಂಗಳೂರು ಮಾರ್ಗಗಳ ಗೊತ್ತು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮೋಟರ್ ಗಾಡಿಯು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೆಂಗಸರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ವೆನ್‍ಲೋಕ್ ಯಾ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಾಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸವಾರಿಯು ದಯಪಾಲಿಸಿತು ಇಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಇಡೀ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನೂ ರೋಗಿಗಳಿರುವ ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ನ. ಸುಬ್ಬರಾವರು ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ಖಾವಂದರವರು ನೋಡಿದರು ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡುವರೆಂದೂ ದಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ಔಷಧಿ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳುವವರ ಹಾಜರಿಯು ಗಳಿಕೆ ಆಗಿರುವದೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ ಕೆಪ್ಟನ್ ಬೋಸರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯು ಬಹಳ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲವೂ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವದೆಂದು ಖಾವಂದರವರು ಬಹಳ ಶಿಫಾರಸು ಬರೆದಿರುವರು

ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನಿನವರ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಆ ಬಳಿಕ ದಯೆಮಾಡಿದರು ಆಲ್ಫ್ರೆನ್ ಮುಲ್ಲರ್ ದೊರೆಗಳವರು ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಮೇನೇಜರವರಾದ ಮಿ| ಸ್ಟೋಕ್ಸ್ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಕೊಡಿಸಿದರು

ಕಬ್ಬಿಣದ ಖಜಾನೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಕಳ್ಳರಿಂದ ತೆಗಿಯಲಿಕ್ಕಾಗದ ಬೀಗಗಳಿದ್ದು ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿದಾಗ್ಯೆ ಒಳಗೆ ವಾಯು ಸಂಚರಣೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದರೂ ಹಾಳಾಗದ ಖಜಾನೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದವು. ನೀರನ್ನು ತೆಗಿಯುವ ಒಂದು ಯಂತ್ರದ ಸಣ್ಣ ಮಾದರಿಯು ಇವುಗಳೊಳಗಿತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣ ಕೆಲಸಮಾಡುವವನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿದರು

ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೀಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲರಾದ ಮಿ| ಕಾರ್ಟರವರಿಗೆ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರ ಭೇಟಿ ಸಿಕ್ಕಿತು ಕ್ಲಾಸ ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನೋಡಿ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಖಾವಂದರವರು ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟರು ಹುಡುಗರ ಕೆಲವು ಕುಸ್ತಿ ಆಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊಸ್ಟೆಲ್ ಯಾನೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಭವನಕ್ಕೆ ಸರಕಾರಿ ಸಹಾಯ ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮೊರೆ ಯಾ ಬೇರೆ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಿನ್ನವತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿತ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವೆವು

ತರುವಾಯ ಬೆಳಿಗ್ಯೆ 11 ಘಂಟೆಯಿಂದ 1 ಘಂಟೆ ವರೆಗೆ ರೋಮನ್ ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಮಹಮ್ಮದೀಯ, ಉಡುಪಿಯವರ ವ ಮೊದಲಿದಿವಸನಬಾಕಿಉಳಿದ ಡಿಪ್ಯುಟೇಶನ್ ಯಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಅರಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದರು ಇದೆಲ್ಲಾ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವದರಿಂದಲೂ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಇವರ ವಿಷಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವೆವು

ಮಧ್ಯಾನ್ಹದಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇರೆಗೆ 3 40ಕ್ಕೆ ಜೈಲುಸಂದರ್ಶನೆಯಾಯಿತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜೈಲು ಬಹಳ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿದ್ದು ಕೈದಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಒಳ್ಳೇದಾಗಿ ಸರ್ವವೂ ಒಳ್ಳೇ ಆಡಳಿತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವದಾಗಿ ಒಳ್ಳೇ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿರುವರು ಜೈಲನ್ನು ದಾಟುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಪ್ಯಾಸರವರು ದೊರೆಗಳವರ ಭೇಟಿಯ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಡಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಂಚಿದರು

ಜೈಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಲೇಡಿ ದೊರೆಸಾನಿಯವರು ಗವರ್ನರರೊಂದಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಇವರು ತಮ್ಮ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಎರಡು ಕುದುರೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಯೆಂಟ್ ಅಲೋಸಿಯಸ್ ಕೊಲೇಜ ಬಳಿ ಬಂದು ಪತಿ ಪತ್ನಿಯರೂ ಕುಮಾರ್ತೆಯರೂ ಸ್ಯೆಂಟ್ ಅಲೋಸಿಯಸ್ ಕೊಲೇಜಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಿರುಗಾಡಿ ಕೊಲೇಜ ದೇವಮಂದಿರದ ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಲ್ಲಿಂಗಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಡೀ ಬ್ಯಾಬಲನ್ನು ಉದಹರಿಸುವ ಚಿತ್ರಪಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಯಪಟ್ಟರು. ದೈವವತರಾದ ಬ್ರದರ್ ಮೋಶನಿಯರವರು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನೆನವರಿಕೆಗೆ ಬಂದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಕೊಲೇಜು ಹೋಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊಲೇಜು ಪಂಡಿತರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಕೂಡಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಗತ ಭಿನ್ನವತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಉತ್ತರವಿತ್ತಿರುವರು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ಯೆಂಟ್ ಅಲೋಸಿಯಸ್ ಸಂದರ್ಶನೆಯು ತೀರಿತು. ನಗರ ಸಂಚರಣೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು. ಬಾವುಟಗುಡ್ಡೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹಂಪನಕಟ್ಟೆ, ಮಾಡಾಬಜಾರ, ಕೆಂಟೋನ್‍ಮೆಂಟ್ ಮಾರ್ಗ ಈ ದಾರಿಯಿಂದ ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಬಂದು, ಬಂದರದಲ್ಲಿರುವ ಕಸ್ಟಮ್ಸ್ ಆಫೀಸಿನ ಎದುರಿನಿಂದ ಸರಾಫಕಟ್ಟೆ, ಗೋಳಿಕಟ್ಟೆ ಬಜಾರ, ನವಾಯಿತರ ಪೇಟೆ, ಪಂಚಮಹಲ, ಹೊಸಮಾರ್ಗ ಡೊಂಗರಕೇರಿ, ಕೊಡಿಯಾಲಬೈಲ ರಸ್ತೆ, ತಿರುಗಿ ಹಂಪನಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಬಂಗ್ಲೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾವುಕಾರರೂ ಇತರರೂ ಖಾವಂದರವರಿಗೂ ಇವರ ಪರಿವಾರಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೂಮಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಛಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಇತರ ಸರದಾರರವರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ ಗವರ್ನರ್ ದೊರೆಗಳವರಿಗೆ ಭೋಜನವಿತ್ತರು 10 ಘಂಟೆಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವರೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿಗೆ ಬಂದರು. ಕೊಲೇಜುಹೋಲು ನಾನಾ ವಿಧದ ತೋರಣಗಳಿಂದಲೂ ಹೂಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ದೊರೆಗಳು ಕ್ಲಪ್ತಸಮಯಗಿಂತ ಅರ್ಧ ಘಂಟೆ ನಂತರ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಮೈದಾನಿನಲ್ಲಿಯೂ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಗಿಸಿದ ದೀಪಾವಳಿಗಳು ನಂದಿಹೋಗಿದ್ದವು ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜು ಹೋಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮರಾಟಿ ಪದಗಳನ್ನೂ, ಕೊಳಲಿನಿಂದ ನಡಿಸಿದ ಗೀತಗಳನ್ನೂ ಕೊಲೇಜು ಹುಡುಗರಿಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಕುಂತಲ ನಾಟಕದ ಒಂದು ಅಂಕವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಭರಿತರಾದರು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸತ್ಕಾರಗಳ ಬಗ್ಯೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ರಿಸೆಪ್ಶನ್ ಕಮಿಟಿಯ ಮೆಂಬರರಿಗೂ ಬಹಳವಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ತನಗೆ ಇತರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಸತ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯವರದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗದ್ದೆಂದೂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜಾತಿಯವನೂ ಪ್ರತಿಮತಸ್ಥನೂ ಸರ್ವರೂ ಒಟ್ಟುಕೂಡಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪತ್ನಿಗೂ ತನಗೂ ಮಾಡಿದ ಉಪಚಾರಗಳಿಗೆ ತಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಎರಡೆರಡಾವರ್ತಿ ಹೇಳಿದರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖಂಡರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಅನುಪಮ ಸಾಹಸಗಳೂ ಸಾರ್ಥಕವಾದವು ಮೈದಾನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿಸಿದ ಕಾಗದದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಚಿತ್ರಪಟಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಲಾಂದ್ರಗಳೂ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೀಪಾವಳಿಗೂ, ವಿಚಿತ್ರ ನೂತನದ ಮಜ್ಜೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇದ್ದ ಈ ಮಹೋತ್ಸವು ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಹೇಳಬಹುದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬುಧವಾರದ ಪ್ರೋಗ್ರೆಮು ತೀರಿತು

ನವಂಬರ 7ನೇ ಗುರುವಾರ. ಮಾರನೇ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಯೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನದ ಶುರುವಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಜಪ್ಪು ಜೆಸುವಿಟರ ಸೆಂಟ್ ಜೊಸೇಫ್ ಎಸ್ಯಾಲಮ್ಮಿನಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಆವೆಮಣ್ಣಿನ ವಿವಿದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು, ಊಲನಿನ ಮತ್ತು ಚರ್ಮದ ಇತರ ವಸ್ತುಗಳು ಇವರ ಎಡಪಾರ್ಶ್ವದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿಗಳ ಜಪ್ಪು ಹಂಚಿನ ಕಾರಖಾನೆಯ ಆವೆಮಣ್ಣಿನ ರಂಗಾಯಿಸಿದ ನಾನಾ ವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರತಿರೂಪಗಳು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾರಖಾನೆಯ ಖಜಾನೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು, ಮಿಶನ್ ಮಗ್ಗದ ಕಾರಖಾನೆಯ ಪಟ್ಟೆ ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಮಿಶನ್ ಹೆಂಗಸರಿಂದ ತಯ್ಯಾರಿಸಿದ ಊಲನಿನ ಉಡಿಗೆಗಳು, ಎಡಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಡುತ್ಪತ್ತಿ, ನಾನಾ ತರದ ಮರಗಳ ತುಂಡುಗಳು, ಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾಡು ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳ ಎಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಫೊರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರರಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಸಾವುಕಾರ ನಗರದ ಸರಾಫ ದಾಮೋದರ ಶ್ಯಾನುಭಾಗರವರು ಈಗಿನ ಮತ್ತು ಪುರಾತನ ನಮೂನೆಗಳ ಬೆಳ್ಳಿಭಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ದೇಖಾವೆಗ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಬಳೆ ವಿವಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿಯವರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಶಿಖಾರಿ, ವ್ಯವಸಾಯಗಳ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಊರ ಗಾಯನದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರದ ಮತ್ತು ಕುಂಬಾರರ ಪಾತ್ರಗಳು, ನಾನಾ ತರದ ಪುಷ್ಪಗಳು, ವಿವಿಧ ತರದ ಭತ್ತ ವ ಅಕ್ಕಿ, ಇಲ್ಲಿ ಪೈದಾಸಾಗುವ ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಸು ವ ಇತರ ಫಲಗಳು, ಕಾಯಿಪಲ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸರ್ವ ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಖಾವಂದರವರು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಲೇಡಿ ಲೊಲಿಯವರು ಗೊನ್ಸು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಲವಂಗದಾನಿ ಈ ಎರಡನ್ನು ತನಗೆ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಇಳ್ಳಿಸಿರುವರು.

ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ [illegible]
ಪ್ರ್ಯಮೆರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಬಾಲ ಬಾಲಕಿಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ದಸ್ತುಬು ಕಕ್ಕು [illegible]

ಕೊಟ್ಟು ಅವರವರ ಗೀತಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾಗಿ ಕೊಲೇಜು ಹೋಲಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಇಂಟರ್‌ಸ್ಕೂಲ್ ಜಮ್ನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೆ ಕಪ್ ಯಾನೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷಣವನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವೆವು.

ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇದೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಸೈಂಟ್ ಎನ್ಸ್ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಬಾಲಕಿಯರ ನರ್ತನಗೀತಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹುಡುಗಿಯರ ಹೊಲಿಗೆ ಚಿತ್ರ ಪಠ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಮದರ್ ಮಾತೃಯೋಗಿನಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ಹಜೂರುಕಚೇರಿ ಸಂದರ್ಶನೆಗೆ ಹೋದರು. ಮ|ರಾ|ರಾ| ಪಿ. ನಾರಾಯಣ ಮೇನನ್, ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಖಾವಂದರವರು ಸವಾರಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಕಚೇರಿಯ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಬ್ರೇಂಚ, ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಆಫೀಸು ಕೋಣೆ, ಟ್ರೆಜರಿ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಆಫೀಸು ರಿಕಾರ್ಡು ಕೋಣೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ಗವರ್ನರವರು ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಬಂಗ್ಲೆಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಬೆಳಗ್ಗೆ 11 ಘಂಟೆಯಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1 ಘಂಟೆವರೆಗೂ, ಮ| ರಾ| ರಾ| ರವಿವರ್ಮ ನರಸಿಂಹ ರಾಜ ವಿಟ್ಲದ ರಾಜರವರು, ರಾ| ವಸಂತರಾಯರು, ರಾ| ನಾರಾಯಣ ಮೇನನ್, ರಾ| ನಂಜಡಯ್ಯನವರು, ರಾ| ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ಸುಬ್ಬರಾಯರವರು, ರಾ| ರಗತಿ ರಾಮರಾಯರು, ರಾ| ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ಸಾಹೇಬರವರು, ಮಿಶನ ಹರ್ಮಲಿಂಕ್ ದೊರೆಗಳವರು, ಫೊರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರ ಬಾಲೊಪೂಲ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಏಕಾಂತ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟರು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3 30—4 45ರ ವರೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಯುರೋಪೀಯ ಹಿಂದು, ಕ್ರೈಸ್ತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಭೇಟಿ ಇತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರ ಒಟ್ಟಿಗೆ, ದಂಪತಿ ಮಹಾಮಾತೆಗಳ ಸಹಾ ಫೊಟೊಗ್ರಾಫ್ ಯಾ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿರುವರು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ರಾವ ಸಾಹೇಬ ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಗಾರ್ಡನ್‌ಪಾರ್ಟಿ ಇತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರವರು ಕ್ಲಪ್ತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಾರದು ತಪ್ಪಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಮಳೆಬಿದ್ದದರಿಂದಲೂ, ಕೆಂಬಳ ಯಾ ಕೋಣಗಳ ಓಟವು ಅತೀ ಬೇಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಯಿತು. ಮಡಿಕೇರಿರಸ್ತೆಯ ಕಂಕನಾಡಿ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಓಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಮಡಿಕೇರಿರಸ್ತೆಯ ಬಂಗ್ಲೆಗೆ ದೊರೆಗಳವರು ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಈ ಬಂಗ್ಲೆಯನ್ನು ಸಹಾ ಗೂಡುದೀಪಗಳಿಂದಲೂ ಲಾಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ದೀಪಸ್ತೋಮಗಳಿಂದಲೂ ಬಹಳ ಯೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನವೀನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶೃಂಗರಿಸಿದ್ದರು. ಮನೆಯಾದರೋ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕಬ್ಬುಗಳಿಂದ ನಿಬಿಡವಾದ ದಳಿ, ಇದರ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ದೀಪಗಳು ಇದ್ದು, ಒಲಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿ ಮಂದಿರದಿಂದಲೂ ಆನಂದನಂದಿರದಂತೆ ಎತ್ತರದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸತ್ಕಾರಗಳ ಏರ್ಪಾಟವು ಏನೂ ಗಲಿಬಿಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಒಳ್ಳೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹವಣಿಸಿತ್ತು. ಬಂದಂಥಾ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳು ತಿಳಿಯದೆ ಬಾಲಕಿಯರ ವಿವಿಧ ಗಾಯನಾದಿಗಳನ್ನು ಕಪಟೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಆಟವನ್ನೂ ಮೊದಲಾದ ಆನಂದಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವರೆ ಫಲಾಹಾರದ ಏಲೆವಾರಿಗಳು ಇದ್ದವು. ಖಾವಂದರವರು ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಬಂಗ್ಲೆಯಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಾ ಭವನದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ದಶಾವತಾರದ ಆಟವನ್ನೂ, ಬೊಂಬೆ ಆಟವನ್ನೂ ಶೃಂಗರಿಸಿಟ್ಟ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಪ್ತ ರಥವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಆನಂದಭರಿತರಾದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೊರೆಗಳವರು ಮ| ರಾ| ರಾ| ಬೆಳ್ಳಿಪಾಡಿ ನರಸಿಂಗಯ್ಯಗಳವರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು, ರೈತರ ಸುಖದುಃಖಗಳ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡಿದರು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಗವರ್ನರವರ ಮಂಗಳೂರು ಸತ್ಕಾರಗಳೆಲ್ಲವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದವು.

[ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ವ ಕಾರ್ಕಳದ ವಿವರವನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿರುವೆವು]

———o———

ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಭಿನ್ನವತ್ತಳೆಗಳೂ ಅವಕ್ಕೆ ಅವರು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಅಪ್ಪಣೆಗಳ ಗೋಶ್ವಾರೆ.

ಮಂಗಳೂರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರ ಭಿನ್ನವತ್ತಳೆ.

———o———

ಸಂಭಾವಿತ ಮದ್ರಾಸ್ ಗವರ್ನರ ಸರ್. ಆರ್ಥರ್ ಲೋಲೆ ಜಿ. ಸಿ. ಎ. ಇ., ಕೆ. ಸಿ. ಎಸ್. ಐ. ಇವರ ಸನ್ನಿಧಾನಗಳಿಗೆ—

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ,

ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ಖಾವಂದರನ್ನು ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಗಾಧಭಕ್ತಿ ಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಿಸುವೆವು.

ಮಂಗಳೂರು ವರೆಗೆ ರೈಲುಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮುಂದರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವು. ನಾವು ಅದನ್ನು ವರವೆಂದೆಣಿಸುವೆವು. ಈ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಡನೆ ಉಂಟಾದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಉನ್ನತಿಗೆ ಬರುವದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮೈಸೂರ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಅರಸಿಕೆರೆಗೆ ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಈ ವರವು ಇಮ್ಮಡಿಸಿ ಜನರ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುವದು.

ಸರಕಾರದವರು ಉದಾರಭಾವದಿಂದ ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಸಾಲ ವ ದಾನಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಕಲೆಕ್ಟರ ದೊರೆಗಳವರ ಬುದ್ಧಿ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಪ್ಲೇಗು ರೋಗದ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರೆವು. ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಕಟ್ಟೋಣಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವದು, ವಾಯುಸಂಚರಣೆಗೆ ಎಡೆಕೊಡದೆ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿರುವ ಗಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಸಪ್ಪು ಮಾಡುವದೇ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ತರದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯು ಬಡವಾಗಿದೆ. ಜನರ ಮೇಲೆ ನಾವು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದು ಅಸಾಧ್ಯ. ನಾವು ಸರಕಾರದ ಸಾಲವನ್ನು ಕಂತು ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೂ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ್ಕ ಕುಂದು ತಾರದೆ ತೆರಲಾರೆವು. ಪ್ಲೇಗುರೋಗದ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ ಎಂಬಂತೆ ಉದಾರಭಾವದಿಂದ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಗ್ರೇಂಟುಗಳಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸರಕಾರದಿಂದ ದೊರಕಿದ ಈ ಉತ್ತೇಜನದಿಂದ ಧೈರ್ಯಗೊಂಡು ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ಮಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಇನ್ನು ಉಚಿತದಾನಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ಪ್ಲೇಗು ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನು ಜೈಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೈಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಖಾವಂದರ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಎರಡು ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಕಶ್ಮಲವೈಯುವ ತೋಬುಗಳೂ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಯಿಯೂ ಇವೆರಡನ್ನು ಸೆನಿಟೆರಿ ಕಮ್ಮಿಶನರು ಈ ಪಟ್ಟಣದ ಒಂದು ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿರುವರು. ಆದರೆ ಇವಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಕಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ತಗಲುವದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗೆ ಕೈಲಾಗದು. ಇವು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದರೆ ನಾವು ಸರಕಾರಕ್ಕೆನೇ ಮೊರೆಯಿಡಬೇಕಾಗುವದು.

ಖಾವಂದರ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವೆವು. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಶಕ್ಯವಷ್ಟು ಸ್ಥಳವು ಈಗಿನ ಖಚೇರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಣದ ತುಸ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ಥಳ ಹೆಚ್ಚಿಸುವದು ನಮ್ಮಿಂದ ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರವು ಉದಾರಭಾವದಿಂದ ನಮ್ಮ ಖಚೇರಿ ಪ್ರಕೃತವಿರುವ ಇಡೀ ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನೂ (ಈಗ ಕಟ್ಟೋಣದ ಒಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಖಚೇರಿಯಿದೆ) ಅದರ ತೋಟಸ್ಥಳವನ್ನೂ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಖಾವಂಧರ ಪತ್ನಿಯರಿಗೂ ಕುಮಾರಿಯರಿಗೂ ಸ್ವಾಗತವನ್ನೀಯಲಿಕ್ಕೂ ಅವರಿಗೆ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಒದಗಿದ ವಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಹಸಂತಾಪವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

———

ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡಿನವರ ಬಿನ್ನಹ ಪತ್ರದ ಸಾರಾಂಶ.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ,

ನಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಅಜಕಲ್ ಮಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೆಯನ್ನು ಮಲ್ಪೆ ವರೆಗೆ ಮುಂದರಿಸಿದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಬಂದರು ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದು ವರುಷದ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹಡಗಗಳು ಬರಬಹುದಾಗಿವೆ. ಮಲ್ಪೆಯಿಂದ ಮೂರು ಮೈಲುಗಳೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಯಾತ್ರಸ್ಥರು ಬರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯವಿರುವ ಉಡುಪಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಿರುವದು. ಅರಸಿಕೆರೆ ಮಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೆಗೆ ಈ ರೈಲ್ವೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದರೆ ಸದ್ಯಾ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊರತೆಗಳು ನೀಗುವವು. ಈ ರೈಲ್ವೆಯಿಂದ ಕಾಫಿ ಮುಂತಾದ ವ್ಯಾಪಾರವು ವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುವದು.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಟ್ಟೋಣಗಳಿಗೂ ಸರಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟ

ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸುಂದರವನ್ನು [illegible] ಕೊಟ್ಟ ವರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವೆವು.

ಖಾವಂದರವರ ಉತ್ತರ.

ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ ಮೆಂಬರರಿಗೂ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೆವು. ನಾವು ನೆನಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ನಿಮಗೆ ಉಂಟಾದ ತೊಂದರೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಭಕ್ತಿಭಾವವು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ನನಗೆ ಆನಂದಕರವಾಗಿದೆ. ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ರೈಲ್ವೆಯಿಂದ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಪತ್ತು, ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಉಂಟಾಗಲೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಅಡ್ರೆಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳು ಡೆಪ್ಯುಟೇಶನಿಗೆ ತಕ್ಕಂಥವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅರಸಿಕೆರೆ ಮಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೆಗೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲವು ದೊರಕುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ, ಹಣದ ಅಡಚಣೆಯಿಂದಲೂ ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೊಂದತಕ್ಕವರ ಸಹಾಯವು ದೊರೆಯದ್ದರಿಂದಲೂ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವದು ಇಂಡ್ಯಾ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಉಚಿತ ಕಾಣಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಲೋಚನೆಗೆ ತರುವೆನು.

ಪ್ಲೇಗುರೋಗವು ಹಲವು ವರುಷಗಳಿಂದ ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಾಧಿಸುವದನ್ನು ಕಂಡು ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೋಗದ ಸಂಗಡ ಕಾದಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಚೇರ್ಮನರಿಗೂ ಇತರ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಗೂ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಸರಕಾರವು ಮುಂಚಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನೀವು ಕೇಳುವಿರಿ. ನನಗೆ ಆ ತರದ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೂ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ಎಲ್ಲಾ ತರದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿನೋಡುವ ಮುಂಚೆಯೇ ನಾನು ಹಾಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡುವದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಒಂದು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯು ಸ್ಥಳೀಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ಬಡವಾದಾಗ ಸರಕಾರದವರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಖಜಾನೆಯಿಂದ ಅಂದರೆ ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳ ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದು ಕಷ್ಟ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ಲೇಗು ನಿವಾರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಖಜಾನೆಯಿಂದ ಕೊಡಕೂಡದೆಂದು ಇಂಡ್ಯಾ ಸರಕಾರದವರ ನಿಯಮವದೆ. ಪಟ್ಟಣದ ಆರೋಗ್ಯ, ಕಶ್ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ, ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಿದ್ದೀರಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ನಿರ್ಮಲ ಜಲಾಶಯವನ್ನು ಕದ್ರಿಯಿಂದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ವೈಯುವ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಕುರಿತು ಸೆನಿಟರಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ರಿಪೋರ್ಟು ಮಾಡಿರುವರು. ಇದು ಹಸ್ತಗತವಾದರೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಇದರ ಖರ್ಚಿಗೂ ಕಶ್ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯ ಖರ್ಚಿಗೂ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯುವದು. ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿದ್ದ ಗಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ವಾಯು ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜು ಮಾಡುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಡೆಪ್ಯುಟೇಶನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವೆನು. ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಚೇರಿಯ ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನು ಸ್ವತಹಾ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನಂತರ ಆ ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ವಶ ಕೊಡಬಹುದೋ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವೆನು.

ಈ ಸುಂದರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವದು ನಮಗೆ ಆನಂದಕರವಾಗಿದೆ. ಈ ಆನಂದವು ನಿಮ್ಮಗಳ ಅಕೃತ್ರಿಮ ಸ್ವಾಗತದಿಂದ ಇಮ್ಮಡಿಸಿತು.

———o———

ಫಾದರ್ ಮುಲ್ಲರವರಿಗೆ ಕೈಸರಿ ಹಿಂದ್ ಮೆಡಲ್ ಕೊಡುವಾಗ್ಯೆ ಜಪ್ಪು ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ.

ಕೈಸರಿ ಹಿಂದ್ ಪದಕವನ್ನು ಕೊಡುವದರ ಉದ್ದಿಶ್ಯವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೂ ಯಾರೊಬ್ಬನು ಮಾಡಿದ ಅಸಾಧಾರಣ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವದೇ. ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದು ಅಸಾಧಾರಣ ಉಪಕಾರವೆಂದರೆ ಸಾಲದು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮತ (ರೋಮನ್ ಕಥೋಲಿಕ)ದ ಗುರುಗಳು ಸದಾ ನಿತ್ಯವೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ, ಪರೋಪಕಾರ ಪರಾಯಣತೆ, ಆತ್ಮನಿವೇದನಗಳಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಧರ್ಮಬೋಧೆಯನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಭಿಕರೇ ಫಾದರ್ ಮುಲ್ಲರವರಿಗಿಂತಲೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಯಾರೂ ಕಾರ್ಯತಃ ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಪಾಪ ಇವನ್ನು ಹಿಂದೆಟ್ಟುವದು, ಪ್ಲೇಗ್, ಕುಷ್ಠರೋಗ, ಮುಂತಾದ ಬೇನೆಗಳ ಸಂಗಡ ಹೋರಾಡುವದು ಇವೇ ಇವರ ಜೀವನದ ಮುಖೋದ್ದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವರು ಜರಾಗ್ರಸ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ಇವರ ನಿಸ್ಸೀಮ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ದರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯೂ ಪುಜಾನು

[illegible] ತಂದಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಈ [illegible] ಇವರ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲೆಂದು ನಾವು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಪದಕವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಎದೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸುವಾಗ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದೇನೆಂದರೆ, ನೀವು ಅನೇಕ ಕಾಲ ಈ ಪದಕವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಅದು ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಸಹಚಾರಿಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.

ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ಎಸ್. ಸುಬ್ರಾಯರಿಗೆ ಸನ್ನದು ಕೊಡುವಾಗ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣ.

ಈ ಸನ್ನದನ್ನು ರಾ| ಸುಬ್ರಾಯರಿಗೆ ಕೊಡುವದು ನನಗೆ ಬಹು ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಈ ನಗರದ ಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನೂ ಗೌರವವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥಾದ್ದು. ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಅವರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೈಗೂಡಿಸಿರುವರು. ಪ್ಲೇಗು ಸಂಬಂಧ ಆ ಕರ್ತವ್ಯವು ಕಷ್ಟತರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿಷಯ ಮಾಡುವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ವೈಮನಸ್ಸು ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವು ಯೋಗ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರೇ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗುವದು. ರಾ| ಸುಬ್ರಾಯರವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಜಾ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮರೆತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಜನರಿಗೂ ತಾವು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೂ, ಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂದಲೂ ಗೈದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇವರಿಗೆ ದೊರಕಿದ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ನಾನು ಹರ್ಷಿಸಿ ಇವರು ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಲೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಹುಡುಗರು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಬಿನ್ನಹ ಪತ್ರ.

ಖಾವಂದರವರು ಈ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿದರಿಂದ ನಮಗೆ ಉಂಟಾದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ನಾವು ತಂಬಾ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತಲ್ಪಿದ ರೈಲ್ವೆಯು ಖಾವಂದರ ಆಡಳಿತೆಯ ಸ್ಮಾರಕ ಚಿನ್ಹೆಯಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ್ಟೆಲು ಯಾನೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೃಹವಿಲ್ಲದಿರುವದು ಒಂದು ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ. ಹೊಸ್ಟೆಲ ಕಟ್ಟೋಣಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಾಜಿ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ (ಅಧ್ಯಕ್ಷ)ರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ೫೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಕೂಡಿದೆ, ಇನ್ನು ೩೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬರಲಿಕ್ಕಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮೊಬಲಗು ಸಾಲ್ದದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮಗೆ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯ ನೀಡದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯು ನೆರವೇರುವ ಕಾಲವು ಎಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುವದೋ ತಿಳಿಯದು.

ಈ ಆಧಿಪತ್ಯದ ಇತರ ಸೆಕೆಂಡ್ ಗ್ರೇಡ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ತೆಗದು ಹಾಕಿದರೂ ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಇರಗೊಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಮಿಡ್ಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೈಮರಿ ಡಿಪಾರ್ಟಮೆಂಟುಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಾಸರಗೋಡು, ಪುತ್ತೂರು ಮಿಡ್ಲ್ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಇದರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದಲೂ, ಗಣಪತಿ ಮಿಡ್ಲ್ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ನಡಿಯುವದರಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ದರ್ಜೆಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಗಿ ಮೇಲಿನ ದರ್ಜೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಪ್ಪದೆ ಬರುವರು. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಎಫ್. ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮದ್ರಾಸ ಆಧಿಪತ್ಯದ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಒಂದನೇ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆಂದು ಖಾವಂದರಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ. ಕಳೆದಸಾರಿಯ ಇಂಟರ್ ಸ್ಕೂಲ ಜಮ್ಖಾನಾ (ವ್ಯಾಯಾಮದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳೊಳಗಿನ ಪೋಟಾಪೋಟಿ)ದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕುಸ್ತಿ ಆಟದಲ್ಲಿಯೂ ಇತರ ಅಂಗಸಾಧಕದಲ್ಲಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ಪಂಚಪಾತ್ರೆ (ಬೆಳ್ಳಿನ್ನು)ಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತೇವೆ. ಖಾವಂದರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ದೇವರು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಖಾವಂದರ ಉತ್ತರ.

ಈ ಆಧಿಪತ್ಯದ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುವದು ನನಗೆ ಆನಂದಕರವಾಗಿದೆ. ಈ ಆನಂದವು ನೀವು ಈ ದಿನ ಆಡಿದ ಮಧುರ ವಚನಗಳಿಂದ [illegible] ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ [illegible] [illegible]

[illegible] ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗ ಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಉದ್ದಿಶ್ಯವೇನು? ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಎಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನನ್ನ ಇಂದಿನ ಭೇಟಿಯಿಂದ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕೈಗೂಡ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾನು ತೆರಳಿದ ನಂತರ ನೀವು ನನ್ನ ಕುರಿತು ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.—ನಾನು ನಿಮ್ಮಂತೆ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದೆನು, ನಿಮ್ಮ ತೊಂದರೆಗಳು, ಶ್ರಮ, ಆಶೆ, ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ನಾನು ತಿಳಿದವನು; ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿದ್ಯೆ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ರೀತಿಗೆ ತಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಯೋಗ್ಯ ನಿವಾಸಿಗಳೆನಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಕಾಂಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮುಗಿದು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೇರುವಾಗ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಗತಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಭಾಗಿಗಳೆಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಳಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ಈ ಜೀವನಕಲಹದಲ್ಲಿ ನೀವು ಉದಾಸೀನರಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ತಪ್ಪುಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ನೀವು ಈ ಕದನಕ್ಕೆ ಅನುಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೀವು ಅದರಲ್ಲಿ ಜಯಹೊಂದುವಿರೋ ನಿಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಪುತ್ರರೆನಿಸುವಿರೋ, ಎಂಬ ವಿಷಯವು ನೀವು ಈ ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಮಯವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಳೆದಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವದು. ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವು ಪಡೆದ ಬಹುಮಾನದಿಂದ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಲೇಜು ಉಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದರು. ನೀವೂ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಸರಕಾರವು ಅಖಂಡ ಸಹಾಯನೀಡುವದು. ನಿಮಗೊಂದು ಹೊಸ್ಟೆಲ್ ಬೇಕೆಂಬುದು ನನಗೂ ಸಮ್ಮತವೇ, ಆದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯಸಾಧನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ ವಿನಾ, ನಿಮಗೆ ಏನು ಬೇಕು, ನಿಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆ ಕೈಗೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚು ತಗಲುವದು, ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೆರವಾಗುವರು ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ವಿನಾ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೈಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಊಹೆಯನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಲಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆಟಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ ಜಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಹರ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಇವರಿಗೆ ಜಯಸಿಕ್ಕಲೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಧುರವಚನಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸೆಂಟ್ ಆಲೋಯ್ಸಿಸ್ ಕೊಲೇಜಿನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಕೊಟ್ಟ ಅಡ್ರೆಸ್

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ,

ಖಾವಂದರನ್ನು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವದನ್ನು ನಾವು ಬಹುಮಾನವೆಂದೆಣಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ನಾವು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಈ ಭವನಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಯಥಾರ್ಥವೂ ಇಷ್ಟು ಅಗಾಧ ಎಂದಿಗೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ನಾವೂ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯವೂ ಖಾವಂದರಿಗೆ ಪರಕೀಯರಲ್ಲ. ತಮ್ಮಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಯಾರೂ ತೋರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಮಾಡಿದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಿಂದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವ ಲಾಭವುಂಟಾಗುವದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿಯು ತಮ್ಮಗಳಿಗೆ ವೇದ್ಯವಿರುವದರಿಂದ ನಾವು ನಮಗೆ ಕೊಡುವ ಬುದ್ಧಿವಾದವು ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥ ಗರ್ಭಿತವಾಗಿರುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಓದುಹೇಳುವ ಸಮಾಜವೂ (ಜೆಸುವಿಟ್ ಸೊಸ್ಯಾಟಿಯು) ಖಾವಂದರು ಬ್ರಿಟಿಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ (ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ) ಕಂಡ ಸಮಾಜವೂ ಒಂದೇ. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯೂ ಆ ಚಂದ್ರಾರ್ಕಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿವೆ. ಖಾವಂದರು ನಮ್ಮನ್ನು ತದನುರಾಗದಿಂದ ಪಾಲಿಸುವಿರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಕೊಲೇಜಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಮದ್ರಾಸು ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಫೆಲ್ಲೋರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದು ಈ ಅನುರಾಗದ ಮೊದಲನೇ ಕುರುಹಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಜೆಸುವಿಟರ ವಿದ್ಯಾಪದ್ಧತಿಯು ಸರ್ವತ್ರ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಹಸ್ತಕೌಶಲವನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯವನ್ನೂ ಹೃದಯ ವಿಕಾಸವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವದೇ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅನುಗೊಳಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಯೋಗ್ಯಪ್ರಜೆಗಳೆನಿಸುವದೇ ಆ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಮಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ರಾಜಭಕ್ತಿಯೂ ಪ್ರಭುಪರಾಯಣತೆಯೂ ನಮ್ಮ ಮತದ ಪವಿತ್ರಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಖಾವಂದರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ದೇವರು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೀಯಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಖಾವಂದರವರ ಉತ್ತರ. ನಿಮ್ಮ ದಯಾಭರಿತವಾದ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೆನು. ನಾನು ಅನ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಜೆಸುವಿಟ್ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನೂ ಕುರಿತು ನೀವು ಆಡಿದ ವಚನಗಳು ಆನಂದಕರವಾಗಿವೆ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಸೇವಾಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಜೆಸುವಿಟರು ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯವು ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಸದ್ಗುಣಿಗಳೂ ಸತ್ಯಸಂಧರೂ ಆದ ಪಾದರಿಗಳು (ಆಫ್ರಿಕದ) ರೋಡೆಸಿಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವು ಅವರ ಯಜಮಾನನಾದ ಯೇಸುಕ್ರೈಸ್ತನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತಿಯನ್ನೂ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನೂ ಗಳಿಸುವದು ನನ್ನ ಗೌರವವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಆ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನೂ ಆ ಸಹಾನುಭವವನ್ನೂ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನೆನೆವೆನು. ಅಯ್ಯಾ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಅನುರಾಗವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಸಂಭವ ಒದಗಿದರೆ ನನಗೆ ಅನುಪಮಾನಂದವೀಯುವದು. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಮೊದಲು ಈ ಕೊಲೇಜು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಕೊಲೇಜಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಧನವನ್ನೂ ತನುಮನವನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯುವಕ ಮಿತ್ರರೇ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುವದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾದ ವಿದ್ಯಾಧನವು ಹ್ಯಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈಸೇರುತ್ತದೆಂದು ನೀವು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ತಿಳಕೊಂಡಿದ್ದೀರೋ? ನಿಮಗಾಗಿ ಅನುರಾಗ, ಎಷ್ಟು ಚಿಂತೆ, ಎಷ್ಟು ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ಇವರು ತೋರುವರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಿರೋ? ನೀವು ಅರಿತಿರುವಿರೆಂದು ಭಾವಿಸುವೆನು. ನೀವು ಇಷ್ಟು ಔದಾರ್ಯವನ್ನೂ ಇಷ್ಟು ಮಮತೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರೆನಿಸುವಿರೆಂದೂ ಭಾವಿಸುವೆನು. ಇತಃ ಪೂರ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಕೊಲೇಜಿನಿಂದ ತೇರ್ಗಡೆ ಪಟ್ಟು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡು ದೇಶ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡರೆ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಿರೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಮಾರ್ಗವೇನಂದರೆ "ನೀವು ಹೋಗಿ ಅವರಂತೆ ನಡೆಯಿರಿ". ಆಗ್ಯೆ ನೀವು ಈ ಕೊಲೇಜಿನ ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವಿರಿ. ಆಗ್ಯೆ ದರ್ಮಪರಾಯಣರಾದ ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಷ್ಯರೆನಿಸುವಿರಿ.

ಕೊಲೇಜಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೂ ಇಲ್ಲಿ ಗೈದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸಂದರ್ಭವಿತ್ತದ್ದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೆನು. ದೇವರು ಈ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಆಶೀರ್ವಾದಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು.

ಸೆಂಟ್ ಎನ್ಸ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷಣ.

ನಾವು ಈಗ ಕೇಳಿದ ಗೀತದ "ಸುಖಿ" ವೆಂಬ ಪಲ್ಲವಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದ ಪಲ್ಲವಿಯಾಗಲಿ. ಒಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟೆ ಇತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕದನಗಳೂ ಕಷ್ಟಾರ್ಜಿತದ ಜಯಗಳೂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿದ್ದವು. ಈ ಹೊತ್ತು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಡುಗಿಯರ ಶಾಲೆಯಿದೆ. ಇದೆಂತಹ ಅಂತರ! ಇದು ಈ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ, ಕ್ಷಮೆ, ವಿವೇಕಗಳು, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಅಜ್ಞಾನ, ದುರಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಜೈಸುವವು. ಈ ಜಯ ಬಾಯಿಂದ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಬಾರದೆ ನಿಧಾನವಾಗಿಯೂ ಶಾಂತವಾಗಿಯೂ ಗುಪ್ತವಾಗಿಯೂ ಗಳಿಸಿದ್ದಾದರೂ ಖ್ಯಾತಿಪ್ರದವೇ. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಕಾರ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗುವ ಸಂಭವ ತೋರಿತು. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮದರ್ ಮೇರಿ ಡಿ ಅಗ್ನೆಸರವರು ಈ ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬೀಜಬಿತ್ತಿ ಆ ಸಸಿಗೆ ನೀರೆರೆದು ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇದರ ಫಲವೇನಂದರೆ—ಈ ತನಕ ನೂರಾರು ಹೆಣ್ಣು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ತೇರ್ಗಡೆ ಪಟ್ಟಿರುವರು. ಈ ಪರಿಣಾಮವು ಕರ್ತೃಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಿಧದ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿರುವದು. ಮಾನ್ಯ ಮಾತೆಯೇ, ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡಿಗರ ಕೆಲಸವು ಬೆಳೆಯಲೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುವೆನು. ನೀವು ನಮಗಾಗಿ ಈ ದಿನ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ವಿನೋದ ವಿಹಾರಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸುವೆನು. ಇಲ್ಲಿಯ ಗುರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಗಳೆಲ್ಲರು ಸುಖದಲ್ಲಿ ಬಾಳಲೆಂದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಇಚ್ಛಿಸುವೆನು.

ಗವರ್ನರ್‌ಮೆಂಟು ಕಾಲೇಜು ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನದ ನಂತರ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷಣ

ಇಂಟರ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಜಿಮ್ಖಾನದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವರಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಹುಮಾನ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾದ ನಂತರ ಖಾವಂದರವರು ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದೇಹಶಕ್ತಿಯು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ್ಯೆ ಅವರು ಆರೋಗ್ಯ ದೃಢಕಾಯಿಗಳಾಗಿ ಶಾರೀರಕ ಪುಷ್ಟಿಯು ತಕ್ಕದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಂತೆ ಇಂಟರ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಜಿಮ್ಖಾನದಂತಹ ಏರ್ಪಾಡುಗಳು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ತಾನು ಸಹ ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಗಸಾಧನೆಯ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಮನಸ್ಸು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ಗೆದ್ದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಮೆಡಲ್ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಹಣವು ಅರ್ಬತನೋಟ ದಿವಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಯಿತೆಂಬದನ್ನು ಕೇಳಿ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತೇನೆಂತಲೂ, ಈ ಫಂಡಿಗೆ ಹಣ ದೊರಕುವರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವೆನೆಂದೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದರು

ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸ್ತರನ್ನು ಸಂಭೋಧಿಸಿ, ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ವ ತನಗೋಸ್ಕರವೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಈ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತನ್ನ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಎಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನಿನ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ:—ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ದೇಶದ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವರೆ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಇದನ್ನು ಜನರು ಬಯಸುವಷ್ಟು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕೈಗೂಡಿಸುವರೆ ಮುಖ್ಯ ಎರಡು ಅಭ್ಯಂತರಗಳಿರುವವು ಒಂದನೇದು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವದು, ಎರಡನೇದು ವ್ಯವಸಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲಿತು ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಸಾಧಿಸುವವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯ ವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿಯೇ ಸಾಗಿಸಬೇಕು ವಿನಹಾ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ ವ್ಯವಸಾಯ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಕೊಯಮುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು ಇದರ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಂದೆ ಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವರು ಆಯಾ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ದವಸಧಾನ್ಯದ ಬೀಜಗಳ ಡಿಪೋಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಅದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯ ಕೊಡಲುಪಕ್ರಮಿಸುವರು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಉದ್ದಿಶ್ಯಗಳು ಹೀಗೆ ಸಫಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಜಾಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಆಗದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಘದವರು ತಮ್ಮಿಂದಾಗುವಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಡಬೇಕು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘಗಳ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ರೈತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು ಸರಕಾರವು ಈ ಸಂಘದವರ ಈ ವರೇಗಿನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವದು ಹೀಗೆಂದು, ತನಗೆ ವ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರನ್ನು ತಿರಿಗೊಮ್ಮೆ ವಂದಿಸಿ, ತನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು

———o———

ನವೆಂಬರ ತಾ. 8 ಶುಕ್ರವಾರ. ಖಾವಂದರವರೂ ಇತರ ಪರಿವಾರವೂ ಬೆಳಿಗ್ಯೆ ೭ ಘಂಟೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ೮ ಘಂಟೆಗೆ ಮೂಡಬಿದ್ರೆಗೆ ತಲ್ಪಿದರು ಮ। ರಾ। ರಾ। ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಪಿ ನಾರಾಯಣ ಮೇನನ್, ಮ। ರಾ। ರಾ। ಮಂಗಳೂರು ತಹಸೀಲದಾರ ಪಾಂಡುರಂಗ ಕಿಣಿಯರು, ರಾ। ಕೆ ಕೃಷ್ಣನಾಯರ್, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಚೌಟರ ಕುಂಞಮ್ಮಶೆಟ್ಟಿರವರು ಮೊದಲಾದವರೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳೀಕ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಗವರ್ನರ್ ದೊರೆಗಳವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತರು ಲೋಕಲ್ ಫಂಡಿನವರ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಷನ್ ಶೆಡ್ ಯಾ ಬಂಗ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಕೊಂಡರು

ಪೂರ್ವಾಹ್ನ ಘಂಟೆ 10 15ಕ್ಕೆ ಬಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರವರು ಪ್ರಮುಖ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟರು, ಖಾವಂದರವರ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಹಲವು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ವಿಚಿತ್ರವಾದೊಂದು ತೆಂಗಿನಮರವಿತ್ತು. ಈ ಮರದ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಿಂದ ಎರಡುಮೂರು ಸಸಿಗಳು ಚಿಗುರಿ ಬಹಳ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಬೆಳದಿದ್ದವು. ಇದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿದ ನಂತರ ಸವಾರಿಯು ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಬಸ್ತಿಯಿಂದ ಬಸ್ತಿಗೆ ನೋಡ ಹೊರಟಿತು ಹಳೆ ಯಾ ಗುರುಬಸ್ತಿಯನ್ನು ಮೊದಲಾಗಿ ನೋಡಿ, ಹಿರೆ ಬಸ್ತಿಯನ್ನು ಆ ಬಳಿಕ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, ಹೊಸ ಯಾ ಸಾವಿರ ಕಂಬಗಳ ಬಸ್ತಿ ಕಡೆಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿದರು ಜೈನ ಮತಸ್ಥರ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಾದ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯವರ್ಯರುಗಳವರು ಖಾವಂದರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎದುರ್ಗೊಂಡರು

ತ್ರಿಭುವನ ಚುಡಾಮಣಿ ಚೈತ್ಯಾಲಯವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೊಸ ಬಸ್ತಿ ಯಾ ಸಹಸ್ರ ಕಂಭಗಳ ಬಸ್ತಿಯು ಈ ಬಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು ಎಂಟನೇ ತೀರ್ಥಂಕರ ಚಂದ್ರನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಚೈತ್ಯಾಲಯವು ಜೈನ್ಯಗುರುಗಳ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವದು ಈ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಮೂರು ಅಂತರ ಯಾ ಮಾಳಿಗೆಗಳಿರುವವು. ಈ ಬಸ್ತಿಯ ಕೆಲಸವು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೩೫೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ೧೪೬೨ರಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು ಹೊಯಿಸಾಲ ಬಳ್ಳಾಲ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ಎಂಬ ಜೈನಪ್ರಮುಖರು ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳಾದೊಡನೆ ಜೈನಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಜೈನರಾಜರುಗಳ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದಿ ಈ ಬಸ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿದರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ

ಈ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ 4 30 ಘಂಟೆಗೆ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರು ಮೂಡಬಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಕಳಕ್ಕೆ ತಲ್ಪಿದರು ಕುಂದಾಪುರ ಡಿವಿಜನ್ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಚಾರ್ಜ ನೋಡುತ್ತಿರುವ, ಮ। ರಾ। ರಾ। ಪಿ ನಾರಾಯಣ ಮೇನನ್, ರಾ। ಅ ದೇವಪ್ಪ ಪುಂಜರವರು, ರಾ। ಬಿ ರಾಮರಾವ್, ಕಾರ್ಕಳ ಮುನ್ಸಿಫ, ರಾ। ವಾಸುದೇವರಾವ್ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ತಹಸೀಲದಾರ್, ರಾ। ಬಿ ವೈಕುಂಠ ಬಾಳಿಗ ಸಬ್‌ರಜಿಸ್ಟ್ರಾರ, ಕಾಫಿ ಪ್ಲೆಂಟರ್ ರಾ। ಎಸ್ ಎಲ್ ಮತಾಯಸ್, ರಾ। ಕೆ। ಸದಾಶಿವ ಭಟ್ಟ ವಕೀಲ, ರಾ। ಕೆ। ಸುಬ್ರಾಯ ಕಾಮತ್, ಜಮೀನುದಾರ, ರಾ। ಮ। ಚಿದಂಬರಯ್ಯ ಕಾರ್ಕಳ, ಸರಕಾರಿ ವಕೀಲರು, ಈ ಮೊದಲಾದವರು ದೊರೆಗಳವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದರು ಶ್ಯಾಮ ಘಂಟೆ 7ಕ್ಕೆ ಭೂತವೇಶಧಾರಿಗಳ ಕುಣಿದಾಟವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನದ ತರ ವಾಯು ಖಾವಂದರವರು ಪೇಟೆಸವಾರಿಗೆ ಹೊರಟರು, ದೊರೆಗಳವರು ಹೊದಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ದೀಪಸ್ತೋಮಗಳ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಜರುಗುತ್ತಿರುವ ಲಕ್ಷದೀಪಗಳ ಮಹೋತ್ಸವಗಿಂತಲೂ ಈ ಸರ್ತಿಯ ದೀಪಾಲಂಕಾರವು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿತ್ತು

ನವೆಂಬರ ತಾ 9 ಶನಿವಾರ ಈ ದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಯೆ ಚತುರ್ಮುಖ ಬಸ್ತಿ, ಗೌತಮಪ್ರತಿಮೆ, ಹಳೇಅಂಗಡಿ ಸ್ತಂಬಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಬೆಳಿಗ್ಯೆ 10 30 ಘಂಟೆಗೆ ಕಾರ್ಕಳದಿಂದ 1 30 ಕ್ಕೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಬಂಗ್ಲೆಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿದರು.

ಚತುರ್ಮುಖ ಬಸ್ತಿಯು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ 1334ನೇ ಇಸವಿಯ ಮೊದಲೇ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಗೌತಮಪ್ರತಿಮೆಯು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ 1432ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಪಾಂಡ್ಯ ಎಂಬ ಅರಸರಿಂದ ವಿಷಭನ ಮಗನಾದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ 45 ಅಡಿಯಾಗಿರುವದು ಹಳೇಅಂಗಡಿ ಸ್ತಂಭಗಳು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ 33 ಅಡಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಬಹು ಅಂದವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ನಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವವು.

ಈ ಮೂರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಲಿತ ಕೀರ್ತಿ ಭಟಾರಕ ಸ್ವಾಮಿಗಳಾದ ಜೈನರ ಗುರುಗಳು ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ

ಇಂಡಿಯಾ ಆಫೀಸಿನ ಎಕೌಂಟೆಂಟ ಜನರಲರಾದ ಮ। ಸ್ಕೋಟ ಎಂಬವರು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪೆನ್ಶನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು ಇವರಿಗೆ ಅರ್ಧ ಶತಮಾನದ ಸರ್ವಿಸು ಇರುವದು. ಇವರು ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಡೇ ಆಫೀಸರರಾಗಿರುತಾರೆ.

ರುಶ್ಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ಕ್ರಯವು ವಿಪರೀತ ಏರಿರುವದರಿಂದ ರುಶ್ಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಹೀಗೆ ಈ ಕ್ರಯ ಏರಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಅವುಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವರೆ ತಕ್ಕದಾದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಕೊನ್ಫರೆನ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು.

ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವೈವಾಟಗಳಿಗೆ ರೊಕ್ಕ ವ ಇತರ ನಾಣ್ಯಗಳ ಅಡಚಣೆಯು ಬಹಳ ವಿಪರೀತವಿರುವದು. ನ್ಯೂಯೋರ್ಕ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ಸೇವಕ ನೌಕರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ರೊಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ, ಬ್ಯಾಂಕು ಚೆಕ್ಕುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವರು. ಅನೇಕ ಜನ ಶ್ರೀಮಂತರು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಹ ಹಣವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಪಡಕೊಂಡು ಅಡಗಿಸಿರುವರು.

ಅಮೇರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಒಹಿಂಗಟನ

... ಹಿಂದುಗಳ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳನುಗ್ಗಿ ಅಮೇರಿಕನ ...

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮೆಂಬರರಾದ ಮೆ। ರುತ ... ಎಂಬವರು ನೆಷನಲ್ ಕೊಂಗ್ರೆಸಿನಗೋಸ್ಕರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವರೆ ಮೊಂಗೋಲಿಯಾ ಎಂಬ ಸ್ಟೀಮರ ಹತ್ತಿರುವರು

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ

ಸಿಡಿಸಿಯಸ್ ಮೀಟಿಂಗ್ಸ್ ಬಿಲ್ ಯಾ ರಾಜದ್ರೋಹ ಕೂಟದ-ಕಾನೂನು-ಮಸೂದೆಯು ಸಿಲೆಕ್ಟ ಕಮಿಟಿಯವರು ತಿದ್ದುಪಡಿಸಿದಂತೆ ವೈಸರಾಯ ಪ್ರಭುಗಳ ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿರುವರು

ಮೆ। ಗೋಖಲೆಯವರಿಗೂ ವ್ಯಾಸರಾಯರಿಗೂ ಒಂದುವರೆ ಘಂಟೆ ತನಕ ಏಕಾಂತ ಭೇಟಿ ಇತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿರುವರು ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನವರೋಜಿಯವರು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಶಕ್ತಿ ಇರುವದೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

... ಧ

ಈ ಸರ್ತಿಯು ಕೊಂಗ್ರೆಸು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಆಗುವ ವಿಲೆವಾರಿ ನಡಿಯುವದು ಮೆ। ಕೀಯಾರ್ ಹಾರ್ಡಿಯವರು ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ ಹೋಗಿರುವರು

ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರನವರಾದ ಅಜೀಜುದ್ದೀನ್ ಖಾನ್ ಬಹದೂರರವರ ಸಮ್ಮಂಧಿಕರಾದ ಕಾದಿರ್ ನವಾಬ ಖಾನ್ ಸಾಹೇಬ ಖಾನ್ ಬಹದೂರರವರಿಗೆ ಕರ್ನೂಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಕೆಲಸ ನೇಮಕವಾಗಿರುವದು

ಆರ್ಬತನೋಟರ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವಿಟ್ಟವರಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣವಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಕೊಡುವದೆಂಬದನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಡುವದು

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

ಮೇನೇಜರರ ನೋಟೀಸು.

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತಾ 10ಕ್ಕನೇ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಆ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ತಾರೀಕನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಮುದ್ರಣ ಕೆಲಸ ನಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಛಾಪಾಯಂತ್ರವು ಕೆಲವು ದೋಷಗಳಿಂದ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತಾ. 12ಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವೆವು. ಗವರ್ನರ್ ದೊರೆಗಳ ಆಗಮನದ ಪೂರ್ಣ ವಿವರವು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ಬೇಗ ಹಸ್ತಗತವಾಗಲೆಂತ ನಮ್ಮ ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ. 16ಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿಕ್ಕಿರುವ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತಾ. 12ಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವೆವು. ತಾ. 16ಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಸಂಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ.

ಮೇನೇಜರ್,
ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು. ಮಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗಿನೊಂದಿಗೆ ಕೋಲೆರಾ ರೋಗವು ಬಂದಿರುವದು ಸಾಲದಿಂದ ಮುಳುಗಿದ ಮಂಗಳೂರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗೆ ಖರ್ಚಿಗೋಸ್ಕರ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾರ್ಗವಾಯಿತು. ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಈ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯನ್ನು ಎಂದಸೇ ತರದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಿ ಜನರ ಮೇಲೆ ಸೇಕಡಾ 8½ರ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸುವ ಸಂಭವವಿರುವದು

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು ೩ಕ್ಕೆ ಮಂಗಳೂರು ಕೆನರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮೆ। ಸಿಂಕ್ಲೇರವರ "ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನ ಅನುಭವ"ಗಳೆಂಬ ಉಪನ್ಯಾಸವಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿವರು ಜಾತಿಭೇದದ ಗುಣಾವಗುಣ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡಿ ಜಾತಿಭೇದದ ಕೆಡಕುಗಳಿಂದ ಹ್ಯಾಗ ನಾವು ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಬಹುದೆಯೆಂಬದನ್ನೂ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರು ಸಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆ ವ ಇತರ ಬನಾಂಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಭ್ರಾತೃಭಾವವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವ ತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬೇಕಾಗಿಯೂ ಸೂಚಿಸಿದರು ಮಾರಣೇ ದಿನ ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವರ ಹರಿಕೀರ್ತನೆ ಇತ್ತು ಸಂಸಾರವಿಷಯ ತುಕಾರಾಮ ದೇವಭಕ್ತರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಭಂಗಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ, ಜನರಿಗೆ ಇವುಗಳ ಗೂಢಾರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ತಾರೀಕು ೩ನೇ ಭಾನುವಾರ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಭವನದಲ್ಲಿ ಬಂಟ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವರುಷಾವಧಿ ವರ್ಧಂತಿ ಮಹೋತ್ಸವ ನೆರವೇರಿತು ಮ। ರಾ। ರಾ। ಹೈಕೋರ್ಟು ವಕೀಲ ಆ ಸುಬ್ರಾಯ ಪೈಗಳವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ನೆರದ ಸಭಿಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಇಂಗ್ಲೀಷು ತಿಳಿಯದ ಬಂಟರಿದ್ದದರಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಕಾಯಸ್ಥರು ವೈಶ್ಯರೊಳಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಹ್ಯಾಗೆ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರೋ ಹಾಗೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಬಂಟರವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವದು ಶ್ಲಾಘನೀಯವೆಂದೂ, ಆರೋಗ್ಯಧನವೂ ಸಂಪತ್ತೂ ಇವರಿಗಿರುವದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸುಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವರೆ ತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗವು ಬಂಟರವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವೆಂದಲೂ, ಬಂಟರವರ ಮಾದರಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಇತರ ಜಾತಿಗಳು ಸಹಾ ತಂತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲುದ್ಯುಕ್ತರಾಗಬಹುದೆಂತಲೂ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟರು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂಟರವರು ಒಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಭವನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವರೆ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು. ಹೇರಳ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯವನ್ನು ಆಯಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿರುವದಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಬಂಟರವರ ಈ ಸದುದ್ದೇಶ್ಯಗಳು ಸುಫಲಹೊಂದಲೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸೆಶ್ಶನ್ಸ್ 07ನೇ 16ನೇ ಮೊಕದಮೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಶ್ಶನ್ಸ್ ಕೋರ್ಟಿನವರು ವಿಧಿಸಿದ ಮರಣದಂಡನೆಯು ಬದಲಾಗಿ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಜೀವಾವಧಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿರುವರು.

ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಹಾಯಿಸಿದ ಪುತ್ತೂರು ಸೆಶ್ಶನ್ ಮೊಕದಮೆಯಲ್ಲಿ ೬ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿರುವರು. ಮೂ... ವರ್ಷ ಸೀಮೆ ... ಸಾಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ವಿಮೋಚಿಸಿರುವರು

ರಾ। ಬಿ. ಕೇಶವ ರಾವ್ ಎಲ್. ಎಮ್. ಎಸ್ ಇವರು ಪ್ಲೇಗಿನ ದಾಕನ್ನು ಹಾಕುವರೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮೊನ್ನೆ ದಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗಿರುವರು.

ಕಾಸರಗೋಡು. ಕಾಸರಗೋಡು ಟವನಿಗೆ ಶುಮಾರು ೨ ಮೈಲು ದೂರವಿರುವ ಕಾವು ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಕಾವುಭಟ್ಟರೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಧರ್ಮಿಷ್ಟರ ಮನೆಯನ್ನು ಪಕ್ಕಾ ಕಳ್ಳರು ನುಗ್ಗಿ ೩ ಬಾಗಲುಗಳ ಬೀಗಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಶುಮಾರು ೫-೬ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನವರತ್ನಗಳಪೈಕಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ನವರತ್ನ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪುರಾತನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೂ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೂ ಆ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮತ್ತು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಾದಕಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿಹಾಕಿದ್ದಾರಂತೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರರೂ ಪೋಲೀಸಿನವರೂ ಇದರ ಪತ್ತೆ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ

8—11—07 ಮುಳಿಯೂರ ಗ್ರಾಮದ ಪಟೇಲರು ಕುಂಞಿ ಕೃಷ್ಣನಾಯರಿಗೆ ಕೋವಿಯಿಂದ ಹೊಡದು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಕುಂಬಾರನಿಗೆ ಪುತ್ತೂರು ಡಿವಿಜನು ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ೪ ತಿಂಗಳ ಕಠಿಣ ಸಜಾವನ್ನೂ ೧೦ ರೂಪಾಯಿ ಜುಲುಮಾನೆಯನ್ನೂ ವಿಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ

ಈ ತಾಲೂಕಿನ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾಂತಿಭೇದಿ ರೋಗವು ತಲೆದೋರಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ ಚಂಗಳದಲ್ಲಿ ೧೧ ಜನ ತಗಲಿದವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ, ಪೊಕಾರ್ಯಲ್ಲಿ ೨ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೂ, ಕೊಳಿಯೂರಿನಲ್ಲಿ ೫ರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರೂ, ಎಡರುಳ್ವಾರಿನಲ್ಲಿ ೩ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೂ ಮರಣಪಟ್ಟಿರುವರು

6-11 07 ಇಲ್ಲಿಯ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ ಖಚೇರಿಗೆ ಸಮೀಪ ಒಬ್ಬ ಬಿಲ್ಲವನ ಅಂಗಡಿಬಾಗಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಸ ಕೂಡಿಸಿಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಪೋಲೀಸು ಸಬ್ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರು ನೋಡಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಹಲವು ತರದ ನೀಚಮಾತುಗಳಿಂದ ಬೈದು ಕೂಡಲೇ ಆ ಕಸವನ್ನು ತೆಗಿಯಬೇಕೆಂತ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟರಂತೆ. ಅಂಗಡಿಬಾಗಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇರುವಾಗಲೆ ಬೈಯುತ್ತಾ ತೆಗಿಯಬೇಕೆಂತ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಆ ಬಡ ಅಂಗಡಿಯವನು ತಾವು ಹೀಗೆ ಬೈದರೆ ನಾನು ಆ ಕಸವನ್ನು ತೆಗಿಯಲಾರೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಆತನನ್ನು ಸಬ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರರು ಚನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಬೇರೆ ಪೋಲೀಸಿನವರನ್ನು ಕರದು ಕಸವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ತೆಗಿಸಬೇಕೆಂತ ಪೋಲಿಸಿನವರಿಗೆ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟು ಸ್ಟೇಶನಿಗೆ ಹೋಗಿ ನ್ಯೂಸೆನ್ಸ ಚಾರ್ಜು ಆತನ ಮೇಲೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಬಳಿಗೆ ರವಾನಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂತೆ. ಅಂಗಡಿಯವನಾದರೊ, ತನ್ನನ್ನು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಬೈದು ಹೊಡದು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸಿರುತ್ತೀರಾಗಿ ಪೋಲೀಸು ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರ ಮೇಲೆಯೂ ಬೇರೆ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಮೇಲೆಯೂ ಸರಿಯಾದ ಫಿರ್ಯಾದನ್ನು ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಮುಂದೆ ದಾಖಲು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ.

Please Patronise Indigenous Industry.

DIARIES FOR 1908
IN TWO SIZES.

Note-Book Size As 8.

4 × 5¼ Size As 6

Containing various practical information of ready reference specially useful to lawyers clerk

FOR COPIES APPLY TO—

THE MANAGER,

Sharada Press, Mangalore

THE HINDU SOAP MANUFACTURING CO.

ಹಿಂದೂ ಸೋಪ್‌ಮೆನ್ಯುಫೆಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ.

ಕುಂದಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧದ ಸಾಬೂನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ ಸಾಬೂನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು ಕ್ರಯ ಕುಲಭ, ಚರಬಿ ವಿರಹಿತವಾದದ್ದು ಮಾದರಿಗಳೂ, ವಿಶೇಷವಾಹಿತಿಯೂ ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟರಿಂದ ದೊರಕುವವು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಏಜಂಟರಾಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರಕೊಳ್ಳಬಹುದು

ಬಿ. ದತ್ತ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟ್ಸ್

ಈಗಲೇ ಸೀಮೆಯಿಂದ S S ಕ್ರೊಸ್ಸವೆಲ್ಸ್ ಸ್ಟೀಮರಿನಲ್ಲಿ

ಎಣ್ಣೆಕೆಂಪು, ಮತ್ತು ತಾಜಾ ಕಪ್ಪು ಸುಪೀರಿಯರ್

ಹಾಸನ್ ವೂಲನ್ ದಾರಗಳು

ಒಂದಿವೆ, ನೋಡಿರಿ.

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಒಂದು ಪೌಂಡು ವೂಲನ್ ದಾರಕ್ಕೆ W W	3	0	0
ಹತ್ತು ಟೋಪಿಯಾಗುವ ಬಂಡಲ್ S W	3	9	0
ಒಂದು ಟೋಪಿಯಾಗುವ ದಾರಕ್ಕೆ	0	8	0
ಈ ದಾರದಲ್ಲಿ ಒದ ಟೋಪಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	13	2	0
ಕೊಕ್ಕೆಸೂಜಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	0	14	0
,, ,, 1ಕ್ಕೆ	0	1	6
30 ಇಂಚಿನ ಬನಿಯನ್ 1ಕ್ಕೆ	0	9	0
ಪೇಸ್ಸಿ ಪೋಸ್ಟ್‌ಕಾರ್ಡ್ 100ಕ್ಕೆ	0	4	0

ವಿ ಪಿ ಯಿಂದಲೂ ರವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ

ವಿಳಾಸ — ದಿ ವೂಲನ್ ಮಾರ್ಟ್, ಬೋಳಾರ, ಮಂಗಳೂರು

N B ಬೇಕು ಉತ್ತಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸನ್‌ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವವರು

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLAOK INK POWDER

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಶಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿಯು ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಕುವದು.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಸುಗಂಧಭರಿತ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—1—0. 12 ಶೀಸೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2—4—0ಗೆ ಶಿಕ್ಕುವದು. ಇದು ಹಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು

ಗಂಡಮಾಲಿಗೆ ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹಳೆಯದರಿಂದ ಹಿಡಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—12—0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪುಯಿಂಟೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1—0—0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0—8—0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ 0—4—0 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2—4—0. ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಬಹುದು, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ

ಕಜ್ಜನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—2—0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ಹೊರತು ವಿ ಪಿ ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು

ವಿಳಾಸ — ಆರ್. ಯಂ ಕಾಮತ್	Address —**R M Kamath**
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,	*Panchamahal*
ಮುಲ್ಕಿ, ದ ಕನ್ನಡ	*Moolky S Canara*

ಒರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲ್ಯಾಫ್ ಎಶ್ಯೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ

ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮುಂಗಡ

ರೂಪಾಯಿ 3,92,999—10—0

ಸಂಘದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧನವು 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೇದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚಿ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು

ರಾ.ರಾ. ಡಿ ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮುಗಂದಿರು.	ಮು. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಕಾರಭಾರಿ.
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,	**Oriental Life Offices**
ಮಂಗಳೂರು.	*Oriental Buildings*

Messrs. WILLIAM & Co., BOMBAY.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಈ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಖಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಉರಿಯುವದಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಮರತು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಈ ಗಜಕರ್ಣವು ಜೀವದಾನ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಬಿಡ ಬೇಡಿರಿ! ಇಂಥಾ ಸಮಯ ಎಂದಿಗೂ ದೊರಕಲಾರದು ತ್ವರೆ ಮಾಡಿರಿ!

ಡಬ್ಬಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—6—0. ವಿ. ಪಿ. 0—10—0. 12 ಡಬ್ಬಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಒಂದು ಡಬ್ಬಿ ಉಚಿತ.

ಸುಂದರೀತೈಲ್ಯ 0-8-0 ವಜ್ರಗುಟಿಕ 1-0-0 ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ 1-4-0 ಜ್ವರಹಾರಿ 0-12-0 ಖಜ್ಜಿಮುಲಾವು 0-3-0 ದಂತಮಂಜನ 0-2-0. ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ 1-0-0. ಚೇಳುಕಡತದ ಮದ್ದು 0-8-0 ಕಫಹಾರಿ 1-4-0 ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ 0-8-0 ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ ತೈಲ್ಯ 0-12-0. ಹೇನುನಾಶಕ ತೈಲ 0-4-0. ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ 0-8-0 ವಿರೇಚನ ಗುಟಿಕೆ 0-8-0 ಕುಸುಮಾರಿ ಗುಟಿಕ 1-0-0 ಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ 1-0-0.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಹೆಚ್ಚು ನಮೂನೆಯ ಔಷಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವದರಿಂದ ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಕೆಟಲಾಗು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0. ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ವರವಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ.

ಜಕಮ್ ಮತ್ತು ಘಾಯ, ವಾತ, ಎದೆನೋವು, ಗಂಟ್ಲುನೋವು, ಸಂಧಿವಾತ, ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು, ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಈ ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ! ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು. ಬಿಡ ಬೇಡಿರಿ!

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶೀತಭಂಜನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ--ಅಪೂರ್ವದರ್ಶನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ--ಭಂಜಿನಿ ವಿಮರ್ಧಿನಿ

ತಲೆನೋವು, ಶಿರೋಭಾರ, ಅರ್ಧಾಂಗವಾಯು, ಶಿರೋವೇಧನ, ಆನೆಗಾಲು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಇದು ಒಂದು ಸಂಜೀವನ ಎಂಬದಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವದು ಕ್ರಯ ಕಮ್ಮಿ ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವು ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಗುಣಕೊಟ್ಟ ಈ ನಮ್ಮ ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ

Messrs. William & Co.,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N. Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲ್ಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, 16 ಓಕ್ ಲೇನ್, ಫೋರ್ಟ, ಮುಂಬಯಿ.
ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಎಡ್ರೆಸು—"ಅಮೃತಾಂಜನ", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's Sharada Press.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 1ನೇ ದಸೆಂಬರ 1907 ಸಂಚಿಕೆ 23.

THE

MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ ದ್ರವಗಳು, ಚಾ, ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕುಟು, ಸಾಬೂನು, ಚುರುಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟದ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಕೋಟನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ, ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳು, ನೋಟೀಸುಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಅಂಗಡಿ, ಭಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವಗ-ಉಪಯೋಗದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಚಲೋನಮೂಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್‌ಮಾಡಿಸೋಣಾಗುತ್ತದೆ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ ೬	ರೂ ೨೩	ರೂ ೪೮	ರೂ ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	,, ೩ ೮	,, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	,, ೨ ೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧ ೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

	ರೂ	ಆ
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ... ..	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೧	೬
,, ,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು.

ವಿಳಾಸ —ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು

INDIGENOUS AYURVEDIC PHARMACY OF

K. VENKAPPAYAR & Co.

ಕೆ. ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯರ್ ಎಂಡ್ ಕೊ.

ಇವರ ಮಂಗಳೂರು ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿರುವ

ಸ್ವದೇಶಿ ಆಯುರ್ವೇದಿಕ್ ಔಷಧಾಲಯದಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಮೇಹಕುಲಾಂತಕ ಗುಳಿಗೆ ಈ ಮಾತ್ರೆಯು ಬಹಳ ಪೂಜ್ಯವಾದದ್ದು, ಇದು ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಮೇಹರೋಗಗಳನ್ನು ಸಿಂಹವು ಮೃಗಗಳನ್ನು ವಧಿಸುವಂತೆ ತಕ್ಷಣವೇ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಕಫಪ್ರಕೃತಿಯುಳ್ಳ ಸ್ಥೂಲದೇಹದವರು ಲೋಧ್ರಾಸವವೆಂಬ ಔಷಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ವಾತಪ್ರಕೃತಿಯವರು ದಶಮೂಲ ಅರಿಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ, ಪಿತ್ತಪ್ರಕೃತಿಯವರು ನಾಮದಬೇರು ಕಷಾಯ ಯಾ ಮಂಜಿಷ್ಠಾದಿ ಆಸವದಲ್ಲಿ ತೆಗದುಕೊಂಡರೆ ಅವರವರಿಗಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಮೇಹರೋಗಗಳು ಮೂರು ದಿವಸಗಳೊಳಗೆ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ 25 ಮಾತ್ರೆಯುಳ್ಳ ಸೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 5–8–0

ರಾಮಬಾಣ ತೈಲ ಈ ತೈಲವು ಮಕ್ಕಳ ಚೇಷ್ಟೆ ಅಪಸ್ಮಾರಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯೌಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಸಂದು ಸಂದುಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಪ್ರಾಯದ ಅವಸ್ಥೆ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಹ ತಕೊಂಡರೆ 13 ತರದ ಸನ್ನಿಯನ್ನೂ, 5 ವಿಧದ ಗ್ರಹನನ್ನೂ 18 ವಿಧದ ಅಪಸ್ಮಾರವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುವಾಗ್ಯೆ ಇರುವ ಹಲ್ಲನ್ನೂ, ಪಕ್ಕೆಗಳು ಹೂರುವದನ್ನೂ, ಕಫದ ಉಪದ್ರವನ್ನೂ ಕೈಕಾಲು ನಡುಗುವದನ್ನೂ, ನೇವಸ, ಎಕ್ಕಳು, ಕೆಮ್ಮು, ಜ್ವರ, ಪೈಮುರಿಕೆ ತೆಗಿಯುವಂಥಾದ್ದನ್ನೂ, ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಹಕ್ಕಿ ದಾಟಿದ ರೋಗಕ್ಕೂ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವರ್ಣ ಹಗರುವದಕ್ಕೂ, ಹೊರಕಡೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೂ, ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚ ಬಾಧೆಗೂ ಅತಿ ಹಿತಕರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಚೇಷ್ಟೆಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ಔಷಧಿ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂತ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಸೇವಿಸಿದ ಯಾ ಹಚ್ಚಿದಕೂಡಲೇ ಗುಣಸಿಕ್ಕುವಂಥಾದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1-0-0.

ದಶಮೂಲ ಅರಿಷ್ಟ. ಈ ಅರಿಷ್ಟವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಗ್ರಹಣಿ, ಜ್ವರ, ಶ್ವಾಸಕಾಸ, ಗುಲ್ಮ, ಭಗಂಧರ, ವಾತರೋಗ, ಕ್ಷಯ, ಛರ್ಧಿ, ಪಾಂಡು, ಕಾಮಿಲ, ಕುಷ್ಟ, ಅರ್ಶಸ್ಸು, ಮೇಹ ಮದಹತ್ಯ, ಉದರರೋಗ, ಅಸನಜ್ವರ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ, ಧಾತುಕ್ಷಯ, ಕೃಶತ್ವ, ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ಸೌಖ್ಯಪಡಿಸುವದರ ಶಿವಾಯಿ ಬಾಣಂತಿರೋಗಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹಿತಕರವಾದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಪ್ರಸವ ಆದನಂತರ ಹೆಂಗಸರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಔಷಧಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ ಇದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸಿದರೆ ಯಾವ ರೋಗದ ಉಪದ್ರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಇಡೀ ಬಾಟ್ಲಿ 1ರ ಕ್ರಯ ರೂ. 4–0–0.

ಇನ್ನು ಬೇರೆ ನಮೂನೆಯ ಔಷಧಿಗಳು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದವರಿಗೆ ಅವರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ತರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಡುವೆವು. [illegible] ರಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೆಟಲಾಗನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವೆವು.

— K. V[illegible]

...ಯವರ ಟೋನಿಕ (ಬಲಕಾರಿ) ಗುಳಿಗೆಗಳು.

(ವೀರ್ಯ ದುರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆ).

ಸ್ವಪ್ನಸ್ಖಲನ, ವೀರ್ಯನಾಶ ಮತ್ತು ಯುವಕರ ಇತರ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದೇ ಸಿದ್ಧೌಷಧವೆಂದು ಹೆಸರ್ಗೊಂಡಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಮೆದುಳಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಕ್ಷೀಣವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದು ವಾತ, ಸೊಂಟ ನೋವು, ತಲೆ ತಿರುಗುವಿಕೆ, ವಾಯು, ಕೈಕಾಲು ಮರಗಟ್ಟುವದು, ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನೂ ವಾಸಿ ಮಾಡುವದು. ಮೆದುಳುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುಪಯೋಗಕರವಾದದ್ದು. ಈಗುಳಿಗೆಗಳು ಹೆಂಗಸರ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಗರ್ಭಕೋಶವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಬಂಜೆಯೆನಿಸಿದವಳಿಗೆ ಗರ್ಭದಾನ ಮಾಡುವವು. ಇವುಗಳಿಂದ ಅಸ್ಥಿಜ್ವರ, ಕ್ಷಯರೋಗಗಳು ಗುಣವಾಗುವವು.

ಚಿಕಿತ್ಸೆ. ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಒಂದು ಯಾ ಎರಡು ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಲು ಯಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವದು. ಆಹಾರವು ಆರೋಗ್ಯಕರವೂ ಪುಷ್ಟಿಕರವೂ ಆಗಿರಬೇಕು

ಕ್ರಯ—೩೬ ಗುಳಿಗೆಗಳ ಒಂದು ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ರೂ 1–0–0 ಎಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವದು

ಏಜೆಂಟರು —ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೊ,

ವಿನ್ಸರ ಸುವರ್ಣ ಬಿಂದುಗಳು.

ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಮೂತ್ರವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಗುಣ ಮಾಡುವವು

ಸೇವನಾಕ್ರಮ ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರಾವರ್ತಿ ಒಂದು ಟೀಸ್ಪೂನ (ಸಣ್ಣ ಚಮ್ಚುವ)ನ್ನು ಹಾಲು ಯಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು ಕ್ರಯ ರೂ 1—8—0

ವಿಕ್ರಯಿ —ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೊ.

ಮಾಲೇಕ ಎಗ್ರ್ಯೂ ಮಿಕ್ಸ್ಚರ

ಸರ್ವ ಜ್ವರ ವಿನಾಶಕ

ಅಗ್ನಿಮಾಂದ್ಯ ಪಿತ್ತ, ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದುಂಟಾದ ಯಾವ ಜ್ವರವನ್ನಾದರೂ ಒಂದೇ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಇಳಿಸುವದು. ಮೂರ ಸಾರಿ ಸೇವಿಸಿದನಂತರ ಜ್ವರವು ಪೂರ್ಣನಾಶವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಎಂದಿಗೂ ಮರಳದು

ಶೀತಜ್ವರ, ಉಷ್ಣಜ್ವರ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಜ್ವರ ಗಟ್ಟಿದಜ್ವರ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ವರಗಳೂ, ತತ್ಕಾಲವೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವದರಿಂದ ಪ್ಲೇಗುಜ್ವರವೂ ಕೂಡ ಗುಣವಾಗುವದು ಮಲೆನಾಡುಗಳಲ್ಲಿರ ವವರಿಗೂ ಪಯಣಿಕರಿಗೂ ಅವಶ್ಯಕರವಾದ್ದು

ಕ್ರಯ 12 ಆಣೆ ಎಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ

ಏಜೆಂಟರು —ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೋ

ವಿನ್ಸ್ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ರಜಿಸ್ಟರ್ಡ ನಂಬ್ರ 106/1895

ಗಜಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧೌಷಧ ರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲವಾಗುವದು ಮೂರೇ ಸಲ ಹಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮರಳಿ ಮೊಳೆಯುವದೇ ಇಲ್ಲ ಜ್ವಾಲೆ ಇಲ್ಲ ಇಂಡ್ಯಾದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಸಾವಿರಾರು ಪೆಕೇಟು ಬಿಕರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಒಂದೇ ಕಾರ್ಖಾನೆ

ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೋ, ಮುಂಬಯಿ

ಏಜೆಂಟರು. **Mangalore Trading Association, Mangalore.**

ಮೆಸರ್ಸ್. **ಕೂಬಾಜಿ ಭೋಜಾ ಎಂಡ್ ಕೊ, ಬಾರಾಬಜಾರ್ ಕಲ್ಕತ್ತ**

ಬಹಿರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಿನ್ಸರ ಎಂಬ್ರೋಕೇಶನ

ವಾತ, ನರಗಳ ಬೇನೆ, ಸಂದುವಾತ, ಉಳುಕು, ಘಾಯ, ಸೊಂಟ ನೋವು, ಮೈಬೇನೆ, ಕೈಕಾಲು ನೋವು, ಎದೆ ನೋವು, ಶೀತ, ಗಂಟು ಹಿಡಿಯುವದು, ಮುಂತಾದ ಶರೀರದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವುಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧೌಷಧ ನೋವಿದ್ದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಯಾ ಎರಡು ಸಾರಿ ಹಚ್ಚುವದು. ಕ್ರಯ 8 ಆಣೆ.

ಎಡ್ರೆಸು.—**Vasanjee Nathu & Co.**
111—113 Market Bombay.

...ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸು—ವಿಶಾಖಪಟ್ಣ, ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನ.

ಕೇವಲ ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ.

ಫಂಡು ರೂಪಾಯಿ 100,000.

ಪ್ರೊವಿಡೆಂಟ್ ಕಂಪೆನಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತರದ ಕಂಪೆನಿ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ನಡುವಂತರಿಗೂ ಬಡವರಿಗೂ ಎಂದೂ **ಕೇಳದ ಪ್ರಯೋಜನವೀಯುತ್ತದೆ.** ಪ್ರಬಲರೂ ಸಾಹಸಿಕರೂ ಆದ ಸಬ್ ಏಜೆಂಟರೂ **ಫಾಯಿಷ್ ಮಾಡುವವರೂ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಬೇಕು.**

ಕಂಪೆನಿಯು ಅದಷ್ಟು ಕಮ್ಮಿ ದರದಲ್ಲಿ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ವರೇಗಿನ ಮೊಬಲಗುಗಳಿಗೆ ಜೀವ ಉತ್ತರಾಯಿಸುವದು ಕಮಿಶನ್ ಧಾರಾಳ ದೊರಕುವದು ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರೂ ವಿಮೇದಾರರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು

ಬರುವ ಜನ್ಮದಿನಕ್ಕಾಗುವ ಪ್ರಾಯ	ಲಾಭ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಮೇಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿಯ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಕಂತು ದರ.		ಲಾಭ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಮೇಗೆ 1000 ರೂಪಾಯಿ ಮೇಲಿನ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಸ್ಪೆಶಲ್ ದರಗಳು	
	ಮರಣಾಂತ	ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುವದು	ಮರಣಾಂತ	ಹತ್ತು ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುವದು
20	2– 8–0	9–15–0	21– 8–6	99– 0–0
25	2–13–0	10– 4–0	24– 0 0	99– 8–0
30	3– 4–0	10 –9–0	27– 2–0	100– 1–0
35	3–10–0	10–14–0	31– 4–0	100–15–0
40	4–.2–0	11– 3–0	36–10–0	102– 5 0
45	4 14–0	11– 8–0	43–12–0	104– 7–0
50	6 8–0	11–13–0	50 10–0	107–12–0

200ರೂಪಾಯಿ ಯಾ 900ರ ವರೇಗಿನ ಮೊಬಲಗಿನ ದರಗಳು 100 ರೂಪಾಯಿಯ ದರಗಳನ್ನು 2ರಿಂದ ಮುಂತಾಗಿ 9ರ ವರೇಗೆ ಗುಣಿಸಿ, ದಾವಾಶಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದು ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ತಪಸೀಲುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.

ಎಲ್ಲೂರ ರಾಮರಾವ್,
ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜನರಲ್ ಏಜೆಂಟ್,
ಆಶ್ವನಿ ಲ್ಯಾಫ್ ಎಸ್ಯೂರೆನ್ಸ ಕಂಪೆನಿ
ಕಾಸರಗೋಡು, ದ ಕನ್ನಡ

ಜೆ. ಎಸ್. ಸೋಜ ಎಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ

ದೃಷ್ಟಿಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಕ್ರಯಿಸುವ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಫರ್ಮಿನ ಏಜೆಂಟರು

ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಪಟ್ಟ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪೆಬ್ಲ್ ಎಂಬ ಗುರುತು ಕಲ್ಲು ಕನ್ನಡಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗ್ರಹವಿಟ್ಟು, ದೃಷ್ಟಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ವಿಕ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೃಷ್ಟಿಯ ಅಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಗೆ ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಿ ಬಾಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕುವ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯದ ಕನ್ನಡಕಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಕಣ್ಣಿನ ತ್ರಾಣವು ಕುಂದಿಹೋಗುವಂಥಾ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನೇಕ ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸರಿ ಇಲ್ಲದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾದದನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗಿಯುವಂಥಾದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಬಾಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಕುವ ದೃಷ್ಟಿ ಚಕ್ರಗಳು ನಿಜವಾದ ಪೆಬ್ಲ್ ಅಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ದೃಷ್ಟಿಯ ತಾರತಮ್ಯ ಅನುಭವ ಮಾಡಿ ಆರಿಸಿಕೊಡುವರೆ ತಿಳಿಯದವರಾದರಿಂದಲೂ, ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕೆಡಕು ಉಂಟು ಮಾಡುವದು.

ಶರ್ತ:—ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಮಧ್ಯಾನ್ಹ ಘಂಟೆ 2ರಿಂದ ಶ್ಯಾಮ ಘಂಟೆ 6ರ ವರೇಗೆ ನಮ್ಮ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ, ಚಾರ್ಜು ಇಲ್ಲದೆ ದೃಷ್ಟಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳೋಣಾದೀತು. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯೊಳಗೆ ಗಿರ್ಾಕಿಯವರ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಸಾರಿ ರೂ. 1 ಫೀಸು ಕೊಡಬೇಕಾದೀತು.

ಜೆ. ಎಸ್ ಸೋಜ ಎಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ,
ಮೂಲ ಬಾಬಾ ಬುಡಾನ್ಗಿರಿ ಕಾಫಿ ಪುಡಿ ತಯಾರಿಸುವವರು,
ಹಂಪನಕಟ್ಟಾ, ಮಂಗಳೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 1ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ 1907.

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯಿ ಮತ್ತು ಸರದಾರ ಅಜೀತಸಿಂಗರ ಬಿಡುಗಡೆ.

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರವರನ್ನೂ ಅಜಿತಸಿಂಗರನ್ನೂ ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಕಳದ ತಿಂಗಳ ೧೧ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ವಾಚಕರಲ್ಲನೇಕರು ತಿಳಿದು ಆನಂದಪಟ್ಟಿರ ಬೇಕು. ಆರುತಿಂಗಳ ಮೊದಲು ಮೇ ೯ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ಲಾಜಪತರಾಯರವರನ್ನು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹದ್ದುಪಾರು ಮಾಡಿದ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗವು ಇದೊಂದು ಇದೇ ದೇಶಕ್ಕೊದಗಿದ ಆಪದೆಸೆಯೆಂದು ಕಳವಳಪಟ್ಟಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೈದಿಗೆ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರಣೆಯಾದರೂ ಆ ಮಹಾನುಭಾವರಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದೂ ೧೮೧೮ನೇ ವರ್ಷದ ಕಾನೂನು ಆಗಿನ ಸಮಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಪ್ರಕೃತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲದೆಂದೂ ಜನರು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. ಇದಕ್ಕೆ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯೂ, ವಿಚಾರಶೀಲರೂ, ಪಂಡಿತರೂ ಆದ ಘನಹೊಂದಿದ ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರು, ಅಂದದ್ದೇನೆಂದರೆ "ಇಂತಹ ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಿದರೆ ತನಿಖೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರು ಮಾಡುವ ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ರಾಜದ್ರೋಹವ ಮತ್ತೂ ಹರಡುವದು. [illegible] ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ತನಿಖೆ ಮಾಡದೆ ಹದ್ದುಪಾರು ಮಾಡುವ [illegible] ಸರಕಾರಕ್ಕಿದೆ". ಆದರೂ ದೀನ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮಿತ್ರರಾದ ಕೇಯರ್ ಹಾರ್ಡಿ, ಸರ್ ಹೆನ್ರಿ ಕಾಟನ್ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲ ಗೃಹಸ್ಥರು [illegible] ಲಾಜಪತರಾಯರವರ [illegible] "[illegible]"ವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದರು. [illegible] ಇಂಥಾ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ [illegible] ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು [illegible] ಪ್ರಕಟಿಸಿ [illegible] ಸರಕಾರ [illegible] [illegible] ಪ್ರಶ್ನೆ [illegible] "[illegible]" [illegible] ಲಾಜಪತರಾಯರವರ [illegible] [illegible] ಮತ್ತು [illegible] ಇದರಿಂದ [illegible] ಅವರು ದೇಶವತ್ಸಲರಾಗಿದ್ದು ಭಾರತೋನ್ನತಿ [illegible] ಕೆಲವು ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಪತ್ರಗಳ [illegible] ಇವರ [illegible] ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. [illegible] ಸರಕಾರಕ್ಕೆ [illegible] ನೂನನ್ನು ನೋಡಿ [illegible] ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಂಡು [illegible] ಕರು ಲಾಜಪತರಾಯಿ"ಯೆಂದು ಸರಕಾರವನ್ನು ಬೆದರಿಸಿದರು. ಅಹಾ! ೧೮೧೮ನೇ ಕಾಟಕಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಿದ್ದರು. ಇಂದು ಅವರೇ ಎದುರು ನಿಂತರು ಏನು ಸಂಗತಿ? ಬಂಗಾಳವೆಂತೂ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಂದು ಊಹಿಸಿ ಸರಕಾರದವರು ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಈ "ಕಾಟಕಾಯಿ"ಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನೇ ಹದ್ದುಪಾರು ಮಾಡುವದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಂಗೆಯಾಗಿ ರಕ್ತಪಾತವಾಯಿತೆಂದು ಅಪಯಶಸ್ಸು ಬರುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಗಡಿಪಾರುಮಾಡುವದು ಲೇಸೆಂದು ಅವರು ಎಣಿಸುವದು ಸಹಜವಲ್ಲವೇ? ಲಾಜಪತರಾಯರವರನ್ನು ಹದ್ದುಪಾರು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದಲೂ ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ನಾವು ಹೀಗೆ ಊಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಕ್ಕ ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮೋರ್ಲೆಯಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರು ಇಂಥಾ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು ಹೇಳ ತೊಡಗಿದರು. ಕಡೆಗೆ ಅಫಘಾನ್ ಅಮೀರರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಲಾಲಾರವರು ಅವರ ಸಂಗಡ ಸಿತೂರಿನಡಿಸ ಯತ್ನಿಸಿನರೆಂದು ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಹರ

[illegible] ಬಂದಿಗಳ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು [illegible] ತರ ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರು ಅವರನ್ನು [illegible] ನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೇ? ಲಾಜಪತರಾಯರವರ ವಿಮೋಚನೆಯಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ದೊರಕಿತು. ಅವರು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜಾನಾಯಕರಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಮೇಲೆ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಆರೋಪಣೆಯು ರುಜುವಾಗದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿತ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜದ್ರೋಹವು ಹರಡಿದೆ ಎಂಬ ದುರ್ಭಾವನೆಯು ನಿರಾಧಾರವಾದದ್ದೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಕುರುಬರ ಹುಡುಗನ ಬರೇ ಗುಲ್ಲಿನಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಪತ್ರಗಳು ಹುಲಿಬಂತು ಹುಲಿಬಂತೆಂದರೆ ತಾವು ದಿಗಿಲುಪಟ್ಟು ಅನುಚಿತ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕಬಾರದೆಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಖಚಿತವಾಯಿತು.

ಗವರ್ನರ್ ದೊರೆಗಳ ಆಗಮನ.

ಕಳದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆದ ಆತಿಥ್ಯ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗಳನ್ನೂ ಅವಕ್ಕೆ ದೊರಕಿದ ಅಪ್ಪಣೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದೆವು. ಈ ಇಡೀ ತಮಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗ್ಯೆ ಅವಕಾಶದೊರೆಯಲಿಲ್ಲನೆಂದು ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಲೋಪವನ್ನು ಈಗಲಾದರೂ ನೀಗುವದು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದರಿತು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆವು.

ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳ ಬಹುಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ನಾವು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸಮಾರಂಭ, ಉಲ್ಲಾಸ ವಿನೋದಗಳು ಪರಜಿಲ್ಲೆಯವರಿಗೂ ಸ್ವತಹಾ ಖಾವಂದರಿಗೂ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು. ತನ್ನ ಆನಂದವನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೂ ಖಾವಂದರು ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನವರು ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು [illegible] ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ಈ ಬಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು [illegible] ಕೈಷಕ್ಕೆ 2,000 ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಸನ್ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿತು. [illegible] ನ್ನು ದನ ಪ್ರಮದಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸದಾದರೆ ಪ್ರಮುಖ [illegible] ಸು? ಆದರೆ ಅಂತರ್ಯವನ್ನು ಬಾಹ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಕೂಡದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೌರವನ ಅರಮನೆಯನ್ನೂ ಡಾಂಭಿಕ ರಾಜವೈಭವವನ್ನೂ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಿ [illegible] ರನ ಭಕ್ತಿಪೂರಿತವಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು. ಕ್ರೈಸ್ತರ ಏಹೋವನು [illegible] ಅಹಂಕಾರಿಯಾದ ಕಾಯಿನನ ರುಚಿಕರ ಮಾಂಸ ಹಾರವನ್ನೊಲ್ಲದೆ ಆಬೇಲನು ಸದ್ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲನ್ನು ಒಳಕೊಂಡನು. ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಜಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾವೆಂದೂ ಸೂಚಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕಾದರೆ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿಯಾಗಲೀ ಅನಾವಶ್ಯಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ವೆಚ್ಚಮಾಡುವದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದೇನಾವನ್ನುವದಾಗಿದೆ. ಒಂದಡೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವಿಜೃಂಭಣೆ ತೋರುವದು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು "ತಾವು ಸರಕಾರದ ಸಾಲ ತೀರಿಸಲಾರೆವು. ಸರಕಾರ ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯ ನೀಡಬೇಕು. ನ ವಿರುವ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರು. ಊರೆಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನಿವಾಸದಂತಿರುವಾಗ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕೊಲೇಜಿನ ಹುಡುಗರು ಹೊಸ್ಟೆಲ ಕಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೇಳುವದೆಂದರೇನು? ಇದೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಖಾವಂದರು ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಕೊಲೇಜು ಹುಡುಗರು ಊರ ಜನರ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು?

ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ "ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಹಾಲ"ನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವದೆಂದೂ ಅದರ ಕೆಸರು ಕಲ್ಲನ್ನು ಖಾವಂದರಿಂದ ಇಡಿಸುವದೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಇದಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ವಂತಿಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬರುವದು. ಗವರ್ನರ ಸಾಹೇಬರ ಸಂಬಂಧ ಕೂಡಿದ ಹಣದ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಸತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನ ಅಗ್ರಜ ವೆನ್‌ಲೊಕ್ ಪ್ರಭುಗಳ ಹೆಸರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಮೂಲಕ ಹ್ಯಾಗೆ ಜನರ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವದೋ ಹಾಗೇ ಈ ಕಟ್ಟೋಣವು ತನ್ನ ಸ್ಮಾರಕ ಚಿನ್ಹೆಯಾಗುವದೆಂದು ಖಾವಂದರೇ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗವರ್ನರ ಸಾಹೇಬರು ನಮಗ್ಯಾವ ವರವಿತ್ತರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು [illegible]

[illegible] ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದವು. ರಾಜ್ಯಭಾರದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಅವರು ಸ್ವತಹಾ ದಯಾರ್ದ್ರ ಹೃದಯರಾಗಿರಬಹುದು. ನಾವು ಸ್ವಾವಲಂಬನವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿರಲೂ ಬಹುದು. ಪರಂತು ಯಾವ ಬಿನ್ನಹವೂ ಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ರೋಮನ್ ಕೆಥೋಲಿಕರಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮೇರೆಗೆ "ಸು| ರಾ| ರಾ|" ಎಂಬ ಹಿಂದು ವಿಳಾಸದ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ "ಎಸ್‌ಕೊಯರ್" ಎಂಬ ಯುರೇಶಿಯನ್ ವ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಅಂಕಿತವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರಂತೆ. ಇವರ ಇತರ ಮನೋರಥಗಳು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಲಾಭ [illegible]ಂದು ವಾಚಕರೇ ಊಹಿಸಲಿ.

ಪ್ಲೇಗಿನ ವಿಷಯ.

ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗದ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀಮನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರು ವೈಸರಾಯರ ದೊರೆಗಳಿಗೂ ಇವರು ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರಿಗೂ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮದ್ರಾಸು ಸರಕಾರದವರು ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಸೋಂಕು ತಗಲಿದ ಊರಿನ ಜನರಿಗೆ ಹಂಚಿಸಿರುವರು. ಬೊಂಬಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಗವರ್ನರ ಸಾಹೇಬರಾದ ಸರ್. ಜಿ. ಕ್ಲಾರ್ಕರವರು ದೇಶಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರಿಗೆ ಈ ಕುರಿತು ಒಂದು ಸರ್ಕಲರ್ ಕಾಗದ ಬರೆದಿರುವರು. ಇದರ ಸಾರಾಂಶವೇನಂದರೆ, ಪ್ಲೇಗು ರೋಗದ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರೂ ಬ್ರಿಟಿಷ ಜನರೂ ಮನನೊಂದಿರುವರು. ಈ ದುಃಖಾಸ್ಪದವಾದ ರೋಗದ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಜನರ ಸಹಕಾರವಿದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿವಾರಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸೇರುವ ದೇಶಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರ ಗುರುತರ ಕರ್ತವ್ಯವು ಜನರಿಗೆ (ರೋಗದ) ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದೂ ದುಃಖವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವದೂ ಆಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ಸ್ವತಹಾ ಮಾಡಿದ ಪರಾಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಕೆಳಗಿನ ಉಪಾಯಗಳು ಗುಣಕಾರಿಗಳೆಂದು ನೀವು ನಂಬಬೇಕು. (1) ಹವೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧಿ ಕರಿಸವದರಿಂದ ಇದರ ಹಾವಳಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದೆಂಬದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹ (2) ಸೋಂಕು ತಗಲಿದ ಮನೆ ಖಾಲಿ ಮಾಡುವದು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಒಡವರಿಗೆ ಇದು ಅನಾನುಕೂಲವಾದ್ದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ಅವರಿಗೆ ಕೈಕೊಡುವದು. (3) ಇಲಿಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜನರಿಗೆ ಸುಖವಾಗುವದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನರೇ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ನೆರವಾಗದಿದ್ದರೆ ಸರಕಾರವು ಮುಂದರಿಸಲಾಗದು. (4) ಟಾಕು ಹಾಕುವದರಿಂದ ಇಂಡಿಯದಲ್ಲಿಯೂ ಔಸ್ಟ್ರೇಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳ ಗುಣ ದೊರಕಿದೆ. ಈ ದ್ರವವನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವತಹಾ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವು ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಯಾವ ತರದ ಅಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ಜನರು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಭಯಂಕರ ಪ್ರಾಣನಾಶವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಜನರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿ ಪ್ರಾಣಹಾನಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ನೀವು ನನ್ನ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಘನವಾದ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ" ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಕಮಿಶನಿನ ಪರಾಮರ್ಶದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮದ್ರಾಸು ಸರಕಾರದವರೂ ಕೆಳ ನೌಕರರಿಗೆ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಅಂದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರಪಟ್ಟು ರೋಗವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವದು. ಖಾಸಗಿ ಜನರು ಪ್ಲೇಗ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಯಾ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನಿಟ್ಟರೆ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯ ಮಾಡುವರು. ಇಲಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಿಬಂದಿ ಇಟ್ಟಿರುವರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೊಂದು ಸೂಚನೆ ಅದೆ. ಸೊಂಕುತಗಲಿದ ಇಲಿಯ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಗೂಡನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ತೊಳಿಯದೆ ಇಟ್ಟರೆ ಮೇಲು ಬಿಟ್ಟು ಹಾನಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವದು. ಯುಕ್ತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರಿಂದ ಮನೆ ಬಿಡಿಸಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವರು. ಅತೀ ಬಡವರಿಗೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೊಡುವರು. ಬಡವರ ಮನೆ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಕೊಡುವರು. ಇದೇ ಅಲ್ಲ, ಸರಕಾರದವರು ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ 250 ರೂಪಾಯಿ ತಲುಬು ಕೊಟ್ಟು ಬಬ್ಬ ತರಬೇತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನನ್ನು ದಾಕಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇ

[illegible] ಸರಕಾರದ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಾದರೋ [illegible] ತಮ್ಮ [illegible] ತೋರದೆ ನಯನುಡಿಗಳಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಸೋಂಕಿದ ಉಪವಾಸ ರೋಗವು, ಪ್ಲೇಗ್ ಕೋಲರಾ ರೋಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಸರಕಾರವು ತಮ್ಮ ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಯಾಗಲೀ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟಾಗಲೀ ಈ ಪ್ರಥಮ ರೋಗವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದರೆ ಉಳಿದರೋಗ ನಾಶಿಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಸುಲಭವಾಗುವದು.

ನೆವಿನ್ಸನ್ ದೊರೆಗಳ ಆಗಮನ.

ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಯರ್ ಹಾರ್ಡಿಯವರ ಸಂಚರಣೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದೆವು. ಕಳೆದ ಕಾಲ ನೆನಸಿದಂತೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ಥಿತಿಯು ತಿಳಿದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗಬಹುದೆಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದೆವು.

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ನೆರವೇರದ ಈ ಆಲೋಚನೆಯು ಈ ಸಾರಿಯೂ ಕೈಗೂಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಿ| ಸ್ಟೆಡರವರ ತಂತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಉದಾರ (ಲಿಬರಲ್) ಪಕ್ಷದ ಕೆಲವು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು (ಡೇಲಿಕ್ರೊನಿಕಲ್, ಮೆಂಚೆಸ್ಟರ್ ಗಾರ್ಡಿಯನ್, ಮತ್ತು ಗ್ಲಾಸ್ಗೋ ಹೆರಾಲ್ಡ್) ಸ್ವತಹಾ ತಮ್ಮ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಿ| ನೆವಿನ್ಸನ್ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಬರಲಿಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವರು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಂಗೆಯಾಗಲಿಕ್ಕಿದೆ, ರಾಜದ್ರೋಹ ತುಂಬಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಮಾಚಾರವು ರುಟರ್ ಸಾಹೇಬರ ತಂತೀದ್ವಾರ ಅಲ್ಲಿ ತಲ್ಪಿತು. ಇಂಥಾ ಪಿಸುಣರಿಂದ ನಮಗೆ ಹಾನಿಯಾಯಿತೆಂದು ಮೊದಲು ತೋರುವದಾದರೂ ನಿಜವಾಗಿ ಇದರಿಂದ ಒಳ್ಳೇದೇ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಸುಳ್ಳು ವರ್ತಮಾನಗಳು ತಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಕೀಯರ್ ಹಾರ್ಡಿಯಂತಹ ಗೃಹಸ್ಥರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕಣ್ಣಾರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸ ಮಾರ್ಗವಾಯಿತು. ನೆವಿನ್ಸನ್ ಸಾಹೇಬರ ಆಗಮನಕ್ಕೂ ಇದೇ ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಇವರು ನ್ಯಾಯಶೀಲರೂ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೂ, ಸತ್ಯಸಂಧರೂ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವತ್ಸಲರೂ, ಆಗಿದ್ದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಂಭಾವಿತರೆನ್ನಿಸಿರುವರಂತೆ. ಕೀಯರ್ ಹಾರ್ಡಿಯವರು ಇಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿಯ ಜಾತಿಗಳೊಳಗೆ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿರುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈಷಮ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ನಾವು ಕೆನಡಾ ಮುಂತಾದ ವಸಹತುಗಳಂತೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರೆಂದೂ ರಾಜದ್ರೋಹ ಕೂಟದ ಆಕ್ಷೆ ಸಲ್ಲದೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಇವರು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿವಾದವು ಸ್ವಾವಲಂಬನವೇ. ನೆವಿನ್ಸನ್ ದೊರೆಗಳು ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಕೆಲವು ಕಾಲವಾಯಿತು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಗೋಖಲೆಯವರನ್ನೂ ಇತರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನೂ ಕಂಡರು. ನಂತರ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬರದಿಂದ ನರಳುವ ಉತ್ಕಲದೇಶವನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪೂರ್ವಬಂಗಾಳ, ಕಲ್ಕತ್ತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೊಂಗ್ರೆಸು ಕಾಲ ಸೂರತಿಗೆ ಬಂದು ನಂತರ ಲಾಹೋರಿಗೆ ತೆರಳುವರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜನರನ್ನೂ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಇವರಿಗಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ವಾಚಕರಿಗೆ ಆತುರವಿರಬಹುದು. "ಇಂಗ್ಲೀಷ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಿಷಯ ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ?" ಎಂದು ಹಿಂದೂ ಪತ್ರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದರು. "ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಕುರಿತಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವು ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತದೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿಯಲಪೇಕ್ಷಿಸುವರು. ಇತ್ತಲಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಅವರು ಜಾಗ್ರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ೫೦ ವರುಷಗಳ ಮೊದಲು ನಡೆದ ದಂಗೆಯೊಂದೇ ಅವರ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿರುವದು. ಟ್ಯಾಮ್ಸು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇಂದ್ಯದ ಹಾನಿ ಬಯಸಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಟಕಾಯಿಯ ನೆನಪು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದರೂ ಸಾಲದು" ಎಂದು ಉತ್ತರ ದೊರೆಯಿತು. ಇವರು ಇನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ "ಯಥಾರ್ಥವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹವಿದೆಯೆಂದು ಬಾತಮಿಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವವರೂ ತಪ್ಪುಗಾರರೇ. ತಾನು ಇಷ್ಟರ

ವರೆಗೆ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನಾದರೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಎಂಥಾ [illegible] ದರೂ ಇಂಗ್ಲೀಷರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ." ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಇದಕ್ಕೆ ನೆವಿನ್ಸನರ ಉತ್ತರವೇನೆಂದರೆ "ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮೆಂಬರರೂ ಉದಾರಪಕ್ಷದ ಪತ್ರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಲಾಭವಿರುವದಾದರೂ ನೀವು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಬೇಕು. ಸ್ವದೇಶಿಯ ವಿಷಯ ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? "ಸ್ವದೇಶಿಯು ಜನರಲ್ಲಿ ಮೊಳೆತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವದ ಗುರುತಾಗಿದೆ. ಸ್ವದೇಶಿಗಾಗಿ ಜನರು ಕೋರುವ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವು ಸ್ತುತ್ಯವೇ. ತೀಕ್ಷ್ಣ ಸೌಮ್ಯಪಕ್ಷಿಗಳ ಉದ್ದಿಶ್ಯವು ಒಂದೇ. ಅವರು ಅನುಸರಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವವು."

"ಇಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೂ ದೇಶೀಯರಿಗೂ ಇರುವ ವೈಷಮ್ಯದ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೆವಿನ್ಸನರು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿರುವದು. "ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನರ ಸೊಕ್ಕು ಮುರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಪೌರುಷದಿಂದಲೇ ಅವರ ಗರ್ವವನ್ನು ಖಂಡಿಸಬೇಕು. ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಗ ವಿಪರೀತವಾಗಿರುವ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ (ದೈನ್ಯ)ವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬಾರದು. ಆದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌರುಷವನ್ನು ತೋರಿ ಮುಂದೆ ನೂಕಿ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು. ನಿಮಗೆ ಪೌರುಷದಿಂದ ಗೌರವವೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವೂ ಹೆಚ್ಚುವವು. ರೈಲ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಗೃಹಸ್ಥನು ತನ್ನ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕಾಲು ತಿಕ್ಕೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಮಹಾರಾಜನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸದೆ ಅವನ ಕಿವಿ ತಿರುಗಿಸಿ ರೈಲಿನ ಒಬ್ಬಲೊಳಗೆ ತೂರಿದರೆ ಅಂಥಾ ದುರ್ನಯವು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು." "ಇಂಗ್ಲಿಷ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕುರಿತಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆದು ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹುಟ್ಟಿಸ ಬಹುದೋ" ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರ, "ನೀವು ಲಿಬರಲ್ (ಉದಾರ) ಪಕ್ಷದ ಪತ್ರಕರ್ತರನ್ನೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಆ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರನ್ನೂ ಸೇರಿ ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರು ನಿಮಗೆ ನೆರವಾಗುವರೆಂದು ತಾನು ನಂಬುವೆನು."

ಕೀಯರ್ ಹಾರ್ಡಿ ವ ನೆವಿನ್ಸನ್‌ರವರ ಸಂಚರಣೆಗಳಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರಿಗೆ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನರು ತಮ್ಮ ದರ್ಪದಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ವೈಮನಸ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವರೆಂದೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತ ಮೊಳೆತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವದು. ತಾನು ಸಾಯಬೇಕು ಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬಂತೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ವಾವಲಂಬನದಿಂದಲೂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಆ ಗೃಹಸ್ಥರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂತು.

——o——

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೋಲೆರಾ ಯಾ ವಾಂತಿಭೇದಿ.

——o——

ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗವು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಟ್ರೈನುಗಳ ಓಡ್ಯಾಟವು ಶುರುವಾದಂದಿನಿಂದ, ಮಲಬಾರಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹತ್ತರವಿರುವ ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕಿನ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಮಾರಿರೋಗವು ತಲೆದೋರಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣ ಇದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಂಗಳೂರು ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕುಗಳಿಗೂ ಹರಡಿರುವದು. ಪ್ರಕೃತ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫೦ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೩೧ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೯ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಂತಿರೋಗದ ಬಾಧೆ ಇರುವದು. ಈಚೆಗೆ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಮಂಗಳೂರು ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜನರು ಈ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿರುವರು. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಖು 25ರ ವರೆಗೆ 142 ಜನರಿಗೆ ಈ ಸಂಕಷ್ಟವು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ 119 ಜನರು ಮರಣಪಟ್ಟಿರುವರು. ಮಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕೋಲೆರಾ ಶುರುವಾದಂದಿನಿಂದ ಪ್ಲೇಗಿನ ಮರಣಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಇತ್ತಲಾಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಪ್ಲೇಗು ಪೂರ್ಣ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಮಂಗಳೂರು ಮ್ಯುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಬಡಸ್ಥಿತಿಯು ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ವಿದಿತವಾಗಿ ಹಾಗ್ಯಾರೂ ಒಂದೇ ಸಲ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಉಪದ್ರವಿಸಬಾರದೆಂಬಂತೆ ಪ್ಲೇಗುರೋಗವು ಮಾಯಿಹೋಯಿತೋ ಏ[illegible] [illegible] ಕಲ್ಲಿ ಕೋಲೆರಾ ತಗಲಿದವರನ್ನಿಡಲು ಉಪಾಯವಾಯಿತು. ಪ್ಲೇಗ [illegible] ಡಿಸ್ಪೆಲುಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ಖರ್ಚು ಉಳಿಯಿತು. ಮಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಕೋಲೆರಾ ಪೂರ್ಣ ಮಾಯಿಹೋಗುವವರೆಗೆ ಪ್ಲೇಗು ರೋಗವು ತಲೆದೋರಿ ಪ್ಲೇಗು ರೋಗಿಗಳನ್ನೂ ಕೋಲೆರಾ ತಗಲಿದವರನ್ನೂ ಒಂದೇ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿಡುವ ಸಂಕಷ್ಟವು ಬಂದೊದಗದೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೋರುವೆವು.

ಈ ರೋಗದ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಹೋಗಗೊಳಿಸುವರೆ ಸರಕಾರದವರು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು [illegible] ಸೆನಿಟರಿ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರವರನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರನ್ನೂ ನೇಮಿಸಿ[illegible] ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೊಸ್ಪಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರನ್ನೂ ಸೆನಿಟರಿ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರನ್ನೂ ನೇಮಕಮಾಡಿರುವರು. ಕೋಲೆರಾದಿಂದ ಮೃತಪಟ್ಟವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕ್ರಮವಾಗಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾಗಿ ರಿಪೋರ್ಟುಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬರುವಂತೆ ಆಯಾ ತಾಲೂಕಿನ ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಔಷಧಗಳನ್ನು ಬಯಸಿದವರಿಗೆ ಅವುಗಳು ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡಿರುವದು.

ಪ್ರಜಾ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕಿತ್ತುಹಾಕದೆ ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜನಿತವಾದ ಸಂಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇರಳ ದ್ರವ್ಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡುವದು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದವರ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದು. ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಪ್ರಜಾ ದಾರಿದ್ರ್ಯವು ಈ ಎಲ್ಲಾ ರೋಗಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಭಾಗ್ಯವು ಈ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಸಕಲ ದವಸು ಧಾನ್ಯಗಳೂ ಪೈದಾಸಾಗುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅಕ್ಕಿ ಮುಡಿಗೆ ೫॥ ರೂಪಾಯಿಯಾದರೆ ಬಡವರ ಮುಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಷೇಪದ ಉಪಾಯವೇನೋ? ಎರಡು ಮೂರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ಅಕ್ಕಿಗೆ ಕ್ರಯವೇರುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತಾದರೂ ಮಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕೆಲಸ ದೊರಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವರೆ ಉಪಾಯವಾಯಿತು. ಈಗ ಈ ಕೆಲಸವು ಮುಗಿದು ಅನೇಕ ಜನರು ಈ ಕ್ರಯವೇರಿದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ತಿಂದು ಕೋಲರಾ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಉಲ್ಬಣವಾಗಿರುವವು. ಈ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಹವಾ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಈ ರೋಗದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೂ ಯೋಗ್ಯ ಆಹಾರ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೇಳ್ಯ ಕೋಲೆರಾ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದರೂ ಅದನ್ನು ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ನಿವಾರಿಸಬಹುದು. ಈ ರೋಗದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಆಯಾ ಗ್ರಾಮಗಳ ನಿವಾಸಿಗಳು ನಮಗೆ ಸೆನಿಟರಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಂಟರ ಔಷಧಿಯಿಂದಲೂ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಿಂದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿವು ನಿಲ್ಲದು ಎನ್ನುವರು. ಸೆನಿಟರಿ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರರನ್ನೂ ಡಾಕ್ಟ್ರರರನ್ನೂ ನೇಮಿಸುವದು ಮಾತ್ರ ಈ ರೋಗದ ಪೂರ್ಣ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲ. ಬಡವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಆಹಾರವು ದೊರಿಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ರಯವೇರಿದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಅಲ್ಪಕ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ದೊರಿಯುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ರಾಜಭಕ್ತಿ ಪರಾಯಣರೂ ಪ್ರಜಾಹಿತೈಷಿಗಳೂ ಆದ ಅಫೀಸಿಯಲ್ ಯಾ ನೊನ್ ಆಫೀಸಿಯಲ್ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳವರ ಆಗಮನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆಯಿಂದ ಹಣಕೂಡಿಸಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿರುವರು. ಇಂತಹ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಜಾಸುಖದಲ್ಲಿಯೂ ತೋರ್ಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ಸಂದರ್ಭವಿರುವದು. ಆ ದೊಡ್ಡ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರೂ ಇತರ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರೂ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬಂದೊದಗಿದ ಈ ವಾಂತಿಭೇದಿಯ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವರೆ ಯಾವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರೆಂಬುದನ್ನು ಇನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಿರುವದು.

ಚಿತ್ರಪ್ರದರ್ಶನವು.

(ಕೃಷ್ಣಪಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು.)

ಗೋವಿಂದರಾವ್ ಬಿ. ಎ. ಮತ್ತು ಕುಂಬಾಲ ಬೊಗ್ಗು—ಇವರೊಳಗೆ ನಡೆದ ಸಂವಾದವು.

ಬೊಗ್ಗು—[illegible]

ಗೋವಿಂದರಾವ್—ಯಾರೋ! ಯಾರು! [illegible]

ಬೊ—ಬುದ್ಧೀ ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ಗೋ—ಏಕೆ ಬಂದಿಯೋ?

ಬೊ—ತಾವು ಸ್ವದೇಶಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತೀರೆಂತ ಕೇಳಿ ಬಂದೆ. ತಮ್ಮ ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಂದು ಪೇದೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡೋಕಾಗ ಬೇಕು. ನಾನು ಪ್ರೈಮರಿ ಪಾಸಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಕನ್ನಡ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತೇನೆ. ಲಕೋಟಿ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಓದಬಲ್ಲೆನು. ಹೊರ ಕುಳಗಳಿಗೆ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು.

ಗೋ—ಹೂಂ, ನೀನು ಯಾವಜಾತಿಯವನೋ?

ಬೊ—ನಾನು ಕೃಷ್ಣಪಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು.

ಗೋ—ಕೃಷ್ಣಪಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಕೃಷ್ಣಪಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಇಂತಹ ಹೆಸರು ನಾನು ಈ ವರೇಗೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ

ಗೋ—ನಿನಗೆ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಉಂಟೇ?

ಬೊ—ಹಾಗಂದರೇನು? ಬುದ್ಧೀ.

ಗೋ—ಯಜ್ಞೋಪವೀತವೆಂದರೆ "ಜನಿವಾರ" ಹತ್ತಿಯ ಮೂರು ನೂಲುಗಳಿರುವ ಸಪೂರವಾದ ಹಗ್ಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಾದ್ದು

ಬೊ—ಹೌದು ಬುದ್ಧೀ ಉಂಟು ತಮಗೆ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಜನಿವಾರ ಉಂಟು ನನಗೆ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಉಂಟು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಹಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವದರಿಂದ ತಾವು ಬೀಗದಕೈಗಳನ್ನು ಜನಿವಾರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ನಮಗೆ ಹಣವಿಲ್ಲ ಆದದರಿಂದ ಬೀಗದಕೈಗಳು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಲಂಗೋಟಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವದರಿಂದ ನಾವು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಲಂಗೋಟಿಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ

ಗೋ—ಏನೋ-ನಿನ್ನ ಸೊಂಟದ ನೂಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಜನಿವಾರಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ್ದೆಂತ ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ?

ಬೊ—ದಮ್ಮಯ್ಯ ಬುದ್ಧೀ, ನಾನು ಹಾಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಹೇಳಲಾರೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾಗ ನಡೆಯುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂಬ ಪೂರ್ವ್ವಪುರುಷರ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಮನೋದಂಡ, ವಾಗ್ದಂಡ, ಕಾಯದಂಡವೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮೂರು ನೂಲುಗಳಿರುವ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದದ್ದೆಂದು ನನ್ನ ಸೊಂಟದ ಹುರಿ ಅಂಥಾ ಯುಕ್ತಿ ಪವಿತ್ರದಂತೆ ಸರ್ವದಾ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದದ್ದಲ್ಲ

ಗೋ—ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇನೋ? ನಿನ್ನ ಸೊಂಟದ ಹಗ್ಗ ನನ್ನ ಜನಿವಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ?

ಬೊ—ಬುದ್ಧೀ, ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ ನನ್ನ ಸೊಂಟದ ಜನಿವಾರ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಕಡಿದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ ತಮ್ಮ ಜನಿವಾರ ತಾವು ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ತೆಗೆಯುವಂತಾದ್ದು ತಮ್ಮ ಜನಿವಾರ ಈಗ ಗಾಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರೆ 1 ಕುತ್ತಿ ಎಣ್ಣೆ 2 ವ[illegible] ಸಿಕ್ಕೀತು ಅಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆ ತಮ್ಮ ಜನಿವಾರದಲ್ಲಿ ಉಂಟು

ಗೋ—ನಿನ್ನ ಗೋತ್ರ ಯಾವದೋ ವೇದ ಯಾವದೋ ನಿನ್ನ ಋಷಿ ಯಾರೋ ನಿನಗೆ ಗಾಯತ್ರಿ ಉಂಟೋ ನಿನಗೆ ಆಚಮಾನ್ಯ ಬರುತ್ತದೋ?

ಬೊ—ಎಲ್ಲ ತಮ್ಮದೇ—ಗೋತ್ರ, ವೇದ, ಋಷಿ, ಗಾಯತ್ರಿ, ಆಚಮಾನ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ತಮ್ಮದೇ ತಾವು ಆಚಮಾನ್ಯ ಹೇಳಿರಿ

ಗೋ—ಏನೋ ನಾನು ಲೋವರಸೆಕಂಡರಿ ಪಾಸಾದಂದಿನಿಂದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ ಬಿಟ್ಟೆ ಆದದರಿಂದ ಈಗ ನನಗೆ ಮರತುಹೋಗಿದೆ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ನನ್ನ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತುಂಟು

ಬೊ—ನನ್ನ ಹಿರಿಯರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಬುದ್ಧೀ—ವೇದಗಳನ್ನು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿದ ಕಪಿಲನು ನನ್ನ ಜಾತಿಯವನು ರೊಮೇಶ ಚಂದ್ರದತ್ತರು ಇತ್ತಲಾಗೆ ಅಲ್ಲವೇ ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವೇದಗಳನ್ನು ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿದ್ದು? ಸಹಸ್ರಜಾತಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಯಾರಾದರೂ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವೇದಗಳನ್ನು ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿದ್ದುಂಟೇ? ಚೊಕ್ಕನು ಕನಕನು ಬಕ್ತಿಮತಿಯೂ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಮಹಾ ಭಕ್ತರು ನನ್ನ ಜಾತಿಯವರಾಗಿದ್ದರು ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಭಕ್ತರು ಇದ್ದಾರೇನು?

ಗೋ—ಏನೋ-ನಿನ್ನ ಜಾತಿ ನನ್ನ ಜಾತಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಜಾತಿಯೆಂತ ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ?

ಬೊ—ಬುದ್ಧೀ ಸರ್ವಥಾ ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಾರೆ.

ಗೋ—ಕೃಷ್ಣಪಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎಂದರೆ ಅರ್ಥವೇನು?

ಬೊ—ಕೃಷ್ಣಪಾದವೆಂದರೆ ಮಹಾ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮಾತು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರು ನಮಗೆ ಕಪ್ಪುಕಾಲಿನವರೆಂತ ಕುಚೋದ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಗೋ—ಓಹೋ!—ನೀನು ಹೊಲೆಯನೇ! ನೀನು ಹೊಲೆಯನೇ!

ಬೊ—ಬುದ್ಧೀ-ನಾನು ಹೊಲೆಯನಲ್ಲ-ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿರುತ್ತಾ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ದೇವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸದೇ ಆತನನ್ನು ಮರೆತು ನಡಿಯುವವನು ಹೊಲೆಯ. ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಅನ್ನವನ್ನು ಆತನ ಕೃಪೆ ಸ್ಮರಿಸದೇ ನಾಯಿ ಅಥವಾ ಬೆಕ್ಕು ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವ ಹಾಗೆ ತಿಂದು ಊಟಮಾಡುವವನು ಹೊಲೆಯ. ಹೆತ್ತವರಿಗೂ ಹೆಂಡತಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಮ್ಲೇಂಛರ ಹೋಟೇಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶರಾಬು ಕುಡಿಯುವವನು, ಅಸಹ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವಂಥವನು ಹೊಲೆಯ.

ಗೋ—ಏನೋ ಬಾಯಿತಪ್ಪಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀ.

ಬೊ—ಬುದ್ಧೀ ತಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ-ತಮಗೆ ಇಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಉಂಟೆಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ-ಬುದ್ಧೀ-ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ

ಗೋ—ನಿನ್ನ ಜಾತಿಯವರು ಶೇಂದಿ ಕುಡಿಯುವದಿಲ್ಲವೊ? ಅಸಂಖ್ಯವಾದಂಥಾ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವದಿಲ್ಲವೊ?

ಬೊ—ಬುದ್ಧೀ ಕಾಫಿ, ಚಾ, ಕೊಕೋ, ಕೋಲಾ, ರುಲಾಂ, ಸಾಗು, ಮೊದಲಾದ ಪಾನಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಹತ್ತರ ಹಣ ಇಲ್ಲ ನಾವು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಅಕ್ಕಿ ಮೇಲು ಜಾತಿಯವರು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ ಆದದರಿಂದ ನನ್ನ ಜಾತಿಯವರು ಶೇಂದಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ ತಮಗೆ ಹಾಗೋ ಬುದ್ಧೀ?

ಗೋ—ಬಾಯಿ ತಪ್ಪಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ ನೀನು ಹೊಲೆಯ ನಿನಗೆ ಮುಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಪೇದೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಹೋಗು ನಡಿ

ಬೊ—ಬುದ್ಧೀ ಹಾಗೆ ಒಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಡಿರಿ ತಾವು ಸ್ವದೇಶಿ ದೀಕ್ಷೆ ಹಿಡಿದವರು ನಮಸ್ಕಾರವೆಂತ ಹೇಳುವ ನನಗೆ ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಎಂತ ಹೇಳುವಂಥವರು "ಮುಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ಹೋಗು ನಡಿ" ಎಂತ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಡಿರಿ ಇಂತಹ ಭ್ರಾಂತಿ ನಮ್ಮ [illegible] ಪೂರ್ವಿಕರಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅವರು ಮಹಾ ಜನಾಂಗವೆಂತ ಕೀರ್ತಿ ಇದ್ದವರಾಗಿದ್ದರು ವಿಲಾಯತಿ ಜನರ ಮಧ್ಯವೂ ಇಂತಹ ಭ್ರಾಂತಿ ಇಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ವಿಲಾಯತಿ ಜನಾಂಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಹಾ ಜನಾಂಗವೆಂತ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಿಕಾಡೋರವರು ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರಾದ [illegible] ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿಯೂ [illegible]ಯೂ ಇತರ ಸರಕಾರಿ ಆಫೀಸುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಜಪಾನು ಈಗ ದಿವ್ಯವಾಗಿದೆ ರುಶ್ಯನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರಲ್ಲವೇ ರುಷ್ಯರನ್ನು ಅಪಜಯ ಪಡಿಸಿ ಜಪಾನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಹಿಮೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದು? ನಾವು ಈ ತಕ್ಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಅನುಭವಿಸಿ ಇದ್ದೆವು ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರು ಉತ್ತರ ಹಿಂದ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ನಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಮ್ಮಿಂದ ಕಸಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ಗುಡ್ಡಗಳಿಗೆ ಕಾಡುಗಳಿಗ ಓಡಿಸಿದರು ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಕೆಡಿಸಿ ಕೊಂಡರು ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರು ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ನಡಿಸಿದರೆ ಪರಕೀಯ ಜನಾಂಗದವರು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದಾಗ್ಯೆ ನಾವು ತಮಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹಾಕುವದಿತ್ತೇ? ತಾವು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು ಆದರ ಬದಲಿಗೆ ದಯಾಳುವಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಸರಕಾರದವರು ನಮಗ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ ತಾವು ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತೀರಿ ನಮಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವವರಿಗೆ ದೂಷಿಸುತ್ತೀರಿ ಸ್ವದೇಶಿ ವ್ರತಧಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತೀರಿ ಪರಂತು ಸ್ವದೇಶಿ ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇನೆಂಬದು ತಾವು ಆಲೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಎಂತ ಒದರುತ್ತೀರಿ ಆಹ! 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಎಂಬದು ಎಂತಹ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮಾತು ಸ್ವದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಏನೆಂಬದು ತಿಳಿಯದ ಮೂಢರು ಭ್ರಷ್ಟ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಅಂಥಾ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮಾತು ಉಚ್ಚರಿಸುವದರಿಂದಲ್ಲವೇ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಎಂತ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ವಿಲಾಯತಿ ಜನರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುವಂಥಾದ್ದು? **ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಾತಿ ಎಂಬದು ಉಂಟೆಂತ ತಾವು ಹೇಳುವಿರಿ. ಪರಂತು ಅಲ್ಲಿ ಭ್ರಾಂತಿ ಇಲ್ಲ. ನೀಚನು, ಉತ್ತಮನು, ಬಡವನು ಸಂಪನ್ನನು ಎಂಬ ಜಾತಿಭೇದ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟು. 'ಬಾವಿಗೆ ಮುಟ್ಟ ಕೂಡದು. ಕೊಡೆಗೆ ಮುಟ್ಟ ಕೂಡದು. ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟ ಕೂಡದು. ಮಾಡಿನ ಒಳಗೆ ಬರ ಬಾರದು'**

ಎಂಬ ಈ ಭ್ರಾಂತಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಸ್ಥಿತಿ ಹೊಂದಿದ ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೇ ಧರಿತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಉಂಟೇ?

ಗೋ—ಬೊಗ್ಗ!-ಸಾಕು! ಸಾಕು! ನಿನ್ನ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ. ನಾಳೆ ಬಾ. ನಾಳೆ ಮಾತನಾಡುವ.

ದಾಸ ಭಟ್ಟ.

ಡಿಸೆಂಟ್ರ್ಯಾಲೈಜೇಶನ್ ಕಮಿಶನ್.

ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಅಧೀನವಿರುವ ಸರಕಾರಗಳಿಗೂ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಗೂ ಈಗ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವದು ಯಾವ ತರದಲ್ಲೆಂಬದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವದು ಈ ಡಿಸೆಂಟ್ರ್ಯಾಲೈಜೇಶನ್ ಕಮಿಶನ್ ಯಾ ಸಭೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರುಗಳೂ, ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸರಕಾರಗಳೂ ಪ್ರಕೃತ ಅಲ್ಪ [illegible]ತಿಗಳನ್ನ ಸಹಾ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಲಶಕ್ತರು. ಮ್ಯುನ್ಸಿಪಾಲ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡುಗಳು ಜೀವಕಳೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿರುವವು. ಇದರಿಂದ ಕಲೆಕ್ಟರುಗಳಿಗೂ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖ ಸರಕಾರಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಹಾರದ ಆಫೀಸಿನ ಕೆಲಸವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಜಾ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಮಯ ದೊರಕದೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಮ್ಯುನ್ಸಿಪಾಲ್ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರ ಗತಿಯು ಸಹಾ ಹೀಗೆಯೇ. ಈಗ ಕಲೆಕ್ಟರವರಿಂದ [illegible] ಡಿಸಿಮಿಸ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ 5 ರೂಪಾಯಿ ವೇತನ ದೊರೆಯುವ ಪೇದೆಗೆ ಸಹಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇಲೆ ರೆವಿನ್ಯೂ ಬೋರ್ಡಿಗೂ ಮುಂಬಯಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೂ ಕಡೆಗೆ ಇಂಡಿಯಾ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೂ ಅಪೀಲುಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿರುವದು. ಶೇಕಡಾ 99ರಂತೆ ಈ ಅಪೀಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಅಪ್ಪಣೆಯೇ ಊರ್ಜಿತ ಉಳಿಯುವದು. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಹಾ ಮೇಲಿನ ಸರಕಾರದವರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? 'ಅಡ್ವೈಸರಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್' ಯಾ ಆಲೋಚನಾ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟರುಗಳ ಸಹಾಯಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದು. ಮ್ಯುನ್ಸಿಪಾಲ್ ಮತ್ತು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರಾಧಿಕಾರ ನೀಡುವದು, ಹೀಗೆಯೇ ರೆವಿನ್ಯೂ ಬೋರ್ಡಿನವರಿಗೂ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸರಕಾರದವರಿಗೂ ಸಹಾ.

ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರು ತನ್ನ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಳುವ ಸರಕಾರಗಳಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಗಳನ್ನ ಮಾಜುವರೆ ಈ ಕಮಿಶನನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿರುವರು. ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರ 'ಅಂಡರ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ'ಗಳಾದ ಮಿ। ಹೋ[illegible] ದ್ ಹಾಬ್‌ಹೌಸ್ [illegible] ಈ ಸಭೆಗೆ [illegible] ಮೇಶ ಚಂದ್ರದತ್ತರೂ ಕೂಡಿ ಆರು ಜನ ಮೆಂಬರುಗಳಿರುವರು. ಈಗ [illegible]ಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯವರ ತನಖಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದು. ತನಖಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಆಫೀಸರುಗಳ ಮ ಪ್ರಜಾಮುಖಂಡರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವರು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರಾದ ಖಾನ್ ಸಾಹೇಬ ಅಜೀಜ್ ಉದ್‌ದ್ದಿನ್ ಸಾಹೇಬ ಬಹದೂರರವರನ್ನು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಈ, ಸಭೆಯವರು ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಇವರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿರುವರು. ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡಿಯುವ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ

ಅಯ್ಯಾ ಪತ್ರಕರ್ತರೇ, ಹೊಸದುರ್ಗ

ಸಮ ಜನರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಸ್ಪತ್ರಿಯ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರು ಹುಕುಂ ಪ್ರಕಾರ ಆಸ್ಪತ್ರಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿವಸಗಳಾದವು. ಈ ಆಸ್ಪತ್ರಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಬರುವ ರೋಗಿಗಳ ಸರಾಸರಿ ದಿನಂಪ್ರತಿಯ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ನೂರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಾರದು. ಇಡೀ ವರುಷಕ್ಕೆಂದು ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಡುವ ಮದ್ದುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಮುಕ್ಕಾಲು ವರುಷದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳೇ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರಿಯ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಕೆಲಸವೂ ಎಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ರುಜು ಪಡಿಸುವವು. ಆಸ್ಪತ್ರಿಯು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜನರು ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದ ಮದ್ದನ್ನು ಅನುಕೂಲಪಡಿಸಿ ರೋಗಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತಲಾಗೆ ಕಳೆದ 15 ವರುಷಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಸ್ಪತ್ರಿಯ ಕೆಲಸವು ಊರ ವೈದ್ಯರನ್ನು ದುರ್ಬಲ ಪಡಿಸಿ ಊರಿಂದ ಓಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಈಗಲೋ ಆಸ್ಪತ್ರಿಯು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಹೆಚ್ಚು ಕಳವಳ ಪಡುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ ದೂರ ಊರುಗಳಿಂದ ಜನರು ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟು ಬಂದು ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಸ್ಪತ್ರಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ತಾನು ಜೀವಿಸುವೆನೆಂಬ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸದಿಂದ ಒಬ್ಬ ರೋಗಿಯು ದೂರದಿಂದ ಬಂದು ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರು ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ರೋಗದಿಂದ ಈ ಊರಲ್ಲೇ ಸತ್ತು ಹೋದನು. ಹೀಗೆಯೇ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಶಿಲ್ಪಿಗನು ಮೈ ಎಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿರಾಶೆಪಟ್ಟನು. ಕೆಲವರು ಮೊಸಳೆಗಳ ಭಯಂಕರ ಘಾಯಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳೊಡನೆ ಬಂದು ಬಂದೆರಡು ದಿನ ಆಸ್ಪತ್ರಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸದ್ಯ ನಿರುಪಾಯದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಊರಲ್ಲಿ ವಾಂತಿಭೇದಿರೋಗವು ಇನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆ ಕಾಸರಗೋಡು ಊರಿನ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ ಆಸ್ಪತ್ರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಊರ ಆಸ್ಪತ್ರಿಯು ಚಲೋ ಕಟ್ಟೋಣವು ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಕೊಡುವದಾದರೂ ಅದರಿಂದ ಸಿಕ್ಕಬಹುದಾದ ಪ್ರಯೋಜನವು ಆಸ್ಪತ್ರಿಯು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಡುವ ಬಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಜನರ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ ಸರಕಾರದವರು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಸ್ಪತ್ರಿಯ ಪ್ರಯೋಜನವು ಸದಾ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

H V K

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ

ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ರೋಮನ್ ಕೆಥೊಲಿಕರ ಘನ ಹೊಂದಿದ ಪೋಪ ಸಾಹೇಬರವರಿಗೂ ಆಗ್ರದಿಂದ ಹೋಗಿರುವ ಆರ್ಚಿಬಿಷೋಪ ಸಾಹೇಬರವರಿಗೂ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಈಗಿನ ಅಸಮಾಧಾನ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಷಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾಯಿತು. ಪೋಪ ಸಾಹೇಬರವರು ಈ ಅಸಮಾಧಾನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬೇಗನೆ ಮಾಜಿಬಿಡುವರಾಗಿ ಕೋರಿದರು.

ಜರ್ಮನೀಯ ಅರಸರಾದ ಕೈಸರವರು ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿಗೆ ಚಿತ್ತಯಿಸಿರುವರು. ಇವರ ನಿವಾಸವು ವಿಂಡ್ಸರ್ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವದು. ಒಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಪರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕರ್ಜನ ಪ್ರಭುಗಳವರು ಕೈಸರರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರು.

ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಅಫ್ ವೇಲ್ಸರೂ ಅವರ ಪತ್ನಿಯರೂ ಜರ್ಮನ್ ಕೈಸರರ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಜರ್ಮನಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸುವರೆ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ರುಶ್ಯದೇಶದ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರೈಲ್ವೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ತರ್ಕಿಸುವರೆ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವರಾಗಿ "ಡೈಲಿ ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್" ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲದೇಶದ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸೆಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಾತ್ಮೀದಾರರು ತಿಳಿಸಿರುವರು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ

'ಸಿವಿಲ್ ಎಂಡ್ ಮಿಲಿಟರಿ ಗೆಜೆಟ್' [illegible] ಸಾಹೇಬರ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ [illegible] ಸಾಹೇಬರವರಿಗೆ 6 ತಿಂಗಳ ಕಠಿಣ ಸಜಾ, ೨೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಜುರುಮಾನೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಜುರುಮಾನೆ ಹಣವು ಸ್ಪೆರ್‌ಲಿಂಗರವರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ನೌಕರನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊಡುವರೆ ಕೋರ್ಟಿನವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿರುವರು.

ಮುಂಬಯಿ ಗವರ್ನರರ ಪತ್ನಿ ಲೇಡಿ ಕ್ಲಾರ್ಕರವರು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾ. 23ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಾಯಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿರುವರು.

ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರೂ ಸರದಾರ ಅಜಿತಸಿಂಗರವರೂ ಲಾಹೋರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು [illegible] ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟವರೆಂದು ಹೇಳಿಸಿದ್ದಾರು [illegible] ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು.

[illegible] ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಇವರ [illegible] ಸ್ಟೇಷನ್ ಪ್ಲಾಟ್ ಫೋರ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಪಾಲಕರವರು ಇವರನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿ, ತನ್ನ [illegible] ಇನ್ನು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳು ಬೇಗನೆ ದಾಖಿಲೋ[illegible]ಗುವವನಂತೆ ಹತ್ತರವಿರುವ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಸಮಜಾಯಿಸಿ [illegible] ಸೆಕೆಂಡ್ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಗಾರ್ಡುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು

ಈ ವರುಷದ ಕೊಂಗ್ರೆಸು ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಯು ಸುರತಿನಲ್ಲಿ ಜರಗುವದು. ಡಾಕ್ತರ್ ರಾಸ್ ಬಿಹಾರಿ ಘೋಷರವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಹೌಸಲಿನ ದರವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದರಿಂದ [illegible] ವರೆಗೆ ಆಫೀಸಿನವರ ಕೆಲಸವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವದು. ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ [illegible] ಹೆಡ್ ಪೋಸ್ಟ ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ, [illegible] ಸಬ್ ಪೋಸ್ಟ ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ, [illegible] ಬ್ರೆಂಚ್ ಪೋಸ್ಟಮಾಸ್ತರರಿಗೂ, [illegible] ಪೋಸ್ಟಮನ್ನರಿಗೂ [illegible] ಇತರ ನೌಕರರಿಗೂ ಸಂಬಳ [illegible] ದ್ದರು

ಗಂಗಾನದಿಗ [illegible] ಸಂಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವರ [illegible] ವೊರ್ಸ್ಲೆಯವರು [illegible] ಳಿಗೆ ಇವನ್ನು [illegible]

—

ಬೆರಿಸಾಲಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ [illegible] ಎಂಬವರಂತನ್ನಕೊರ್ಟಿನಲ್ಲಿ [illegible] ಗುಮಾಸ್ತರನ್ನ ತನ್ನ [illegible] ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಕ್ರಯ [illegible] ಕಾರಣದಿಂದ [illegible] ವ ಆರ್ಡರುವರಂತೆ

ಬರಿಸಾಲಿನಲ್ಲಿ [illegible] ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ [illegible] ಪ್ಲೀಡರರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಕೆಲಸದಿಂದ ವಿಮೋಚಿಸಿರುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ

ಕಲಿಕತ್ತೆಯ ದೇಶಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕಳೆದ [illegible] ಬೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಮುದ್ರಕರನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಹೊಡಿಯುವ ನಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಪದಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವವು

ಇದೇ ತಿಂಗಳ [illegible] ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಬಾಯಿ ಶಹರಿನಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿಬಾಯಿ ಎಂಬಾಕೆಯನ್ನು [illegible] ರಾಮರಾವ್ ಎಂಬವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾವೇರಿಬಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ [illegible] ಬಾಯರ ಸಹೋದರ ಜನಾರ್ದನಯ್ಯ ಎಂಬವರ ಮಗಳು. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕಲಿತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮದುಮಗನು ಮುಂಬಾಯಿ ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟು ಜಡ್ಜರಾದ ಬಹುಮಾನಪಟ್ಟ ನಾರಾಯಣ ಗಣೇಶ ಚಂದಾವರಕರರ ಸಮ್ಮಂಧಿಕನು. ಈ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಪ್ರವೀಣರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಗೋಪಾಲ ಭಂಡಾರಕರರ ಮಗ ಶ್ರೀಧರ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭಂಡಾರಕರರು ಪೌರೋಹಿತ್ಯ ನಡಿಸಿದರು. ಈ ವಿವಾಹವು ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಆದ ವಿಧವಾ ವಿವಾಹದ ಮೊದಲ ದೃಷ್ಟಾಂತವು.

ಮುಂಬಾಯಿ ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಯವರು ಕಳೆದ 30 ವರುಷಗಳಿಂದ ಜೀನಸುಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಕ್ರಯವೇರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದ್ದಾದರಿಂದ ರೂಪಾಯಿ 25 ಮತ್ತು 40 ರ ಒಳಗಿನ ಸಂಬಳವುಳ್ಳ ಗುಮಾಸ್ತರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಬಳ ವೇರಿಸಿರುವರು

—

ಸರ್ ಫಿರೋಜಷಹಾ ಮೇಥರವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 12ರಲ್ಲಿ ದೈವಾಧೀನರಾದರು

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

—

ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರವರು ಕುಟುಂಬ ಸಹಿತ [illegible] ಉತ್ತರ ಕಡೆ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿನೋದ ಯಾತ್ರೆಗೆ ತೆರಳುವರಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ

ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ [illegible] ಶಾಲೆಗೋಸ್ಕರ [illegible] ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಮದ್ರಾಸ ಸಂಸ್ಥಾನದ [illegible] ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ [illegible] ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ [illegible] ಸಂಕವನ್ನು ಮಾಡಿದ [illegible] ಲಕ್ಷ ರೂ [illegible] ರೂ [illegible]

ಕರೂಲಿನ [illegible] ರ ಗಣಪತಿಯ್ಯರವರನ್ನು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ [illegible] ನೇಮಿಸಿರುವರು

—

ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಪ್ತನ್ [illegible] ಸಾಹೇಬರು [illegible] ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ [illegible] ಹುಲಿಯ [illegible] ಗುಂಡು ಹೊಡೆದರು. ಆದರೆ ಆ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯದೆ ಎಂದು ಹೊದೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತಿದ್ದ ಆ ವ್ಯಾಘ್ರವು ಮಹಾರಾಜರ ಪರಿವಾರವು [illegible] ಹೊದೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಯುವರಾಜರವರು ತ್ವರೆಯಿಂದ ಹುಲಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದರು. ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ [illegible] ತಾಗಿ ಅವನು ಮೃತಪಟ್ಟನು

ರಾಜಮಹೇಂದ್ರಿ ಶಹರಿನಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ದೇಶಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರಾವ ಬಹದೂರ ವಿರೇಶಲಿಂಗಂ ಪಂತಲುಗಾರು ಎಂಬವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ನವಂಬರ ತಿಂಗಳ ಲನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ಮದುಮಗಳು ಕಾವೇರಮ್ಮ ಎಂಬಾಕೆ. ಮದುಮಗನು ಮದ್ರಾಸು ಶಹರಿನ ರಾಯಪೇಟೆಯ ಸಬ್ ಪೋಸ್ಟ ಮಾಸ್ತರ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು. ಉಭಯತರು ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ [illegible] ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ

ತಾಂಡವ ಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಎಂಬವರು ಪೌರೋಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಡಿಸಿದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

—

ಪತ್ರಕರ್ತರ ವಿನಂತಿ.

ನಮ್ಮ ಈ ವರುಷದ ಕಡೇ ಸಂಚಿಕೆಯು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ [illegible] ಹೊರಡುವದು. ಕಳೆದ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದಾದಾರರಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಬರುವ ವರುಷದ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ [illegible] ಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವರೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಊರುಗಳಿಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಹಿಸಿ ಕೊಡುವೆವು. ಕಳೆದ ಸತಿಯಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು [illegible] ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವರಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ

ಇತಿ

ಪತ್ರಕರ್ತ

ಮಂಗಳೂರು ಕುಂಬಾರರ, ಅಗಸರ, [illegible] ಗೊಲ್ಲರು ಮದ್ರಾಸು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗೆ ಇತ್ತಲಾಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರಕಿರುವದು. ಈ ಮೂರು ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಬೇಕವಾರ್ಡ ಜಾತಿ ಯಾ ನಾಗರೀಕತನದಲ್ಲಿ [illegible] ಜಾತಿ [illegible] ಸೇರಿಸಿರುವರು. [illegible] ಪ್ರಾಯಮರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉಚಿತ ದೊರಕಬೇಕೆಂದೂ [illegible] ಕಂಡರಿ ಮತ್ತು ಕೋಲೇಜು ಕ್ಲಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಓದ [illegible] ಇವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು [illegible] ಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಪ್ಲೇಗಿನ ಮರಣಗಳು ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ [illegible] ನವಂಬರ 21ಕ್ಕೆ [illegible] ವಾರದಲ್ಲಿ [illegible] ಕ್ಷೀಣ [illegible] ಶಹರಿನಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವದು

ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡಿನ [illegible] ಸಾಹೇಬರ [illegible] ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 11ಕ್ಕೆ [illegible] ತಾ 15ಕ್ಕೆ [illegible] ಆಫೀಸನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿರು [illegible] ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸು ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು [illegible] ಮಾಡುವ ಒಕ್ಕಣೆ ಇವರು ಬಂದದ್ದೆಂತ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ

ಪೂಜ್ಯ ಬಾಬು ಬ್ರಾಜೆಂ ಗೋಪಾಲ ನಿಯೋಗಿ [illegible] ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಮಾಜದ [illegible] ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ [illegible] ಇವರು ತನ್ನ ಮತ [illegible] ತಮ್ಮ ಸಮೋದವನ್ನು [illegible] ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ದೇವಪ್ರಾರ್ಥನಾ [illegible] ಫಲಗಳ ವಿಷ [illegible] ಸಮುದಾಯದವರೆಲ್ಲ [illegible] ತಿಳಿಸಿ [illegible]

[illegible] ಬಗ್ಗೆ [illegible] ಭಿನ್ನಬಿವ್ರಾಯ ಗಳಿದ್ದ ಗೋವಿಂದರಾಯ ಕೊಡ್ಪಿಯ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಯು ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕೊಡ್ಗಿಗೆ ಎರಡು ವರುಷದ ಕಠಿಣಕಾರಾಗೃಹ ಸಜೆಯೂ [illegible] ರೂಪಾಯಿ ಜುರಮಾನೆಯೂ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು [illegible] ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರಾದ ಖಾನ್ ಸಾಹೇಬ ಅಜೀಜ್ ಉದ್ದೀನ್ ಸಾಹೇಬರ ಕುಮಾರಿಯವರಿಗೆ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಜೀಜುದ್ದೀನ್ ಅಹಮದ್ ಎಂಬವರ ಕೂಡೆ ವಿವಾಹವಾಗುವ

ರಿ ನಿಶ್ಚಯ ತಾಂಬೂಲವಾಗಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಜೀಜುದ್ದೀನ್ ಅಹಮ್ಮದ್ ಸಾಹೇಬರವರು ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಒಂದು ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿರುವರು.

ಕದ್ರಿಯಿಂದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ನೀರೊಯ್ಯುವ ಸರಬರಾಯಿಯ ನಕ್ಷೆ ವಗೈರೆಗಳನ್ನು ತಯ್ಯಾರಿಸುವರೆ ಒಂದು ಸಿಬಂದಿಯು ನೇಮಕವಾಗುವರೆ ಸೆಂಕ್ಷನಾಗಿರುವದು.

ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿನ ವರುಷಾವಧಿ ಸ್ಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಕೊಂಪಿಟೀಷನ್ ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಂಥದ ಆಟಗಳ ಸಮಾರಂಭವು ಕಳದ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು ೧೭ರಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರೂ ಇತರ ಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಆ ದಿವಸ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ದಯಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜಡ್ಜ ಮಿ। ಹಾರ್ಡಿಂಗರವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಹಿರೇ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಕೊಪಕಾರ ಸುಂದರರಾಯರಿಗೆ ಮೆಡಲ್ ಯಾ ಬಹುಮಾನದ ಪದಕವು ದೊರಕಿರುವದು, ಕಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಅಬ್ದುಲ್ ರೈಮಾನ್ ಎಂಬವರಿಗೆ ಈ ಬಹುಮಾನ ಸಿಕ್ಕಿರುವದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾರಿತೋಷಕಗಳನ್ನು ಹಂಚಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಮಿ। ಹಾರ್ಡಿಂಗ ದೊರೆಗಳವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಥೋಚಿತ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಸ್ವದೇಶಿ ಇಂದ್ರೇನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಒಳ್ಳೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳೂ ತಿಳಕೊಂಡು ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣವಂತರೂ ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ನೀತಿಜ್ಞರೂ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ತಾನಿನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಫರ್ಲೋ ಯಾ ರಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗ ಬೇಕೆಂದಿರುವದರಿಂದ ಆ ನಂತರ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭವು ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ತಾನು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಭಾಷಣವು ಕಡೆಯದಾಗಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ [illegible] ಗುಣವನ್ನೂ ಸ್ವಾವಲಂಬನವನ್ನೂ [illegible] ತಾನೇ ತಿಳಕೊಳ್ಳುವ ಸದ್ಗುಣವನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿರೆಂದು ತನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದರು. ಮ। ರಾ। ರಾ। ಅವ್ವೆಂಬಳ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪೈಗಳವರು ಶಾಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಧನ್ಯವಾದವನ್ನು ಹಾರ್ಡಿಂಗ್ ದೊರೆಗಳವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನಂತರ ಸಭೆಯು ಹೀತಿತು.

ಮಿ। ಎ ಜೆ ಲೋಬೊ ಬಿ ಎ, ಬಿ ಎಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ ಪ್ಲೀಡರ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರೋಸಿಕ್ಯೂಟರವರು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ರಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವರು. ಇವರ ಗೈರಹಾಜರಿನಲ್ಲಿ ರಾ। ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪೈಗಳು ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟ ವಕೀಲ ಗವರ್ನಮೆಂಟ ಪ್ಲೀಡರರಾಗಿಯೂ, ಮಿ। ಬೆರಿಷ್ಟರ್ ಡ್ಯಾರವರು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರೋಸಿಕ್ಯೂಟರರಾಗಿಯೂ ನೇಮಕವಾಗಿರುವರು.

ಕಳದ ತಿಂಗಳ ತಾ ೧೭ರಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮಿ। ಸಂಜೀವರಾವ ಎಂಬವರ ಕೊಳಲ ಗಾಯನವಿತ್ತು. ಈ ಗಾಯನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಸಂಜೀವರಾಯರಿಗೂ, ೮೫ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇಂಟರ್‌ಸ್ಕೂಲ್ ಜಿಮ್ನಾಫಂಡಿಗೂ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಮಿ। ಸಂಜೀವರಾಯರು ತನ್ನ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ೨೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಜಿಮ್ನಾಫಂಡಿಗೇ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದೇ ತಿಂಗಳ ತಾ ೧೯ರಲ್ಲಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ವಿಜಿಲೆನ್ಸ ಕಮಿಟಿಯ [illegible] ಸಭೆ ನೆರವಿತು. ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ [illegible]

[illegible] ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ [illegible] ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿ ಸರಕಾರದವರ ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ತಾರೀಕು 20ರಲ್ಲಿ ಪಂಚಮರ ಓದು ಬರಹದ ವ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಶಾಲೆಯು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರವರಿಂದ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮ। ರಾ। ರಾ। ವಕೀಲ್ ಕೆ. ರಂಗರಾಯರ ಸಾಹಸದಿಂದ ಕೀಳು ಜಾತಿಗಳನ್ನುದ್ಧರಿಸುವ ಇಂಥಾದೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಐಕ್ಯಭಾವದಿಂದ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಎಸಗಬೇಕಾದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಜಾತಿವರ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಮುಂಬಯಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಮಿ। ಸಿಂಧೆಯವರು ಕೀಳು ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ವಿಷಯ ಮಾತಾಡಿದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಮರಾಠಿ ಅಭಂಗಗಳೂ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳೂ ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಪಂಚಮರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದರು. ನಂತರ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಪೂರಿತ ಭಾಷಣದಿಂದ ರಂಗರಾಯರವರನ್ನು ಅವರ ಈ ಪರೋಪಕಾರದ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸಿ, ಎದೆಗುಂದದೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸ ಬೇಕಾಗಿಯೂ ತನ್ನಿಂದಾಗುವಷ್ಟು ಸಹಾಯವನ್ನು ತಾನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದರು. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ವಾಲ್ ಭಾರತೀಯರ ದೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಲೇಸುಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಿಸುವಾಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪಂಚಮರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಮೊದಲನೇ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಹೀಗೆಂದು ಕಲೆಕ್ಟರವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರು.

ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಸರ್ಜನ್ ಬೋಸದೊರೆಗಳವರು ಆರು ತಿಂಗಳ ರಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವರು. ನಮ್ಮ ಮಾಜಿ [illegible]ಬೋಪಿ[illegible] ಜಡ್ಜರಾದ ಕೃಷ್ಣಮ್ಮನವರ ಕಿರಿ ಮಗ ಈ ಸಲ ಐ ಸಿ ಎಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾದ ಮಿ। ಜೋನ್ ಕೃಷ್ಣಮ್ಮ ಇವರ ತಂಗಿ ಮಿಸ್ ಕೃಷ್ಣಮ್ಮ ಎಂ ಎ. ಇವರನ್ನು ಬೋಸರವರು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರಂತೆ.

ಮ। ರಾ। ರಾ। ಮಂಗಳೂರು ತಹಸಿಲ್ದಾರ ಪಾಂಡುರಂಗ ಶೆಣೈಯವರಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ರಜೆ ದೊರಕಿರುವದು. ಇವರ ಗೈರಹಾಜರಿನಲ್ಲಿ ರಾ। ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹೆಡ್‌ಕ್ಲಾರ್ಕ ಕಂಚಿ ಕೃಷ್ಣರಾಯರವರು ಮಂಗಳೂರು ತಹಸಿಲ್ದಾರರ ಚಾರ್ಜು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ರಾ। ಸಿ. ನಾರಾಯಣ ರಾಯರವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹೆಡ್‌ಕ್ಲಾರ್ಕರ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಿ। ಎನ್ ಎಸ್ ಸಾಲ್ದಾಂಞರವರು ಸಬ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಚಾರ್ಜನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಕೊಂಡೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಬ್ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಬರುವ ಫೆಬ್ರುವರಿ ತಿಂಗಳ ೩ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಾಜು ಹಾಕುವರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವರು.

ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ವೆಕ್ಸಿನೇಷನ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರವರು ರಾ। ಶೇಷಯ್ಯರ್ ಎಂಬವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವರು.

ಇಲ್ಲಿಯ ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಸ್ತರರಾದ ಮಿ। ಅಲ್ವರೀಸರು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ರಜೆಯ ಮೇಲಿರುವರು. ಕಲಿಕೋಟೆಯ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಸ್ತರರಾದ ಮಿ। ಸದಾಶಿವ ಪಿಳ್ಳೆಯವರು ಇವರ ಚಾರ್ಜನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. [illegible] ರಾ। [illegible]

[illegible] ದನ್ನು ನಮ್ಮ [illegible] ಇದು ಇವರ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ [illegible] ದ್ದನ್ನು ಎಣಿಸಿದರೆ ಈ ಸಾಬೂನನ್ನು [illegible] ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಹೊರತು ಬಾರ್ ಸೋಪ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಇದು ಭೂಷಣವೇ. ಸ್ವದೇಶವಾತ್ಸಲ್ಯವಿರುವವರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವುಳ್ಳವರು ಈ ತರುಣರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಇವರು ಕಲಿತುಕೊಂಡ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ, ನೂಲಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಕೊಡುವದು ಮೊದಲಾದ ಇತರ ವೃತ್ತಿಗಳೂ ಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಮಾಡುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ರಾ। ಮಲ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪರಿಶ್ರಮ ತಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಲಾಯತಿ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ತರಗತಿಗೆ ತಂದು ಸ್ವದೇಶಿಗೆ ಗೌರವ ತರುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಸತಿ ಸಂಚಿಕೆಯ ಪೋರ್ಟ್ ಸೆಂಟ್ ಜೋರ್ಜ್ ಗಜೇಟಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ಲೇಗಿನ ದಾಕಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗವು ಹ್ಯಾಗೆ ಉಂಟಾಗುವದೆಂಬದನ್ನೂ, ಅದರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ, ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಕೆಲವು ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿರುವರು. ಪ್ಲೇಗು ದಾಕು ಹಾಕಿಸುವ ಮೊದಲು ಯಾವ ಜಾಗ್ರತೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬದೂ, ದಾಕು ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಯಾವ ಅನುಪಾನ ಪಥ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂಬದೂ ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿರುವದು.

ನಮ್ಮ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಡಿಸೆಂಟ್ರಾಲಿಜೇಷನ್ ಕಮಿಶನಿಗೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಗಿರುವರು. ಈ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪುವರಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕುಂದಾಪುರ ಡಿವಿಜನಲ್ ಆಫೀಸರರು ಆದಿನದೀ ರಜೆಗೆ ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ರಾ। ನಾರಾಯಣ ಮೇನನರು ಆ ಡಿವಿಜನಿನ ಚಾರ್ಜನ್ನೂ, ಟ್ರೆಜರಿ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರ ರಾ। ವಸಂತರಾಯರವರು ಟ್ರೆಜರಿ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಷನಿಗೆ ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ಪುತ್ತೂರು ಡಿವಿಜನಲ್ ಆಫೀಸರ್ ರಾ। ರಾಮರಾಯರೂ, ಟ್ರೆಜರಿ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಚಾರ್ಜನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಪ್ರಕೃತ ಡಿವಿಜನಲ್ ಆಫೀಸರರೆಲ್ಲರೂ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವರು.

ಪುಣೆಯ ಹಿಂದು ವಿಧವಾಗೃಹ ಸಂಘದವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಬಾಯಿ ಅಥವಾಲೆ ಎಂಬವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವರು. ಇವರು ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲಿನ ಭುವನೇಂದ್ರ ಸಭಾಸದನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಘದವರ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಆಯಾ ದಿಕ್ಕಿನ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಹೇಳಿ ಸಂಘದ ವಿಷಯ ಸರ್ವ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಶದಪಡಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವದೇ ಪಾರ್ವತಿಬಾಯಿ ಅಥವಾಲೆಯವರ ಮೊದಲಾದ ಈ ಸಂಘದ ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರ ಉದ್ದೇಶ [illegible] ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ [illegible] ತನು ಮನ [illegible] [illegible]

ಶೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಶಕ್ತರಾದ ವಿತಂತುಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಇವರು ಮಾಡಲುಪಾಯವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘದವರು ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಿತಂತಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು ಈ ಸಂಘದವರ ಕಳೆದ ವರುಷದ ವರದಿಯು ನಮ್ಮ ಹಸ್ತಗತವಾಗಿರುವದು ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೊಡನೆ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು ಪಾರ್ವತಿ ಬಾಯಿ ಅಥವಾಲೆಯಮ್ಮನವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಮಹಾಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಕ್ಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಡುವರಾಗಿ ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಮುಲ್ಕಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿರಾತ್ರಿ ಬಿಡದೆ ಮಳೆ ಗರೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಈಗ ತಿರಿಗಿ ಇಲ್ಲಿ [illegible] ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಗಲಿಲ್ಲದೆ ಛಳಿ ಶುರುವಾಗಿರುವದೆ ಈ ಮಳೆಯ ತರವನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಸುಭಿಕ್ಷಕಾಲವೆನ್ನ [illegible] ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆಯು ತಗ್ಗಿದವಿಲ್ಲ [illegible] ಬಡವರ ಗೋಳು ಹೇಳಿ ಪೂರೈಸದು

ತಾರೀಕು 7ರಲ್ಲಿ ಮುಲ್ಕಿಯ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬ [illegible] ಒಂಟಿರ ಜಾತಿಯ ಹುಡುಗಿಯು ದೇವಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದವಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನೀರಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕವಾಗಿರುವ ವಾರ್ತೆಯು ಇಲ್ಲಿಯ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರಿಗೆ ತಿಳಿದದ್ದರಿಂದ ತಾರೀಕ 9ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ [illegible] ಅವಳ [illegible]

ತಾರೀಕು 13ರಲ್ಲಿ [illegible] ದೊರೆ [illegible] ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೋ [illegible] ಇನ್ನು [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

ತಾರೀಕ 16ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಮ| ರಾ| ಹರಿರಾವು ಕಾಮತ್ ಎಂಬವರು ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್‌ರಾಯರವರ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ದಿವಸದ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿದ್ವದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಂಚಿದರು ಎಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ.

ನಮ್ಮ ಉಡುಪಿ ಬಾತ್ಮಿದಾರರಿಂದ

ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಶಾಲಾ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರಾದ ಬ್ರೈತ್‌ವೇಟ್ ದೊರೆಗಳವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಶಾಲೆಗೆ ದಯಮಾಡಿ ಈಗಿನ ಹೊಸ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು.

ಗವರ್ನರ್ ಸಾಹೇಬರವರು ಬರುವ ಸಮ್ಮಂಧ ಪೇಟೆಗಳಲ್ಲಿಯು, ಮೂಡಬಿದ್ರಿ, ಕಾರ್ಕಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಖರ್ಚು ತಗಲಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಚಪ್ಪರ ಮಂಟಪ ದೀಪಾವಳಿ ಬಾಣ ಬಿರುಸು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಅನವ್ಯಯ ಮಾಡಿಸಿದರೆಂದು ಆಯಾ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಸರಪಟ್ಟರೆಂಬ ವದಂತಿ ಇಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಯದೆ. ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಈ ಡಂಭಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆ ಸಾಹೇಬರು ಸಂತೋಷಪಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ

ಒಂಕೆಯ್ಯಕ್ಟ್ಟು ಎಂಬ ಊರಿನ ನಾಡವರವನೊಬ್ಬನು ಒಂದ್ರೆ ಮೊಕದಮೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ಸೀಫ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹಾಜರು ಮಾಡಿದ ರಶೀದಿಯು ಫೋರ್ಜರಿ ಎಂಬದಾಗಿ ಮುನ್ಸೀಫರು ಅನುಮಾನ ಪಟ್ಟು ಜಡ್ಜಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಬರದಿದ್ದರು ಆ ಹೆಗ್ಗಡೆಯು ಪ್ಯಾಗೋ [illegible] ವಕೀಲರಗ ಮಾಸ್ತನ ಮುಖಾಂತರ ಆ ರಶೀದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಆ ಗುಮಾಸ್ತನ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಹರದು ನುಂಗಿ ಬಿಟ್ಟ ಆತನ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವ್ಯವಹರಣೆ ನಡಿಸುವದರಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ

ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು ತೊಂಭತ್ತು ಮಾಗಣೆ ಹಂಗ್ಳಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಮರೂರ ಸ್ಥಾನಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿ ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ಹೆಬ್ಬಾರ ೧, ಮತ್ತು ಈತನ ಹೆಂಡತಿ ಶಮಾರು ೨೪ ವರುಷ ಪ್ರಾಯದ ಹೆಂಗಸು ೧, ಕೂಡಾ ೨ ಜನರನ್ನು ತಾ ೨೨ನೆ ರಾತ್ರಿ ಯಾರೋ ಕಳ್ಳರು ಹೊಡದು ಕೊಂದು ಹಾಕಿರುತ್ತಾರಂತೆ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯರು ಈ ವರೆಗೆ ಪತ್ತೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ತನಖಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಇವರಿಗೆ ೩ ವರುಷದ ಮಗು ೧, ೧ವರುಷದ [illegible], ಕೂಡಾ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳ ಗೋಳನ್ನು ಬರಿಯಲು ಸಾದ್ಯವಿಲ್ಲ

ಕಾಸರಗೋಡ , ತಾ 22-11-07

[illegible] ಗೋಡು ಬಾತ್ಮೀದಾರರಿಂದ ತಾರೀಕು [illegible]1 07ಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ವರ್ತಮಾನಗಳ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬ ಅಂಗಡಿಯವನ ಮೇಲೆ ಪೋಲೀಸ್ ಸಬ್ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರು ಒಂದು ನಂಬ್ರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರಾಗಿಯೂ ಸಬ್ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರ ಮೇಲೆ ಸದರಿ ಅಂಗಡಿಯವನು ಮತ್ತೊಂದು ಪಿರಿಯಾದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನಾಗಿಯೂ ವರ್ತಮಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಸದರಿ ವರ್ತಮಾನವು ಆ ಅಂಗಡಿಯವನ ಸಂಬಂಧಿಕನಿಂದ ತಿಳಿದ್ದರಿಂದ ಅದರ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಯಿತು

ಅಂಗಡಿಯವನು ಸಬ್ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಪಿರ್ಯಾದಿಯೂ ಸಬ್ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರು ಅಂಗಡಿಯವನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ ಚಾರ್ಜು ಇನ್ನೂ ತನಖಿಗೆ ಬಾಕಿ ಇರುವದು. [illegible] ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೀರುತ್ತದೊ ಎಂಬದನ್ನು ತಿಳಕೊಳ್ಳುವರೆ ಊರಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕುತೂಹಲದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಂಗ್ರಮಂಜೇಶ್ವರ ತಾ. ೧೨-೧೧-'೦೭

ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಸಂಭಾವಿತ ಗ್ರಹಸ್ಥರು ಕೂಡಿ ಒಂದು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು. ನಮ್ಮ ಊರ ಮ| ರಾ| ರಾ| ನರಸಯ್ಯ ಶ್ಯಾನುಭಾಗರು ಉದಾರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೆ ತಾರೀಕು 11-11-07ರ 10 ಘಂಟೆಗೆ ಶಾಲೆಯ ಮುಹೂರ್ತವು ಜರಗಿತು. ರಾ| ಸಾವಕಾರ ಬಾಬಣ್ಣಯ್ಯನವರು ನರಸಿಂಹ ಜೆಟ್ಟರು, ನಾರಾಯಣ ಕಮ್ತಿರು ವಗೈರೆ ಪೂರಾ ಜನರು ಹಾಜರಿದ್ದು ಸಮಯೋಚಿತ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ ರಾ| ನರಸಯ್ಯ ಶ್ಯಾನುಭಾಗರ ಗೈರಹಾಜರಿ ಸಂಬಂಧ ಅವರಕಡೆ ರಾ| ವಾಮನ ನ್ಯಾಕರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ರಾ| ಬಾಬಣ್ಣಯ್ಯನವರು ಶಾಲೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಿಠಾಯಿ ಕಾಗದ ವಗೈರೆ ಇನಾಮು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಕೂಡಿದ ಸಭೆಯು ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರ ಪ್ರಯುಕ್ತ [illegible] "ಬಂಗ್ರಮಂಜೇಶ್ವರ ಶಾರದಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ಶಾಲೆಗೆ ಸ್ವದೇಶಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಸರ್ವವಿಷಯಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸುವರಾಗಿ ನಂಬುತ್ತೇವೆ

ಕಾ ಸ ಬಂ ಮ

ಪುತ್ತೂರು. ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ರಯಿತರ ಎಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಗಳ ಕುರಿತು ಆಗಾಗ್ಯೆ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ತಂದು ಯಾವ್ಯಾವ ತರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಹಾಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಕೂಡಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡಿಯುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ವರ್ತಕಾರರೂ, ಈ ತಾಲೂಕಿನ ವಕೀಲರೂ, ಇತರರೂ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವರಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ ಈ ಸಂಘದ ಪೂರ್ಣ ವಿವರವನ್ನು ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತಿಕ ಬ ೧೧ಯು ರವಿವಾರದಾರಭ್ಯ ಮಾರ್ಗಶಿರಶು ೧೧ಯು ರವಿವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು 1907ನೇ ಇಸವಿ ದಶಂಬರ ತಾರೀಕು 1ರಿಂದ 15ರ ವರೆಗೆ

ತಾ	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
1	ರವಿ	೧೧	೩೭|||	ಹಸ್ತಾ	೧೭||	9	ಚಂದ್ರ	೪	೪||	ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ	೨೯||
2	ಚಂದ್ರ	೧೨	೩೬||	ಚಿತ್ರಾ	೧೮|	10	ಕುಜ	೬	೫೩|	ಧನಿಷ್ಠಾ	೫೧|
3	ಕುಜ	೧೩	೩೪|	ಸ್ವಾತಿ	೧೭|||	11	ಬುಧ	೭	೪೮|	ಶತಭಿಷಾ	೪೮
4	ಬುಧ	೧೪	೩೦|||	ವಿಶಾಖಾ	೧೬||	12	ಗುರು	೮	೪೪	ಪೂ|ಭಾ	೪೫|
5	ಗುರು	೩೦	೨೬|	ಅನೂರಾಧಾ	೧೪	13	ಶುಕ್ರ	೯	೪೦||	ಉ|ಭಾ	೪೩||
6	ಶುಕ್ರ	೧	೨೧||	ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ	೧೨	14	ಶನಿ	೧೦	೩೮	ರೇವತಿ	೪೨|||
7	ಶನಿ	೨	೧೬	ಮೂಲಾ	೭|	15	ರವಿ	೧೧	೩೬|||	ಅಶ್ವಿನಿ	೪೩
8	[illegible]	[illegible]	೧೦|	[illegible]	[illegible]						

Please Patronise Indigenous Industry.

DIARIES FOR 1908

IN TWO SIZES.

Note-Book Size As. 8.

4 × 5½ Size As. 6.

Containing various practical information of ready reference specially useful to lawyer's clerk

FOR COPIES APPLY TO—

THE MANAGER,

Sharada Press, Mangalore

THE HINDU SOAP MANUFACTURING CO.

ಹಿಂದೂ ಸೋಪ್‌ಮೆನ್ಯುಫೆಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ.

ಕುಂದಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧದ ಸಾಬೂನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಬೂನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಕ್ರಯ ಸುಲಭ, ಚರಬಿ ವಿರಹಿತವಾದದ್ದು ಮಾದರಿಗಳೂ, ವಿಶೇಷವಾಹಿತಿಯೂ ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟರಿಂದ ದೊರಕುವವು. ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಏಜಂಟರಾಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಬಿ. ದತ್ತ್ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟ್ಸ್

ಈಗಲೇ ಸೀಮೆಯಿಂದ S S ಕ್ರೊಸ್ಟಪೆಲ್ಸ್ ಸ್ಟೀಮರಿನಲ್ಲಿ

ಎಣ್ಣೆ ಕೆಂಪು, ಮತ್ತು ತಾಜಾ ಕಪ್ಪು ಸುಪೀರಿಯರ್

ಹಾಸನ್ ವೂಲನ್ ದಾರಗಳು

ಬಂದಿವೆ, ನೋಡಿರಿ,

	ರೂ	ಆ	ಪೈ
ಒಂದು ಪೌಂಡು ವೂಲನ್ ದಾರಕ್ಕೆ W W	3	0	0
ಹತ್ತು ಟೋಪಿಯಾಗುವ ಬಂಡಲ್ S W	3	9	0
ಒಂದು ಟೋಪಿಯಾಗುವ ದಾರಕ್ಕೆ . .	0	8	0
ಈ ದಾರದಲ್ಲಿ ಬದ ಟೋಪಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ	13	2	0
ಕೊಕ್ಕೆಸೂಜಿ ಡಜನ್ 1ಕ್ಕೆ . .	0	14	0
,, ,, 1ಕ್ಕೆ . . .	0	1	6
30 ಇಂಚಿನ ಬನಿಯನ್ 1ಕ್ಕೆ ,	0	9	0
ಫೇನ್ಸಿ ಪೋಸ್ಟ್ ಕಾರ್ಡ 100ಕ್ಕೆ .	0	4	0

ವಿ ಪಿ ಯಿಂದಲೂ ರವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಿಳಾಸ:— ದಿ ವೂಲನ್ ಮಾರ್ಟ, ಬೋಳಾರ, ಮಂಗಳೂರು.

N B, ಬೇಕು ಉತ್ತಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸನ್‌ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಯುವವರು

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER.

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಸೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುದೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಶಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿಯ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಕುವದು.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿಲೇವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು.

ಸುಗಂಧ[illegible]—[illegible] 1ಕ್ಕೆ 0–4–0. 12[illegible] ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2–4–0ಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಕುವವು. ಇದು ತಲೆ[illegible] ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ **ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ** ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗಾಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ತಾಗಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–12–0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು.

ಪ್ರಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1–0–0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0–8–0. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ 0–4–0. 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2–4–0. ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0–2–0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ಹೊರತು ವಿ. ಪಿ ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು

ವಿಳಾಸ:— **ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್**	Address —**R. M. Kamath**
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,	*Pnnchamahal*
ಮುಲ್ಕಿ, ದ. ಕನ್ನಡ	*Moolky, S Canara*

ಒರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲ್ಯಾಫ್ ಎಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ

ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು.

ಕಳದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮುಂಗಡ

ರೂಪಾಯಿ 3,92,999–10–0.

ಸಂಘದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧನವು 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೇದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ.ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.	**ಮ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್**
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	**ಕಾರಭಾರಿ.**
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,	**Oriental Life Office,**
ಮಂಗಳೂರು.	***Oriental Buildings***
	BOMBAY.

Messrs. WILLIAM & Co., BOMBAY.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು

ಈ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಹಾಗಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಖಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಾಗಿಸುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಉರಿಯುವದಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಮರತು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಈ ಗಜಕರ್ಣವು ಜೀವದಾನ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಬಿಡ ಬೇಡಿರಿ! ಇಂಥಾ ಸಮಯ ಎಂದಿಗೂ ದೊರಕಲಾರದು. ತ್ವರೆ ಮಾಡಿರಿ!

ಡಬ್ಬಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—6—0. ವಿ. ಪಿ. 0—10—0. 12 ಡಬ್ಬಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಒಂದು ಡಬ್ಬಿ ಉಚಿತ.

ಸುಂದರೀತೈಲ್ಯ 0-8-0 ವಜ್ರಗುಟಿಕ 1-0-0 ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ 1-4-0. ಜ್ವರಹಾರಿ 0-12-0. ಖಜ್ಜಿಮುಲಾಮು 0-3-0. ದಂತಮಂಜನ 0-2-0 ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ 1-0-0 ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು 0-8-0 ಕಫಹಾರಿ 1-4-0. ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ 0-8-0 ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ ತೈಲ್ಯ 0-12-0. ಹೇನುನಾಶಕ ತೈಲ 0-4-0. ಜುಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ 0-8-0 ವಿರೇಚನ ಗುಟಿಕೆ 0-8-0 ಕುಸುಮಹಾರಿ ಗುಟಿಕ 1-0-0. ಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ 1-0-0

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಹೆಚ್ಚು ನಮೂನೆಯ ಔಷಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವದರಿಂದ ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಕೆಟಲಾಗು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0. ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ ಅಥವಾ ಮುಲಾಮು.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ

ಜಕಮ್ ಮತ್ತು ಘಾಯ, ವಾತ, ಎದೆನೋವು, ಗಂಟ್ಲುನೋವು, ಸಂಧಿವಾತ, ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು, ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಈ ನಮ್ಮ **ಅಮೃತಾಂಜನವು** ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ! ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು ಬಿಡ ಬೇಡಿರಿ!

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶೀತಭಂಜನಿ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತತ್ಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅಪೂರ್ವದರ್ಶಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಭಂಜಿನಿ ವಿಮರ್ಧನಿ.

ತಲೆನೋವು, ಶಿರೋಭಾರ, ಅರ್ಧಾಂಗವಾಯು, ಶಿರೋವೇಧನ, ಆನೆಗಾಲು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಇದು ಒಂದು ಸಂಜೀವನ ಎಂಬದಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವದು ಕ್ರಯ ಕಮ್ಮಿ ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು ನಮ್ಮ **ಅಮೃತಾಂಜನವು** ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಗುಣಕೊಟ್ಟ ಈ ನಮ್ಮ **ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು** ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ

Messrs. William & Co.,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort, BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N. Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE.

ವಿಳಾಸ:—ವಿಲಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, 16 ಓಕ್ ಲೇನ್, ಫೋರ್ಟ್, ಮುಂಬಯಿ.

ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಎಡ್ರಸು—"ಅಮೃತಾಂಜನ", ಮುಂಬಯಿ.

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press"

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ

ಎಂಬ

ಕನ್ನಡ ಪಕ್ಷ ಪತ್ರವು.

ಪುಸ್ತಕ 1. ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಕು 16ನೇ ದಶಂಬರ 1907 ಸಂಚಿಕೆ 24.

THE

MANGALORE TRADING ASSOCIATION.

ಮಂಗಳೂರು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಎಸ್ಸೋಸಿಯೇಶನ್.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಔಷಧಗಳು, ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಮಳ **ದ್ರವಗಳು, ಚಾ,** ಕೋಕೋ, ಬಿಸ್ಕೂಟು, ಸಾಬೂನು ಚುರುಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಾ**ಗದ ವಗೈರೆ ಲಿಖಾವಟದ ಸಾಮಾನುಗಳು,** ಕೋರ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮು**ಗಳು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ** ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಇದೇ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಸಮ್ಮಂಧಪಟ್ಟ **ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ** ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ನಮೂನೆಯ ಫೋರ್ಮುಗಳ , ನೋಟೀ**ಸುಗಳು,** ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ **ಅಂಗಡಿ, ಭಂಡಸಾಲೆ ವಗೈರೆ** ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಗಲೂಳಿಗದ ಪುಸ್ತಕ**ಗಳು, ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ** ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಚಲೋನಮೂ**ಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್‌ಮಾಡಿಸೋಣಾಗುತ್ತದೆ.**

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಸುವದರ ದರ.

	೧ ಸಾರಿ	೪ ಸಾರಿ	೧೨ ಸಾರಿ	೨೪ ಸಾರಿ
ಇಡೀ ಪಾನು	ರೂ ೬	ರೂ ೨೩	ರೂ ೪೮	ರೂ ೭೨
ಅರ್ಧ ಪಾನು	,, ೩ ೮	, ೧೨	,, ೨೪	,, ೪೦
ಕಾಲು ಪಾನು	,, ೨ ೮	,, ೮	,, ೧೮	,, ೩೦
ಅರೆಕಾಲು ಪಾನು	,, ೧ ೮	,, ೫	,, ೧೩	,, ೨೨

ಅರೆಕಾಲು ಪಾನುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಣ್ಣದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ದರವನ್ನು ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರದು ತಿಳಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯ ಚಂದಾಹಣ.

		ರೂ	ಆ
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಇಲ್ಲದೆ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	..	೧	೦
ಟಪ್ಪಾಲು ಹಾಸಲು ಸಹಿತ ೧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ	..	೧	೬
,, ,, ,, ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೆ		೦	೧೨

ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತೆರತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವದು

ವಿಳಾಸ —ಮೆನೇಜರ್ ಶಾರದಾ ಛಾಪಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು

INDIGENOUS AYURVEDIC PHARMACY OF

K. VENKAPPAYAR & Co.

ಕೆ. ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯರ್ ಎಂಡ್ ಕೊ.

ಇವರ ಮಂಗಳೂರು ರಥಬೀದಿಯಲ್ಲಿರುವ

ಸ್ವದೇಶಿ ಆಯುರ್ವೇದಿಕ ಔಷಧಾಲಯದಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಮೇಹಕುಲಾಂತಕ ಗುಳಿಗೆ ಈ ಮಾತ್ರೆಯು ಬಹಳ ಪೂಜ್ಯವಾದದ್ದು, ಇದು ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಮೇಹರೋಗಗಳನ್ನು ಸಿಂಹವು ಮೃಗಗಳನ್ನು ವಧಿಸುವಂತೆ ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಕಫಪ್ರಕೃತಿಯುಳ್ಳ ಸ್ಥೂಲದೇಹದವರು ಲೋಧ್ರಾಸವವೆಂಬ ಔಷಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ವಾತಪ್ರಕೃತಿಯವರು ದಶಮೂಲ ಅರಿಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ, ಪಿತ್ತ ಪ್ರಕೃತಿಯವರು ನಾಮದಬೇರು ಕಷಾಯ ಯಾ ಮಂಜಿಷ್ಠಾದಿ ಆಸವದಲ್ಲಿ ತೆಗದುಕೊಂಡರೆ ಅವರವರಿಗಿರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಮೇಹರೋಗಗಳು ಮೂರು ದಿವಸಗಳೊಳಗೆ **ವಾಸಿ** ಯಾಗುತ್ತದೆ 25 ಮಾತ್ರೆಯುಳ್ಳ ಸೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 5–8–0

ರಾಮಬಾಣ ತೈಲ. ಈ ತೈಲವು ಮಕ್ಕಳ ಚೇಷ್ಟೆ ಅಪಸ್ಮಾರಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯೌಷಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಸಂದು ಸಂದುಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಪ್ರಾಯದ ಅವಸ್ಥೆ ಪ್ರಕಾರ **ಹೊಟ್ಟೆಗೆ** ಸಹ ತಕೊಂಡರೆ 13 ತರದ ಸನ್ನಿಯನ್ನೂ, 5 ವಿಧದ ಗ್ರಹವನ್ನೂ 18 ವಿಧದ ಅಪಸ್ಮಾರವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟುವಾಗ್ಯೆ ಇರುವ ಹಲ್ಲನ್ನೂ, **ಪಕ್ಕೆಗಳು ಹೊರುವದನ್ನೂ** ಕಫದ ಉಪದ್ರವನ್ನೂ ಕೈಕಾಲು ನಡುಗುವದನ್ನೂ, ನೇವಸ, ಎಕ್ಕಳು, ಕೆಮ್ಮು, ಜ್ವರ, ಮೈಮುರಿಕೆ ತೆಗಿಯುವಂಥಾದ್ದನ್ನೂ, ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಹಕ್ಕಿ ದಾಟಿದ ರೋಗಕ್ಕೂ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವರ್ಣ ಹಗರುವದಕ್ಕೂ, ಹೊರಕಡೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೂ, ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚ ಬಾಧೆಗೂ ಅತಿ ಹಿತಕರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಚೇಷ್ಟೆಯು ಮಕ್ಕಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ಔಷಧಿ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂತ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಸೇವಿಸಿದ ಯಾ ಹಚ್ಚಿದಕೂಡಲೇ ಗುಣಸಿಕ್ಕುವಂಥಾದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ **ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1-0-0.**

ದಶಮೂಲ ಅರಿಷ್ಟ. ಈ ಅರಿಷ್ಟವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಗ್ರಹಣಿ, ಜ್ವರ, ಶ್ವಾಸಕಾಸ, ಗುಲ್ಮ, ಭಗಂದರ, ವಾತರೋಗ, ಕ್ಷಯ, ಚರ್ದಿ, ಪಾಂಡು, ಕಾಮಿಲ, ಕುಷ್ಟ, ಅರ್ಶಸ್ಸು, ಮೇಹ ಮದಹತ್ಯ, ಉದರರೋಗ, ಆಸನಜ್ವರ, ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ, ಧಾತುಕ್ಷಯ, ಕೃಶತ್ವ, ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ಸೌಖ್ಯಪಡಿಸುವದರ ಶಿವಾಯಿ ಬಾಲಂತಿರೋಗಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹಿತಕರವಾದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಪ್ರಸವ ಆದನಂತರ ಹೆಂಗಸರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಔಷಧಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ ಇದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸಿದರೆ ಯಾವ ರೋಗದ ಉಪದ್ರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಇಡೀ ಬಾಟ್ಲಿ 1ರ ಕ್ರಯ ರೂ. 4–0–0.

ಇನ್ನು ಬೇರೆ ನಮೂನೆಯ ಔಷಧಿಗಳು ಆಗತ್ಯವಿದ್ದವರಿಗೆ ಅವರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರವರಿಗೆ [illegible] ಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೆಟಲಾಗನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವೆವು.

...ದಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅರಿಷ್ಟ ನಾಶವಾಗುವದು, ಸುಖಿಯಾಗುವಿರಿ.

ಡ್ಯಾರಿಮುವರ ಟೊನಿಕ (ಬಲಕಾರಿ) ಗುಳಿಗೆಗಳು

(ವೀರ್ಯ ದುಃಖ್ಯಕ್ಕೆ).

ಸ್ವಪ್ನೇಂದ್ರಿಯ, ವೀರ್ಯಪಾತ, ಮತ್ತು ಯುವಕರ ಇತರ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದೇ ಸಿದ್ಧೌಷಧವೆಂದು ಹೆಸರ್ಗೊಂಡಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಮೆದುಳಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಕ್ಷೀಣವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದು ವಾತ, ಸೊಂಟ ನೋವು, ತಲೆ ತಿರುಗುವಿಕೆ, ವಾಯು, ಕೈಕಾಲು ಮರಕಟ್ಟುವದು, ಇದೇ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನೂ ವಾಸಿ ಮಾಡುವದು. ಮೆದುಳುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುಪಯೋಗಕರವಾದದ್ದು. ಈಗುಳಿಗೆಗಳು ಹೆಂಗೆಸರ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಗರ್ಭಕೋಶವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಭಂಜೆಯೆನಿಸಿದವಳಿಗೆ ಗರ್ಭದಾನ ಮಾಡುವವು. ಇವುಗಳಿಂದ ಅಸ್ಥಿಜ್ವರ, ಕ್ಷಯರೋಗಗಳು ಗುಣವಾಗುವವು.

ಚಿಕಿತ್ಸೆ. ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಒಂದು ಯಾ ಎರಡು ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಲು ಯಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವದು. ಆಹಾರವು ಆರೋಗ್ಯಕರವೂ ಪುಷ್ಟಿಕರವೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

ಕ್ರಯ—೩೭ ಗುಳಿಗೆಗಳ ಒಂದು ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ರೂ 1–0–0. ಎಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವದು.

ಏಜೆಂಟರು.—ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೊ,

ವಿನ್ಸ್ಟರ ಸುವರ್ಣ ಬಿಂದುಗಳು.

ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಮೂತ್ರವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಗುಣ ಮಾಡುವವು.

ಸೇವನಾಕ್ರಮ. ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರಾವರ್ತಿ ಒಂದು ಟೀಸ್ಪೂನ (ಸಣ್ಣ ಚಮ್ಚ)ವನ್ನು ಹಾಲು ಯಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದು. ಕ್ರಯ ರೂ 1—8—0.

ವಿಕ್ರಯಿ—ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೊ.

ಮಾಲೆಕ ಎಗ್ಯೂ ಮಿಕ್ಸ್ಚರ

ಸರ್ವ ಜ್ವರ ವಿನಾಶಕ

ಅಗ್ನಿಮಾಂದ್ಯ, ಪಿತ್ತ, ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದುಂಟಾದ ಯಾವ ಜ್ವರವನ್ನಾದರೂ ಒಂದೇ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಇಳಿಸುವದ, ಮೂರು ಸಾರಿ ಸೇವಿಸಿದನಂತರ ಜ್ವರವು ಪೂರ್ಣನಾಶವಾಗದಿರುವದಲ್ಲದೆ ಎಂದಿಗೂ ಮರಳದ.

ಶೀತಜ್ವರ, ಉಷ್ಣಜ್ವರ, ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಜ್ವರ, ಗಟ್ಟಿಜ್ವರ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ವರಗಳೂ, ತತ್ಕಾಲವೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವದರಿಂದ ಪ್ಲೀಗುಜ್ವರವೂ ಕೂಡ ಗುಣವಾಗುವದು. ಮಲೆನಾಡುಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೂ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೂ ಅವಶ್ಯಕರವಾದದ್ದು.

ಕ್ರಯ 12 ಆಣೆ. ಎಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

ಏಜೆಂಟರು:—ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೋ.

ವಿನ್ಸ್ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ ನಂಬ್ರ 106/189

ಗಜಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧೌಷಧ. ರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲವಾಗುವದು. ಮೂರೇ ಸಲ ಹಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮರಳಿ ಮೊಳೆಯುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಜ್ವಾಲೆ ಇಲ್ಲ. ಇಂಡ್ಯಾದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವರುಷಂಪ್ರತಿ ಸಾವಿರಾರು ಪಕೇಟು ಬಿಕರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಒಂದೇ ಕಾರ್ಖಾನೆ.

ವಾಸನ್ಜಿ ನಾಥೂ ಎಂಡ್ ಕೋ, ಮುಂಬಯಿ.

ಏಜೆಂಟರು. **Mangalore Trading Association, Mangalore.**

ಮೆಸರ್ಸ್. ಕೂಬಾಜಿ ಭೋಜಾ ಎಂಡ್ ಕೊ, ಬಾರಾಬಜಾರ್ ಕಲ್ಕತ್ತ.

ಬಹಿರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಿನ್ಸ್ಟರ ಎಂಬ್ರೋಕೇಶನ

ವಾತ, ನರಗಳ ಬೇನೆ, ಸಂದುವಾತ, ಉಳುಕು, ಘಾಯ, ಸೊಂಟ ನೋವು, ಮೈಬೇನೆ, ಕೈಕಾಲು ನೋವು, ಎದೆ ನೋವು, ಶೀತ, ಗಂಟು ಹಿಡಿಯುವದು, ಘುಂತಾದ ಶರೀರದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ನೋವುಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧೌಷಧ. ನೋವಿದ್ದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಯಾ ಎರಡು ಸಾರಿ ಹಚ್ಚುವದು. ಕ್ರಯ 8 ಆಣೆ.

ಎಡ್ರೆಸು:—**Vasanjee Nathu & Co.**

111—113 Market Bombay.

ಅಶ್ವಿನಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಜೀವ ವಿಮೇ ಕಂಪೆನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸು—ವಿಶಾಖ ಪಟ್ಣ, ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನ.

ಭಕ್ತ ದೇಶೀಯ ಸಂಘ.

ಫಂಡು ರೂಪಾಯಿ 100,000.

ಪ್ರೊವಿಡೆಂಡ್ ಕಂಪೆನಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತರದ ಕಂಪೆನಿ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ನಡುತರದವರಿಗೂ ಬಡವರಿಗೂ ಎಂದೂ ಕೇಳದ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಬಲರೂ ಸಾಹಸಿಕರೂ ಆದ ಸಬ್ ಏಜೆಂಟರೂ ಘಾಯಿಷ್ ಮಾಡುವವರೂ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಬೇಕು.

ಕಂಪೆನಿಯು ಅದನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ದರದಲ್ಲಿ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ೧೦೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ವರೇಗಿನ ಮೊಬಲಗುಗಳಿಗೆ ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಾಯಿಸುವದು. ಕಮಿಶನ ಧಾರಾಳ ದೊರಕುವದು. ಹೊಸ್ಪಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರೂ ವಿಮೇದಾರರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಬರುವ ಜನ್ಮ ದಿನಕ್ಕಾಗುವ ಪ್ರಾಯ	ಲಾಭ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಮೇಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿಯ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಕಂತು ದರ		ಲಾಭ ಸಮೇತ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಮೇಗೆ 1000 ರೂಪಾಯಿ ಮೇಲಿನ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಸ್ಪೆಶಲ್ ದರಗಳು	
	ಮರಣಾಂತ	ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುವದು	ಮರಣಾಂತ	ಹತ್ತು ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುವದು
20	2– 8–0	9–15–0	21– 8–6	99– 0–0
25	2–13–0	10– 4–0	24– 0–0	99– 8 0
30	3– 4–0	10 –9–0	27 2–0	100– 1 0
35	3–10–0	10–14 0	31 4–0	100–15 0
40	4– 2–0	11– 3 0	36–10–0	102– 5 0
45	4–14 0	11– 8–0	43–12–0	104– 7–0
50	6 8–0	11–13–0	50–10–0	107–12–0

• 200ರೂಪಾಯಿ ಯಾ 900ರ ವರೇಗಿನ ಮೊಬಲಗಿನ ದರಗಳು 100 ರೂಪಾಯಿಯ ದರಗಳನ್ನು 2ರಿಂದ ಮುಂತಾಗಿ 9ರ ವರೇಗೆ ಗುಣಿಸಿ, ಪಾವತಾದ ದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದು. ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ತಪಸೀಲುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದು.

ಎಲ್ಲೂರ ರಾಮರಾವ್,
ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜನರಲ್ ಏಜೆಂಟ್,
ಅಶ್ವಿನಿ ಲೈಫ್ ಎಸ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿ
ಕಾಸರಗೋಡು, ದ ಕನ್ನಡ

ಜೆ. ಎಸ್. ಸೋಜ ಎಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ

ದೃಷ್ಟಿಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಕ್ರಯಿಸುವ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಫರ್ಮಿನ ಏಜೆಂಟರು.

ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಪಟ್ಟ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪೆಬ್ಲ್ ಎಂಬ ಗುರುತು ಕಲ್ಲು ಕನ್ನಡಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗ್ರಹವಿಟ್ಟು, ದೃಷ್ಟಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ವಿಕ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೃಷ್ಟಿಯ ಅಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಗೆ ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಿ ಬಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯದ ಕನ್ನಡಕಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಕಣ್ಣಿನ ತ್ರಾಣವು ಕುಂದಿಹೋಗುವಂಥಾ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನೇಕ ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸರಿ ಇಲ್ಲದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗಿಯುವಂಥಾದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ದೃಷ್ಟಿಚಕ್ರಗಳು ನಿಜವಾದ ಪೆಬ್ಲ್ ಅಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ದೃಷ್ಟಿಯ ತಾರತಮ್ಯ ಅನುಭವ ಮಾಡಿ ಆರಿಸಿಕೊಡುವವರ ತಿಳಿಯದವರಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವದು.

ಶರ್ತ:—ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಘಂಟೆ 2ರಿಂದ ಸಾಯಂ ಘಂಟೆ 6ರ ವರೇಗೆ ನಮ್ಮ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಜು ಇಲ್ಲದೆ ದೃಷ್ಟಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳಲಾಗುವದು. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯೊಳಗೆ ಗಿರ್ಹಾಕಿಯವರ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಸಾರಿ ರೂ. 1 ಫೀಸು ಕೊಡಬೇಕಾದೀತು.

ಜೆ. ಎಸ್ ಸೋಜ ಎಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ,
ಮೂಲ ಬಾಬಾ ಬುಡಾನ್ಗಿರಿ ಕಾಫಿ ಪುಡಿ ತಯಾರಿಸುವವರು,
ಹಂಪನಕಟ್ಟಾ, ಮಂಗಳೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾ.

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು, ತಾರೀಖು 16ನೇ ದಶಂಬರ 1907.

ಬರುವ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆ

ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಪಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಇತ್ತಂಡಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಇವರೊಳಗಣ ವೈಷಮ್ಯದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆಯ ಕೂಟವು ನಿರ್ವಿಘ್ನದಿಂದ ನೆರವೇರಬೇಕಾದರೆ ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರನ್ನು ಕರತಂದು ಆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅಗ್ರಾಸನದ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಈ ಸಲ ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಇದೇ ವೈಷಮ್ಯವು ಬೆಳೆದು ಮುಂಚೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಕೂಡುವದು ದುರ್ಲಭವೆಂದು ಕಂಡುಬಂತು ಇಂಥಾ ಶೋಚನೀಯವಾದ ಅಂತಃಕಲಹಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪಕ್ಷವು ಹೊಣೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವದು ಸುಲಭವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಪಕ್ಷದವರು ಹುಡುಗರನ್ನು ಈ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಗೊಡ ಬಾರದಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾಗಪುರದ ಸ್ವಾಗತ ಸಭೆಯವರು ಈ ವರ್ಷ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಇಂಡ್ಯಾ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು ಮದ್ರಾಸು ಮಹಾಜನ ಸಭೆಯು ಈ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನು ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಇಂಡ್ಯಾ ಕೊಂಗ್ರೆಸ ಕಮಿಟಿಯು ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದಾಗ ಸೂರತ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅರಿಕೆಮಾಡಿದರು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.

ಸೂರಾತಿಯರಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಮಯ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಈ ವರ್ಷದ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನೆರವೇರುವಂತೆ ತೋರುವದು. ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಡಾ| ರಾಸಬಿಹಾರಿ ಘೋಷರಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಕೀರ್ತಿವಂತರೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಬೇಕು. ಇವರು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ (ಲೋ), ಇಂಗ್ಲಿಷ ವ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಸ್ಸೀಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಖ್ಯಾತಿಹೊಂದಿರುವರು ಇವರ ವಕ್ತೃತೆಯು ಮನಮೋಹನವಾದದ್ದು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಉದಾರ ಚರಿತೆಯಿಂದಲೂ ಸಾಮ್ರಾಜಿಕ ನಿಯಮ ನಿರ್ಮಾಣಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಿದ ಉದ್ದೀಪಕ ಭಾಷಣಗಳಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರಜಾ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಜನರಿಗೂ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾದ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುವದ .

ಈ ಸಾರಿ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಗೆ ಹಲವು ಗುರುತರವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿರುವವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಸೌಮ್ಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಬೇಧವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುವಂತಿದೆ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಪಕ್ಷಗಳಿದ್ದರೂ ಕೆಲಸವು ಸರಾಗವಾಗಿ ನಡೆಯುವದು ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಥಾ ಭೇದ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿಟ್ಟ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮೊದಲೇ ಇರುವವು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಗೃಹಕೃತ್ಯವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೊಂಕುಕೊರತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇಂಥಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ತಪಸೀಲುವಾರು ಏರ್ಪಡಿಸುವದು ಅವಶ್ಯಕ ಉಭಯ ಪಕ್ಷದವರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಕಾರಭಾವವು ಅವಶ್ಯಕ

ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದು ಇವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಡಿಸೆಂಟ್ರಲೈಜೇಶನ್ (ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಾಗ) ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಒಂದನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಈ ಕಮ್ಮಿಶನಿನವರು ತಮ್ಮ ಉದ್ದಿಶ್ಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆರವೇರುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಪ್ರಜಾಮುಖಂಡರನ್ನೂ ಪ್ರಭುಸೇವಕರನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವರು ಇಂಥಾ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸ ಶಿರೋಮಣಿಗಳೂ ಎನಿಸುವ ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯು ಕಮ್ಮಿಶನಿನ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಭರಿತವಾದ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರವಿರುವದು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ ಪ್ರಾಂತಿಕ ನಿಯಮನಿರ್ಮಾಣಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟ ಸರ್ಕಿಲಾರು ವಾಚಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವದು ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೂ ಲೋಕಾಭಿಮತವನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಬಹುದೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳಿರುವರು ಪ್ರಕೃತ ಸೂಚಿಸಿದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಲ್ಲದೆ ಮೇಲಾಗದು ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೇ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯವರು ಪ್ರಜಾಪರವಾಗಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವದು ಯುಕ್ತ ವ ಅವಶ್ಯಕ.

ಇದಲ್ಲದೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ ಪ್ರಾಂತಿಕ ಆಲೋಚನಾ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವರು. ಈ ಸಭೆಗೆ ಎಂಥವರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ತರದ ಅಧಿಕಾರಗಳಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಸಭೆಯು ಚರ್ಚಿಸಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಮಾಡುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿದ ನವ ಚೇತನವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಬೇಕೆಂಬದನ್ನೂ ಅದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಯಾವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳು ಅಗತ್ಯವೆಂಬದನ್ನೂ ನಿರ್ಣಯಿಸುವದು ಕೊಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ನಮಗೆ ತೋರುವದು

ಸ್ವವಿಷಯ.

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಯು ಮೊದಲನೇ ವರ್ಷವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಬರುವ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವದು ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಜಲು ದಾಟಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಜಲನ್ನು ಸೇರವಾಗ ನಾವು ಎಷ್ಟು ದಾರಿ ನಡೆದೆವು, ನಮ್ಮ ಗುರಿಯು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದೂರವಿದೆ, ಮುಂದಿನ ಪಯಣ ಹ್ಯಾಗೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಸಹಜವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವದು ಈ ವಿಚಾರತರಂಗವನ್ನು ವಾಚಕರ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದೋಳಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವೆವು

ನಮ್ಮ ಮಾತೆಯಾದ ಈ ಭರತಖಂಡವು ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಜಾಗ್ರತಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವದು ಮೊದಂತೆ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಓಡಿದ ಹಿಂದೂದೇಶವು ಈಗ ಎಚ್ಚತ್ತು ನೋಡುವಾಗ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಅಮೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿದ್ದು ಕಂಡು ಶೋಕಿಸುವದು ಆ ಜನಾಂಗಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ಹ್ಯಾಗೆ ಮುಂದರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮುಂಬಾಳುಗಳು ಮುಂದೊತ್ತುವರು ಇಡೀ ಪ್ರಜಾಸಮೂಹವನ್ನೇ ಉನ್ನತಿಗೆ ತರುವ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಹಕಾರ ವಿನಾ ಸಾಗದು ಇಂತಹ ಐಕಮತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ದೇಶದ ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುವವು ಅವನ್ನು ನಾವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಆ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಕೊಳಿಸಬಹುದೆಂದು ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ವಾಚಕರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವದೇ ನಮ್ಮ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿಯೇ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ವಾಹನ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಮೂಲ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಏಳಿಗೆಗೆ ತರಲಿಕ್ಕೂ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗನೇ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಥಾರ್ಥವಾದ, ಸುಧಾರಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವು ಧರ್ಮೋಜ್ಜೀವನವಾಗಿರಲು ಆರ್ಯಧರ್ಮೋಜ್ಜೀವನವು ಅವಶ್ಯಕ. ಮೇಲಿನ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಈಗ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಾದ ಹಲವು ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯವನ್ನೂ ಐಕ್ಯವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದೇಶಬಾಂಧವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಹೇಳಿ ಅವನ್ನು ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತರುವದೇ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷು ಅರಿಯದ ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಸಲುವ ಋಣವು. ಇಂಗ್ಲಿಷು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾದ ಮಹಾನುಭಾವರು ತಮ್ಮ ನಾಡಿಗರಿಗೆ ಹಿತವಾದವನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾಪಾಂಡಿತ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೂ, ನವೀನವಾಗಿ [illegible] ದಿಂದಲೂ ನಾವು ಅಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಿರಬೇಕು. [illegible] ನೋಡಬೇಕು. [illegible]

[illegible]ವನ್ನು ತೋರುವೆವೆಂದು ದಯಾಳು ವಾಚಕರನ್ನು ನಂಬಿಸುವೆವು. ದೇಶಬಾಂಧವರು ಈ ವರ್ಷ ಕೊಟ್ಟ ಆದರವನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ನೀಡಿ ತಮ್ಮ ಕೈಚಾಚುವಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಆಶ್ರಯ ದೊರಕಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ನಮಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವೆವು.

ಇತ್ತಲಾಗೆ ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮುಲ್ಕಿ, ಉಡುಪಿ, ಕಾಸರಗೋಡು ಕಾರ್ಕಳ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಾತಮಿದಾರರಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸುವರೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ. ಇತರ ಊರಿನವರೂ ಇಂತಹ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ತೋರುವವರಿರಬೇಕೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರತಿಫಲಬೇಕೆಂದಿರುವವರು ಪತ್ರದ ಮೆನೇಜರರಿಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಬರುವ ಜನವರಿಯಿಂದಲೇ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ವಾರಪತ್ರವನ್ನಾಗಿಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆವು. ಈ ವಿಷಯ ಅನೇಕ ಮಿತ್ರರ ಅಗ್ರಹವೂ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಮುದ್ರಣದ ಅನಾನುಕೂಲತೆಯಿಂದಲೂ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಅಭ್ಯಂತರಗಳಿಂದಲೂ ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೆ ಮುಂದಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಚಂದಾದಾರರ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರೆತರೆ ಈ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ತ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಯಾರಿಗೆ ತರುವೆವು.

ಡಿಸೆಂಟ್ರಾಲೈಜೇಶನ್ ಕಮಿಶನ್.

ಈ ಕಮಿಶನಿನವರು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಾಕ್ಷಿಗಾರರಿಗೆ ವಿಶಯಗಳ ಪರಾಮರ್ಶೆಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸಮಯ ದೊರಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಮಿಶನಿನ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರೇ ಒಪ್ಪಿರುವರು. ಅದುಹೊರತು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲಿಕ್ಕೇನೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ಬರಹ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲೇ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ ವಿಚಾರಶೀಲರಾದ ಕಮಿಶನಿನವರು ತಾವು ಪಡೆದ ವಾಜ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿತವಾದ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರಜಾಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ಕಮಿಶನಿನ ಶ್ರಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದು. ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರ ಹೆಸರಿಗೆ ಅಂಟಿದ ಕಳಂಕವು ಮಾಯುವದು. ಈ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವೆವು.

ಎಡ್ವೈಜರಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಯಾನೆ ಆಲೋಚನಾ ಸಭೆಗಳು

ಮೋರ್ಲೆ ಸಾಹೇಬರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಮಿಶನಿನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯವು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಕಲೆಕ್ಟರರಿಗೂ ಜನರಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವರೊಳಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೇ. ಕಲೆಕ್ಟರರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅಲ್ಪ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಈಗಿನ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಿದರೆ ಅವರ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಕಾರ್ಯಭಾರವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನೂ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶದೊರೆಯುವದೆಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಈ ಏರ್ಪಾಡಿಗೆ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಆಕ್ಷೇಪವೇನಂದರೆ, ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮೊಗಲಾಯಿ ದರ್ಬಾರು ಜ್ಯಾರಿಗೆ ಬಂದೀತು. ನಮ್ಮ ಬಿಳೇ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರಕಿದರೂ ಕಪ್ಪು ಜನರಲ್ಲಿ ಬೆರಸಿ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಘಳಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಮೇಲಿಸಗಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವದು ಹ್ಯಾಗೆಂಬದು ಇನ್ನೊಂದು ತೊಂದರೆ. ಕಾರ್ಯಭಾರವು ಎಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾದರೂ ಈಗಲೂ ಕೆಲ ಕಲೆಕ್ಟರರು ಪ್ರಜೆಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವವರಿರುವರು. ಆದರೆ ಈಗ ಬೆಳದುಹೋದ ವ್ಯವಹಾರ ಭಾರವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಬೇಕೆಂಬದು ಖರೆ. ಕಲೆಕ್ಟರರು ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜನರ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕೆಂಬದು ಖರೆ. ಅಂದರೆ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಇರಬೇಕು. ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯವು ಕಮಿಶನಿನವರು ಸೂಚಿಸಿದ ಆಲೋಚನಾ ಸಭೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೆರವೇರಬಹುದು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖರಿರುವ ಈ ಸಭೆಯು ಕಲೆಕ್ಟರರ ಮಾತ್ರಸಭೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಭೆಯ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ವಿಶೇಷ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕು. ಕಲೆಕ್ಟರರ ಮತ್ತು ಸಭೆಯ ಅಭಿಮತಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಬೀಳದಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ ತೀರ್ಪು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಹೀಗಾದರೆ ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ [illegible] ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಾಗುವದು. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡುಗಳು ಈಗ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಈ ಸಭೆಗೆ ವಹಿಸಿದರೆ ಕಲೆಕ್ಟರರ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪರಿಚಿತಿ ಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಾಗುವದು. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ ತನಗೆ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಲೆಕ್ಟರರು ಅವರ ಸಂಗಡ ಕೂಡಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ಆ ಜನರ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಕೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯ ತೋರುವದು. ಆ ಸಭೆಯ ಮೆಂಬರರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಪಾಲನ್ನಾದರೂ ಜನರು ಚುನಾಯಿಸಬೇಕು. ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಆ ಸಭೆ ಕೂಡುವಂತೆ ನಿಯಮವಿಡಬೇಕು.

ಮುನ್ಸಿಪಾಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲುಗಳೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡುಗಳೂ.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರು ಅಂದರೆ ಕಲೆಕ್ಟರವ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರರ ಭಾರವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಏನೇನೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಿಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಬೋರ್ಡುಗಳ ಮೆಂಬರರನ್ನು ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಕೂಡದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರ ಮೇಲಾಧಿಕಾರವು ಮಿತಿಮೀರಿದ್ದರೂ ಪ್ರಜಾ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ದ್ರವ್ಯ ಸಹಾಯ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರಿಂದ ಇವಕ್ಕೆ ದೊರಕುವದು ವಿರಳ. ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಲಿಸಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡು ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಿಗೆ ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲವನ್ನೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರವನ್ನೂ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉದ್ದಿಶ್ಯವೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತರು.

ಕಮಿಶನರಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸುವ ಆಲೋಚನೆ ಇರುವದು. ಇವಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಿವಿಲ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಾಮದ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆ, ನೀರಾಶ್ರಯ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದ್ದರ ಆಡಳಿತೆಯನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಸೂಚನೆಯು ಯುಕ್ತತೋರುವದು. ಇದು ಸಹ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಮೊದಲನೇ ಸೋಪಾನವಾಗುವದು. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ನಮಗೆ ತೀರಾ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ವಿತ್ತರೆ ಅಂತಃಕಲಹಗಳಾಗಿ ಅನಾಯಕತ್ವವುಂಟಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಗಳಿಗೆ ಈ ತರದ ಆಕ್ಷೇಪವಿರಲಾರದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಏರ್ಪಾಡಿನಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮುನ್ಸಿಫ ಕೋರ್ಟುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಕಾಯುವ ತೊಂದರೆಯೂ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಧನವ್ಯಯವೂ ಉಳಿಯುವದು.

ಅಪ್ಪೀಲಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ

ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಯಾ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ತೀರ್ಮಾನದಿಂದ ಅನ್ಯಾಯ ಹೊಂದಿದ ರೈತನೂ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರನೂ ಈಗಿನ ರೂಲು ಪ್ರಕಾರ ರೆವಿನ್ಯೂ ಬೋರ್ಡು ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟು ವರೆಗೆ ಅಪ್ಪೀಲು ಮಾಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಕಲೆಕ್ಟರರಿಗೂ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಕೆಲಸ ವೃಧಾ ಹೆಚ್ಚುವದೆಂದೂ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿದ್ದಿ ಒಂದೇ ಅಪೀಲಿನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಕೆಲವು (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥ) ಸಾಕ್ಷಿಗಾರರು ಕಮಿಶನಿನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದರು. ಇದು ಯುಕ್ತತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಡಿ| ಕಲೆಕ್ಟರರು ದುರಾಗ್ರಹದಿಂದ ಯಾ ಅಪೂರ್ಣ ವಿಚಾರದಿಂದ ಒಂದು ಹುಕುಂ ಕೊಡಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೂ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರರ ಮೇಲೆ ತಮಗಿರುವ ಭರವಸೆಯಿಂದ ತೀರ್ಪು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಈ ರಿಕಾರ್ಡನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಬಡ ಅಪ್ಪಿಲಾಂಟರಿಗೆ ನೀತಿಮಾಡುವದುಂಟು. ಇದಲ್ಲದೆ ರೈತರೂ ಸರಕಾರದ ಕೆಳ ನೌಕರರೂ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪೀಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಸರಕಾರದವರು ಕಲೆಕ್ಟರರ ಭಾರ ತಗ್ಗಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅಪ್ಪೀಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು.

ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವವು ಎರಡು ವರುಷಗಳಿಂದಿತ್ತಲಾಗೆ ಪ್ರಬಲಗೊಂಡಿದ್ದೆಂದು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದಷ್ಟೇ. ಇದರ ಮುಂಚೆಯೂ ಈ ಶಬ್ದವೂ ಅದರಿಂದ ಸೂಚಿತವಾದ ಭಾವನೆಯೂ ಇದ್ದವು. ಆದರೆ ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ

ಇತ್ತು. ಪೂನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವನೆಯು ಮೊದಲನೆಯೇ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಪೂನೆಯವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಷ್ಟಮಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತು. ತಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ನೋಡುವ ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದವರು ಸಹ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೊಂಡ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ, ಈ ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವವು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. ಬಂಗಾಳದ ಜನರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಅನ್ಯ ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರ ಯಾವ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಂಗಾಳಿ ಹೆಂಗಸರು ಉಡುವ ಶೀರೆಗಳು ಸಹ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವರು ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಉಪ್ಪು ಸಹ ಬಿಳೀ ಉಪ್ಪು. ಆದರೆ 1905ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳವನ್ನು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಗವರ್ನರರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು ಮಾಡಿದರು. ಈ ವಿಭಾಗದಿಂದ ತಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ಒಕ್ಕಟ್ಟುತನಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಬರುವದರಿಂದ, ವಿಭಾಗ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಬಂಗಾಳದವರು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಸರಕಾರದವರು ಕೇಳದೆ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಲು, ಇವರು ತಿರಿಗಿ ಬಂಗಾಳವನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ಮಾಡುವ ವರೆಗೆ ತಾವು ಇಂಗ್ಲೀಷು ವ್ಯಾಪಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವ್ಯಾಪಾರವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಒಳಗೆ ಬರುವದು. ಆದರೆ ಹೀಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅನ್ಯ ದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಂಗಾಳಿಗಳ ಎಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಬಂಗಾಳದವರು ಸರಕಾರದವರ ಹತ್ತರ ದೋಷವಾಗಿದ್ದೇ ಇವರ ಫಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಹೊರ್ತು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಶಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಂಗಾಳಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಅನ್ಯ ದೇಶಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಇವರ ಬದಲಿಗೆ ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಬಹಿಷ್ಕಾರವೂ (ಬೋಯಿಕೊಟ್) ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವವೂ, ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾದರೂ, ಅವುಗಳು ಫಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಆದವು.

ಕರ್ಜನ್ ದೊರೆಗಳು ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಶಿಲ್ಪಾಲಯಗಳಿಟ್ಟು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜನರಿಗೂ ವಿಲಾಯತಿ ಜನರಿಗೂ ಇಷ್ಟ ವಸ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಗ್ರೇಸರರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಏನೂ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯವರು ಮೃತಪಟ್ಟಾಗ ಸುಮಾರು 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಜನರ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥವಾದ ಶಿಲ್ಪಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು, ಜನರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೂ, ಈ ಕರ್ಜನ್ ದೊರೆಗಳು ಕೇಳದೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಿಂದ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಯ ಚಲೋ ಒಂದು ಕಟ್ಟೋಣ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು ಹೊರ್ತು ಇದರಿಂದ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವರ್ತಕರು ಇಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟು ಬರಬೇಕು, ಈ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಣಿಗಳನ್ನು ಅಗೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಲೀ, ಬೇರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲೀ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯುರೋಪಿಯರೇ ಇವೆಲ್ಲ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಈ ದೇಶದ ಬಡ ಕೂಲಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಶಿಕ್ಕಿ ಕ್ಷಾಮ ದೂರವಾದೀತು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಆಮಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜನರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಅವರು ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಈಗ ಜಮೀನು ಕಂದಾಯವನ್ನು ಅಗ್ಯಾಗ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಏನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ, ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ, ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಖಾಯಂ ಕಂದಾಯದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬದಕ್ಕೆ ಸಹ ಅವರು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜನರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಭಾವವು ಏನೆಂದರೆ, ಅನ್ಯ ದೇಶದ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವವೆಂದು ನಂಬುವದು ಅಸಾಧ್ಯ. ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಶ್ರಮದಿಂದ, ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನೋಡಬೇಕು! ಇಂಥಾ ಭಾವವು ಜನರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಾಗ ಕರ್ಜನರು ಬಂಗಾಳವನ್ನು ವಿಭಾಗಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ವದೇಶಿಯ ಆರ್ಭಟ ಏರಲು, ಕನ್ಯಾ ಕುಮಾರಿಯಿಂದ ಹಿಮಾಚಲದವರೆಗೆ, ಸಿಂಧೂ ತೀರದಿಂದ, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರದ ಧಡದವರೆಗೆ, ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಸ್ವದೇಶಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಡತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಸ್ವದೇಶಿ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಮತ್ತು [illegible] ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂಬದೇ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಯಾ ಹಿಂದೂ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವಕ್ಕೆ ಮೂಲಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಸ್ವದೇಶಿಯ ವಿಶಯ ಹೆಚ್ಚು ಆತುರವುಳ್ಳ ಆರ್ಯಸಮಾಜದವರು, ಜಾತಿಭೇದ ಮುಂತಾದವನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರವಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪುರಾತನ ಪದ್ಧತಿಗಳ ವಿಷಯವೇ ಹೆಚ್ಚು ಆತುರವುಳ್ಳ ಅನೇಕರು ಸ್ವದೇಶಿ ಮತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಯಾಕಂದರೆ ಅನ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆಂಬವನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ವಸ್ತುಗಳಾದರೂ, ಅವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನಾವೇ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಬಹುದು, ಅಥವಾ ನಮಗೆ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕಳುಹಿಸ ಬಹುದು. ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮರ್ಜಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳು ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸಲ್ಪಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವದೇಶಿ ಮತವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದವರು ತಮ್ಮ ದೇಶ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸುಲಭ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಯ್ಯಾರಿಸುವ ನವೀನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಯೌವನಸ್ಥರನ್ನು ಅನ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳಹಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇವರು ಹೀಗೆ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವರೆ ತಕ್ಕದಾದ ಭಂಡವಾಳವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವರೆ ಕಂಪೆನಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಯಿಂದ ಇಂಥಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಕಂಪೆನಿಗಳಿಗೆ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಆಧಾರವೂ ಉತ್ತೇಜನವೂ ಶಿಕ್ಕಿ, ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲಗೊಂಡು ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸ್ವದೇಶಿ ಭಾವದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ, ಅನ್ಯದೇಶದ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಹತ್ತರ ಕಾದಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವವು. ಸ್ವಲ್ಪ ವರುಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಜನರು ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಅತ್ಯಾತುರ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಲಾರ್ಡ ಮಾರ್ಲೀ, ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ, ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಬಾರದೆಂದಲೂ, ತಮ್ಮ ಜೀವಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿಂದ ಆದಷ್ಟು ಸಾಹಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ, ಅನೇಕ ಯೌವನಸ್ಥರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಿತವಾದ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗೆ ಸೇರಿದ ಬಂಗಾಳದ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ 3,000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮಂದವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಅನ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಂಗಾಳದಿಂದ ಯೌವನಸ್ಥರಿಗೆ ಕಳಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೂರು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಘದವರು 1905ರಲ್ಲಿ 18 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ವಿಲಾಯತಿ ಅಮೇರಿಕ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. 1906ರಲ್ಲಿ 44 ಯೌವನಸ್ಥರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಸಂಘದವರು ದಾರಿ ಖರ್ಚು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಹೊರತು, ಅವರ ಬೇರೆ ಖರ್ಚನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರೇ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಯೌವನಸ್ಥರು ದಾರಿ ಖರ್ಚನ್ನು ಸಹಾ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅನ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋದವರಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. 1906 ಕಳುಹಿಸಿದ ಯೌವನಸ್ಥರ ಪೈಕಿ 5 ಮಂದಿ ಕೋಟ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳ ಮಕ್ಕಳಿರುವರು.

ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ವಿಲಾಯತಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಈಗ ಮುಂಚಿನ ವರುಷಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಆಮದು ಆಗುತ್ತವೆ, ಎಂದು ನಿದರ್ಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಪತ್ರಕರ್ತರು ಕಸ್ಟಮ್ಸ್ ಆಫೀಸಿನ ಲೆಖ್ಖವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತೋರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಲಾಯತಿ ವಸ್ತುಗಳು ಆಮದು ಆಗುತ್ತವೋ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ವಿಲಾಯತಿ ಪೇಪರುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್‌ಮೇನ್ ಎಂಬ ಪೇಪರು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ: 'ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೇ 6 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಾಳುವ ವಿಲಾಯತಿ ಬಟ್ಟೆ ಯಾರೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. 'ಉಪ್ಪು ಸಹ ಹಾಗೆಯೇ ಯಾರೂ ಕ್ರಯ ಮಾಡುವವರಿಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ದಾಸ್ತಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೀಗಿರಲು, ನಮ್ಮ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಾರಖಾನೆಗಳು [illegible] ದಿನಾ [illegible] ಒಂದೇ ದಿವಸ ಸುಮಾರು 90 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು [illegible] ಯಾರು ಪಟ್ಟಣದ ಬಂದೇ [illegible] ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ [illegible]

...ಮಾಡಿದ್ದಾರಂತೆ. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುವ ನೇಯಿಗರು ಈಗ ...ನಿಗೆ 25 ರೂಪಾಯಿ, ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆಫೀಸರರು ತಮ್ಮ ...ಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬಡವರಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನೂ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಈಯುವ ಸ್ವದೇಶೀ ಭಾವವು ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚು ಬರಲಿ!

ಅನಾಥ ಬಾಲಿಕಾಶ್ರಮ.

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಕಾರ್ವೆಯವರು ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ಬಾಲಿಕಾಶ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನೂ ಆಶ್ರಮದ ಹುಡುಗಿಯರ ದಿನಕ್ರಮ ಮೊದಲಾದ್ದನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ಕಳೆದ 1ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಪಾರ್ವತಿ ಬಾಯಿಯವರು ಭುವನೇಂದ್ರ ಸಭಾಸದನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೃದಯಾಂಗಮವಾದ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಟ್ಟರು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು. ಆ ಅರ್ಧಾಂಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಆರೈಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷವಾತ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆಂದು ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಯಥಾರ್ಥವೇ. ತರುಣ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ ಮಾತೆಯರಾಗಿ ಗಂಡರನ್ನು ಕಳಕೊಂಡ ಅನಾಥ ವಿಧವೆಯರು ನವ ಜನಕ್ಕೆ ವ್ಯಣಪಾಯರಾಗಿರುವರು. ಈ ಶೋಕ ಹೇತುವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇವರಿಂದ ಹಿತವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ಬಾಲಿಕಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕಾರ್ವೆಯವರು ಈ ಅನಾಥೆಯರಿಗೆ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯ ಕೆಲಸ, ಕಸೂತಿ, ದಾದಿಯ ವೃತ್ತಿ, ಗೃಹಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾಣನೀತಿ ಕಥಾಸ ಮೊದಲಾದ್ದನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವರು. ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವದು ಇವರ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪಕ್ಷವೂ ಆಕ್ಷೇಪ ತೆಗೆಯಲಾರದು. ಸಭಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಮಹಾಜನರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾಹಣವನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಒಂದೇ ಸಹಾಯ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಎರಡನ್ನೂ ಬಾಲಿಕಾಶ್ರಮದ ಪರವಾಗಿ ದಯಪಾಲಿಸಿದರು.

ಮುಸಲೀಹಟ್ಣಣದ ಭಾವಿ ನೇಕಾರ ಶಾಲೆ.

ಯಾವದೊಂದು ಜನಾಂಗದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅದರ ಚರಿತ್ರೆ ವಾಙ್ಮಯ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಕಾರಣಗಳು. ಸಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮರದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಹೊಂದಿದ ಖ್ಯಾತಿ, ವ್ಯಾಕರಣ ಕಾವ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರ ದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತೋರಿದ ನೈಪುಣ್ಯ, ಐಹಿಕ ಜೀವನವು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸುಖಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಹಿರಿಯರು ವಿರಚಿಸಿದ ತತ್ವಮಾರ್ಗ, ಇವೇ ನಮ್ಮ ಆರ್ಯ ವಿಜಯಕ್ಕೂ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೂ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವವು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವವು ಇವೇ. ಆದರೆ ನವೀನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ಮತ್ತು ನವನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಒದಗುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಬಂತು. ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಭೀಷ್ಮ, ಮೊದಲಾದವರು ಇರಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಪುರಾಣಗಳು ಕಟ್ಟುಕಥೆಗಳೆಂದೂ ನಾವು ಕಲಿತೆವು. ಇಂಗ್ಲೀಷರು 300 ಜನರಿದ್ದರೂ 10000 ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಅವರೆದುರು ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಹೋದರೆಂದು ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಹೇಳುವವು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯು ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಠಿಣವೂ ಕಲಿತರೂ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವೂ ಆಗಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಅರ್ಜಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವು ನಮಗೆ ಹೂಳಿಟ್ಟ ನಿಧಿಯಂತಿದೆ.

ಸ್ವದೇಶಿಯ ತೌರಮನೆಯಾದ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ಸರ್ ಗುರುದಾಸ ಬೆನರ್ಜಿ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಮಹಾನುಭಾವರು ಈ ಶೋಚನೀಯವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಹಾರಗಲಿಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೇ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿದು ಆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಆದರ್ಶನವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಅವರು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪಠನವನ್ನೂ ದೇಶಭಾಷೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಅನುಕೂಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶಾಭಿಮಾನವು ತರುಣರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹಿಂದುದೇಶದ ನಿಜವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಕಲಿಸುವರು.

ಸ್ವದೇಶಿಯೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಬಂಗಾಳದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪಸರಿಸಿದಂತೆ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದೆ. ಕೊಯಮುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಲೇಜನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಮದ್ರಾಸಿನ ಅನೇಕ ಸಂಭಾವಿತ ಗೃಹಸ್ಥರು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಏರ್ಪಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತೋರಿದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಾಚಕರ ಮುಂದಿಟ್ಟೆವು. ಬಂಗಾಳದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೈಸ್ಕೂಲನ್ನು ಮಚಲಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವರೆಂದು ತೋರುವದು. ಈ ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳ್ಯಾವವೆಂದರೆ—ಇದರಲ್ಲಿ ಒಡಿಗೆ, ನೇಯಿಗೆ, ಮೊದಲಾದ ಕೈಕಾರಿಕೆಗಳ ಒಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮೆದುಳಿಗೂ ಅವಯವಗಳಿಗೂ ಅಭ್ಯಾಸ ದೊರಕುವದು. ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ವೃತ್ತಿಗಳು ಹೀನವೆಂದೆಣಿಸದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉದ್ಯೋಗ ಗೌರವವನ್ನು ಕಲಿಯುವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ತರುಣ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಧರ್ಮಬೋಧೆಯನ್ನೂ ಕೊಡುವರು. ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುವರು.

ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯಭಾರವು ದೇಶೀಯರ ಮೂಲಕವೇ ಸಾಗುವದರಿಂದ ದೇಶೀಯರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ ಎಂದು ಇದರಿಂದ ತೋರಬಹುದು. ಇವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೈಮರಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿಯೂ ಸೆಕೆಂಡ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಏಳು ದರ್ಜೆಗಳಿಗೆ ಮಾಸಂಪ್ರತಿ 6, 8, 12, 16, 20, 24, ರೂಪಾಯಿಯಂತೆಯೂ ಸಂಬಳ ವಿಟ್ಟಿರುವರು.

ಈ ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಪಾಸಾದವರಿಗೆ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯವರ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟು (ಯೋಗ್ಯತಾಪತ್ರ) ದೊರಕದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇವರು ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ರೂಲುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇವರು ತಮ್ಮ ಜಾಹೀರಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮೇಲಾಗುವದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ತೇರ್ಗಡೆ ಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಜಮೀನುದಾರರೂ ರಾಜರೂ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಟ್ಟರೆ ಶಾಲೆಯು ಊರ್ಜಿತಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಈ ಶಾಲೆಯು ನೆಲೆಗೊಂಡು ಏಳಿಗೆಗೆ ಬರಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ

ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರೇ

ಪ್ಲೇಗು ವಿಷೂಚಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ನಿವಾರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ದಯಾಳು ಸರಕಾರದವರು ಮಾಡುವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ಅಹಿತವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದೂ ಉಂಟು. ಉಡುಪಿ ಪರ್ಯಾಯ ಜಾತ್ರೆ ಸಂಬಂಧ ಈಚೆಗೆ ಕೆಲವು ವರುಷಗಳಿಂದ ಜನವರಿ 1ನೇ ತಾರೀಕಿನ ಲಾಗಾಯಿತು 17ನೇ ತಾರೀಕಿನ ವರೇಗೆ ಯಾತ್ರಿಕರು ಉಡುಪಿಗೆ ಬಾರದಂತೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಮಾಡುವರು. ಭಕ್ತಜನರುಗಳು ತಮ್ಮ ಧನ ಮಾನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಅರ್ಪಿಸಿ ಯಾತ್ರೆಮಾಡದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಯಾತ್ರಿಕರು ಬಂದು 4–5 ದಿವಸ ಮಾತ್ರ ಸುಖವಾಗಿದ್ದು ಹೋಗಿಬಿಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಈಗಲಾದರೋ 2–3 ಸಾವಿರ ಜನರು 20–30 ದಿವಸಗಳ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಶುರುಮಾಡುವದರಿಂದ ಸ್ಥಳ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ತುಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅನ್ನನೀರು ಕಾಣದೆ ತಾವು ಅನೇಕ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸಿಗಳಿಗೂ ಬಹು ಅಡಚಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಳೆದ ಪರ್ಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿದ ತೊಂದರೆಗಳ ಅನುಭವವು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ತಹಸೀಲುದಾರರಿಗೂ, ಡಾಕ್ಟರರಿಗೂ ಇರದೆ ಹೋಗದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವರ್ಷವಾದರೂ ಜನರು ಅಂತಹ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗದೆ ಹಾಗಿನ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರಕಾರದವರು ಮಾಡಿ ಸರ್ವರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರಾಗಿ ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಉಡುಪಿ, ತಾ. 12-12-1907. ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸಿ.

ಶ್ರೀಮತ್ಸಕಲಗುಣಸಂಪನ್ನರಾದ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳವರ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ದಾಸಾನುದಾಸ ಪಾತಾಳವಾಸಿಯಾದ ನೆಲಕಡಲೆಯು ಮಾಡುವ ವಂದೇ ಮಾತರಂ; ಅದಾಗಿ,

ಸ್ವಾಮಿ! 'ಸ್ವದೇಶೋಭುವನತ್ರಯಂ' ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತವಿದೆ. ಕಾರಣ ಸುರನರ ಪಾತಾಳ ಲೋಕಗಳೂ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ

ಪಾತಾಳವಾಸಿಯಾದ ನನ್ನ ಲೇಸುಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುವುದು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಸರಿ. ಪರಂತು,

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಡಗಿ ಪಾಂಡವರಂತೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ವಂಶಸ್ಥನು. 'ಕಾಯಿ' ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಮಧೇಯವು. ಈ ಕಾಯಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ನಟ್ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ವಂಶಸ್ಥರನೇಕರು ನೆಲಕಡಲೆ (ಗ್ರೌಂಡ್ ನಟ್)ಯಾದ ನನ್ನಂತೆಯೇ ಸೀಗೆ ಕಾಯಿ (ಸೋಪ್ ನಟ್), ಅಳಲೆ ಕಾಯಿ (ಗೋಲ್ ನಟ್), ಅಡಿಕೆ ಕಾಯಿ (ಅರೇಕಾ ನಟ್), ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (ಕೋಕಾ ನಟ್) ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುವಾಸಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವರಿಬ್ಬರು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವರು. ಮತ್ತಿಬ್ಬರಾದ ಮಹಾನುಭಾವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳು

ಮನುಷ್ಯರ ಮೈಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಲು ನಾನೇ ಸಮರ್ಥನೆಂದು ಸೀಗೆ ಕಾಯಿ ಸೆಡಕು ಮಾಡತೊಡಗಿತು. ಶಾರದೆಯ ವರದಿಂದ ಸರ್ವರ ಲೇಖನಿಯ ಶಾಯಿಗೂ ನಾನೇ ಮೂಲಕಾರಣನೆಂದು ಅಳಲೆಕಾಯಿಗೆ ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮತ್ವವು ಬಂದಿತು. ಇಂತಹ ಗರ್ವಖಂಡನಾರ್ಥವಾಗಿ ಈಗ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸರಕಾರದವರು ಹರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡದೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಅಡಿಕೆಮರವು ತಾನೇ ಆಕಾಶರಾಯನೆಂದು ಅಹಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮದ್ದಿನಂತೆ ಮೈಸೂರು ಸರಕಾರದವರು ಇದರ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಸಾಯರೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ 'ಬಾಗಿದವ ಬದ-ಕ್ಯಾನು' ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಅಂತಹ ಸುಂಕವು ಇತ್ತಲಾಗೆ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ತೆಂಗಿನಮರದ ಪಾಡೇನಾಗಿದೆ! ಬೊಂಡದಿಂದಲೂ ಹೆಂಡದಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮರನ್ನೂ ಅಧಮರನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಶಿಕ್ಷೆ!! ಮಡಲು ಮರ ಬೇರುಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವ ಈ ಸುರತರುವಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟ!!! ಬೇರಿಗೆ ಭೂಕಂದಾಯ ಒಂದು! ಮರಕ್ಕೆ ಮಾಲೀಕರ ಗೇಣಿ ಮತ್ತೊಂದು!! ತಲೆಗೆ ಅಬ್ಕಾರಿ ತೆರಿಗೆ ಬೇರೊಂದು!!! ಸಾಲದ ಕಡಿನುಗೆ ನೀಲದ ಬಾವಲಿ' ಎಂಬಂತೆ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಕಡಿದು ಮೂರುದಾರಿ ಮರವೇರಿ ಎಳೆಯ ಕೊಂಬನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ಗರ್ಭಖೂನ್ ಮಾಡುವ ಕೊಲೆಪಾತಕ ಬೇರೆ!

ಆದರೆ 'ಏಳುವಿಕೆಗೆ ಬೀಳುವಿಕೆಯುಂಟು' (Height has a fall), 'ಮೆರೆದವರು ತಿರಿದಾರು' (Blaze has a quench) ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಗಳಿವೆ. 'ಲೋಕದ ಹೇಳಿಕೆಗೂ ಮಗಳ ಬಾಳಿಕೆಗೂ' ಸಮನಾಗಿ ನನ್ನವರ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕಾದ ಅಸಂಗತಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಗಡಗುಟ್ಟಿ ನಡುಗಿ, ನಾನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ನನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನರಿಯದವರು ನನ್ನನ್ನು 'ನೆಲಕಡಲೆ, ನೆಲಕಡಲೆ' ಎಂದು ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದರೂ ಒಡಲಿನ ದಡಬಡವು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನನ್ನ ಗಿಡದ ದಂಟುಗಳ ಗಂಟುಗಂಟಿಗುಂಟಾಗುವ ಬೇರುಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು [illegible] ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ನೆಲಸಿರುವೆನು.

ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ [illegible] ಗೈಯಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಸಹಿತ ಸರ್ವೆಮಾಡುವರು) ಎಂಬುದೇ [illegible] ಗಿದೆ. ಈ ವೇದವಾಕ್ಯಕ್ಕೆಗೆಡೆಯಾಗಿ ಅಡಗಿದ್ದ ನಾನು ಥಟ್ಟನೆ ಇತ್ಯರ್ಥದ ಇಲಾಖಾಧಿಪತಿಗಳ (ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫೀಸರ್) ದೃಷ್ಟಿಪಥದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದೆನಲ್ಲ! ಅಕಟಾ! ಪಾತಾಳಲೋಕದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಭೂತಳಕ್ಕೆ ತಂದು ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿ ಆಕಾಶಪರ್ಯಂತವೂ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವರ್ತಿಗಳಾದ ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಕಂಡು ಕಾಣದ ನನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರುವರು. ವಂಗಧಂಗವು 'ಇತ್ಯರ್ಥವಾದ ವಿಷಯ' (ಸೆಟ್ಲ್ಡ್ ಫೆಕ್ಟ್) ಎಂದು ಮೋರ್ಲೆಯವರು ಸಾರಿದಂತೆ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಬೆಳಸು 'ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾದುದು' (ಎಸ್ಟಾಬ್ಲಿಷ್ಡ್ ಕ್ರೊಪ್) ಎಂದು ವ್ಯವಸಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ವೇದ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಆದರೆ 'ಶಿವನ ಗುಟ್ಟು ಶಿವನೇ ಬಲ್ಲ' ಎಂಬಂತೆ ಅನುಭವ ಸಿದ್ಧವಾದ ನನ್ನ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಾನೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವೆನು. ಶ್ರವಣಮಾತ್ರದಿಂದ ನನ್ನ ವಿಷಯವಾದ ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯಗಳನ್ನು ನೀವೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪ್ರಕೃತ:-ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲಂತೂ ನಾನು ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲ. ಕಲ್ಲುನೆಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಬೇಡ, ಕೆಸರು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಸರೆತ್ತಲಾಗದು; ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಡಿರಿ, ಬತ್ತ ಕೊಯ್ದಮೇಲೆ ನನ್ನ ಬೆಳೆಗೆ ಹೊತ್ತು ಸಾಲದು. ಜೇಡಿಮಣ್ಣನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಸೋಕಲಾರೆನು. ಅಂಟುಮಣ್ಣು ನನಗೆ ಬಹಳ ತಂಪಾಗುತ್ತೆ. ಭದ್ರಮುಷ್ಟಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಟ ಹೆಚ್ಚು; ದೂರುವೆಯ ಭಾಗ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಲ್ಲ; ನೀರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇರೂರುವುದು ಕಷ್ಟ, ನೀರು ಮೀರಿದರೆ ನಂಜೇರುವುದು, ಹತ್ತಿರ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಎತ್ತರ ಹೆಚ್ಚು, ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಡಿಮೆ. ದೂರದೂರ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯ ಹುಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ಮೋಸ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಾದ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನಳಿಯಬೇಕು. ಆರೇಳು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿ ಪರ್ಯಂತರ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತ್ಯಾವವೂ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಹೋದಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಯಿಗೆಯೂ ಇರುವ ಹೇರಳ ಭೂಮಿಯು ದೊರೆತಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪರಮೋತ್ತಮವಾಗುವದು. ಇದೇ ನನ್ನ ಪರಮ ರಹಸ್ಯವು. ಈ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಕೃಷಿಕರ್ಮ ಕೋವಿದರಾದ ಸೂಕ್ತಿಕರ್ತರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲದೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೃಷಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಣಉಪದೇಶ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸಾಯಾಧ್ಯಾಪಕರ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಕೇಳುವುದು ಉಪಯುಕ್ತವಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ನನ್ನ ನೆವನದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಏತ್ತಿಡುವುದಾದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ನೆಲಕಡಲೆಯಾಗದೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದಂತಾಗುವೆನು. ನಾನೇನು ದ್ರುವಸ್ಯರಲ್ಲ, ಇಂತಹ ನನ್ನನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಂತಹ ಬೇರೊಂದು ಹೊರೆಯನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಲಾರರೆಂದು ನೆರೆನಂಬಿ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಲಗೈ ಬಂಟ

ನೆಲಕಡಲೆಕಾಯಿ.

ವಿದೇಶ ವೃತ್ತಾಂತ

ಕರ್ಜನ್ ಪ್ರಭುಗಳು ಬರ್ಮಿಂಗ್ ಹಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸ್ವರಾಜವಿತ್ತರ ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ನೇ ವಿನಾಶಕಾಲ ಒದಗುವದೆಂದೂ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬರುವದೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಅಮೇರಿಕದ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾದ ರೂಸವೆಲ್ಟರವರು ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರುಷದ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ ಪದವಿಯನ್ನು ವಹಿಸುವದೆ ನಿರಾಕರಿಸಿರುವರು.

ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಂದಿರಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದು [illegible] ಪುರಾತನ ರಿಕಾರ್ಡು ಮಂದಿರಗಳೂ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದವು.

ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ

ಮೆ॥ ನೆವಿನ್ಸನರು ಮೈಮಾನಸಿಂಗ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವರು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಂದ ಲಂಕಷಾಯಿರ್ ವರ್ತಕರಿಗೆ ಬಹಳ ಯೋಚನೆ ಉಂಟಾಗಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ಅಫೀಮು ಕಂದಾಯದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ 4,752 150 ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ದೊರೆತಿರುವದು.

ನಾಕ್ಪುರ್ ರಾವ ಬಹಾದೂರ್ [illegible] ಸರವರು, ಈ ಸಾರೆ [illegible] ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು ಲಾಲಾ ಲಾಜಪತರಾಯರವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ಜನರು ನಾಕ್ಪುರದವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರು.

ಪಂಜಾಬಿ ಬೆರಿಸ್ಟರ್ ಎಟ್ ಲಾ ಲಾಲಾ ಹರಿಕೃಷ್ಣಲಾಲ್ ಎಂಬವರು ಜಾತಿಭೇದ, ಬಾಲವಿವಾಹ ಮೊದಲಾದ ಆಚಾರಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿಯಾದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ನೀಚಸ್ಥಿತಿ ಹೊಂದಿರುವದರಿಂದ ಇಂತಹ ಆಚಾರಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ಉಂಟಾದ [illegible]

ಯಾವದಾದರೂ ಹಿಂದು ಗ್ರಹಸ್ಥರು ವಿವಾಹ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವೇಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಳದವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ನಾಟ್ಯ ಮಾಡಿಸುವದಾದರೆ ಅಂಥಾ ಸಭೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ದೊರೆಗಳೂ ದೊರೆಸಾನಿಗಳೂ ಹೋಗಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಯಾವದು ವೇಳ್ಯೆ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹೋಗುವ ಪಕ್ಷಾಯುಪಟ್ಟರೆ ಅಂಥಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ದೊರೆಸಾನಿಗಳು ಕೂತುಕೊಳ್ಳದೆ, ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಾರದೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಹಿಂದು ಕುಲ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂತ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ವಿಮೆನ್ ವರ್ಕರ್ಸ್ ಯೂನಿಯನ್ ಎಂಬ ಪರೋಪಕಾರದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ ದೊರೆಸಾನಿಗಳು ಸಭೆಕೂಡಿ ಮಾಡಿದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ

"೩೦ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಹಿಂದು ಜನರು ಮಾಡಿದ ವೃದ್ಧಿ ಯಾವದು? ೨೯,೮೦,೦೦,೦೦೦, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ೨೪೬,೦೦೦,೦೦೦ ಜನರು ಓದಲಿಕ್ಕೂ ಬರಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಅರಿಯದ ಮೂಢರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ೪೦೦೦೦೦೦೦ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗೋಷಾ ಹೆಂಗಸರಾಗಿ ಮನೆ ಒಳಗನೇ ಬಂಧನೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥವರು ೨೭೦೦೦೦೦೦ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಿಧವೆಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ೧೪ ವರುಷದ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆಯರು ೬೦೦೦೦೦೦ ಇರುತ್ತಾರೆ ೧೦ ವರುಷ ಪ್ರಾಯವಾಗದ ಪರಂತು ವಿವಾಹವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ೨೫೦೦೦೦೦ ಇರುತ್ತಾರೆ ೧೪ ವಯಸ್ಸದ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆಯರು ೨೫೦೦೦೦ ಇರುತ್ತಾರೆ ೪ ವರುಷದ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆಯರು ೧೪೦೦೦ ಇರುತ್ತಾರೆ. ೫೦,೦೦೦,೦೦೦ ನಿವಾಸಿಗಳು ಮುಟ್ಟಿಕೂಡದ ಹೊಲೆಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅಹಾ," ಎಂತ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಹಸ್ಥನು ಎಪಿಫಾನಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿರುತ್ತಾನೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಸರ್. ಎಸ್. ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಯ್ಯರವರನ್ನು ಥಿಯೊಸೊಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘದ, ವೈಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುವರು

ಕರ್ನಲ್ ಒಲ್ಕೋಟರವರ ಮತ್ತು ವೆ ಡಾಮ್ ಬ್ಲವಾಟ್ಸ್ಕೆಯವರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 7ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಅದ್ಯಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದರು

ಮದ್ರಾಸು ಮಹಾ ಜನ ಸಭೆಯವರು ಬರುವ ಕೊಂಗ್ರೆಸು ಸಭೆಗೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ನ. ಸುಬ್ಬರಾವರನ್ನೂ, ರಾ| ಜಿ. ಅಣ್ಣಾಜಿರಾಯರನ್ನೂ, ರಾ| ಕೆ, ನಾರಾಯಣ ರಾಯರನ್ನೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಆರಿಸಿರುವರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ನೋಟೀಸು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಚಂದಾದಾರರಾದವರ ಚಂದಾಹಣವು ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಬರುವ ವರುಷದ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿಸ ಬೇಕಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ವಿ. ಪಿ. ದ್ವಾರಾ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಆ ರೀತಿ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವರ್ಷದ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಚಂದಾಹಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ರವಾನಿಸುವೆವು.

ಮ್ಯಾನೇಜರ್, ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು. ಒಂದು ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಪ್ಲೇಗು ಮರಣಗಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಮಂಗಳೂರು ಪ್ಲೇಗಿನ ಬಾಧೆಯಿಂದ ವಿರಹಿತವಾಗಿರುವದೆಂದು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಂಭವವಿರುವದು.

ಪೋಸುಪೋರ್ಟು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ತೆಗದುಹಾಕ ಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕಜನ ಮಂಗಳೂರು ನಿವಾಸಿಕರು ಒಂದು ಬಿನ್ನವತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟರ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡುವರಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕಿನ ಬರುವ ಫಸಲಿ ಜಮಾಬಂದಿಯನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟರರವರು ಸ್ವತಹಾ ನಡಿಸುವರು ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಜನವರಿ ತಾ 20–25, ಕುಂಬಳೆ ಜನವರಿ 27–ಫೆಬ್ರುವರಿ ತಾ 2, ಕಾಸರಗೋಡು, 3–8, ಹೊಸದುರ್ಗ, ತಾ 10–15, ಉದೆನೂರ, 17–19, ಈ ರೀತಿ ಜಮಾಬಂದಿಯು ನಡಿಸಲ್ಪಡುವದು

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ 7 ರಾತ್ರೆ ಬೊಂಗರಕೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಾಣಿಯವರ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಳ್ಳರು ಚೋರಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪಹರೆಯವನು ಎಚ್ಚತ್ತದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಿಷ್ಫಲವಾದವು.

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ 3ಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಯುರೋಪಿಯ ತಿರುಕಳಿಸು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರಿಗೆ ಅರ್ಜಿಮಾಡಲು ಆತನ ಊಟದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಎಂಟಾಣೆಯನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾನೂರಿಗೆ ಹೋಗುವರೆ ದಾರಿಖರ್ಚಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

ನವಳ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಾಗಿದ್ದ ಚಂದ್ರನ್‌ರವರು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಬಗ್ಯೆ ಮಲಬಾರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು ರಾ| ಪಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾಯರ. ಇವರ ಚಾರ್ಜನ್ನ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು ಚಂದ್ರನವರು ಇಲ್ಲಿಗನೇ ತಿರಿಗಿ ಬರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ರಾ| ಮುಕುಂದರಾಯರು ಇಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರಾಗಿ ನೇಮಕವಾಗುವರೆಂತಲೂ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು ರಾ| ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಸರ್ಕಿಟಿನ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ರಾ| ಸ| ದೇವರಾಯರು ಈಗ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರವರ ಚಾರ್ಜ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು

ಈ ತಿಂಗಳತಾರೀಕು 7ರಲ್ಲಿ ಎಸ್ಸೆಸರರ ಮತ್ತು ಜೂರಿಯವರ ಪಟ್ಟಿಯು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಕಲೆಕ್ಟರವರಿಂದಲೂ ಜಡ್ಜರವರಿಂದಲೂ ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ 6ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕ್ಲಪ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ತಾ 7ರಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರು

ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮಾಜಿ ಕಲೆಕ್ಟರಾಗಿದ್ದ ಮೇ| ಡಾನ್ಸ್‌ದೊರೆಗಳು ಬರುವ ತಿಂಗಳ ತಾ. 3ಕ್ಕೆ ಪೆನ್ಶನ್ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವರು

ಇಲ್ಲಿ ಕಲೆಕ್ಟರರಾಗಿದ್ದ ಮೇ. ರೋಬರ್ಟಸನ್ ದೊರೆಗಳು ಸ್ಲೋಲಮಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಂಗಲೆಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಮೃಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಲೆಕ್ಟರ ದೊರೆಗಳ ಸಂದರ್ಶನೆಗೆ ಹೋಗುವದು ಅತಿ ದುರ್ಲಭವಾಗಿತ್ತು ದೊರೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಏಕಾಂತ ವಾಸ ವ್ರತವನ್ನೇ ಅವಲಂಭಿಸಿ ಈ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದರೆಂತ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ ಹ್ಯಾಗೂ ಬಂಗ್ಲೆಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹೆಕ್ಕಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಡ ಹೆಂಗಸರಿಬ್ಬರು ಈ ಹುಲಿಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾದರು. ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಗುಂಡು ಹಾಕಿ ಕೊಂದಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ

ಊರಿನವಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ಲೇಗಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಪ್ಲೇಗಿನ ಶಿಬಂದಿಯವರು ಕೊಲೇರಾ ನಿವಾರಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

ಅಮಿನ ದೀವಿಗೆ ಹೋದ ಡ್ರೈಗ್ ದೊರೆಗಳವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿರುವರು ಈ ಹೊತ್ತು ನಾಳೆಯೊಳಗೆ ಕುಂದಾಪುರ ಡಿವಿಜನಿನ ಚಾರ್ಜನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು

ರಾ| ಪಿ. ನಾರಾಯಣ ಮೇನನರು ಕ್ರಿಸ್ತಮಸ್ ರಜೆಯೊಂದಿಗೆ ೧೫ ದಿವಸಗಳ ರಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವರೆಂದೂ ರಾ| ರಗಡೆ ರಾಮರಾಯರು ಇವರಗೈರಹಾಜರಿನಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಡಿವಿಜನಿನ ಚಾರ್ಜ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರಾಗಿಯೂ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು

ಕಳದ ತಾ 14ರಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಗರ್ಲ್ ಯಾ ಹುಡುಗಿಯರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದ ಹುಡುಗಿಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇನಾಮು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ರಾವ ಸಾಹೇಬ ನ ಸುಬ್ರಾಯರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ನಿನ್ನೆ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಯೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ರಿಮಾಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ 8 ಜನ ಬಂದಿವಾನರನ್ನು ಮುಖ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳಿಯುವ ಬಗ್ಯೆ ಹೊರಗೆ ತಂದು ತಿರುಗಿ ರಿಮಾಂಡ್ ಕೋಣೆಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡುಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಪರಾರಿಯಾದನು ಪೊಲೀಸಿನವರು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪವಿರುವ ಅಳ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಯಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿ ಜೈಲಿಗೆ ವೈದರು.

ಕಳದ ತಿಂಗಳ ತಾ 9ರಲ್ಲು ಮಂಗಳೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ ಬೊಬ್ಬಿಯವರ ಬಯಸ್ಕೋಪು ಎಂಬ ನವೀನ ಯಂತ್ರದಿಂದ ರುಶ್ಯ ಜಾಪಾನ ಯುದ್ಧದ ದೇಖಾವೆಗಳು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಈ ದಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡ ಮೆಂಬರರ ಮೀಟಿಂಗ್ ಇರುವದು ಕಳದ ತಾ 14ರಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡು ಮೆಂಬರರ ಸಭೆ ಕೂಡಿತು. ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರೂ ವೈಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರೂ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಮೆಂಬರರ ಪೈಕಿ ಸುರತ್ಕಲ್ ಪಾದ್ರಿಗಳಾದ ಫಾದರ್ ಕೊಹಿಲೊ ಎಂಬವರನ್ನು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಿದ್ದರು.

ಮ. ರಾ. ರಾ. ಬಿ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಶೆಟ್ರರವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನದ ಪ್ರಕಟನಾಪತ್ರವನ್ನೂ ರಾ|| ರಂಗರಾಯರು ಪಂಚಮರ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಓದಿದ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಪೂರ್ವಕ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವೆವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬರುವ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು.

ಬಾತ್ಮೀದಾರರು ಕೊಡುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ.

Ed.

ಹೊಸದುರ್ಗ. ಇಲ್ಲಿಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯು ಇನ್ನೂ ತೆರೆಯಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಮದ್ದುಗಳ ಅತೀ ಆಗತ್ಯವಿದ್ದವರು ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದಯಾಶೀಲರಾದ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಂದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮೊದಲು ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯು ಕೆಲಸವು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸರಕಾರಿ ಕಟ್ಟೋಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೋಡೋತ್ತ ಜಮೀನದಾರ ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ ತಮ್ಮಣ್ಣರ ನಾಯರವರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ ಒಂದು ಚೆಲೋ ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ತದನಂತರ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಬಿಡಾರವು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರವಿದ್ದರೆ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದೀತು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸರ್ವ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸಮೀಪವೇ ಮನೆ ಒದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹಣ ಕೂಡಿಸಿ ಒಂದು ಯೋಗ್ಯ ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸಹಾಯವು ಸದಾ ಚೆಲೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರಕಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು ಜನರು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರನ್ನು ಬೇರೆ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಜನರು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು? ಸರಕಾರದವರು ಹೊಸದುರ್ಗ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ನೇಮಕವಾದ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೇನೇ ಹಚ್ಚುವರೆಂದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶಾಂತಿಭೇದಿ ರೋಗವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹಾವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ. ಜನರು ಭಯಗ್ರಸ್ತರಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಲೇ ಮನೆಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಮೂಡು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೈದಾಸ್ತು ಆಗುವ ನೇಂದ್ರಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು ಗೊನೆ ಬಾಗಫಲಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನು ಕ್ರಯವು ಕಡಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಭತ್ತ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಹಣಕೊಟ್ಟವರು ವಸೂಲಿಗೆ ಹೋಗಲೊಲ್ಲರು. ಈ ರೋಗವು ಜನರ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಮೂಢತ್ವದಿಂದಲೂ ಭಯಂಕರ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. ಪಾಪಿಷ್ಠರು ಬೇರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗದವರ್ಯಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆಯೂ ಪಂಚಾಂಗಬರಿಕೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿಯೂ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.

ಭತ್ತ ಅಕ್ಕಿಯ ಕ್ರಯವು ದಿನೇ ದಿನೇ ಏರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಈ ರೀತಿಯಾದರೆ ಮುಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಶ್ರೀದೇವರಿಗೆ ಗೋಚರ.

ಕಾಸರಗೋಡು, ತಾ॥ 9-12-07.

ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ಸುಮಾರು 2 ಮೈಲು ದೂರವಿರುವ ಕಾವು ಎಂಬ ಒಳಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಾಸ್ತವ ಕಾವುಭಟ್ಟರ ಮನೆಗೆ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರು ನುಗ್ಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ಸದರಿ ತಕ್ಸೀರು ನಡಿಸಿದ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಪೋಲೀಸ್ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರು ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ನಂಬ್ರ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಅವರ ಪೈಕಿ ಮಮ್ಮೂಞ್ಞಿ ಮತ್ತು ಮಮ್ಮದೆ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ 6 ತಿಂಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಠಿಣ ಸಜವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ವಿಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಲಾಲಾ ಲಜಪತ ರಾಯರವರನ್ನೂ ಅಜಿತ ಸಿಂಗರನ್ನೂ ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರೆಂಬ ವದಂತಿಯು ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ತಲ್ಪುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಪೈಕಿ ಅಂದುಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬವರು ತನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಮಹಾನುಭಾವರು ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾರು 6 ತಿಂಗಳ ಪರಿಯಂತರ ಅಘೋರ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಪುನಃ ಸೇರುವ ಸಮಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಭಗವಂತನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಊರಿನವರಿಗೆ 4 ಮೂಡೆ ಮಿಠಾಯಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಂಚಿದರು. ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವೂ ಸಹೋದರ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಇಂಥಾ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆಂಬದು ಮೇಲಿನ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು.

ಇದೇ ತಿಂಗಳ 9ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ ಸಭೆಯು ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಪುತ್ತೂರು ಡಿವಿಜನ್ ಡಿ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ರಾಮರಾಯರವರು ಅಗ್ರಾಸನರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಲವರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆ ಕುರಿತು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯು ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದು ಯಾವದಂದರೆ— ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ರೂಲುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿಯ ಲವರ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಆಗತ್ಯವೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಹಣವು ರೂಲಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸದರಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವದೋ? ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಮಾಡ ಬಹುದೋ ಎಂಬೀ ಮುಂತಾದ ಚರ್ಚೆಗಳು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಮೆಂಬರರ ಪೈಕಿ ಶಾಲಾ ಸಬ್ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರಾದ ಪಿ. ಮಂಗೇಶರಾಯರವರು ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಗೂ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆಗೂ ಇರುವ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ 2 ತರದ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹುಡುಗರಿಗುಂಟಾಗುವ ಬಾಧಕ ಸಾಧಕವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ನಂತರ ಹೆಚ್ಚು ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಸದ್ರಿ ಲವರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯು ಈಗ ಇರುವಂತೆಯೇ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಮಂಗಳೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟ ಶಾಲೆಗೆ ಒಂದು ಶಾಖೆಯಾಗ ಬೇಕೆಂದೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವ 3ನೇ ದರ್ಜೆಯ ಕ್ಲಾಸನ್ನು ತೆಗಿಯ ಬೇಕೆಂದೂ 4ನೇ ದರ್ಜೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವರೆ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದವರನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ರೂಲುಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಿದರೆ ಸಾಧಾರಣ ತರದ ಜನರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಶೂನ್ಯವೆಂತ ಹೇಳಲೇ ಬೇಕು.

ಕುಂಬಡಾಜೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಬ್ಬ ಬದ್ದ ಕುಂಞಿ ಎಂಬ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯನ್ನು ಕೊಂದ ನಂಬ್ರದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೈಲೆಂದ ಕೆಲವು ಜಂಟರನ್ನೂ ಆ ಪೈಕಿ ಒಂದು ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಸೆಶ್ಶನ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕಮಿಟ್ಟು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೊಲರಾ ರೋಗ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸುಮಾರು ಸಮಯವಾಯಿತು. ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಿಟ್ಟ ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರೂ ಸೆನಿಟರಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರೂ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ದಶಂಬರ 1ರ ಲಾಗಾಯಿತು 12ರ ವರೆಗೆ ಕೊಲೆರಾ ರೋಗವು ತಗಲಿದ 61 ಜನರ ಪೈಕಿ 45 ಜನರು ಇಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದರು.

ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಂಗಳೂರು ಫೋರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ತಲ್ಪಿಸತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟುಗಳು ಕಾಸರಗೋಡು ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಶನಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕು ಕಚೇರಿಯಿಂದ ರೈಲ್ವೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪಡಕೊಂಡು ಮಂಗಳೂರು ಫೋರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ರವಾನಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ ಶಿಲ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಣ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಟ್ಟುಗಳು ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಶನಿನಲ್ಲೆ ಉಳಿದವು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ದಾಟಿದ ನಂತರವಾದರೂ ಶಿರಸ್ತೆದಾರ ಯಾನೆ ಹೆಡ್ ಎಕೌಂಟೆಂಟರು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಬೀಲು ಮಾಡಿ ಖಜಾನೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ರವಾನಿಸುವ ವಿಲೆವಾರಿ ಮಾಡುವದರ ಬದಲಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳದೆ ಸ್ಟೇಶನಿನಲ್ಲೆ ಇರಗೊಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸುಮಾರು ೧೫ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಸದರಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ರವಾನಿಸುವಬಗ್ಗೆ ಮಂಗಳೂರು ಫೋರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಹಣವನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆ ತೋರಿಸಿದವರಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾದ್ದರಿಂದ ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ 2 ಜನ ಕ್ಲಾರ್ಕರವರ 3 ತಿಂಗಳ ತಲಬಿನಿಂದ ಆ ಹಣವನ್ನು (೧೫ ೦.೦) ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಕಳೆದು ಬಾಕಿ ತಲಬನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ತಹಶಿಲದಾರರು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಆ 2 ಜನ ಗುಮಾಸ್ತರು ತಮ್ಮ ತಲಬನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳದೆ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನಮಗೆ ಊರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಧಾರಣೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಇರುವಾಗ್ಯೆ ಈ ತರದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಹಶಿಲದಾರರು ನಮಗೆ ಕೊಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂತಲೂ ನಾವು ಆ ಕಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತು ಪದೇ ಪದೇ ಶಿರಸ್ತೆದಾರರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡಾ ಹಣ ವದಗಿಸಿಕೊಡದ್ದರಿಂದ ಈ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಾಧ್ಯರಲ್ಲವೆಂತಲೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತನ್ನಿರಿ, ತಕ್ಕ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದಾಗಿ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಈ 2 ಜನ ಗುಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾರಂತೆ.

ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಸಬ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರು ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ॥ ಸಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರು ಮಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಾಗಿ ಬದ್ಲಿಗೆ ನೇಮಕಪಟ್ಟು ಹೋದ್ದರಿಂದ ಸುಮಾರು ಬಾರದು ವಾರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಡ್ ಕ್ಲಾರ್ಕರೇ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರು ಬರುವರೆಂಬದು

ಯಾವಾದರೂ ಹಿಂದು ಗ್ರಹಸ್ಥರು ವಿವಾಹ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವೇಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇಳದವರನ್ನು ಕರಿಸಿ ನಾಟ್ಯವಾಡಿಸುವದಾದರೆ ಅಂಥಾ ಸಭೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ದೊರೆಗಳೂ ದೊರೆಸಾನಿಗಳೂ ಹೋಗಬಾರದು. ಇಂಥದು ವೇಳ್ಯ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹೋಗುವ ಪಕ್ಷಾಯಪಕ್ಷ್ವರೆ ಅಂಥಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ದೊರೆಸಾನಿಗಳು ಕೂತುಕೊಳ್ಳದೆ, ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಾರದೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಹಿಂದು ಕುಲ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂತ ಕ್ರಿಸ್ಚನ್ ವಿಮೆನ್ ವರ್ಕರ್ಸ್ ಯುನಿಯನ್ ಎಂಬ ಪರೋಪಕಾರದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ ದೊರೆಸಾನಿಗಳು ಸಭೆಕೂಡಿ ಮಾಡಿದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

"೩೦ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಹಿಂದು ಜನರು ಮಾಡಿದ ವೃದ್ಧಿಯಾವದು? ೨೯,೪೦,೦೦,೦೦೦, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ೨೪೬,೦೦೦,೦೦೦ ಜನರು ಓದಲಿಕ್ಕೂ ಬರಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಅರಿಯದ ಮೂಢರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ೪೦೦೦೦೦೦೦ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗೋಷಾ ಹೆಂಗಸರಾಗಿ ಮನೆ ಒಳಗನೇ ಬಂಧನೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥವರು. ೨೬೦೦೦೦೦೦ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಿಧವೆಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ೧೪ ವರುಷದ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆಯರು ೬೦೦೦೦೦ ಇರುತ್ತಾರೆ ೧೦ ವರುಷ ಪ್ರಾಯವಾಗದ ಪರಂತು ವಿವಾಹವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ೨೫೦೦೦೦೦ ಇರುತ್ತಾರೆ. ೧೪ ವಯಸ್ಸದ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆಯರು ೨೫೦೦೦೦ ಇರುತ್ತಾರೆ ೪ ವರುಷದ ಒಳಗಿನ ಪ್ರಾಯದ ವಿಧವೆಯರು ೧೪೦೦೦ ಇರುತ್ತಾರೆ. ೫೦,೦೦೦,೦೦೦ ನಿವಾಸಿಗಳು ಮುಟ್ಟಕೂಡದ ಹೊಲೆಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅಹಾ," ಎಂತ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಹಸ್ಥನು ಎಪಿಫಾನಿ ಎಂಬ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿರುತ್ತಾನೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ.

ಸರ್. ಎಸ್. ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಯ್ಯರವರನ್ನು ಥಿಯೊಸೊಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಘದ, ವೈಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿ ನೇಮಿಸಿರುವರು.

ಕರ್ನಲ್ ಒಲ್ಕೊಟರವರ ಮತ್ತು ಮೆ ಡಾಮ್ ಬ್ಲವಾಟ್ಸ್ಕೆಯವರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಈ ತಿಂಗಳ ತಾರೀಕು 7ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಅಡ್ಯಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದರು.

ಮದ್ರಾಸು ಮಹಾ ಜನ ಸಭೆಯವರು ಬರುವ ಕೊಂಗ್ರೆಸು ಸಭೆಗೆ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ ನ. ಸುಬ್ಬರಾವರನ್ನೂ, ರಾ| ಜಿ. ಅಣ್ಣಾಜಿರಾಯರನ್ನೂ, ರಾ| ಕೆ, ನಾರಾಯಣ ರಾಯರನ್ನೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಆರಿಸಿರುವರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ನೋಟೀಸು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಚಂದಾದಾರರಾದವರ ಚಂದಾಹಣವು ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಬರುವ ವರುಷದ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿಸ ಬೇಕಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ವಿ. ಪಿ. ದ್ವಾರಾ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಆ ರೀತಿ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವರ್ಷದ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಚಂದಾಹಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಿ. ಪಿ. ದ್ವಾರಾ ರವಾನಿಸುವೆವು.

ಮ್ಯಾನೇಜರ್, ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ.

ಮಂಗಳೂರು: ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಂದ ಪ್ಲೇಗು ಮರಣಗಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಮಂಗಳೂರು ಪ್ಲೇಗಿನ ಬಾಧೆಯಿಂದ ವಿರಹಿತವಾಗಿರುವದೆಂದು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಂಭವವಿರುವದು.

ಪಾಸುಪೋರ್ಟು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ತೆಗದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕಜನ ಮಂಗಳೂರು ನಿವಾಸಿಕರು ಒಂದು ಬಿನ್ನವತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟರ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡುವಂತಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕಿನ ಬರುವ ಫಸಲಿ ಜಮಾಬಂದಿಯನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಸ್ವತಹಾ ನಡಿಸುವರು ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಜನವರಿ ತಾ. 20–25, ಕುಂಬಳೆ ಜನವರಿ 27–ಫೆಬ್ರವರಿ ತಾ 2; ಕಾಸರಗೋಡು, 3–8; ಹೊಸದುರ್ಗ, ತಾ. 10–15, ಉದೆನೂರ, 17–19, ಈ ರೀತಿ ಜಮಾಬಂದಿಯು ನಡಿಸಲ್ಪಡುವದು

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ 7 ರಾತ್ರೆ ಬೊಂಗರಕೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಾಣಿಯವರ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಳ್ಳರು ಚೋರಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪಹರೆಯವನು ಎಚ್ಚತ್ತದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಿಷ್ಫಲವಾದವು.

ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ 3ಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಯುರೋಪಿಯ ತಿರುಕನಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರಿಗೆ ಅರ್ಜಿಮಾಡಲು ಅತನ ಊಟದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಎಂಟಾಣೆಯನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾನೂರಿಗೆ ಹೋಗುವರೆ ಬಾಂಡಿ ಖರ್ಚಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ರಿಜಿಸ್ತ್ರಾರಾಗಿದ್ದ ಚಂದ್ರನ್‌ರವರು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಬಗ್ಯೆ ಮಲಬಾರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು ರಾ| ಪಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾಯರು. ಇವರ ಚಾರ್ಜನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಚಂದ್ರನವರು ಇಲ್ಲಿಗೆನೇ ತಿರಿಗಿ ಬರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ರಾ| ಮುಕುಂದರಾಯರು ಇಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ರಿಜಿಸ್ತ್ರಾರರಾಗಿ ನೇಮಕವಾಗುವರೆಂತಲೂ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು ರಾ| ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಸರ್ಕಿಟಿನ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ರಾ| ನ| ದೇವರಾಯರು ಈಗ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ರಿಜಿಸ್ತ್ರಾರರವರ ಚಾರ್ಜ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು.

ಈ ತಿಂಗಳತಾರೀಕು 7ರಲ್ಲಿ ಎಸ್ಸೆಸರರ ಮತ್ತು ಜೂರಿಯವರ ಪಟ್ಟಿಯು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರವರಿಂದಲೂ ಜಡ್ಜರವರಿಂದಲೂ ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ 6ನೇ ತಾರೀಕಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕ್ಲುಪ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ತಾ 7ರಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರು

ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮಾಜಿ ಕಲೆಕ್ಟರಾಗಿದ್ದ ಮೀ| ಡಾನ್ಸ್‌ದೊರೆಗಳು ಬರುವ ತಿಂಗಳ ತಾ. 3ಕ್ಕೆ ಪೆನ್ಶನ್ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವರು

ಇಲ್ಲಿ ಕಲೆಕ್ಟರರಾಗಿದ್ದ ಮೀ. ರೋಬರ್ಟಸನ್ ದೊರೆಗಳು ಸೇಲಮಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಂಗಲೆಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಲೆಕ್ಟರ ದೊರೆಗಳ ಸಂದರ್ಶನೆಗೆ ಹೋಗುವದು ಅತಿ ದುರ್ಲಭವಾಗಿತ್ತು. ದೊರೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಏಕಾಂತ ವಾಸ ವೃತವನ್ನೇ ಅವಲಂಭಿಸಿ ಈ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದರೆಂತ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಹ್ಯಾಗೂ ಬಂಗ್ಲೆಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹೆಕ್ಕಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಡ ಹೆಂಗಸರಿಬ್ಬರು ಈ ಹುಲಿಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾದರು. ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಗುಂಡು ಹಾಕಿ ಕೊಂದಿರುವರೆಂದು ತಿಳದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಊರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ಲೇಗಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಪ್ಲೇಗಿನ ಶಿಬಂದಿಯವರು ಕೊಲೇರಾ ನಿವಾರಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

ಅಮಿನ ದೀವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಡ್ಯೊಗ್ ದೊರೆಗಳವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿರುವರು. ಈ ಹೊತ್ತು ನಾಳೆಯೊಳಗೆ ಕುಂದಾಪುರ ಡಿವಿಜನಿನ ಚಾರ್ಜನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ರಾ| ಪಿ. ನಾರಾಯಣ ಮೇನನರು ಕ್ರಿಸ್ತಮಸ್ ರಜೆಯೊಂದಿಗೆ ೧೫ ದಿವಸಗಳ ರಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವರೆಂದೂ ರಾ| ರಗಡೆ ರಾಮರಾಯರು ಇವರ ಗೈರಹಾಜರಿನಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಡಿವಿಜನಿನ ಚಾರ್ಜು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರಾಗಿಯೂ ವರ್ತಮಾನವಿರುವದು.

ಕಳದ ತಾ 14ರಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಗರ್ಲ್ ಯಾ ಹುಡುಗಿಯರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದ ಹುಡುಗಿಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇನಾಮು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ರಾವ ಸಾಹೇಬ ನ. ಸುಬ್ರಾಯರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಾಸನವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ನಿನ್ನೆ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಯೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ರಿಮಾಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ 8 ಜನ ಬಂದಿವಾನರನ್ನು ಮುಖ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳಿಯುವ ಬಗ್ಯೆ ಹೊರಗೆ ತಂದು ತಿರುಗಿ ರಿಮಾಂಡ್ ಕೋಣೆಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ್ಯೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಪಲಾಯಿಯಾದನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪವಿರುವ ಅಳ್ಕೆಕಟ್ಟೆಯಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿ ಜೈಲಿಗೆ ನೈದರು.

ಕಳದ ತಿಂಗಳ ತಾ. 9ರಲ್ಲು ಮಂಗಳೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕೊಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ ಬೊಬ್ಬಿಯವರ ಬಯಸ್ಕೋಪು ಎಂಬ ನವೀನ ಯಂತ್ರದಿಂದ ರುಶ್ಯ ಜಪಾನ ಯುದ್ಧದ ದೇಖಾವೆಗಳು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಈ ದಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡ್ ಮೆಂಬರರ ಮೀಟಿಂಗ್ ಇರುವದು. ಕಳದ ತಾ. 14ರಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡು ಮೆಂಬರರ ಸಭೆ ಕೂಡಿತು. ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರೂ ವೈಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರೂ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಮೆಂಬರರ ಪೈಕಿ ಸುರತ್ಕಲ್ ಪಾದ್ರಿಗಳಾದ ಫಾದರ್ ಕೊಹಿಲೊ ಎಂಬವರನ್ನು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಿದ್ದರು.

ಮ. ರಾ. ರಾ. ಬಿ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಶೆಟ್ರಿಯವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನದ ಪ್ರಕಟನಾಪತ್ರವನ್ನೂ ರಾ|| ರಂಗರಾಯರು ಪಂಚಮರ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒದಿದ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಪೂರ್ವಕ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವೆವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬರುವ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು.

ಬಾತ್ಮೀದಾರರು ಕೊಡುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ.

Ed.

ಹೊಸದುರ್ಗ. ಇಲ್ಲಿಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯು ಇನ್ನೂ ತೆರೆಯಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಮದ್ದುಗಳ ಅತೀ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದವರು ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದಯಾಶೀಲರಾದ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಂದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಕೆಲಸವು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸರಕಾರಿ ಕಟ್ಟೋಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೋಡೋತ್ತ ಜಮೀನದಾರ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀ ತಮ್ಮಾರ ನಾಯರರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಚೆಲೋ ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ತರುವಾಯ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಬಿಡಾರವು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರವಿದ್ದರೆ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದೀತು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸರ್ವ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸಮೀಪವೇ ಮನೆ ಒದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹಣ ಕೂಡಿಸಿ ಒಂದು ಯೋಗ್ಯ ಕಟ್ಟೋಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸಹಾಯವು ಸದಾ ಚೆಲೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರಕಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು ಜನರು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರನ್ನು ಬೇರೆ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಜನರು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು? ಸರಕಾರದವರು ಹೊಸದುರ್ಗ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ನೇಮಕವಾದ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆನೇ ಹಚ್ಚುವರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವಾಂತಿಭೇದಿ ರೋಗವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹಬ್ಬಿ ವಳೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ. ಜನರು ಬಹುಗ್ರಸ್ತರಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಲೇ ಮನೆಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಮೂರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೈದಾಸ್ತ್ರ ಆಗುವ ನೇಂದ್ರಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಫಲಗಳು ಹಳ್ಳಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನುಗಳ ಕ್ರಯವು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಭತ್ತ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಹಣಕೊಟ್ಟವರು ವಸೂಲಿಗೆ ಹೋಗಲೊಲ್ಲರು. ಈ ರೋಗವು ಜನರ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಮೂಢತ್ವದಿಂದಲೂ ಭಯಂಕರ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. ಮಾಪಿಳೆಯವರು ಬೇರೆ ಯಾವದರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆಯೂ ಪರಂಪರೆಗೆ ಹೀನರಾಗಿಯೂ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.

ಭತ್ತ ಅಕ್ಕಿಯ ಕ್ರಯವು ದಿನೇ ದಿನೇ ಏರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಈ ರೀತಿಯಾದರೆ ಮುಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಶ್ರೀ ದೇವರಿಗೆ ಗೋಚರ.

ಕಾಸರಗೋಡು, ತಾ 9-12-07.

ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ಸುಮಾರು 2 ಮೈಲು ದೂರವಿರುವ ಕಾವು ಎಂಬ ಒಳಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಾಸ್ತವ ಕಾವುಭಟ್ಟರ ಮನೆಗೆ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರು ನುಗ್ಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ಸದರಿ ತೆಕ್ಷೀರು ನಡಿಸಿದ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಪೋಲೀಸ್ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರು ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ನಂಬ್ರ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಅವರ ಪೈಕಿ ಮಮ್ಮೂಞ ಮತ್ತು ಮಮ್ಮಸೆ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ 6 ತಿಂಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಠಿಣ ಸಜವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ವಿಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯರವರನ್ನೂ ಅಜಿತ ಸಿಂಗರನ್ನೂ ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರೆಂಬ ವದಂತಿಯು ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ತಲ್ಪುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಪೈಕಿ ಅಂದುಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬವರು ತನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಮಹಾನುಭಾವರು ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾರು 6 ತಿಂಗಳ ಪರಿಯಂತರ ಅಘೋರ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಪುನಃ ಸೇರುವ ಸಮಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಭಗವಂತನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಊರಿನವರಿಗೆ 4 ಮುಡಿ ಅಕ್ಕಿ ದಾನವನ್ನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಂಚಿದರು. ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನವೂ ಸಹೋದರ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಇಂಥಾ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆಂಬುದು ಮೇಲಿನ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು.

ಇದೇ ತಿಂಗಳ 9ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡು ಸಭೆಯು ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಜರಗಿತು. ಪುತ್ತೂರು ಡಿವಿಜನ್ ಡಿ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಮ. ರಾ. ರಾ. ರಾಮರಾಯರವರು ಅಗ್ರಾಸನರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಲವರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆ ಕುರಿತು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯು ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದು ಯಾವದೆಂದರೆ—ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ರೂಲುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿಯ ಲವರ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಅಗತ್ಯವೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಹಣವು ರೂಲಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸದರಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವದೋ? ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದೋ ಎಂಬೀ ಮುಂತಾದ ಚರ್ಚೆಗಳು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಮೆಂಬರರ ಪೈಕಿ ಶಾಲಾ ಸಬ್ ಆಸಿಸ್ಟಂಟರಾದ ಪಿ. ಮಂಗೇಶರಾಯರವರು ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಗೂ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆಗೂ ಇರುವ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ 2 ತರದ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹುಡುಗರಿಗುಂಟಾಗುವ ಬಾಧಕ ಸಾಧಕವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ನಂತರ ಹೆಚ್ಚು ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಸದ್ರಿ ಲವರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯು ಈಗ ಇರುವಂತೆಯೇ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಮಂಗಳೂರು ಗವರ್ನಮೆಂಟ ಶಾಲೆಗೆ ಒಂದು ಶಾಖೆಯಾಗ ಬೇಕೆಂದೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವ 3ನೇ ದರ್ಜೆಯ ಕ್ಲಾಸನ್ನು ತೆಗೆಯ ಬೇಕೆಂದೂ 4ನೇ ದರ್ಜೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವರೆ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಪಟ್ಟವರನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ರೂಲುಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಿದರೆ ಸಾಧಾರಣ ತರದ ಜನರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಶೂನ್ಯವೆಂತ ಹೇಳಲೇ ಬೇಕು.

ಕುಂಬಡಾಜೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಬಡ್ಡ ಕುಂಞಿ ಎಂಬ ಮಾಪಿಳೆಯನ್ನು ಕೊಂದ ನಂಬ್ರದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೈಲೆರಾದ ಕೆಲವು ಜಂಟರನ್ನೂ ಆ ಪೈಕಿ ಒಂದು ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಸೆಶ್ಯನ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕಮಿಟ್ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲರಾ ರೋಗ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸುಮಾರು ಸಮಯವಾಯಿತು. ಹಿಂತಿರುಗಲಿಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೆಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ವೈದ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರೂ ಸೆನಿಟರಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರರೂ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ದಶಂಬರ 1ರ ಲಾಗಾಯತು 12ರ ವರೇಗೆ ಕೋಲೆರಾ ರೋಗವು ತಗಲಿದ 61 ಜನರ ಪೈಕಿ 45 ಜನರು ಇಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದರು.

ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಂಗಳೂರು ಫೋರೆಸ್ಟ ಆಫೀಸಿಗೆ ತಲ್ಪಿಸತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟುಗಳು ಕಾಸರಗೋಡು ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಶನಿಗೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಿದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕು ಕಚೇರಿಯಿಂದ ರೈಲ್ವೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪಡಕೊಂಡು ಮಂಗಳೂರು ಫೋರೆಸ್ಟ ಆಫೀಸಿಗೆ ರವಾನಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪರ್ಮನೆಂಟ ಶಿಲ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಣ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಟ್ಟುಗಳು ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಶನಿನಲ್ಲೇ ಉಳಿದವು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ದಾಟಿದ ನಂತರವಾದರೂ ಶಿರಸ್ತೆದಾರ ಯಾನೆ ಹೆಡ್ ಎಕೌಂಟೆಂಟರು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಬಿಲು ಮಾಡಿ ಖಜಾನೆಯಿಂದ ತೆಗದು ಆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ರವಾನಿಸುವ ಏಲಿವಾರಿ ಮಾಡುವದರ ಬದಲಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾಲದವರೇಗೆ ಆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳದೆ ಸ್ಟೇಶನಿನಲ್ಲೇ ಇರಗೊಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸುಮಾರು ೧೨ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಸದರಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ರವಾನಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಗಳೂರು ಫೋರೆಸ್ಟ ಆಫೀಸಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಹಣವನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆ ತೋರಿಸಿದವರಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾದ್ದರಿಂದ ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾದ 2 ಜನ ಕ್ಲಾರ್ಕರವರ 3 ತಿಂಗಳ ತಲಬಿನಿಂದ ಆ ಹಣವನ್ನು (೧೨ ೦.೦) ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಕಳೆದು ಬಾಕಿ ತಲಬನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ತಹಶೀಲದಾರರು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಆ 2 ಜನ ಗುಮಾಸ್ತರು ತಮ್ಮ ತಲಬನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳದೆ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನಮಗೆ ಊರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಧಾರಣೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಇರುವಾಗ್ಯೆ ಈ ತರದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಹಶೀಲದಾರರು ನಮಗೆ ಕೊಡುವರು. ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂತಲೂ ನಾವು ಆ ಕಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತು ಪದೇ ಪದೇ ಶಿರಸ್ತೆದಾರರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡಾ ಹಣ ಮಂಗಿಸಿಕೊಡದ್ದರಿಂದ ಈ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಾಧ್ಯರಲ್ಲವೆಂತಲೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತನ್ನಿರಿ, ತಕ್ಕ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದಾಗಿ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರವರು ಈ 2 ಜನ ಗುಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದಾರಂತೆ.

ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಸಬ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರು ಮ. ರಾ. ರಾ. ಸಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರು ಮಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಾಗಿ ಬದ್ಲಿಗೆ ನೇಮಕಪಟ್ಟು ಹೋದ್ದರಿಂದ ಸುಮಾರು ಒಂದು ವಾರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಡ್ ಕ್ಲಾರ್ಕರೇ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆಯೋ

ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕಿತ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ರಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋದ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ ಮಗ ಚಂದ್ರನ್ ಎಂಬವರು ಮಂಜೇಶ್ವರಕ್ಕೂ ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರುವ ಗೋವಿಂದ ರಾಯರು ಈ ಸರಗೋಡಿಗೂ ಸಬ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಾಗಿ ಬರುವರೆಂದು ವರ್ತಮಾನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಗೋವಿಂದ ರಾಯರವರು ಇದೇ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ 2ನೇ ಕ್ಲಾರ್ಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಮಂಜೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಆಕ್ಟಿಂಗಾಗಿ ಬತ್ತಿಗೆ ಹೋದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮುಲ್ಕಿ. ಇಲ್ಲಿಯ ಮ. ರಾ. ರಾ ಬಂಗ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ ಕಮ್ತಿಯರು ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದದ ವಿನಹ ಜನರ ಜ್ಞಾನವು ವಿಕಾಸವಾಗದೆಂದು ತಿಳಕೊಂಡು ಓದುಬಲ್ಲಂಥಾ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬನು ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ವಂದೇಮಾತರಂ ಮರಾಟ್ಟ, ಪ್ರಭುದ್ಧ ಭಾರತ, ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಹಿಂದೂ ಕಾಲೇಜ್ ಮೆಗಜಿನ್, ಕೆನರಾ ಹ್ಯಾಸ್ಕೂಲು ಮೆಗಜಿನ್, ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಕಾಳ್, ಕೇಸರಿ, ಆರ್ಯಧರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ವಿವೇಕೋದಯ, ವೃತ್ತಾಂತ ಪತ್ರಿಕೆ, ವೃತ್ತಾಂತ ಚಿಂತಾಮಣಿ, ವಿಕಟಪ್ರತಾಪ, ಸುಭಾಶಿಣಿ, ಸ್ವದೇಶಾಬಿಮಾನಿ, ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಓದುವ ಬಗ್ಯೆ ಬಂಗ್ಲೆಯ ಮೇಜಿಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಪಸರಿಸಿರುವರು. ಅವರು ಮಾಡಿದಂಥಾ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಮಹಾ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಬಲ್ಲವರು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ನೆನಸುತ್ತೇನೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಶನನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಬಗ್ಯೆ ಸದ್ಯ 2500 ರೂಪಾಯಿ ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಅದರ ಕೆಲಸವು ನಡಿಯುತ್ತಲಿದೆ ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸದ್ಯ ಬಂದಿರುವ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ ಕೆಳಗೆ 60 ಪೋಲೀಸಿನವರನ್ನು ಇಡುವರೆಂಬಗಾಗಿಯೂ ಸುರತ್ಕಲ್ಲಿನ ಸ್ಟೇಶನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆನೇ ಸೇರಿಸುವರೆಂಬದಾಗಿಯೂ ವದಂತಿ ಇದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಸೆನಿಟರಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಬಗ್ಯೆ ತಿರಿಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹಣವು ಸದ್ಯ ಸೆಂಕ್ಷನ್ ಆದೀತಂತೆ.

ಹುಡಿಗಿಯರ ಶಾಲಾ ಅಸಿಸ್ಟೆಂತ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟ್ರೆಸ್ ಮಿಸ್ ಪೆಟರ್ಸನ್ ಇವರು ತಾರೀಕು 4ರಲ್ಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಾರೀಕು 5ರಲ್ಲು ಬಿ ಜಿ. ಎಮ್. ಹುಡಿಗಿಯರ ಭೋಜನಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ತಾರೀಕು 6ರಲ್ಲು ಪೇಟೆಯ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಹಿಂದೆರಳಿದರು. ಫಲಿತಾಂಶವು ಸದ್ಯ ತಿಳಿದುಬರಲಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೊತೆಸ್ಟಾಂತ ಕ್ರೈಸ್ತರು ಕಾನ್ವಾರ್ಡ್ ಬಿ ಜಿ ಎಮ್. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಶುಕ್ರವಾರ ರಾತ್ರಿಗೆ ಹೊಸತಾಗಿ ಒಂದು ದೇವತಾ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಕೂಟವನ್ನು ಮಾಡಲಿಚ್ಛೈಸಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ ಇನ್ನು ಮತಸಂಬಂಧವಾದ ಸಲ್ಲಾಪಗಳೂ ನಡಿಯುವವು.

ಉಡುಪಿ. ಛಳಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ರಾತ್ರಿಗೆ ಮಳೆನಿಯಂತೆಯೆ ಇಬ್ಬನಿಯು ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಸುಗ್ಗಿ ಬೆಳೆಯು ಚನ್ನಾಗಿದೆ. ಅಕ್ಕಿಬೆಲೆಯು ಏರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗಲೇ ಕ್ಷಾಮಕಾಲದ ಬೆಲೆ ನಡಿಯುತ್ತದೆ ಎಂತ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಏನೇನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ಬಡವರ ಗೋಳಿಗೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ.

ಮ. ರಾ. ರಾ. ಪಂಡಿತ ಸಾವಕಾರ ಬಂಗ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ ಕಾಮತ್ ಇವರು ಈ ತಿಂಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಊರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಮಣ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೇಶೋನ್ನತಿಯ ವಿಷಯವಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರಾದರು. ಈ ದೇಶ ಕಾಲಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಅನ್ನಪಾನ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ವಿದೇಶ ಅನ್ನಪಾನ ಉಡುಪುಗಳಿಗೆ ಮರುಳರಾಗಿರುವ ನಮ್ಮಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯವಿದ್ದವರೂ, ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಗಳೂ, ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರೂ, ಮೇಧಶಕ್ತಿ ಇದ್ದವರೂ, ಆಗಿದ್ದರಾದುದರಿಂದ ನಾವುಗಳು ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಕರವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೂ ಬಿಡುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅತಿ ಬಡವರು ಕೂಡ ಯಥೋಚಿತ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗುವಂತೆ ಸರ್ವರೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇವರ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಮುಖ್ಯ ಸಾರಾಂಶವಾಗಿದ್ದಿತು. ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರತಿ ಭಾನುವಾರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಸುತ್ತುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಟಿರುವರಾಗಿ ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇನೆ

ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟ್ರೆಸ್ ಪೆಟರ್ಸನ್ ದೊರೆಸಾನಿಯವರು ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಊರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಪರಿಕ್ಷೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಯು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ಅತೀ ಶೋಚನೀಯವು ಹೆತ್ತವರು ತಮ್ಮ ಬಾಲಕಿಯರನ್ನು ಹುಡುಗರ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹುಡುಗರೊಡನೆಯೇ ಕೂತು ವಿದ್ಯೆಕಲಿಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 60 ಮಂದಿ ಹುಡುಗಿಯರು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಒಂದು ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರಿಯುವ ಹಾಗೆ ಯಾರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸದಿರುವದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಕಳ್ಳರ ಅವಾಂತರವು ಶುರುವಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಉಪ್ಪೂರು ಭಾಗವತರು ಎಂಬವರ ಮನೆಗೆ ಈ ತಾ. 2ರಲ್ಲು ಹಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಕಳ್ಳರು ಹೊಕ್ಕು ಕೆಲವು ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಮರು ದಿನ ಹಗಲಲ್ಲಿ ಚಿಟ್ಪಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಂಗಸಿನ ಮನೆಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಕೆಲವು ನಗನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿದರು. ಪರ್ಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಅವಾಂತರಗಳು ನಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಇದೆಯೋ ತಿಳಿಯದು ಇಲ್ಲಿಯ ಹೆ ಕೊ ರಾಮಯ್ಯನವರು ಬಹು ಚಟ್ಟವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಬೇಕಾದವರೂ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ನಂಬ್ರಗಳನ್ನು ತಲಾಶಿ ಮಾಡದೆ ಇರಲಾರರೆಂತ ಜನರು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ

ಸೋದೇ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರು ಕೊಚ್ಚಿ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀಗಳವರು ಮೊದಲೇ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ ಅದುದರಿಂದ ಈ ವರ್ಷದ ಪರ್ಯಾಯೋತ್ಸವಕ್ಕೆ 8 ಮಂದಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪೈಕಿ ಆರೇ ಮಂದಿ ಇರುವಂತಾಯಿತು.

ಬೈಂದೂರು ಜಟ್ಕಾಗಾಡಿಗಳ. ಇಲ್ಲಿ ವರೆಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಶುರುವಾದಂದಿನಿಂದ ಜನರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವೇ ಆಗಿಯದೆ. ಆದರೆ ಜಟ್ಕಾಗಾಡಿಗಳು ಹೊಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವ ಜನಗಳೂ ಕುದುರೆಗಳ ಚಾಕರಿಗೆ ಇರುವ ಜನರೂ ಈ ಊರಿನ ಪುಂಡ ಜನಗಳ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಪಾಸ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡಿಸತಕ್ಕ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯಗಳೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತವೆ ಇಂಥಾ ದುಷ್ಟ ಜನರನ್ನು ಸುಬ್ಬಯಕಟ್ಟಿರು ತಮ್ಮ ಜಟ್ಕಾನೌಕರರಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದು ಸಹಜವಲ್ಲ

ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಾವರ ತಾಲೂಕಿನ ಮಂಗುವೆ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಗಾಣಿಗರ ಜಾತಿಯವನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ತಾನು ಮಂತ್ರವಾದಿಯೆಂದೂ, ಪಂಡಿತನೆಂದೂ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೂಳಿಟ್ಟ ನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ತೆಗದುಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದೂ ಚಿನ್ನ ಮುತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಜನರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ ಆತನು ಇತ್ತಲಾಗಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಕುಂದಾಪುರ ಉಡ್ಪಿ, ಮಂಗ್ಳೂರು, ಪುತ್ತೂರು ಈ ತಾಲೂಕ ಗಳ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ಈತನು ಕಳೂರು ಕಟ್ಟೆ, ಸಾಗರ, ನಗರ, ತಾಲೂಕುಗಳ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರನ್ನು ಠಕ್ಕು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸದರಿಯವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಇದ್ದರೆ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗರೆಂದು ಹಾರೈಸುವ.

ಸರ್ವರ ಹಿತಚಿಂತಕ.

ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗು ರೋಗವು ಉಲ್ಬಣವಾದ್ದರಿಂದ ಶಂಕರನಾರಾಯಣದಲ್ಲಿರುವ ಲೋಕಲ್ ಫಂಡಿನವರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಸಂಗಡಿಯಲ್ಲಿಡುವರಂತೆ.

ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿಯ ಅಬ್ಬಿಗುಡ್ಡೆ ಕಾಡನ್ನು ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ನಲಕೂರು ಕಾಡನ್ನು ರಿಜರ್ವ ಫೋರೆಸ್ಟಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿರುವರು

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೨೯ನೇ ಪ್ಲವಂಗ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಶು ೧೨ಯು ಚಂದ್ರವಾರದಾರಭ್ಯ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಬ. ೧೧ಯು ಕುಜವಾರದ ವರೆಗಿನ ವಾರ ಪಂಚಾಂಗವು. 1907ನೇ ಇಸವಿ ದಶಂಬರ ತಾರೀಕು 16ರಿಂದ 31ರ ವರೆಗೆ.

ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ	ತಾ.	ವಾರ	ತಿಥಿ	ಘಳಿಗೆ	ನಕ್ಷತ್ರ	ಘಳಿಗೆ
16	ಚಂದ್ರ	೧೨	೩೬|||	ಭರಣಿ	೪೪||	24	ಕುಜ	೪	೪|	ಆಶ್ಲೇಷಾ	೨೧
17	ಕುಜ	೧೩	೩೭|||	ಕೃತ್ತಿಕಾ	೪೭|	25	ಬುಧ	೫	೮|||	ಮಘಾ	೨೬||
18	ಬುಧ	೧೪	೪೦|	ರೋಹಿಣಿ	೫೧	26	ಗುರು	೬	೧೨||	ಹುಬ್ಬಾ	೩೧
19	ಗುರು	೧೫	೪೪	ಮೃಗಶಿರಾ	೫೬|	27	ಶುಕ್ರ	೭	೧೪|||	ಉತ್ತರಾ	೩೪|
20	ಶುಕ್ರ	೧	೪೬|||	ಆರ್ದ್ರಾ	೬೦	28	ಶನಿ	೮	೧೬	ಹಸ್ತಾ	೩೬||
21	ಶನಿ	೨	೪೮|||	ಆರ್ದ್ರಾ	೨	29	ರವಿ	೯	೧೬	ಚಿತ್ರಾ	೪೩||
22	ರವಿ	೩	೫೫	ಪುನರ್ವಸು	೮||	30	ಚಂದ್ರ	೧೦	೧೪|||	ಸ್ವಾತಿ	೩೭|||
23	ಚಂದ್ರ	೪	೬೦	ಪುಷ್ಯ	೧೪|||	31	ಕುಜ	೧೧	೧೨||	ವಿಶಾಖಾ	೩೬

Pocket Diaries for 1908.

1908ನೇ ಇಸವಿಯ

ಪ್ರೊಕೆಟ್ ಡ್ಯಾರಿಗಳು

ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ! ತ್ವರೆಮಾಡಿರಿ!

ನೋಟುಬೂಕಿನ ಸ್ಯಾಜು 0—8—0.

4×5½ ಸ್ಯಾಜು 0—6—0

ಹದಿನೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದು ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಮ್ಮಿ ದರ

ಪ್ರತಿಗಳು ಬೇಕೆಂದಿರುವವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ ಬರಿಯುವದು

ಮೆನೇಜರ್
ಶಾರದಾ ಪ್ರೆಸ್,
ಮಂಗಳೂರು

THE HINDU SOAP MANUFACTURING CO.

ಹಿಂದೂ ಸೋಪ್‌ಮೆನ್ಯುಫೆಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿ.

ಕುಂದಾಪುರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

ಈ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧದ ಸಾಬೂನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ ಸಾಬೂನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟಮವಾದದ್ದು ಕ್ರಯ ಸುಲಭ, ಚರಬಿ ವಿರಹಿತವಾದದ್ದು ನಾಗರಿಗಳೂ, ವಿಶೇಷವಾಹಿತಿಯೂ ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟರಿಂದ ದೊರಕುವವು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಏಜಂಟರಾಗ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬರಕೊಳ್ಳಬಹುದು

ಬಿ ದತ್ತ ಎಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಮೆನೇಜಿಂಗ್ ಏಜಂಟ್ಸ್

1908ನೇ ಇಸವಿ ಕೆಲೆಂಡರ್.

ಒಂದು ಕೆಲೆಂಡರಿಗೆ ೦ ೧-೦.

ಒಂದೇ ನಮೂನೆಯ 12 ಕೆಲೆಂಡರ್ ತೆಗದುಕೊಂಡರೆ ಒಂದು ಉಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದು

ಈ ಕೆಲೆಂಡರ್ ನೇತ್ರಾನಂದಕರವಾಗಿ ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗ ಹಾಕಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಇಡಲಿಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಿದೆ

ಕೆಲೆಂಡರ್ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದಬೇಡಿ ಉತ್ತಮವಾದವುಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ವ್ಯಯಮಾಡಿರಿ, ಕೂಡಲೇ ಒಂದಾಣೆ ಸ್ಟಾಂಪು ಕಳುಹಿಸಿರಿ

ವಿಳಾಸ
ಪ್ರೊಪ್ರೈಟರ್
ದಿ ಉಲನ್ ಮಾರ್ಟ್
ಮಂಗಳೂರು

R. M. KAMATH'S

SWADESHI BLUE BLACK INK POWDER.

ಆರ್. ಯಂ. ಕಾಮತ್.

ಇವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಕಪ್ಪುಶಾಯಿ ಹುಡಿ, ಕಟ್ಟು 1ಕ್ಕೆ 3ಪೈ.

ಈ ಹುಡಿ ಬಿಶೀ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಕಮ್ಮಿಶನ್ ಶಿಕ್ಕುವದು. ಈ ಶಾಯಿಯು ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲ 250ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಕುವದು.

ಸುಗಂಧನಾಶಿಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—4—0. 12ಶೀಸೆ ಒಂದೇ ಸಲ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂ. 2—4—0ಗೆ ಶಿಕ್ಕುವವು. ಇದು ತಲೆಪಾತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಗಂಡಮಾಲೆಗೆ ಸೌಗಂಧೀ ತೈಲ್ಯ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ವ್ರಣ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ತಾಗಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ. ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—12—0 ಒಂದೇ ಸಲ 6 ಶೀಸೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ 1 ಶೀಸೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವದು

ಫುಯಿಂತೇಲ್ ತೈಲ್ಯ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 1—0—0 ಅರ್ಧ ಶೀಸೆಗೆ 0—8—0, ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಹ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಕಲ ತರದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಟವಾದ ಮದ್ದು ಅಲ್ಲದೆ ವಾತದ ನೋವು, ಪೆಟ್ಟು ತಾಗಿದ ನೋವು ಉಳುಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾ ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು

ಸುಗಂಧಕಲಾವಿಲಾಸ—ಡಬ್ಬಿ 1ಕ್ಕೆ ರೂ 0—4—0 12 ಡಬ್ಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ 2—4—0. ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಗಂಧದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ

ಕಜ್ಜಿನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ—ಶೀಸೆ 1ಕ್ಕೆ 0—2—0. ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿವರ ಮದ್ದಿನ ಸಂಗಡ

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಟಪ್ಪಾಲ ದ್ವಾರಾ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕ್ರಯದ ಹೊರತು ವಿ ಪಿ ಖರ್ಚು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೀಳುವದು

ವಿಳಾಸ —ಆರ್. ಯಂ ಕಾಮತ್
ಪಂಚಮ್ಹಾಲ್,
ಮುಲ್ಕಿ, ದ ಕನ್ನಡ

Address —R M Kamath
Pnnchamahal
Moolky, S Canara

ಓರಿಯಂಟಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ.

ಲೈಫ್ ಎಶ್ಯೂರನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಎಂಬ

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವದೇಶಿ

ಜೀವ ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಂಘ.

1874ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲಿನದು ಕಳೆದ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದವರ ವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮೇ ಮುಂಗಡ ರೂಪಾಯಿ 3,92,999-10-0

ಸಂಘದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧನವು 2 ಕೋಟಿ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿರುತ್ತದೆ

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ 2,2700,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವಿಮೇದಾರರಿಗೆ ಸಲಾಯಿಸಿರುತ್ತದೆ 1882ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ 29ನೇ ತಾರೀಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದವರು ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರಿನ ಶರ್ತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಮೇದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರು ತೆರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೇಕಡಾ 80ರ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಬಲಗು ಸರಕಾರದ ಭದ್ರತಾಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಾತಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಮುಂಬಾಯಿ ಸರಕಾರದ ಹುದ್ದೇದಾರರಾಗಿರುವ "ಟ್ರಸ್ಟಿ" ಎಂಬ ಮೊಕ್ತೇಸರರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಿಮೇ ಹಕ್ಕು ತೀರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಹಾ ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಪಡಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಉಂಟು ಈ ದೇಶದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಸಂಘವು ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಮೇ ಉತ್ತರಿಸಲುಳ್ಳವರು ಸಂಘದ ಸೂಚನಾಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ರಾ,ರಾ. ಡಿ. ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಗಂದಿರು.
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಜಂಟರು,
ಮಂಗಳೂರು.

ಮೆ. ಆರ್. ಪೆಟರ್ಸನ್ ಬ್ರೌನ್,
ಕಾರಭಾರಿ.
Oriental Life Office,
Oriental Buildings,
BOMBAY.

ಬೇಕಾದವರು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಕ್ರಯದ ವಿವರವಾರಿ ತಿಳಿಸಲಾದೀತು.

Messrs. William & Co. Bombay.

ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು.

ಈ ಗಜಕರ್ಣದ ಮುಲಾಮು ಹಚ್ಚುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಒಜ್ಜಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಮೂರು ಸಾರಿ ಹಚ್ಚುವದರೊಳಗೆ ಗಜಕರ್ಣವು ಹೋಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಚರ್ಮವು ಕಪ್ಪಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಉರಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಗುಣವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣವು ಪರತು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಈ ಗಜಕರ್ಣವು ಜೀವದಾನ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಬಿಡ ಬೇಡಿರಿ! ಇಂಥಾ ಸಮಯ ಎಂದಿಗೂ ದೊರಕಲಾರದು. ತ್ವರೆ ಮಾಡಿರಿ!

ಡಬ್ಬಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—6—0 ವಿ. ಪಿ. 0—10—0. 12 ಡಬ್ಬಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಒಂದು ಡಬ್ಬಿ ಉಚಿತ.

ಸುಂದರೀತೈಲ್ಯ 0-8-0. ವಜ್ರಗುಟಿಕ 1-0-0. ಜೀರ್ಣರಸಾಯನ 1-4-0. ಜ್ವರಹಾರಿ 0-12-0. ಖಜ್ಜಿಮುಲಾಮು 0-3-0. ದಂತಮಂಜನ 0-2-0. ಕೇಶವರ್ಧಿನೀ ತೈಲ್ಯ 1-0-0. ಚೇಳುಕಡಿತದ ಮದ್ದು 0-8-0. ಕಫಹಾರಿ 1-4-0. ಕಫನಾಶಕ ಚೂರ್ಣ 0-8-0. ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ ತೈಲ್ಯ 1-12-0. ಹೇನುನಾಶಕ ತೈಲ್ಯ 0-4-0. ಜಲಾಬು ಮಾತ್ರೆ 0-8-0. ವಿರೇಚನ ಗುಟಿಕೆ 0-8-0. ಕುಸುಮಾರಿ ಗುಟಿಕ 1-0-0. ಮೇಹದ ಮಿಶ್ರಣ 1-0-0.

ಈ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಹೆಚ್ಚು ನಮೂನೆಯ ಔಷಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವದರಿಂದ ಬೇಕಾದವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಕೆಟಲಾಗು ರವಾನಿಸಲ್ಪಡುವದು.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ಅಮೃತಾಂಜನ

ಬಾಟ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಿಮ್ಮತು 0—8—0. ವಿ. ಪಿ. 0—12—0.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸುಖಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಪರಮಾಂಜನ
ಅಮೃತಾಂಜನ—ದಿವ್ಯಾಂಜನ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಸಂಜೀವನ.

ಜಕಮ್ ಮತ್ತು ಘಾಯ, ವಾತ, ಎದೆನೋವು, ಗಂಟ್ಲುನೋವು, ಸಂಧಿವಾತ, ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು, ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಈ ನಮ್ಮ **ಅಮೃತಾಂಜನವು** ಅತೀ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ! ಇದರಿಂದ ಗುಣ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಹಣ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುವದು. ಬಿಡ ಬೇಡಿ!

ಅಮೃತಾಂಜನ ಶ್ರೀ ಮಾಲಿನಿ.

ಅಮೃತಾಂಜನ—ಶೀತಭಂಜನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರಿನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಅಪೂರ್ವದರ್ಶನಿ.
ಅಮೃತಾಂಜನ—ಭಂಜಿಸಿ ವಿಮರ್ಧಿನಿ.

ತಲೆನೋವು, ಶಿರೋಭಾರ, ಅರ್ಧಾಂಗವಾಯು, ಶಿರೋವೇದನ, ಆನೆಗಾಲು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ತರದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಇದು ಒಂದು ಸಂಜೀವನ ಎಂಬದಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವದು. ಕ್ರಯ ಕಮ್ಮಿ ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು ನಮ್ಮ **ಅಮೃತಾಂಜನವು** ಇಡೀ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ಗುಣಕೊಟ್ಟ ಈ ನಮ್ಮ **ಅಮೃತಾಂಜನವನ್ನು** ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

Messrs. William & Co.,
GENERAL MERCHANTS,
16 Oak Lane,
Fort BOMBAY.

Agent, Mangalore:
N. Nowrojee,
Chemist
HAMPANKATTE

ವಿಳಾಸ:—**ವಿಲಿಯಮ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ, 16 ಓಕ್ ಲೇನ್, ಫೋರ್ಟು ಮುಂಬಯಿ.**
ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಎಡ್ರೆಸು—**"ಅಮೃತಾಂಜನ" ಮುಂಬಯಿ.**

Printed and published by V. S. Kamath at the Mangalore Trading Association's "Sharada Press"